

Stredná odborná škola obchodu a služieb

Ul. SNP 5, 953 01 Zlaté Moravce

**Obchod a podnikanie,
služby a cestovný ruch**

6444 H čašník, servírka

Kapitola 1

Všeobecné údaje

Predkladateľ programu

Názov	Stredná odborná škola obchodu a služieb
Adresa	Ul. SNP 5, Zlaté Moravce, 95301
Riaditeľ školy	PaedDr. Štefan Halgaš
Zástupca riaditeľa školy pre TV a PV	Mgr. Eva Chrapková

Zriaďovateľ školy

Názov	Nitriansky samosprávny kraj
	odbor školstva
	RNDr. Vladimír Gubiš
Adresa	Rázusova 2A, Nitra, 94901

Názov vzdelávacieho programu

Názov ŠkVP	Obchod a podnikanie, služby a cestovný ruch
Motivačný názov	Robíme školu pre život
Verzia	1.
Použité ŠVP	Čašník, servírka

Kód a názov odboru štúdia

Kód odboru	6444 H
Názov odboru	Čašník, servírka

Stupeň vzdelania, ktorý sa dosiahne absolvovaním školského vzdelávacieho programu alebo jeho ucelenej časti

Stupeň vzdelania	stredné odborné vzdelanie
------------------	---------------------------

Dĺžka štúdia a formy výchovy a vzdelávania

Dĺžka štúdia	3
Forma štúdia	Denné štúdium

Vyučovací jazyk podľa § 12

Vyučovací jazyk	slovenčina
-----------------	------------

Platnosť dokumentu

Dátum schválenia : 26. augusta 2019

Dátum platnosti : od 1. septembra 2019 začínajúc 1. ročníkom

Obsah

1. Všeobecné údaje
 - Predkladateľ programu
 - Zriaďovateľ školy
 - Názov vzdelávacieho programu
 - Kód a názov odboru štúdia
 - Stupeň vzdelania, ktorý sa dosiahne absolvovaním školského vzdelávacieho programu alebo jeho ucelenej časti
 - Dĺžka štúdia a formy výchovy a vzdelávania
 - Vyučovací jazyk podľa § 12
 - Platnosť dokumentu
2. Stratégia školy, vymedzenie vlastných cieľov a poslania výchovy a vzdelávania
3. Charakteristika školy
 - Vlastné zameranie školy
 - Personálne zabezpečenie
 - Materiálno-technické a priestorové podmienky
 - Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní
4. Profil absolventa
5. Charakteristika ŠkVP
 - Spôsob, podmienky ukončovania výchovy a vzdelávania a vydávanie dokladu o získanom vzdelaní
 - Organizačné formy a metódy vyučovania
 - Vzdelávacie stratégie
 - Organizácia prijímacieho konania
6. Učebný plán
 - Popis realizácie
 - Využitie týždňov
7. Učebné osnovy
 - Jazyk a komunikácia
 - Slovenský jazyk a literatúra
 - Anglický jazyk/Nemecký jazyk
 - Človek a hodnoty
 - Etická výchova/Náboženská výchova
 - Človek a spoločnosť
 - Občianska náuka
 - Človek a príroda
 - Fyzika
 - Chémia
 - Biológia
 - Matematika a práca s informáciami
 - Matematika
 - Informatika
 - Zdravie a pohyb
 - Telesná a športová výchova
 - Teoretické vzdelávanie
 - Ekonomické vzdelávanie
 - Teoretické vzdelávanie
 - Komunikácia
 - Praktická príprava
 - Praktická príprava
8. Učebné zdroje (učebnice, didaktická technika, materiálne zdroje)
10. Vnútny systém kontroly a hodnotenia detí a žiakov
11. Vnútny systém kontroly a hodnotenia zamestnancov školy
12. Požiadavky na kontinuálne vzdelávanie pedagogických a odborných zamestnancov

Kapitola 2

Stratégia školy, vymedzenie vlastných cieľov a poslania výchovy a vzdelávania

Stratégia školy, vymedzenie vlastných cieľov a poslania výchovy a vzdelávania

Každá škola je z hľadiska sociálneho systému, historických tradícií, vývoja a poslania jedinečná. Korene Strednej odbornej školy obchodu a služieb siahajú hlboko do minulosti (takmer 100 rokov). Presný dátum jej vzniku nepoznáme, ale v školskom archíve sme objavili prvé triedne knihy a katalógy z roku 1919/1920. Mala názov Živnostnícka obchodná škola. V závislosti od vnútorných aj vonkajších podmienok bola škola mnohokrát transformovaná. V zásade si však zachovala svoju profiláciu – obchod a služby. V roku 1960 bola zriadená ako Učňovská škola a od roku 1980 existovala ako Stredné odborné učilište obchodné, v roku 1990 vznikla Dievčenská odborná škola a ich zlúčením k 01. 01. 2003 vznikla Združená stredná škola obchodu a služieb, ktorej zriaďovateľom sa stal Nitriansky samosprávny kraj. Dodatkom k zriaďovacej listine sa upravil názov školy na Stredná odborná škola obchodu a služieb.

Stredná odborná škola obchodu a služieb sa nachádza v Zlatých Moravciach v Nitrianskom kraji. Škola je štátna, má právnu subjektivitu, poskytuje stredoškolské vzdelávanie v oblasti obchodu a služieb pre absolventov základných škôl Zlatých Moraviec a celého regiónu. Škola sa riadi platnou legislatívou SR, zákonmi, pokynmi, usmerneniami MŠVVaŠ SR a ÚNSK a školským vzdelávacím programom s názvom – Obchod a podnikanie, služby a cestovný ruch, kód 64 – Ekonomika a organizácia, obchod a služby. Školský vzdelávací program je rozpracovaný ako spoločný program, ktorý je hodinovými dotáciami predmetov vyšpecifikovaný pre jednotlivé študijné a učebné odbory. Program stanovuje efektívne varianty učebných plánov, z ktorých vyplývajú hlavné úlohy pre školu, predmetové komisie a jednotlivých pedagógov. Výraznejšie posilňuje organizáciu a koncepciu vyučovania.

Hlavné zásady školského vzdelávacieho programu sú:

- profilácia školy na ekonomiku a organizáciu, obchod, služby a cestovný ruch
- zavedenie základov ekonomiky, živnostníctva a podnikania pomerne do všetkých študijných a učebných odborov školy
- posilnenie vyučovania cudzích jazykov – anglický jazyk, nemecký jazyk, ruský jazyk
- aplikované vyučovanie prírodovedných predmetov

V školskom roku 2020/2021 Stredná odborná škola obchodu a služieb otvorila 9 tried, v ktorých študuje celkom 225 žiakov v odboroch:

a) študijné odbory

- obchod a podnikanie
- pracovník marketingu
- kozmetik
- obchodný pracovník

b) učebné odbory

- kuchár
- čašník, servírka

- kaderník
- predavač
- c) nadstavbové odbory
 - vlasová kozmetika
 - spoločné stravovanie
 - podnikanie v remeslách a službách
- d) pomaturitné štúdium
 - financie

Uplatnenie absolventov na trhu práce je dobré. Žiadané sú v súčasnosti profesie kuchár, čašník, kozmetik, kaderník, vizážista a to nielen na Slovensku, ale aj v krajinách EÚ. Práve tam sa každoročne zamestná temer 5 – 10 % našich absolventov. Mnohí z nich odchádzajú pracovať do väčších miest, kúpeľných a turistických centier Slovenska, od ktorých dostávajú výhodné pracovné ponuky. Stále sú v týchto oblastiach žiadani pracovníci so stredoškolským vzdelaním, ktorí majú zároveň praktické zručnosti. Je potrebné uviesť, že takmer tretina absolventov úspešne pokračuje v štúdiu na vysokých školách.

Výchovu a vzdelávanie v Strednej odbornej škole obchodu a služieb zabezpečuje celkom 23 pedagogických zamestnancov – 16 učiteľov a 7 majstrov odbornej výchovy.

Stredná odborná škola obchodu a služieb sídli v školskom areáli na Ul. SNP 5, ktorý pozostáva z 2 budov (škola a telocvičňa), ihriska a udržiavaného vonkajšieho priestoru, ktorý sa dá vhodne využívať na oddych počas prestávok.

V o b l a s t i p o d m i e n o k š k o l y je jednou z úloh rozvoja aj modernizácia odborných učební a vybavenosť informačnými technológiami. V poslednom období sa zriadili 2 nové učebne informačno-komunikačnej technológie a výpočtovej techniky. Zrealizovala sa oprava strechy, renovácia terás budovy, renovácia podláh a vybavenie nábytkom – aula, knižnica, učebne, chodby. Upravovala sa telocvičňa – máme nové vybavenie na floorbal, bedminton, stolný tenis, volejbal a loptové športy, posilňovňu a fitness – podaný projekt. Zakúpilo sa vybavenie do kozmetiky a kaderníctva – kreslá, prístroje a materiálne vybavenie. Zmodernizovalo sa zariadenie kuchyne a výmena zariadenia reštaurácie. V súčasnej dobe sa realizuje oprava fasády na budove PPV pre kozmetiku a kaderníctvo, pripravuje sa oprava strechy na jedálni a kuchyni, výmena plynového kotla, ktorý zabezpečuje vykurovanie hlavnej budovy a projektová dokumentácia na vybudovanie multifunkčného ihriska v areály školy a zateplenia hlavnej budovy, výmeny okien, revitalizácia osvetlenia a vykurovania.

V škole je teraz celkom 17 univerzálnych a 12 odborných učební (odborná učebňa pre cvičné firmy, odborné učebne výpočtovej techniky, odborné učebne techniky administratívy, jazykové učebne, interaktívna učebňa). Žiaci majú k dispozícii dobre vybavenú školskú knižnicu so študovňou, štúdio školského rádia AFRIKA 2, aulu, či vkusné interiérové sedenia na chodbách školy. Priamo v budove školy sú zriadené prevádzky školského bufetu a kaderníctva. Odborný výcvik zabezpečujeme v p r a c o v i s k u p r a k t i c k é h o v y u č o v a n i a na Štefánikovej ul. – školské kaderníctvo, kozmetika, pedikúra a školská reštaurácia. Súčasťou pracovísk sú aj triedy pre zabezpečovanie praktickej prípravy žiakov, šatne a kabinety pre majstrov odbornej výchovy.

Ako typ príspevkovej organizácie, ktorá momentálne zabezpečuje výlučne výchovu a vzdelávanie „štátnych žiakov“, je rozhodujúcou položkou financovania školy štátny rozpočet. Oproti iným stredným školám je jej ojedinelou – a teda aj veľkou – výhodou získavanie finančných prostriedkov z vlastných zdrojov, z poskytovania služieb pre verejnosť v školských pracoviskách praktického vyučovania.

Prostriedky od sponzorov a firiem sú spravidla využívané na mimoškolské aktivity žiakov, ale aj na modernizovanie vyučovacieho procesu. Škola sa stáva v meste kultúrnym, športovým a spoločenským centrom. Snahou je čo najviac otvoriť školu verejnosti. Vedenie školy vynakladalo značnú energiu na prevádzkovanie služieb verejnosti v pracoviskách praktického vyučovania za veľmi výhodné ceny (kadernícke služby, kozmetika, pedikúra, darčkové balenie, reštaurácie, v ktorých pripravujeme menu pre dôchodcov a občanov mesta). Okrem zisku pracoviská prinášajú škole aj iný úžitok, slúžia charitatívnym účelom a majú aj propagačný účinok, pretože školu zviditeľňujú v meste aj v regióne napr. tým, že zabezpečujeme catering a rôzne akcie v regióne, či ponúkame na rôzne slávnostné príležitosti vlastné priestory. Mimoriadnej obľube sa teší akcia pod názvom ZMENÁREŇ, kde škola v spolupráci s mestom Zlaté Moravce ponúka verejnosti svoje služby zadarmo v jeden deň.

Tradične dobrá je spolupráca s verejnosťou, rodičmi a firmami. Úspešná je aj prezentácia školy na verejnosti, práca s talentovanými žiakmi v čase mimo vyučovania. V škole pracuje 20 krúžkov, do ktorých sa zapája 196 žiakov.

Školský časopis Generácia, kronika, dramatický krúžok, rádio Afrika 2, ponuka využívania telocvične a ihriska pre verejnosť, zapájanie sa do medzinárodných projektov, práca žiakov v cvičných firmách, poskytovanie informácií o dianí v škole v školskej vitríne, na nástenkách, na internetovej stránke školy – to všetko slúži v prospech propagácie zviditeľňovania školy v regióne.

Každoročne vítame so žiakmi verejnosť počas Dňa otvorených dverí, propagujeme školu aj odbory v základných školách regiónu, vystupujeme na akciách organizovaných mestom (jarmok), organizujeme vianočné akadémie, firemné posedenia pre zamestnancov.

Vzhľadom k tomu, že si škola za pár rokov vybudovala dobré meno v regióne, jej žiaci a pedagógovia majú aj v budúcnosti snahu a chuť prezentovať svoju činnosť čo najširšej verejnosti, aby kreativitu, zručnosť a talent našich žiakov predviedli na súťažiach, prezentáciách a olympiádach. Naďalej sa budeme venovať nadaným a talentovaným žiakom a rozvíjať ich schopnosti.

Ponuku školy je žiaduce rozšíriť o možnosť rekvalifikácie – akreditované vzdelávanie, prípadne kurzov pre občanov, pričom by sa využívali kapacity určené na primárne vzdelávanie. Škola by tak umožňovala doplniť si vyššiu odbornosť, či špecializáciu pre všetky vekové kategórie v rámci celoživotného vzdelávania.

Rozvoj školy je podmienený aj sústavným vzdelávaním pedagogických zamestnancov. Pedagogický kolektív je stabilizovaný a spĺňa požiadavky pedagogickej a odbornej spôsobilosti.

V cyklickom slede sa musia vykonávať aj obnovy maľovky v interiéroch, väčšie, či menšie opravy elektriny, kúrenia, vody. Nanajvýš aktuálnou úlohou zostáva renovácia ústredného kúrenia a kotolne v priestoroch školy. Zostáva tiež realizovať dokončenie a úpravu prestávkového dvora podľa projektu vypracovaného žiakmi (doplniť parkovú výsadbu a na záver osadiť fontánu podľa pôvodnej štúdie).

Silné stránky školy a riziká

Aj v budúcnosti chceme nadviazať na silné stránky školy, rozšíriť príležitosti a ponuky a pokračovať v jej dobrých tradíciách.

Silnými stránkami školy sú:

- kvalifikovaní pedagogickí zamestnanci, nadšenie a kreativita v ich práci, zapájanie pedagógov do ďalšieho vzdelávania
- postavenie a pozitívne meno školy v meste a v regióne
- pestrosť študijných a učebných odborov a ich dlhodobá profilácia na ekonomiku, organizáciu, obchod a služby

- dobré možnosti umiestnenia sa našich absolventov na trhu práce a v štúdiu na vysokých školách
- relatívne nové priestory školy z r. 1993, telocvične a ihriska, parková úprava okolia školy
- zabezpečovanie odborného výcviku vo vlastných prevádzkach, poskytovanie služieb pre verejnosť regiónu a tým možnosť získavať vlastné zdroje
- medzinárodné kontakty a skúsenosti
- zapájanie sa školy a dosahovanie výsledkov v športových súťažiach a v súťažiach zručnosti
- priestory poskytujúce služby žiakom – školský bufet, automat, interiérový nábytok, počas prestávok možnosť využívania okolia školy a prestávkového dvora, v neposlednom rade využívanie služieb v školských prevádzkach
- dobré podmienky v oblasti IKT, bežne dostupná výpočtová technika, internet a materiálne vybavenie, wifi
- dlhodobé úspešné koncepčné pedagogické a ekonomické riadenie školy
- zapájanie sa do projektov – Erasmus K2, etwinning, Operačný program Ľudské zdroje - 1.2.1 Zvýšiť kvalitu odborného vzdelávania a prípravy reflektujúc potreby trhu práce, zameranie na cvičné firmy, Enviromentálny fond – zateplovanie budov
- zahraničná prax študentov projekt Erasmus - Tellus College - Plymouth a Portsmouth, Cyprus, Portugalsko, Grécko – prax v zahraničí - spolupráca s Internships Algoos Study, Rhodes – Greece
- dlhodobý záujem o štúdium na škole, vysoká jazyková gramotnosť, rozvoj podnikateľských zručností
- zapojenosť a úspešnosť žiakov vo vedomostných a športových súťažiach, úspešnosť absolventov pri prijímaní a pokračovaní v štúdiu na vysokých školách, nízke percento nezamestnanosti absolventov školy,
- dobrá spolupráca s miestnymi samosprávnymi inštitúciami,
- široká ponuka voľnočasových aktivít pre žiakov, možnosti stravovania v školskej jedálni, bezplatný prístup k internetu žiakom a učiteľom,
- poskytovanie akreditovaného vzdelávania v odboroch, ktoré má škola v sieti a sú schválené akreditačnou komisiou MŠ
- pomaturitné štúdium 6310 Q – financie v duálnom systéme s firmami UNIQA GSC a OVB
- duálne vzdelávanie v odboroch pracovník marketingu, obchodný pracovník s firmami

NITRAZDROJ, JEDNOTA

Riziká

- nepriaznivý demografický vývoj spôsobuje škole zníženie počtu študentov v triedach
- sociálne problémy mnohých rodín našich žiakov
- slabšia možnosť výberu prospechovo zdatných žiakov súvisiaca s nepriaznivým demografickým vývojom
- rôzna individuálna efektívnosť členov pedagogického kolektívu na rozvoji školy a budovaní jej imidžu
- skeptický pohľad učiteľov na situáciu v školstve
- príbuznosť odboru obchod a podnikanie k obchodnej akadémii

Ciele a priority rozvoja školy

V oblasti výchovy a vzdelávania

1. Zachovať dlhodobú profiláciu školy na ekonomiku, organizáciu, obchod a služby a doplniť vzdelávacie ponuky o nové študijné a učebné odbory.
2. Pokračovať v školskom vzdelávacom programe, stanovovať efektívne varianty učebného plánu, plánu práce školy a plánov PK.
3. Posilniť organizáciu a koncepciu vyučovania

A) v predmetoch ekonomiky a organizácie služieb

- zlepšiť materiálne vybavenie odbornej učebne cvičných firiem
- zabezpečovať a organizovať účasť žiakov na veľtrhoch a výstavách cvičných firiem
- podľa možností zabezpečovať odbornú prax pre žiakov v ekonomických a cestovných agentúrach, turistických centrách a v zahraničí
- rozšíriť ponuku záujmovej činnosti

B) v jazykoch

- pripraviť maturantov schopných plynulo ústne i písomne komunikovať v cudzom jazyku v bežnom živote i odbornej praxi s možnosťou využitia vedomostí na VŠ
- podľa zvládnutia cudzieho jazyka zaraďovať žiakov individuálne do skupín
- rozšíriť možnosť záujmových krúžkov a doučovania
- zabezpečiť a organizovať výmenné pobyty žiakov v cudzojazyčnom prostredí – Erasmus K2, etwinning
- využívať školskú knižnicu

C) v odbornom výcviku

- zabezpečovať odbornosť vyučovania kvalifikovanými majstrami odbornej výchovy
- pripravovať a organizovať žiakov na súťaže zručností
- využívať odborné zručnosti žiakov v charitatívnej oblasti - praktické aktivity žiakov našich odborov využívať pri verejných a spoločenských akciách
- úzko spolupracovať s firmami a organizáciami a sponzormi školy

D) v predmetoch telesnej výchovy a športu

- pracovať s nadanými a talentovanými žiakmi
- podporovať športové zameranie na atletiku a orientačný beh
- spolupracovať s Požitavskou futbalovou akadémiou FC ViOn Zlaté Moravce, so športovými klubmi v kraji a regióne BOX klub, JABA centrum, atletický klub

E) spolupráca

- sledovať uplatnenie absolventov školy v praxi a na vysokých školách, spolupracovať s vysokými školami
- spolupracovať so žiackym parlamentom, obsadiť miesta hovorcov tried žiackymi osobnosťami

4. Zapájať sa do projektov a programov zameraných na modernizáciu vyučovacieho procesu a zvyšovanie kvality vzdelávania - Operačný program Ľudské zdroje - 1.2.1 Zvýšiť kvalitu odborného vzdelávania a prípravy reflektujúce potreby trhu práce, zameranie na cvičné firmy

5. V oblasti výchovy – sa zamerať na upevňovanie a rozvíjanie regionálnych tradícií, osvojovanie si kvalitného hodnotového systému, prosociálneho správania, vlastenectva a právneho vedomia

-priebežne sledovať aktívnu ochranu detí pred nežiaducimi javmi ako sú záškoláctvo, agresívne prejavy, násilie, šikanovanie, fyzické alebo psychické týranie, delikvencia, zneužívanie návykových látok, sexuálne zneužívanie a pod.

- prijímať účinné opatrenia na povzbudenie pravidelnej školskej dochádzky a na obmedzenie počtu tých, ktorí školskú dochádzku neukončia

6. Sústavne zabezpečovať odbornosť vyučovania kvalifikovanými pedagógmi a vytvoriť efektívne pôsobiace motivačné prostredie

- podporovať osobnostný a profesijný rast pedagogických zamestnancov prostredníctvom kontinuálneho vzdelávania

- kladne hodnotiť prezentáciu práce pedagógov v médiách, účasť na pedagogickom čítaní, účasť učiteľov a MOV na odborných seminároch, kurzoch, štúdiu, evidovať ich odborné vystúpenia a príspevky v médiách

- naďalej zabezpečovať prístup k odbornej tlači, k odborným materiálom, k metodickým príručkám

- využívať výukové programy na vyučovacích hodinách

7. Napriek demografickým prognózam a konkurenčnému prostrediu stabilizovať v nasledujúcich rokoch počet žiakov školy.

V oblasti podmienok školy

1. Vytvárať priaznivý obraz školy

- prezentovať školu v médiách na úrovni mesta, regiónu a kraja

- prezentovať kvalitu edukačného procesu a úspešnosť žiakov na trhu práce a na vysokých školách

- naďalej vydávať školskú kroniku, školský časopis a školský informačný bulletin, využívať informačný portál o škole

- podporovať a rozvíjať tradície školy

2. Modernizovať materiálno-technickú základňu

- v spolupráci so zriaďovateľom vyvinúť maximálnu snahu o získanie finančných zdrojov na rekonštrukciu ústredného kúrenia a kotolne v priestoroch školy

- udržiavať a rozširovať činnosť prevádzok praktického vyučovania – školského bufetu, školských kaderníctiev, reštaurácií, školských kuchýň, školskej kozmetiky a pedikúry

- vytvárať podmienky pre kultúru školy (estetika školského prostredia, interiér a exteriér školy a pracovísk)

- modernizovať vyučovacie prostriedky a učebné pomôcky pre jednotlivé predmety

V oblasti tradícií a spolupráce s verejnosťou

1) Spolupracovať s rodičmi - využívať spätnú väzbu od rodičov ako základný korekčný mechanizmus pre skvalitnenie práce školy.

2) Spolupracovať s inštitúciami, organizáciami a školami na úrovni mesta, regiónu i medzinárodne.

3) Naďalej udržiavať a využívať kontakty a skúsenosti zo spolupráce so zahraničnými školami

Koncepčný zámer rozvoja školy

Pre zamestnancov školy vytvoriť dobré pracovné podmienky, rozvíjať dobré medzilidské vzťahy na báze otvorenej komunikácie s partnerským, ľudským a demokratickým prístupom, podporovať učiteľov v ďalšom vzdelávaní.

Efektívnejšie využívanie personálneho a materiálneho vybavenia školy, optimalizácia režijných a prevádzkových nákladov, vytvorenie priestoru pre širšiu ponuku vzdelávania v regióne.

Dobre fungujúca tímová práca učiteľov.

Spolupráca s Radou rodičov, zapájanie rodičov do života školy – zbery, školské akcie, rodičovský ples, brigády na úprave okolia.

Pozornosť venovať výchove zameranej na posilňovanie úcty žiaka k rodičom a učiteľom, kultúre jazyka a národným hodnotám. Pripravovať žiakov na zodpovedný život v duchu porozumenia a znášanlivosti. Eliminovať prejavy rasizmu a neznašanlivosti, odstrániť prejavy šikanovania.

Oprava strechy na reštaurácii na Štefánikovej ulici, oprava fasády budovy na Štefánikovej ulici, renovácia kúrenia, zateplenie a renovácia okien na hlavnej budove školy Ul. SNP 5.

Úprava vnútorných priestorov školy – výmena školského nábytku a inventár.

Pre efektívnejšie informovanie a spoluprácu s rodičmi zefektívniť využívanie aScAgendy pre potreby učiteľov a školy.

Rozvíjať telesnú a športovú zdatnosť žiakov – renovácia školského ihriska – vybudovanie multifunkčného areálu pre šport.

Zvýšiť IKT vybavenosť školy - Operačný program Ľudské zdroje - 1.2.1 Zvýšiť kvalitu odborného vzdelávania a prípravy reflektujúc potreby trhu práce, zameranie na cvičné firmy.

Výsadba a starostlivosť o zeleň v areály školy.

Hlavnou partnerskou organizáciou, s ktorou máme uzatvorenú zmluvu je agentúra Tellus College - sídliaca v mestách Plymouth a Portsmouth. Partnerské organizácie sa nachádzajú v Spojenom kráľovstve v mestách Plymouth a Portsmouth, v ktorých budú študenti vykonávať odbornú prax.

Vytváranie mimorozpočtových zdrojov financovania z vyhlásených projektov a grantov, 2 % dane, sponzorské dary a príspevky.

Starostlivosť o nadaných a talentovaných žiakov – pokračovať v dôslednej príprave na súťaže a olympiády, kde škola dosahuje dlhodobo výborné výsledky.

Pokračovať v starostlivosti o začlenených žiakov.

Kružková činnosť – vzbudiť v žiakoch záujem o šport, vedu, techniku a literatúru.

Prezentácia školy na verejnosti – médiá, www stránka, vianočná akadémia, školský časopis, rozhlasové vysielanie, olympiáda finančnej gramotnosti pre žiakov základných škôl.

Vytvoriť média centrum školy, samoštúdium žiakov – čítareň a internetový klub v priestoroch knižnice a učebne informatiky.

Rozvíjať jazykovú gramotnosť žiakov – nájdenie partnerskej školy - projekt Erasmus, prax v zahraničí Londýn – projekt Erasmus, Cyprus – prax v zahraničí.

Zapojiť školu do duálneho vzdelávania – Lidl, Kaufland, DM drogeria.

Požiadat' MŠVVaŠ SR o možnosť akreditovaného vzdelávania v odboroch, ktoré má škola v sieti, vzdelávať v spolupráci s úradom práce v Zlatých Moravciach.

Požiadat' v spolupráci s firmou UNIQA Group Service Center Slovakia o nový odbor, zameraný na poisťovníctvo a bankovníctvo.

V budúcnosti nadviazať na silné stránky školy – ako je stabilné postavenie školy vo vzdelávacom systéme v zriaďovateľskej pôsobnosti NSK, zamerať sa na ďalšie profilovanie školy na obchod a služby, rozšíriť príležitosti a ponuky pre žiakov regiónu a pokračovať v dlhodobých tradíciách školy.

Nástup informačnej spoločnosti a globalizácia ekonomiky vedú k novému vnímaniu vzdelávania a jeho úlohy v spoločnosti. Vzdelanie sa stáva kľúčom k životnému úspechu, najlepšou investíciou do budúcnosti, účinnou prevenciou pred nezamestnanosťou, zločinnosťou, drogami. Je dôležité vychovať kvalitného odborníka v duchu moderných trendov, počítačovo i jazykovo zdatného, s možnosťami uplatniť sa na trhu práce u nás i v členských štátoch Európy.

Dotvoriť štruktúru odborov tak, aby sa škola, ktorá disponuje kvalitným materiálnym a technickým zabezpečením stala centrom výchovy a vzdelávania budúcich odborníkov v oblasti ekonomiky, organizácie, obchodu a služieb, resp. poskytovania služieb bezprostredne súvisiacich so zameraním školy pre verejnosť Zlatých Moraviec a širokého regiónu.

Sústrediť sa i v ďalšom období na kvalitu výchovno-vzdelávacieho procesu, na jeho bezporuchový, bezproblémový, optimálny priebeh a pri vyučovaní používať moderné, efektívne vyučovacie metódy, organizačné formy vyučovania, učebné pomôcky, didaktickú techniku a informačno-komunikačné technológie.

Rozvoj školy je podmienený aj sústavným vzdelávaním pedagogických zamestnancov. Škola sa má stať v meste kultúrnym, športovým a spoločenským centrom a musí obstáť v konkurencii v rámci celého regiónu.

Pokračovať v tradíciách školy, využiť jej silné stránky v smere zvyšovania kvality ponuky. Nositeľmi zmien budú učitelia, podporovaní rodičovskou verejnosťou. Cieľom výchovy bude celkový rozvoj žiaka pri rešpektovaní jeho jedinečnosti a vytvorenie kladne pôsobiacej klímy v škole, ktorá bude otvorená svojim klientom a bude trvalo zlepšovať svoje pracovné výsledky.

Škola je pre žiakov miestom získania vzdelania a miestom rozvoja osobnosti, pre učiteľov miestom, kde plnia svoje poslanie a pre rodičov pomocníkom pri výchove a vzdelávaní ich detí. Zámer školy je rozvinúť potenciál každého žiaka, viesť ho ku schopnosti tvorivo a kriticky myslieť, pracovať tímovo, vzájomne sa rešpektovať a komunikovať, byť schopným presadiť sa. Našou snahou je, aby žiaci nadobudli schopnosť chápať, analyzovať a hodnotiť vzťahy medzi človekom a životným prostredím, rozvíjame u nich národné povedomie, úctu k vlasti a jej tradíciám. Žiakov vyzbrojíť schopnosťami, zručnosťami a vedomosťami potrebnými na zvládnutie ďalšieho štúdia a na úspešný život.

Uznávanými hodnotami v škole sú sloboda, ľudskosť, vzdelanie a preto sa budeme zasadzovať o to, aby platili pravidlá pre všetkých rovnako, nevhodné správanie bolo riešené v rámci školského poriadku, a všetci žiaci by mali vytvorené podmienky pre svoju prácu a štúdium. Vytvárať neohrozené prostredie vo všetkých triedach prevenciou proti šikanovaniu, agresivite, drogovej závislosti a prejavom intolerancie; dôsledne dbať na okamžité riešenie v spolupráci s rodičmi, CPP a P, políciou a Oddelením sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately. Pozornosť venovať výchove zameranej na posilňovanie úcty žiaka k rodičom a učiteľom, kultúre jazyka a národným hodnotám. Pripravovať žiakov na zodpovedný život v duchu porozumenia a znášanlivosti. Eliminovať prejavy rasizmu a neznášanlivosti, odstrániť prejavy šikanovania. Venovať veľký priestor starostlivosti o nadaných a talentovaných žiakov. Pokračovať v dôslednej príprave na súťaže, veľtrhy a olympiády, kde škola dosahuje dlhodobé výborné výsledky a v starostlivosti o začlenených žiakov.

Kapitola 3

Charakteristika školy

Škola má právnu subjektivitu, poskytuje stredoškolské vzdelávanie v oblasti obchodu a služieb pre študentov celého regiónu Zlatých Moraviec a okolia.

Zriaďovateľom školy je od 01. 07. 2002 Nitriansky samosprávny kraj.

V Strednej odbornej škole obchodu a služieb študuje ročne približne 220 žiakov.

a) Pre odvetvie ekonomiky a obchodu sa pripravujú žiaci v týchto odboroch:

- 6352 M obchod a podnikanie (denné štúdium pre absolventov ZŠ, 4-ročné štúdium ukončené maturitnou skúškou,)

- 6405 K pracovník marketingu (denné štúdium pre absolventov ZŠ, 4-ročné štúdium ukončené maturitnou skúškou,)

-6442 K obchodný pracovník (denné štúdium pre absolventov ZŠ, 4-ročné štúdium ukončené maturitnou skúškou,)

-6310 Q financie (denné pomaturitné štúdium pre absolventov SŠ, 3-ročné štúdium ukončené skúškou, získaný titul DIS)

-6403 L podnikanie v remeslách a službách (dvojročné denné nadstavbové štúdium pre absolventov učebného odboru, ukončené maturitnou skúškou, 1. - 2. ročník)

b) Pre oblasť služieb sa pripravujú žiaci v odboroch:

- 6446 K kozmetik (denné štúdium pre absolventov ZŠ, 4-ročné, ukončené maturitnou skúškou)

- 6456 H kaderník (denné štúdium pre absolventov ZŠ, 3-ročné, ukončené záverečnou skúškou)

- 6426 L vlasová kozmetika (dvojročné denné nadstavbové štúdium pre absolventov učebného odboru, ukončené maturitnou skúškou, 1. - 2. ročník)

c) Pre služby v hoteloch a reštauráciách sa pripravujú žiaci v odboroch:

- 6445 H kuchár (denné štúdium pre absolventov ZŠ, 3-ročné, ukončené záverečnou skúškou)

- 6444 H čašník, servírka (denné štúdium pre absolventov ZŠ, 3-ročné, ukončené záverečnou skúškou)

- 6421 L spoločné stravovanie (dvojročné denné nadstavbové štúdium pre absolventov učebného odboru, ukončené maturitnou skúškou,)

V Strednej odbornej škole obchodu a služieb sa uplatňujú učebné plány a učebné osnovy všetkých odborov, ktoré vychádzajú z MŠ schváleného štátneho vzdelávacieho programu.

V škole sa aktívne vyučujú všetky odbory, ktoré sú v Strednej odbornej škole obchodu a služieb zaradené v sieti študijných odborov. Škola má zvolený učebný plán so študijným zameraním študijných predmetov na obchod aj cestovný ruch v študijnom odbore obchod a podnikanie. V takomto zameraní sa škola chce profilovať aj v budúcnosti. Počet dochádzajúcich študentov z regiónu Zlatých Moraviec každoročne stúpa (za posledných cca 5

rokov) a charakter školy začína nadobúdať znaky „spádovej“ školy pre oblasť 28 okolitých obcí, mesta Vráble, čiastočne Novej Bane, Tekovských Nemiec.

Uplatnenie našich absolventov vzhľadom na možnosti trhu práce je dobré. Dôkazom sú trvalé inzercie a vyhľadávanie obchodných manažérov, obchodných zástupcov, administratívnych pracovníkov. Žiadané sú v súčasnosti profesie kuchár, čašník, kozmetik, kaderník, vizážista a to nielen na Slovensku, ale aj v krajinách EÚ. Práve tam sa každoročne zamestná temer 5 – 10 % našich absolventov. Mnoho z nich odchádza pracovať nielen do krajín EÚ, ale i do väčších miest, kúpeľných a turistických centier Slovenska, od ktorých dostávajú výhodné pracovné ponuky. Stále sú v týchto oblastiach žiadani pracovníci so vzdelaním na úrovni strednej odbornej školy, ktorí majú zároveň praktické zručnosti absolventov SOU. Je potrebné uviesť, že takmer tretina našich absolventov úspešne pokračuje v štúdiu na vysokých školách. Výchovu a vzdelávanie v Strednej odbornej škole obchodu a služieb zabezpečuje celkom 25 pedagogických zamestnancov. Pedagógovia pracujú v 5 predmetových komisiách. Všetky predmetové komisie sa aktívne podieľajú na plnení úloh z plánu práce školy. Okrem predmetových komisií pracujú na úseku teoretického vyučovania koordinátori v oblasti výchovy k manželstvu a rodičovstvu, výchovy k vlastenectvu, drogovej prevencie, koordinátor environmentálnej výchovy, koordinátor aktivít, ktoré predchádzajú sociálno-patologickým javom. Výchovná poradkyňa sa vo vyhradených hodinách venuje žiakom, spolupracuje s triednymi učiteľmi pri riešení neospravedlnenej absencie žiakov, poskytuje žiakom informácie o možnosti ďalšieho štúdia a pod. Aj v tomto školskom roku spolupracuje s psychologičkou z Krajskej pedagogicko-psychologickej poradne a centrom CPPPaP v Zlatých Moravciach. Žiaci majú možnosť konzultovať svoje problémy priamo v škole alebo v centre CPPPaP.

Vedenie školy okrem riaditeľa tvoria - zástupca pre teoretické a praktické vyučovanie, ktorý je zároveň štatutárnym zástupcom riaditeľky školy a vedúca ekonomického úseku. Pedagogický kolektív školy je stabilizovaný a fakticky kvalifikovaný. V posledných rokoch sa nám podarilo skvalitniť okrem všeobecnovzdelávacích predmetov personálne zabezpečenie vyučovania cudzích jazykov, ekonomických odborných predmetov a obsadenie vyučovania odborného výcviku v učebných odboroch.

Oblasť technicko-ekonomických činností zabezpečuje 9 nepedagogických zamestnancov. Pravidelné vzdelávanie účtovníkov, ekonómov, personalistky je úplne samozrejmé. Permanentne sa musia školiť a preškoľovať kuriči, vodiči, pracovníci v oblasti BOZP a PO. Od roku 1991 sme venovali veľa energie a značnú časť finančných prostriedkov do vybudovania novej školy (1993), telocvične (2003), školského ihriska a parkoviska (2005) a pracovísk praktického vyučovania. Vybudovaním školy, telocvične, zrekonštruovaním PPV sa výrazne zlepšili podmienky vyučovania všetkých študijných a učebných odborov. Stredná odborná škola obchodu a služieb sídli v školskom areáli na Ul. SNP 5, ktorý pozostáva z 2 budov (škola a telocvična), ihriska a vonkajšieho priestoru, ktorý sa dá vhodne využívať na oddych počas prestávok. Manažment školy a hospodársky úsek má svoje priestory, učitelia využívajú svoje kabinety a zborovňu. Výchovný poradca má k dispozícii kabinet, kde sa stretáva so žiakmi, rodičmi, sociálnymi zamestnancami a pod. V prízemí školy sú žiacke šatne, kotolňa, sklad, vzduchotechnika a jedna dielňa pre potreby údržby a opráv na škole. Hygienické zariadenia sú na každom poschodí, telocvična má vlastné hygienické priestory a sprchy. Od roku 1990, kedy sa škola právne i hospodársky osamostatnila, sme nemali vážnejšie problémy s finančným zabezpečením jej prevádzky. Ako typ príspevkovej organizácie, ktorá momentálne zabezpečuje výlučne výchovu a vzdelávanie „štátnych žiakov“, je rozhodujúcou položkou financovania školy štátny rozpočet. Oproti iným stredným školám je našou ojedinelou - a teda aj veľkou - výhodou získavanie finančných prostriedkov

z vlastných zdrojov, z poskytovania služieb pre verejnosť v školských pracoviskách praktického vyučovania. Zatiaľ čo podiel prostriedkov zo štátneho rozpočtu je v iných školách takmer 100 % a školy sú odkázané výlučne na tieto zdroje, v rámci hlavnej činnosti si naša škola dopĺňa financie z vlastných zdrojov.

Škola nemá veľa možností prenájmu priestorov, pretože takmer všetky aktívne využíva. Získava finančné prostriedky za prenájom školskej telocvične a priestorov na ulici Janka Kráľa 13. Prostriedky od sponzorov a firiem sú spravidla využívané na mimoškolské aktivity žiakov, ale aj na modernizovanie vyučovacieho procesu. Je predpoklad, že tieto prostriedky sa bude dariť získavať aj v budúcnosti. Škola sa stáva v meste kultúrnym, športovým a spoločenským centrom. Našou snahou bolo čo najviac otvoriť školu verejnosti. Vedenie školy vynakladalo značnú energiu na prevádzkovanie služieb verejnosti v pracoviskách praktického vyučovania za veľmi výhodné ceny (kadernícke služby, kozmetika, darčekové balenie, reštaurácie, v ktorých pripravujeme menu pre dôchodcov). Okrem zisku pracoviská prinášajú škole aj iný úžitok, slúžia charitatívnym účelom a majú aj propagačný účinok, pretože školu zviditeľňujú v meste aj v regióne. Školský časopis Generácia, rádio AFRIKA 2, ponuka využívania telocvične a ihriska pre verejnosť, zapájanie sa do medzinárodných projektov, práca žiakov v cvičných firmách, poskytovanie informácií o dianí v škole v školskej vitríne, na nástenkách, na internetovej stránke školy – to všetko slúži v prospech propagácie zviditeľňovania školy v regióne. Každoročne vítame so žiakmi verejnosť počas Dňa otvorených dverí, organizujeme vianočné akadémie, firemné posedenia pre zamestnancov. Aj vnútorné priestory školy poskytujú služby žiakom – školský bufet, kaderníctvo, automat, sedenie počas prestávok, dostupná výpočtová technika, wifi. Zapájanie sa školy do športových súťaží a súťaží zručnosti patria medzi silné stránky školy a zvyšujú jej dobré meno v regióne.

Medzi najvýznamnejšie aktivity školy patrí zapájanie sa do projektov. Medzinárodné projekty s obchodnými školami v Nemecku (Prüm) od r. 1993 a v Dánsku (Randers) od r. 1997 a Angouleme (Francúzsko) od r. 2018 priniesli škole veľa pozitívneho. Niekoľkoročné výmenné pobyty študentov podporili nielen ich záujem o vzdelávanie sa v cudzom jazyku, ale aj veľa nových poznatkov a skúseností z krajín EÚ. Zaujímavý bol v r. 2004 rozpracovaný projekt zameraný na odbor kaderník a kozmetik s Českou republikou (Kadaň) a Nemeckom (Ansbach) a v roku 2018 projekt v spolupráci s hlavnou partnerskou organizáciou, s ktorou máme uzatvorenú zmluvu - agentúra Tellus College - sídliaca v mestách Plymouth a Portsmouth. Partnerské organizácie sa nachádzajú v Spojenom kráľovstve v mestách Plymouth a Portsmouth, ktorých budú študenti vykonávať odbornú prax. Napriek snahe všetkých zainteresovaných škôl a vysokej rozpracovanosti, na škodu vecí, projekty neboli schválené. Kontakty však zostali do budúcnosti. Finančné prostriedky pridelené škole cez projekt Otvorená škola pomohli pri začiatku výstavby školského ihriska. Od r. 2002 je škola zapojená do projektu Ministerstva školstva INFOVEK. Projekt zabezpečuje bezplatný a neobmedzený prístup žiakov k internetu v škole. Vďaka nemu sme získali aj veľa novej výpočtovej techniky. A od r. 2013 do projektu „Inovatívna príprava žiakov pre potreby vedomostnej spoločnosti a trhu práce“ v rámci operačného programu Vzdelávanie“ spolu financovaného z ESF a štátneho rozpočtu SR.

Na škole vyvíja veľmi dobrú činnosť Rada školy, ktorá má 10 členov. Zodpovedá za kvalitu a organizáciu celého výchovno-vzdelávacieho procesu. Študentská rada žiakov zastupuje záujmy žiakov na našej škole, organizuje žiacke aktivity a vytvára podmienky pre dobrú komunikáciu a spoluprácu medzi vedením školy, učiteľmi a žiakmi.

Vlastné zameranie školy

Každá škola je z hľadiska sociálneho systému, historických tradícií, vývoja a poslania jedinečná. Korene novej Strednej odbornej školy obchodu a služieb siahajú hlboko do minulosti (takmer 90 rokov). Presný dátum jej vzniku nepoznáme, ale v školskom archíve sme objavili prvé triedne knihy a katalógy z roku 1919/1920. Mala názov Živnostnícka obchodná škola a jej súčasťou boli aj dievčenské triedy. V závislosti od vnútorných aj vonkajších podmienok bola škola mnohokrát transformovaná. V zásade si však zachovala svoju profiláciu - obchod a služby. V roku 1960 bola zriadená ako Učňovská škola za účelom sústredenia roztrieštenej, hospodársky neúnosnej výučby učňov z malých cyklických škôl v Zlatých Moravciach, Nevericiach, Michale nad Žitavou a Topoľčiankach. Od roku 1980 existovala ako Stredné odborné učilište obchodné. V roku 1990 sme iniciovali vznik Dievčenskej odbornej školy, ktorú k 01. 09. 1990 u nás zriadil v rámci experimentu Západoslovenský krajský národný výbor. Od roku 1990 mala škola celkom 12 zriaďovateľov, čo viedlo k viackoľajnosti a nesystémovosti riadenia. Zlúčením oboch škôl k 01. 01. 2003 vznikla Združená stredná škola obchodu a služieb, ktorej zriaďovateľom sa stal Nitriansky samosprávny kraj.

Výsledkom bolo - efektívnejšie využívanie personálneho a materiálneho vybavenia školy

- optimalizácia režijných a prevádzkových nákladov
- vytvorenie priestoru pre širšiu ponuku vzdelávania v regióne.

Najväčším problémom školy neboli len stále sa meniaci zriaďovatelia, ale najmä priestory. Celé desaťročia bola škola umiestňovaná v rôznych, zväčša nevyhovujúcich priestoroch v Zlatých Moravciach a okolí. Najdlhšie, od roku 1960 v priestoroch bývalej Okresnej vojenskej správy - predtým to bol zájazdový hostinec. Aj o tieto, pomerne stabilné, aj keď na kvalitné vyučovanie absolútne nedostatočné priestory (kúrenie na tuhé palivo, voda dostupná iba na WC) škola prišla v roku 1991. Priestory bývalého zájazdového hostinca sa museli v rámci reštitúcií vrátiť pôvodnej majiteľke p Korcovej. Vyhrotená situácia (škola sa mala sťahovať do Nitry) sa napokon vyriešila. Na základe našich žiadostí a vypracovaného projektu sa nám podarilo získať z účelovej rezervy vlády 14 mil. Sk na začiatok výstavby novej školy. Základný kameň bol položený 01. 07. 1991 a už 01. 09. 1993, teda o 2 roky, sme školský rok otvárali v nových priestoroch. Škola si konečne oddýchla. Neskôr sa pristavila nová telocvičňa (v r. 2003), školské ihrisko (v r. 2005) a parkovisko. V minulom období sme značnú časť prostriedkov školy vložili do zriadenia a vybudovania PPV na Ul. Janka Kráľa (školské reštauračné zariadenie) a PPV na Štefánikovej ul. v Zlatých Moravciach (zriadenie školskej predajne, kaderníctva, kozmetiky, pedikúry a školskej kuchyne s jedálňou). Priamo v budove školy sa zriadili pracoviská školského bufetu a kaderníctva.

Aj v úvahách o budúcnosti vzdelávacieho programu Strednej odbornej školy obchodu a služieb sa nedá neobzrieť o niekoľko rokov naspäť. Spočiatku - ako Učňovská škola - bola povahou svojho zamerania viacodborová škola pre remeslá, obchod a služby. Od roku 1980, so vznikom SOU obchodného, sa škola orientovala na jednoodborové štúdium - predavač s pôsobnosťou pre celé Slovensko. S odstupom času je jasné, že takýto krok neznamenal pre školu správne riešenie. V období malej privatizácie v obchode (1990 - 1992) sa celkom zlikvidovali všetky zriaďovateľské organizácie, pre ktoré sme pripravovali žiakov. Tento fakt priniesol v tom období mimoriadny úbytok žiakov a zúžil hranice spádovosti našej školy z celého Slovenska na Zlaté Moravce a región. Okrem toho, ako už bolo spomenuté, škola prišla v rámci reštitúcie o svoje priestory. Bolo treba začať odznova. Úbytok žiakov

riešiť v najoptimálnejšom čase a vrátiť sa k dlhodobej tradícii školy – k profilácii na odbory obchodu a služieb.

Postupne sa otvárali viaceré odbory v oblasti ekonomiky a organizácie, obchodu a služieb:

- kaderník – r. 1990
- obchodný pracovník – r. 1990
- obchod a podnikanie – r. 1991
- kuchár – r. 1996
- čašník, servírka – r. 1996
- prevádzka obchodu - r. 1999
- spoločné stravovanie - r. 1999
- vlasová kozmetika - r. 1999
- kozmetička – r. 2002
- pracovník marketingu - r. 2009
- podnikanie v remeslách a službách - r. 2013
- financie - r. 2018

Čas ukázal, že tieto naše kroky boli správne. O všetky nové odbory prejavovali mladí ľudia výrazný záujem, aj v dnešnej dobe prirodzeného úbytku žiakov na školách. Výraznú zmenu k lepšiemu pocítilo aj mesto Zlaté Moravce, pretože veľa žiakov z regiónu muselo za týmito odborními cestovať do okolitých miest, najmä do Nitry a Levíc. Aj v budúcnosti chceme nadviazať na silné stránky školy, rozšíriť príležitosti a ponuky a pokračovať v jej dobrých tradíciách.

Silnými stránkami školy na skvalitnenie a rozvoj výchovno-vzdelávacieho procesu sú:

- kvalifikovaní pedagogickí zamestnanci
- postavenie a pozitívne meno školy v meste a v regióne
- pestrosť študijných a učebných odborov a ich dlhodobá profilácia na obchod a služby
- dobré možnosti umiestnenia sa našich absolventov na trhu práce a v štúdiu na vysokých školách
- relatívne nové priestory školy z r. 1993, telocvične a ihriska, parková úprava okolia školy
- zabezpečovanie odborného výcviku vo vlastných prevádzkach, poskytovanie služieb pre verejnosť regiónu a tým možnosť získať vlastné zdroje
- medzinárodné kontakty a skúsenosti
- zapájanie sa školy a dosahovanie výsledkov v športových súťažiach a v súťažiach zručnosti
- priestory poskytujúce služby žiakom - školský bufet, automat, sedenie počas prestávok
- dobré podmienky v oblasti IKT, bežne dostupná výpočtová technika, internet a materiálne vybavenie

Riziká

Nepriaznivý demografický vývoj spôsobuje škole zníženie počtu študentov v triedach. Čiastočné riziko a rivalitu predstavuje takmer totožnosť študijného odboru obchod a podnikanie so študijným odborom obchodná akadémia. V súčasnosti sa darí úspešne riešiť pretrvávajúce problémy s kvalitným personálnym obsadením majstrov odbornej výchovy (majstri odbornej výchovy si dopĺňajú požadované vzdelanie) a so slabšími výsledkami z cudzích jazykov a slovenského jazyka pri maturitných skúškach najmä v nadstavbovom štúdiu (úprava učebných plánov a posilnenie počtu vyučovacích hodín cudzích jazykov a slovenského jazyka). Do rozvoja školy nepriaznivo zasahuje nedostatok

finančných prostriedkov, najmä investičných, na dokončenie rekonštrukcie budov pracovísk praktického vyučovania a opráv školy.

Personálne zabezpečenie

Výchovu a vzdelávanie na SOŠ obchodu a služieb zabezpečujú pedagogickí zamestnanci – učitelia a majstri odbornej výchovy.

Pedagógovia pracujú v 5 predmetových komisiách. Všetky predmetové komisie sa aktívne podieľajú na plnení úloh z plánu práce školy. Okrem predmetových komisií pracujú na úseku teoretického vyučovania koordinátori v oblasti výchovy k manželstvu a rodičovstvu, drogovej prevencie, koordinátor environmentálnej výchovy, výchovy k vlastenectvu koordinátor aktivít, ktoré predchádzajú sociálno-patologickým javom. Výchovná poradkyňa sa vo vyhradených hodinách venuje žiakom, spolupracuje s triednymi učiteľmi pri riešení neospravedlnenej absencie žiakov, poskytuje žiakom informácie o možnosti ďalšieho štúdia a pod. Aj v tomto školskom roku spolupracuje s psychologičkou z Krajskej pedagogicko - psychologickkej poradne. Žiaci majú možnosť konzultovať svoje problémy priamo v škole alebo v centre psychologickkej prevencie.

Vedenie školy okrem riaditeľa tvoria - zástupca pre teoretické a praktické vyučovanie, ktorý je zároveň štatutárnym zástupcom riaditeľa školy.

Pedagogický kolektív školy je stabilizovaný a fakticky kvalifikovaný. V posledných rokoch sa nám podarilo skvalitniť okrem všeobecnovzdelávacích predmetov personálne zabezpečenie vyučovania cudzích jazykov a ekonomických odborných predmetov. Všetci učitelia spĺňajú požiadavky na odbornú a pedagogickú spôsobilosť. Výchovná poradkyňa školy a riaditeľ a zástupcovia riaditeľa majú okrem odbornej a pedagogickej spôsobilosti aj zákonom predpísané vzdelanie v oblasti výchovného poradenstva a školského manažmentu. Mimoškolské aktivity realizujú a zabezpečujú pedagogickí zamestnanci školy.

Ďalšie vzdelávanie pedagogických zamestnancov školy:

Podrobný a konkrétny plán kontinuálneho vzdelávania, je súčasťou ročného plánu školy. Manažment školy považuje za prioritnú úlohu zabezpečiť:

- Uvádzanie začínajúcich učiteľov do pedagogickej praxe.
- Príprava pedagogických zamestnancov na zvyšovanie si svojich kompetencií hlavne jazykových spôsobilostí, schopností efektívne pracovať s IKT.
- Príprava pedagogických zamestnancov na tvorbu školského vzdelávacieho programu.
- Motivovanie pedagogických zamestnancov pre neustále sebavzdelávanie, vzdelávanie, zdokonaľovanie profesijnej spôsobilosti.
- Zdokonaľovanie osobnostných vlastností pedagogických zamestnancov, spôsobilosti pre tvorbu efektívnych vzťahov, riešenie konfliktov, komunikáciu a pod.
- Sprostredkovanie pedagogickým pracovníkom najnovšie poznatky (inovácie) z metodiky vyučovania jednotlivých predmetov, pedagogiky a príbuzných vied, ako aj z odboru.
- Príprava pedagogických zamestnancov na výkon špecializovaných funkcií, napr. triedny učiteľ, výchovný poradca, predseda predmetovej komisie, knihovník atď.
- Príprava pedagogických zamestnancov pre výkon činností nevyhnutných pre rozvoj školského systému, napr. pedagogický výskum, tvorba ŠkVP, tvorba štandardov, tvorba pedagogickej dokumentácie (pokiaľ bude v platnosti v dobiehajúcich ročníkoch), atď.

- Príprava pedagogických zamestnancov pre prácu s modernými materiálnymi prostriedkami: videotchnikou, výpočtovou technikou, multimédiami a pod.
 - Zhromažďovanie a rozširovanie progresívnych skúsenosti z pedagogickej a riadiacej praxe, podnecovať a rozvíjať tvorivosť pedagogických zamestnancov.
 - Sprostredkovanie operatívneho a časovo aktuálneho transferu odborných a metodických informácií prostredníctvom efektívneho informačného systému.
 - Príprava pedagogických zamestnancov na získanie prvej a druhej atestácie.
- Rozvoj školy je podmienený aj sústavným vzdelávaním pedagogických zamestnancov. Náš pedagogický kolektív je stabilizovaný a spĺňa požiadavky pedagogickej a odbornej spôsobilosti.

I napriek tomu, že máme pedagogický kolektív úplne kvalifikovaný, predpokladáme jeho ďalšie vzdelávanie najmä v oblasti rozvíjania schopností práce s personálnym počítačom, s novými výchovno-vzdelávacími programami a ich aplikáciou do vyučovania konkrétnych vyučovacích predmetov.

Personálne podmienky:

- Požiadavky na manažment školy, ktorý realizuje školský vzdelávací program, je v súlade s požiadavkami odbornej a pedagogickej spôsobilosti a s kvalifikačnými predpokladmi, ktoré sú nevyhnutné pre výkon náročných riadiacich činnosti podľa platných predpisov.

- Odborná a pedagogická spôsobilosť pedagogických zamestnancov všeobecno-vzdelávacích predmetov, ktorí realizujú školský vzdelávací program je v súlade s platnými predpismi. Plnenie ďalších kvalifikačných predpokladov potrebných pre výkon zložitejších, zodpovednejších a náročnejších pedagogických činnosti sa riadi platnými predpismi. Pedagogickí zamestnanci zabezpečujú súlad všetkých vzdelávacích a výchovných činností s cieľmi vzdelávania v danom študijnom odbore v súlade so štátnym vzdelávacím programom. Práva a povinnosti pedagogických zamestnancov sú zabezpečené a naplňované po dobu ich pedagogickej činnosti v rámci platných predpisov.

- Odborná a pedagogická spôsobilosť pedagogických zamestnancov odborných predmetov, ktorí realizujú školský vzdelávací program je v súlade s platnými predpismi. Plnenie ďalších kvalifikačných predpokladov potrebných pre výkon zložitejších, zodpovednejších a náročnejších pedagogických činnosti sa riadi platnými predpismi. Pedagogickí zamestnanci zabezpečujú súlad všetkých vzdelávacích a výchovných činností s cieľmi vzdelávania v danom študijnom odbore v súlade so štátnym vzdelávacím programom. Práva a povinnosti pedagogických zamestnancov sú zabezpečené a naplňované po dobu ich pedagogickej činnosti v rámci platných predpisov.

- Odborná a pedagogická spôsobilosť majstrov odborného výcviku, ktorí realizujú školský vzdelávací program je v súlade s platnými predpismi. Plnenie ďalších kvalifikačných predpokladov potrebných pre výkon zložitejších, zodpovednejších a náročnejších pedagogických činnosti sa riadi platnými predpismi. Pedagogickí zamestnanci zabezpečujú súlad všetkých vzdelávacích a výchovných činností s cieľmi vzdelávania v danom študijnom odbore v súlade so štátnym vzdelávacím programom. Práva a povinnosti pedagogických zamestnancov sú zabezpečené a naplňované po dobu ich pedagogickej činnosti v rámci platných predpisov.

- Odborná spôsobilosť nepedagogických zamestnancov (ekonóm, správca, školník, upratovačky a pod.), ktorí sa podieľajú na realizácii školského vzdelávacieho programu je v súlade s platnými predpismi. Práva a povinnosti nepedagogických zamestnancov sú zabezpečené a naplňované po dobu ich činnosti v rámci platných predpisov.

- Plnenie požiadaviek poradenskej činnosti sa riadi platnými predpismi. Výchovný poradca je pedagogický zamestnanec, ktorého poslaním je poskytovanie odbornej psychologickej

a pedagogickej starostlivosti žiakom, rodičom a pedagogickým zamestnancom školy. Prácu výchovného poradcu usmerňujú metodické, pedagogické a psychologické centrá. Práca výchovného poradcu a dodržiavanie všeobecne záväzných platných predpisov v oblasti výchovného poradenstva podlieha kontrolnej činnosti zo strany zriaďovateľa strednej školy. Ďalšie práva a povinnosti výchovných poradcov vymedzujú vnútorné predpisy školy (pracovný poriadok, vnútorný poriadok školy, vnútorný mzdový predpis a pod.).

P. č.	Meno a priezvisko	Ukončené vzdelanie VŠ, fakulta, študijný odbor
1.	Ing. Marie Černová	VŠE Bratislava, Fakulta riadenia, Ekonomicko-matematické výpočty, DPŠ Bratislava
2.	Ing. Jozef Červený	STU Bratislava, Strojnícka fakulta, Prístrojová, regulačná a automatizačná technika, Strojárska aplikovaná elektronika, DPŠ STU MTF Bratislava
3.	Mgr. Anna Číková	Pedagogická fakulta Banská Bystrica, Matematika – Chémia Špecializačné kvalifikačné štúdium etickej výchovy (dvojročné) MPC Banská Bystrica
4.	Ing. Mária Čurná	VŠE Bratislava, Národohospodárska fakulta, Ekonomika investičného a vedecko-technického rozvoja, DPŠ Bratislava
5.		
6.	Mgr. Alena Fusková	UK Bratislava, Fakulta telesnej výchovy a športu, Telesná výchova – Biológia
7.	Ing. Janka Golianová	Trnavská univerzita, Pedagogická fakulta, Učiteľstvo profesijných predmetov a praktickej prípravy, Učiteľstvo praktických potravinárskych a chemických predmetov = Bc. SPU Nitra, Fakulta biotechnológie a potravinárstva, Technológia potravín, Spracovanie poľnohospodárskych produktov = Ing. SPU Nitra, Fakulta ekonomiky a manažmentu, Centrum pedagogiky a psychologického poradenstva = pedagogická spôsobilosť
8.	PaedDr. Štefan Halgaš	UKF Nitra, Fakulta prírodných vied, Matematika – Chémia
9.	PhDr. Romana Havetová	UKF Nitra, Filozofická fakulta, Anglický jazyk a literatúra – Estetika
10.	Mgr. Martina Hudáková	UKF Nitra, Fakulta sociálnych vied a zdravotníctva,

		Psychológia – Biológia, Anglický jazyk – jazyková škola Nitra
11.	Mgr. Eva Chrapková	UK Bratislava, Filozofická fakulta, Slovenský jazyk a literatúra – Nemecký jazyk a literatúra
12.	PaedDr. Rastislava Chrenová	UK, Pedagogická fakulta Trnava, Slovenský jazyk a literatúra – Hudobná výchova, Etická výchova
13.	Ing. Anna Jedlovská	VŠP Nitra, Prevádzka a ekonomika poľnohospodárstva, DPŠ SPU Nitra
14.	Ing. Gabriela Ondrejmišková	VŠE Praha, Fakulta výrobnno-ekonomická, Ekonomika dopravy a spojov, DPŠ Bratislava
15.	PhDr. Daniela Ölvecká	UK Bratislava, Filozofická fakulta, Slovenský jazyk a literatúra – Nemecký jazyk a literatúra
16.	Mgr. Ján Šipoš	UK Bratislava, Fakulta telesnej výchovy a športu, Telesná výchova – Zemepis
17.	Mgr. Roman Víglaský, PhD.	Katolícka univerzita Ružomberok, Filozofická fakulta, Dejepis – Náboženská výchova = Mgr. Katolícka univerzita Ružomberok, Pedagogická fakulta, Teória vzdelávania náboženskej výchovy = PhD.
	MOV	
18.	Bc. Stanislava Bravčoková	Trnavská univerzita, Pedagogická fakulta, Majster odbornej výchovy
19.	Júlia Čaládiková	SOŠ obchodu a služieb Zlaté Moravce, Spoločné stravovanie DPŠ = kvalifikačné štúdium pre MOV na získanie pedagogickej spôsobilosti, Metodicko-pedagogické centrum Bratislava
20.	Mgr. Andrea Dubcová	Univerzita Mateja Bela Banská Bystrica, Pedagogická fakulta, Majster odbornej výchovy = Bc. UKF Nitra, Pedagogická fakulta, Učiteľstvo profesijných predmetov a praktickej prípravy, Učiteľstvo predmetu Technická výchova = Mgr.
21.	Bc. Anna Herudová	Trnavská univerzita, Pedagogická fakulta, Učiteľstvo profesijných predmetov a praktickej prípravy, Učiteľstvo praktických potravinárskych a chemických predmetov
22.	Bc. Dana Magušinová	Trnavská univerzita, Pedagogická fakulta, Učiteľstvo profesijných predmetov a praktickej prípravy, Učiteľstvo praktických potravinárskych a chemických predmetov

23.	Bc. Miroslava Martišová	Dubnický technologický inštitút Dubnica nad Váhom, Učiteľstvo profesijných predmetov a praktickej prípravy, Učiteľstvo praktickej prípravy
24.	Bc. Daniela Mihálová	UKF Nitra, Pedagogická fakulta, Majster odbornej výchovy
25.	Bc. Anna Ľurčíková	Dubnický technologický inštitút Dubnica nad Váhom, Učiteľstvo profesijných predmetov a praktickej prípravy, Učiteľstvo praktickej prípravy
26.	Mgr. Katarína Pichňová	Dubnický technologický inštitút Dubnica nad Váhom, Učiteľstvo profesijných predmetov a praktickej prípravy, Učiteľstvo praktickej prípravy = Bc. Dubnický technologický inštitút Dubnica nad Váhom, Učiteľstvo profesijných predmetov a praktickej prípravy, Učiteľstvo ekonomických predmetov = Mgr.
27.	Bc. Michaela Sárková	UKF Nitra, Pedagogická fakulta, Pedagogika

Materiálno-technické a priestorové podmienky

PODMIENKY NA REALIZÁCIU ŠKOLSKÉHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU

Pre vzdelávanie a výchovu v súlade s daným ŠVP je nevyhnutné vytvárať vhodné realizačné podmienky. Podkladom na ich stanovenie sú všeobecné požiadavky platných právnych noriem a konkrétne požiadavky vyplývajúce z cieľov a obsahu vzdelávania v študijných a učebných odboroch. V ŠVP sú vo všeobecnej rovine vymedzené základné podmienky, ktoré boli rozpracované pri realizácii školského vzdelávacieho programu.

V podmienkach našej školy boli rozpracované podrobnejšie a konkrétne podľa potrieb a požiadaviek študijných a učebných odborov, aktuálnych cieľov a našich reálnych možností. Optimálne požiadavky a podmienky, podľa ktorých sa bude realizovať tento školský vzdelávací program, sú nasledovné:

Priestorové a materiálno – technické podmienky školy

Teoretické vyučovanie žiakov sa uskutočňuje v budove školy na Ul. SNP 5. Praktická príprava žiakov sa uskutočňuje v budove školy na Štefánikovej ulici č.12.

V budove na Ul. SNP 5 sa nachádza vstupný vestibul, vrátnica, knižnica so študovňou a učebňou etickej výchovy a spoločenskej komunikácie, 2 univerzálne učebne, kadernícky

salón, archív, hygienické zariadenia, šatne, telocvičňa, a prevádzkové miestnosti TEÚ. Na 1. poschodí sa nachádzajú 2 interaktívne učebne, učebňa informatiky, 6 univerzálnych učební, odborná učebňa administratívy, odborná učebňa stolovania, aula, vysielacie štúdio školského rádia, zborovňa, hygienické zariadenia a kancelárie vedenia školy a TEÚ. Na 2. poschodí sa nachádza 6 univerzálnych učební, 2 jazykové učebne kabinety pedagógov a hygienické zariadenia. Na 3. poschodí sa nachádza 1 univerzálna učebňa, 3 učebne výpočtovej techniky, učebňa cvičnej firmy, 2 multimedialne učebne, Učebňa pracovníka marketingu, kabinety pedagógov a hygienické zariadenia. V areáli školy je vybudované multifunkčné asfaltové ihrisko pre výučbu telesnej výchovy. Čo sa týka vybavenosti škola IKT všetky počítače sú prepojené v rámci lokálnej školskej siete a sú pripojené na internet - k dispozícii je wifi. Okrem počítačových zostáv vlastní škola tlačiarne, digitálny fotoaparát, kameru, kopírovacie stroje a multifunkčné zariadenia. Pracovisko praktického vyučovania je blízko školy na Štefánikovej ulici č 12. Má adekvátne vybavenie pre zabezpečenie odborných činností v rámci odborného výcviku. Má kabinet pre majstrov odborného výcviku, 5 učební na inštruktáže, zabezpečovanie praktickej prípravy a šatne. Súčasťou pracoviska praktického vyučovania sú aj odborné učebne technológie a stolovania pre odbory kuchár a čašník, kaderníctvo, kozmetický salón a priestory na pedikúru. Priamo v budove školy na Ul. SNP 5 sú zriadené pracoviská školského bufetu a kaderníctva. Naším cieľom je vybaviť SPV modernejším strojovým zariadením. PPV má 2 sklady na skladovanie surovín, materiálov a polotovarov, hygienické priestory s 2 sprchami (chlapci, dievčatá), kotolňu a dielňu.

Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní

Vytváranie podmienok bezpečnej a hygienickej práce je organickou súčasťou celého vyučovacieho procesu, osobitne odborného výcviku. Postupuje sa podľa platných predpisov, nariadení, vyhlášok, noriem a pod. Priestory, v ktorých prebieha teoretické a praktické vyučovanie musia zodpovedať platným právnym predpisom, vyhláškam, technickým normám a predpisom EU.

Škola zabezpečuje všetky technické a organizačné opatrenia na elimináciu všetkých rizík spojených najmä s odborným výcvikom. Učitelia, majstri odborného výcviku, žiaci a rodičia sú podrobne s týmito rizikami oboznámení. Riziká, ktoré sa nedajú eliminovať, sú čiastočne riešené osobitnými ochrannými prostriedkami, ktoré žiaci dostávajú. Ich používanie sa dôsledne kontroluje.

Problematika bezpečnosti a hygieny práce je podrobne popísaná v Školskom poriadku teoretického a praktického vyučovania, ktorý žiaci musia poznať a rešpektovať. Školský poriadok je verejne prístupný vo všetkých triedach a na pracoviskách praktického vyučovania.

Škola má spracovanú Metodickú osnovu vstupného školenia bezpečnosti práce, dodržiavania osobnej hygieny a protipožiarnej ochrane pre žiakov a učiteľov. Žiaci sú s predpismi podrobne oboznámení a poučení vždy v úvodných hodinách jednotlivých predmetoch. Obsahom školenia sú predpisy a normy používané v jednotlivých odboroch, miesta, na ktorých sú umiestnené lekárničky prvej pomoci, vybrané ustanovenia vyhlášky o evidencii úrazoch detí, žiakov a študentov, traumatologického plánu, nariadenie vlády o ochrane zdravia zamestnancov pri práci, o bezpečnej prevádzke a používaní strojov, Zákonníka práce, o prácach mladistvých, poskytovaní prvej pomoci, o požiarnej nebezpečnosti v organizácii, inštruktáži používania prenosných hasiacich prístrojov a pod.

Na odbornom výcviku sa žiaci zoznamujú s návodmi na obsluhu jednotlivých strojov, prístrojov a zariadení a prevádzkovými bezpečnostnými predpismi.

Kapitola 4

Profil absolventa

Absolvent trojročného učebného odboru 6444 H čašník, servírka po ukončení štúdia úspešne vykonanou záverečnou skúškou získava prvú kvalifikáciu na úrovni stredného odborného vzdelania.

Je kvalifikovaným zamestnancom, schopným samostatne pracovať v oblasti spoločného stravovania ako pracovník v reštauráciách, hoteloch, v ostatných zariadeniach spoločného stravovania a ako živnostník je schopný vykonávať odborné činnosti a riešiť problémy v rôznych formách podnikateľských subjektov spoločnom stravovaní.

Absolvent ovláda práce spojené so stolovaním, pozná suroviny, nápoje a technológiu ich výroby, zásady uplatňovania gastronomických pravidiel, základné receptúry a technologické postupy bežných jedál, ovláda zásady bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, kultivované a spoločenské správanie, vie odborne komunikovať so zákazníkom. Absolvent podľa platnej klasifikácie zamestnaní môže vykonávať funkciu čašníka - servírky v reštauráciách, hoteloch a ostatných zariadeniach spoločného stravovania. Absolvent je kvalifikovaný a spĺňa podmienky na výkon práce v oblasti spoločného stravovania.

3.2 Kompetencie absolventa

Absolvent učebného odboru 6444 H čašník, servírka po absolvovaní vzdelávacieho programu disponuje týmito kompetenciami:

3.2.1 Kľúčové kompetencie

a) Spôsobilosti konať samostatne v spoločenskom a pracovnom živote

- reálne zdôvodňovať svoje názory, konania a rozhodnutia,
- porovnať bežné pravidlá, zákonitosti, predpisy, sociálne normy, morálne zásady, vlastné a celospoločenské očakávania v systéme, v ktorom existuje
- identifikovať priame a nepriame dôsledky svojej činnosti,
- vybrať si správne rozhodnutie a cieľ z rôznych možností,
- vysvetliť svoje životné plány, záujmy a predsavzatia,
- popísať svoje ľudské práva, popísať svoje povinnosti, záujmy, obmedzenia a potreby,
- zdôvodňovať svoje argumenty, riešenia, potreby, práva, povinnosti a konanie.

b) Spôsobilosť interaktívne používať vedomosti, informačné a komunikačné technológie, komunikovať v štátnom, materinskom a cudzom jazyku

- spoľahlivo vyjadrovať sa v materinskom jazyku v písomnej a hovorenej forme,
- vyjadrovať sa v jednom cudzom jazyku v písomnej a hovorenej forme,
- riešiť bežné matematické príklady a rôzne situácie,
- identifikovať, vyhľadávať, triediť a spracovať rôzne informácie a informačné zdroje,
- posudzovať vierohodnosť rôznych informačných zdrojov,
- overovať a interpretovať získané údaje,
- pracovať s elektronickou poštou,
- pracovať so základnými informačno-komunikačnými technológiami.

b) Schopnosť pracovať v rôznorodých skupinách

- manuálnou zručnosťou v činnostiach konkrétneho odboru,
- adaptabilitou, kreativitou, disponibilitou, spoľahlivosťou,
- trpezlivosťou, dôslednosťou a presnosťou,
- schopnosťou spolupracovať, sebadisciplínou, mobilitou, schopnosťami pracovať v tíme,
- budovaním imidžu firmy, pozitívnym kontaktom so zákazníkom, samostatnou prácou, dodržiavaním predpisov o ochrane spotrebiteľa, dodržiavaním firemnej kultúry,
- flexibilitou, profesionálnou hrdosťou, zodpovednosťou za zverený majetok,
- schopnosťou riešiť konfliktné situácie.

3.2.2 Všeobecné kompetencie

Absolvent má:

- rozlišovať spisovný a hovorový jazyk, dialekt a štýlovo príznačné javy, vo vlastnom prejave voliť prostriedky adekvátnej komunikačnej situácie,
- v písomnom a hovorenom prejave uplatňovať zásady slovenského pravopisu, využívať vedomosti o tvarosloví,
- používať adekvátnu slovnú zásobu vrátane príslušnej odbornej terminológie,
- orientovať sa v základnej výstavbe textu, prezentovať a obhajovať svoje stanoviská,
- vedieť položiť otázku a správne formulovať odpovede,
- vyjadrovať postoje neutrálne, pozitívne (pochvala) a negatívne (kritika, polemika),
- vyjadrovať sa vecne správne, jasne a zrozumiteľne,
- orientovať sa v rôznych literárnych žánroch a smeroch,
- čítať umelecké diela a chápať ich celistvosť a estetickú pôsobnosť,
- odborne sa vyjadrovať o javoch vo svojom odbore,
- vytvoriť základné útvary administratívneho štýlu,
- samostatne získavať potrebné informácie z dostupných zdrojov, triediť ich a kriticky k nim pristupovať,
- mať prehľad o dennej tlači a tlači podľa svojho záujmu,
- komunikovať v cudzom jazyku v rámci základných tém týkajúcich sa každodenného života,
- vymieňať si informácie a názory o známych veciach a situáciách v cudzom jazyku,
- zrozumiteľne vyjadrovať hlavné myšlienky v cudzom jazyku,
- pracovať so základným cudzojazyčným textom vrátane základného odborného textu, využívať text ako poznanie a prostriedok na skvalitnenie jazykových spôsobilostí,
- pracovať so slovníkom, jazykovými a inými príručkami, internetom a ďalšími zdrojmi informácií,
- poznať a rešpektovať tradície, zvyky a odlišnosti sociálnej a kultúrnej hodnoty iných národov a jazykových oblastí,
- uvedomovať si spoločné a rozdielne črty medzi vlastnou a cieľovou jazykovou komunitou
- využívať prírodovedné poznatky a zručnosti v praktickom živote vo všetkých situáciách,
- vysvetliť etické normy súvisiace so životom a zdravím,
- charakterizovať etiku práce,
- konať zodpovedne a prejavovať občiansku aktivitu, vážiť si demokraciu a slobodu,

- využívať matematické poznatky v praktickom živote v situáciách, ktoré súvisia s matematikou,
- orientovať sa v matematickom texte, pochopiť zadanie matematickej úlohy, kriticky vyhodnocovať informácie kvantitatívneho charakteru získané z rôznych zdrojov – grafov, diagramov, tabuliek, správne sa matematicky vyjadrovať.
- osvojiť si zásady správnej výživy a zdravého životného štýlu,
- zorganizovať si pohybový režim a program vlastných pohybových aktivít ako súčasť životného štýlu,
- preukázať pohybovú gramotnosť k osobnému športovému výkonu,
- stanoviť si vlastné učebné ciele a spôsoby ich dosiahnutia.

3.2.3 Odborné kompetencie

a) Požadované vedomosti

Absolvent má:

- vysvetliť základné ekonomické pojmy potreby a spotreba, uspokojovanie potrieb, statky a služby, výroba a výrobné faktory,
- popísať trh a formy trhov,
- vysvetliť rozdiel medzi hospodárstvom a hospodárením,
- posúdiť svoje zdravotné, osobnostné a kvalifikačné predpoklady pre výkon svojho povolania, možnosti ďalšieho štúdia a profesijnej orientácie,
- porovnať profesijnú ponuku na slovenskom i európskom trhu práce a pružne na ňu reagovať ďalším vzdelávaním,
- vysvetliť na príklade postup pri uzatváraní pracovnej zmluvy a skončenie pracovného pomeru,
- vyjadriť vlastnými slovami zabezpečenie základných ľudských a ekonomických potrieb jednotlivca a rodiny,
- vysvetliť význam bánk v ekonomike,
- vysvetliť vlastnými slovami podstatu zveľad'ovania a ochrany svojho majetku,
- popísať základné právne formy podnikania a ich základné črty,
- posúdiť vhodné formy podnikania v svojom odbore,
- opísať na príklade základné povinnosti podnikateľa voči štátu,
- vysvetliť problematiku práv a povinností spotrebiteľa,
- popísať vplyv spotreby na životné prostredie,
- vysvetliť pojmy reklama, zavádzajúca reklama, priamy predaj.
- vyjadrovať sa ústne a písomne primerane situácii,
- čítať s porozumením, počúvať pozorne,
- voliť optimálnu formu komunikácie,
- spracovať informácie,
- prezentovať informácie primerane situácii,
- používať informačné a komunikačné technológie,
- ovládať normy spoločenského kontaktu a spoločenského aktu,
- zvládať konfliktné komunikačné situácie.
- aplikovať základné ekonomické a právne normy nevyhnutné pre výkon činnosti v prevádzke spoločného stravovania,

- charakterizovať zásady správnej výrobnjej praxe,
- popísať hospodárske písomnosti používané v odbore,
- popísať základné odborné technické a technologické pojmy,
- vysvetliť zásady osobnej a prevádzkovej hygieny,
- používať predpisy HACCP,
- popísať zásady bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci,
- vysvetliť zásady protipožiarnych pravidiel v spoločnom stravovaní,
- popísať organizáciu práce vo výrobnom stredisku,
- popísať zásady hospodárenia a správneho používania, skladovania a uchovávanía surovín a materiálov,
- vysvetliť spôsoby ochrany vlastností surovín, materiálov a tovaru,
- zhodnotiť kvalitu surovín, materiálov a tovaru,
- spoznať základné potraviny a nápoje, ich charakteristiku, základné zmyslové skúšky akosti a dodržiavanie doby spotreby,
- zostaviť kalkulácie a výpočty množstva spotreby surovín,
- popísať základné receptúry a technologické postupy prípravy pokrmov,
- popísať nové trendy v gastronómii.

b) Požadované zručnosti

Absolvent vie:

- dodržiavať pravidlá protipožiarnjej ochrany a hygienické a protiepidemiologické pravidlá,
- pracovať podľa zásad bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, v súlade s hygienickými predpismi gastronomickej prevádzky, resp. prevádzky ubytovacích služieb,
- uplatňovať predpisy HACCP,
- vykonávať základné pracovné činnosti vo výrobných, odbytových a ubytovacích strediskách,
- používať odbornú terminológiu vo svojom odbore a využívať všeobecné poznatky, pojmy a zásady správania sa na pracovisku,
- organizovať svoju prácu v bežnej gastronomickej prevádzke a pri gastronomických akciách,
- spolupracovať pri zostavovaní jedálnych a nápojových lístkov podľa gastronomických pravidiel,
- zvoliť správne postupy práce, potrebné suroviny a zariadenia pre prípravu pokrmov,
- vykonávať základné spôsoby zmyslových skúšok akosti surovín a tovarov, preberanie
- skladovanie a výdaj tovaru, spôsoby uplatňovania reklamácií,
- pripraviť pokrmy teplej a studenej kuchyne podľa receptúr,
- prakticky uplatňovať techniky jednoduchej i zložitej obsluhy pri podávaní jedál a nápojov,
- aplikovať nové trendy v gastronómii,
- uvádzať hostí, podávať informácie o jedlách a nápojoch, prijímať objednávky,
- pripraviť pracovisko a obsluhu pri osobitných druhoch slávnostného stolovania,
- pripraviť základné miešané nápoje a rôzne druhy káv,
- podávať jedlá na úseku hotelových izieb,
- ovládať starostlivosť o ubytovacie priestory,
- používať vo výrobnom gastronomickom stredisku pracovné stroje, zariadenia a inventár,
- orientovať sa v moderných technológiách, surovinách a materiáloch,
- komunikovať so zákazníkom pri predaji tovaru a poskytovaní služieb,
- uplatňovať etické zásady komunikácie s klientmi, zákazníkmi a spolupracovníkmi a dôsledne zachovávať diskretnosť,

- vypočítat' množstvá spotreby surovín pre pripravované pokrmy a ceny jedál,
- základné právne normy o ochrane spotrebiteľa,
- aplikovať základné podnikateľské aktivity,
- dodržiavať zásady hmotnej zodpovednosti pri hospodárení so zverenými prostriedkami,
- pracovať s registračnou pokladnicou,
- vyhotoviť účet hosťovi za ubytovanie a stravovanie.

c) Požadované osobnostné predpoklady, vlastnosti a schopnosti

Absolvent sa vyznačuje:

- manuálnou zručnosťou v činnostiach konkrétneho odboru,
- adaptabilitou, kreativitou, disponibilitou, spolačnosťou,
- trpezlivosťou, dôslednosťou a presnosťou,
- schopnosťou spolupracovať, sebadisciplínou, mobilitou, schopnosťami pracovať v tíme,
- budovaním imidžu firmy, pozitívnym kontaktom so zákazníkom, samostatnou prácou,
- dodržiavaním predpisov o ochrane spotrebiteľa, dodržiavaním firemnej kultúry,
- flexibilitou, profesionálnou hrdosťou, zodpovednosťou za zverený majetok,
- schopnosťou riešiť konfliktné situácie.

Tabuľka vzťahu kľúčových kompetencií k obsahu vzdelávania

Prehľad kľúčových kompetencií	Spôsobilosti konať samostatne v spoločenskom a pracovnom živote	Spôsobilosť interaktívne používať vedomosti, informačné a komunikačné technológie, komunikovať v materinskom a cudzom jazyku	Schopnosti tvorivo pracovať v rôznych skupinách
Prehľad názov predmetov	Prehľad výchovných a vzdelávacích stratégií		
Povinné všeobecnovzdelávacie predmety			
slovenský jazyk a literatúra	☺	☺	☺
cudzí jazyk	☺	☺	☺
občianska náuka	☺	☺	☺
etická/náboženská výchova	☺	☺	☺
chémia	☺	☺	☺
matematika		☺	☺
informatika		☺	☺
telesná a športová výchova	☺	☺	☺
Povinné odborné predmety			
ekonomika	☺	☺	☺
technológia	☺	☺	☺
viac ako peniaze	☺	☺	☺
spoločenská komunikácia	☺	☺	☺
potraviny a výživa	☺	☺	☺
stolovanie	☺	☺	☺
služby cestovného ruchu	☺	☺	☺
zariadenie prevádzok	☺	☺	☺
úvod do sveta práce	☺	☺	☺
základy podnikania	☺	☺	☺
hospodárske výpočty	☺	☺	☺
odborný výcvik	☺	☺	☺
Účelové kurzy			
ochrana života a zdravia		☺	☺

Príprava v školskom vzdelávacom programe Stravovacie služby v učebnom odbore 6444 H čašník, servírka zahŕňa teoretické a praktické vyučovanie a prípravu. Teoretické vyučovanie sa uskutočňuje v tradičných i špecializovaných učebniach v budove školy na Ul. SNP 5. Praktické vyučovanie je realizované v školskom pracovisku praktického vyučovania na Štefánikovej ulici. Praktické vyučovanie je organizované formou odborného výcviku pod vedením majstrov odbornej výchovy. Výučba je organizovaná v týždňových cykloch – strieda sa jeden týždeň teoretického vyučovania a jeden týždeň odborného výcviku. Odborný výcvik počas jedného dňa praktického vyučovania trvá 6 hodín v 1. a 2. ročníku a 7 hodín v 3. ročníku. Odborný výcvik prebieha priamo na prevádzkových jednotkách v priamom kontakte so zákazníkom, čím sú vytvorené nadštandardné podmienky pre uplatňovanie teoretických vedomostí priamo v praxi.

Žiak ukončuje štúdium záverečnou skúškou, ktorá sa koná v súlade s platnou legislatívou a pedagogicko-organizačnými pokynmi MŠ SR.

Ďalšia organizácia výučby, týkajúca sa účelových kurzov a cvičení, je súčasťou učebného plánu.

4 Zdravotné požiadavky na žiaka

Na prijatie do učebného odboru 6444 H čašník, servírka môžu byť prijatí uchádzači s dobrým zdravotným stavom. Uchádzači nesmú trpieť predovšetkým:

- prognosticky závažným ochorením obmedzujúcim funkcie horných končatín (porucha hrubej a jemnej motoriky),
- prognosticky závažným ochorením funkcie nosného a pohybového systému (ochorenia chrbtice, ploché nohy, vybočenie kolien, stav po kongenitálnej luxácii bedier),
- prognosticky závažným ochorením dýchacích ciest, srdcovými a cievnyimi ochoreniami (varixy),
- prognosticky závažným ochorením kože horných končatín,
- prognosticky závažnými a nekompensovanými formami epilepsie a epileptických syndrémov a kolapsových stavov vzhľadom k predpokladanej obslužnej práci,
- psychickými chorobami (alkoholizmus, toxikománia, nervové choroby),
- prognosticky závažnými ochoreniami oka, a sluchu,
- endokrinnými ochoreniami a imúnnodeficitnými stavmi,
- chronickými chorobami pečene.

Pred prijatím do odboru je potrebné vyšetrenie na bacilonosičstvo. Uchádzač musí mať platný zdravotný preukaz. Zdravotnú spôsobilosť uchádzačov posúdi a písomne potvrdí dorastový lekár, v prípade zmenenej pracovnej schopnosti aj posudková komisia sociálneho zabezpečenia.

2.5 Požiadavky na bezpečnosť a hygienu pri práci

Neoddeliteľnou súčasťou teoretického a praktického vyučovania je problematika bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, hygieny práce a protipožiarnej ochrany. Výchova k bezpečnej a zdravia neohrozujúcu prácu vychádza po dobu štúdia z požiadaviek platných právnych a ostatných predpisov (zákonov, nariadení vlády SR, vyhlášok, technických predpisov a slovenských technických noriem).

Priestory pre výučbu zodpovedajú svojimi podmienkami požiadavkám stanovených v zdravotníckych predpisoch (hygienické požiadavky na priestory, prevádzka školských zariadení, bezpečná prevádzka, používanie strojov, prístrojov a pod.). Návik a precvičovanie činností musí byť

v súlade s požiadavkami, ktoré upravujú prácu pre mladistvých (napr. Zákonník práce) a v súlade s podmienkami, podľa ktorých môžu mladiství vykonávať zakázané práce z dôvodu prípravy na povolanie. Základnými podmienkami bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci sa rozumie:

- dôkladne a preukázané oboznámenie žiakov s predpismi o BOZP, protipožiarnymi predpismi a s technologickými postupmi,
- používanie technického vybavenia, ktoré zodpovedá bezpečnostným a protipožiarnym predpisom,
- používanie ochranných pracovných prostriedkov podľa platných predpisov,
- vykonávanie stanoveného dozoru na pracoviskách žiakov, pričom sa vymedzia stupne dozoru nasledovne:
 - **práca pod dozorom** si vyžaduje sústavnú prítomnosť osoby poverenej dozorom, ktorá dohliada na dodržiavanie BOZP a pracovného postupu. Táto osoba musí zrakovo obsiahnuť všetky pracovné miesta tak, aby mohla bezpečne zasiahnuť v prípade porušenia BOZP,
 - **práca pod dohľadom** si vyžaduje prítomnosť osoby poverenej dohľadom kontrolovať pracoviská pred začatím práce a pokiaľ nemôže zrakovo všetky pracoviská obsiahnuť, v priebehu práce ich obchádza a kontroluje.

Stanovením príslušného stupňa dozoru je poverený vedúci zamestnanec Strediska praktického vyučovania v závislosti od charakteru práce, podmienok a tematického celku výučby.

Pri nástupe žiaka na štúdium sa vyžaduje:

1. Pracovné oblečenie

Dievčatá

- Biela blúzka
- Čierna sukňa (max. 10 cm nad kolená, nie bedrová)
- Zdravotné topánky (nie vsuvky)
- Príručník (2 kusy)
- Menovka

Chlapci

- Biela košeľa (1x s dlhým rukávom, 1x s krátkym rukávom)
- Čierne nohavice
- Čierne topánky (polovičné)
- Príručník (2 kusy)
- Motýlik (čierny)
- Menovka

2. Zdravotný preukaz pre prácu s potravinami

Pred prijatím do učebného odboru je potrebné lekárske vyšetrenie na bacilonosičstvo. Uchádzač musí mať platný zdravotný preukaz pre prácu s potravinami. Zdravotnú spôsobilosť uchádzačov posúdi a písomne potvrdí dospelý lekár, v prípade zmenenej pracovnej schopnosti aj posudková komisia sociálneho zabezpečenia.

V súvislosti s profesiou, na ktorú sa žiaci pripravujú nie je možné akceptovať neupravené dlhé vlasy u dievčat ani u chlapcov a žiadne formy peersingu a tetovania na tvári. Žiaci musia mať ostrihané a nenalakované nechty na rukách, ruky bez prsteňov.. Pravidelne sa uskutočňujú kontroly úpravy vlasov, nechty a pracovného oblečenia žiakov počas vyučovacích hodín aj počas odbornej praxe.

kľúčové kompetencie

- Spôsobilosť interaktívne používať vedomosti, informačné a komunikačné technológie, komunikovať v štátnom, materinskom a cudzom jazyku
 - spoľahlivo vyjadrovať sa v materinskom jazyku v písomnej a hovorenej forme
 - vyjadrovať sa v jednom cudzom jazyku v písomnej a hovorenej forme
 - riešiť bežné matematické príklady a rôzne situácie
 - identifikovať, vyhľadávať, triediť a spracovať rôzne informácie a informačné zdroje
 - posudzovať vierohodnosť rôznych informačných zdrojov
 - overovať a interpretovať získané údaje
 - pracovať s elektronickou poštou
 - pracovať so základnými informačno-komunikačnými technológiami
- Spôsobilosti konať samostatne v spoločenskom a pracovnom živote
 - reálne zdôvodňovať svoje názory, konania a rozhodnutia
 - porovnať bežné pravidlá, zákonitosti, predpisy, sociálne normy, morálne zásady, vlastné a celo-spoločenské očakávania v systéme, v ktorom existuje
 - identifikovať priame a nepriame dôsledky svojej činnosti
 - vybrať si správne rozhodnutie a cieľ z rôznych možností
 - vysvetliť svoje životné plány, záujmy a predsavzatia
 - popísať svoje ľudské práva, popísať svoje povinnosti, záujmy, obmedzenia a potreby
 - zdôvodňovať svoje argumenty, riešenia, potreby, práva, povinnosti a konanie
- Schopnosť pracovať v rôznorodých skupinách
 - prejavovať empatiu a sebareflexiu
 - vyjadriť svoje pocity a korigovať negatívu
 - pozitívne motivovať seba a druhých
 - stanoviť priority cieľov
 - predkladať primerané návrhy na rozdelenie jednotlivých kompetencií a úloh pre ostatných členov tímu a posudzovať spoločne s učiteľom a s ostatnými, či sú schopní určené kompetencie zvládnuť
 - prezentovať svoje myšlienky, návrhy a postoje
 - konštruktívne diskutovať a pozorne počúvať druhých
 - uzatvárať jasné dohody
 - rozhodnúť o výbere správneho názoru z rôznych možností
 - určovať najzávažnejšie rysy problému, rôzne možnosti riešenia, ich klady a zápory v danom kontexte aj v dlhodobjších súvislostiach
 - spolupracovať pri riešení problémov s inými ľuďmi
 - samostatne pracovať v menšom kolektíve
 - určovať vážne nedostatky a kvality vo vlastnom učení, pracovných výkonoch a osobnostnom raste
 - predkladať spolupracovníkom vlastné návrhy na zlepšenie práce, bez zaujatosti posudzovať návrhy druhých

- prispievať k vytváraniu ústretových medziľudských vzťahov, predchádzať osobným konfliktom, nepodliehať predsudkom a stereotypom v prístupe k druhým

odborné kompetencie

- Požadované zručnosti
 - uplatniť v praxi etické a profesijné pravidlá, zásady spoločenského správania a vystupovania
 - uplatniť estetiku práce a prostredia s dodržaním hygienických zásad a zásad bezpečnosti práce na prevádzke
 - praktizovať odbornú terminológiu v svojom odbore a využívať všeobecné poznatky, pojmy a zásady pri riešení praktických úloh
 - vykonávať základné užívateľské práce s výpočtovou technikou
 - vykonávať pracovné činnosti tak, aby nenarušoval životné prostredie
 - pracovať v tíme
 - použiť základné zásady rokovania s klientmi, zákazníkmi a spolupracovníkmi
 - konať hospodárne a v súlade so stratégiou trvale udržateľného rozvoja
- Požadované vedomosti
 - používať základné právne predpisy, ustanovenia obchodného, živnostenského, občianskeho a pracovného práva
 - ovládať základné návyky z oblasti osobnej aj prevádzkovej hygieny a bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci
 - definovať zásady správnej výrobnéj praxe
 - popísať odbornú terminológiu typickú pre oblasť svojho povolania a jej využitie pri riešení praktických úloh
 - popísať materiály, ich zloženie, kvalitu, získavanie, spracovanie a ostatnú manipuláciu s ohľadom na zdravie človeka a ochranu životného prostredia
 - charakterizovať správny životný štýl človeka
 - popísať špecifickú problematiku vo svojom odbore
 - aplikovať vedomosti v priamom kontakte s klientmi
 - rozhodovať samostatne o pracovných problémoch
- Požadované osobnostné predpoklady, vlastnosti a schopnosti
 - manuálnou zručnosťou v činnostiach konkrétneho odboru
 - adaptabilitou, kreativitou, disponibilitou, spoľahlivosťou
 - trpezlivosťou, dôslednosťou a presnosťou
 - schopnosťou spolupracovať, sebadisciplínou, mobilitou, schopnosťami pracovať v tíme
 - budovaním imidžu firmy, pozitívnym kontaktom so zákazníkom, samostatnou prácou, dodržiavaním predpisov o ochrane spotrebiteľa, dodržiavaním firemnej kultúry
 - flexibilitou, profesionálnou hrdosťou, zodpovednosťou za zverený majetok
 - schopnosťou riešiť konfliktné situácie

Kapitola 5

Charakteristika ŠkVP

Tvorba školského vzdelávacieho programu sa riadi požiadavkami školského zákona a platným štátnym vzdelávacím programom. Vychádza z cieľov a zamerania (profilácie) konkrétnej školy. Pre jednu školu (bez ohľadu na počet tried, odborov ako aj na to, že má napr. viacero elokovaných pracovísk) sa vypracúva jeden školský vzdelávací program. Školský vzdelávací program sa vypracúva v štátnom – slovenskom jazyku. Za vypracovanie a dodržiavanie školského vzdelávacieho programu v súlade s platným právnym stavom zodpovedá riaditeľ/riaditeľka, ktorá predkladá školský vzdelávací program na schválenie zriaďovateľovi a rade školy na vyjadrenie. Školský vzdelávací program vydáva riaditeľ/riaditeľka školy po prerokovaní v pedagogickej rade a v rade školy spravidla

na obdobie jedného vzdelávacieho cyklu. Školský vzdelávací program zverejňuje riaditeľ/riaditeľka školy na verejne prístupnom mieste. Je potrebné, aby so školským vzdelávacím programom boli oboznámení všetci rodičia/zákonní zástupcovia. Spôsob oboznámenia rodičov so školským vzdelávacím programom si volí každá škola podľa svojich vlastných podmienok. Školský vzdelávací program musí byť vypracovaný v súlade s cieľmi a princípmi výchovy a vzdelávania podľa školského zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a v súlade s platným štátnym vzdelávacím programom (schváleným a vydaným ministerstvom školstva). Má byť vypracovaný vecne, zrozumiteľne a prehľadne.

Terminológia

použitá v školskom vzdelávacom programe musí byť zhodná s terminológiou použitou v štátnom vzdelávacom programe a s terminológiou používanou v školskom zákone. Tvorba ŠkVP je prejavom novej pedagogickej autonómie a slobody a má svoje nesporné prednosti, ale aj úskalia.

ŠkVP poskytuje školám možnosť slobodne formulovať predstavy o najvýhodnejšej podobe vzdelávania. Dáva predovšetkým príležitosť prepojiť úsilie a skúsenosti jednotlivých učiteľov, ktoré by mali viesť k vytvoreniu spoločnej predstavy o tom, aké postupy budú zvolené na realizáciu požiadaviek ŠVP na vašej škole (výchovné a vzdelávacie stratégie školy), ako budú zabezpečené (premyslená organizácia, vyhovujúce prostredie, fungujúce vzťahy, atď.), aký obsah vzdelávania bude zvolený a ako bude prispôbený potrebám žiakov a podmienkam školy (dohoda so sociálnymi partnermi pri špecifikácii očakávaných vzdelávacích výstupov, o výbere, rozčlenení a prepojení učiva), ako budú spoločne pôsobiť na žiakov, ich rodičov, partnerov školy a pod. Tvorba ŠkVP určuje aj možnosti premyslieť a prerokovať množstvo spoločných úloh a problémov, vedie k tímovej práci, podporuje ďalšie vzdelávanie – inými slovami – vytvára nový štýl práce jednotlivcov a školy ako celku. Stáva sa prostriedkom zdokonaľovania učiteľov, ich zvýšenej zodpovednosti za vlastnú prácu a dosiahnuté výsledky. Vyjadruje to, čo je pre žiakov na strednom stupni vzdelania významné, potrebné a užitočné (čo žiaci potrebujú do osobného a praktického života a čo môžu na konkrétnom stupni vzdelania získať), aká vzdelávacia cesta je pre žiakov optimálna (aký štýl vzdelávania a aká stratégia učenia sú pre žiakov najefektívnejšie) a ako sa môžu zvládnuť stanovené požiadavky v praxi (aké konkrétne podmienky, situácie a činnosti žiakov v oblasti stredného odborného vzdelávania ich nasmerujú k stanoveným cieľom).

V súvislosti s demografickým poklesom a normatívnym financovaním podľa počtu žiakov dochádza medzi školami k boju o žiakov. Ak škola získa žiakov, bude mať financie na svoju prevádzku, ak ich nezíska (nebude pre nich dostatočne atraktívna) zanikne. Preto by sa ŠkVP mal zamerať aj na hľadanie odpovedí na otázky typu: „*Čo máme ponúknuť žiakom (aj ich rodičom), aby išli študovať na našu školu a nie na inú školu?*“ „*Ako zatraťívniť našu školu?*“

ŠkVP má fungovať ako propagačný prostriedok práce školy a jej zámerov. Poskytuje možnosť profilovať školu „na mieru“ podľa potrieb a záujmov žiakov, požiadaviek rodičov, konkrétnych podmienok a tradície školy, podľa zámerov a rozvojových programov regiónu, požiadaviek a potrieb trhu práce a zamestnávateľov a pod. Umožňuje pružnejšie reagovať na konkrétne javy a situácie, zvýšiť prítťažlivosť vzdelávacej ponuky, presadiť sa v podvedomí verejnosti. Táto odpoveď je nesmierne dôležitá, nakoľko škola v plnom rozsahu svojho pôsobenia poskytuje služby verejnosti. Verejnosť má preto právo vedieť, čo škola robí, prečo to tak robí, čo ponúka, aké má výsledky a pod. Zrozumiteľná a graficky pútavá podoba ŠkVP môže zviditeľniť školu a napomôcť rozvoju jej aktivít. Školský vzdelávacie program ako základný pedagogický dokument školy vymedzuje ciele, obsah a podmienky vzdelávania, odporúča zodpovedajúce didaktické postupy a navrhuje metódy overovania a hodnotenia výsledkov realizácie vzdelávacieho programu. Vychádza zo ŠVP a dopĺňa ho podľa aktuálnych potrieb a požiadaviek školy, regiónu a zamestnávateľov.

Pre spracovanie ŠkVP je potrebné dodržiavať tieto **pravidlá**:

- vypracuje sa za celé obdobie odborného vzdelávania na danom stupni vzdelania a riadi sa podľa cieľových požiadaviek ŠVP,
- vytvára podmienky pre osvojenie si obsahu vzdelávania stanoveného v ŠVP, v priebehu ktorých sa vytvárajú kľúčové kompetencie u žiakov,
- prezentuje profil a stratégiu školy a profil absolventa,
- vytvára podmienky pre tvorivosť učiteľa, využívanie efektívnych foriem a metód výučby, neobmedzuje učiteľa z hľadiska časového a metodického, nakoľko vychádza z konkrétnych potrieb žiakov, odborných a pedagogických skúseností učiteľa,
- stanovuje pravidlá pre hodnotenie žiakov (nástroje a kritériá hodnotenia),
- v oblasti odborného vzdelávania a prípravy (ďalej len OVP) budú vzdelávacie programy založené na kompetenciách (hoci školský zákon nekategorizuje vzdelávacie programy podľa jednotlivých zložiek vzdelávania na vzdelávacie programy pre všeobecné a odborné vzdelávanie, vládou SR schválená Koncepcia dvojúrovňového modelu vzdelávacích programov v oblasti odborného vzdelávania bola primárne orientovaná na vzdelávacie programy založené na kompetenciách, ktoré absolvent preukazuje po ukončení programu, aby získal požadovanú kvalifikáciu),
- postupuje v súlade s Metodikou tvorby školských vzdelávacích programov,
- vytvára priestor pre hodnotenie činnosti školy.

ŠkVP je zásadnou zmenou v príprave školy na zabezpečenie a poskytovanie výchovno-vzdelávacích činností. Ak má byť ŠkVP vytvorený ako ucelený program, ktorý vedie k spoločným postupom a zmenám, je potrebné si preštudovať a pochopiť ŠVP ako celok, venovať zvýšenú pozornosť tým častiam, ktoré sú nové. Významnou zmenou v organizácii školy je skutočnosť, že sa vytvárajú podmienky k tomu, aby sa žiaci chceli učiť (počas svojho života), aby boli k učeniu motivovaní a aktívne sa zapájali do procesu vzdelávania, uplatnili svoje individuálne predpoklady a schopnosti, aby žiaci so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami vrátane žiakov nadaných boli začlenení do kolektívu bežnej populácie. Často sa pridriavame príkladov a postupov, ktoré boli dávno prekonané a nie sú

pre súčasný život prínosom. Nedocenujeme, že „sila“ školy je vo vytvorení príjemného a podnetného prostredia, v možnosti učiť sa spolu a jeden pre druhého. Stále sme presvedčení, že vyčleňovanie žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami a žiakov nadaných je jedinou možnosťou ich efektívneho vzdelávania.

Jedným z predpokladov dobre fungujúceho OVP je **vytvorenie funkčných väzieb školy so sociálnym a pracovným prostredím**. Školský zákon vo svojich ustanoveniach zdôrazňuje túto potrebu, ktorá umožňuje sociálnym partnerom ovplyvňovať ciele a obsah vzdelávania nielen na národnej úrovni (tvorba ŠVP), ale (a to hlavne) aj na regionálnej úrovni pri príprave a realizácii ŠkVP. Hlavnými sociálnymi partnermi školy sú:

- rodiny žiakov ako rozhodujúce sociálne a kultúrne prostredie, ktoré je určujúce pre vzdelávacie predpoklady žiakov a voľbu ich vzdelávacej cesty,
- zamestnávateľia ako kľúčoví predstavitelia sveta práce, ktorí zásadne ovplyvňujú vzdelávaciu ponuku školy a dopyt po kvalifikovaných zamestnancoch.

Pri vytváraní vzájomných väzieb školy s jej okolím vnímame sociálne partnerstvo ako priebežne sa prispôsobujúci proces, na ktorý nie je možné aplikovať jednotné a striktné pravidlá. Musíte počítať s tým, že predstavy jednotlivých sociálnych partnerov budú často odlišné a rozdielne, niekedy bez dialógu so školou a nebudú v plnom súlade s cieľmi vzdelávacieho programu. Pre rodičov bude napr. veľmi dôležité, aby forma a zameranie programu a vzdelávacieho procesu boli v súlade s ich predstavami a schopnosťami žiaka,

pre zamestnávateľov budú rozhodujúce vzdelávacie výstupy a možnosti uplatnenia absolventov v konkrétnom pracovnom prostredí.

Existujú aj rodičia a zamestnávateľia, ktorých vzdelávanie a spolupráca vôbec nezaujíma. Je preto dôležité vždy hľadať taký priestor a také formy sociálneho partnerstva, ktoré umožnia vzájomnú výmenu myšlienok a ovplyvňovanie individuálnych postojov s cieľom ich jednotného uplatnenia vo vzdelávacom programe.

Pre proces sociálneho partnerstva v OVP sú najdôležitejšími aktérmi zástupcovia jednotlivých podnikov a zamestnávateľských organizácií, v ktorých je možnosť a príležitosť realizovať praktickú prípravu v danom odbore štúdia a v ktorých si môžu absolventi školy nájsť pracovné uplatnenie.

Štruktúra školského vzdelávacieho programu sa odvodzuje zo štruktúry štátneho vzdelávacieho programu (ďalej len ŠVP). Mala by byť výrazom profilu školy, odrážať jej podmienky, pedagogické zámery, postavenie v rámci regiónu a vzťahy so sociálnymi partnermi, najmä zamestnávateľmi. ŠkVP by mal vytvárať priestor pre uplatňovanie takých štýlov práce, ktoré pozitívne ovplyvňujú učenie žiakov a ich výsledky, ale aj sociálne prostredie triedy a celej školy.

Tvorba vzdelávacieho programu má svoju logickú postupnosť. Mala by rešpektovať nasledovné **etapy**:

- analýza požiadaviek a potrieb trhu práce,
- analýza povolania,
- štrukturovanie kompetenčného profilu absolventa,
- obsah vzdelávania,
- učebné zdroje,
- systém hodnotenia,
- overovanie vzdelávacieho programu,
- implementáciu schváleného vzdelávacieho programu.

Je dôležité si zapamätať, že počas všetkých etáp tvorby vzdelávacieho programu založeného na kompetenciách, je účasť zamestnávateľov v programoch OVP nevyhnutná.

Zamestnávateľa by sa mali vyjadrovať tak k procesu formulovania obsahu vzdelávania a jeho dĺžke, ako aj k využiteľným učebným zdrojom (hlavne z hľadiska ich ekonomickej prístupnosti), organizácii a príprave sumatívneho hodnotenia. Ich účasť na záverečných, maturitných a absolventských skúškach by mala byť samozrejmosťou.

Spôsob, podmienky ukončovania výchovy a vzdelávania a vydávanie dokladu o získanom vzdelaní

245/2008 Z.z. ZÁKON

z 22. mája 2008

o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov

(konsolidované znenie)

Národná rada Slovenskej republiky sa uzniesla na tomto zákone:

ČI.I

Stupne vzdelania

§ 16

(1) Úspešným absolvovaním príslušného vzdelávacieho programu podľa § 6 a 7 alebo jeho ucelenej časti môže dieťa alebo žiak získať niektorý zo stupňov vzdelania uvedených v odsekoch 2 až 5.

(2) Predprimárne vzdelanie získa dieťa absolvovaním posledného ročníka vzdelávacieho programu odboru vzdelávania v materskej škole. Dokladom o získanom stupni vzdelania je osvedčenie o absolvovaní predprimárneho vzdelávania.

(3) Základné vzdelanie sa člení na

a) primárne vzdelanie, ktoré získa žiak úspešným absolvovaním posledného ročníka ucelenej časti vzdelávacieho programu odboru vzdelávania pre prvý stupeň základnej školy alebo ktoré získa žiak s mentálnym postihnutím absolvovaním posledného ročníka základnej školy; dokladom o získanom stupni vzdelania je vysvedčenie s doložkou,

b) nižšie stredné vzdelanie, ktoré získa žiak úspešným absolvovaním posledného ročníka ucelenej časti vzdelávacieho programu odboru vzdelávania pre druhý stupeň základnej školy alebo úspešným absolvovaním prvého ročníka päťročného vzdelávacieho programu odboru vzdelávania v strednej škole, do ktorého sa prijímajú žiaci z ôsmeho ročníka základnej školy, alebo úspešným absolvovaním štvrtého ročníka osemročného vzdelávacieho programu odboru vzdelávania v strednej škole; dokladom o získanom stupni vzdelania je vysvedčenie s doložkou.

(4) Stredné vzdelanie sa člení na

a) nižšie stredné odborné vzdelanie (nižšie sekundárne), ktoré získa žiak úspešným absolvovaním posledného ročníka dvojročného vzdelávacieho programu odboru vzdelávania v strednej odbornej škole alebo úspešným absolvovaním posledného ročníka vzdelávacieho programu odboru vzdelávania v odbornom učilišti, ktorý sa ukončuje záverečnou skúškou, alebo absolvovaním tretieho ročníka vzdelávacieho programu praktickej školy; dokladom o získanom stupni vzdelania a zároveň o získanej kvalifikácii je vysvedčenie o záverečnej skúške; v učebných odboroch určených štátnym vzdelávacím programom môže byť dokladom o získanej kvalifikácii aj výučný list; dokladom o získanom stupni vzdelania v praktickej škole je záverečné vysvedčenie,

b) stredné odborné vzdelanie (sekundárne), ktoré získa žiak úspešným absolvovaním posledného ročníka najmenej trojročného a najviac štvorročného vzdelávacieho programu odboru vzdelávania v strednej odbornej škole, ktorý sa ukončuje záverečnou skúškou; dokladom o získanom stupni vzdelania je vysvedčenie o záverečnej skúške s doložkou a dokladom o získanej kvalifikácii je výučný list,

c) úplné stredné všeobecné vzdelanie (vyššie sekundárne), ktoré získa žiak úspešným absolvovaním posledného ročníka najmenej štvorročného a najviac osemročného vzdelávacieho programu odboru vzdelávania v gymnáziu, ktorý sa ukončuje maturitnou skúškou; dokladom o získanom stupni vzdelania je vysvedčenie o maturitnej skúške,

d) úplné stredné odborné vzdelanie (vyššie sekundárne), ktoré získa žiak úspešným absolvovaním posledného ročníka najmenej štvorročného a najviac päťročného vzdelávacieho programu odboru vzdelávania v strednej odbornej škole, ktorý sa ukončuje maturitnou skúškou; dokladom o získanom stupni vzdelania a zároveň o získanej kvalifikácii je vysvedčenie o maturitnej skúške; v študijných odboroch určených štátnym vzdelávacím programom môže byť dokladom o získanej kvalifikácii aj výučný list.

(5) Vyššie odborné vzdelanie (postsekundárne alebo terciárne), ktoré získa žiak úspešným absolvovaním

a) najmenej dvojročného a najviac trojročného vzdelávacieho programu odboru vzdelávania v strednej odbornej škole, ktorý sa ukončuje absolventskou skúškou; dokladom o získanom stupni vzdelania je vysvedčenie o absolventskej skúške a absolventský diplom s právom používať titul "diplomovaný špecialista" so skratkou "DiS"; titul sa uvádza za priezviskom, pre zdravotnícke odbory vzdelania podľa osobitného predpisu, 18)

b) posledného ročníka súvislého šesťročného vzdelávacieho programu odboru vzdelávania v konzervatóriu, ktorý sa ukončuje absolventskou skúškou, alebo posledného ročníka súvislého osemročného vzdelávacieho programu odboru vzdelávania v tanečnom konzervatóriu; dokladom o získanom stupni vzdelania je vysvedčenie o absolventskej skúške a absolventský diplom s právom používať titul "diplomovaný umelec" so skratkou "DiS.art", titul sa uvádza za priezviskom.

§ 17

Stupne základného umeleckého vzdelania a stupne jazykového vzdelania

(1) Základné umelecké vzdelanie môže žiak získať úspešným absolvovaním vzdelávacieho programu odboru vzdelávania v základnej umeleckej škole. Základné umelecké vzdelanie sa člení na

a) primárne umelecké vzdelanie, ktoré získa žiak úspešným absolvovaním posledného ročníka vzdelávacieho programu pre prvú časť prvého stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy; dokladom o získanom stupni vzdelania je vysvedčenie s doložkou,

b) nižšie sekundárne umelecké vzdelanie, ktoré získa žiak úspešným absolvovaním posledného ročníka vzdelávacieho programu pre druhú časť prvého stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy; dokladom o získanom stupni vzdelania je vysvedčenie s doložkou.

(2) Stupeň základného umeleckého vzdelania nenahrádza stupeň vzdelania podľa § 16.

(3) Jazykové vzdelanie môže poslucháč získať úspešným absolvovaním vzdelávacieho programu odboru vzdelávania v jazykovej škole. Jazykové vzdelanie sa člení na

a) primárne jazykové vzdelanie, ktoré získa poslucháč úspešným absolvovaním posledného ročníka vzdelávacieho programu pre prvý stupeň jazykovej školy na úrovni jazykovej náročnosti A2 Spoločného európskeho referenčného rámca; dokladom o získanom stupni vzdelania je osvedčenie o absolvovaní časti vzdelávacieho programu s vyznačením stupňa jazykovej náročnosti,

b) sekundárne jazykové vzdelanie, ktoré získa poslucháč úspešným absolvovaním posledného ročníka vzdelávacieho programu pre druhý a tretí stupeň jazykovej školy na úrovni jazykovej náročnosti B2 a C1 Spoločného európskeho referenčného rámca; dokladom o získanom stupni vzdelania je osvedčenie o absolvovaní časti vzdelávacieho programu s vyznačením stupňa jazykovej náročnosti,

c) postsekundárne jazykové vzdelanie, ktoré získa poslucháč úspešným absolvovaním posledného ročníka špecializovaného vzdelávacieho programu; dokladom o získanom stupni vzdelania je vysvedčenie o štátnej jazykovej skúške s vyznačením stupňa jazykovej náročnosti.

(4) Stupeň jazykového vzdelania nenahrádza stupeň vzdelania podľa § 16.

§ 18

Doklady o získanom vzdelaní

(1) Doklady o získanom vzdelaní podľa tohto zákona môžu vydávať školy, ktoré sú zaradené do siete škôl a školských zariadení podľa osobitného predpisu, ²⁾ a školy podľa § 109 zriadené iným ústredným orgánom štátnej správy.

(2) Dokladom o získanom vzdelaní je

- a) osvedčenie o absolvovaní predprimárneho vzdelávania,
- b) vysvedčenie,
- c) osvedčenie o absolvovaní časti vzdelávacieho programu,
- d) osvedčenie o zaškolení,
- e) osvedčenie o zaučení,
- f) vysvedčenie o záverečnej skúške,
- g) vysvedčenie o maturitnej skúške,
- h) vysvedčenie o záverečnej pomaturitnej skúške,
- i) vysvedčenie o absolventskej skúške a absolventský diplom,
- j) vysvedčenie s doložkou,
- k) vysvedčenie o štátnej jazykovej skúške.

(3) Doklady o získanom vzdelaní sa vedú v štátnom jazyku. V školách, v ktorých sa výchova a vzdelávanie uskutočňuje podľa § 12 ods. 3, sa vedú dvojjazyčne, a to v štátnom jazyku a v jazyku príslušnej národnostnej menšiny; v školách, v ktorých sa výchova a vzdelávanie uskutočňuje podľa § 12 ods. 6, sa vedú v oboch vyučovacích jazykoch alebo v štátnom jazyku a v cudzom jazyku.

(4) Doklady o získanom vzdelaní sa vydávajú na predpísaných tlačivách schválených ministerstvom školstva; v školách podľa § 109 na tlačivách schválených príslušným ústredným orgánom štátnej správy.

(5) Údaje na dokladoch o získanom vzdelaní sa musia zhodovať s údajmi o dieťati, žiakovi alebo poslucháčovi uvedenými v príslušnej pedagogickej dokumentácii. Za zhodu údajov a správnosť vyplnenia tlačív zodpovedá riaditeľ školy.

(6) Podpisy na dokladoch o získanom vzdelaní musia byť vlastnoručné.

(7) V dokladoch o získanom vzdelaní je zakázané opravovať údaje.

(8) Vysvedčenie z príslušného ročníka vzdelávacieho programu, po absolvovaní ktorého žiak získa stupeň vzdelania, obsahuje aj doložku s uvedením získaného stupňa vzdelania.

(9) K vysvedčeniu o záverečnej skúške, k vysvedčeniu o maturitnej skúške, k vysvedčeniu o záverečnej pomaturitnej skúške a k absolventskému diplomu vydá škola dodatok, ktorý obsahuje podrobnosti o absolvovanom vzdelávacom programe. Absolvent dostane dodatok k vysvedčeniu alebo k absolventskému diplomu súčasne s vysvedčením alebo diplomom.

(10) Doklady o získanom vzdelaní podľa odseku 2 sú verejné listiny.

Organizačné formy a metódy vyučovania

Teoretické východiská v pedagogike

Humanistická pedagogika - individuálny prístup, partnerský vzťah, tvorivosť, samostatnosť a aktivita, dôvera a spolurozhodovanie,

Otvorené vyučovanie - výchova celistvej osobnosti, schopnej slobodného sebarozvoja, kvalitná komunikácia na základe partnerstva,

Globálna výchova - celistvosť v procese výchovy a vzdelávania,

Tvorivo-humanistická výchova - tvorivý a ľudský prístup k výchove žiaka a potom aj k jeho vzdelávaniu.

Modernizáciu školského vyučovania chápeme komplexne, nestačí zmeniť len jeden prvok, je potrebné uskutočniť zmeny v základných prvkoch výchovno-vzdelávacieho procesu (ďalej VVP):

- modernizácia cieľov VVP – kľúčové kompetencie,
- modernizácia obsahu vzdelávania,
- modernizácia foriem a metód vzdelávania,

- modernizácia materiálo technickej stránky výučby.

V teórii vyučovania rozlišujeme tieto hlavné oblasti:

- organizačné formy výučby
- metódy vyučovania
- didaktické prostriedky

Organizačné formy a metódy vyučovania

1. vzdelávacie metódy vo VVP
2. učebné štýly žiakov a učebné štýly učiteľov
3. učebné stratégie
4. formovanie triednej klímy

Kategorizácia a klasifikácia metód výchovno-vzdelávacej činnosti

Vzdelávacie metódy systematicky triedime podľa:

- zdroja poznania a druhov poznatkov
- aktivity a samostatnosti účastníkov
- logických postupov
- fáz vzdelávacieho procesu
- podľa spôsobu interakcie

1. Vzdelávacie metódy podľa zdroja poznania a druhu poznatkov členíme na:

I. a/ Slovné metódy – monologické (výklad, prednáška, inštruktáž, vysvetľovanie) a dialogické (rozhovor, diskusia, dramatizácia)

b/ Písomné – písomné práce, práca s textom

II. Demonštračné metódy

III. Praktické metódy - nácvik zručností

2. Podľa aktivity, resp. miery samostatnosti učiaceho sa žiaka v procese výučby:

Ide o metódy výhradne realizované pedagógom až po metódy autodidaktické, kde je najvyššia miera samostatnosti žiaka:

oznamovacie

problémové

tvorivé - napr. Brainstorming a jeho 12 možných variant, Naivné otázky, Záujmoví experti, Myšlienkové mapy, Asociačné učenie, Učenie štruktúrovaním, Učenie vhl'adom,

3. Logické postupy

ponúvajú sa metódy logiky – induktívne, deduktívne, analytické, syntetické

4. Podľa fáz vyučovacieho procesu

metódy motivačného charakteru,

fixačného charakteru,

expozičného charakteru,

diagnostické metódy

5. Podľa spôsobu interakcie

metódy frontálne,

skupinové a

individuálne

Motivácia

V rámci výchovy a vzdelávania hrá dôležitú úlohu motivácia k učeniu, ktorú podporujú:

vhodné učebné prostredie,

vhodné a primerané učebné pomôcky,

striedanie foriem a metód výučby,

osobnosť učiteľa a učiaceho sa.

Hodnotenie

Pedagogické zásady pri konkrétnych formách hodnotenia:

Zásada pozitívnosti

Zásada transparentnosti

Zásada individuálneho prístupu

Zásada novosti

Konkrétne formy hodnotenia:

slovné,

znakové,

bodové.

Učebné štýly žiakov a učebné štýly učiteľov

Učebné štýly žiakov - vizuálne, akustické a motorické

Iné delenie štýlov učenia sa žiakov: Imaginatívny štýl, Analytický štýl, Praktický štýl, Dynamický štýl

Žiaci podľa druhov inteligencie

Učebné štýly učiteľov

8 typov nepokojných učiteľov:

1. Hypermotorický učiteľ
2. Vnútorne napätý učiteľ
3. Úzkostlivý, bojzlivý a neistý učiteľ
4. Agresívny, strach šíriaci učiteľ
5. Vnútorne neprítomný učiteľ
6. Nepripravený, nepozorný učiteľ
7. Učiteľ uprednostňujúci výkon
8. Preťažovaný a preťažujúci učiteľ

Iné štýly učiteľov:

1. Učiteľ „úradník“
2. Učiteľ „dozorca“
3. Učiteľ „tyran“
4. Učiteľ „predstierajúci prácu“
5. Učiteľ „falošný priateľ“
6. Učiteľ „starý chytrák“
7. Učiteľ „majster – odborník“
8. Učiteľ „priateľ“
9. Učiteľ „sprievodca“
10. Učiteľ „rodič“
11. Učiteľ „dobrý ujo“ alebo „dobrá teta“

Učebné stratégie

1. Kognitívne učebné stratégie
2. Metakognitívne učebné stratégie
3. Automanagerské stratégie - SQ4R
4. Pamäťové stratégie
5. Kompenzačné stratégie
6. Afektívne učebné stratégie
7. Voľné učebné stratégie
8. Sociálne komunikatívne stratégie
9. Stratégia EUR

Formovanie triednej klímy

Podľa výchovných štýlov rozlišujeme:

- **autoritatívnu školskú klímu** – chladné vzťahy medzi žiakmi a učiteľom, napätá atmosféra,
- **liberálna školská klíma** – nízka osobná angažovanosť učiteľa, nízka miera disciplíny, nedostatočné požiadavky na žiaka v rámci výučby, nezodpovedný postoj žiakov k vlastnému učeniu,

- **demokratický typ školskej klímy** – dobrý vzťah žiakov k učiteľovi, dôvera, primeraná dávka tolerancie, vzájomný rešpekt a objektívne hodnotenie. Ide o vysokú mieru spolupatričnosti medzi žiakmi, podporuje sa ich spolupráca a upevňujú kladné vzájomné vzťahy, eliminovaný je stres aj u žiakov aj u učiteľa.

Podľa cieľového zamerania školy rozlišujeme:

- školská klíma s výchovno-vzdelávacím cieľovým zameraním

- škola s kustodiálnymi cieľovými aspektami

Podľa správania sa učiteľov v konflikte so žiakmi rozlišujeme:

- konzervatívna školská klíma

- progresívna školská klíma

Metódy na rozvoj školskej optimálnej a tvorivej klímy Niektoré aktivity, hry alebo cvičenia, pomocou ktorých môžeme vytvoriť v skupine pozitívnu alebo tvorivú klímu:

☺ **Pravidlá v skupine**

☺ **Vytváranie menších skupín**

☺ **Vzájomné ocenenie**

Pedagóg ovplyvňuje svojich žiakov, s ktorými pracuje aj bez toho, aby si to uvedomoval. Mladí ľudia sú k opakovaniu svojich vzorov veľmi vnímaví, hoci nie sú vždy schopní rozlišovať vzory pozitívne a negatívne.

Učiteľ, pedagóg, vychovávateľ, formuje, rozvíja svoje pedagogické spôsobilosti celý svoj profesionálny život.

Vychovávať a vzdelávať môže najprv seba a potom tých, ktorých mu zverila spoločnosť.

Vzdelávacie stratégie

sú spoločné metodické postupy učiteľov (metódy a formy výučby, aktivity, príležitosti, pravidlá) vo výučbe (na úrovni školy, alebo na úrovni predmetu) i mimo nej, spoločné pre všetkých učiteľov (školy, alebo predmetu), ktorými škola (predmet) cielene, systematicky utvára a rozvíja KK žiakov. Stratégie výučby, ktoré rozvíjajú KK (kľúčové kompetencie) žiaka, mali by učitelia vytvárať pri tvorbe školských vzdelávacích programov. Vzdelávacie stratégie bývajú formulované ku každej KK, prípadne spoločne k viacerým KK tak, aby bolo zrejmé, ako škola zabezpečuje ich rozvoj u žiakov. Stratégie bývajú členené podľa toho, ktorú z KK rozvíjajú prednostne. Je však samozrejmé, že jednotlivé výchovné a vzdelávacie stratégie smerujú súčasne k niekoľkým KK.

Na úrovni školy to bývajú stratégie:

Konstruktivistický prístup k výučbe: poznávanie ako postupný proces charakterizovaný predovšetkým vlastnou aktivitou žiaka. Učiteľ je v úlohe pomocníka pri žiakovom učení sa. Tieto prístupy pracujú so skúsenosťami žiaka a smerujú k vyššej úrovni poznávania, rozvíjania vyšších foriem myslenia. Ich súčasťou je metakognitívne učenie sa, keď si žiak uvedomuje, ako sa učil, čo mu pomáhalo v učení sa a čo sa potrebuje učiť ďalej (rozvíjanie KK predovšetkým učebných).

Výučba riešením problémov:

Systém výučby s uzavretým cyklom svojím usporiadaním učebných činností žiakov, metód a foriem práce učiteľa a žiaka, je systémom výučby, ktorý plne uplatňuje stratégiu výučby riešením problémov (rozvíjanie celého systému KK).

Pri riešení problémov učiteľ kladie dôraz na diskusie žiakov, ktorí by mali rozprávať aj k všetkým ostatným v triede, aby zasa títo po vypočutí argumentov mohli priamo na

príspevkov spolužiaka reagovať. Zabraňuje sa tým častým učiteľovým úpravám príspevkov žiakov.

Projektová výučba: Zadávať žiakom rozsiahlejšie práce (ročníkové, seminárne), žiacke projekty, ktoré títo spracúvajú, výsledky ktorých prezentujú s využitím IKT ostatným (KK učebné, na riešenie problémov, komunikačné, informačné, pracovné a podnikateľské, prípadne občianske a kultúrne).

Využívanie IKT: Zadávať žiakovi úlohy, pri ktorých bude využívať počítač a jeho príslušenstvo na získavanie informácií i tvorbu výstupov (akými sú laboratórne protokoly, počítačové prezentácie). Umožňovať žiakovi podieľať sa na tvorbe internetovej stránky školy (KK informačné, komunikačné, personálne a sociálne, pracovné a podnikateľské, občianske a kultúrne).

Skupinové učenie sa: Úlohy zadávané žiakom, riešia títo vo dvojiciach i v skupinách. Výsledky dosiahnuté v skupine potom určitý žiak prezentuje ostatným. Žiaci sú vedení k pomoci slabším žiakom, k hodnoteniu vlastných výkonov i výkonov spolužiakov (KK personálne a sociálne, komunikačné).

Sebahodnotenie žiakov: Pri hodnotení práce žiaka využívať jeho portfólio, vlastný plán, vlastné hodnotenie práce, osobné rozhovory (KK personálne a sociálne). Dôsledne dbať na stanovovanie primeraných požiadaviek pre žiaka, aby mohol rozvíjať pozitívnu predstavu o sebe.

Školský časopis, rozhlasové relácie, školské kultúrne podujatia: umožňovať žiakovi podieľať sa na tvorbe školského časopisu ako prostriedku komunikácie medzi žiakmi a verejnosťou, na príprave školských rozhlasových relácií, školských kultúrnych podujatí (KK komunikačné, podnikateľské a pracovné, občianske a kultúrne).

Podieľanie sa na tvorbe pracovného prostredia, na riadení kvality a autoevaluácii školy: Umožniť žiakovi podieľať sa na tvorbe pracovného prostredia, skultúrňovaní priestorov školy, partnersky sa vyjadrovať sa k jej programu a prevádzke (aj cez žiacke rady), zúčastňovať sa na hodnotení školy – dotazníkmi na meranie kvality, fotoevaluáciou, a pod. (KK pracovné a podnikateľské, občianske a kultúrne).

Reprezentácia školy žiakmi: Poskytnúť žiakovi príležitosť reprezentovať školu v predmetových olympiádach, stredoškolskej odbornej činnosti, športových súťažiach, prezentáciách, prehliadkach, kultúrnych predstaveniach (KK podnikateľské a pracovné, občianske a kultúrne).

Možné stratégie na úrovni predmetu:

Žiacky experiment: Jedna z dôležitých stratégií rozvíjania tvorivo-humanistickej osobnosti žiaka v súčasnej škole je konštruktivistická výučba daného predmetu (odborného, alebo prírodovedného) s riešením problémov formou žiackeho experimentu v tímovej práci. Významnosť tejto stratégie spočíva v možnosti rozvíjať celý systém KK žiaka (pozri Blaško, 2009).

Diskusie medzi žiakmi: Umožniť žiakom sformulovať si pravidlá pre diskusiu, vyhodnocovať, ako sa im to darí dodržiavať (KK komunikačné, personálne a sociálne, občianske).

Samostatné štúdium: Dať príležitosť žiakovi preštudovať a interpretovať učebné texty na vyučovacích hodinách, vytvárať mu podmienky pre čítanie s porozumením (informačné a učebné KK).

Samostatné vystúpenia žiaka: Zapájať žiaka do sprístupňovania nového učiva a organizácie vyučovacích hodín prostredníctvom žiackeho referátu, prezentácie, experimentov, či vlastných úloh pre svojich spolužiakov, prípadne dať žiakovi možnosť,

aby monitoroval, komentoval, hodnotil učenie sa spolužiakov, či svoje vlastné učenie sa (KK učebné, komunikačné, personálne a sociálne).

Cvičenia a didaktické hry: Zaraďuje do výučby hry a cvičenia, v ktorých žiak preberá na seba rôzne roly, rozvíja rôzne svoje schopnosti, rieši problémy (KK komunikačné, personálne a sociálne, učebné, na riešenie problémov).

Priebežné testy: Pravidelne zaraďovať na záver vyučovacích hodín priebežný test z prebraného učiva, aby každý žiak získal spätnú väzbu o svojom výkone na hodine. Priebežné testy neklasifikovať.

Stratégie vlastné pre výučbu určitého predmetu (alebo skupín predmetov) pomáhajú utvárať KK žiaka spôsobom typickým pre daný predmet. Stratégie výučby spoločné pre všetkých učiteľov školy utvárajú aj celkovú klímu školy.

Organizácia prijímacieho konania

Kritériá prijatia na štúdium do študijných a učebných odborov

Prijímacie konanie sa riadi zákonom o výchove a vzdelávaní č. 245/2008 Z. z. a jeho novelizáciami.

Študijné odbory

Učebné odbory

6352 M	obchod a podnikanie	6444 H	čашník, servírka
6405 K	pracovník marketingu	6445 H	kuchár
6446 K	kozmetik	6456 H	kaderník
6442 K	obchodný pracovník	6460 H	predavač

A) PRIJÍMANIE DO ŠTUDIJNÝCH ODBOROV

Na štúdium bude automaticky prijatý žiak, ktorý v celoslovenskom testovaní žiakov 9. ročníka ZŠ dosiahol v každom predmete samostatne úspešnosť najmenej 90 %.

Ostatným uchádzačom budú pridelené body podľa výsledkov na prijímacej skúške a priemerného prospechu z 2. polroka 8. ročníka a z 1. polroka 9. ročníka.

1) Bodové hodnotenie za prijímaciu skúšku

Prijímaciu skúšku vykonajú uchádzači formou dvoch testov, jedného zo slovenského jazyka a literatúry a druhého z matematiky. V každom teste budú mať uchádzači 20 otázok a budú si voliť jednu správnu zo štyroch možností odpovedí. Za každý test môže uchádzač získať 40 bodov. Za úspešné vykonanie prijímacej skúšky bude považované, ak žiak získa v každom teste minimálne 4 body.

Doba trvania testu z každého predmetu bude 60 minút.

2) Bodové hodnotenie za prospech na ZŠ

Priemerný prospech sa počíta z predmetov: vyučovací jazyk, cudzie jazyky (v prípade vyučovania dvoch cudzích jazykov sa počíta iba ten, z ktorého mal žiak lepšiu známku), dejepis, zemepis, matematika, prírodopis, fyzika, chémia.

Priemerný prospech bodov	Počet bodov	Priemerný prospech	Počet bodov
1,00 - 1,10	40	2,91 - 3,00	24
1,11 - 1,20	39	3,01 - 3,20	23

1,21 - 1,30	38	3,21 - 3,30	22
1,31 - 1,40	37	3,31 - 3,40	21
1,41 - 1,50	36	3,41 - 3,50	20
1,51 - 1,70	35	3,51 - 3,70	19
1,71 - 1,80	34	3,71 - 3,80	18
1,81 - 1,90	33	3,81 - 3,90	17
1,91 - 2,00	32	3,91 - 4,00	16
2,01 - 2,20	31	4,01 - 4,20	15
2,21 - 2,30	30	4,21 - 4,30	14
2,31 - 2,40	29	4,31 - 4,40	13
2,41 - 2,50	28	4,41 - 4,50	12
2,51 - 2,70	27	4,51 - 4,70	11
2,71 - 2,80	26	4,71 - a viac	10
2,81 - 2,90	25		

3) Celkový bodový zisk

Uchádzač môže získať spolu 80 bodov z testov na prijímacej skúške (40 bodov zo slovenského jazyka a literatúry a 40 bodov z matematiky). Ďalších 80 bodov za prospech (40 bodov za prospech dosiahnutý v 2. polroku 8. ročníka a 40 bodov za prospech dosiahnutý v 1. polroku 9. ročníka).

Žiak môže získať body za školské olympiády, ak doloží k prihláške na štúdium potvrdenie školy alebo usporiadateľa o umiestnení na školských olympiádach na úrovni minimálne okresného kola - 1. miesto - 20 bodov, 2. miesto - 15 bodov, 3. miesto - 10 bodov.

Žiakovi sa odrátajú body za zníženú známku zo správania v každom ročníku - na 2. stupeň - 10 bodov, na 3. stupeň - 15 bodov, na 4. stupeň - 20 bodov.

B) PRIJÍMANIE DO UČEBNÝCH ODBOROV

Na štúdium bude automaticky prijatý žiak, ktorý v celoslovenskom testovaní žiakov 9. ročníka ZŠ dosiahol v každom predmete samostatne úspešnosť najmenej 90 %.

Ostatným uchádzačom budú pridelené body podľa priemerného prospechu z 2. polroka 8. ročníka a z 1. polroka 9. ročníka.

1) Bodové hodnotenie za prospech na ZŠ

Priemerný prospech sa počíta z predmetov: vyučovací jazyk, cudzie jazyky (v prípade vyučovania dvoch cudzích jazykov sa počíta iba ten, z ktorého mal žiak lepšiu známku), dejepis, zemepis, matematika, prírodopis, fyzika, chémia.

Priemerný prospech bodov	Počet bodov	Priemerný prospech	Počet
1,00 - 1,10	40	2,91 - 3,00	24
1,11 - 1,20	39	3,01 - 3,20	23
1,21 - 1,30	38	3,21 - 3,30	22
1,31 - 1,40	37	3,31 - 3,40	21
1,41 - 1,50	36	3,41 - 3,50	20
1,51 - 1,70	35	3,51 - 3,70	19
1,71 - 1,80	34	3,71 - 3,80	18
1,81 - 1,90	33	3,81 - 3,90	17
1,91 - 2,00		32	3,91 -
4,00	16		
2,01 - 2,20	31	4,01 - 4,20	15
2,21 - 2,30	30	4,21 - 4,30	14

2,31 - 2,40	29	4,31 - 4,40	13
2,41 - 2,50	28	4,41 - 4,50	12
2,51 - 2,70	27	4,51 - 4,70	11
2,71 - 2,80	26	4,71 - a viac	10
2,81 - 2,90	25		

2) Celkový bodový zisk

Uchádzač do učebného odboru nekoná prijímaciu skúšku, môže získať spolu 80 bodov za prospech (40 bodov za prospech dosiahnutý v 2. polroku 8. ročníka a 40 bodov za prospech dosiahnutý v 1. polroku 9. ročníka).

Žiak môže získať body za školské olympiády, ak doloží k prihláške na štúdium potvrdenie školy alebo usporiadateľa o umiestnení na školských olympiádach na úrovni minimálne okresného kola - 1. miesto - 20 bodov, 2. miesto - 15 bodov, 3. miesto - 10 bodov.

Žiakovi sa odrátajú body za zníženú známku zo správania v každom ročníku - na 2. stupeň - 10 bodov, na 3. stupeň - 15 bodov, na 4. stupeň - 20 bodov.

C) SPOLOČNÉ USTANOVENIA

Žiaci budú prijímaní na základe dosiahnutého počtu bodov, podľa schváleného plánu prijatia pre prijímanie žiakov do 1. ročníka denného štúdia, pre školský rok.

Doplňujúce kritériá. V prípade rovnosti bodov sa prednostne prijme:

- žiak s lepšími výsledkami z celoštátneho testovania žiakov 9. roč. TEST 9 zo slovenského jazyka a literatúry
- žiak s lepšími výsledkami z celoštátneho testovania žiakov 9. roč. TEST 9 z matematiky
- žiak so ZPS (zmenená pracovná schopnosť)
- žiak s lepším prospechom v 1. polroku 9. ročníka
- žiak s lepším prospechom v 2. polroku 8. ročníka
- žiak s lepším prospechom z matematiky v 1. polroku 9. ročníka
- žiak s lepším prospechom zo slovenského jazyka a literatúry v 1. polroku 9. ročníka
- žiak s lepším prospechom z matematiky v 2. polroku 8. ročníka
- žiak s lepším prospechom zo slovenského jazyka a literatúry v 2. polroku 8. ročníka.

Pre žiakov so zdravotným znevýhodnením sa forma prijímacej skúšky určí s prihliadnutím na ich zdravotné znevýhodnenie.

Nutnou podmienkou prijatia je úspešné ukončenie 9. ročníka ZŠ.

Ďalšie podmienky prijatia:

- Ak sa prijatý uchádzač v určenom termíne na školu nezapíše, rozhodnutie o prijatí je neplatné.

Kritériá prijímacieho konania do nadstavbového štúdia

Študijný odbor:

6403 L – podnikanie v remeslách a službách

Forma štúdia: denná

Podmienky prijatia:

Žiaci budú prijímaní podľa počtu bodov dosiahnutých za prospech z povinných predmetov, ktorý mali v 1. polroku končiaceho ročníka na strednej škole podľa počtu prijímaných žiakov pre školský rok.

Bodové hodnotenie za prospech z 1. polroka končiaceho ročníka SŠ:

Priemerný prospech	Počet bodov	Priemerný prospech	Počet bodov
1,00 - 1,10	40	2,91 - 3,00	24
1,11 - 1,20	39	3,01 - 3,20	23

1,21 - 1,30	38	3,21 - 3,30	22
1,31 - 1,40	37	3,31 - 3,40	21
1,41 - 1,50	36	3,41 - 3,50	20
1,51 - 1,70	35	3,51 - 3,70	19
1,71 - 1,80	34	3,71 - 3,80	18
1,81 - 1,90	33	3,81 - 3,90	17
1,91 - 2,00	32	3,91 - 4,00	16
2,01 - 2,20	31	4,01 - 4,20	15
2,21 - 2,30	30	4,21 - 4,30	14
2,31 - 2,40	29	4,31 - 4,40	13
2,41 - 2,50	28	4,41 - 4,50	12
2,51 - 2,70	27	4,51 - 4,70	11
2,71 - 2,80	26	4,71 - a viac	10
2,81 - 2,90	25		

Nutná podmienka prijatia je úspešné ukončenie zodpovedajúceho učebného odboru záverečnou skúškou.

Doplňujúce kritériá pri rovnakom počte bodov:

Prednostne sa prijme:

- a) žiak s lepším prospechom v 1. polroku končiaceho ročníka
- b) žiak so ZPS (zmenená pracovná schopnosť)
- c) žiak, ktorý dosiahol lepší prospech v 1. polroku končiaceho ročníka zo slovenského jazyka a literatúry
- d) žiak, ktorý dosiahol lepší prospech v 1. polroku končiaceho ročníka z cudzieho jazyka
- e) žiak, ktorý dosiahol lepší prospech v 1. polroku končiaceho ročníka z matematiky
- f) žiak, ktorý dosiahol lepší prospech v 1. polroku končiaceho ročníka z odborného výcviku
- g) žiak s lepšou dochádzkou na vyučovanie.

Organizácia záverečných skúšok

Organizáciu záverečných skúšok upravuje zákon č. 245/2008 z 22. mája 2008 o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov a vyhláška Ministerstva školstva Slovenskej republiky č. 318/2008 z 23. júla 2008 o ukončovaní štúdia na stredných školách v znení neskorších predpisov.

Cieľom záverečnej skúšky je overenie vedomostí a zručností žiakov v rozsahu učiva určeného vzdelávacími štandardmi štátneho vzdelávacieho programu a overenie, ako sú žiaci pripravení používať nadobudnuté kompetencie pri výkone povolání a odborných činností, na ktoré sa pripravujú.

Žiak môže konať záverečnú skúšku, ak **úspešne ukončil posledný ročník vzdelávacieho programu** príslušného učebného odboru.

Záverečná skúška sa člení na:

- písomnú časť,
- praktickú časť,
- ústnu časť.

V písomnej časti záverečnej skúšky sa overujú vedomosti žiaka vo vyžrebovanej téme.

V praktickej časti záverečnej skúšky sa overujú zručnosti a schopnosti žiaka vo vyžrebovanej téme.

V ústnej časti záverečnej skúšky sa overujú vedomosti žiakov vo vyžrebovanej téme.

Praktická časť záverečnej skúšky sa vykoná po písomnej časti skúšky a pred ústnou časťou skúšky; Záverečná skúška sa koná

- a) v riadnom skúšobnom období od 16. júna do 30. júna,
- b) v mimoriadnom skúšobnom období v septembri alebo vo februári nasledujúceho školského roka.

Pred začiatkom konania záverečnej skúšky sa žiak tri po sebe nasledujúce vyučovacie dni nezúčastňuje na vyučovaní. Tieto dni sú určené na prípravu žiaka na skúšku.

Záverečná skúška je verejná okrem jej písomnej časti. Čas trvania skúšok žiakov so zdravotným znevýhodnením môže predseda skúšobnej komisie primerane predĺžiť.

Organizácia a priebeh záverečnej skúšky

Organizáciu a priebeh záverečnej skúšky zabezpečuje skúšobná komisia pre záverečnú skúšku.

Skúšobná komisia pre záverečnú skúšku má stálych členov a ďalších členov.

Stálymi členmi skúšobnej komisie pre záverečnú skúšku sú:

- a) predseda,
- b) podpredseda,
- c) triedny učiteľ.

Ďalšími členmi skúšobnej komisie pre záverečnú skúšku sú

- majster odbornej výchovy, učiteľ teoretických odborných vyučovacích predmetov alebo učiteľ odbornej praxe a učiteľ teoretických odborných vyučovacích predmetov,
- skúšajúci zástupca zamestnávateľa, u ktorého sa žiak pripravuje v systéme duálneho vzdelávania,
- skúšajúci zástupca stavovskej organizácie, ak ho stavovská organizácia deleguje; to neplatí, ak má skúšobná komisia pre záverečnú skúšku ďalšieho člena podľa písmena b).

Predsedom skúšobných komisií vymenúva príslušný orgán miestnej štátnej správy do **15. apríla**; Predsedom skúšobnej komisie môže byť pedagogický zamestnanec spĺňajúci kvalifikačné predpoklady a ktorý má najmenej štyri roky pedagogickej praxe. Predsedu

skúšobnej komisie nemožno vymenovať z pedagogických zamestnancov školy, na ktorej sa skúška koná.

Na opravných skúškach v mimoriadnom skúšobnom období a na ústnych skúškach v mimoriadnom skúšobnom období je predsedom skúšobnej komisie riaditeľ školy alebo ním poverený zástupca.

Podpredsedu a členov skúšobnej komisie vymenúva do **30. apríla** riaditeľ školy z pedagogických zamestnancov školy. Za podpredsedu skúšobnej komisie možno vymenovať len pedagogického zamestnanca školy, ktorý má najmenej štyri roky pedagogickej praxe.

Člen skúšobnej komisie pre záverečnú skúšku musí spĺňať tieto predpoklady:

a) má najmenej stredné odborné vzdelanie v príslušnom učebnom odbore alebo v príbuznom učebnom odbore,

b) vykonával najmenej päť rokov povolanie alebo odborné činnosti v rozsahu učiva odborných vyučovacích predmetov určených vzdelávacími štandardmi príslušného učebného odboru.

Riaditeľ školy môže so súhlasom predsedu skúšobnej komisie pre záverečnú skúšku prizvať na záverečnú skúšku odborníka z praxe. Odborník z praxe môže so súhlasom predsedu skúšobnej komisie pre záverečnú skúšku dávať žiakovi otázky; odborník z praxe žiaka nehodnotí.

Témy jednotlivých častí záverečnej skúšky

Témy na jednotlivé časti záverečnej skúšky s uvedením učebných pomôcok, ktoré môže žiak používať, schvaľuje na návrh predsedu predmetovej komisie riaditeľ školy **do 31. marca**.

- **Písomná časť ZS**

Témy na písomnú časť záverečnej skúšky vypracujú učitelia odborných predmetov v spolupráci s majstrami odbornej výchovy.

Na písomnú časť záverečnej skúšky sa určí 1 téma až 10 tém.

Písomná časť záverečnej skúšky trvá od 45 minút do 120 minút.

Písomná časť záverečnej skúšky sa organizuje tak, aby ju žiak ukončil v jednom dni.

- **Praktická časť ZS**

Témy na praktickú časť záverečnej skúšky vypracujú majstri odbornej výchovy v spolupráci s učiteľmi odborných predmetov.

Na praktickú časť záverečnej skúšky sa určí podľa náročnosti a špecifik odboru 1 téma až 15 tém, ktoré zahŕňajú charakteristické činnosti, na ktorých výkon sa žiaci pripravujú.

Praktická časť záverečnej skúšky trvá podľa povahy učebného odboru najviac 24 hodín. V odboroch, v ktorých si to charakter skúšky vyžaduje, môže praktická časť skúšky trvať až štyri týždne.

Praktická časť záverečnej skúšky môže byť individuálna alebo skupinová. Žiak môže na nej používať pomôcky uvedené v zadaní témy práce. Pri konaní praktickej časti záverečnej skúšky sa za jednu hodinu praktickej časti záverečnej skúšky považuje čas 60 minút.

- **Ústna časť ZS**

Témy na ústnu časť záverečnej skúšky vypracujú učitelia odborných predmetov v spolupráci s majstrami odbornej výchovy.

Na ústnu časť záverečnej skúšky sa určuje najmenej 25 tém.

Ústna časť záverečnej skúšky trvá najviac 15 minút.

Príprava žiaka na ňu trvá podľa charakteru študijného alebo učebného odboru 15 minút až 30 minút. Ústna časť záverečnej skúšky sa organizuje tak, aby ju žiak ukončil v jednom dni.

V jednom dni môže komisia vyskúšať najviac 30 žiakov.

Klasifikácia jednotlivých častí ZS

Klasifikácia žiaka na záverečnej skúške je vyjadrená stupňom prospechu.

Klasifikáciu žiaka z písomnej časti záverečnej skúšky, praktickej časti záverečnej skúšky alebo ústnej časti záverečnej skúšky schvaľuje skúšobná komisia na návrh člena skúšobnej komisie hlasovaním.

Pri rovnosti hlasov rozhoduje predseda skúšobnej komisie pre ZS. Ak ide o záverečnú skúšku žiaka, ktorý sa pripravuje v SDV, rozhoduje hlas zástupcu zamestnávateľa, u ktorého sa žiak pripravuje.

Písomná časť ZS

Písomná časť záverečnej skúšky sa koná v triedach teoretického vyučovania. Žiaci vypracovávajú vylosovanú otázku na čisté papiere označené pečiatkou školy, prípadne predtlačené papiere s tabuľkami pre vypracovanie technologického postupu, označené pečiatkou školy. Jednotlivé časti témy sú hodnotené určitým počtom bodov v závislosti od obtiažnosti. Vypracovanie vyžrebovanej témy hodnotia členovia skúšobnej komisie záverečných skúšok. Na základe dosiahnutého počtu bodov pridelí skúšobná komisia žiakovi príslušný stupeň prospechu.

Praktická časť ZS

Praktická časť záverečnej skúšky sa koná v dielňach odborného výcviku alebo na pracoviskách spolupracujúcich zamestnávateľov, pod dozorom členov skúšobnej komisie záverečnej skúšky.

Pri hodnotení praktickej časti záverečnej skúšky sa plnenie praktickej úlohy každého žiaka posudzuje na základe splnenia uvedených kritérií hodnotenia pre jednotlivé učebné odbory. Úroveň naplnenia jednotlivých kritérií sa ohodnotí pridelením príslušného počtu bodov. Úroveň naplnenia jednotlivých kritérií vyhodnocujú členovia skúšobnej komisie záverečnej skúšky. Dosiahnutý počet bodov za jednotlivé kritériá sa sčítuje. Na základe celkového dosiahnutého počtu bodov, podľa stupnice hodnotenia, pridelí skúšobná komisia každému žiakovi stupeň prospechu (1 až 5).

Ústna časť ZS

V rámci ústnej časti záverečnej skúšky sa vedomosti žiakov overujú formou ústnej odpovede na vyžrebovanú tému.

Hodnotenie záverečnej skúšky

Celkové hodnotenie žiaka na záverečnej skúške je určené na základe klasifikácie písomnej časti záverečnej skúšky, klasifikácie praktickej časti záverečnej skúšky a klasifikácie ústnej časti záverečnej skúšky. Celkové hodnotenie záverečnej skúšky vrátane klasifikácie jednotlivých častí záverečnej skúšky oznámi predseda skúšobnej komisie pre záverečnú skúšku žiakovi v deň, kedy tento žiak vykonal ústnu časť záverečnej skúšky.

Skúšobná komisia pri celkovom hodnotení na záverečnej skúške alebo absolventskej skúške klasifikuje žiaka takto:

a) prospel s vyznamenaním, ak nemá

1. na záverečnej skúške z praktickej časti záverečnej skúšky prospech horší ako výborný a na písomnej časti skúšky a ústnej časti skúšky priemerný prospech horší ako 1,5 a v odborných učilištiach stupeň prospechu z odborného výcviku v poslednom ročníku horší ako chválitebný,

b) prospel veľmi dobre, ak nemá

1. na záverečnej skúške z praktickej časti skúšky prospech horší ako chválitebný a na písomnej časti skúšky a ústnej časti skúšky prospech horší ako chválitebný a v odborných učilištiach stupeň prospechu z odborného výcviku v poslednom ročníku horší ako chválitebný,

c) prospel, ak nemá

1. na záverečnej skúške z písomnej časti skúšky, praktickej časti skúšky a ústnej časti skúšky stupeň prospechu nedostatočný,

d) neprospel, ak má

1. na záverečnej skúške z niektorej časti skúšky stupeň prospechu nedostatočný,

Opravná skúška

Ak bol žiak na záverečnej skúške z jednej časti tejto skúšky klasifikovaný stupňom 5 - nedostatočný, skúšobná komisia pre záverečnú skúšku môže žiakovi povoliť konať opravnú skúšku z tejto časti záverečnej skúšky.

Žiakovi, ktorý bol na záverečnej skúške klasifikovaný stupňom 5 - nedostatočný z viac ako jednej časti tejto skúšky alebo bol klasifikovaný stupňom 5 - nedostatočný na niektorej opravnej skúške, môže skúšobná komisia pre záverečnú skúšku povoliť opakovať celú záverečnú skúšku.

Po úspešnom vykonaní záverečnej skúšky získa žiak tieto doklady o vzdelaní :

- vysvedčenie o záverečnej skúške
- dodatok k vysvedčeniu o záverečnej skúške
- výučný list v danom odbore

Cieľom záverečnej skúšky je overenie vedomostí a zručností žiakov v rozsahu učiva určeného vzdelávacími štandardmi štátneho vzdelávacieho programu a overenie, ako sú žiaci pripravení používať nadobudnuté kompetencie pri výkone povolání a odborných činností, na ktoré sa pripravujú. Žiak môže konať záverečnú skúšku, ak úspešne ukončil posledný ročník vzdelávacieho programu príslušného učebného odboru a splnil povinnosť minimálnej účasti na vyučovaní odborného výcviku. Záverečná skúška sa člení na písomnú časť, praktickú časť a ústnu časť. Praktická časť sa vykoná po písomnej časti skúšky a pred ústnou časťou skúšky; praktickú časť záverečnej skúšky možno vykonať aj v inom termíne, najmä z dôvodu sezónnych prác.

Záverečnou skúškou sa ukončuje štúdium dvojročného a trojročného učebného odboru na strednej odbornej škole:

- koná v riadnom skúšobnom období od **16. júna do 30. júna**, v mimoriadnom skúšobnom období v septembri alebo vo februári nasledujúceho školského roka,
- záverečná skúška sa skladá z troch častí:
 - písomná časť,
 - praktická časť,
 - ústna časť.

Písomná časť

- overujú sa vedomosti žiaka vo vyžrebovanej téme alebo vo vedomostnom teste z odborných predmetov,
- trvanie skúšky: 45 až 120 minút,
- počet tém: 1 až 10.

Praktická časť

- overujú sa zručnosti a schopnosti žiaka vo vyžrebovanej téme podľa daného odboru,
- trvá podľa povahy učebného odboru najviac 24 hodín,
- môže byť individuálna alebo skupinová,
- počet tém: 1 až 15.

Ústna časť

- overujú sa vedomosti žiakov vo vyžrebovanej téme z odborných predmetov,
- trvanie skúšky
 - príprava žiaka 15 až 30 minút,
 - odpoveď maximálne 15 minút,
- určuje sa najmenej 25 tém.

Na záverečnej skúške žiak môže využívať vopred schválené učebné pomôcky.

Záverečné skúšky sa konajú pred skúšobnou komisiou, ktorá sa skladá zo stálych členov - predseda, podpredseda a triedny učiteľ. Stálym členom skúšobnej komisie je aj zástupca stavovskej organizácie, ak ho stavovská organizácia nominuje. Ďalšími členmi skúšobnej komisie sú majster odbornej výchovy a učiteľ odborných predmetov. Na záverečnú skúšku sa môže prizvať aj odborník z praxe, ktorý však žiaka nehodnotí.

Celkové hodnotenie záverečnej skúšky vychádza z klasifikácie písomnej, praktickej a ústnej časti.

Žiak trojročného učebného odboru po úspešnom vykonaní záverečnej skúšky získa doklad o získanom vzdelaní = vysvedčenie o záverečnej skúške + výučný list.

Žiak dvojročného učebného odboru po úspešnom vykonaní záverečnej skúšky získa doklad o získanom vzdelaní = vysvedčenie o záverečnej skúške.

Záverečná skúška, okrem písomnej časti, je verejná.

Dôležité termíny záverečných skúšok

- návrh kandidátov na predsedov skúšobných komisií do **24.marca**,
- témy na jednotlivé časti záverečnej skúšky s uvedením učebných pomôcok po prerokovaní v predmetových komisiách schvaľuje riaditeľ školy do **31. marca**,
- termín vymenovania predsedov skúšobných komisií Okresným úradom do **15 apríla**,
- podpredsedu a členov skúšobných komisií pre záverečné skúšky vymenúva riaditeľ školy do **30. apríla**,
- témy pre jednotlivé časti záverečnej skúšky predkladá riaditeľ školy stavovskej organizácie alebo profesijnej organizácie na vyjadrenie do **7. mája**,
- ak stavovská organizácia alebo profesijná organizácia deleguje svojho zástupcu do skúšobnej komisie, delegovaného zástupcu riaditeľ vymenúje za stáleho člena skúšobnej komisie do **15. mája**
- organizačné pokyny a harmonogram záverečných skúšok spracuje ZRPV do **20. mája**,
- vymenúvací dekrét a harmonogram organizácie záverečnej skúšky zašle riaditeľ školy zástupcovi stavovskej organizácie alebo profesijnej organizácie do **25. mája**,

- stavovská organizácia alebo profesijná organizácia sa písomne vyjadrí k obsahu záverečnej skúšky najneskôr **do 25. mája**.

Platné koncepcie a stratégie

ŠTATÚT ŽIACKEJ ŠKOLSKEJ RADY

Preambula

V zmysle ustanovenia § 26 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov sa vydáva tento štatút žiackej školskej rady.

Článok I.

Základné ustanovenie

- Názov: Žiacka školská rada pri SOŠ obchodu a služieb
- Adresa: Ul. SNP 5, 953 01 Zlaté Moravce

Článok II.

Pôsobnosť a poslanie žiackej školskej rady

- Žiacka školská rada (ŽŠR) je ustanovená podľa § 26 zákona NR SR č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
- ŽŠR je iniciatívnym a poradným samosprávnym orgánom, ktorý sa vyjadruje k otázkam výchovy a vzdelávania.

Článok III.

Činnosť žiackej školskej rady

- ŽŠR sa vyjadruje ku všetkým závažným skutočnostiam, ktoré sa vzťahujú k práci školy, vyjadruje sa k návrhom a opatreniam školy v oblasti výchovy a vzdelávania a podáva návrhy na mimoškolské činnosti a podujatia, ktoré zároveň organizuje.
- ŽŠR rieši problémy a sťažnosti žiakov s vedením školy. Zastupuje žiakov vo vzťahu k riaditeľovi a k vedeniu školy, predkladá im svoje stanoviská a návrhy, zastupuje žiakov aj navonok.
- ŽŠR prijíma, konzultuje a iniciuje návrhy na zveľadenie priestorov školy.
- ŽŠR iniciuje školskú záujmovú činnosť.
- ŽŠR sa podieľa na tvorbe a dodržiavaní školského poriadku.
- ŽŠR volí a odvoláva zástupcu žiakov do rady školy.
- ŽŠR je schopná uznášať sa, ak je na jej zasadnutí prítomná nadpolovičná väčšina všetkých členov. Na jej platné uznesenie je potrebný súhlas nadpolovičnej väčšiny prítomných členov ŽŠR. Na platné uznesenie ŽŠR vo veci voľby a odvolania zástupcu žiakov do rady školy je potrebný súhlas nadpolovičnej väčšiny všetkých členov ŽŠR.
- Vo veciach, ktoré neznesú odklad je možné hlasovanie per rollam – t.j. hlasovanie s využitím elektronickej e-mailovej komunikácie. Na platné uznesenie je potrebný súhlas nadpolovičnej väčšiny členov ŽŠR.

Článok IV.

Zloženie žiackej školskej rady a spôsob voľby jej členov

- ŽŠR má 9 členov
- Členmi ŽŠR sú zastupovaní všetci žiaci školy.
- V každej triede sa zvolí jeden zástupca tajným hlasovaním, zapojenie tried a členstvo žiaka v ŽŠR je dobrovoľné.
- Členovia ŽŠR si spomedzi seba zvolia predsedu a podpredsedu tajným hlasovaním.
- Z každej voľby sa robí zápisnica.
- Predsedom ŽŠR sa stáva žiak, ktorý v tajnom hlasovaní získa najväčší počet hlasov.
- Ak zanikne členstvo v ŽŠR napríklad ukončením štúdia, členmi ŽŠR sa stanú žiaci 1. ročníka.

Článok V.

Práva a povinnosti člena žiackej školskej rady

1. Člen má právo:
 - a) voliť a byť volený,
 - b) navrhovať kandidátov na funkciu predsedu ŽŠR,
 - c) byť informovaný o všetkých skutočnostiach, ktoré sú predmetom rokovania ŽŠR a slobodne sa k nim vyjadrovať,
 - d) hlasovať ku všetkým uzneseniam ŽŠR,
 - e) predkladať na rokovanie ŽŠR vlastné námety, prípadne materiály.
 - f) zrušiť členstvo v ŽŠR.

Člen ŽŠR je povinný sa zúčastňovať na jej zasadnutí. Neospravedlnená účasť na troch po sebe nasledujúcich zasadnutiach sa hodnotí ako nezáujem o výkon funkcie a neplnenie povinností člena ŽŠR podľa tohto štatútu.

2. Člen ŽŠR je povinný zabezpečiť ochranu osobných údajov chránených všeobecne záväznými právnymi predpismi.
3. Z každého zasadnutia ŽŠR sa vyhotoví zápisnica a priloží sa k nej prezenčná listina účastníkov zasadnutia.

Článok VI.

Povinnosti predsedu žiackej školskej rady

1. Predseda ŽŠR je štatutárnym orgánom, ktorý riadi činnosť žiackej školskej rady a koná v jej mene.
2. Predseda ŽŠR zvoláva, pripravuje a riadi zasadnutia ŽŠR.

Článok VII.

Hospodárenie žiackej školskej rady

1. ŽŠR zabezpečuje svoju činnosť z prostriedkov rozpočtu školy na tento účel určenými v súlade s osobitnými predpismi.
2. ŽŠR nemá vlastný majetok
3. ŽŠR hospodári podľa schváleného rozpočtu na príslušný kalendárny rok.
4. Návrh rozpočtu predkladá na schválenie rade školy jej predseda najneskôr jeden mesiac pred začiatkom kalendárneho roka, na ktorý sa rozpočet zostavuje.

Článok VIII.

ŽŠR zasadá v určený deň v prvý týždeň v mesiaci, ak nie je stanovené inak.

Článok IX.

Tento štatút bol prerokovaný a schválený na zasadnutí ŽŠR dňa 25. 9. 2018 a od toho dňa nadobúda účinnosť.

ŠKOLSKÝ PORIADOK

I. Úvodné ustanovenie

II. Všeobecná časť

1. Pravidlá správania žiakov
2. Opatrenia vo výchove
3. Riešenie situácie a postup pri porušení školského poriadku školy konzumáciou alkoholu a návykových látok

4. METÓDY, FORMY A KRITÉRIÁ HODNOTENIA ŽIAKOV

5. Uvoľňovanie žiakov z vyučovania

III. Školský poriadok na úseku teoretického vyučovania

1. Organizácia vyučovacích hodín

IV. Školský poriadok na úseku praktického vyučovania

1. Organizácia odborného výcviku
2. Povinnosti majstra OV vykonávajúceho dozor v šatni

3. Osobitné povinnosti žiakov na odbornom výcviku

V. Organizovanie školských výletov a exkurzií

VI. Všeobecné a záverečné ustanovenia

I. ÚVODNÉ USTANOVENIE

Školský poriadok vydáva riaditeľ školy v súlade so zákonom NR SR č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov a platí pre všetkých zamestnancov a žiakov školy.

Stredná odborná škola obchodu a služieb zabezpečuje vo svojej výchovno-vzdelávacej činnosti teoretické a praktické vyučovanie v študijných a učebných odboroch schválených Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR.

Teoretické vyučovanie a praktické vyučovanie sa uskutočňuje podľa schválených školských vzdelávacích programov.

II. VŠEOBECNÁ ČASŤ

1. PRAVIDLÁ SPRÁVANIA ŽIAKOV

Každý žiak reprezentuje školu a preto sa správa a koná tak, aby šíril jej dobré meno na verejnosti.

1.1. Práva žiakov:

Žiak má právo:

- a) na rovnoprávny prístup ku vzdelávaniu.
- b) na bezplatné vzdelanie na strednej škole v štátnom jazyku a materinskom jazyku v rozsahu ustanovenom školským zákonom.
- c) na individuálny prístup rešpektujúci jeho schopnosti a možnosti, nadanie a zdravotný stav v rozsahu ustanovenom školským zákonom.
- d) na kvalitnú výchovu vo zvolenom študijnom alebo učebnom odbore
- e) byť oboznámený s výsledkom každej klasifikácie. Byť informovaný o výchovných opatreniach, má právo objasniť svoje konanie pred udelením výchovného opatrenia, obhajovať sa, ak sa prejednáva jeho priestupok voči školskému poriadku.
- f) ak žiak alebo zákonný zástupca má pochybnosti o správnosti klasifikácie na konci prvého alebo druhého polroka, môže do troch pracovných dní odo dňa vydania vysvedčenia **písomne** požiadať riaditeľa školy o vykonanie komisionálnej skúšky. Preskúšať žiaka nemožno, ak bol v klasifikačnom období z tohto vyučovacieho predmetu hodnotený na základe komisionálnej skúšky.
- g) žiadať o komisionálnu (opravnú) skúšku, ak má na konci druhého polroka nedostatočný prospech najviac z dvoch povinných vyučovacích predmetov. Na základe písomnej žiadosti môže po rozhodnutí riaditeľa školy vykonať z týchto predmetov opravnú skúšku. Ak nevykonal úspešne opravnú skúšku, má právo žiadať riaditeľa školy o povolenie opakovať ročník. O opakovaní ročníka žiaka rozhoduje riaditeľ školy na základe posúdenia jeho vzdelávacích výsledkov a dôvodov, ktoré uvedie plnoletý žiak vo svojej písomnej žiadosti, alebo ktoré uvedie v písomnej žiadosti jeho zákonný zástupca.
- h) na prestup na inú strednú školu. Prestup povoľuje riaditeľ strednej školy, na ktorú sa žiak hlási.
- i) na zmenu študijného/učebného odboru. Zmenu povoľuje riaditeľ strednej školy spravidla na začiatku školského roka. Podmienkou pre zmenu študijného alebo učebného odboru je vykonanie rozdielových skúšok, obsah, rozsah a termín určí riaditeľ školy. Zmena z učebného odboru na študijný odbor nie je povolená vzhľadom na to, že žiak nekonal prijímacie pohovory.
- j) na prerušenie štúdia, ak splnil povinnú školskú dochádzku. Riaditeľ školy môže povoliť prerušenie štúdia žiakovi na žiadosť jeho zákonného zástupcu, ak ide o plnoletého žiaka, na jeho žiadosť, najviac na tri roky.
- k) zanechať štúdium po ukončení povinnej školskej dochádzky, o čom písomne oboznámi riaditeľa školy; ak je žiak maloletý, písomné oznámenie podá jeho zákonný zástupca.
- l) po ukončení posledného ročníka dobrovoľne konať ústnu maturitnú skúšku aj z ďalšieho predmetu v skúšobnom období v zmysle Vyhlášky o ukončovaní štúdia na stredných školách.
- m) na bezplatné zapožičanie učebníc a učebných textov na povinné vyučovacie predmety.
- n) na úctu k jeho vierovyznaniu, svetonázoru, národnostnej a etickej príslušnosti.

- o) na organizáciu výchovy a vzdelávania primeranú jeho veku, schopnostiam, záujmom, zdravotnému stavu a v súlade so zásadami psychohygieny.
- p) na zabezpečenie ochrany proti fyzickému, psychickému a sexuálnemu násiliu.
- q) žiak so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami má právo na výchovu a vzdelávanie s využitím špecifických foriem a metód, ktoré zodpovedajú jeho potrebám a na vytvorenie nevyhnutých podmienok, ktoré túto výchovu a vzdelávanie umožňujú.
- r) žiadať o sociálnu výpomoc v odôvodnených prípadoch.
- s) zapojiť sa do niektorej z foriem záujmového vzdelávania podľa vlastného záujmu, podporiť činnosť krúžku odovzdaním vzdelávacieho poukazu.
- t) na zastúpenie v rade školy a v žiackom parlamente.
- u) ak žiak, alebo jeho zákonný zástupca má pocit, že práva žiaka nie sú dostatočne rešpektované, alebo sa nedodržiava školský poriadok, môže sa so žiadosťou o nápravu obrátiť na triedneho učiteľa alebo riaditeľa školy.

Žiaci majú tieto povinnosti:

- a) osvojovať si vedomosti a zručnosti a získavať návyky poskytované strednou školou, pripravovať sa na tvorivú prácu a odbornú činnosť v povolání.
- b) osvojovať si zásady humanity, demokracie a správať sa podľa nich, byť disciplinovaní, plniť pokyny pedagogických pracovníkov a iných pracovníkov školy a správať sa v škole i mimo nej disciplinovane a slušne. Pravidelne a svedomito sa pripravovať na vyučovanie.
- c) chrániť vlastné zdravie i zdravie iných, dbať o čistotu a poriadok a pomáhať pri udržiavaní poriadku v škole a jej okolí. Byť v škole vhodne a čisto oblečení a upravení.
- d) šetriť školské zariadenie, chrániť ho pred poškodením a hospodárne zaobchádzať s učebnicami a učebnými pomôckami. Ak žiak úmyselne alebo z nedbanlivosti poškodí spoločný majetok školy, je povinný škodu nahradiť.
- e) dodržiavať vyučovací čas, rozsah prestávok a plniť ďalšie pokyny školského poriadku školy.
- f) žiak je povinný nosiť do školy všetky potrebné učebné pomôcky na vyučovanie.
- g) vykonávať a rešpektovať nariadenia všetkých vyučujúcich bez ohľadu na to, či ho učia alebo nie, tiež zamestnancov školy.
- h) udržiavať učebne v čistote a poriadku (nerozhadzovať papiere a odpadky, urobiť poriadok v lavici i pod ňou, po poslednej vyučovacej hodine vyložiť stoličky).
- i) počas trvania školských exkurzií, výletov, zájazdov a pod. musí rešpektovať školský poriadok a riadiť sa pokynmi pedagogického dozoru.
- j) ak vstúpi do triedy dospelá osoba, žiaci ju pozdravia postavením sa. Výnimku tvorí len práca s výpočtovou technikou a činnosť na OV a OPX.
- k) počas vyučovania žiak nesmie opustiť budovu školy a pracovisko OV bez dovolenia vyučujúceho, triedneho učiteľa a majstra OV. Tento zákaz platí aj počas prestávok.
- l) žiak je povinný na telesnú výchovu nosiť cvičebný úbor podľa pokynov vyučujúceho. Necvičiaci žiak je povinný prísť na hodinu telesnej výchovy a riadiť sa pokynmi vyučujúceho.
- m) potvrdenie o ošetrení lekárom musí žiak bez zbytočného odkladu odovzdať triednemu učiteľovi. Zo školy môže odísť s vedomím triedneho učiteľa, prípadne iného vyučujúceho alebo majstra OV na priepustku. V prípade PN oznámiť triednemu učiteľovi, majstrovi OV do 3 dní dĺžku jej trvania.

1.3. Zákonný zástupca má právo :

- a) oboznámiť sa s výchovno-vzdelávacím programom školy
- b) byť informovaný o výchovno-vzdelávacích výsledkoch svojho dieťaťa písomnou, elektronickou, telefonickou formou alebo individuálnym kontaktom.
- c) na poskytnutie poradenských služieb v oblasti výchovy a vzdelávania výchovnou poradkyňou
- d) zúčastňovať sa výchovy a vzdelávania po predchádzajúcom súhlase riaditeľa školy
- e) byť prítomný na komisionálnom preskúšaní svojho dieťaťa po predchádzajúcom súhlase riaditeľa školy.

1.4. Zákonný zástupca je povinný

- a) vytvoriť pre žiaka podmienky na prípravu, výchovu a vzdelávanie v škole a na plnenie školských povinností
- b) dbať na kultúrne a sociálne zázemie žiaka a rešpektovať jeho špeciálne výchovnovzdelávacie potreby
- c) informovať školu o zmene zdravotnej spôsobilosti žiaka, jeho zdravotných problémoch alebo iných závažných skutočnostiach, ktoré by mohli mať vplyv na priebeh výchovy a vzdelávania
- d) nahradiť škodu, ktorú žiak úmyselne zaviniť
- e) zabezpečiť, aby žiak dochádzal do školy pravidelne a včas, oznámiť bez zbytočného odkladu príčinu neprítomnosti na vyučovaní
- f) spolupracovať s vedením školy a pedagogickými zamestnancami pri riešení výchovnovzdelávacích problémov
- g) zúčastňovať sa triednych schôdzok rodičovského združenia a na vyzvanie sa dostaviť do školy.

1.5. Povinnosti týždenníkov:

- a) prichádzať medzi prvými žiakmi triedy na vyučovanie. V prípade zistenia závad tieto nahlásiť svojmu triednemu učiteľovi, ak tento nie je prítomný, potom vyučujúcemu na prvej hodine.
- b) počas vyučovacieho dňa udržiavať čistú tabuľu, pred vyučovaním obstaráť kriedu v primeranom množstve na celý vyučovací deň.
- c) na požiadanie vyučujúceho, MOV nahlásiť mená neprítomných žiakov.
- d) počas prestávok podľa potreby vetrať učebňu, upozorňovať spolužiakov na nevhodné správanie, udržiavať poriadok v učebni .
- e) pomáhať vyučujúcim zabezpečiť pomôcky IKT.
- f) po skončení poslednej hodiny dbať na vyloženie všetkých stoličiek v učebni, vyzbieranie všetkých papierov a iných odpadkov a uloženie do odpadkových nádob.

1.6. Žiakom je zakázané:

- a) fajčiť v priestoroch školy ako i v jej blízkom okolí (priľahlé a prístupové chodníky, dvor a pod.).
- b) nosiť, prechovávať a užívať nelegálne drogy.
- c) prinášať do školy alebo na činnosti organizované školou alkoholické nápoje a iné zdraviu škodlivé látky, používať ich v škole alebo pri činnostiach organizovaných školou.
- d) prinášať do školy alebo na činnosti organizované školou veci, ktoré ohrozujú život a zdravie (zbrane, nože, opiáty, drogy a pod.).
- e) prinášať do školy alebo na činnosti organizované školou veci, ktoré by mohli rozptyľovať pozornosť ostatných žiakov na vyučovaní /napr. mať zapnuté mobilné telefóny/.
- f) propagovať politické strany, hnutia a názory, ktoré smerujú, alebo priamo nabádajú k rasovej a etnickej nenávisti, národnostnej a náboženskej neznášanlivosti a k podnecovaniu xenofóbie.
- g) prejavovať voči svojmu okoliu rôzne formy diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu či intolerancie. Nosiť symboly vyjadrujúce rasizmus, antisemitizmus a iné znaky intolerancie.
- h) páchať také činy, ktorými by bola ohrozená mravná výchova ostatných žiakov a dobré meno školy (napr. nevhodné správanie sa na verejnosti a pod.).
- i) Zneužívať informačné prostriedky na vznik, podporu a šírenie rôznych sociálno-patologických javov (prejavy diskriminácie, násillia a pod.)
- j) Urážlivo a drzo sa správať voči pedagogickým i nepedagogickým pracovníkom školy.
- k) Vstupovať do zborovne, kabinetov a ostatných administratívnych miestností školy bez vedomia vyučujúcich a prevádzkových zamestnancov školy.
- l) Zdržiavať sa počas vyučovacej povinnosti mimo školy s výnimkou nevyhnutne potrebného času na návštevu lekára, prípadne inej ospravedlnenej neprítomnosti.

Nedodržovanie týchto pokynov bude posudzované ako porušenie školského poriadku školy a podľa závažnosti a opakovania previnení potrestané napomenutím, pokarhaním, zníženým stupňom zo správania, prípadne vylúčením zo školy.

Závažné prípady škola postúpi policajným orgánom na prešetrenie.

2. OPATRENIA VO VÝCHOVE

2.1. Za vzorné správanie, za vzorné plnenie povinností alebo za statočný čin možno žiakovi udeliť pochvalu alebo iné ocenenie.

2.2. Pochvalu alebo iné ocenenie udeľuje žiakom triedny učiteľ, majster odbornej výchovy, riaditeľ strednej školy alebo ich môže udeliť aj iná organizácia. Pochvala sa udeľuje spravidla na zhromaždení triedy alebo školy.

Žiakom môžu byť udelené tieto pochvaly:

- a) pochvala triednym učiteľom, MOV : za prospech s vyznamenaním, za pomoc triednemu učiteľovi, resp. vyučujúcemu ,za dochádzku
- b) pochvala riaditeľom školy: za 100 % dochádzku žiaka do školy, za prospech s vyznamenaním, za reprezentáciu školy, za vykonanie mimoriadnych činov,
- c) vecná odmena za reprezentáciu školy v okresných, krajských, republikových a medzinárodných súťažiach.

2.3. Žiakom možno podľa závažnosti previnenia uložiť niektoré z týchto opatrení:

- a) napomenutie alebo pokarhanie od triedneho učiteľa, majstra odbornej výchovy
- b) pokarhanie od riaditeľa školy
- c) ak splnili povinnú školskú dochádzku, môže im riaditeľ školy po prerokovaní v pedagogickej rade uložiť aj podmienené vylúčenie zo štúdia alebo vylúčenie zo štúdia
- d) každý žiak, ktorého počas vyučovania polícia nájde mimo budovy školy (reštaurácia, park a pod.) môže byť podmienené vylúčený zo štúdia.

2.4. Ak žiak svojím správaním a agresivitou ohrozuje bezpečnosť a zdravie ostatných žiakov, ostatných účastníkov výchovy a vzdelávania alebo naruša výchovu a vzdelávanie do takej miery, že znemožňuje ostatným účastníkom výchovy a vzdelávania vzdelávanie, riaditeľ školy alebo školského zariadenia, okrem špeciálnych výchovných zariadení môže použiť ochranné opatrenie, ktorým je okamžité vylúčenie žiaka z výchovy a vzdelávania, umiestnením žiaka do samostatnej miestnosti za prítomnosti pedagogického zamestnanca.

Riaditeľ školy bezodkladne privolá:

- a) zákonného zástupcu
 - b) zdravotnú pomoc
 - c) príslušníka polície
- 2.5.** Riaditeľ strednej školy rozhoduje o uložení výchovných opatrení podľa § 5 ods. 4 písm. j zákona č. 596/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov.

2.6. Opatrenia vo výchove udelené neplnoletým žiakom oznámi riaditeľ školy ich zákonným zástupcom.

2.7. Porušenie školského poriadku školy sa posudzuje nasledovne:

- a) 3 závažné zápisy v triednej knihe – 2. stupeň zo správania
- b) 6 závažných zápisov v triednej knihe – 3. stupeň zo správania
- c) 10 a viac závažných zápisov – 4. stupeň zo správania a podmienené vylúčenie zo štúdia

2.8. Ak má žiak neospravedlnenú absenciu v klas. období ,posudzuje sa nasledovne:

a) do 6 vyučovacích hodín	pokarhanie triednym učiteľom
b) 7- 10 vyučovacích hodín	pokarhanie riaditeľom školy
c) 11 - 30 vyučovacích hodín	II. stupeň zo správania
d) 31 - 70 vyučovacích hodín	III. stupeň zo správania
e) 71 – 100 vyučovacích hodín	IV. stupeň – podmienené vylúčenie zo školy
f) nad 100 vyučovacích hodín	vylúčenie zo školy.

2.9. Neospravedlnená účasť na vyučovaní žiaka plniaceho si povinnú školskú dochádzku trvajúcu viac ako 15 vyučovacích hodín v mesiaci oznámi triedny učiteľ prostredníctvom riaditeľa školy

príslušnému orgánu štátnej správy a obci, v ktorej má zákonný zástupca žiaka trvalý pobyt §10, §11, zákona č.596/2003 Z.z..

2.10. Ak dôjde zo strany žiaka ku krádeži alebo úmyselnému poškodeniu akéhokoľvek majetku, je zákonný zástupca žiaka povinný túto škodu nahradiť.

2.11. V prípade ďalšieho závažného porušenia školského poriadku školy bude po prerokovaní v pedagogickej rade uložené opatrenie vo výchove podľa závažnosti previnenia až vylúčením zo štúdia.

2.12. Opatrenia vo výchove udelené žiakom NŠ :

- a) Za nevhodné správanie a porušovanie školského poriadku školy urobiť zápis triednym učiteľom, vyučujúcim do TK, riaditeľom resp. zástupcom školy
- b) Po 3 zápisoch do TK urobiť pohovor so zápisom u výchovného poradcu, môže byť navrhnuté podmiennečné vylúčenie žiaka zo štúdia.

Podmiennečné vylúčenie zo školy:

- a) za viac ako 71 hodín neospravedlnenej absencie,
- b) za prinášanie do školy, alebo na činnosti organizované školou vecí ohrozujúce život a zdravie žiakov a učiteľov,
- c) za viacnásobné porušenie zákazu fajčenia, požívania alkoholických nápojov a iných druhov toxikománie v školských priestoroch a na školských akciách, d) za znemožnenie vyučovacieho procesu a prevádzky školy,
- e) za krádež
- f) za úmyselné ublíženie na zdraví,
- g) za šikanovanie a vydieranie,
- h) za vandalizmus,
- i) za prejavy rasovej neznášanlivosti,
- j) za zvlášť hrubé, alebo opakujúce sa neslušné správanie voči zamestnancom školy.

Vylúčenie zo školy:

- a) za nesplnenie podmienky uloženej pri podmiennečnom vylúčení zo školy,
- b) za zvlášť závažné alebo opakujúce sa priestupky uvedené v bode e a f.

Osobitne (podľa prílohy č. 1) sa bude postupovať ak žiak:

- je trestne stíhaný
- užíva a šíri nelegálne drogy
- šikanuje spolužiakov.

Trestné stíhanie

Ak je žiak trestne stíhaný pre trestný čin, alebo pre podozrenie z trestného činu, bude mu uložené podmiennečné vylúčenie zo štúdia do uzavretia prípadu. V prípade spáchania trestného činu, môže byť žiak vylúčený zo štúdia.

Užívanie a šírenie nelegálnych drog

Ak žiak príde na vyučovanie pod vplyvom drog a potvrdí sa závislosť na drogách, žiak bude vylúčený zo štúdia na škole do doby úspešného vyliečenia zo závislosti. Po vyliečení mu škola na jeho žiadosť umožní doštudovať. V prípade, že sa závislosť na drogách nepotvrdí, bude nasledovať riaditeľské pokarhanie a znížená známka zo správania na stupeň 2 /uspokojivé/. Ak žiak príde druhýkrát na vyučovanie pod vplyvom drogy, bude vylúčený zo štúdia na škole. V prípade šírenia nelegálnych drog bude žiak vylúčený zo štúdia na škole.

Šikanovanie

Prípady šikanovania sa budú riešiť individuálne a budú o tom informovaní rodičia šikanujúcich žiakov. Ak majú charakter trestného činu, bude to oznámené polícii. Pri šikanovaní sa bude posudzovať, či ide o prvý prípad alebo opakovaný a tiež sa posúdi intenzita prípadu šikanovania.

Pri opakovaných bitkách, vydieraní, ponižovaní, psychickom terore a pod. bude šikanujúci žiak vylúčený.

Pri opakovaných nadávkach, zosmiešňovaní, hanlivých prezývkach a pod. bude šikanujúci žiak podmiennečne vylúčený.

V prípade, že to bude **prvý prípad šikanovania týmto žiakom**, bude sa posudzovať intenzita prípadu:

- bitka s vážnymi následkami, okradnutie a pod. - podmienené vylúčenie až vylúčenie,
- posmievanie, nadávky, urážky, ohováranie - pokarhanie riaditeľom, znížená známka zo správania.

3. RIEŠENIE SITUÁCIE A POSTUP PRI PORUŠENÍ ŠKOLSKÉHO PORIADKU KONZUMÁCIOU ALKOHOLOU A NÁVYKOVÝCH LÁTOK

3.1 Alkohol

Postup pri porušení školského poriadku školy konzumáciou alkoholu:

1. Žiaka, ktorý je podozrivý, že je pod vplyvom alkoholu, užíva alkohol v škole alebo školskom zariadení vyzve pedagogický pracovník k dychovej skúške prístrojom, ktorým sa určí objemové percento alkoholu v dychu

2. Pri skúške je prítomný svedok (svedkovia)- napr. ďalší pedagogický pracovník alebo triedny učiteľ

3. O skúške sa vyhotoví zápisnica (v prílohe), ktorú každý z prítomných podpíše

4. Zápisnica sa pošle zákonnému zástupcovi (pri osobe do 18 rokov)

5. Nasleduje prerokovanie porušenia na pedagogickej rade a uloženie výchovného opatrenia podľa §58 zákona NR SR č. 245/2008 Z. z.

6. Výsledok sa oznámi zákonnému zástupcovi (pri osobe do 18 rokov).

Postup, ak sa žiak odmietne podrobiť dychovej skúške:

O tejto udalosti sa spíše zápisnica aj za prítomnosti svedkov. Pri stave opitosti, kedy je žiak ohrozený na živote alebo ohrozuje svoje okolie, závažným spôsobom narušuje školské vyučovanie voláme rýchlu zdravotnícku pomoc, prípadne aj políciu (ide o priestupok). Bezodkladne kontaktujeme zákonného zástupcu. Ak stav žiaka nevyžaduje zásah lekára, je zjavne pod vplyvom alkoholu, alebo požil alkoholický nápoj v čase vyučovania alebo na akcii organizovanej školou vyzve pedagogický pracovník žiaka k návšteve lekára, ktorý buď na základe odberu biologického materiálu, alebo podľa klinických príznakov určí stupeň opitosti (podľa zákona 219/1996 §5). Ak je výsledok pozitívny uhradí náklady osoba, ktorej sa to týka (rovnaký zákon, §5 odsek 7). Riaditeľ školy rozhodne o postihu (podľa zákona NR SR č. 245/2008 Z. z. §58). Zápisnica je zaslaná rodičom ako aj rozhodnutie o sankcii (pri osobe do 18 rokov). Ak sa osoba odmietne podrobiť takémuto vyšetreniu urobí sa o tomto zápisnica kde sa uvedú klinické príznaky, ktoré osoba vykazuje a ktoré vedú k podozreniu, že žiak pil alkoholický nápoj. Dôležitá je prítomnosť ďalšej osoby ako svedka. Pedagogická rada rozhodne o postihu podľa zákona NR SR č. 245/2008 Z. z., §58. Tento postup musí byť súčasťou školského poriadku, alebo osobitnej písomnej zmluvy medzi žiakom, rodičmi a školou.

Pred vyšetrením u lekára (v prípade, že pedagóg vyzve k vyšetreniu) musí mať škola podpísané tieto dokumenty:

- Súhlas rodiča a žiaka (ak je žiak plnoletý, tak len jeho súhlas) s lekársym vyšetrením na zistenie alkoholu alebo iných návykových látok (v prílohe - Dohoda).

3.2. Stav ťažkej intoxikácie alkoholom a inými návykovými látkami

V prípade, že osoba sa správa neprimerane (ohrozuje zdravie iných, poškodzuje majetok, je agresívna), javí známky ťažkej intoxikácie alkoholom alebo inými návykovými látkami a v prípade ohrozenia života je škola povinná a oprávnená konať priamo a zabezpečiť zdravotnícke ošetrovanie (neodkladná zdravotná starostlivosť podľa zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti..., §2 a zákona NR SR č. 245/2008 Z. z.). Preto bezodkladne voláme lekársku prvú pomoc. Podľa zákona č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov, má poskytovateľ podľa §79 písmeno b) povinnosť poskytnúť bez zbytočného odkladu každej osobe neodkladnú zdravotnú starostlivosť a na pokyn operačného strediska záchranej zdravotnej služby poskytnúť súčinnosť poskytovateľovi záchranej zdravotnej služby.

- § 80 tohto zákona v odseku 1 je uvedené, že zdravotnícky pracovník je povinný poskytovať bez meškania prvú pomoc každému, ak by bez takejto pomoci bol ohrozený jeho život alebo bolo ohrozené jeho zdravie, a ak je to nevyhnutné, zabezpečiť podľa potreby ďalšiu odbornú zdravotnú starostlivosť. Zákon č. 576/2004 Z. z. §11 v odseku (11) hovorí, že každý je povinný

poskytnúť alebo sprostredkovať nevyhnutní pomoc každej osobe, ktorá je v nebezpečenstve smrti alebo javí známky závažnej poruchy zdravia, ak tým závažným spôsobom neohrozí svoj život alebo zdravie.

3.3. Podozrenie na užívanie nelegálnych návykových látok

Problémom tejto oblasti sú možnosti detekcie užívania návykovej látky vtedy, ak sa nejedná o intoxikáciu, ktorá ohrozuje zdravie užívateľa. To znamená, že je pod vplyvom drogy, ale jeho stav nevyžaduje privolanie rýchlej zdravotníckej pomoci. Klasickým príkladom je žiak pod vplyvom marihuany. Má euforický stav a začervenané oči, charakteristicky zapácha. Napriek tomu, že vieme aj z klinických príznakov usúdiť, že sa jedná o intoxikáciu marihuanou, bez lekárskeho vyšetrenia nemáme dôkaz. Ako to vyriešiť?

Navrhovaný postup

Predpoklady pre uplatnenie navrhovaného postupu

1. Škola má v školskom poriadku jasne vymedzený zákaz užívať, prinášať, prechovávať, predávať drogy v škole a školskom areáli, by pod vplyvom návykovej látky a má uvedený presný postup, ako bude postupovať pri porušení uvedeného zákazu. Sú tam uvedené aj sankcie, ak sa študent odmietne podrobiť takémuto vyšetreniu a oboznámenie sa so školským poriadkom je podpísané študentom a jeho zákonným zástupcom.
2. Škola má uzavretú zmluvu o ochrane pred toxikomániou medzi vedením školy študentom a jeho zákonným zástupcom, ktorá je podpísaná aj predsedom rodičovského združenia. Školský poriadok je schválený rodičovským združením.
3. Škola má získané a podpísané potvrdené súhlasy s lekárskeým vyšetrením.

Postup pri porušení tohto ustanovenia školského poriadku:

1. Žiaka, ktorý je podozrivý, že je pod vplyvom drog, užíva drogy v škole alebo školskom zariadení, akcii organizovanej Školou vyzve pedagogický pracovník k návšteve lekára, alebo zdravotníckeho zariadenia (ak je to možné Centrum pre liečbu drogových závislostí /CPLDZ/), kde sa uskutoční odber a vyšetrenie biologického materiálu na zistenie alkoholu alebo iných návykových látok (podľa zákona č. 219/1996 Z. z. §5)
2. O situácii, ktorá viedla k návšteve lekára sa spíše zápisnica
3. Zápisnica o porušení vnútorného poriadku školy a zápisnica o návšteve lekára sa zašle zákonnému zástupcovi
4. V prípade pozitívneho výsledku nasleduje prerokovanie priestupku na pedagogickej rade a uloženie výchovného opatrenia podľa §58 zákona NR SR č. 245/2008 Z. z.
5. Rozhodnutie pedagogickej rady o výchovnom opatrení sa zašle zákonnému zástupcovi (pri osobe do 18 rokov).

§ 4 .Osobitné povinnosti fyzických osôb

- (1) Osoby vykonávajúce činnosť, pri ktorej by mohli ohroziť život, zdravie sebe alebo iným osobám alebo poškodiť majetok, nesmú požívať alkoholické nápoje alebo iné návykové látky pri vykonávaní tejto činnosti alebo pred jej vykonávaním, ak by počas tejto činnosti mohli byť ešte pod ich vplyvom (sem určite môžeme zaradiť žiakov na odbornej praxi, praktickom vyučovaní)

§5 Vyšetrenie na zistenie alkoholu alebo iných návykových látok

(1) Príslušníci Policajného zboru, Vojenskej polície, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky, Železničnej polície Slovenskej republiky, Zboru ozbrojenej ochrany letísk a zamestnanci obecnej a mestskej polície (ďalej len "policajný orgán") sú oprávnení v rámci svojej pôsobnosti vyzvať osoby uvedené v § 4 ods. 1 na vyšetrenie na zistenie alkoholu alebo iných návykových látok.

(2) Policajný orgán je oprávnený vyzvať na vyšetrenie podľa odseku 1 aj iné osoby, ako sú uvedené v § 4 ods. 1, a to vtedy, ak je dôvodné podozrenie, že spôsobili sebe alebo inému ujmu na zdraví v súvislosti s požitím alkoholických nápojov alebo iných návykových látok.

Tu by sme sa mohli odvolať na to, že pri užití drogy môže dôjsť k ujme na zdraví, preto je policajný orgán oprávnený konať. V týchto prípadoch konáme BEZ SÚHLASU DOTKNUTEJ OSOBY. Rovnako bez súhlasu dotknutej osoby na výzvu príslušníka polície je urobené lekárske toxikologické vyšetrenie. V rámci konania o priestupku sa škola ako oznamovateľ priestupku legálne dozvie o výsledkoch toxikologického vyšetrenia. Ak sú výsledky pozitívne, vyvodí škola dôsledky podľa vnútorného poriadku školy (výchovné opatrenia).

DOHODA

o opatreniach proti šíreniu legálnych a nelegálnych drog v školskom prostredí

Je uzavretá medzi týmito zmluvnými stranami:

PaedDr. Štefan Halgaš, riaditeľ, štatutárny zástupca

Stredná odborná škola obchodu a služieb, Ul. SNP 5, Zlaté Moravce

a

1.

.....

.....

ako zákonným zástupcom maloletého/tej

meno:, narodený/á:

.....

Zmluvné strany sa dohodli na tomto znení dohody:

I.

Oboznámenie sa so školským poriadkom

V zmysle aktívneho prístupu školy v oblasti ochrany detí a mládeže pred sociálnopatologickými javmi, škola vymedzila v školskom poriadku opatrenia v oblasti detekcie užívania návykových látok v škole, školskom zariadení a na školských akciách. Zákonný zástupca svojím podpisom potvrdzuje oboznámenie sa s vnútorným poriadkom školy alebo školského zariadenia.

II.

Súhlas s lekárskeým vyšetrením

Zákonný zástupca ako aj maloletý/á v zmysle zákona 576/2004 § 6, súhlasí s lekárskeým vyšetrením pri podozrení, že je maloletý/á pod vplyvom návykovej látky, vrátane alkoholu. Súhlas sa týka výlučne len lekárskeého vyšetrenia za účelom zistenia prítomnosti drog v organizme (toxikologickým vyšetrením biologického materiálu) podľa zákona č. 219/1996 § 5. Osoby oprávnené vyzvať k takémuto vyšetreniu sú v čl. 4 tejto zmluvy.

III.

Oboznámenie školy s výsledkami toxikologického vyšetrenia

Zákonný zástupca maloletého/tej alebo

plnoletý/á žiak/žiačka v zmysle zákona č. 596/2003 Z. z. § 29, oboznámi školu alebo školské zariadenie s výsledkami toxikologického vyšetrenia, ak toto bolo vykonané na žiadosť školy pri podozrení, že bol žiak/žiačka pod vplyvom návykovej látky vrátane alkoholu v škole, a na školou organizovanom podujatí.

IV.

Oprávnenie vyzvať k lekárskeému vyšetreniu

Oprávnenie vyzvať k lekárskeému vyšetreniu za účelom zistenia prítomnosti návykových látok v organizme žiaka/žiačky má pedagogický pracovník (učiteľ, riaditeľ, zástupca riaditeľa, výchovný poradca, koordinátor prevencie) školy alebo školského zariadenia v prípade oprávneného podozrenia, že maloletý/á užil/a alebo je pod vplyvom návykovej látky počas školského vyučovania, akcie organizovanej školou alebo školským zariadením.

V.

Povinnosti zmluvných strán

Škola sa zaväzuje bezodkladne informovať zákonných zástupcov maloletého/maloletej o uskutočnení lekárskeho vyšetrenia. Škola zašle zápisnicu o priebehu celej situácie.

1. Žiak/žiačka sa zaväzuje absolvovať lekárske vyšetrenie po výzve pedagogickým pracovníkom podľa zásad uvedených v článku IV. tejto zmluvy.

VI.

Sankcie

V prípade, že sa žiak/žiačka odmietne podrobiť lekárskemu vyšetreniu za účelom zistenia prítomnosti návykových látok v organizme, spíše sa o celej udalosti zápisnica, zároveň sa bude toto porušenie zmluvy a školského poriadku považovať za porušenie školského poriadku zvlášť hrubým spôsobom. Riaditeľ na pedagogickej rade navrhne výchovné opatrenie podľa zákona č. 245/2008.

VII.

Záverčné ustanovenia

1. Túto dohodu uzavreli zmluvné strany slobodne, vážne, žiaden z nich nekonal v tiesni, či omyle, ani za nápadne nevhodných podmienok. Zmluvné strany prehlasujú, že pred podpisom dohody sa s dohodou podrobne oboznámili, porozumeli jej obsahu a na znak súhlasu ju podpísali.
2. Dohoda je uzavretá v troch rovnopisoch.
3. Zmluva nadobúda platnosť dňom jej podpisania.
4. Dohoda sa uzatvára na dobu určitú – dobu štúdia na škole, t.j. odo dňa podpisu zmluvy do 30. júna 20..... .

V Zlatých Moravciach

dňa.....

.....
zákonný zástupca

.....
žiak

.....
riaditeľ školy

4. METÓDY, FORMY A KRITÉRIÁ HODNOTENIA ŽIAKOV

4.1. Úvodné ustanovenia

1. Pri stanovení interného predpisu „Metódy, formy a kritériá hodnotenia a klasifikácie žiakov Strednej odbornej školy obchodu a služieb“ (ďalej škola) sa rešpektoval Metodický pokyn č. 21/2011 na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl ktorý vydalo Ministerstvo školstva Slovenskej republiky a zákon č. 245/2008 Z. z. z 22. mája 2008 o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých predpisov.
2. Interný predpis „Metódy, formy a kritériá hodnotenia a klasifikácie žiakov Strednej odbornej školy obchodu a služieb“ podrobnejšie rozpracúva :
 - a/ hodnotenie a klasifikáciu správania žiakov
 - b/hodnotenie a klasifikáciu prospechu žiakov v jednotlivých predmetoch
 - c/celkové hodnotenie žiakov
 - d/postup pri komisionálnych skúškach
3. Zákonných zástupcov žiaka informuje priebežne o prospechu a správaní žiaka triedny učiteľ, alebo učiteľia jednotlivých predmetov. V prípade výrazného zhoršenia prospechu alebo správania informuje zákonných zástupcov žiaka riaditeľ písomne.
4. Predmetom systematického hodnotenia žiaka je úroveň dosiahnutých vedomostí a zručností podľa platných učebných osnov a vzdelávacích štandardov.
Hodnotenie a klasifikácia preukázaného výkonu žiaka v príslušnom predmete nemôžu byť znížené na základe správania žiaka.

4.2. Zásady hodnotenia a klasifikácie správania žiakov

1. Klasifikáciu správania žiaka navrhuje triedny učiteľ po prerokovaní s učiteľmi a schvaľuje riaditeľ školy po prerokovaní v pedagogickej rade.

2. Pri hodnotení a klasifikácii správania žiaka sa zohľadňuje plnenie ustanovení školského poriadku a vnútorných predpisov školy. Pri klasifikácii správania sa v jednotlivých prípadoch prihliada na zdravotný stav žiaka.

3. Správanie žiaka sa klasifikuje podľa nasledovných kritérií:

Stupeň 1 – veľmi dobre – žiak dodržiava ustanovenia školského poriadku a vnútorných predpisov školy a riadi sa nimi. Dodržiava morálne zásady a pravidlá spolunažívania v kolektíve a vo vzťahu k učiteľom. Ojedinele sa môže dopustiť menej závažných previnení.

Stupeň 2 – uspokojivé – správanie žiaka je v súlade s ustanoveniami školského poriadku a vnútorných predpisov školy, morálnymi zásadami a pravidlami spolunažívania vzhľadom k spolužiakom a učiteľom. Žiak sa dopustí závažnejšieho priestupku alebo sa opakovane dopúšťa menej závažných priestupkov voči ustanoveniu školského poriadku – má neospravedlnené 11 - 30 jednotlivých vyučovacích hodín, má viac ako 3 závažné zápisy v triednej knihe alebo ústnych sťažností pedagógov a ostatných zamestnancov školy prednesených na pedagogickej rade.

Stupeň 3 – menej uspokojivé – žiak sa dopustí závažného priestupku voči školskému poriadku a vnútorným predpisom školy alebo sa aj po udelení druhého stupňa klasifikácie správania dopúšťa závažnejších priestupkov voči morálnym zásadám a pravidlám spolunažívania, porušuje ľudské práva spolužiakov, pedagogických zamestnancov alebo ďalších osôb. Má 31 - 70 neospravedlnených jednotlivých vyučovacích hodín.

Stupeň 4 – neuspokojivé – správanie žiaka je v rozpore s ustanoveniami školského poriadku a vnútorných predpisov školy, s právnymi a etickými normami spoločnosti, výrazne porušuje ľudské práva spolužiakov, pedagogických zamestnancov alebo ďalších osôb. Dopustí sa závažných previnení, ktorými vážne ohrozuje výchovu ostatných žiakov. Zámerne narúša činnosť žiackeho kolektívu. Má neospravedlnených 71 - 100 jednotlivých vyučovacích hodín. Za závažné previnenia sa považuje:

- fajčenie v areáli školy a na školských podujatiach aj mimo areálu školy
- prechovávanie a používanie alkoholických nápojov, drog a iných návykových látok v areáli školy a na školských podujatiach aj mimo areálu školy
- krádež, alebo pokus o krádež
- úmyselné ublíženie na zdraví
- šikanovanie a vydieranie
- vandalizmus a výtržníctvo
- prejavy neznášanlivosti a diskriminácie (rodovej, rasovej, sexuálnej, vekovej, náboženskej, národnostnej a pod.)
- podvádzanie
- mimoriadne vulgárne správanie
- úmyselné poškodzovanie školského majetku, majetku žiakov a zamestnancov školy
- fyzické útoky na spolužiakov a zamestnancov školy
- hazardné hry v škole
- používanie mobilov na vyučovaní
- prezeranie morálne nevhodných internetových stránok v areáli školy
- používanie školskej IKT na súkromné účely bez vedomia príslušného vyučujúceho alebo vedenia školy

4. Klasifikácia správania žiaka sa zaznamenáva do katalógového listu

4.3. Všeobecné zásady hodnotenia a klasifikácie prospechu žiakov

1. Hodnotenie prospechu žiaka sa v rámci vzdelávania vykonáva podľa úrovne dosiahnutých výsledkov klasifikáciou týmito stupňami:

1 – výborný, 2 – chváľitebný, 3 – dobrý, 4 – dostatočný, 5 – nedostatočný

2. Riaditeľ oznámi v deň začiatku príslušného školského roka, ktoré predmety sa klasifikujú a ktoré sa neklasifikujú v súlade so školským vzdelávacím programom (ďalej ŠkVP).
3. V predmetoch, ktoré sa neklasifikujú, sa v katalógovom liste žiaka a na jeho vysvedčení uvedie „absolvoval“ alebo „neabsolvoval“ v súlade s ŠkVP.
4. Žiak má právo:
 - a) vedieť, čo sa bude hodnotiť
 - b) dozvedieť sa výsledok
 - c) na objektívne hodnotenie
 - d) pri hodnotení a klasifikácii žiakov so zdravotným znevýhodnením je potrebné zohľadňovať zdravotné postihnutie žiaka a vychádzať zo záverov a odporúčaní školských poradenských zariadení
5. Vo výchovno-vzdelávacom procese sa vykonáva priebežná a súhrnná klasifikácia žiaka. Priebežná sa uplatňuje pri hodnotení čiastkových výsledkov a prejavov žiaka. Súhrnná sa vykonáva na konci každého polroka.
6. Podklady na hodnotenie a klasifikáciu prospechu žiaka získava učiteľ najmä týmito metódami, formami a prostriedkami:
 - a) sledovaním stupňa rozvoja individuálnych osobnostných predpokladov a talentu
 - b) sústavným sledovaním výkonov žiaka a jeho pripravenosti na vyučovanie
 - c) rôznymi druhmi skúšok (ústne, písomné, grafické, praktické, pohybové, didaktické testy, prezentácie, účasť vo vedomostných a talentových súťažiach a olympiádach a pod.)
 - d) konzultáciami s ostatnými pedagogickými zamestnancami a podľa potreby aj s výchovným poradcom, školským psychológom, alebo odbornými zamestnancami zariadení výchovného, psychologického a špeciálno-pedagogického poradenstva a prevencie
 - e) rozhovormi so žiakom
6. Učiteľ vedie evidenciu o každom hodnotení žiaka v katalógovom liste žiaka a v internetovej žiackej knižke.
7. Učiteľ oznámi žiakovi výsledok každého hodnotenia a klasifikácie so zdôvodnením. Po ústnom vyskúšaní oznámi učiteľ výsledok hodnotenia ihneď. Výsledky hodnotenia písomných skúšok a praktických prác a prezentácií oznámi žiakovi a predloží k nahliadnutiu najneskôr do 14 dní.
9. Jednotlivé druhy písomných skúšok rozvrhne učiteľ rovnomerne na celý školský rok.
10. Termín písomnej práce, ktorá trvá viac ako 25 minút (tzv. „veľká“ písomka), učiteľ konzultuje s triednym učiteľom, ktorý koordinuje plán skúšania.
11. Pri ústnom skúšaní a hodnotení písomnej práce, praktickej úlohy alebo prezentácie je vyjadrené známku.
12. Podkladom pre súhrnnú klasifikáciu predmetu na konci klasifikačného obdobia sú:
 - a) známky z ústnych odpovedí
 - b) známky z písomných prác, praktických úloh, prezentácií
 - c) posúdenie faktorov a prejavov žiaka, ktoré majú vplyv na jeho školský výkon, žiak sa hodnotí komplexne, prihliada sa na systematickosť v práci žiaka, na jeho osobné a sociálne kompetencie, ako je zodpovednosť, snaha, iniciatíva, ochota a schopnosť spolupracovať, a to počas celého klasifikačného obdobia
14. Výsledný stupeň prospechu žiaka vo vyučovacom predmete určí vyučujúci. V predmete, v ktorom vyučuje viac učiteľov, určia výsledný stupeň za klasifikačné obdobie príslušní učitelia po vzájomnej dohode.
15. Záverečné hodnotenie žiaka v príslušnom klasifikačnom období - na konci prvého a druhého polroka - vyjadruje výsledky jeho klasifikácie v povinných vyučovacích predmetoch podľa tohto predpisu a klasifikáciu jeho správania podľa tohto predpisu. Ak žiak nesplní kritériá hodnotenia podľa tohto predpisu, nebude môcť byť klasifikovaný.

16.Podľa § 57 zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov a Čl. 24 Metodického pokynu MŠ SR č. 21/2011 na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl sa žiak môže klasifikovať aj podľa výsledkov komisionálnej skúšky.

17.Aby žiak mohol byť klasifikovaný v príslušnom klasifikačnom období, musí splniť kritériá hodnotenia v jednotlivých predmetoch určené týmto interným predpisom. V každom predmete je stanovený nevyhnutný minimálny počet a forma hodnotení (skúšky) za klasifikačné obdobie, tzv. povinné ústne a písomné skúšky, testy a samostatné práce.

18.Ak žiak neabsolvuje stanovený počet a formy hodnotenia (skúšky), alebo neodovzdá povinné samostatné práce, nebude môcť byť klasifikovaný.

V prípade, že zo závažných dôvodov nemohol toto hodnotenie (skúšky)vykonať, aktívnym prístupom si dohodne s príslušným vyučujúcim náhradný termín vykonania skúšky. Ak sa si náhradný termín s vyučujúcim nedohodne, alebo svojvoľným konaním nevykoná skúšku ani v náhradnom termíne, vyučujúci navrhne jeho komisionálne preskúšanie.

4.4. Celkové hodnotenie žiaka

1. Žiak je hodnotený klasifikáciou.
2. Celkové hodnotenie žiaka sa na konci prvého polroka a na konci druhého polroka vyjadruje na vysvedčení takto:
 - a) prospel s vyznamenaním
 - b) prospel veľmi dobre
 - c) prospel
 - d) neprospel
- 3.Celkové hodnotenie žiaka na konci prvého a druhého polroka vyjadruje výsledky jeho klasifikácie v povinných vyučovacích predmetoch, ktoré sa klasifikujú a klasifikáciu jeho správania. Nezahŕňa klasifikáciu v nepovinných vyučovacích predmetoch.
- 4.Žiak prospel s vyznamenaním, ak ani v jednom povinnom vyučovacom predmete nemá stupeň prospechu horší ako chválitebný, priemerný stupeň prospechu z povinných vyučovacích predmetov nemá horší ako 1,5 a jeho správanie je hodnotené ako „veľmi dobré“.
- 5.Žiak prospel veľmi dobre, ak ani v jednom povinnom vyučovacom predmete nemá stupeň prospechu horší ako dobrý, priemerný stupeň prospechu z povinných vyučovacích predmetov nemá horší ako 2,0 a jeho správanie je hodnotené ako „veľmi dobré“.
- 6.Žiak prospel, ak nemá stupeň nedostatočný ani v jednom povinnom vyučovacom predmete.
7. Žiak neprospel, ak má z niektorého povinného vyučovacieho predmetu aj po opravnej skúške stupeň prospechu nedostatočný.
8. Žiak, ktorý bol na konci druhého polroka hodnotený stupňom prospechu nedostatočný z viac ako dvoch povinných vyučovacích predmetov, môže opakovať ročník na základe rozhodnutia vydaného riaditeľom školy.
9. Ročník opakuje aj žiak, ktorého nebolo možné klasifikovať ani v náhradnom termíne zo závažných objektívnych dôvodov, najmä zdravotných, dlhodobého pobytu v zahraničí.
10. Ak nemožno žiaka vyskúšať a klasifikovať v riadnom termíne v prvom polroku, žiak sa za prvý polrok neklasifikuje. Riaditeľ školy určí na jeho vyskúšanie a klasifikovanie náhradný termín, a to spravidla tak, aby sa klasifikácia mohla uskutočniť najneskôr do dvoch mesiacov po skončení prvého polroku.
11. Ak nemožno žiaka vyskúšať a klasifikovať v riadnom termíne v druhom polroku, žiak je klasifikovaný za toto obdobie spravidla v poslednom týždni augusta a v dňoch určených riaditeľom školy.
12. Žiak, ktorý má na konci druhého polroka prospech nedostatočný najviac z dvoch povinných vyučovacích predmetov, môže na základe rozhodnutia riaditeľa školy vykonať z týchto predmetov opravnú skúšku.
13. Termín opravných skúšok určí riaditeľ školy tak, aby sa opravné skúšky vykonali najneskôr do 31. augusta.

14. Žiakovi, ktorý zo závažných dôvodov nemôže prísť vykonať opravnú skúšku v určenom termíne, možno povoliť vykonanie opravnej skúšky najneskôr do 15. septembra.

15. Žiakovi, ktorý zo závažných dôvodov nemôže prísť vykonať skúšku v náhradnom termíne, možno povoliť vykonanie skúšky najneskôr do 15. októbra.

16. Žiak, ktorý bez závažných dôvodov nepríde na opravnú skúšku alebo na komisionálnu skúšku a neospravedlní sa sám alebo prostredníctvom svojho zákonného zástupcu najneskôr v deň konania skúšky, okrem skúšky podľa Čl. 5 ods. 1 písm c), sa klasifikuje z vyučovacieho predmetu, z ktorého mal vykonať opravnú skúšku alebo komisionálnu skúšku, stupňom prospechu nedostatočný.

4.5. Komisionálne skúšky

1. Žiak sa klasifikuje podľa komisionálnej skúšky, ak

- a) vykonáva rozdielovú skúšku
 - b) je skúšaný v náhradnom termíne
 - c) má on alebo jeho zákonný zástupca pochybnosti o správnosti klasifikácie v jednotlivých predmetoch prvého a druhého polroka a do troch pracovných dní odo dňa získania výpisu klasifikácie prospechu a správania žiaka za prvý polrok alebo do troch pracovných dní odo dňa vydania vysvedčenia požiadava riaditeľa školy o preskúšanie, ak príslušný predmet vyučuje riaditeľ, môže žiak alebo zákonný zástupca žiaka o preskúšanie požiadať orgán miestnej štátnej správy v školstve
 - d) sa preskúšanie koná na podnet riaditeľa školy
 - e) vykonáva opravné skúšky
 - f) vykonáva skúšky podľa individuálneho učebného plánu
 - g) bol oslobodený od povinnosti dochádzať do školy
 - h) vykonáva skúšky pri plnení osobitného spôsobu školskej dochádzky
 - i) vykonáva skúšky pri individuálnom vzdelávaní
 - j) školská inšpekcia zistí nedostatky pri klasifikácii a nariadi komisionálne preskúšanie
2. Ak nie je možné žiaka vyskúšať a klasifikovať v prvom polroku alebo v druhom polroku v riadnom termíne z predmetu, ktorý sa vyučuje aj v druhom polroku, žiak sa klasifikuje na základe výsledkov skúšky podľa ods. 1 písm. b) – čiže je skúšaný v náhradnom termíne.
3. Žiak, ktorého prospech najviac z dvoch povinných vyučovacích predmetov na konci druhého polroka je nedostatočný, sa klasifikuje na základe výsledkov podľa ods. 1 písm. e) – čiže vykonáva opravné skúšky.
4. Žiak, ktorý bez závažných dôvodov nepríde na komisionálnu skúšku a neospravedlní sa sám alebo prostredníctvom svojho zákonného zástupcu najneskôr v deň konania skúšky okrem skúšky podľa ods. 1 písm. c), sa klasifikuje z vyučovacieho predmetu, z ktorého mal vykonať komisionálnu skúšku, stupňom prospechu nedostatočný.
5. Preskúšať žiaka podľa odseku 1 písm. c) možno len vtedy, ak v príslušnom klasifikačnom období ešte nebol z tohto vyučovacieho predmetu hodnotený na základe komisionálnej skúšky.
6. O povolení vykonať komisionálnu skúšku podľa odseku 1 písm. a) až k) rozhodne riaditeľ školy. Prítomnosť zákonného zástupcu žiaka na jeho komisionálnom preskúšaní povoľuje riaditeľ školy.
7. Komisia pre komisionálne skúšky je najmenej trojčlenná. Skladá sa z:
- a) predsedu, ktorým je spravidla riaditeľ alebo ním poverený učiteľ
 - b) skúšajúceho učiteľa, ktorým je spravidla učiteľ vyučujúci žiaka príslušný vyučovacím predmet
 - c) prísediaceho, ktorý spĺňa kvalifikačné predpoklady pre príslušný alebo príbuzný vyučovacím predmet
8. Výsledok komisionálnej skúšky, ktorý vyhlási predseda komisie verejne v deň konania skúšky, je pre klasifikáciu žiaka konečný.

4.6. Ukončovanie výchovy a vzdelávania

1. Výchova a vzdelávanie je ukončované maturitnou alebo záverečnou skúškou.
2. Maturitná skúška z jednotlivých predmetov môže pozostávať z externej časti a internej časti.
3. Žiak môže vykonávať maturitnú skúšku len z vyučovacích predmetov uvedených v učebnom pláne školy, v ktorých sa vzdelával.
4. Žiak môže dobrovoľne konať maturitnú skúšku aj z ďalších predmetov. V riadnom skúšobnom období môže žiak dobrovoľne konať maturitnú skúšku najviac z dvoch predmetov.
5. Žiak sa na maturitnú skúšku prihlási. Žiak posledného ročníka do 30. septembra písomne oznámi triednemu učiteľovi predmety a úroveň, ktoré si na maturitnú skúšku zvolil. Týka sa to aj dobrovoľnej maturitnej skúšky z ďalšieho predmetu. Žiak so zdravotným znevýhodnením oznámi aj spôsob vykonania maturitnej skúšky.
6. Zmenu predmetov alebo zmenu spôsobov vykonania maturitnej skúšky, alebo dodatočne prihlásenie podľa ods. 5 žiak písomne oznámi triednemu učiteľovi najneskôr do 15. októbra. Riaditeľ školy môže v osobitných prípadoch – ak ide o dlhodobý pobyt v zahraničí, zdravotný stav, povoliť iný termín, najneskôr však do 31. januára.
7. Formy externej a internej časti maturitnej skúšky, termíny konania maturitných skúšok, zloženie a náplň činnosti maturitných komisií, sú určené zákonom č. 245/2008 Z.z. o výchove a vzdelávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
8. Klasifikácia žiaka na maturitnej skúške môže byť vyjadrená percentom úspešnosti alebo stupňom prospechu.
9. Výsledky externej časti maturitnej skúšky a písomnej formy internej časti maturitnej skúšky oznámi riaditeľ školy žiakovi najneskôr desať dní pred termínom konania internej časti maturitnej skúšky.
10. Ak sa hodnotenie internej časti maturitnej skúšky okrem jej písomnej formy podľa § 76 ods.5 zákona č. 245/2008 Z.z. výrazne odlišuje od dosiahnutých výsledkov žiaka počas jeho štúdia z predmetu maturitnej skúšky, pri výslednej známke internej časti maturitnej skúšky sa prihliada na stupne prospechu žiaka z tohto predmetu počas jeho štúdia.
11. Žiak môže požiadať riaditeľa školy o nahliadnutie do písomnej práce a porovnať jej hodnotenie s kľúčom správnych odpovedí a pravidlami hodnotenia práce do piatich dní odo dňa, keď sa dozvedel o jej výsledku. Žiak môže podať prostredníctvom riaditeľa školy písomné námietky voči hodnoteniu
 - a) písomnej formy internej časti maturitnej skúšky podľa § 76 ods.5 zákona č. 245/2008 Z.z. do ôsmich dní, keď sa o jej výsledku dozvedel, Štátnej školskej inšpekcii
 - b) ďalších foriem internej časti maturitnej skúšky do ôsmich dní od jej vykonania Štátnej školskej inšpekcii
12. Ak je opodstatnená námietka voči hodnoteniu
 - a) písomnej formy internej časti maturitnej skúšky, môže Štátna školská inšpekcia uložiť záväzný pokyn na odstránenie zistených nedostatkov
 - b) ďalších foriem internej časti maturitnej skúšky, môže Štátna školská inšpekcia nariadiť komisionálne preskúšanie pri zistení nedostatkov pri klasifikácii za prítomnosti školského inšpektora.
13. Skúška sa koná pred predmetovou komisiou v pôvodnom zložení.,
14. Žiak úspešne vykonal maturitnú skúšku, ak úspešne vykonal maturitnú skúšku zo všetkých predmetov maturitnej skúšky.
15. Ak žiak neuspel na maturitnej skúške z dobrovoľného predmetu maturitnej skúšky, táto skutočnosť nemá vplyv na úspešné vykonanie maturitnej skúšky a na vysvedčení o maturitnej skúške sa neuvádza.
16. Ak žiak neuspel na maturitnej skúške z niektorých, najviac však z dvoch predmetov, neúspešne vykonal maturitnú skúšku. Školská komisia môže žiakovi povoliť konať opravnú skúšku z týchto predmetov alebo časti skúšky z týchto predmetov.
17. Žiak môže konať opravnú skúšku na jeho žiadosť najneskôr do troch rokov od ukončenia posledného ročníka strednej školy.

18. Ak žiak na opravnej skúške z niektorých predmetov neúspešne vykonal maturitnú skúšku alebo bol na opravnej skúške klasifikovaný stupňom 5 – nedostatočný, školská maturitná komisia môže žiakovi povoliť konať druhú opravnú skúšku z týchto predmetov.

19. Žiakovi, ktorý neúspešne vykonal maturitnú skúšku z viac ako z dvoch predmetov, alebo neúspešne vykonal maturitnú skúšku na niektorej opravnej skúške, môže školská maturitná komisia povoliť opakovať celú maturitnú skúšku.

20. Žiakovi, ktorý úspešne vykonal maturitnú skúšku, sa vydá vysvedčenie o maturitnej skúške najneskôr do piatich dní od konania poslednej časti maturitnej skúšky.

Záverečná skúška pozostáva z týchto častí v nasledujúcom poradí:

- písomná časť • praktická časť
- ústna časť.

V písomnej, praktickej a ústnej časti ZS sa overujú vedomosti žiaka vo vyžrebovanej téme.

Jednotlivé časti ZS musia vychádzať z cieľových požiadaviek schváleného štátneho vzdelávacieho programu, pričom ich obsah je koncipovaný tak, aby žiak mal možnosť preukázať naplnenie kritérií hodnotenia.

Cieľom písomnej časti ZS je overiť úroveň teoretických vedomostí a poznatkov vychádzajúcich z cieľových požiadaviek štátneho vzdelávacieho programu.

Cieľom praktickej časti ZS je overiť úroveň osvojených zručností a spôsobilostí žiakov a ich schopností využiť získané teoretické poznatky a vedomosti pri riešení konkrétnych praktických úloh komplexného charakteru.

Cieľom ústnej časti ZS je overiť úroveň teoretických vedomostí a poznatkov.

ZS pozostáva z komplexných tém vytvorených z cieľových požiadaviek vychádzajúcich zo štátneho vzdelávacieho programu s aplikáciou na konkrétny učebný odbor. Ďalšie podrobnosti o ZS sú upravené platnými predpismi MŠ SR.

Hodnotenie záverečných skúšok

Hodnotenie ZS je proces skompletizovania a interpretovania údajov a dôkazov o výkone žiakov. Špecifikuje, aké dôkazy o výkone žiaka sa majú vytvoriť, ako majú byť interpretované výstupné informácie a akým spôsobom sa majú zaznamenať. Je konečným rozhodnutím o výkone žiaka a ich cieľom je certifikácia.

Hodnotenie je jednou z najvýznamnejších činností kontroly vzdelávania, ktorou sa zisťujú a posudzujú výsledky vzdelávania. Kontrola vzdelávania sa skladá:

- zo zisťovania výsledkov vzdelávania, preverovanie alebo skúšanie žiakov, počas ktorého meriame ich výkon a zisťujeme, čo žiak vie, a čo nevie alebo čo by mal vedieť. Ide o zisťovanie stupňa cieľov vzdelávania – skúšanie žiakov,
- posúdenie výsledkov vzdelávania, hodnotenie, čiže porovnanie výsledkov činnosti žiakov zistených preverovaním podľa určených požiadaviek, noriem, kritérií, atď. – hodnotenie žiakov.

V systéme hodnotenia výsledkov ZS sa sledujú:

- vedomosti (fakty, pojmy, princípy, zákony, teória, atď.) sú osvojené (pochopené, zapamätané), poznatky o cieľoch, spôsoboch, požadovaných výsledkoch akejkoľvek cieľavedomej činnosti, • zručnosti ako schopnosť vykonávať určitú pracovnú činnosť alebo súbor pracovných činností. Sú súborom relevantných vedomostí a skúseností potrebných pre výkon špecifickej práce alebo úlohy. Sú všeobecné (generické, základné), špecifické odborné,
- spôsobilosti (kompetencie) sú schopnosť vykonávať určitú pracovnú činnosť alebo súbor činností na určitej úrovni výkonu. Sú preto súhrnom vedomostí, zručností a postojov.

Kritériá hodnotenia vzdelávacích výstupov

Rozsah a obsah úloh záverečnej skúšky zahŕňa komplexný učebný obsah teoretickej a praktickej prípravy.

Písomná časť ZS

1. porozumenie otázke ,
2. správne používanie odbornej terminológie,
3. správnosť a komplexnosť odpovede,

Ústna časť ZS

1. porozumenie téme,
2. správne používanie odbornej terminológie,
3. vecnosť, správnosť a komplexnosť odpovede,
4. samostatnosť prejavu,
5. schopnosť praktickej aplikácie teoretických poznatkov.

Praktická časť ZS

1. pochopenie úlohy,
2. analýza úlohy,
3. voľba postupu,
4. správny výber náradia, materiálov, surovín a pod. ,prístrojov, strojov a zariadení,
5. organizácia práce na pracovisku,
6. dodržiavanie noriem, hygieny a pravidiel bezpečnosti práce, 7. ochrana životného prostredia, 8. výsledok práce.

5. UVOLŇOVANIE ŽIAKOV Z VYUČOVANIA

- a) Žiak je povinný dochádzať do strednej školy pravidelne a včas podľa rozvrhu hodín a zúčastňovať sa na vyučovaní všetkých povinných voliteľných vyučovacích predmetov a nepovinných vyučovacích predmetov, ktoré si zvolil.
- b) Ak sa nepĺnoletý žiak nemôže zúčastniť na vyučovaní pre dôvody vopred známe, požiadajú rodič alebo iný zákonný zástupca žiaka triedneho učiteľa alebo majstra odbornej výchovy o uvoľnenie z vyučovania.
- c) Ak sa nepĺnoletý žiak nemôže zúčastniť na vyučovaní pre nepredvídaný dôvod je zákonný zástupca, príp. vychovávateľ povinný bez zbytočného odkladu oznámiť triednemu učiteľovi alebo majstrovi OV dôvod neprítomnosti. Pri návrate na vyučovanie je nepĺnoletý žiak povinný predložiť triednemu učiteľovi alebo majstrovi OV ospravedlnenie podpísané zákonným zástupcom alebo jeho vychovávateľom. Ak neprítomnosť žiaka pre chorobu trvá dlhšie ako 3 vyučovacích dní, predloží žiak potvrdenie lekára.
- d) Neprítomnosť žiačky pre tehotenstvo a materstvo sa ospravedlňuje rovnako ako neprítomnosť pre chorobu.
- e) Pĺnoletý žiak sa ospravedlňuje sám, spôsobom uvedeným v § 144 ods.11.
- f) Triedny učiteľ alebo majster OV ospravedlní neprítomnosť žiaka na vyučovaní na základe ospravedlnenia podpísaného zákonným zástupcom, vychovávateľom alebo lekárom. Ak neprítomnosť žiaka pre chorobu opakuje častejšie, môže triedny učiteľ alebo majster OV vyžadovať potvrdenie lekára aj za kratšie obdobie.
- g) Riaditeľ strednej školy môže uvoľniť žiaka z vyučovania povinného predmetu alebo od telesných úkonov spojených s vyučovaním niektorých predmetov na základe vyjadrenia príslušného lekára a ak ide o žiaka so zmenenou pracovnou schopnosťou, na základe vyjadrenia posudkového lekára sociálneho zabezpečenia. Pri uvoľňovaní od vyučovania telesnej výchovy sa postupuje podľa osobitných predpisov.
- h) Žiaka nemožno uvoľniť na celý školský rok alebo jeho prevažnú časť od vyučovania povinných predmetov, ktoré majú rozhodujúci význam pre odborné zameranie absolventa. Predmety určuje riaditeľ strednej školy.
- i) Riaditeľ strednej školy môže povoliť prerušenie štúdia žiakovi, ktorý splnil povinnú školskú dochádzku, na žiadosť jeho zákonného zástupcu, ak ide o pĺnoletého žiaka, na jeho žiadosť, najviac na tri roky, riaditeľ školy je povinný na základe žiadosti žiačky alebo jej zákonného zástupcu prerušiť štúdium pre tehotenstvo a materstvo alebo jej povoliť štúdium podľa individuálneho učebného plánu.
- j) Vzdelávanie podľa individuálneho učebného plánu môže riaditeľ školy povoliť žiakovi s nadaním alebo podľa závažných dôvodov, najmä tehotenstva a materstva. Individuálny učebný plán môže riaditeľ školy povoliť aj iným žiakom.

- k) V osobitných prípadoch, ak to dovoľuje charakter učiva, umožní riaditeľ strednej školy na žiadosť žiaka, ak nie je plnoletý so súhlasom zákonného zástupcu a po odporúčaní príslušného lekára zdravotne postihnutému alebo dlhodobo chorému žiakovi (§ 24 ods. 6) prípravu a vykonanie komisionálnych skúšok v určených termínoch.
- l) Riaditeľ strednej školy umožní na žiadosť žiaka a ak ide o nepĺnoletého, so súhlasom zákonného zástupcu, mimoriadne nadanému a talentovanému žiakovi prípravu a vykonanie skúšok podľa individuálneho študijného plánu.
- m) Riaditeľ strednej školy môže po posúdení učebných plánov a po prerokovaní v pedagogickej rade povoliť žiakovi absolvovať časť štúdia na odbornej škole v zahraničí. Štúdium v zahraničí môže povoliť aj opakovane, ale vždy len po úspešnom ukončení ročníka. V prípade potreby uloží žiakovi povinnosť vykonať skúšky najviac z troch predmetov, pričom rozdielová skúška z vyučovacieho jazyka je povinná.
- n) Ak žiak, ktorý splnil povinnú školskú dochádzku, chce zanechať štúdium, oznámi to písomne riaditeľovi strednej školy, ak je žiak maloletý, písomné oznámenie podá jeho zákonný zástupca. Túto zmenu nahlási riaditeľ školy do školského registra podľa § 157 ods. 3 písm. b)
- o) Ak žiak prestáva byť žiakom strednej školy dňom, ktorý nasleduje po dni, keď riaditeľovi strednej školy bolo doručené oznámenie o zanechaní štúdia.

III. ŠKOLSKÝ PORIADOK NA ÚSEKU TEORETICKÉHO VYUČOVANIA

1. ORGANIZÁCIA VYUČOVACÍCH HODÍN

- 1.1. Vyučovanie v škole sa začína a končí zvončením. Pred každou vyučovacou hodinou si žiaci pripravujú v triede potrebné veci na vyučovanie.
- 1.2. Vyučovacia hodina trvá 45minút.

Organizácia vyučovania:

1.	hodina	7,50	–	8,35
2.	hodina	8,40	–	9,25
3.	hodina	9,30	–	10,15
4.	hodina	10,20	–	11,05
5.	hodina	11,35	–	12,20
6.	hodina	12,25	–	13,10
7.	hodina	13,15	–	14,00
8.	hodina	14,05	–	14,50
9.	hodina	14,55	–	15,40

- 1.3. Medzi štvrtou a piatou hodinou dopoludňajšieho vyučovania je obedová prestávka.
- 1.4. Vyučovacie hodiny a prestávky sú záväzné a je ich možno meniť iba so súhlasom riaditeľa školy.

IV. ŠKOLSKÝ PORIADOK NA ÚSEKU PRAKTICKÉHO VYUČOVANIA

1. ORGANIZÁCIA ODBORNÉHO VÝCVIKU NA OV

- 1.1. Vyučovacia hodina foriem praktického vyučovania trvá v školách a školských zariadeniach 45 minút. Ak sa formy praktického vyučovania uskutočňujú v iných ako školských zariadeniach, trvá vyučovacia hodina 60 minút. V praktickom vyučovaní učebných odborov a študijných odborov stredných odborných škôl je vyučovacou jednotkou vyučovací deň. Vyučovací deň v prvom a druhom ročníku trvá najviac šesť hodín, v treťom a štvrtom ročníku študijných odborov trvá najviac sedem hodín. Podľa miesta výkonu OV pracovná doba sa určí pokynom riaditeľa školy na každý školský rok.

2. OSOBITNÉ POVINNOSTI ŽIAKOV NA ODBORNOM VÝCVIKU

- 2.1. Podporuje úsilie pracovníkov školy. Pomáha rozvíjať tradície školy, utvárať správny žiacky kolektív.
- 2.2. Správa sa podľa zásad spoločenského spolunažívania a k spolužiakom sa správa priateľsky, slušne, pomáha im v práci. Pre mladších žiakov je dobrým príkladom v plnení si povinností a v správaní.
- 2.3. Žiak vyká všetkým pracovníkom školy. Oslovuje ich pán, pani. K osloveniu pedagogických pracovníkov pripája služobný titul (pán majster, pán zástupca,...).
- 2.4. Na pracovisko OV prichádza žiak najmenej 5 minút pred začiatkom pracovnej doby.
- 2.5. Pri odbornom výcviku sa zdržuje len na pracovisku a mieste určenom majstrom OV počas celého vyučovania.
- 2.6. Žiak vykonáva len práce, ktoré súvisia s tematickým plánom v OV. Zodpovedne plní príkazy majstra OV, ku ktorému je pridelený.
- 2.7. Dodržiava osobnú hygienu a hygienické opatrenia. Dbá na hospodárne zaobchádzanie s pitnou vodou.
- 2.8. Dodržiava predpisy o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci. Zúčastňuje sa pravidelne školení OBP a PO. Na odbornom výcviku nosí pracovný odev a obuv v súlade s predpismi OBP.
- 2.9. Stará sa o majetok školy, chráni ho pred poškodením a stratou. Každú škodu alebo stratu nahlási majstromi OV.

V. ORGANIZOVANIE ŠKOLSKÝCH VÝLETOV A EXKURZIÍ

1. Exkurzie uvedené v základných pedagogických dokumentoch sú súčasťou výchovy a vzdelávania žiakov stredných škôl. Školské výlety sa môžu organizovať raz v školskom roku a trvajú najviac dva vyučovacie dni. Pre žiakov, ktorí sa výletu nezúčastnia, zabezpečí riaditeľ školy náhradné vyučovanie. Každý školský výlet, exkurzia, výcvikový zájazd alebo iné hromadné školské podujatie musí byť organizačne dôsledne zabezpečené.

Plán organizačných opatrení vopred pripraví pedagogický pracovník poverený vedením akcie a predloží ho riaditeľovi školy na schválenie najneskôr 3 dni pred exkurziou, výletom.

Plán musí obsahovať:

- názov a zámer akcie,
 - termín, trasu a miesto pobytu,
 - zoznam účastníkov, z toho zoznam žiakov a príslušný pedagogický dozor,
 - miesto a hodinu zrazu, miesto a približnú hodinu návratu,
 - spôsob dopravy,
 - podrobný program na každý deň,
 - podmienky stravovania a ubytovania, osobitné bezpečnostné opatrenia, rozpočet a spôsob úhrady,
 - spôsob poistenia osôb.
2. Na výletoch, exkurziách, výcvikových zájazdoch sa môžu zúčastniť len žiaci, ktorých zdravotný stav vyhovuje podmienkam a programu akcie.
 3. Učiteľom alebo iným pedagogickým pracovníkom, ktorí sú poverení vedením výletu sa zakazuje brať so sebou vlastné deti, ak nie sú žiakmi príslušných tried zúčastňujúcich sa na výlete, exkurzii.
 4. Žiakov, ktorí sa zúčastňujú na výletoch, exkurziách treba vopred poučiť o celom programe, organizačných opatreniach výletu, exkurzie o primeranom výstroji, správaní sa počas výletu, exkurzie, dodržaním predpisov BOZ a PO.
 5. Po skončení exkurzie, výletu, prípadne inej hromadnej akcie je povinný vedúci akcie podať ihneď ústne správu zástupcovi školy, písomne priložiť k cestovnému príkazu.
 6. Povinnosťou vedúceho je skontrolovať výstroj a vybavenie žiakov. Na výletoch možno povoliť kúpanie len na kúpaliskách schválených okresným hygienikom. Pri plaveckom výcviku alebo kúpaní v hlbokjej vode môže do vody vstúpiť najviac 10 žiakov pod dozorom jedného učiteľa.

7. Počas exkurzie, turistického kurzu alebo školského výletu tvorí skupinu jedného pedagogického zamestnanca najviac 25 žiakov. Jedno lyžiarske družstvo najviac 15 žiakov a jedno snoubordingové družstvo najviac 10 žiakov. Jedno plavecké družstvo najviac 10 žiakov. Pri organizovaní školského výletu do hôr je to maximálne 12 žiakov a pri akciách do zahraničia najviac 15 žiakov.
8. Na výletoch, exkurziách a iných podujatiach organizovaných školou ako i v škole sa prísne zakazuje piť alkoholické nápoje, fajčiť alebo užívať omamné prostriedky.
9. Žiaci, ktorí sa týchto akcií z akýchkoľvek dôvodov nezúčastnia, musia absolvovať náhradné vyučovanie podľa rozhodnutia riaditeľa školy a pokynov triedneho učiteľa.

VI. VŠEOBECNÉ A ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

1. Žiakom školy sa zakazuje zúčastňovať sa na činnosti akýchkoľvek zákonne neregistrovaných organizácií.
2. Každý žiak je reprezentantom školy, a preto sa správa a koná tak, aby širil dobré meno školy na verejnosti. Školský poriadok školy je záväzný pre každého žiaka aj počas prázdnin.
3. Školský poriadok školy **nadobúda účinnosť dňom 22. októbra 2018.**

Koncepcia informatizácie a digitalizácie

Koncepcia informatizácie rezortu školstva s výhľadom do roku 2020 (ďalej len Koncepcia) prináša základnú predstavu ďalšieho rozvoja vzdelávania, vedy, výskumu a športu z pohľadu celosvetových trendov digitalizácie a rozvojových potrieb Slovenska. Jej cieľom je zadefinovať technologické potreby v nasledujúcich rokoch, aby slovenské školy a vedecké pracoviská mohli naďalej zvyšovať svoju kvalitu. Koncepcia tak predstavuje digitalizáciu ako jeden z najefektívnejších nástrojov pre slovenských učiteľov a vedcov, ako dosiahnuť lepšie výsledky vo vzdelávaní a výskume. Ak má rezort udržať krok s ostatnými krajinami EÚ, pripravovať absolventov schopných reagovať na potreby moderného trhu práce, rozvíjať vedecko-výskumný potenciál spolu so slovenským priemyslom a všetko to robiť s čo najmenším administratívnym zaťažením, je komplexná digitalizácia rezortu nevyhnutnosťou. Koncepcia zhrňa potreby v piatich strategických oblastiach: rozvoj infraštruktúry, optimalizácia elektronických služieb, digitalizácii učiva, digitálne zručnosti a spolupráca so zamestnávateľmi. Stanovuje pritom krátkodobé (do 2016) a strednodobé (do 2020) ciele a priority v jednotlivých oblastiach. Tieto budú pretavené do akčných plánov, ktoré presne určia úlohy, zodpovedné inštitúcie a termíny a umožnia tak pravidelný odpočet a kontrolu plnenia Koncepcie.

2. CIELE KONCEPCIE Základné ciele Koncepcie sú: 1. rozvoj najmodernejších technológií na podporu výučby a výskumu, 2. implementácia modernej centralizovanej infraštruktúry informačných a telekomunikačných technológií (IKT) pre potreby regionálneho a vysokého školstva, vzdelávacích a vedecko-výskumných pracovísk a športových organizácií, 3. digitalizácia vzdelávania v materských, základných, stredných a vysokých školách, 4. optimalizácia procesov v rezorte a ich podpora zavedením elektronických služieb naviazaných na e-government. V tomto zmysle je cieľom Koncepcie zabezpečiť do roku 2016: - digitálne vzdelávacie a učebné pomôcky (ako napr. interaktívne tabule alebo projektory) do každej druhej triedy v materských, základných, stredných školách a vysokých školách, - širokopásmový bezpečný internet do každej materskej, základnej, strednej a vysokej školy, vrátane vedecko-výskumných organizácií a ďalších inštitúcií v pôsobnosti rezortu, - dostupné digitálne učivo ako plnohodnotný doplnok ku klasickým vzdelávacím materiálom, - adekvátne koncové zariadenie umožňujúce digitálne vzdelávanie pre každého učiteľa, - optimalizácia procesov a vybudovanie centralizovaných elektronických služieb, - vytvorenie legislatívneho prostredia pre digitalizáciu v rámci rezortu, - zabezpečenie trvalej udržateľnosti, kvality výstupov a prevádzkovateľnosti investícií do digitalizácie. Celkovým cieľom Koncepcie je zabezpečiť do roku

2020: - digitálne vzdelávacie a učebné pomôcky (ako napr. interaktívne tabule alebo projekory) v každej triede v materských, základných, stredných a vysokých školách, - adekvátne koncové zariadenie umožňujúce digitálne vzdelávanie pre každého žiaka, - plne digitalizované učivo a vzdelávacie nástroje dostupné vo všetkých školách na Slovensku, - digitalizácia agendy rezortu vďaka využívaniu centralizovaných elektronických služieb.

Moderné školstvo a veda sa dnes viac ako kedykoľvek predtým opiera o moderné technológie. Napriek nemalým investíciám zo štátneho rozpočtu, štrukturálnych fondov EÚ a ďalších zdrojov je miera digitalizácie školstva a vedy rôznorodá. Kým v niektorých oblastiach, ako napr. vybavení škôl počítačmi a využívaní výpočtovej techniky učiteľmi sme dosiahli dobré výsledky, v iných oblastiach len ťažko možno hovoriť o efektívnom využití potenciálu, ktorý digitalizácia prináša. Prístup škôl k internetu, najmä z pohľadu prenosovej rýchlosti, sa každoročne zlepšuje avšak stále nedosahuje dostatočnú úroveň. Kým v roku 2009 malo 2/3 Len 1/5 škôl má škôl pripojenie nižšie ako 2Mbit/s, v roku 2012 to už bolo len 40%. Postupné prístup zvyšovanie rýchlosti pripojenia škôl k internetu má však stále príliš pomalé k internetu s rýchlosťou viac tempo. K mala totiž len každá piata škola pripojenie s rýchlosťou ako 12Mbit/s vyššou ako 12Mbit/s. Postupne narastá aj počet počítačov na základných a stredných školách s pripojením V 2012 na internet (z 85 % v 2009 na 91 % v 2012), pričom 3/4 počítačov v regionálnom pripadal školstve sú používané vo vyučovacom procese. V roku 2012 pritom pripadal jeden 1 počítač na počítač na 3,8 žiakov, čo je mierne zlepšenie oproti roku 2009 kedy jeden počítač 3,8 žiakov pripadal na skoro piatich žiakov. Za ostatné roky však dochádzka k spomaleniu obnovy počítačového vybavenia na školách. Kým v roku 2009 bola viac ako 1/3 počítačov novo-nadobudnutých, v roku 2011 to bolo už len 10 %, čo predstavuje výrazný pokles. Na vysokých školách je prístup študentov k počítačom o niečo lepší, keďže v roku 2011 pripadal jeden počítač na 3,2 študentov. Len 2/3 počítačov na vysokých školách sa však priamo využíva vo vyučovacom procese. Základné a stredné školy sú na tom podstatne horšie z pohľadu digitálnych vzdelávacích pomôcok (ako napr. interaktívne tabule, dataprojektory a pod.). Napriek ich rastúcemu počtu, pripadala v roku 2011 jedna interaktívna tabula na 91 žiakov a jeden dataprojektor na 36 žiakov. Digitálne vzdelávacie pomôcky sú pritom kľúčové pre prístup žiakov k digitálnemu učivu. V 2012 pripadla 1 interaktívna tabula na 91 žiakov Zlepšuje sa aj pripravenosť učiteľov v regionálnom školstve na digitálne vzdelávanie, keďže skoro všetci učelia využívajú počítače. Avšak len 43 % ich v roku 2012 využívalo počítače pravidelne vo vyučovacom procese. To je len mierny nárast oproti roku 2009, kedy ich pravidelne využívalo 38 % učiteľov. Zodpovedá tomu aj počet učiteľov vyškolených na využívanie IKT (informačných a komunikačných technológií). Napriek tomu, že viac ako 90 % učiteľov absolvovalo školenia v oblasti IKT, len mierne viac ako 1/5 z nich nadobudli pokročilé kompetencie. Aj keď v súčasnosti neexistujú presné štatistiky o prístupe rodičov k informáciám o vzdelávacom procese a učive prostredníctvom internetu, skúsenosti z jednotlivých škôl hovoria o vysokom záujme, najmä zo strany rodičov. Z pohľadu prístupu pripojenia domácností k internetu sa Slovensku pritom za ostatné roky podarilo dostať na priemernú úroveň v rámci Európskej únie, keď podľa údajov Eurostat-u malo v roku 2012 pripojenie k internetu 75 % slovenských domácností, pričom 72 % malo prístup k širokopásmovému internetu.

V ostatných rokoch sa začína digitalizácia vzdelávania udomáčňovať, aj v materských školách. Kým doterajší vývoj sa zamerával na základné, stredné a vysoké školy, medzinárodné štúdie a skúsenosti ostatných európskych krajín hovoria o potrebe pripravovať deti na bezpečné a primerané využívanie digitálnych technológií od najmladšieho veku. Najmä z dôvodu, že prístup detí k digitálnym technológiám mimo školy má prudko rastúcu tendenciu. Situácia v materských školách je v súčasnosti do veľkej miery rôznorodá najmä v závislosti od prístupu zriaďovateľov. Od roku 2009 sa však podarilo väčšine učiteľov na materských školách poskytnúť základné zručnosti na využívanie digitálnych technológií. Osobitnou kapitolou informatizácie rezortu je prevádzka jednotlivých informačných systémov. Keďže tieto boli v minulosti budované výsostne z pohľadu jednotlivých agend rezortu, v súčasnosti je v prevádzke vysoký počet informačných systémov s obmedzenou schopnosťou komunikovať medzi sebou a zdieľať dáta. Takýto systém zneprehľadňuje toky dát, bezdôvodne zvyšuje administratívnu náročnosť a znižuje celkovú efektívnosť. V oblastiach vysokého školstva a vedy a výskumu boli viaceré investície uskutočnené do Slovenskej infraštruktúry pre

vysokovýkonné počítanie, avšak otvorená zostáva otázka dobudovania dátových centier a zabezpečenia dlhodobého uchovávanía dát, najmä pre výskum. Zo strednodobého hľadiska bude potrebné ďalšie posilnenie vysokovýkonnej výpočtovej infraštruktúry a zvýšenie priepustnosti chrbtovej siete SANET. Slabým článkom prevádzky IKT vo všetkých oblastiach zostáva údržba a podpora, resp. zabezpečenie jej systematizovaného financovania. 3.1 EURÓPSKE POROVNANIE Digitálna gramotnosť, rozvoj zručností a dostupnosť moderných technológií je jednou z priorit Digitálnej agendy EÚ. Aj keď porovnávanie jednotlivých krajín je zložité z pohľadu rôznorodých národných vzdelávacích systémov, Európska komisia sa v roku 2011 pokúsila o prvé porovnanie pokroku v digitalizácii vzdelávania v jednotlivých členských krajinách EÚ v rámci Prieskumu škôl: IKT vo vzdelávaní. V prístupe žiakov a študentov k počítačom dosiahlo Slovensko slušné výsledky, keďže priemerný počet žiakov a študentov na jeden počítač v EÚ je medzi 3,2 a 7. Horšie dopadlo Slovensko z pohľadu pripojenia škôl na internet kde 9 z 10 žiakov a študentov v EÚ má v školách prístup k širokopásmovému internetu. Slovenskí žiaci a študenti nadpriemerne využívajú IKT, avšak väčšia časť ich viac využíva doma ako v škole. Slovensko sa rovnako dobre umiestnilo z pohľadu využívania IKT učiteľmi. Pripravenosť učiteľov využívať IKT však negatívne ovplyvňovala nízka miera prístupu k digitálnym službám, resp. vysoké prekážky k prístupu. Najhoršie dopadlo Slovensko z pohľadu pripravenosti škôl na digitalizáciu, z dôvodu slabého technického zázemia a nízkych rýchlostí internetového pripojenia.

V ostatných rokoch sa začína digitalizácia vzdelávania udomáčať, aj v materských školách. Kým doterajší vývoj sa zamerával na základné, stredné a vysoké školy, medzinárodné štúdie a skúsenosti ostatných európskych krajín hovoria o potrebe pripravovať deti na bezpečné a primerané využívanie digitálnych technológií od najmladšieho veku. Najmä z dôvodu, že prístup detí k digitálnym technológiám mimo školy má prudko rastúcu tendenciu. Situácia v materských školách je v súčasnosti do veľkej miery rôznorodá najmä v závislosti od prístupu zriaďovateľov. Od roku 2009 sa však podarilo väčšine učiteľov na materských školách poskytnúť základné zručnosti na využívanie digitálnych technológií. Osobitnou kapitolou informatizácie rezortu je prevádzka jednotlivých informačných systémov. Keďže tieto boli v minulosti budované výsostne z pohľadu jednotlivých agend rezortu, v súčasnosti je v prevádzke vysoký počet informačných systémov s obmedzenou schopnosťou komunikovať medzi sebou a zdieľať dáta. Takýto systém zneprehľadňuje toky dát, bezdôvodne zvyšuje administratívnu náročnosť a znižuje celkovú efektívnosť. V oblastiach vysokého školstva a vedy a výskumu boli viaceré investície uskutočnené do Slovenskej infraštruktúry pre vysokovýkonné počítanie, avšak otvorená zostáva otázka dobudovania dátových centier a zabezpečenia dlhodobého uchovávanía dát, najmä pre výskum. Zo strednodobého hľadiska bude potrebné ďalšie posilnenie vysokovýkonnej výpočtovej infraštruktúry a zvýšenie priepustnosti chrbtovej siete SANET. Slabým článkom prevádzky IKT vo všetkých oblastiach zostáva údržba a podpora, resp. zabezpečenie jej systematizovaného financovania. 3.1 EURÓPSKE POROVNANIE Digitálna gramotnosť, rozvoj zručností a dostupnosť moderných technológií je jednou z priorit Digitálnej agendy EÚ. Aj keď porovnávanie jednotlivých krajín je zložité z pohľadu rôznorodých národných vzdelávacích systémov, Európska komisia sa v roku 2011 pokúsila o prvé porovnanie pokroku v digitalizácii vzdelávania v jednotlivých členských krajinách EÚ v rámci Prieskumu škôl: IKT vo vzdelávaní. V prístupe žiakov a študentov k počítačom dosiahlo Slovensko slušné výsledky, keďže priemerný počet žiakov a študentov na jeden počítač v EÚ je medzi 3,2 a 7. Horšie dopadlo Slovensko z pohľadu pripojenia škôl na internet kde 9 z 10 žiakov a študentov v EÚ má v školách prístup k širokopásmovému internetu. Slovenskí žiaci a študenti nadpriemerne využívajú IKT, avšak väčšia časť ich viac využíva doma ako v škole. Slovensko sa rovnako dobre umiestnilo z pohľadu využívania IKT učiteľmi. Pripravenosť učiteľov využívať IKT však negatívne ovplyvňovala nízka miera prístupu k digitálnym službám, resp. vysoké prekážky k prístupu. Najhoršie dopadlo Slovensko z pohľadu pripravenosti škôl na digitalizáciu, z dôvodu slabého technického zázemia a nízkych rýchlostí internetového pripojenia.

Doterajšie skúsenosti s informatizáciou rezortu priniesli viacero poučení, o ktoré sa ďalší rozvoj digitalizácie musí opierať. Všetky aktivity Koncepcie sa preto budú riadiť nasledovnými princípmi: 1. Prístup k najnovším technológiám Tempo inovácií v oblasti IKT vytvára vysoký tlak na aktuálnosť

používaných technológií. Najlepším príkladom je prudký nábeh tabletov, ktoré ešte pred 3 rokmi tvorili nepatrnú časť trhu. Zadefinovanie aktivít digitalizácie by sa preto nemalo orientovať na konkrétnu technológiu, ale malo by počítať s tým, že v priebehu najbližších rokov dôjde k ďalšiemu pokroku (preto napr. Koncepcia v cieľoch hovorí o adekvátnom koncovom zariadení a nie o notebookoch, tabletoch či iných zariadeniach). Najnovšie technológie pritom musia byť postavené na báze interaktivity a interdisciplinarity. 2. Udržateľnosť správa, podpora a obnova, kvalita Všetky aktivity digitalizácie musia hneď od návrhu počítať s potrebami a nákladmi na udržateľnosť investícií. Treba tak predísť základnému nedostatku minulých investícií do IKT, kedy boli zásadne podcenené náklady na správu, podporu a obnovu IKT vybavenia v školách, vedecko-výskumných organizáciách a ďalších organizáciách. Zásadný je dôraz na kvalitu výstupov IKT investícií a projektov, ktorá bude merateľne stanovená na začiatku investície alebo projektu a bude vyhodnocovaná počas celého obdobia ich používania. 3. Partnerstvo so súkromným sektorom Súkromný sektor celosvetovo je a bude zdrojom inovácií v oblasti IKT. Zároveň je základným odberateľom absolventov vzdelávacieho systému a výsledkov výskumu, pričom určuje použiteľnosť jednotlivých technológií na podporu rozvoja slovenského hospodárstva. Spolupráca so súkromným sektorom pri príprave a implementácii digitalizácie zaručí, že aktivity udržia krok s celosvetovým vývojom a zároveň sa zamerajú na najvhodnejšie technológie z pohľadu ich využiteľnosti pre rozvoj slovenského hospodárstva.

V záujme digitalizácie rezortu do roku 2020 je potrebné rozvíjať 5 strategických oblastí: 1. Infraštruktúra, 2. optimalizované elektronické služby, 3. digitálny vzdelávací obsah, 4. digitálne zručnosti, 5. spolupráca so zamestnávateľmi. Rozvoj týchto strategických oblastí bude zameraný na všetky agendy rezortu: regionálne školstvo, t. j. materské, základné a stredné školy, vysoké školstvo, vedu a výskum, ako aj šport. V jednotlivých oblastiach budú aktivity vyvíjané v spolupráci so zainteresovanými rezortmi, najmä rezortmi hospodárstva, práce, sociálnych vecí a rodiny, kultúry, zdravotníctva, vnútra a obrany. V každej oblasti bude zároveň špecifikovaný prínos pre: - žiakov a rodičov - učiteľov a školy - rezort a trh práce

5.1 BUDUJEME INFRAŠTRUKTÚRU

Ciele:

1. vybudovanie infraštruktúry na podporu digitalizácie vzdelávania v materských, základných, stredných, špeciálnych a vysokých školách, ako aj umeleckých školách a ďalších vzdelávacích inštitúciách, 2. rozvoj najmodernejších technológií na podporu výučby a výskumu na vysokých školách a vo výskumných organizáciách, 3. implementácia modernej centralizovanej IKT infraštruktúry pre potreby regionálneho a vysokého školstva, vedecko-výskumných a športových organizácií.

do 2016: do 2020: 1. digitálne vzdelávacie pomôcky a programové vybavenie na umožnenie digitálneho vzdelávania minimálne do každej druhej triedy v materských, základných a stredných školách, 2. širokopásmový bezpečný internet do každej materskej, základnej, strednej a vysokej školy, vrátane vedecko-výskumných organizácií a ďalších inštitúcií v pôsobnosti rezortu, 3. adekvátne koncové zariadenie umožňujúce digitálne vzdelávanie pre každého učiteľa v regionálnom a vysokom školstve, 4. vybudovanie centralizovanej infraštruktúry na prístup k digitálnemu učivu, 5. dobudovanie dátových centier až do úrovne poskytovania profesionálnych (napr. cloudových) služieb pre výchovu a vzdelávanie, vedu a výskum 6. zavedenie systematického financovania prevádzky IKT, 7. zvýšenie priepustnosti chrbtovej siete SANET.

1. digitálne vzdelávacie pomôcky a programové vybavenie na umožnenie digitálneho vzdelávania v každej triede v materských, základných, stredných a vysokých školách, 2. adekvátne koncové zariadenie umožňujúce digitálne vzdelávanie pre každého žiaka, 3. posilnenie vysokovýkonnej výpočtovej infraštruktúry. Napriek nemalým investíciám v minulosti patrí dobudovanie infraštruktúry k základným prioritám digitalizácie rezortu. V regionálnom školstve, vo vysokom školstve, no aj vo vede a výskume, je potrebné dobudovať dôležité prvky infraštruktúry, ktoré umožnia efektívne využívanie doterajších investícií. Napriek tomu, že regionálne školstvo disponuje množstvom výpočtovej techniky, z pohľadu rozvojových potrieb aj naďalej zaostáva vybavenie digitálnymi vzdelávacími pomôckami, vrátane digitálnych kompenzačných pomôcok, a dostatočným prístupom k širokopásmovému internetu. Bez napojenia každej školy na dostatočne rýchly širokopásmový internet nebude možné, aby učители a žiaci naplno využívali prínosy digitálneho vzdelávacieho obsahu. Rovnako dôležité je vybudovanie infraštruktúry na tvorbu a využívanie digitálneho učiva. Zavedenie digitálneho učiva do všetkých škôl bude vyžadovať vybudovanie centralizovanej infraštruktúry, ktorá umožní učiteľom, žiakom, ale aj ich

rodičom, jednoduchý a rýchly prístup ku kvalitnému digitálnemu vzdelávaciemu obsahu. Vysoké školy a vedecko-výskumné pracoviská prevádzkujú svoje informačné systémy prostredníctvom rýchlych sietí SANET a Slovenskej infraštruktúry pre vysokovýkonné počítanie (SIVVP). Otvorená zostáva otázka dobudovania dátových centier na báze cloudových technológií a zabezpečenia dlhodobého uchovávania dát pre výskum. Zo strednodobého hľadiska bude potrebné ďalšie posilnenie vysokovýkonnej výpočtovej infraštruktúry a zvýšenie priepustnosti chrbtovej siete SANET. Slabým článkom prevádzky IKT zostáva údržba a podpora, resp. zabezpečenie ich systematizovaného financovania.

Prínos pre žiakov a rodičov Prínos pre učiteľov a školy Prínos pre rezort a trh práce každý žiak bude mať v škole prístup k vysokorýchlostnému internetu, každý rodič bude môcť jednoduchšie komunikovať so školou a bude mať jednoduchší prístup k digitálnemu vzdelávaciemu obsahu. každý učiteľ bude môcť naplno využívať prínosy digitálneho vzdelávania na zaujímavejšie zaujatie žiakov a kvalitnejšie vyučovanie, kvalitná infraštruktúra umožní školám naplno využiť potenciál digitálneho vzdelávania na zlepšenie ponuky vzdelávania. kvalitná vysokorýchlostná infraštruktúra umožní efektívnejšiu komunikáciu rezortu so školami, uľahčí zber dát a zjednoduší distribúciu vzdelávacích a ďalších materiálov, z pohľadu potrieb trhu práce kvalitná infraštruktúra umožní využívať najmodernejšie technológie pri odovzdávaní praktických a technických zručností žiakom a študentom.

5.2 ZJEDNODUŠUJEME PRÍSTUP K OPTIMALIZOVANÝM ELEKTRONICKÝM SLUŽBÁM

Ciele: do 2016: do 2020: 1. digitalizácia agendy v rezorte zavedením elektronických služieb. 1. optimalizácia procesov a vybudovanie centralizovaných elektronických služieb na báze cloudových technológií, 2. podpora budovania centrálnych informačných systémov. 1. plná digitalizácia agendy rezortu vďaka využívaniu centralizovaných elektronických služieb, ktoré budú schopné nahradiť papierovú dokumentáciu. Zníženie administratívneho zaťaženia jednotlivých pracovníkov a zjednodušenie vzdelávacieho procesu a jeho riadenia sú základné ciele zjednodušenia prístupu k optimalizovaným elektronickým službám. K jednotlivým procesom v rezorte sa doteraz pristupovalo najmä z pohľadu jednotlivých agend, čo komplikovalo jednotné spracúvanie a využívanie dát obsiahnutých vo viacerých systémoch. Tento prístup musí nahradiť celorezortný pohľad na elektronizáciu. Popri ďalšej integrácii jednotlivých informačných systémov v rámci agendy regionálneho školstva, vysokého školstva, ako aj vedy, a výskumu, ale aj športu, je kľúčové doriešiť aj celorezortné zjednocujúce prvky ako napr. zjednotenie číselníkov celého rezortu, či jednotný identifikátor osôb umožňujúci využívanie digitálnej identity. Zjednodušením prístupu k optimalizovaným službám sa dosiahne: - zníženie administratívneho zaťaženia zamestnancov v rezorte, vrátane odbremenenia od množstva štatistických zisťovaní, ktoré je v súčasnosti potrebné vykonávať, - dostupnosť presných a aktuálnych informácií na efektívnejšie riadenie škôl a tvorbu rezortnej politiky, - zníženie papierovej komunikácie plnohodnotným nahradením elektronickou dokumentáciou. Cieľom je dosiahnuť jednoduchý prístup k zdrojom a službám nezávisle na mieste a čase, t. j. aj s využitím mobilnej a bezdôtovej komunikácie. Prepojenosť jednotlivých informačných systémov odstráni duplicitnosť procesov a zberu údajov a zjednoduší ich používanie z pohľadu interných či externých užívateľov. Prínos pre žiakov a rodičov Prínos pre učiteľov a školy Prínos pre rezort a trh práce žiaci a rodičia budú mať jednoduchý prístup k elektronickým službám umožňujúci pohodlné vybavenie agendy v rámci rezortu. pre učiteľov a školy sa zjednoduší administratívna náročnosť vzdelávacieho procesu a odstránia duplicitné štatistické zbery. z pohľadu rezortu sa zvýši dostupnosť presných a aktuálnych informácií na efektívnejšie riadenie škôl a rezortných organizácií, ako aj tvorbu rezortnej politiky.

5.3 DIGITALIZUJEME UČIVO

Ciele: do 2016: do 2020: 1. digitalizácia vzdelávania na materských, základných, špeciálnych a stredných školách, 2. rozvoj digitálnych vzdelávacích programov (elearning) na vysokých školách. 1. dostupnosť digitálneho učiva na každom stupni vzdelávania v materských, základných, špeciálnych a stredných školách, 2. databáza digitálnych vzdelávacích programov (elearning) na vysokých školách, 3. zavedený systém objektívneho hodnotenia digitálneho učiva, vzdelávacích pomôcok a programov. 1. prístup k digitálnemu učivu v každej triede v materských, základných, špeciálnych a stredných a vysokých školách. Digitalizácia vzdelávania v regionálnom školstve nie je len o moderných technológiách a zručnostiach na ich využívanie. Jej hlavným cieľom je poskytnúť žiakom a študentom, čo najkvalitnejší a najaktuálnejší vzdelávací obsah v digitálnej forme a zároveň moderné

softvérové nástroje na vzdelávanie. Skúsenosti s prvými aktivitami digitalizácie učiva spustenými v roku 2010, pritom jasne poukazujú na vhodnosť postupného dopĺňovania klasických vzdelávacích materiálov digitálnym učivom. Systém digitálneho učiva pritom umožní jeho priebežnú aktualizáciu a jednoduchú distribúciu s nižšími nákladmi. Digitálne učivo zároveň umožní zjednodušiť návrh, tvorbu a distribúciu špecializovaného digitálneho vzdelávacieho obsahu a kompenzačných pomôcok pre žiakov so zdravotným postihnutím, či so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami.

Postupné zavádzanie digitálneho učiva v regionálnom školstve by malo prebehnúť v dvoch fázach. V prvom rade je potrebné skompletizovať digitálne učivo pre všetky stupne vzdelávania v materských, základných, špeciálnych a stredných školách. V tejto fáze bude digitálne učivo predstavovať moderný doplnok a nadstavbu ku klasickým vzdelávacím materiálom, pričom jeho nasadzovanie bude závisieť najmä na zriaďovateľoch a školách. Zároveň bude existovať systém objektívneho hodnotenia digitálneho učiva a vzdelávacích pomôcok. Konečným cieľom Koncepcie je však dospieť v druhej fáze do štádia, v ktorom bude digitálne vzdelávanie prístupné v každej triede v materských, základných a stredných školách. V oblasti vysokého školstva bude základným cieľom podpora tvorby digitálneho vzdelávacieho obsahu (tzv. elearning), vrátane zafinancovania pravidiel dištančného vzdelávania. Vytvorenie databázy digitálnych vzdelávacích programov tak podporí zvyšovanie kvality digitálneho vzdelávania na vysokých školách, ako aj celoživotného vzdelávania. Prínos pre žiakov a rodičov Prínos pre učiteľov a školy Prínos pre rezort a trh práce Žiaci a ich rodičia budú mať prístup k najmodernejšiemu a pravidelne aktualizovanému vzdelávaciemu obsahu. Učitelia budú mať prístup k najnovšiemu vzdelávaciemu obsahu, umožňujúcemu lepšie zaujať žiakov a odovzdať im viac poznatkov. Pravidelne aktualizovaný vzdelávací obsah umožní poskytovať žiakom a študentom najaktuálnejšie poznatky a zručnosti z pohľadu trhu práce.

5.4 ROZVÍJAME DIGITÁLNE ZRUČNOSTI

Ciele: 1. Pripravenie učiteľov materských, základných, stredných a vysokých škôl na digitalizáciu vzdelávania. do 2016: 1. Dostupnosť digitálneho učiva na každom stupni vzdelávania v materských, základných, stredných a vysokých školách. 2. Priebežné a komplexné školenie učiteľov a odborných zamestnancov na využívanie digitálnych technológií. do 2020: 3. Zavedenie systému podpory využívania a tvorby digitálneho učiva. 1. Prístup k príprave na využívanie digitálneho učiva pre každého učiteľa v materskej, základnej, strednej a vysokej škole. Najmä z pohľadu plnej digitalizácie regionálneho školstva je ďalší rozvoj zručností učiteľov a odborných zamestnancov kľúčovou podmienkou. Napriek tomu, že už dnes väčšina učiteľov aspoň čiastočne používa výpočtovú techniku, v oblasti IKT zručností len 22 % učiteľov v regionálnom školstve dosiahlo stupeň pokročilý. Z pohľadu zavádzania digitálneho vzdelávacieho obsahu a budovania infraštruktúry je potrebné, aby boli učitelia a odborní zamestnanci priebežne a komplexne školení na využívanie zavádzaných technológií. Systém vzdelávania zároveň musí byť doplnený o systém podpory, ktorý umožní učiteľom a odborným zamestnancom priebežne riešiť otázky a problémy súvisiace so zavádzaním digitalizácie vzdelávania. Súčasťou rozvoja zručností bude zároveň aj podpora spolupráce na medzinárodnej úrovni, aby slovenskí učitelia a odborní zamestnanci mohli aktívne využívať zavádzané technológie aj na čerpanie inšpirácií od zahraničných kolegov. S postupnou digitalizáciou spoločnosti je zároveň potrebné ďalej rozširovať digitálne zručnosti žiakov a študentov, nielen z pohľadu zručností využívania digitálnych technológií, ale aj z pohľadu online bezpečnosti. Prípravou na digitalizáciu regionálneho školstva preto musí byť efektívne zapracovanie rozvoja digitálnych zručností žiakov a študentov vo vzdelávaní na všetkých stupňoch. Prínos pre žiakov a rodičov Prínos pre učiteľov a školy Prínos pre rezort a trh práce žiaci budú disponovať digitálnymi zručnosťami na prácu s digitálnymi technológiami a ich bezpečnejšie využívanie. učitelia a odborní zamestnanci budú mať prístup ku kvalitnému systému prípravy na využívanie digitálneho vzdelávacieho obsahu, učitelia a školy budú mať prístup k centralizovanej podpore digitálneho vzdelávania. absolventi budú disponovať dostatočnými zručnosťami z pohľadu trhu práce na využívanie moderných technológií.

5.5 SPOLUPRACUJEME SO ZAMESTNÁVATEĽMI

Ciele: do 2016: 1. Rozvíjať programy spolupráce so súkromným sektorom zohľadňujúce potreby slovenského hospodárstva. 1. Spustenie spoločných programov vzdelávania podporujúcich uplatniteľnosť absolventov na trhu práce. 2. Spolupráca s významnými národnými a nadnárodnými spoločnosťami v oblasti IKT. Všetky aktivity digitalizácie smerujú nielen k zvyšovaniu kvality systémov vzdelávania, vedy a výskumu, ale aj ak

účinnejšiemu zohľadneniu potrieb slovenského hospodárstva v oblasti školstva a vedy. Je preto prvoradým záujmom rezortu, aby absolventi vzdelávacieho systému boli do maximálnej možnej miery pripravení na uplatnenie na trhu práce. Práve preto bude rozvoj spolupráce so zamestnávateľmi kľúčovou súčasťou digitalizácie rezortu. Cieľom je určiť a realizovať aktivity, ktoré nadviažu na doterajšie príklady spolupráce so súkromným sektorom formou memoránd, spoločných programov, či iných foriem spolupráce. Tieto by mali žiakom, študentom, učiteľom a vedcom poskytnúť skúsenosti a zručnosti potrebné z pohľadu súkromného sektora. Prínos pre žiakov a rodičov Žiaci získajú lepšie zručnosti z pohľadu ich vstupu na trh práce. Prínos pre učiteľov a školy Školy a vedecko-výskumné organizácie získajú prístup k najnovším poznatkom a skúsenostiam z pohľadu vytvárania moderných vzdelávacích programov a výskumných projektov. Prínos pre rezort a trh práce Na trh práce budú prichádzať absolventi, ktorých poznatky a zručnosti budú lepšie zohľadňovať aktuálne potreby trhu.

V rámci realizácie Koncepcie Ministerstvo školstva, vedy a výskumu SR vytvorí prostredie, ktoré po organizačnej, personálnej, obsahovej a finančnej stránke umožní tvorbu a prevádzkovanie jednotlivých prvkov digitalizácie v rezorte školstva. Z pohľadu doterajších skúseností bude prvoradou úlohou vybudovanie jednotnej integračnej platformy, ktorá umožní centralizované spravovanie jednotlivých agend rezortu a zároveň naplní potreby jednotlivých agend z pohľadu škôl a ostatných organizácií, žiakov a študentov, ale aj rodičov a širšej verejnosti. Zjednodušenie spracúvania a využívania dát tak bude doplnené o zjednodušený prístup pre všetkých užívateľov interných, aj externých. Hlavným koordinátorom digitalizácie rezortu bude aj naďalej Sekcia informatiky MŠVVaŠ SR, ktorej úlohou bude koordinácia všetkých 5 strategických oblastí. V spolupráci s vecne príslušným

sekciami MŠVVaŠ SR, priamo riadenými organizáciami, samosprávami, vysokými školami, vedecko-výskumnými organizáciami a odbornými organizáciami, bude navrhnutá štruktúra spolupráce s jasne

zadefinovaným právomocami a zodpovednosťami.

6.1 PARTNERSTVO PRE DIGITALIZÁCIU

Digitalizácia v oblasti vzdelávania je globálny trend, v rámci ktorého je nositeľom inovácií najmä súkromný sektor. Súkromný sektor je zároveň základným prijímateľom absolventov vzdelávacieho systému. Z pohľadu nastavenia cieľov digitalizácie a zabezpečenia kvalitného a aktuálneho obsahu je preto kľúčové úzke partnerstvo so súkromným sektorom. Cieľom Partnerstva pre digitalizáciu je nadviazať na spoluprácu so súkromnou sférou pri implementácii cieľov Koncepcie. Na základe štúdie realizovateľnosti ministerstvo určí najvhodnejší model fungovania Partnerstva pre digitalizáciu, ktorý umožní najefektívnejšie využívanie skúseností súkromného sektora na spoločné verejnosprospešné aktivity.

6.2 UDRŽATEĽNOSŤ SPRÁVA, PODPORA A OBNOVA, KVALITA

Kľúčovou úlohou digitalizácie je prevádzkovateľnosť a udržateľnosť systému. Správa, podpora a obnova technológií je preto základným predpokladom naplnenia cieľov Koncepcie. Väčšina doterajších aktivít v oblasti informatizácie totiž spočívala v budovaní IKT kapacít. Udržateľnosť investícií do IKT však nebola zabezpečená dostatočnými prostriedkami na prevádzku, správu, podporu a inováciu systémov. Systematické vyhodnocovanie kvality výstupu investície počas celého jej životného cyklu zabezpečí zmysluplné využitie ľudských, finančných a materiálnych zdrojov. Základným výstupom Koncepcie a nadväzujúcich Akčných plánov bude preto zapracovanie systematizovaného financovania prevádzky, správy, podpory a obnovy kvalitných IKT investícií do návrhu Rozpočtu verejnej správy na roky v roku 2013 a následne každý rok do nasledujúcich rozpočtov. Doriešenie systematizovaného financovania prevádzky IKT z pohľadu Rozpočtu verejnej správy je kľúčové nielen z pohľadu dlhodobého zanedbania týchto nákladov, ale aj z dôvodu obmedzených možností financovania týchto nákladov zo štrukturálnych fondov EÚ. Osobitnou otázkou pritom zostáva finančné ohodnotenie zamestnancov spravujúcich IKT na školách, výskumných pracoviskách a ostatných organizáciách, ktoré nezodpovedá ich pracovným výkonom, odbornosti a je zároveň hlboko pod ohodnotením v komerčnej sfére. Riešenie tejto otázky bude predložené v úzkej spolupráci s Partnerstvom pre digitalizáciu, keďže práve v tejto oblasti existuje vysoký potenciál na úzku spoluprácu so súkromným sektorom.

6.3 FINANČNÉ ZDROJE

Implementácia Koncepcie bude vyžadovať významnú investičnú podporu štátu. Na tento účel budú k dispozícii 3 rôzne typy finančných zdrojov: - štátny rozpočet, - štrukturálne fondy EU v programových obdobiach a , - ostatné zdroje, vrátane súkromných a iných neverejných zdrojov. V spolupráci s priamo riadenými organizáciami, samosprávami, vysokými školami, vedecko-výskumnými inštitúciami a Partnerstvom pre digitalizáciu budú ciele a priority

Koncepcie premietnuté do návrhu Rozpočtu verejnej správy a zároveň do návrhu programových dokumentov na čerpanie štrukturálnych fondov v programovom období Z pohľadu programového obdobia treba pritom doriešiť aj otázku možnosti podpory a inovácie infraštruktúry IKT na školách a vysokých školách v bratislavskom regióne, keďže nepriaznivé nastavenie pravidiel v súčasnom období obmedzilo možnosti čerpania štrukturálnych fondov EÚ na tieto výdavky. Do maximálnej novej miery budú zároveň ciele a priority Koncepcie zohľadnené do zostávajúcich aktivít financovaných zo štrukturálnych fondov v rámci programového obdobia. Zámerom Koncepcie je vyčleniť každoročne minimálne 50 miliónov EUR, ktoré budú určené na 5 strategických oblastí rozvoja zo všetkých horeuvedených zdrojov financovania.

6.4 ĎALŠIE KROKY: AKČNÉ PLÁNY

Koncepcia informatizácie rezortu školstva predstavuje rámcový plán digitalizácie rezortu do roku. Na naplnenie jej konkrétnych cieľov v jednotlivých strategických oblastiach rozvoja budú vypracované akčné plány, ktoré presne naformulujú úlohy, zodpovedné inštitúcie a termíny a umožnia pravidelný odpočet a kontrolu plnenia Koncepcie. V nadväznosti na Koncepciu budú vypracované nasledovné akčné plány: 1. Akčný plán rozvoja a optimalizácie digitálnej infraštruktúry v rezorte školstva, 2. Akčný plán rozvoja digitálnych zručností v rezorte školstva, 3. Akčný plán digitalizácie vzdelávacieho obsahu, 4. Akčný plán zjednodušenia prístupu k elektronickým službám v rezorte školstva, 5. Akčný plán rozvoja spolupráce so súkromným sektorom v rámci digitalizácie rezortu školstva. Pravidelné hodnotenie Akčných plánov prispeje nielen k priebežnému hodnoteniu napĺňania stratégie, ale môže aj predísť tomu, aby tempo nástupu nových technológií spravilo z koncepčných dokumentov neaktuálne materiály. Jednotlivé akčné plány zároveň zdefinujú legislatívne úpravy potrebné v jednotlivých oblastiach pre úspešné zavádzanie cieľov koncepcie do praxe.

Stratégia pre integráciu rómov

Úrad splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity predkladá Stratégiu Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020 v nadväznosti na Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov označené ako Rámec EÚ pre vnútroštátne stratégie integrácie Rómov do roku 2020. Uvedená úloha je plne v súlade s plánom práce vlády Slovenskej republiky.

Stratégia reaguje na potrebu riešiť výzvy spojené so sociálnym a spoločenským začleňovaním rómskych komunít i na úrovni Európskej únie. Princípy predkladanej stratégie by sa mali stať základom politik s cieľom riešiť nepriaznivú situáciu cieľovej skupiny pre obdobie do roku 2020, ako aj pre programové obdobie na roky 2014 – 2020 pre použitie štrukturálnych fondov. Predložená stratégia je výsledkom spolupráce Úradu splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity, Svetovej banky a Rozvojového programu OSN (UNDP), Nadácie otvorenej spoločnosti (OSF), Združenia miest a obcí Slovenska a mimovládnych organizácií. Významnou pri tvorbe stratégie bola spolupráca s Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny SR.

Predkladaná stratégia je vzhľadom na skúsenosti pri aplikácii predchádzajúcich strategických materiálov koncepcie zarámcovaná princípmi prístupu k riešeniam tzv. rómskej problematiky.

Stratégia je zároveň zameraná na viaceré cieľové skupiny:

- **Rómov ako národnostnú menšinu,**
- **rómske komunity,**
- **marginalizované rómske komunity.**

Väčšina opatrení a sociálnych intervencií je zameraná na marginalizované rómske komunity. Dôležitým aspektom je i smerovanie politik na väčšinovú populáciu. Cieľom je nastaviť verejnú diskusiu tak, aby politiky boli prijímané ako obojstranne výhodné.

Pri definovaní politik zameraných na postupné odstraňovanie chudoby a sociálne vylúčenie marginalizovaných rómskych komunít, stratégia čerpá z procesu prípravy vecného zámeru zákona o sociálne vylúčených spoločenstiev, ktorý pripravovalo MPSVR SR.

Zámer Slovenskej republiky pri začleňovaní rómskych komunít

Vláda Slovenskej republiky (ďalej iba „vláda SR“) prijíma Stratégiu Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020 (ďalej iba „stratégia“) s odhodlaním výrazne podporiť procesy

smerujúce k sociálnemu a ekonomickému začleneniu rómskych komunít na Slovensku. Vláda SR konštatuje, že kvalita života rómskych komunít sa v porovnaní s rokom 1989 zhoršila z viacerých dôvodov, a že bez vonkajšieho zásahu nemožno stav rómskych komunít v reálnom čase zlepšiť.

V prípade odkladania a odsúvania riešenia otázok sociálneho začleňovania rómskych komunít hrozí nárast napätia medzi majoritným obyvateľstvom a Rómami, ktoré môže prerásť do otvorených konfliktov vrátane fyzického násillia.

Predkladaná stratégia je strešným dokumentom pre oblasť začleňovania všetkých cieľových skupín rómskej populácie. Táto stratégia predpokladá, že jednotlivé ministerstvá a ostatné inštitúcie štátnej správy, miestnej a regionálnej samosprávy budú dôsledne aplikovať jej princípy pri tvorbe svojich verejných politík. Pre riešenie tak zložitej a multisektorálnej problematiky, ako je inklúzia marginalizovaných rómskych komunít je nevyhnutná úzka spolupráca a iniciatíva všetkých ústredných, regionálnych a miestnych inštitúcií. Osobitné miesto pri vytváraní predpokladov na inklúziu marginalizovaných rómskych komunít majú predovšetkým Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR; Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR, Ministerstvo zdravotníctva SR a Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR. Každé z týchto ministerstiev by malo v súlade s touto stratégiou pripraviť legislatívne návrhy, ktoré zásadným spôsobom prispievajú k riešeniu súčasnej exklúzie a diskriminácie rómskych komunít a zvrátia terajší negatívny trend. Úlohou stratégie je vytvoriť základ pre akčné plány a ustanoviť úlohy na prípravu opatrení, politík a právnych noriem na všetkých úrovniach štátnej správy v Slovenskej republike na obdobie rokov

2012 – 2020. Je potrebné, aby princípy definované v stratégii boli zahrnuté do príslušných právnych noriem týkajúcich sa priamo alebo nepriamo rómskych komunít na Slovensku. Právne normy, ktoré sa budú v budúcnosti predkladať za účelom rómskej inklúzie, sa musia riadiť princípmi stanovenými v Stratégii Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020. Hlavným zámerom stratégie je zastavenie segregácie rómskych komunít, výrazný pozitívny obrat pri sociálnom začleňovaní rómskych komunít, nediskriminácia a zmena postoja väčšinového obyvateľstva voči rómskej menšine. Úspech procesov sociálnej a ekonomickej integrácie a politiky začleňovania závisí od zosúladenia politík vo vzťahu k trom cieľovým skupinám, ktoré sa navzájom prekrývajú. Iniciatívy zamerané na začleňovanie musia navzájom vyvažovať potreby týchto troch skupín – Rómov, rómskych komunít a marginalizovaných rómskych komunít.

Riešaniu situácie rómskej populácie určite nepomáhala častá diskontinuita vládnych politík, ktorá súvisela s výmenami vlád na Slovensku. Ďalším dôvodom stagnácie sociálneho začleňovania rómskych komunít bol nedostatok politickej vôle na štátnej, regionálnej a lokálnej úrovni.

Tento cieľ je možné dosiahnuť len za účasti všetkých zainteresovaných strán: štátu, vyšších územných celkov, samospráv, mimovládnych organizácií, cirkví, médií, akademických inštitúcií, nerómskej väčšinovej populácie a samotných Rómov.

Rámcovanie stratégie – marginalizácia, multidimenzionálne vylúčenie a chudoba

Vláda SR sa stotožňuje s definíciou sociálneho vylúčenia ako procesu, ktorý systematicky znevýhodňuje určitú skupinu ľudí na určitom území a prehlbuje ich marginalizáciu. Rómovia v týchto marginalizovaných regiónoch reprezentujú populáciu, ktorá je chudobná. Táto chudoba však nadobúda extrémne podoby, ktoré sa u majoritnej populácie v marginalizovaných územiach nevyskytujú. V záujme lepšieho porozumenia problémov, ktorým dnes celia marginalizované rómske komunity, vláda SR prijala koncept sociálneho vylúčenia, ktorý zachytáva premeny charakteru a nových znakov dnešnej chudoby – pretrvávanie chudoby v čase, jej priestorová koncentrácia sprevádzaná marginalizáciou, závislosť na sociálnom systéme štátu a rozpad tradičných sociálnych inštitúcií. Chudobu treba chápať ako „mieru, v ktorej jednotlivec žije bez potrebných zdrojov“. Výhodou využívania tejto definície je neredukovanie chudoby len na chudobu materiálnu a finančnú, ale znamená prenos dôrazu od finančného znevýhodnenia na jej viacrozmernú povahu, čiže identifikovanie nedostatku rôznych zdrojov, v dôsledku ktorých sa jednotlivci stanú chudobnými a postupne sociálne vylúčenými.

Sociálna exklúzia je chápaná ako systematický proces marginalizácie, izolácie a oslabovania sociálnych väzieb, ktorý je evidentný na úrovni jednotlivca, aj na úrovni spoločenských skupín. Exklúzia znamená vylúčenie z participácie na bežnom spôsobe sociálneho života. Najohrozenejšími

sú jednotlivci, respektíve skupiny osôb, ktoré majú oslabenú väzbu minimálne k jednej zo štyroch integračných rovín, prostredníctvom ktorých sú integrované do spoločnosti: k demokracii a právu (podporujú občiansku integráciu), k trhu práce (podporuje ekonomickú integráciu), k sociálnemu štátu (podporuje sociálnu integráciu) a rodine spolu s komunitou (podporujú interpersonálnu integráciu).

Vylúčenie z jednej integračnej zložky znamená súčasne vo väčšine prípadov vylúčenie v ďalších rovinách. Predkladaná stratégia má za cieľ smerovať k odstráneniu nasledovných foriem sociálneho vylúčenia Rómov, rómskych komunít a marginalizovaných rómskych komunít:

Ekonomické vylúčenie znamená v konečnom dôsledku vylúčenie zo životného štandardu a životných šancí obvyklých v spoločnosti či v danej skupine. Východiskom môže byť napríklad postavenie jednotlivcov na trhu práce, úroveň spotreby a veľkosť príjmu, majetok, štandard bývania a pod.

Kultúrne vylúčenie je odoprenie práva jedinca či skupiny participovať na kultúre spoločnosti a zdieľať jej kultúrny kapitál, vzdelanosť a kultúru.

Symbolické vylúčenie nastáva za podmienky, že sociálna a kultúrna identita sú do značnej miery zároveň symbolickými identitami. Skupina je symbolicky konštruovaná a pomocou symbolov aj potvrdzovaná a členstvo v skupine je symbolicky potvrdzované, či odmietané. Symbolické vylúčenie je spojená so stigmatizáciou jedincov a skupín vnímaných ako odlišné, deviantné, či cudzie. Identifikovať ju možno napríklad na základe miery sociálneho dištancu, existencie predsudkov či stereotypov.

Priestorové vylúčenie je koncentrácia vylúčených jednotlivcov a sociálnych skupín v určitých geografických priestoroch. V prípade rómskych komunít možno identifikovať takzvané segregované rómske osídlenia (osady, mestské getá) a tiež jav dvojitej marginalizácie. Tieto formy sociálneho vylúčenia sa často prejavujú zamedzením prístupu k sociálnym službám, zdravotnej starostlivosti a siete sociálneho zabezpečenia. Existujú aj ďalšie formy vylúčenia, ktoré sa v prípade Rómov, rómskych komunít a marginalizovaných rómskych komunít na Slovensku vyskytujú v menej zjavnej forme:

- **Politické vylúčenie** znamená odoprenie občianskych, politických a základných ľudských práv.
- **Vylúčenie z mobility** vo fyzickom priestore a v hierarchii sociálneho postavenia.
- **Sociálne vylúčenie** v užšom zmysle slova zabraňuje dosiahnutiu určitého sociálneho statusu alebo účasti v niektorých sociálnych inštitúciách.
- **Vylúčenie z bezpečnosti** a vystavenie vyšším bezpečnostným rizikám.

Formy sociálneho vylúčenia sú aj psychologické a súvisia s nedostatkom emocionálnych zdrojov. Ich sprievodným javom je pocit hanby, ostychu a individuálneho zlyhania, ako i celková neistota a zraniteľnosť. Príčinami sociálneho vylúčenia sú nezamestnanosť, chudoba, nízka úroveň vzdelania a kvalifikácie, pričom tieto faktory sa vo svojom vplyve na sociálne vylučovanie vzájomne podmieňujú. V prípade sociálneho vylúčenia rómskej populácie je to navyše aj etnicita, ktorá môže generovať vylúčenie. Sociálne vylúčenie je však nielen dôsledkom, ale aj príčinou nízkej úrovne vzdelania a kvalifikácie, nezamestnanosti a multidimenzionálnej chudoby. V prístupe praktickej politiky sa rozdiel medzi dôsledkami sociálneho vylučovania stiera. Sociálne intervencie, ktoré neprístupujú k sociálnemu vylučovaniu dynamicky, neriešia problém sociálneho vylučovania komplexne, a preto z dlhodobého hľadiska, budú neúspešné.

Princípy stratégie

Rastúca extrémna chudoba a systematický sociálny prepad väčšiny lokálnych spoločenstiev marginalizovaných rómskych komunít od roku 1989 poukazuje na potrebu zmeny prístupu verejných politík v tejto oblasti. Stratégia vlády SR je založená na snahe minimalizovať vplyv jednotlivých typov vylúčenia vo vzťahu k rómskym komunitám a rozvinúť politiku integrácie. Integrácia spolu s nediskrimináciou¹⁰ sú základným smerovaním v prístupe k rómskej populácii na všetkých úrovniach. Zo strany Rómov a rómskych komunít je stratégia založená na princípe vytvárania reálnych možností na aktivizáciu sa jednotlivca alebo komunity, výsledkom ktorej by malo byť zmenšenie rozdielov medzi rómskou populáciou a väčšinovou spoločnosťou. Nediskriminácia je stavebným prvkom a súčasťou ostatných princípov tvorby politík zameraných na inklúziu Rómov. Zníženie diskriminácie a zlepšenie úrovne dodržiavania ľudských

práv je organickou súčasťou stratégie a jej zámerov. Odstraňovanie diskriminácie vo všetkých jej podobách (štrukturálna, inštitucionálna, priama, nepriama...) je podmienkou alebo sprievodným javom procesov destigmatizácie, desegregácie, degetoizácie, posilňovania solidarity, dodržiavania zákonnosti, ako aj partnerstva, komplexnosti a ostatných implementačných princípov. Stratégia podmieňuje úspešnosť verejných politík v oblasti inklúzie rómskych komunít akceptáciou princípov, ktorými sa tvorcovia verejných politík musia riadiť. Základné strategické princípy sú:

- **destigmatizácia,**
- **desegregácia,**
- **degetoizácia.**

Problémy spojené so stigmatizáciou sa v prevažnej miere týkajú väčšiny rómskej populácie v spoločnosti. Segregácii sú v rôznych podobách vystavené viaceré rómske komunity a dôsledkom getoizácie sa stávajú marginalizovanými. Všetky prijímané opatrenia vo vzťahu k cieľovým skupinám stratégie musia akceptovať tieto strategické princípy a v prípade, že nebude možné alebo účelné naplniť jeden z princípov, je nevyhnutné posilniť napĺňanie princípov ďalších. Predložená stratégia vychádza z predpokladu, že tieto tri princípy musia byť prepojené v premýšľaní o politikách, ktoré sa

týkajú niektorej z cieľovej skupiny.

3 Princíp destigmatizácie

Stigmatizácia je proces sociálneho označovania, kedy určitý jedinec alebo sociálna skupina dostanú od spoločnosti „označenie“ (nálepku), ktorým sa im pripisujú znaky pochádzajúce zo stereotypu a nie zo znalostí o ich skutočnom správaní.

• Princíp desegregácie

Segregácia znamená zoskupovanie osôb, ktoré majú podobné sociálne znaky, v určitom priestore geografickom, alebo sociálnom. Segregácia tak vo svojich dôsledkoch znamená výraznú sociálnu izoláciu jednej skupiny od druhej.

• Princíp degetoizácie

Proces getoizácie má svoje štrukturálne príčiny, na ktoré jedinec nemá zásadný vplyv. Degetoizácia tak znamená prerušiť opísanú gradáciu sociálneho vylučovania a vrátiť sa do počiatočného bodu, kde sa začne postupne rušiť stigmatizácia celej skupiny a k členom skupiny sa pristupuje individuálne a bez predsudkov.

Princípy implementácie

Na základe doterajších skúseností možno konštatovať, že predpokladom úspešnosti politiky inklúzie a integrácie je paralelné rešpektovanie princípov implementácie, ktoré sa vzájomne podmieňujú:

Princíp solidarity

Princíp solidarity je nevyhnutné rozvíjať nielen z dôvodov právno-politických a etických, ale aj pragmatických. Princíp je však založený na splnení konkrétnych a transparentných kritérií pre poskytnutie pomoci. Nerešpektovanie tohto princípu vo vzťahu k tým, ktorí nedodržiavajú pravidlá, oslabuje sociálnu solidaritu zo strany ako majority, tak i rómskych komunít a ničí motiváciu sociálne vylúčených a sociálne odkázaných zmeniť svoje postavenie.

Princíp zákonnosti

Princíp zákonnosti vychádza z rešpektovania Ústavy Slovenskej republiky, medzinárodných zmlúv a dokumentov, práva Európskych spoločenstiev a Európskej únie a právnych predpisov Slovenskej republiky s dôrazom na zaručovanie, dodržiavanie a ochranu ľudských práv a základných slobôd.

Princíp partnerstva

Tento princíp úzko súvisí s princípom subsidiarity. Je založený na potrebe spolupracovať a koordinovať úsilie a prostriedky zainteresovaných subjektov, a to ako v rovine horizontálnej (obce a regióny navzájom), tak aj vertikálnej (ministerstvá, regióny, obce). Predpokladom je schopnosť navzájom pozitívne komunikovať a spolupracovať. Rómovia celkovo, či rómske komunity bez ohľadu na mieru ich marginalizácie, by mali byť súčasťou rozhodovacích procesov. Na jednej strane sa tak zvyšuje pocit zodpovednosti na strane cieľovej skupiny, na druhej strane sa znižuje rozšírená nedôvera zo strany rómskych komunít.

Princíp komplexnosti

Pre úspešné naplnenie cieľov stratégie je potrebné vyžadovať komplexný a integrovaný prístup pri realizácii opatrení vo všetkých prioritných oblastiach sociálnej a ekonomickej integrácie rómskej populácie a potrebu koordinovaného a systematického prístupu tak na lokálnej, ako aj regionálnej a národnej úrovni. Princíp je založený na potrebe sústrediť úsilie a prostriedky tak, aby bola zabezpečená komplexnosť a primeranosť zvolenej sociálnej intervencie.

Princíp koncepcnosti, systémového prístupu a trvalej udržateľnosti

Tento princíp je založený na potrebe koncepcného a systémového prístupu k riešeniu problematiky vylúčenia marginalizovaných rómskych komunít. Znamená to koncepcne a systémovo postupovať pri identifikovaní sociálnych problémov, pri nachádzaní ich akceptovateľných riešení a pri ich realizácii.

Princíp rešpektovania regionálnych a subetnických charakteristík

Princíp je založený na rešpektovaní regionálnych rozdielov pri zavádzaní inkluzívnych politík. V rámci Slovenska sú regióny s rozdielnymi ekonomickými a následnými sociálnymi parametrami, ktoré sa vo výraznej miere odzrkadľujú na sledovaných ukazovateľoch (zamestnanosť, vzdelanostná úroveň, sociálna odkázanosť, zdravotná situácia a pod.). S tým súvisí aj etnická a náboženská rôznorodosť príslušných regiónov (nie len vo vzťahu majority k Rómom, ale aj vo vzťahu k iným národnostným menšinám a náboženským komunitám).

Princíp rodovej rovnosti

V záujme odstraňovania existujúcich a predchádzania vytvárania nových rodových nerovností, prijímané politiky musia dodržiavať uplatňovanie rodového hľadiska vzhľadom na fakt, že nijaké opatrenie, nijaká politika, či rozhodnutie, nie je rodovo neutrálne.

Princíp zodpovednosti a predvídateľnosti

Princíp je založený na nutnosti posilňovať ľudský, kultúrny a spoločenský kapitál v sociálne vylúčených rómskych komunitách. Politiky inklúzie by mali systematicky zvyšovať schopnosti cieľovej skupiny – Rómov celkovo, ako aj všetkých rómskych komunít a v stále väčšej miere participovať na všetkých úrovniach prípravy a realizácie stratégie.

Stratégia ochrany a podpory ľudských práv

Predstava ľudských práv ako univerzálnej právnej ochrany, ktorá platí pre všetkých ľudí, má v západnej civilizácii dlhé dejiny. Právo obecné chráni práva ľudí v určitej politickej oblasti, myšlienka ľudských práv sa však líši tým, že sa túto ochranu snaží rozšíriť aj na tých, ktorí nie sú občanmi, nie sú slobodní a dospelí. Už najstaršie sumerské zákonníky obsahujú ustanovenia, ktoré chránia nielen slobodných mužov, ale aj ženy, deti a nevoľníkov.

V starovekom Grécku hľadali ľudia zásady spolunažívania, riešila sa problematika postavenia občana v štáte, vymedzili sa veci a javy a boli rozčlenené na súkromné a verejné. Od **7.storočia pred n. l.** sa v **Aténach** rušia dedičné privilégia šľachty a nahrádzujú sa triedami občanov podľa majetku (v **Ríme** to platí od **5.storočia pred n. l.** – Zákon dvanástich tabúl, *Lex duodecim tabularum*). Podiel na rozhodovaní o verejných veciach sa rozširuje na všetkých slobodných mužov, aj keď to bolo odstupňované podľa triedy. Myšlienka občianskej rovnosti sa objavuje vo filozofii, napr. Platóna, neskôr u stoikov. V Ríme, ktorý rozširuje svoje územie, sa poskytujú niektoré občianske a politické práva aj obyvateľom dobytých obcí, pričom v roku **212** rozšíril **cisár Caracalla** občianske práva na všetkých slobodných občanov celej ríše.

V stredoveku malo významnú úlohu pri ďalšom vývoji myšlienky ľudských práv kresťanstvo, ktoré zastáva názor o rovnosti ľudí pred Bohom a o zodpovedaní sa za svoj život pred jeho súdom. V tomto období, v roku 1215, sa objavila jedna z najstarších dohôd, ktorá ochraňuje ľudské práva – **Magna charta libertatum** (Veľká listina slobôd). Nešlo o celoplošnú ochranu práv, práva si vydobyla anglická šľachta proti moci Jána Bezzemka po nepokojoch spôsobených jeho zahraničnou politikou a spôsobom vlády. Tento dokument okrem iného ustanovoval, že žiadny slobodný obyvateľ nesmie byť prenasledovaný alebo zatknutý bez zákonného rozsudku. Tiež zakazoval kráľovi bez povolenia

šľachty vyhlásiť mimoriadne dane. Ďalšími zákonmi, ktoré sa neskôr zaoberali niektorými ľudskými právami, je napr. **banský zákon kráľa Václava II.** z roku 1300 (*Ius regale montanorum*), ktorý zakazuje prácu detí v bani. **Španielske zákony z Burgosu** z roku 1512 zakazujú násilie na domorodých otrokoch, chránia tehotné ženy a deti, rovnako ako neskoršie *Leyes Nuevas* z roku 1542, v ktorých išlo o dobré zaobchádzanie s Indiánmi.

V mestách vrcholného stredoveku vzniká tiež nová podoba kresťanskej zbožnosti, v ktorej má veľký význam **osobné svedomie**. Nakoľko sa každý bude raz zodpovedať za svoj život, potrebuje slobodu, aby tento život mohol viesť podľa svojho svedomia. Vzniká tu požiadavka náboženskej slobody, ktorú však mohol presadiť až novovek.

Počas obdobia renesancie vznikla **konceptia prirodzeného práva**. Talian Erasmus Rotterdamský a Holanďan Hugo Grotius zdôraznili, že inteligencia a rozum sú prameňom prirodzeného práva. Prirodzenými právami sú právo na život a právo na rovnosť, pričom všetci ľudia majú rovnaké prirodzené práva, ktoré nemôže nikto obmedzovať. Prirodzené práva presadzovali aj John Locke v Anglicku a Jean Jacques Rousseau vo Francúzsku.

Záujem o ľudské práva vzrástol v 18.storočí. Podľa revolucionárov 18.storočia nebolo možné individuálne práva ľudskej osoby ustanoviť zákonom, človek ich má ako Boží tvor (Declaration of Virginia z roku 1776) alebo podľa Jeana Jacquesa Rousseaua (autor Spoločenskej zmluvy) ich má od prírody a narodenia, a keďže mu ich nikto nedal, nesmie mu ich ani brať. Po víťaznej francúzskej revolúcii bola **26.augusta 1789** prijatá **Deklarácia práv človeka a občana**, ktorá deklarovala rovnosť občanov pred zákonom, slobodu náboženského vierovyznania, slobodu myslenia a vyhlasovala, že človek môže robiť všetko, čo inému neškodí. V USA bola **4.júla 1776** podpísaná **Deklarácia nezávislosti** (Thomas Jefferson), pričom sa nejednalo len o nezávislosť od Anglicka, ale aj nezávislosť ľudí. Vyhlásenie nezávislosti obsahovalo prirodzené ľudské práva, občianske slobody. Americká Deklarácia nezávislosti aj francúzska Deklarácia práv človeka a občana sa stali podkladom pre ďalšie charty týkajúce sa ľudských, občianskych práv.

Od 19.storočia nachádzame zakotvené práva a slobody ľudí v niektorých ústavách.

Po 2.svetovej vojne, dňa **10.decembra 1948**, bola na zasadnutí III. Valného zhromaždenia OSN prijatá **Všeobecná deklarácia ľudských práv** (Charta ľudských práv). Má 30 bodov a napr. v prvom bode sa vraví, že „Všetci ľudia sa rodia slobodní a sebe rovní čo do dôstojnosti a práv“, prípadne v bode tri nachádzame vyhlásenie „Každý má právo na život, slobodu a osobnú bezpečnosť“. Deklarácia je podpísaná v parížskom paláci de Chaillot. OSN malo vtedy len 56 členov (dnes už 193) a listinu podpísalo 48 z nich. Osem krajín sa zdrží hlasovania: Bielorusko, Československo, Juhoafrická únia, Juhoslávia, Poľsko, Saudská Arábia, Sovietsky zväz a Ukrajina.

Ďalšími dokumentmi, ktoré sa zaoberajú ľudskými právami, sú napr. Európska charta ľudských práv z 50.rokov, Deklarácia práv dieťaťa z roku 1959 a Medzinárodný pakt o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach z roku 1966.

V 70.rokoch 20.storočia, ktoré sa vyznačovali napätými vzťahmi medzi východným a západným blokom a horúčkovitým zbrojením, bol podpísaný 1.augusta 1975 v Helsinkách **Záverečný helsinský akt**, čím vznikla **Konferencia o bezpečnosti a spolupráci v Európe** (KBSE). Záverečný helsinský akt obsahuje napr. ustanovenie o rešpektovaní ľudských práv a základných slobôd, vrátane slobody zmýšľania, svedomia, náboženstva a presvedčenia. V 80.rokoch bola zefektívnená spolupráca medzi európskymi štátmi a formoval sa medzinárodný štandard ľudských práv. V roku 1993 (po páde totalitných režimov v Európe v 90.rokoch) sa konala vo Viedni **Konferencia OSN o ľudských právach**, kde nastalo isté zjednotenie európskych štátov pod hlavičkou demokracie, právneho štátu, práv a slobôd jednotlivcov.

Na ochranu ľudských práv máme nasledujúce prostriedky:

1. **vnútroštátne** – kontrolné mechanizmy politickej moci, súdnictvo, ombudsman (verejný ochranca práv - na Slovensku pôsobí od roku 2002);
2. **medzinárodné**

regionálne – európsky systém ochrany predstavuje Rada Európy, ktorá vznikla v roku 1949, so súčasťami špecializujúcimi sa na problematiku práv, slobôd (Európska komisia pre ľudské práva, Európsky súd pre ľudské práva, Výbor ministrov);

univerzálny systém – predstavuje ho OSN a jej orgány na ochranu ľudských práv, ako je napr. Výbor OSN pre ľudské práva a Hospodárska a sociálna rada.

Dodržiavaním ľudských práv sa zaoberajú aj mnohé ďalšie organizácie, ako je Amnesty International, Hnutie Human, Helsinský výbor či Medzinárodné združenie demokratických právnikov.

Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím

Ochrana ľudských práv je dôležitá pre každého človeka, osobitne pre takého, ktorý z rôznych dôvodov potrebuje pomoc a ochranu pri ich uplatňovaní. Podpora, ochrana a uplatňovanie práv osôb so zdravotným postihnutím si vyžaduje špecifický prístup zodpovedajúci potrebám, možnostiam, schopnostiam a postojom spoločnosti k osobám so zdravotným postihnutím. Potreba zabezpečiť osobám so zdravotným postihnutím osobitnú starostlivosť je zakotvená a zvýraznená v rôznych medzinárodných dokumentoch, osobitné postavenie medzi ktorými má Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím (ďalej len „Dohovor“) a jeho Opčný protokol. Európska únia (ďalej len „EÚ“) jednoznačne uznala práva osôb so zdravotným postihnutím v Európskej charte základných práv „*Únia uznáva a rešpektuje právo osôb so zdravotným postihnutím využívať opatrenia, ktoré sú určené na zabezpečenie ich nezávislosti, sociálnej integrácie a integrácie v zamestnaní a účasti na spoločenskom živote*“ (článok 26 „Integrácia osôb so zdravotným postihnutím“).

1. Všeobecné východiská

1.1. Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím

Dohovor predstavuje základný východiskový dokument pre všetky ostatné medzinárodné dokumenty, ktoré sa prijímajú na európskom alebo širšom medzinárodnom fóre a ktoré sa týkajú ochrany práv osôb so zdravotným postihnutím. Cieľom Dohovoru je presadzovať, ochraňovať a zabezpečiť plnohodnotný a rovný výkon ľudských práv a základných slobôd pre všetky osoby so zdravotným postihnutím a podporovať úctu k ich dôstojnosti bez akejkoľvek diskriminácie na základe zdravotného postihnutia.

Dohovor zaväzuje zmluvné strany, aby zabezpečili, že osoby so zdravotným postihnutím budú môcť plne využívať svoje práva na rovnakom základe ako všetci ostatní občania. Ustanovuje minimálne normy ochrany a zabezpečenia celého rozsahu občianskych, politických, sociálnych a ekonomických práv osôb so zdravotným postihnutím.

Národná rada Slovenskej republiky s Dohovorom vyslovila súhlas a rozhodla, že ide o medzinárodnú zmluvu, ktorá má podľa čl. 7 ods. 5 Ústavy SR prednosť pred zákonmi. Prezident Slovenskej republiky Dohovor ratifikoval 28. apríla 2010 a ratifikačná listina bola 26. mája 2010 uložená u depozitára, generálneho tajomníka Organizácie Spojených národov. Pre Slovenskú republiku Dohovor nadobudol platnosť 25. júna 2010 v súlade s jeho článkom 45 ods. 2. Po uložení ratifikačnej listiny Slovenská republika uplatnila výhradu k ustanoveniu čl. 27 ods. 1 písm. a) Dohovoru v súlade s jeho článkom 46.

Slovenská republika v júni 2012 podľa čl. 35 Dohovoru predložila Výboru OSN pre práva osôb so zdravotným postihnutím komplexnú správu o opatreniach prijatých na účel plnenia záväzkov vyplývajúcich z Dohovoru a o pokroku, ktorý v tomto smere dosiahla, a to do dvoch rokov po nadobudnutí právoplatnosti Dohovoru pre Slovenskú republiku. Správa bola vypracovaná v súlade s usmerneniami Výboru OSN pre práva osôb so zdravotným postihnutím, upravené v osobitnom dokumente k Dohovoru³.

Súčasne pristúpila Slovenská republika k Opčnému protokolu k Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím, ktorého cieľom je umožniť jednotlivcom a skupinám, k porušeniu práv ktorých došlo, obrátiť sa v predmetnej veci na výbor OSN prostredníctvom zaslania sťažnosti.

1.2. Stratégia Európskej únie v oblasti práv osôb so zdravotným postihnutím

Stratégia EÚ sa zameriava na zlepšenie postavenia osôb so zdravotným postihnutím, aby mohli využívať svoje práva na rovnakom základe ako ostatní občania, ako aj na odstránenie prekážok v každodennom živote. Jej cieľom je pomáhať pri praktickom vykonávaní Dohovoru na úrovni Európskej únie, ako aj na úrovni jednotlivých štátov. Táto stratégia dopĺňa a podporuje opatrenia členských štátov, ktoré sú zodpovedné za politiku týkajúcu sa osôb so zdravotným postihnutím.

Základné oblasti Stratégie EÚ, v ktorých je potrebné prijímať opatrenia:

- Zaručiť bezbariérový prístup k tovarom, službám vrátane verejných služieb a k asistenčným pomôckam pre osoby so zdravotným postihnutím.
- Dosiahnuť plné zapojenie osôb so zdravotným postihnutím do spoločnosti:
 - a. tým, že budú môcť využívať všetky výhody občianstva EÚ,
 - b. odstránením administratívnych a názorových bariér, ktoré bránia ich plnému a rovnoprávnemu zapojeniu,
 - c. poskytovaním kvalitných komunitných služieb, vrátane možnosti využívať osobných

asistentov.

- Potláčať v EÚ diskrimináciu na základe zdravotného postihnutia.
- Dať oveľa väčšiemu počtu osôb so zdravotným postihnutím možnosť zárobku na otvorenom trhu práce.
- Podporovať inkluzívne, ako aj celoživotné vzdelávanie žiakov a študentov so zdravotným postihnutím.
- Presadzovať životné dôstojné podmienky pre osoby so zdravotným postihnutím.
- Podporovať rovnaký prístup k zdravotníckym službám pre osoby so zdravotným postihnutím a k zariadeniam, ktoré takéto služby poskytujú.
- Presadzovať práva osôb so zdravotným postihnutím v rámci vonkajšej činnosti EÚ.
- Zvýšiť povedomie spoločnosti o problematike zdravotného postihnutia a podporiť lepšiu informovanosť osôb so zdravotným postihnutím o svojich právach a o ich výkone.
- Optimalizovať využívanie nástrojov finančnej pomoci EÚ určených na bezbariérovosť a nediskrimináciu a zvýšiť viditeľnosť možností finančnej pomoci súvisiacej so zdravotným postihnutím v programoch na obdobie po roku 2013.
- Podporovať pravidelné vytváranie štatistík súvisiacich so zdravotným postihnutím s úmyslom monitorovať situáciu osôb so zdravotným postihnutím.

2. Cieľ a metodológia Národného programu

Základným cieľom Národného programu je prostredníctvom definovaných úloh a opatrení zabezpečiť dosahovanie pokroku v oblasti ochrany práv osôb so zdravotným postihnutím uznaných Dohovorom a pokroku pri ich používaní. Vychádza z Programového vyhlásenia vlády SR na roky 2012-2016, ktorým sa vláda SR zaviazala vytvoriť optimálne podmienky pre implementáciu Dohovoru, vrátane inštitucionálneho zabezpečenia procesu jeho implementácie a monitoringu.

Nový Národný program je tvorený ako otvorený dokument, obsahuje základné úlohy na obdobie rokov 2014 – 2020, s aktualizáciou a vyhodnocovaním každé 2 roky. Bol pripravovaný za účasti viacerých odborníkov z rôznych oblastí tak, aby bolo pokryté nielen široké spektrum jednotlivých oblastí, ale zároveň, aby bola zabezpečená aj prepojenosť a kompatibilita všetkých opatrení a úloh. Na jeho tvorbe sa podieľali zástupcovia ústredných orgánov štátnej správy, verejnej správy a podľa čl. 4 ods. 3 aj osoby so zdravotným postihnutím prostredníctvom svojich reprezentatívnych organizácií (zoznam členov pracovnej skupiny tvorí prílohu č. 1 materiálu).

Pri rozpracovaní Národného programu členovia pracovnej skupiny odporúčali vychádzať zo štruktúry Dohovoru a zjednotiť oblasti záujmu do väčších celkov s vnútornou štruktúrou a stanovovať priority na jednotlivé časové obdobia v rámci týchto zoskupení.

Národný program je rozdelený do nasledovných oblastí:

- *Zvyšovanie povedomia*
- *Primeraná životná úroveň a sociálna ochrana*
- *Prístupnosť (prostredia, dopravy, informácií, služieb, tovarov...)*
- *Rovnaké zaobchádzanie, prístup k spravodlivosti a ochrana pre diskrimináciou*
- *Nezávislý spôsob života a začlenenie do spoločnosti, osobná mobilita*
- *Rešpektovanie domova a rodiny*
- *Vzdelávanie*
- *Zdravotníctvo*
- *Habilitácia a rehabilitácia*
- *Zamestnávanie*
- *Účasť na politickom a verejnom živote*
- *Účasť na kultúrnom živote, rekreácii, záujmových aktivitách a športe*
- *Ženy so zdravotným postihnutím*
- *Deti so zdravotným postihnutím*
- *Rizikové situácie a núdzové humanitárne situácie*
- *Koordinácia a monitorovanie*
- *Štatistika, zhromažďovanie údajov a výskum*
- *Medzinárodná spolupráca*

- *Publicita, monitoring a evaluácia plnenia programu*

3. Analýza vybraných oblastí Národného programu

3.1. Vzdelávanie

Výchova a vzdelávanie v SR sa v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi uskutočňuje na princípoch rovnoprávnosti prístupu k výchove a vzdelávaniu so zohľadnením výchovno-vzdelávacích potrieb jednotlivca a jeho spoluzodpovednosti za svoje vzdelávanie, na princípe zákazu všetkých foriem diskriminácie, obzvlášť segregácie a na princípe bezplatnosti vzdelania v materských školách jeden rok pred plnením povinnej školskej dochádzky a vzdelania v štátnych základných školách a v stredných školách.

Výchova a vzdelávanie detí a žiakov so zdravotným postihnutím v SR sa uskutočňuje v školách pre deti a žiakov so zdravotným postihnutím (v špeciálnych školách) alebo v špeciálnych triedach materských, základných a stredných škôl, ktoré sa zriaďujú spravidla pre deti a žiakov s rovnakým druhom zdravotného postihnutia alebo v školskej integrácii, t.j. v triedach alebo výchovných skupinách spolu s ostatnými deťmi alebo žiakmi školy. V súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi má zákonný zástupca právo vybrať pre svoje dieťa formu jeho vzdelávania.

Všeobecný systém vzdelávania detí, žiakov a študentov so zdravotným postihnutím, so zámerom podporiť úspešnosť ich vzdelávania a vytvárania primeraných podmienok na dosiahnutie primeraného stupňa ich vzdelania a primeraného začlenenia do spoločnosti, dopĺňajú centrá špeciálno-pedagogického poradenstva (ďalej len „CŠPP“). Odborno-metodickú a materiálno-technickú pomoc odborným zamestnancom CŠPP a školským špeciálnym pedagógom materských, základných a stredných škôl poskytujú zdrojové CŠPP, ktoré sú špecializované na poradenstvo pre deti s určitým druhom zdravotného postihnutia.

3.2. Deti so zdravotným postihnutím

Základné východiská SR v oblasti ochrany práv dieťaťa čerpajú prioritne z ustanovení Dohovoru o právach dieťaťa a jeho Opčných protokolov, reflektujú tiež špecifické odporúčania Výboru OSN pre práva dieťaťa k druhej periodickej správe Slovenskej republiky o implementácii Dohovoru o právach dieťaťa. Vo februári 2012 podpísala Slovenská republika Opčný protokol k Dohovoru o právach dieťaťa o procedúre oznámení. Opčný protokol je prvou medzinárodnou zmluvou v oblasti ľudských práv, pri príprave ktorej Slovenská republika zohrala úlohu lídra procesu. Ústava SR garantuje osobitnú ochranu detí a mladistvých v čl. 41 ods. 1. Všetkých základných práv, ktoré sa priznávajú v článku 41 Ústavy SR, sa možno domáhať iba v medziach zákonov, ktoré toto ustanovenie vykonávajú (najmä zákon o rodine).

V zmysle § 43 ods. 1 zákona o rodine maloleté dieťa, ktoré je schopné s ohľadom na svoj vek a rozumovú vyspelosť vyjadriť samostatne svoj názor, má právo vyjadrovať ho slobodne vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. V ustanovení § 100 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku sa ustanovuje, že ak je účastníkom konania maloleté dieťa, ktoré je schopné s ohľadom na vek a rozumovú vyspelosť vyjadriť samostatne svoj názor, súd na jeho názor prihliadne. Starostlivosť súdu o maloletých, konanie o osvojenie, konanie o osvojiteľnosť majú osobitnú úpravu v piatej hlave tretej časti Občianskeho súdneho poriadku. Súd v konaní postupuje v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania tak, aby ochrana práv bola rýchla a účinná.

Deti so zdravotným postihnutím majú podľa Ústavy SR a platnej legislatívy rovnaké práva podieľať sa na aktívnom živote ako zdravé deti. Základným východiskom pre prácu s deťmi je integračný a individuálny prístup. Integračný prístup umožňuje kvalifikované predpoklady starostlivosti o deti a posilnenie individuálneho prístupu k deťom so zdravotným postihnutím a špecifickými potrebami.

4. Návrh opatrení vo vybraných oblastiach

4.1. Vzdelávanie

Zabezpečiť právo osobám so zdravotným postihnutím na vzdelanie bez diskriminácie a na základe rovnosti príležitostí zabezpečiť začleňujúci vzdelávací systém na všetkých úrovniach a celoživotné vzdelávanie. Umožniť osobám so zdravotným postihnutím získať zručnosti v oblasti bežného života a sociálne zručnosti s cieľom uľahčiť ich plné a rovnoprávne zapojenie do systému

vzdelávania a do života spoločnosti. Prijat' príslušné opatrenia na zamestnávanie učiteľov, ktorí ovládajú posunkový jazyk alebo Braillovo písmo, vrátane učiteľov so zdravotným postihnutím, a na prípravu odborníkov a pracovníkov, ktorí pôsobia na všetkých stupňoch vzdelávania.

4.2. Deti so zdravotným postihnutím

Zabezpečiť deťom so zdravotným postihnutím na rovnakom základe s ostatnými deťmi právo slobodne vyjadrovať svoje názory vo všetkých záležitostiach, ktoré sa ich dotýkajú, pričom sa ich názorom musí venovať náležitá pozornosť, zodpovedajúca ich veku a zrelosti, a v záujme uplatňovania tohto práva im poskytnúť pomoc primeranú ich veku a zdravotnému postihnutiu.

Zabezpečovať včasnú diagnostiku a terapiu u detí so zdravotným postihnutím s cieľom vytvárať rovnaké príležitosti a integráciu detí so zdravotným postihnutím. V špecializovaných skupinách detského domova poskytovať starostlivosť len tým deťom, ktorých zdravotný stav vyžaduje neustály lekársky dohľad a upravené podmienky, ktoré nemožno zabezpečiť v bežnej samostatnej skupine, alebo v profesionálnej rodine.

- **Hlavné úlohy vyplývajú z Národného programu**

- Šíriť povedomie o Dohovore OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím.

2. Zamerať školskú politiku a prax na otázky antidiskriminácie, rôznorodosti, rovného zaobchádzania s každou ľudskou bytosťou a implementovať ju do vzdelávacích programov na všetkých úrovniach vzdelávacieho systému.

- Sprístupniť obsah vzdelávania pre deti a žiakov s jednotlivými druhmi zdravotného postihnutia inovatívnymi alternatívnymi formami a metódami.

4. Zabezpečovať možnosti zmysluplného trávenia voľného času pre osoby so zdravotným postihnutím.

5. Venovať sa na triednických hodinách problematike diskriminácie ľudí so zdravotným postihnutím.

6. Spolupracovať s Centrom PPPaP

6. Metódy a formy práce

rozhovory, besedy, využitie témy diskriminácie vo vyučovaní, práca so žiakmi so zdravotným postihnutím v záujmových krúžkoch, využívanie inovatívnych metód vo vyučovaní, propagačné materiály.

Plánované aktivity v školskom roku

SEPTEMBER

28.9. Medzinárodný deň nepočujúcich – v rámci hodín OBN priblížiť žiakom hravou formou život v tichu

Zodpovedný: vyučujúci OBN

OKTÓBER

10.10. Medzinárodný deň duševného zdravia – umiestniť na nástenkách v triedach desatoro duševného zdravia

Zodpovedný: triedni učitelia

NOVEMBER

16.11. Medzinárodný deň tolerancie – na hodinách nakresliť plagát na tému „Všetci sme si rovní“ s dôrazom na tolerovanie ľudí so zdravotným postihnutím

Zodpovedný: vyučujúci

DECEMBER

3.12. Medzinárodný deň zdravotne postihnutých – rozhlasová relácia

Zodpovedný: vyučujúci

JANUÁR

4.1. Svetový Braillov deň – NN s problematikou zrakovo postihnutých ľudí

Zodpovedný: vyučujúci

FEBRUÁR

4.2 Svetový deň chorých – v rámci triednickej hodine zdôrazniť žiakom potrebu ochrany zdravia

Zodpovedný: triedni učitelia

MAREC

21.3. Medzinárodný deň Downovho syndrómu - pripraviť pre žiakov športovú súťaž

Zodpovedný: učitelia TSV

APRÍL

2.4. Rozsvieťme to na modro - celosvetová kampaň k problematike autizmu; v tento deň prídu žiaci aj učitelia v modrom oblečení

Zodpovedný: vyučujúci

MÁJ

28.5. Medzinárodný deň sklerózy multiplex – v rámci predmetu OBN napísať úvahu na tému „Pomocou iným, pomáhame sebe“

Zodpovedný: vyučujúci OBN

JÚN

1.6. Medzinárodný deň detí – na hodinách OBN, ETV priblížiť žiakom Dohovor o právach dieťaťa

Zodpovedný: vyučujúci OBN, ETV

Plán opatrení na zlepšenie výsledkov žiakov

Slovo úspech je pomerne relatívnym pojmom, pre ľudí môže mať rôzny význam, v závislosti na oblasti, v ktorej svoj „úspech“ zažívajú. Pre matematicky nadané dieťa napríklad znamená úspech, ak dosiahne jednotku z písomky. Pre dieťa, ktorého nadanie či znalosti z tohto predmetu sú menšie, znamená úspech, ak z tej istej písomnej práce nedostane päťku. Uvedený príklad poukazuje na subjektívnu rovinu tohto pojmu. Pre jeho definovanie však môžeme použiť aj iné, menej subjektívne kritérium. V tomto prípade úspech hodnotíme porovnaním výkonu s určitým daným kritériom, ktoré má byť splnené, či porovnaním výkonu človeka s druhými.

Úspech však môže byť jednorazovou záležitosťou. Pre vyjadrenie celkového určitého výkonu, či činnosti sa používa pojem úspešnosť. Tá značí vzťah človeka k určitej činnosti na základe toho, ako sa v nej uplatňuje. Pojem úspešnosť sa používa v rôznych oblastiach, napríklad ako úspešnosť v práci, v športe, úspešnosť v kolektíve a samozrejme aj ako školská úspešnosť. Školskú úspešnosť definuje ako mieru uplatnenia sa žiaka v školskej práci. Zameriava sa na to, ako výkon žiaka zodpovedá požiadavkám školy, ale aj na to, či zodpovedá jeho schopnostiam a možnostiam.

Školská úspešnosť vyjadruje zvládnutie požiadaviek školy a prejavuje sa v pozitívnom hodnotení prospechu. Výsledkom je dosiahnutie vzdelávacích výsledkov. Školská úspešnosť nie je len výsledkom žiakových schopností a snahy, ale aj vzájomnej súčinnosti medzi učiteľom a žiakom.

Charakteristika úspešného žiaka sa niekedy blíži k určitému stereotypu úspešného žiaka, ako dieťaťa s výborným hodnotením, premiantom triedy. Za úspešného žiaka býva považovaný ten, ktorý dokáže zvládnuť náročné úlohy vo vysokom tempe, pričom jeho výkon ostáva spoľahlivý a bezchybný. Školský úspech žiaka nie je možné obmedzovať len na zhodnotenie jeho známok, či prispôsobenia jeho správania. Rozlišuje žiakov na relatívne úspešných (overachievers), ktorých prospech je lepší, ako by sa dalo odhadovať podľa ich schopností. Druhou skupinou sú žiaci relatívne neúspešní (underachievers), spadajú do nej žiaci, ktorých prospech nezodpovedá ich schopnostiam, presnejšie je výrazne nižší. Úspešnosť žiaka v škole sa dáva do súvislosti so vzájomným vzťahom medzi intelektovými a mimointelektovými podmienkami učenia, ktoré na dieťa vplyvávajú. Relatívna neúspešnosť sa objavuje, ak je narušená motivácia či výchova, alebo ak sa vyskytujú nedostatky v emočnej klíme, či sociokultúrnych podmienkach. Relatívny úspech spája so stimulujúcim pôsobením sociálnych a výchovných podmienok. Popri výkone poukazujeme aj na význam psychických rezerv a možností žiaka, ale aj výchovno-vzdelávacieho systému.

Je zjavné, že školská úspešnosť je komplexným javom. Podieľa sa na nej množstvo faktorov, ktoré siahajú od schopností žiaka, cez spôsob vyučovania a výchovy až po pôsobenie učiteľa. Medzi tieto činitele sa radia:

1. žiak

2. učiteľ
3. pedagogické podmienky a požiadavky
4. prostredie
5. vzájomné pôsobenie týchto činiteľov a ich zmeny v čase.

Žiak samotný prináša do vyučovania a jeho výsledkov množstvo faktorov. Vnútorne a vonkajšie podmienky žiakovej činnosti, pričom je potrebné mať na pamäti, že tieto podmienky sú navzájom neoddeliteľne prepojené.

Medzi vnútorné podmienky patria najmä schopnosti žiaka a už osvojené vedomosti, žiakova osobnosť, ale aj jeho aktuálny zdravotný stav, únava, a v neposlednom rade sem radíme aj kognitívne procesy, ako je pamäť či pozornosť žiaka.

Rozvoj kognitívnych schopností je tesne spojený s vekom, čím je dieťa staršie, tým sú jeho kognitívne schopnosti zrelšie, ale aj rozvinutejšie pod vplyvom skúseností. Škola dieťa učí zamerať svoju pozornosť selektívne len na niektoré podnety a zároveň ju udržať dostatočne dlho, či presúvať ju na iné podnety a činnosti. Pri hodnotení pozornosti, ale aj pri vyučovaní je dobré tiež počítať s kolísaním pozornosti, ku ktorej dochádza jednak v priebehu vyučovacej hodiny, jednak v priebehu celého dňa. Tieto výkyvy sa dávajú do súvislosti najmä s pôsobením únavy na dieťa.

Aj pamäťové schopnosti dieťaťa sa zlepšujú jednak precvičovaním a jednak už spomenutým biologickým dozrievaním. Dlhodobá pamäť sa najviac rozvíja medzi 6.-12. rokom. V období okolo 6.-8. roku žiaci používajú najmä mechanické učenie, neskôr sa v strednom školskom veku pridáva rozlíšenie podstatných informácií a ich spájanie s predchádzajúcimi. V staršom školskom veku už majú žiaci preferované učebné štýly a stratégie učenia.

Skúmanie vzťahu medzi prospechom a mierou žiakových rozumových schopností prinieslo nejednotné výsledky. Vo všeobecnosti je prijímaná kladná súvislosť medzi týmito premennými. Rozdiely v názoroch pretrvávajú v uznaní veľkosti vplyvu tohto vzťahu najmä v porovnaní s vplyvom prostredia. V tomto bode problematika čiastočne nadväzuje na už zmienené výkony tzv. *underachievers* a *overachievers*, možnosti ovplyvnenia výkonu žiaka prostredím. Poukazuje sa na to, že všeobecná inteligencia nie je určujúca pre školskú úspešnosť. Rozdeľuje podobným spôsobom neprospeievajúcich žiakov na tých, ktorí majú dobré rozumové schopnosti, no slabé výsledky (*underachievers*). Druhú skupinu tvoria deti s nižšími intelektovými schopnosťami, u ktorých sa objavuje najmä nižšia úroveň abstraktného myslenia, nedostatočný rozvoj slovo-logickej a symbolickej pamäti, či kritickosti myslenia pri posudzovaní svojich schopností. V porovnaní s nimi naopak deti s vyššou inteligenciou dokážu lepšie rozoznať podstatu učiva a súvislosti v ňom. Taktiež pri zapamätávaní lepšie využívajú prepojenie nových informácií so starým, či využívajú mnemotechnické pomôcky. Tieto ich schopnosti v konečnom výsledku vedú k lepšiemu školskému úspechu.

S problematikou inteligencie úzko súvisí aj rozvoj rečových schopností dieťaťa. Často sú najmä deti zo sociálne slabšieho prostredia znevýhodnené tým, že ich rodičia používajú menej rozvinutý slovník. Komunikácia v takýchto rodinách býva používaná najmä k dohodnutiu sa na základných veciach, chode domácnosti, nehovorí sa o zložitejších problémoch. Potom ako sa dieťa dostane do školského prostredia, kde je reč učiteľa, či učebníc zložitejšia, dostávajú sa do znevýhodneného postavenia, ich výkon je menší. Takéto deti majú problémy s pochopením abstraktných pojmov, neobratne a nepresne komunikujú s učiteľom, čo vedie k tomu, že dieťa nie je schopné uplatniť svoje poznatky. V konečnom dôsledku sa z nich často stávajú tzv. relatívne neúspešní žiaci (*underachievers*).

K vonkajším činiteľom sa radí záujem o učivo, pôsobenie učiteľa na žiaka, postoje ku vzdelaniu v rodine a jej celkovú sociokultúrnu úroveň, osobné vzťahy či konflikty, ktoré prebiehajú v triede. V neposlednom rade aj celkovú atmosféru a pomery v škole, v ktorej vyučovanie prebieha.

Významný je vplyv rodiny na školskú úspešnosť dieťaťa. Zamieriava sa najmä na prezentované postoje rodiny voči škole. Udáva, že dieťa preberá tie postoje rodiny, ktoré sú deklarované v bežnom živote rodiny. Z toho vyplýva, že ak rodičia vedú dieťa k učeniu a hodnote vzdelania len formálne, dieťa zaregistruje tento rozpor, a pokiaľ vnútorne neprijme zmysel školského vzdelania, škola sa pre neho môže stať len zbytočnou povinnosťou. V takomto prípade, ak úspešnosť

v škole nemá pre rodinu význam a jeho snaha v škole nie je ocenená, nestane sa dôležitou ani pre identitu dieťaťa. Tým dochádza k ohrozeniu novej školskej úspešnosti dieťaťa, pretože, záporný vzťah k škole má až 95 % neprosievajúcich žiakov. Vzťah a postoj ku škole, ktorý si dieťa vytvára, sa teda javí ako kľúčový činiteľ školskej úspešnosti.

Hoci učiteľ vstupuje do vyučovacieho procesu celou svojou osobnosťou, je možné vyčleniť určité faktory, ktoré ovplyvňujú školskú úspešnosť jeho žiakov. Ide najmä o jeho postoj k žiakom a jeho celkovú interakciu s nimi, vyučovacie metódy a spôsoby hodnotenia, ktoré používa. Za kľúčové vlastnosti osobnosti učiteľa bývajú považované porozumenie a prejavovanie empatie, kladný emočný vzťah, snaha pomôcť žiakovi. V neposlednom rade sa učiteľ tiež spolupodieľa na klíme triedy, najmä svojím výchovným štýlom, schopnosťou vcítiť sa do žiakov a riešiť s nimi problémy a spory.

Významným činiteľom pre motiváciu žiaka sa zdá byť samotný vzťah medzi učiteľom a žiakom. Ak si žiak myslí, že ho učiteľ nemá rád, alebo je voči nemu zaujatý, dochádza u neho k zníženiu snahy, pozornosti pri vyučovaní, čo vedie k zhoršeniu prospechu. V súvislosti so vzťahom učiteľa a žiaka je dôležitý pedagogický takt učiteľa. Ten umožňuje učiteľovi odhadnúť reakcie žiakov, rozpoznať zmenu ich psychického stavu, či prispôbiť svoje správanie postojom žiaka. Pomáha učiteľovi zistiť, že žiaci potrebujú prestávku, či zmenu činnosti, pretože im poklesla pozornosť pri výklade apod.

Od učiteľa sa očakáva, že bude žiakov učiť, ale tiež vychovávať. Výchovný štýl, ktorý učiteľ používa, sa do značnej miery podieľa jednak na utváraní jeho vzťahu so žiakmi, jednak na utváraní klímy v triede.

Autoritatívny výchovný štýl vedie v triede k nedôverčivosti, u žiakov k napätiu a labilitate. Objavuje sa u nich žiarlivosť, snaha „ukázať“ sa pred učiteľom, vyskytujú sa aj vyššie sklony k agresivite. V učení sa žiakovi prevláda negatívna motivácia, pozornosť sa z učenia prenáša na učiteľa, žiaci sú závislí na jeho pochvale. Ďalším výchovným štýlom je liberálny štýl, ten je typický tým, že učiteľ nekontroluje výsledky žiakov, v dôsledku čoho žiaci nevedia „na čom sú“. Vedie k oslabeniu motivácie k učeniu a postupnému zhoršeniu výsledkov. Za optimálny býva považovaný demokratický štýl, ktorý žiakovi podáva dostatok informácií o ich výkone a cieľoch, podporuje ich aktivitu a iniciatívu. Učiteľ sa zaujíma nielen o pracovné záležitosti, je schopný porozumieť individualite žiaka. Takýto štýl vedie k rozvíjaniu vzťahov v triede a k vytvoreniu kladného postoja k práci.

Žiakovi školský výkon je okrem výchovného štýlu ovplyvnený aj spôsobom, akým učiteľ sprostredkovať žiakovi vedomosti, jeho didaktickým štýlom, prípadne nedostatkami v didaktickej práci. Najmä pre žiakov s nižšími intelektovými schopnosťami je problematiqué, ak učiteľ vysvetľuje učivo nezrozumiteľne, či nejasne. Popríklad ak opomína psychologické zákonitosti učenia, ako sú napríklad zákony frekvencie, efektu alebo primeraná intenzita motivácie k učeniu.

Hodnotenie žiakovi výkonu učiteľom sa podieľa na vzniku postojov k učeniu, k škole, pôsobí na charakteristiky osobnosti, ktoré sú dôležité pre školskú úspešnosť. V samotnom hodnotení žiaka sa neodzrkadľuje len jeho výkon, ale premietajú sa do neho aj postoje učiteľa k žiakovi, učiteľov názor o tom, akými prostriedkami tento výkon dosiahol, či akú snahu vynaložil. Ako autor ďalej uvádza, hodnotenie do istej miery sa môže spolupodieľať aj na vytvorení predpokladov, ktoré žiak pôvodne nemal. Dieťa zo znevýhodňujúceho sociálneho prostredia napríklad môže pod vplyvom nahromadenia sa neúspechov a negatívneho hodnotenia prijať predstavu o sebe ako o slabom žiakovi. To môže znížiť jeho motiváciu k učeniu a ďalej sa podieľať na tvorbe predpokladov, ktoré sa podieľajú na školskej neúspešnosti. Tieto predpoklady sa opätovne odrazia vo výkone žiaka a môže vzniknúť bludný kruh, z ktorého je pre žiaka ťažké sa vymaniť. Takýto jav, keď sa dieťa začne správať spôsobom, ktorý od neho očakávajú druhí, sa nazýva Pygmalion syndróm. Je pravdepodobne výsledkom súčinnosti učiteľovho názoru na schopnosti žiaka, žiakovi názoru na svoje schopnosti a subjektívnej dôležitosti učiteľovej osoby pre žiaka. Ďalšími psychologickými mechanizmami, ktoré sa uplatňujú pri hodnotení, sú haló-efekt a stereotypizácia. Haló-efekt sa prejavuje, ak žiaka, ktorý je učiteľovi sympatický, učiteľ hodnotí ako schopnejšieho. A naopak žiaka, ktorý mu je menej sympatický, hodnotí ako menej schopného. Stereotypizácia umožňuje učiteľovi zaradiť si žiaka do určitej schémy, čo potom spätne ovplyvňuje jeho správanie sa voči žiakovi. Pri nerozhodnej odpovedi

napríklad učiteľ dá jednotkárovi častejšie lepšiu známku. Spomenuté efekty môžu za určitých okolností žiakom prinášať výhody, no obvykle platí, že sú nimi znevýhodnený slabší žiaci.

Pedagogické podmienky a požiadavky sa týkajú najmä nárokov, ktoré kladie učebná látka na žiaka. Jedná sa najmä o rozsah, obsah, náročnosť učiva, či jeho spracovanie v učebnici, metódy a pomôcky použité pri vyučovaní. Obsah učiva určuje spôsob jeho osvojovania, ale aj vyučovania. Môžu ho tvoriť fakty, princípy, ale aj činnosti, či návyky. Nemenej dôležité sú aj štruktúra učiva, čiže typ vzťahov medzi jednotlivými prvkami učiva, ale aj jeho zmysluplnosť, ktorá charakterizuje, do akej miery nové poznatky nadväzujú na už osvojené.

Spomenutí autori poukazujú aj na negatívny vplyv nedostatočného materiálno-technického vybavenia školy na psychiku dieťaťa a tým spätne aj na motiváciu k učeniu a jeho subjektívny pocit pohody v takomto priestore. Za nevhodné vybavenie považujú starú, tmavú budovu školy, neútlonné a nedostatočne vybavené školské triedy.

Prostredím sú myslené jednak fyzikálne podmienky, ako sú teplota, osvetlenie, prašnosť, hlučnosť v triede či v okolí školy. Okrem týchto podmienok prostredie v triede významne ovplyvňuje aj zloženie jej žiakov. Je ním myslený jednak pomer chlapcov a dievčat v triede, ale aj zastúpenie nadaných a menej nadaných detí. Ak by sa totiž medzi deťmi v triede vyskytovali veľké rozdiely v nadaní, dochádzalo by k problémom pri zvolení tempa vyučovania, ktoré by žiakom vyhovovalo.

Faktory prostredia berie komplexnejšie, pridáva k už uvedeným faktorom aj ekonomické a kultúrne podmienky spoločnosti, tradície, verejnú mienku. Od týchto všeobecnejších podmienok sa vracia k konkrétnejším, ku ktorým radí žiakovu rodinu, kamarátov a jeho širšie okolie.

Najmä rodina je pre dieťa miestom, ktoré vytvára budúci vzťah dieťaťa k práci, učeniu či svojmu výkonu. Vytvorenie potreby úspechu je ovplyvnené rodinou a to v dvoch smeroch. Na dieťa jednak pôsobí výkonová motivácia rodiny a jednak jeho skúsenosti s pochvalou či trestom, ktoré po výkone nasledujú. U detí, ktoré vyrastali v rodine orientovanej na úspech a ktoré boli za úspech odmenené pochvalou, sa podľa týchto autorov vyvinie potreba úspešného výkonu. Naopak u detí, ktoré nevyrastali v takomto prostredí, poprípade ak sa ich rodina zamerala skôr na kritiku a tresty, sa vytvorí potreba vyhnúť sa neúspechu.

Rozlišuje tri typy rodičovských štýlov: autoritársky, permissívny a štýl opretý o autoritu. Podľa jej zistení deti, ktorých rodičia používajú vo výchove posledný z týchto štýlov, dosahujú lepšie výsledky v školskej práci, testoch osobnosti, či rozumových schopností.

Z rodinného prostredia školskú úspešnosť výrazne ovplyvňuje socioekonomický status rodiny. Jeho základ tvorí vzdelanie, prestíž povolania a finančný príjem rodičov. Rodiny s vyšším socioekonomickým faktorom poskytujú dieťaťu podnetnejšie prostredie. Dieťa v takejto rodine má napríklad k dispozícii hračky rozvíjajúce jeho manipulačné schopnosti, rodina sa viac zapája do kultúrnych aktivít, dieťaťu je venovaná väčšia pozornosť, rodičia pri komunikácii s ním používajú bohatší slovník. Takéto prostredie poskytuje dieťaťu, oproti deťom z menej podnetného prostredia, pri nástupe do školy výhodnejšie postavenie.

K negatívnym vplyvom z rodinného prostredia patrí tiež narušená štruktúra rodiny, poprípade ak dieťa pochádza z rodiny dysfunkčnej. Takéto prostredie, v ktorom rodina neplní svoju funkciu a dieťa naopak zaťažuje, je jedným najviac ohrozujúcejších činiteľov pre školskú úspešnosť. Spôsobuje totiž nepriaznivú klímu a podmienky pre učenie žiaka, zo strany rodičov chýba kontrola pri učení, dostaví sa až obvykle prudšia reakcia na jeho neúspech.

Predchádzajúci text naznačuje, že školská neúspešnosť nie je iba synonymum neprospievania dieťaťa v škole. Neprospech znamená, že žiak z jedného, alebo viacerých predmetov nedosahuje výsledky stanovené osnovami a skúšobným poriadkom. Naproti tomu školská neúspešnosť je považovaná za výsledok zlého prispôsobenia sa žiaka školskému prostrediu a požiadavkám školy. Za neúspešného žiaka považuje takého žiaka, ktorého školské výsledky nezodpovedajú jeho schopnostiam a predpokladom. Tento rozdiel môže mať epizodický či sústavný charakter.

Školskú neúspešnosť môžeme rozdeliť podľa jej rozsahu na čiastočnú, kedy dieťa nedostatočne zvláda len niektorý z predmetov. Globálnom neúspešnosťou sa rozumie absolútne

zlyhávanie v škole. Ďalším typom je už spomínaná relatívna neúspešnosť žiaka (underachiever) a poslednou je epizodická neúspešnosť, ktorá sa objavuje situačne.

Reakciou žiakov na neúspech v škole môže byť ľahostajnosť, strach, zahanbenie a ľútosť, rozpaky či zlosť. Táto reakcia závisí na tom, či žiak považuje svoje výsledky za zaslúžené, či hľadá ich príčinu v sebe, alebo v okolí. Dôležitá je tiež očakávaná reakcia rodičov na výkon. Pokiaľ sa žiak obáva ich reakcie, môže dôjsť k snahe o zatajenie pomocou klamstva, či podvádzania.

V prípade, že je úspech v škole pre žiaka subjektívne významný, no nedosiahnuteľný, alebo ak dochádza k obavám z reakcií rodičov, môže si žiak k takejto situácii vytvárať obranné postoje. Žiak sa napríklad pokúša racionalizovať dôvody svojho neúspechu či používať iné obranné mechanizmy, ako sú rezignácia, kompenzácia, únik, projekcia, sublimácia, potláčanie, somatizácia a iné. Ak sú výsledky a zážitky žiaka v škole frustrujúce, môže sa objaviť agresívny postoj zameraný na učiteľa, či spolužiakov. Školský výkon nemusí mať pre dieťa význam, nemusí byť súčasťou jeho sebahodnotenia a identity. V takto prípade sa k svojim výsledkom ľahostajne a neovplyvňujú jeho motiváciu k učeniu.

Čitateľská gramotnosť

Čitateľská gramotnosť je univerzálna technika, ktorá umožňuje každému jedincovi zúčastňovať sa na sociálnom a kultúrnom živote modernej spoločnosti – teda nie je to schopnosť len prečítať slová, vety a celé texty, ale aj prečítané pochopiť a ďalej s obsahom a získanými informáciami pracovať. Transformovaním na žiaka s mentálnym postihnutím, resp. na žiaka so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami s pojmom čitateľská gramotnosť nemožno uvažovať iba o textoch, ktoré žiak číta v škole, teda o učebných textoch, ale aj o textoch v spojitosti s jeho bežným životom mimo školy. Prostredníctvom takýchto rôznorodých textov žiak spoznáva aj kultúru slova, rozličné hodnoty, vniká do postojov postáv a podobne, a to dáva čítaniu ďalší rozmer – to odlišuje čitateľskú gramotnosť od osvojovania si techniky čítania.

Naším prvoradým smerovaním bolo, aby žiaci vedeli, čo čítajú, lepšie porozumeli textu a jeho obsahu. Našou hlavnou úlohou bolo rozvinúť schopnosť žiakov stať sa vnímavými a premýšľajúcimi čitateľmi a zároveň naučiť ich čítať pre radosť a potešenie, rozvíjať a udržiavať u žiakov čitateľské návyky a potešenie z čítania a učenia, získavať skúsenosti vo vytváraní a využívaní informácií pri získavaní vedomostí, porozumenia, predstavivosti a zábavy.

Žiaci spolu s učiteľmi pracovali s knihami, ktoré si na začiatku školského roka vybrali v školskej knižnici. Dokumentujú to nástenky pri jednotlivých triedach, ktoré sú pestré nielen svojou farebnosťou, ale najmä rôznorodosťou žánrov, či tematického zamerania jednotlivých kníh.

Aplikovať nové metódy smerujúce k podpore čitateľskej gramotnosti v predmetoch. Skvalitniť čitateľské zručnosti žiakov, učiť žiakov učiť sa a pracovať s textom pomocou moderných technológií. Vhodnou formou prepojiť obsah vyučovania s reálnym životom.

Základnou funkciou čitateľskej gramotnosti je rozvíjať v žiakoch sociálne a kultúrne zručnosti. To znamená, aby boli schopní nielen slová, vety, texty prečítať, ale ich aj pochopiť a ďalej pracovať s ich obsahom a nadobudnutými informáciami. Čitateľská gramotnosť je teda základná kompetencia, bez ktorej nie je možné dosahovať ďalšie kompetencie.

Nie je podstatná rýchlosť a plynulosť čítania, ale prioritné je pochopenie textu a používanie písaných textov. Čitateľská gramotnosť je vnímaná ako súčasť funkčnej gramotnosti, teda schopnosti spracovať informácie z tlačeneho a písaného textu a využiť ich pri riešení rôznych situácií každodenného života. Preto v čitateľskej gramotnosti nemožno pracovať iba s textami, ktoré žiak číta v škole, teda s učebnými textami, ale aj s

textami v spojitosti s jeho bežným životom mimo školy. Prostredníctvom takýchto rôznorodých textov žiak spoznáva kultúru slova, rozličné hodnoty, vniká do postojov postáv a podobne, a to dáva čítaniu ďalší rozmer – to odlišuje čitateľskú gramotnosť od osvojovania si techniky čítania. Pri práci s textami

s rôznym obsahom si žiak zároveň osvojuje spisovnú podobu materinského jazyka, správny pravopis a gramatiku a

najmä rozvíja si vyjadrovacie (komunikačné) schopnosti a to na úrovni ústnej i písanej. V procese vzdelávania v predmete čitateľská gramotnosť sa žiak stretne s rôznymi situáciami čítania, s rôznymi typmi textov. Pre rozvoj čitateľskej gramotnosti je totiž potrebné zadávať pestré úlohy, ktoré sa týkajú rôznych druhov textov.

4 základné situácie čítania:

- a) čítanie pre osobné (súkromné) účely – listy, umelecká literatúra,...
- b) čítanie pre vzdelávanie – plnenie učebných povinností
- c) čítanie pre pracovné účely – orientácia na trhu práce,
- d) čítanie pre verejné účely – aktivity širšej spoločnosti

Druhy textov:

- a) literárne texty
- b) informačné texty
- c) súvislý text – napr. rozprávanie, opis, charakteristika, správa, inštrukcia
- d) nesúvislý text – napr. formuláre, grafy, mapy, cenníky, tabuľky, diplomy, inzeráty

Procesy čitateľskej gramotnosti, ktoré budú obsahom práce v predmete:

- a) získavanie informácií – vyhľadávanie myšlienok, definícií, určenie prostredia a pod., v takýchto úlohách má žiak nájsť informácie, zadanie môže byť doslovné alebo synonymické, mení sa tým obtiažnosť úlohy
- b) utváranie širšieho porozumenia – vyvodenie príčin udalostí, opísanie vzťahov medzi postavami, zovšeobecnenia textu, vysvetliť hlavnú myšlienku, určenie námetu, vytvoriť názov a pod., to, čo sa v takýchto úlohách od žiaka očakáva, nie je explicitne uvedené v texte
- c) Rozvíjanie interpretácie – logické spracovanie informácií, nachádzanie súvislostí medzi myšlienkami textu, vyvodzovanie záverov, hľadanie podporných argumentov, interpretácia využitia informácií v reálnom živote a pod.
- d) uvažovanie, skúmanie a kritické hodnotenie obsahu textu – posúdenie hodnoty textu, významu pre čitateľa, žiak v takýchto úlohách nachádza dôkazy a argumenty mimo textu
- e) uvažovanie a hodnotenie formy textu, jeho prvkov a jazyka – posúdenie výberu lexikálnych prvkov a pod., táto fáza si vyžaduje poznatky o štruktúre textu, žánroch, schopnosť rozlíšiť skrytý význam.

Komunikačné ciele

Čítanie s porozumením

1. Vybrať si text na základe znalostí informačných prameňov, podľa komunikačného zámeru a podľa danej situácie
2. Nahlas, ticho a opakovane prečítať text
3. Pochopiť význam textu
4. Prerozprávať obsah textu na základe chronologickej alebo logickej postupnosti
5. Porozumieť významu slov v umeleckých a vecných textoch
6. Overiť si význam slova
7. Porozumieť štruktúre slova a jeho častiam

Hovorenie

1. Z začať a ukončiť komunikáciu na určitú tému
2. Analyzovať kvalitu ústneho prejavu
3. Sformulovať vlastný názor a pomocou argumentov ho obhájiť
4. Pomocou kontrolných otázok zistiť, či ostatní porozumeli prejavu
5. Rešpektovať jazykové pravidlá

6. Vyjadriť myšlienky a informácie s rôznym cieľom pre špecifické publikum
7. Organizovať a rozvíjať svoje myšlienky v súlade s komunikačnou situáciou
8. Používať slovnú zásobu primeranú určitému cieľu komunikácie
9. Rešpektovať jazykové pravidlá a využívať pri komunikácii jazykové i mimojazykové prostriedky

Vzdelávanie v oblasti jazyk a komunikácia smeruje k utváraniu a rozvíjaniu kľúčových kompetencií tým, že vedie žiakov k:

- podpore sebadôvery každého žiaka,
- osvojeniu si vedomostí a zručností, ktoré im umožnia vzdelávať sa po celý život,
- pochopeniu vzdelávania v slovenskom jazyku,
- vnímaniu a postupnému osvojovaniu si jazyka ako prostriedku k získavaniu, a odovzdávaniu informácií, k vyjadrovaniu vlastných postojov a názorov,,
- zvládnutiu základných pravidiel medziľudskej komunikácie
- nadobudnutiu vzťahov k slovenským umeleckým dielam a k vlastným čitateľským zážitkom,
- K zvyšovaniu jazykovej kultúry ich verbálnych a písomných prejavov.

Pedagogické stratégie vyučovania v našej škole určujú metódy a formy práce učiteľov, ktorých premyslený výber, logické usporiadanie a kombinovanie je prostriedkom motivácie žiakov na vyučovaní a učení sa. Sú prostriedkom na dosiahnutie cieľov, ktoré sme si vytýčili a pomáhajú rozvíjať kľúčové kompetencie žiakov. Podporujeme výučbu pomocou didaktickej techniky, semináre, diskusie, samostatné a tímové projekty, prezentácie výstupov. Dôraz kladieme na zodpovednosť a samostatnosť.

Vo vyučovacom procese využívame IKT. U žiakov rozvíjame tvorivé myslenie, samostatnosť, aktivitu a sebahodnotenie. Osobnostný a sociálny realizujeme stimuláciou skupín so slabšími vyučovacími výsledkami a podporou individuálnych schopností žiakov.

V oblasti emocionálnej výchovy podporujeme u žiakov z dravé psychické vedomie, učíme ich pracovať s trémou, so stresom, primerane reagovať v záťažových situáciách, vedieť prijať kritiku a primerane na ňu reagovať. Pre žiakov so špeciálnymi výchovno - vzdelávacími potrebami poskytuje odbornú pomoc výchovný poradca v spolupráci s odborníkmi z CPPP a P. Všímame talenty v jednotlivých oblastiach a rozvíjame ich do maximálne možnej miery.

Vo vyučovacom procese uplatňujeme nasledovné metódy práce:

Inovatívne metódy práce

- Participatívne metódy

Participovať znamená zúčastniť sa na niečom, mať na niečom osobný podiel. Participatívne metódy využívajú prirodzené potreby každého človeka komunikovať s inými ľuďmi, a tak sa učiť. Patria sem dialóg a diskusia, situačné či prípadové štúdie, inscenačné metódy, brainstormingové metódy. Dialóg a diskusia prebiehajú vo väčšej alebo menšej skupine. Učiteľ sa tejto aktivity môže zúčastňovať ako diskutujúci alebo facilitátor (pomocník). Niektoré čiastkové problémy si môže skupina vyriešiť aj bez učiteľa, ktorý je pozorovateľom. Diskusie môžu viesť k zvýšeniu individuálneho porozumenia, prípadne k dosiahnutiu skupinového konsenzu, alebo je ich hlavnou témou riešenie konkrétnych problémov.

- Pozorovanie – žiak vníma veci všetkými zmyslami.
- Situačná metóda – metóda učenia sa zažitými situáciami a skúsenosťami.
- Tvorba posterov – žiak si v praxi overuje získané zručnosti a vedomosti, rozvíjame spoluprácu a kooperáciu, žiak sa učí byť zodpovedný za svoje učenie.

- Prezentácia výsledkov svojej práce - pomáha v rozvoji zodpovednosti žiaka, žiak vie porovnať (zhodnotiť) stav svojich získaných zručností a vedomostí so sebou samým (v čom sa zlepšil). Učí sa vystupovať na verejnosti. Zdokonaľuje si komunikáciu.

- Metóda rozvoja spolupráce – metóda do života. Rozvíjame ňou vzájomnú komunikáciu medzi žiakmi, pričom sa predpokladá dodržiavanie istých dohodnutých pravidiel, žiak sa učí rozdeliť si úlohy, niesť zodpovednosť za vyriešené úlohy v skupine a pod.

- Metóda riešenia problémov – prostredníctvom nej si žiak rozvíja logické, kritické a tvorivé myslenie.

- Metódy práce s informáciami – žiak nedostane hotovú informáciu od učiteľa, ale použitím tejto metódy získa schopnosť a zručnosť zhromažďovať, triediť, analyzovať, zovšeobecňovať a vyhodnocovať získané informácie, napr. z odborných kníh, z publikácií, z internetu, ale aj z iných učebných zdrojov.

- Metódy rozvoja schopnosti žiakov plánovať a realizovať si učebnú činnosť – metóda aktívneho učenia sa žiakov, je zameraná na demokratický prístup učiteľa, ktorý by mal byť uplatnený v tvorivo - humanistickej koncepcii výchovy a vzdelávania – všetkým žiakom rovnakú šancu, aby mohli byť úspešní.

- Stratégia tvorby tezaurov – metóda, ktorá pomôže žiakom stanoviť si oporné body v učive.

- Metóda rozvoja metakognície žiaka – poznávanie vlastného poznávania – žiak sa pomocou uplatnenia tejto metódy učí poznávať sám seba – svoje poznanie, pozná svoje silné a slabé stránky.

- Metóda rozvoja prezentačných schopností – žiak sa naučí prezentovať výsledky svojho učenia.

- Metóda divergentných úloh – divergentné úlohy sú tvorivé úlohy, žiaci na základe získaných zručností a vedomostí budú vedieť riešiť a sami aj tvoriť divergentné úlohy – rozvoj tvorivosti žiakov.

- Inscenačné metódy – pomocou nej si žiaci overia stav schopností, zručností a spôsobilostí v zinscenovaných úlohách, situáciách (predpokladá sa tu úzke prepojenie s metódou riešenia problémov).

- Metóda rozvoja komunikačných zručností – patria sem všetky metódy, ktorými rozvíjame komunikáciu žiakov: riadený rozhovor, diskusia, polemika, reflexia, produkcia textu, reprodukcia textu,...

- Metóda rozvoja sebarealizácie žiaka – uplatňovaním tejto metódy ponúkame žiakom sebarealizovať sa v tom, v čom sú dobrí - úspešní; učiteľ rozvíja u žiakov procesy personalizácie (ja – ako sa mne pracovalo, čo som získal, čo ešte neviem, ako som pomohol v skupine, sebahodnotenie).

- Metódy aktívneho učenia sa – sem patria metódy, ktoré by mali byť prítomné na vyučovaní:

- žiak dostane možnosť voľby (vyberá si z daných úloh, vyberá si spoluúčiacého a pod.),
- žiak dostane možnosť zažiť úspech (je hodnotený podľa individuálnej normy),
- žiak bude ocenený a jeho práca dostane uznanie (žiak dostáva spätnú väzbu),
- žiak dostane možnosť dávať a získavať pomoc,
- žiak má možnosť vyjadrovať nespokojnosť (žiak má možnosť argumentovať, hodnotiť, kritizovať, vyjadrovať aj negatívne emócie).

- Metóda práce s IKT – uplatňovaním tejto metódy žiaci získajú zručnosť pri práci s informačno - komunikačnými technológiami.

Inovatívne formy práce

V našej škole učitelia uplatňujú vo vyučovacom procese tieto formy práce:

- Skupinové vyučovanie – žiaci pracujú v skupinách (osvedčili sa nám skupiny po 3 žiakoch) a skupiny pracujú na daných úlohách. Vypracované úlohy žiaci prezentujú.

- Činnostné vyučovanie – realizuje sa vlastnou činnosťou žiakov

- žiaci vlastnou prácou získavajú zručnosti, vedomosti a spôsobilosti.

- Blokové vyučovanie – efektívna forma práve pre žiakov, lebo znižuje ich záťaž. Vyučovacie predmety sa spájajú do blokov, napr. v SJ sa učia žiaci v časti gramatika o nárečiach. Je preto vhodné spojiť toto učivo s

literárnou výchovou, kde si priamo v knihách overia žiaci výskyt nárečí a

ich estetickú funkciu v texte, na hudobnej výchove sa naučia pieseň v

nárečí, na výtvarnej výchove si napr. môžu nakresliť kroj typický pre danú oblasť, na občianskej

výchove môžu žiaci diskutovať na tému tradície a zvyky v oblastiach Slovenska.

- ITV – integrované tematické vyučovanie

– pre žiakov veľmi zaujímavá forma,

pre pedagóga veľmi náročná. Podstata tejto formy spočíva v tom, že učiteľ si zvolí tému, napr. Ovocie a zelenia. Na túto tému si pripraví úlohy pre žiakov na matematiku, slovenský jazyk, prírodovedu, vlastivedu, výtvarnú výchovu, hudobnú výchovu, etickú výchovu, čítanie. Na konci dňa si prácu zhodnotia.

- Projektové vyučovanie – učitelia využívajú podstatu tejto organizačnej formy, ktorou je riešenie určitej úlohy komplexného charakteru – projektu, ktorý buď vychádza z praktických potrieb, alebo je s praxou úzko spätý. Projekt musí byť pre žiakov zaujímavý a natoľko významný, aby sa s jeho riešením mohli identifikovať, aby ich práca bavila a bola pre nich zmysluplná.

- Problémové vyučovanie – učitelia využívajú problémové vyučovanie hlavne pri podpore a rozvoji matematicko - prírodovedných kompetencií žiakov. Využívajú predovšetkým metódy problémového výkladu, heuristickú a výskumnú. Učiteľ systematicky zapája žiakov do procesov hľadania a nachádzania riešenia problémov, vďaka čomu sa žiaci učia nové poznatky nadobúdať samostatne, používať už osvojené vedomosti a získavajú skúsenosti z tvorivej činnosti.

- Kooperatívne vyučovanie – je skupinovým vyučovaním, v ktorom sú zdôrazňované sociálne aspekty. Nejde iba o skvalitnenie tradičných postupov a foriem školskej práce, ktoré súvisia s cieľmi týkajúcimi sa oblastí vedomostí a zručností. Do popredia sa dostávajú sociálne

–

komunikačné kompetencie, celoživotné pravidlá (aktívne počúvanie,

dôvera, pravdivosť, úcta, maximálne osobné nasadenie – výkon), súťaživosť je nahradzovaná spoluprácou.

- Besedy – sú organizačné jednotky, ktoré sa realizujú priamy m rozhovorom pedagóga so žiakmi alebo formou besedy žiakov s pozvaným hosťom o aktuálnych problémoch. Besedu a organizovaný rozhovor učiteľ primerane vopred pripraví.

- Súťaže

- Kvízy

Súťaže a kvízy prispievajú k uspokojeniu základnej potreby človeka, akou je potreba uplatniť sa. Väčšinou sa jedná o jednorazové akcie, ale môžu byť i dlhodobé. Usporiadávame športové, vedomostné i spoločenské súťaže a kvízy.

Plán práce školskej knižnice

Obsah plánu :

- Úloha školského knihovníka
- Hlavné úlohy v školskom roku
- Rámcový plán práce školskej knižnice v šk. roku

Školská knižnica je neoddeliteľnou súčasťou školy, mala by byť miestom, kde si skupiny žiakov i jednotlivcov vypracúvajú školské projekty, pripravujú si referáty k preberaným témam, študujú za odbornej pomoci učiteľov alebo školského knihovníka.

1. Úloha školského knihovníka

Školský knihovník vo vzdelávacom procese vystupuje ako:

učiaci knihovník,

partner vo vzdelávacom procese,

informačný špecialista

knihovník.

Učiaci knihovník

Spolupracuje s učiteľmi školy pri analýze výchovno-vzdelávacích a informačných potrieb žiakov i učiteľov,

podieľa sa na vyhľadávaní a využívaní informačných zdrojov,

vedie žiakov k tomu, aby pri učení vyhľadávali nové, ich učenie uľahčujúce a obohacujúce informácie.

Partner vo vzdelávacom procese

Spolupracuje s učiteľmi na tvorbe učebných plánov zabezpečením najrôznejších tlačенých, netlačéných a elektronických informačných zdrojov,

pomáha ostatným v orientácii v potrebných informačných zdrojoch.

Informačný špecialista

Zabezpečuje potrebné informačné zdroje vo všetkých formách, je schopný nielen tieto informačné zdroje získať, ale takisto ich spracovať a sprístupniť používateľom školskej knižnice.

Knihovník

- Zabezpečuje prevádzku a činnosť školskej knižnice.

Hlavné úlohy v školskom roku

Systematicky budovať školskú knižnicu. Informácie a dokumenty nevyhnutné pre činnosť školskej knižnice čerpať na www.spgk.sk, www.infolib.sk.

Doplňať knižný fond podľa finančných možností školy, rodičovského združenia, prípadne za spoluúčasti sponzorov a zapájaním sa do rozvojových projektov.

Z hľadiska ochrany knižničného fondu označovať knižničné jednotky vlastnými pečiatkami, baliť knihy do ochranných fólií.

Motivovať a podporovať žiakov k zapájaniu sa do čitateľských súťaží a súťaží organizovaných ŠK.

Čitateľskou a informačnou výchovou prispievať k rozvoju čitateľskej, informačnej, digitálnej gramotnosti žiakov.

Počas školského roka v spolupráci s vyučujúcimi slovenského jazyka a informatiky v priebehu návštevy knižnice prebehnú besedy so školskou knihovníčkou so žiakmi zamerané na:

Oboznámenie prvákov s výrobou knihy, významom knižnice, výpožičným poriadkom, čitateľský preukaz.

Orientácia detí vo fonde knižnice, zopakovanie výroby knihy.

Orientácia vo fonde knižnice, abeceda – pomocník v knižnici.

Základné vedomosti o zložení knihy a funkcii údajov v nej.

Oboznámenie sa so žánrovými variantmi kníh, rozdiely náučnej a krásnej literatúry.

Informačné zdroje – knihy, časopisy, CD-ROM, internet.

Evidencia kníh v knižnici, rýchle vyhľadávanie podľa názvu knihy, mena autora, ukážka práce s knižničným programom.

Vyhľadávanie, hodnotenie, selektovanie a využívanie informácie z rozličných informačných zdrojov a zaraďovanie ich do svojho poznatkového fondu a nových kontextov.

Využívanie informačných technológií pri práci s informáciami a v samostatnom učení.

Spolupodieľať sa na organizácii *zážitkového čítania* pre žiakov 1. – 9. roč.

Spolupracovať s vedúcimi MO pri organizácii recitačných súťaží“ Šaliansky Maľko, Rozprávkové vretienko, Hviezdoslavov Kubín a pri súťažiach vo vlastnej tvorivosti žiakov.

Spolupracovať s obecnou knižnicou pri organizovaní aktivít pre verejnosť.

Prevenia obezity

Národný akčný plán na prevenciu obezity na roky 2015 – 2025 tematicky vychádza z **Národného programu prevencie obezity**, ktorého hlavné ciele sú:

- **zastaviť nárast počtu a zároveň znížiť počet detí, mladých a dospelých ľudí trpiacich nadhmotnosťou a obezitou, a tým predchádzať** vysokej hladine cholesterolu, vysokému krvnému tlaku a abnormálnej glukózovej tolerancii,
- pozitívne ovplyvňovať stravovacie návyky u žiakov, a tým **zabrániť vzniku nadmernej hmotnosti a obezity**,
- **zapájať žiakov do aktivít formujúcich ich racionálny postoj k rizikovým faktorom ako sú inaktivita, nesprávna výživa a stres**,
- **diskutovať s rodičmi a presvedčať ich o potrebe fyzickej aktivity a vyváženej stravy pre ich deti, čím sa zníži riziko nadhmotnosti a obezity v dospelosti**,
- **zvyšovať zapojenosť žiakov do športových aktivít a hodín telesnej výchovy**,
- **vykonávať aktivity v dvoch základných oblastiach, a to výživa a pohybová aktivita**,
- **vytvárať a formovať postoje žiakov k aktívnemu a zdravému životnému štýlu**,
- **viest žiakov k harmonizácii telesného a duševného zdravia**.

Prioritné oblasti **Národného akčného plánu v prevencii obezity** sa týkajú dvoch hlavných rizikových faktorov chronických neprenosných ochorení, ktorými sú **výživa a fyzická aktivita**. Z nich sme vychádzali pri tvorbe opatrení na konkrétne napĺňanie NAPPO v podmienkach našej školy:

Výživa

- zapojiť sa do kampane „Odstráň obezitu“, kde si žiaci môžu zistiť svoj BMI index a informovať sa o vhodnom stravovacom programe pri znižovaní váhy,
- zúčastniť sa na projekte „Hovoríme o jedle“, ktorý je síce zostavený pre ZŠ, ale v podobe prednášok a besied diskutovať so žiakmi o zdravej výžive,
- v rámci praxe navštíviť prvovýrobcov základných potravín a aj spracovatelia,
- pri príležitosti Svetového dňa výživy a Svetového dňa mlieka budú vyhlásené tematické týždne zamerané na podporu zvýšenia spotreby mlieka a mliečnych výrobkov, a tak reagovať na projekt EÚ „Školské mlieko“,
- zvýšiť konzumáciu ovocia a zeleniny pestovaných v našom zemepisnom pásme, a to najmä v surovom stave vo forme šalátov, čím sa zapojíme do programu „Školské ovocie“,
- zaradovať do jedálneho lístka spracované 100%-né ovocné šťavy a ovocné pyré, ktoré sú spracované v blízkom okolí a neobsahujú konzervačné látky, cukor, tuky, soli a aditívne látky,
- zapojiť sa do výzvy ku kampani „Zdravie na tanieri“,

- na nástenkách v triedach a vitrínach propagovať zdravú výživu,
- rámci triednických hodín vytvárať a formovať postoje k zdravému životnému štýlu,
- cielene diskutovať so žiakmi o negatívnych javoch, ako sú fajčenie, užívanie drog, pitie alkoholu a upozorňovať ich na ich negatívne dôsledky,
- spomenúť aj potrebu harmonizácie tela a ducha, znižovania stresu, o potrebe otužovania, kvalitného spánku a aktívneho odpočinku,
- zvyšovať povedomie u žiakov o negatívnych dôsledkoch nadváhy formou výstav a nástieniek,
- na stretnutiach rodičov upozorňovať na negatívne stravovacie návyky ich detí, pohovormi ovplyvňovať postoj rodičov k racionálnej strave,
- sústavne zlepšovať stravu v školskej jedálni s ohľadom na nutričnú hodnotu,
- zaradzovať do jedálneho lístka viac strukovín, rýb, kyslomliečnych výrobkov,
- v maximálnej miere obmedziť vysmázané jedlá, sladené nápoje, čo je možné dosiahnuť v spolupráci so stravovacou komisiou,
- v školskom bufete sa musí venovať viac pozornosti racionálnej strave, viac celozrnného pečiva, ovocia, orechov ovocných a zeleninových štiav, kyslomliečnych výrobkov, vylúčiť sladkosti, menej bieleho pečiva, tučných výrobkov a presladených nápojov v spolupráci so študentskými spoločnosťami,
- formovať postoje žiakov k zdravému životnému štýlu v rámci predmetov,
- aktualizovať vzdelávanie k zdravému životnému štýlu v rámci inovovaných školských dokumentov,
- postupovať podľa zrevidovaných metodických pokynov pre školy a zariadenia školského stravovania v súlade s odporúčaniami WHO a EK výboru pre zdravie a spotrebiteľa s osobitným zreteľom na nápoje,
- zapojiť sa do projektov zameraných na zmenu stravovacích návykov žiakov v školách so zameraním na zdravšie alternatívne ponuky doplnkového stravovania,
- aktivita ako „Čajovňa“, a i. môže pozitívne ovplyvniť žiakov v tejto oblasti.

Pohybová aktivita

- zapojiť sa do kampane „Do školy na bicykli“ a navrhnúť žiakom ako možnú variantu,
- reagovať na koncepciu Európskeho týždňa športu, ktorý zahŕňa **4 tematické dni** špecificky zamerané na **školské prostredie, pracovné prostredie, vonkajšie prostredie a prostredie klubov a fitnesscentier**,
- zapájať sa do projektov športových a iných občianskych združení prostredníctvom výzvy „Šport a zdravie“, zamerané na organizovanie aktivít, ktoré masovo zapájajú deti a mládež do pohybových aktivít, vrátane školských športových súťaží,
- zníženie počtu žiakov, ktorí nevykonávajú žiadnu pohybovú aktivitu a necvičia na hodinách TSV,
- umožniť žiakom aktívne tráviť veľké prestávky hrami loptových hier alebo cvičením,
- zvýšenie počtu žiakov, ktorí vykonávajú pravidelnú zdraviu prospešnú pohybovú aktivitu - hodiny telesnej výchovy, lyžiarsky výcvik, cvičenia na ochranu zdravia, činnosť rôznych krúžkov zameraných na šport a pohyb, účasť v športových a tanečných súťažiach (štvorlka),
- zvýšiť počet športových súťaží medzi školami i na škole medzi jednotlivými triedami, kedy okrem pohybovej aktivity je dôležitý i faktor prirodzenej snahy byť čo najlepší a v nemalej miere prispieva k zlepšovaniu vzťahov v kolektíve,
- zapájať čo najviac žiakov do aktivít športových krúžkov a pestovať pešiu turistiku,
- zvýšiť dostupnosť všetkých športových zariadení školy a umožniť žiakom ich voľné využívanie (napríklad školské telocvične, posilňovňa a podobne),
- formou nástieniek a vitrín propagovať zdravý životný štýl a pozitívne stránky pohybu a športu, povedomie u žiakov o negatívnych dôsledkoch nadváhy a obezity.

Pohybová aktivita je podľa základných európskych zdravotných ukazovateľov jeden z najdôležitejších determinantov zdravia a na strane druhej nedostatočná pohybová aktivita sa zrovnáva s takým rizikovým faktorom ako je fajčenie, vysoké hodnoty celkového cholesterolu, vysoký krvný tlak alebo sa jej dokonca pripisujú ešte nepriaznivejšie účinky na ľudský organizmus.

Akčný plán vychádza z *WHO stratégie pohybovej aktivity pre Európsky región na roky 2016 - 2025*, *Globálneho akčného plánu WHO pre prevenciu a kontrolu neprenosných ochorení 2013/2020*, *Aktualizovaného národného programu podpory zdravia v Slovenskej republike*, *Slovenského športu 2020* a iných európskych a národných dokumentov dotýkajúcich sa podpory pohybovej aktivity. Hlavným zámerom *Národného akčného plánu pre podporu pohybovej aktivity na roky 2017 - 2020* je zlepšenie úrovne verejného zdravia prostredníctvom podpory pohybovej aktivity naprieč sektormi, podpora vzdelávania odborníkov v oblasti pohybovej aktivity a znižovanie ovplyvniteľných rizikových faktorov nedostatočnej pohybovej aktivity súvisiacich s neprenosnými chronickými ochoreniami podporou udržania primeranej formy pohybovej aktivity v priebehu celého života. Národný akčný plán obsahuje všeobecný prehľad o pohybovej aktivite v súvislosti so strategickými dokumentami, definície, súčasný stav úrovne pohybovej aktivity, medzinárodné a národné odporúčania, benefity a konkrétne úlohy niektorých z orgánov štátnej správy.

Stratégia slovenskej republiky pre mládež

Mladí ľudia vo veku do 30 rokov predstavujú podstatnú časť obyvateľstva SR (37,4 %). Takmer 2 milióny občanov SR, dva milióny budúcností. Deti a mladí ľudia majú špecifické potreby, ktoré je potrebné brať do úvahy v procese ich prípravy na spoločenský a pracovný život. Patria k najzraniteľnejším skupinám v spoločnosti a zároveň sú cenným zdrojom jej rozvoja.

Stratégia Slovenskej republiky pre mládež na roky 2014 – 2020 (ďalej len "stratégia") určuje strategické ciele politiky vo vzťahu k mládeži, pričom reflektuje potreby mládeže najmä v oblasti vzdelávania, zamestnanosti, tvorivosti a podnikavosti mladých ľudí, ich participácie, zdravia, zdravého životného štýlu a vzťahu k prírode, sociálneho začleňovania a dobrovoľníctva. Zaoberá sa aj globálnymi témami a určuje strategické ciele pre oblasť práce s mládežou.

Cieľom stratégie je prispieť k zvyšovaniu kvality života mladých ľudí, najmä prostredníctvom rozvoja osobností mladých občanov SR ako kultivovaných osobností, ktoré sú pripravené pracovať v neustále sa meniacom demokratickom prostredí a využívať svoj tvorivý potenciál v praxi i aktívnej participácii v spoločnosti.

Stratégia je výsledkom aktívneho dialógu mládeže so zástupcami štátnej správy, regionálnej a miestnej samosprávy, ako aj mimovládneho sektora.

1. VÝCHODISKÁ PRE STRATÉGIU

Východiskom pri príprave stratégie sú

- právne predpisy SR a strategické a koncepčné materiály, najmä zákon č. 282/2008 Z. z. o podpore práce s mládežou a o zmene a doplnení zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a zákon č. 406/2011 Z. z. o dobrovoľníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
- Stratégia EÚ pre mládež – investovanie a posilnenie postavenia mládeže prijatou Radou EÚ 27. 4. 2009,
- iniciatíva EÚ „Mládež v pohybe“, ktorá je súčasťou stratégie Európa 2020 a ktorá posúva mladých ľudí do centra pozornosti agendy EÚ, aby vytvorila hospodárstvo založené na vedomostiach, inovácii, vysokej miere vzdelanosti a zručností, prispôsobivosti a kreativitě, inkluzívnych trhoch práce a aktívnom zapájaní do spoločnosti,
- odporúčanie Rady z 22. apríla 2013 o zavedení záruky pre mladých (2013/C120/01)
- článok 165/2 Lisabonskej zmluvy, ktorý vyzýva na podporu zapájania mladých ľudí do demokratického života v Európe,

- dokument Rady Európy „Budúcnosť mládežníckej politiky Rady Európy: AGENDA 2020“,
- AGENDA 21 a Národná stratégia trvalo udržateľného rozvoja Slovenskej republiky

3.1 Investícia do mládeže

Podľa údajov dokumentu Správa o mládeži, ktorý vypracovala Európska komisia v roku 2012, si mladí ľudia ťažko hľadajú zamestnanie, ich pracovná aktivita začína najskôr po 25. roku života. Dôsledkom toho je ich ekonomické a sociálne vylúčenie, čo často vyúsťuje do rôznych duševných porúch, pretože mladí ľudia sa nemôžu plnohodnotne začleniť do spoločnosti. Najvyššia nezamestnanosť je medzi 15/16 – 24 rokom veku. Z celkového počtu nezamestnaných mladých ľudí na Slovensku je až 54,4 % dlhodobo nezamestnaných. Vzdelanostná úroveň nezamestnaných mladých ľudí v porovnaní s inými členskými štátmi EÚ je pritom vyššia, nakoľko viac z nich má ukončené úplné stredné alebo vysokoškolské vzdelanie. Počet mladých ľudí, ktorí by chceli začať podnikáť narastá, a to viac medzi stredoškólakmi ako vysokoškólakmi. Skutočné začatie svojho podnikania považujú však za nereálne z dôvodu nedostatku finančných a iných zdrojov. Migrácia vzdelaných mladých ľudí za prácou v EÚ stúpa. 27 % mladých ľudí zo Slovenska má skúsenosti s prácou v zahraničí.

Mladý človek na Slovensku je súčasťou vzdelávacieho procesu v priemere 17 rokov. V porovnaní s inými členskými štátmi EÚ je na Slovensku relatívne málo mladých ľudí

(približne 5 %), ktorí neukončili povinnú školskú dochádzku. Napriek týmto skutočnostiam je uplatnenie mladého človeka na trhu práce zložitá. Chýbajúce kompetencie sa mnohí snažia zabezpečiť aj prostredníctvom študijnej mobility v zahraničí, ktorú poväčšine hradia z vlastných zdrojov (57 %). Štátny príspevok pokrýva iba 13 % a zdroje EÚ pokrýva 15 % nákladov na študijnú mobilitu mladých ľudí. Zvyšných 15 % nákladov uhradili zamestnávateľa.

Vyššie uvedené skutočnosti majú vplyv na autonómiu mladých ľudí. Slovensko je spolu s Maltou krajinou, v ktorej mladí muži opúšťajú rodičov vo veku 30 až 35 rokov a mladé ženy vo veku 28 až 30 rokov. Hlavným dôvodom tohto trendu je obava z toho, že po odchode od rodičov budú vystavení sociálnemu vylúčeniu a chudobe.

S cieľom využiť potenciál mladých ľudí pre hospodársky a spoločenský rozvoj krajiny, **je potrebné vynaložiť viac zdrojov na rozvoj tých oblastí politiky, ktoré ovplyvňujú mladých ľudí v ich každodennom živote, zlepšujú kvalitu ich života**, prispieť k zníženiu ich sociálnej závislosti a podporiť ich autonómiu. Tak sa Slovensko môže stať krajinou, kde mladí ľudia budú chcieť zostať žiť. Dnes je na Slovensku viac ako 70 % mladých ľudí, ktorí by uprednostnili život v inej krajine.

3.2 Posilnenie postavenia mládeže

Je potrebné podporiť a uplatniť potenciál mladých ľudí pri obnove spoločnosti a aktívne ich zapájať do rozhodovacích procesov na všetkých úrovniach.

Stratégia je plne kompatibilná s európskym rámcom, kde na základe súčasných poznatkov o situácii mládeže existujú tri všeobecné a prepojené ciele, úzko súvisiace s cieľmi obnovennej sociálnej agendy, a to:

- **vytvoriť viac príležitostí** pre mládež vo vzdelávaní a zamestnaní,
- **zlepšiť prístup mladých ľudí k rozhodovacím procesom** a podporiť plnú participáciu mladých ľudí na živote spoločnosti,
- **podporovať vzájomnú solidaritu** medzi spoločnosťou a mladými ľuďmi.

V rámci každého cieľa stratégie existujú dve alebo tri „oblasti činnosti“ s čiastkovými cieľmi. Tieto zahŕňajú vzdelávanie, zamestnanosť, tvorivosť a podnikavosť, participáciu, mládež a svet, zdravie a zdravý životný štýl, sociálne začlenenie, dobrovoľníctvo a nakoniec prácu s mládežou ako špecifický podporný cieľ, ktorý má za úlohu asistovať pri dosahovaní všetkých ostatných cieľov.

Predložená stratégia dodržiava vyššie menovaný rámec a oblasti podpory, aby sa tak dosiahla maximálna možná úroveň prepojenia medzi európskou a vnútroštátnou úrovňou a posilnil sa výsledný multiplikačný efekt.

4.1 Medzirezortný prístup

Štátna politika vo vzťahu k mládeži zahŕňa oblasti života mladých ľudí, ktoré sú v agende viacerých orgánov štátnej správy. Preto tvorba a implementácia efektívnej politiky vo vzťahu k mladej generácii nevyhnutne vyžaduje spoluprácu medzi dotknutými rezortmi a ostatnými orgánmi štátnej správy, v ktorých predmete činnosti sa vyskytujú opatrenia dotýkajúce sa mládeže.

4.2 Participácia

Politiku vo vzťahu k mládeži je možné efektívne zabezpečiť, ak sa pripravuje v spolupráci zainteresovaných rezortov a ak sa konzultuje s mladými ľuďmi (pozri bod 3.2). Strategické ciele v tomto dokumente boli vytvorené na základe výsledkov diskusií s mládežou, mladými vedúcimi, mládežníckymi vedúcimi a pracovníkmi s mládežou. K ich formulovaniu prispeli aj odborníci jednotlivých rezortov aj z oblasti výskumu, aby stratégia reflektovala potrebu tvorby politiky založenej na dôkazoch.

4.3 Inkluzívnosť

Východiskom stratégie je právo každého mladého človeka na rešpekt, starostlivosť zo strany štátu a na rovnaké zaobchádzanie. Stratégia podporuje plné začlenenie sa mladých ľudí do spoločnosti, založené na aktívnom občianstve a zamestnanosti mládeže všetkých sociálnych vrstiev. Stratégia je založená na dodržiavaní a ochrane ľudských práv v multikultúrnej spoločnosti a na predchádzaní všetkým formám diskriminácie.

4 Medzigeneračná solidarita

Stratégia sa zameriava na mladých ľudí, plne však rešpektuje potrebu medzigeneračnej solidarity a dialógu medzi generáciami v záujme udržateľného rozvoja a napĺňania potrieb rôznych skupín obyvateľstva.

4.5 Orientácia na skutočné potreby

Stratégia vznikla na základe informácií o postavení mládeže v SR, získaných z výskumov a prieskumov⁶, ako aj expertných podkladov. Návrh textu stratégie tvorili členovia deviatich pracovných skupín (v súlade s oblasťami tejto stratégie, uvedenými v bode 5.), ktorými boli zástupcovia orgánov štátnej správy a samosprávy, zamestnávateľov a mimovládnych organizácií, aktívnych v príslušnej oblasti, ako aj experti, výskumníci a mladí ľudia.

Pracovné skupiny navrhli strategické ciele a opatrenia, ktoré boli predmetom konzultácií so zástupcami relevantných organizácií a inštitúcií, samospráv, ako aj s mladými ľuďmi vo veku do 30 rokov, a to na úrovni všetkých samosprávnych krajov Slovenska. Zámerom konzultácií bolo diskutovať o skutočnej potrebe a dôležitosti navrhnutých strategických cieľov. Výsledkom konzultácií boli pripomienky, ktorými sa zaoberali pracovné skupiny a zohľadnili ich v texte navrhovanej stratégie. Tento bol predložený na rokovanie Medzirezortnej pracovnej skupiny pre štátnu politiku v oblasti mládeže.

Uplatnený postup je v súlade s hodnotovou orientáciou tejto stratégie, zdôrazňujúcou význam zapájania mladých ľudí do tvorby opatrení a konzultačných procesov. Stratégia je postavená tak na reflexii skutočných potrieb a názorov mladej generácie, ako aj odborníkov v jednotlivých oblastiach.

Enviromentálna výchova

Environmentálna výchova vedie žiakov ku komplexnému pochopeniu vzájomných vzťahov medzi organizmami a vzťahom človeka k životnému prostrediu. Ide o rozvíjanie a najmä pochopenie nevyhnutného prechodu k udržateľnému rozvoju spoločnosti, ktorý umožňuje sledovať a uvedomovať si dynamicky sa vyvíjajúce vzťahy medzi človekom a prostredím, kde sú vzájomne prepojené aspekty ekologické, ekonomické a sociálne.

Na realizácii prierezovej témy sa podieľajú viaceré vzdelávacie oblasti (vyučovacie predmety). Vzájomným prepojením, rozšírením, upevňovaním a systematizáciou vedomostí, špeciálnych návykov a zručností upozorňujeme žiakov na súvislosti medzi poznatkami, ktoré si už osvojili na pochopenie problematiky zo širšieho pohľadu. Len tak dokážu skutočne pochopiť globálne problémy. Pochopenie je základnou podmienkou aktívneho prístupu žiakov k efektívnej ochrane a udržateľnému stavu životného prostredia.

Prierezové témy sú dôležitým prvkom vo vzdelávaní a podieľajú sa na utváraní a rozvíjaní kľúčových kompetencií predovšetkým v oblasti postojov a hodnôt.

Vzdelávacia oblasť „Príroda a spoločnosť“ poskytuje ucelený elementárny pohľad na okolitú prírodu a prostredie. Učí pozorovať, citlivo vnímať a hodnotiť konanie ľudí vo vzťahu k životnému prostrediu. V maximálnej miere využíva priame pozorovanie žiakov okolitého prostredia, ktoré výrazne ovplyvňuje emocionálnu stránku osobnosti jedinca.

Vzdelávacia oblasť „Človek a príroda“ zdôrazňuje pochopenie objektívnej platnosti základných prírodných zákonitostí, dynamických súvislostí od ekosystémov po biosféru ako celku, postavenie človeka v prírode a komplexnú funkciu ekosystémov vo vzťahu k ľudskej spoločnosti.

Vzdelávacia oblasť „Človek a spoločnosť“ a „Človek a hodnoty“ sa zameriava na súvislosti medzi ekologickými, technicko ekonomickými a sociálnymi prístupmi k riešeniu problematiky a poukazuje na ďalšie princípy udržateľnosti rozvoja (medziľudské vzťahy, spolupráca v rozmanitosti, odstraňovanie chudoby, chorôb, znižovanie rozdielov medzi ľuďmi, zaistenie dôstojného života ľudí.)

Vzdelávacia oblasť „Zdravie a pohyb“ rieši problematiku vplyvu prostredia na vlastné zdravie a na zdravie iných. V súvislosti s problémami súčasného sveta poukazuje aj na dôležitosť starostlivosti o životné prostredie pri organizovaní masových športových podujatí.

Dôležitú úlohu v prierezovej téme zastupujú informačno komunikačné technológie, ktoré umožňujú využívať aktuálne údaje o stave životného prostredia a možnosť simulovať určité udalosti. Komunikačné technológie podnecujú záujem o spôsoby riešenia ekologických problémov, umožňujú nadväzovať kontakty v tejto oblasti a vymieňať si informácie v rámci republiky, krajín EÚ a sveta.

Vzdelávacia oblasť „Umenie a kultúra“ poskytuje mnoho príležitostí na zamyslenie sa nad vzťahom človeka a životného prostredia, na uvedomenie si prírodného a sociálneho prostredia ako zdroja inšpirácie pre vytváranie kultúrnych a umeleckých hodnôt a na vnímanie estetických kvalít životného prostredia.

Prínos environmentálnej výchovy k rozvoju osobnosti žiaka

V oblasti vedomostí, zručností a schopností

- schopnosť chápať, analyzovať a hodnotiť vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím na základe poznania zákonov, ktorými sa riadi život na Zemi;
- poznať a chápať súvislosti medzi vývojom ľudskej populácie a vzťahom k prostrediu v rôznych oblastiach sveta;
- schopnosť pochopiť súvislosti medzi lokálnymi a globálnymi problémami a vlastnú zodpovednosť vo vzťahu k prostrediu;
- poskytovať vedomosti, zručnosti a návyky, ktoré sú nevyhnutné pre každodenné konanie a postoje človeka k životnému prostrediu;
- rozvíjať spoluprácu v pri ochrane a tvorbe životného prostredia na miestnej, regionálnej a medzinárodnej úrovni;
- pochopiť sociálne a kultúrne vplyvy, ktoré determinujú ľudské hodnoty a správanie, vedomie individuálnej zodpovednosti za vzťah človeka k prostrediu ako spotrebiteľa a výrobcu;
- vedieť hodnotiť objektívnosť a závažnosť informácií o stave životného prostredia a komunikovať o nich, racionálne ich obhajovať a zdôvodňovať svoje názory a stanoviská;
- schopnosť využívať informačné a komunikačné technológie a prostriedky pri získavaní a spracúvaní informácií, ako aj prezentácii vlastnej práce;

V oblasti postojov a hodnôt

- vnímať život ako najvyššiu hodnotu

- pochopiť význam udržateľného rozvoja ako pozitívnej perspektívy ďalšieho vývoja ľudskej spoločnosti;
- posilňovať pocit zodpovednosti vo vzťahu k živým organizmom a ich prostrediu;
- podporovať aktívny prístup k tvorbe a ochrane životného prostredia prostredníctvom praktickej výučby;
- posilňovať pocit zodpovednosti vo vzťahu k zdravému životnému štýlu a k vnímaniu estetických hodnôt prostredia;
- schopnosť vnímať a citlivo pristupovať k prírode a prírodnému a kultúrnemu dedičstvu;
- prehlbovať, rozvíjať a upevňovať hodnotový systém v prospech konania k životnému prostrediu;
- rozvíjať schopnosť kooperovať v skupine, deliť si úlohy, niest' zodpovednosť;

Tematické okruhy

Ochrana prírody a krajiny –

Les (význam lesa, funkcia lesného ekosystému, les v našom prostredí, vzájomné vzťahy v ekosystéme lesa, negatívne dôsledky odlesňovania na životné prostredie), pole (význam, zmeny krajiny vplyvom činnosti človeka, spôsoby hospodárenia na poli, okolie polí), vodné zdroje (ľudské aktivity spojené s vodným hospodárstvom, hospodárenie s vodou), more (druhovú rozmanitosť, význam pre biosféru, morské riasy a kyslík, cyklus oxidu uhličitého), tropický dažďový prales (druhovú rozmanitosť, miznutie tropických dažďových pralesov a ich následky na ekologickú rovnováhu Zeme); ľudské sídlo – mesto – dedina (umelý ekosystém, jeho funkcia a vzťah k okoliu, aplikácia na miestne podmienky, urbanizácia - vplyv na prírodu a krajinu), kultúrna krajina (pochopenie dôsledkov rozhodnutí a činnosti ľudí v minulosti na súčasný stav životného prostredia);

Zložky životného prostredia-

Voda (význam vody, kolobeh vody, ochrana jej čistoty, ohrozovanie vôd, pitná voda u nás a vo svete, čistenie odpadových vôd, spôsoby riešenia), ovzdušie (význam pre život na Zemi, klimatické zmeny, zdroje znečistenia, čistota ovzdušia), pôda (význam pôdy pre život na Zemi, ochrana pôdy, dôsledky erózie, znečisťovanie pôdy – odpadové skládky, priemysel, poľnohospodárstvo), zachovanie biodiverzity (význam druhej rozmanitosti pre zachovanie biologickej rovnováhy na Zemi a jej ochrana);

Prírodné zdroje, ich využívanie, ochrana-

Význam prírodných zdrojov pre človeka, obnoviteľné prírodné zdroje, neobnoviteľné prírodné zdroje, racionálne využívanie prírodných zdrojov vo vzťahu k udržateľnému rozvoju, využívanie alternatívnych zdrojov energie;

Ľudské aktivity a problémy životného prostredia-

Poľnohospodárstvo a životné prostredie, doprava a životné prostredie (význam, vývoj, energetické zdroje dopravy a ich vplyv na prostredie, druhy dopravy a ekologická záťaž, doprava a globalizácia), priemysel a životné prostredie (priemyselná revolúcia a demografický vývoj, vplyv priemyslu na prostredie, spracovávané materiály a ich pôsobenie na životné prostredie, vplyv právnych a ekonomických nástrojov na vzťah priemyslu k ochrane životného prostredia, priemysel a udržateľný rozvoj spoločnosti), odpady a spôsoby hospodárenia s odpadmi (odpady a príroda, princípy a spôsoby hospodárenia s odpadmi, druhy odpadu, likvidácia, triedenie, recyklovanie odpadu), ochrana prírody a kultúrnych pamiatok (význam ochrany prírody a kultúrnych pamiatok, ochrana mestských pamiatok zaradených do zoznamu Svetového dedičstva, právne riešenie u nás, v EÚ a vo svete), zmeny v krajine (dôsledky urbanizácie – narušovanie prírodných ekosystémov, záber poľnohospodárskej pôdy, územné plánovanie z hľadiska ochrany životného prostredia), dlhodobé programy zamerané na zvyšovanie ekologického vedomia ľudí (Agenda 21, Deň Zeme, Deň životného prostredia OSN...);

Vzťah človeka k prostrediu-

Naše mesto, obec (prírodné zdroje, ich pôvod, spôsoby využívania a riešenia odpadového hospodárstva, príroda a kultúra nášho okolia a jej ochrana), náš životný štýl (spotreba vecí, energie, odpady, vplyv na prostredie), lokálne a globálne ekologické problémy (príklad problému, jeho príčina, dôsledok, súvislosť, možnosti a spôsoby riešenia, vlastný názor, jeho zdôvodnenie a prezentácia), prostredie a zdravie (kvalita života, rozmanitosť vplyvov prostredia na zdravie, možnosti a spôsoby

ochrany zdravia, environmentálne zdravie) nerovnomernosť života na Zemi (rozdielne podmienky prostredia a rozdielny spoločenský vývoj na Zemi, príčiny a dôsledky globálnych ekologických problémov a princípy udržateľnosti rozvoja);

Vymedzenie základných pojmov

Životné prostredie - je všetko, čo vytvára prirodzené podmienky existencie organizmov vrátane človeka a je predpokladom ich ďalšieho vývoja. Jeho zložkami sú najmä ovzdušie, voda, horniny, pôda a organizmy.

Životné prostredie môžeme chápať ako miesto alebo priestor, v ktorom pôsobia všetky možné činitele v takej miere, že človek ako jeho súčasť môže v ňom žiť, vyvíjať sa aj realizovať.

Ekológia - náuka o štruktúre a fungovaní prírody, o vzájomných vzťahoch organizmov, ich vzťahoch k prostrediu, a to na úrovni jedincov, populácií, biocenóz, ekosystémov a celej biosféry.

Environmentalistika - náuka zaoberajúca sa vzťahmi medzi človekom a prírodnými a sociálno-ekonomickými systémami.

Environmentálna výchova - je cieľavedomé odovzdávanie vedomostí a vytváranie návykov pre zodpovedný prístup k životnému prostrediu. Integruje vedomosti z ekológie, ekosoziológie (náuky o ochrane prírody), fyziotaktiky (náuky o rozumnom dlhodobom využívaní prírodného prostredia a prírodných zdrojov), etiky, axiológie, psychológie, sociológie.

Uvedomé environmentálne správanie ako súčasť gramotnosti človeka patrí už k imperatívu súčasnosti. Predpokladom takéhoto správania je požiadavka dostupnosti informačných zdrojov, dobrá orientácia v pojmoch a z poznania teoretických východísk vedieť anticipovať dôsledky, ktoré súčasný trend znečisťovania či celkového hazardovania s prostredím prinesú. Je to veľmi náročná úloha, pretože:

- ako každá výchovná úloha je procesom dlhodobým, na naplnenie jej cieľov nestačí formálna proklamácia jeho uskutočňovania a výsledky sa prejavujú postupne až po generáciách,
- vzhľadom na akútnosť problému, by sme kvalitné výstupy výchovného pôsobenia potrebovali už dnes.

Problém ochrany životného prostredia je globálny, týka sa každej sféry života ale aj každého jednotlivca. To znamená, že nie len štát, ale každý jednotlivec by sa mal v rámci svojich možností prispieť k skvalitneniu životného prostredia a k tomu by mala viesť **environmentálna výchova** a s ňou súvisiaci aktívny záujem o riešenie problémov životného prostredia a poznanie jeho stavu.

Každý jednotlivec by mal poznať, čoho a ako sa daný problém konkrétne týka a ako on sám môže prispieť k minimalizácii jeho nežiaducich vplyvov. Riešenie otázok životného prostredia vyžaduje multidisciplinárny prístup. Túto požiadavku rešpektuje aj Environmentálne minimum, koncepcia uvedenia environmentálnej výchovy (EV) do výchovno-vzdelávacieho procesu. Vzhľadom k tomu, že EV nie je samostatným predmetom, problematika je súčasťou všetkých vyučovacích predmetov.

Všeobecné ciele environmentálnej výchovy

- podporovať jasné uvedomenie si vzájomnej závislosti jednotlivých súčastí životného prostredia - ničenie dažďového pralesa, ozónová diera...,
- upozorňovať na ekonomickú, sociálnu a politickú spojitosť mestských a vidieckych oblastí (rozhodnutia vlády a ich vplyv na životné prostredie),
- poskytnúť každej osobe príležitosť získať znalosti, hodnoty, postoje a zručnosti potrebné na ochranu a zlepšenie životného prostredia,
- podporovať záujemcov a aktivistov pri skúmaní a interpretovaní prostredia z rozličných perspektív (z hľadiska predmetu skúmania rôznych vedných odborov),
- vytvoriť nové vzorce správania jednotlivcov, skupín a spoločnosti ako celku voči životnému prostrediu (nové návyky, spôsoby správania v životnom prostredí, zvýšenie ekologického vedomia).

Environmentálna výchova zohľadňuje niekoľko zásadných **požiadaviek a kritérií:**

- 1.) **Výchova ako pestrá činnosť** - cieľom je dosiahnuť, aby sa žiaci dokázali zaoberať témami prírody a životného prostredia, aby nadobudli vedomosti a pripravenosť ekologicky myslieť a konať.

- 2.) **Výchova ako súčasť politiky** - EV sa stala súčasťou environmentálnej politiky. Vedie k obozretnejšiemu zaobchádzaniu s prírodou a jej zdrojmi. Riešenie environmentálnych problémov v nijakom prípade nie je možné prenášať na budúce generácie.
- 3.) **Výchova nesmie byť orientovaná katastroficky** - environmentálne problémy by sa nemali bagatelizovať, ale nemali by byť ani jediným obsahom takejto výchovy. Mládež potrebuje pozitívne príklady z neporušenej prírody a zo svojho ľudského životného prostredia. U žiakov nesmie vzniknúť dojem, že o prírodu sa treba starať len vtedy, keď je poškodená.
- 4.) **Výchova musí byť komplexná** - environmentálne vedomie a konanie je založené na vedomostiach, skúsenostiach, postojoch, hodnotách. To sú komplexné ciele, ktoré vyžadujú aj celistvý vyučovací proces so zapojením „celého človeka“ s jeho potrebami, emóciami a problémami. Treba upozorňovať na to, že práve spoločenské rozhodnutia viedli k environmentálnym problémom a ich riešenia sú potom závislé od rozhodnutí v politike i v ekonomike.
- 5.) **Výchova vyžaduje chápanie, prežívanie a konanie** - len žiaci vybavení konkrétnymi zážitkami, skúsenosťami a zodpovedajúcou výchovou môžu rozvíjať svoje kladné ekologické postoje a pripravenosť konať v prospech prírody.
- 6.) **Environmentálne sa musíme správať každý deň** - to, k čomu sa v konaní žiaci dopracujú, by malo byť odrazom v každodennom živote. Čím skôr sa učia environmentálne správať, tým sa pre nich toto správanie stáva samozrejmejším.
- 7.) **Výchova musí byť braná vážne** - v škole environmentálne aktivity nesmú byť ničím narušené, ani sabotované, aj keď prinášajú nepokoj a ťažkosti. Môže to viesť k dvojtvárnosti, kedy sa na jednej strane vraví, aký veľký význam majú ekologické vedomosti a na druhej strane sa tieto vedomosti vôbec nepremieňajú na činy. Aj činy musia byť brané vážne.
- 8.) **Výchova napomáha zvládať konflikty** - environmentálne témy prinášajú svoje napätie a konfliktnosť. Žiaci v EV by si mali uvedomovať hodnoty, navzájom ich porovnávať a spoločne pristupovať k hľadaniu rozhodnutí, konflikty s rozvahou akceptovať a hľadať kompromisy.
- 9.) **Výchova učí zvládať obavy** - strach zo zničenia životného prostredia vyvoláva časté obavy. Dôležité je vyhýbať sa témam vyvolávajúcim strach z nemožnosti nachádzať riešenie. EV by sa mala s obavami detí zaoberať, lebo potrebujú pomoc pri ich najlepšom zvládaní.
- 10.) **Výchova má prvky napínavosti a hravosti** - okrem konfliktov a obáv má výchova venovať rovnakú dôležitosť zábave, radosti, napínavosti, hravosti a prežitku. To všetko patrí ku globálnemu a živému učeniu. Pritom treba vo výučbe podporovať zmyslové vnímanie, aby žiaci prírodu chápali ako niečo živé a podstatné, nie ako neosobné pozadie.
- 11.) **Výchova je učením aj pre vyučujúcich** - aj učitelia v EV sa učia, popri rozširovaní metodických poznatkov aj o obsahových aspektoch environmentálnej problematiky na úrovni sebareflexie. Treba preskúmať vlastný postoj k ochrane životného prostredia a vo vlastnom konaní ho kladne propagovať. Učiteľ má strieďať metódy, aby učenie bolo pestrejšie a účinnejšie, uviesť aj niečo nové a nezvyklé (Kminiak, 1997).

J. A. Komenský prirovnáva život človeka k stromu. Hovorí, že zdravý strom sa vyvíja z koreňov. Ku koreňom prirovnáva deti predškolského veku. Ak bude učiteľ presvedčený o tom, o čom rozpráva dieťaťu, ak s ním bude citlivo pracovať, ak do dieťaťa zaseje to najlepšie, čiže mu umožní všetko precítiť jeho zmyslami, teda vidieť, počuť, ovoňať, ohmatať, určite z takéhoto dieťaťa vyrastie zdravý strom.

Aby sa to dosiahlo, je potrebné uplatňovať tieto **pedagogické postupy**:

- poznávať svet a prírodu cez citové väzby a prirodzenú detskú zvedavosť,
- neodovzdávať deťom hotové poznatky, ale podnecovať myslenie a vyvolávať nové spôsoby riešenia,
- umožňovať deťom čo najviac sa nechať unášať krásou prírody a nie ich iba poučovať o problémoch civilizácie.
- Environmentálnu výchovu musíme chápať globálne, čiže nielen ako ochranu Zeme, životného prostredia, ale aj ako sexuálnu výchovu, zdravý spôsob života, ale aj protidrogovú prevenciu

Metódy environmentálnej výchovy

Bádanie

Bádateľské skúmanie je zámerný proces vysvetľovania javov v prírodnom alebo materiálnom svete. Je to proces diagnostikovania problémov, hodnotenia experimentov a rozpoznávania alternatív, plánovania výskumu, skúmania predpokladov, vyhľadávania informácií, vytvárania modelov, diskusie. Bádanie vyžaduje zisťovanie predpokladov, využitie kritického a logického myslenia, zváženie alternatívnych vysvetlení.

Rozlišujeme niekoľko fáz bádateľského cyklu:

1. Bádateľská otázka
2. Vyslovenie hypotézy
3. Experiment a pozorovanie
4. Hľadanie informácií, tvorba teórie
5. Spracovanie
6. Záver

Ukážka:

1. Čo uvidíte, ak dáte pod mikroskop kukuričné vlasy?
2. Budeme vidieť dlhé rúrky ako pri ľudských vlasoch, ale bez kutikuly, lebo ide o rastlinu.
3. Žiaci pozorujú vzorku kukuričných vlasov.
4. Pomocou dostupných zdrojov zistia, čo vidia v mikroskope.
5. Svoje zistenia napíšu – kukuričné vlasy sú blízky piestikov .
6. Žiaci vytvoria záver a prezentujú ho pred ostatnými. Prínosom tejto metódy je, že žiaci sa naučia tvoriť závery na základe svojich skúseností z vedeckého bádania.

Brainstorming

Brainstorming je metóda spoločného zbierania nápadov. Používa sa na riešenie problémov.

Pravidlá brainstormingu:

1. Členovia skupiny sedia v kruhu alebo okolo stola.
2. Je zadaná konkrétna a jasná formulácia problému.
3. Jeden človek navrhne prvý nápad, ako vyriešiť daný problém. Sused od neho naľavo prispeje svojim návrhom na riešenie problému a tak postupne prispievajú ostatní členovia skupiny dookola, kým sa množstvo nápadov nevyčerpá. Nikto nekomentuje. Cieľom je zachytiť čo najviac akýchkoľvek nápadov.
4. Zatiaľ, čo všetci vymýšľajú nápady, jeden žiak zapisuje už vyslovené nápady na veľký papier tak, aby to mohli všetci členovia vidieť. Vyjadrenia by mali byť stručné a jasné.
5. Počas celého brainstormingu nie je dovolená žiadna kritika nápadov, ich hodnotenie a posudzovanie.
6. Ak niekto už nemá žiadny nápad, môže predať svoje slovo ďalej.
7. Je dovolené ťažiť z predchádzajúcich nápadov, stavať na nich tak, že budú doplnené a vylepšené.
8. Množstvo je dôležitejšie ako kvalita. Každý, aj ten najbláznivejší nápad, stojí za spomenutie, pretože môže dať podnet na vytvorenie tvorivého nového riešenia problému.
9. Keď sa všetky nápady vyčerpali, členovia skupiny zostavia kritériá na ohodnocovanie nápadov.
10. Členovia skupiny zhodnotia všetky nápady, vyberú jeden alebo kombináciu nápadov, ktoré predstavujú najschodnejšie riešenie.

Projekt

Projektová metóda sa používa na riešenie určitého problému, na skúmanie a porovnávanie, na vytvorenie niečoho nového. Pri dlhodobých projektoch je potrebné robiť plánovanie (určenie počtu skupín, stanovenie termínu, časový harmonogram), organizáciu (rozdelenie žiakov do skupín, určenie témy a podmienok), uskutočnenie, ukončenie, prezentovanie výstupu. Dôležitý je výber témy, aby bola primeraná danej vekovej kategórii a zodpovedala cieľom environmentálnej výchovy. Tieto metódy pútavo, zaujímavo, hravo a pritom pozitívne ovplyvňujú postoje žiakov k prírode a životnému prostrediu. A čo je rozhodujúce, nenásilnou formou prispievajú k napĺňaniu jedného z najdôležitejších cieľov - rozvoja poznávania, tvorivosti a aktívneho prístupu. Všetky uvedené metódy sa používajú v

skupinovej forme. Žiaci pracujúci v skupinách sa neboja neúspechu, lebo riešia problém spoločne. Aj slabší žiaci majú možnosť sa presadiť. Žiaci majú tendenciu porovnávať svoje výkony s ostatnými skupinami. Často sami prídu na to, aká je dôležitá jednota a súdržnosť skupiny. Nemenej dôležitá je deľba úloh a zorganizovanie práce v skupine. Nevýhodou skupinovej práce je hlučná komunikácia v skupine, preto je lepšie uprednostniť aktivity v okolí školy.

Finančná gramotnosť

Národný štandard finančnej gramotnosti (NŠFG) definuje finančnú gramotnosť ako schopnosť využívať poznatky, zručnosti a skúsenosti na efektívne riadenie vlastných finančných zdrojov s cieľom zaistiť celoživotné finančné zabezpečenie seba a svojej domácnosti.

Finančná gramotnosť má charakter prierezovej témy, t.j. začleňujeme do jednotlivých predmetov, čím rozvíjame medzipredmetové vzťahy. (realizovať ju v blokovanom vyučovaní, realizovať ju formou kurzu, vytvoriť samostatný predmet)

Metódy a formy

Finančné vzdelávanie orientujeme na rozvíjanie zručností pre uplatnenie v každodennom živote prostredníctvom aktivít, ktoré umožňujú relatívne autentický zážitok finančnej situácie a ktoré vedú k osvojeniu stratégií zodpovedného rozhodovania. Na tento účel využijeme nasledovné metódy a formy:

- **Heuristickú metódu**, t.j. metóda učenia objavovaním. Žiakom sa nepredkladajú hotové fakty alebo výsledky, ale sú podnecovaní, aby sami hľadali riešenia.
- **Situačné metódy** ich podstatou je riešenie istej problémovej situácie, ktorá je zrkadlom skutočnej udalosti.
- **Inscenačné metódy**, ktoré sú založené na simulácii a hraní rolí. Žiaci sa správajú tak, ako to vyžaduje ich rola, vciťujú sa do situácie. Hrať rolu v prevažnej miere dospelých je pre žiakov motivujúce a zábavné. Tým, že žiaci predstierajú inú osobu, môžu problém preskúmať z iného uhla pohľadu.
- **Diskusiu a diskusné hry**, ktoré precvičujú schopnosť komunikácie, vyjednávania a dosahovania súhlasu, formulácie názoru a pocitu, načúvania, vciťovania sa. Slúžia aj k ujasňovaniu a formovaniu hodnôt a postojov, zamysleniu sa nad novými problémami.
- **Didaktické hry**, t.j. klasické skupinové hry alebo strategické hry, ktoré sú spracované ako doskové hry, prípadne počítačové aplikácie.

Učebnú metódu si zvolí vyučujúci v závislosti od preberaného učiva. Avšak je nevyhnutné uviesť, že pri niektorých témach je vhodnejší tradičný frontálny výklad spojený so záverečným zopakovaním, pri iných aktivizujúce metódy.

Predmety, do ktorých priamo začleňujeme finančnú gramotnosť

Ťažisko finančného vzdelávania na gymnáziu je v učebných predmetoch občianska náuka a matematika. Samozrejme nesmieme zabúdať ani na etický rozmer finančnej gramotnosti. Finančné vzdelávanie na SOŠ je pokračovaním finančného vzdelávania na základnej škole.

Slovenský jazyk a literatúra

- Sloh – prosba/želanie, ospravedlnenie s vysvetlením, vyjadrenie súhlasu/nesúhlasu, tvorba otázok (žiadosť o informáciu), rozhovor, argument/protiargument, krátke správy (sms, e-mail), reklama, inzerát, prihláška, úradný list, úradný životopis, štruktúrovaný životopis, žiadosť
- Komunikácia – asertívna komunikácia
- Práca s informáciami – súvislé a nesúvislé texty
- Učenie sa – kontrola plnenia plánu, projektovanie vlastnej budúcnosti

Cudzí jazyk

- Obchod a služby
- Rodina a spoločnosť

- Domov a bývanie
- Ľudské telo, starostlivosť o zdravie
- Doprava a cestovanie
- Vzdelávanie a práca
- Človek a príroda
- Voľný čas a záľuby
- Stravovanie
- Obliekanie a móda
- Šport
- Mládež a jej svet
- Vzory a ideály

Matematika

- Praktická matematika
- Odhad a rádový odhad výsledku
- Rôzne metódy reprezentácie vzťahov
- Algebraizácia a modelovanie jednoduchých kvantitatívnych vzťahov
- Riešenie lineárnych rovníc a sústav
- Základné vlastnosti funkcií
- Výroková logika
- Elementárna finančná matematika
- Riešenie rovníc a nerovníc
- Odlíšnosti vyjadrovania v rôznych prostrediach
- Základy usudzovania

Informatika

- Informácie okolo nás – spracovanie informácií a ich prezentácia
- Komunikácia prostredníctvom IKT – získavanie informácií, bezpečnosť na internete
- Postupy, riešenie, algoritmické myslenie – algoritmy bežného života
- Informačná spoločnosť – riziká informačných technológií, právo a etika

Fyzika

- Energia okolo nás

Chémia

- Chemické reakcie, chemické rovnice
- Kvalita života a zdravie

Biológia

- Zdravý životný štýl

Dejepis

- Európska expanzia 1492 – 1914
- Vznik Slovenskej republiky (1993)

Geografia

- Vývoj obyvateľstva Európy a prognózy jeho vývoja (starnutie obyvateľstva)
- Človek a spoločnosť – aplikácia poznatkov na svetadiely a Slovensko

Občianska náuka

- Človek a spoločnosť – Sociálne procesy, Sociálne fenomény
- Občan a štát – Ľudské práva
- Občan a právo – Právo, Právo v každodennom živote
- Základné ekonomické problémy a ich riešenie
- Trhový mechanizmus – Ekonomický kolobeh, Správanie spotrebiteľov a výrobcov, Trhová rovnováha
- Trh práce
- Nezamestnanosť a jej sociálno-ekonomický dopad – Nezamestnanosť, Úrad práce

- Svet práce – Práca, Vzdelávanie, Písomné materiály uchádzača o zamestnanie, Vstup na trh práce, Samostatná zárobková činnosť
- Úloha peňazí a finančných inštitúcií – Peniaze, Finančné inštitúcie, Daňová sústava

Etická výchova

- Dôstojnosť ľudskej osoby
- Dobré vzťahy v rodine
- Filozofické zovšeobecnenie dosiaľ osvojených etických zásad
- Etika práce, etika a ekonomika

Umenie a kultúra

- Vnímanie a experimenty s každodennou kultúrou, s každodennými predmetmi okolo nás – plagát, reklama, logo
- Masová kultúra – trh s kultúrou, gýč, brak

Obsah vzdelávania finančnej gramotnosti v odborných predmetoch

Popisuje požiadavky na funkčnú finančnú gramotnosť žiakov prostredníctvom osvojených kompetencií. Tieto sú usporiadané do siedmych vybraných kategórií finančnej gramotnosti, ktoré opisujú akým spôsobom by mali žiaci byť schopní aplikovať vedomosti a zručnosti pri každodenných finančných rozhodnutiach a činnostiach. A súčasne predpokladajú napredovanie v získavaní poznatkov, zručností a skúseností potrebných pri riešení rôznych životných situácií človeka a rodiny.

Téma č. 1 Človek vo sfére peňazí

Čiastková kompetencia	Žiak je schopný
Vyhodnotiť trvalé životné hodnoty a osvojiť si vzťah medzi životnými potrebami a financiami ako prostriedku ich zabezpečenia	analyzovať svoje možnosti ako finančne prispieť pri zabezpečovaní životných potrieb v rámci rodiny
Pochopiť vzťah ľudská práca – peniaze a etickú súvislosť medzi bohatstvom a chudobou	prezentovať svoj postoj k peniazom aktívnym podieľaním sa na spravovaní financií v rodine posúdiť etické súvislosti bohatstva a chudoby v rodinnom a celospoločenskom kontexte
Osvojiť si, čo znamená žiť hospodárne	uviesť príklady dobrého hospodárenia (z literatúry, médií, svojho okolia, z vlastnej skúsenosti)

Téma č. 2 Finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí

Čiastková kompetencia	Žiak je schopný
Nájsť a vyhodnotiť informácie z rôznych zdrojov	identifikovať relevantné finančné informácie potrebné na prijatie rozhodnutia
	rozlíšiť charakter práce odborníka na finančné poradenstvo a daňového poradcu
	získavať informácie z internetových portálov vrátane investičných internetových portálov
	charakterizovať finančné inštitúcie a ich využitie aj cez internet
	analyzovať aktívnu a pasívnu komunikáciu s finančnými inštitúciami
	vyhodnotiť riziká spojené s finančnými produktmi (bežný účet, platobná karta)
	rozlíšiť majiteľa účtu a spolumajiteľa (disponenta), ich práva k účtom
Posúdiť význam boja proti korupcii,	identifikovať trestné činy, klasifikované ako korupcia

ochrany proti praniu špinavých peňazí a ochrany finančných záujmov EÚ	(prijímanie úplatku, podplácanie, nepriama korupcia), ako podvody, týkajúce sa ochrany finančných záujmov EÚ a ako pranie špinavých peňazí, opísať postup oznámenia korupcie vyhľadať na internete inštitúcie, ktoré sa zaoberajú korupciou, bojom proti korupcii, ochranou finančných záujmov EÚ a ochranou proti praniu špinavých peňazí rozlíšiť typy finančných podvodov (internetové, kartové, bankomatové) uviesť príklady z praxe na ochranu pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a financovaním terorizmu
Prijímať finančné rozhodnutia zvažovaním alternatív a dôsledkov	stanoviť si kroky na dosiahnutie krátko, stredne a dlhodobých finančných cieľov používať zodpovedné rozhodovanie pri strednodobých a dlhodobých cieľoch analyzovať vplyv inflácie na hodnotu peňazí uviesť príklady, ako dnes prijaté rozhodnutie môže ovplyvniť budúce príležitosti zhodnotiť vplyv daní, odvodov a poplatkov na finančné rozhodnutie klienta
Určiť rôzne spôsoby komunikácie o finančných záležitostiach	navrhnuť kroky, ktoré by obeť krádeže osobných údajov mala podniknúť na opätovné získanie osobnej bezpečnosti rozoznať osoby alebo subjekty, ktoré sú oprávnené získavať osobné informácie uviesť príklady zmlúv medzi jednotlivcami a podnikateľskými (finančnými) subjektmi (presnejšie definovať – fyzická a právnická osoba) identifikovať základné povinnosti zmluvných strán pri uzatváraní dohôd alebo obchodu uviesť príklady dôsledkov neznalosti zmluvy vrátane všeobecných obchodných podmienok a jej dodatkov
Stručne zhrnúť hlavné princípy ochrany spotrebiteľov	vysvetliť základné práva spotrebiteľov vrátane ich uplatnenia v praxi (modelové situácie) preskúmať internetové a tlačové zdroje aktuálnych informácií, týkajúce sa práv spotrebiteľov vyhodnotiť cenové triky a klamlivé zavádzajúce ponuky, fejkky identifikovať bežné typy spotrebiteľských podvodov, vrátane on-line podvodov

Téma č. 3 Zabezpečenie peňazí pre uspokojovanie životných potrieb – príjem a práca

Čiastková kompetencia	Žiak je schopný
Identifikovať zdroje osobných príjmov	rozlíšiť nominálnu a reálnu mzdu vysvetliť vplyv inflácie na príjem uviesť príklad štátneho príspevku k finančným produktom (napr. pri stavebnom sporení, hypotéky pre mladých)

Téma č. 4 Plánovanie a hospodárenie s peniazmi

Čiastková kompetencia	Žiak je schopný
-----------------------	-----------------

Vypracovať osobný finančný plán	vysvetliť, ako používať rozpočet na kontrolu vynakladania prostriedkov na dosahovanie finančných cieľov
	vypracovať osobný rozpočet mladého samostatne žijúceho človeka
	analyzovať osobné a ekonomicko-spoločenské udalosti, ktoré môžu zmeniť alebo ovplyvniť osobný rozpočet
	opísať spôsoby krytia deficitu (úvery, splátkový predaj, leasing) a vysvetliť ako splácať dlhy
Popísať spôsob používania rôznych metód platenia	opísať spôsoby riešenia schodkového a prebytkového rozpočtu
	vytvoriť si kartotekový systém pre finančné záznamy v papierovej aj elektronickej forme
	identifikovať fyzické osoby a právnické osoby, ktoré by mohli potencionálne byť dedičmi osobného majetku
Uplatniť spotrebiteľské zručnosti pri zodpovednom rozhodovaní o nákupe	vysvetliť účinok inflácie na kúpnu silu
	rozlíšiť pozitívne a negatívne vplyvy reklamy na spotrebiteľa
Vysvetliť daňový a odvodový systém	charakterizovať daňový a odvodový systém v SR
	vyplniť tlačivo „Daň z príjmu FO“
Zvážiť príspevky na darcovstvo a filantropiu	vysvetliť význam charitatívnych aktivít a opísať možnosti účasti na nich

Téma č. 5 Úver a dlh

Čiastková kompetencia	Žiak je schopný
Identifikovať náklady a prínosy jednotlivých typov úverov	použiť finančnú alebo on-line kalkulačku na zistenie celkovej ceny splatenia pôžičky s odlišnými úrokovými sadzbami a odlišnou dĺžkou splácania
	vysvetliť zložené úročenie
	charakterizovať ročnú percentuálnu mieru nákladov (RPMN)
	rozlíšiť pojem: úroková miera, fixácia, predčasné splatenie úveru
	vysvetliť, ako vplývajú tolerančné obdobia na kreditných kartách, metódy výpočtu úroku a poplatky na cenu úveru
	navrhnuť výber najvhodnejšieho finančného produktu vzhľadom na svoje potreby
	identifikovať rozličné typy študentských pôžičiek a alternatív k pôžičkám ako spôsobu financovania vysokoškolského vzdelávania
Zhodnotiť spôsoby, ako sa vyhnúť problémom so zadlžením (predĺžením) alebo ako ich zvládnuť	opísať možné dôsledky nadmerného zadlženia (predĺženia)
	vysvetliť spôsoby vyrovnania opätovného zadlženia
	analyzovať dôsledky finančných rozhodnutí v súvislosti s bankovými alebo nebankovými subjektmi
	posúdiť účel vyhlásenia (osobného) bankrotu a jeho možné dôsledky na majetok, zamestnanosť, cenu a dostupnosť úverov

	zhrnúť práva dlžníkov a veriteľov, týkajúce sa zrážok zo mzdy a odňatia majetku v prípade nezaplatenia dlhu (exekúcia)
Mať základné informácie o jednotlivých druhoch spotrebiteľských úverov	vysvetliť systém ochrany spotrebiteľa pri spotrebiteľských úveroch vrátane ochranných prvkov, ktoré zakotvuje príslušná právna úprava

Téma č. 6 Sporenie a investovanie

Čiastková kompetencia	Žiak je schopný
Diskutovať o tom, ako sporenie prispieva k finančnej prosperite	opísať pozitívne a negatívne stránky sporenia na krátkodobé, strednodobé a dlhodobé ciele vysvetliť rozdiel medzi sporením a investovaním
Vysvetliť, akým spôsobom investovanie zhodnocuje majetok a pomáha pri plnení finančných cieľov	rozlíšiť obchodovanie na vlastný účet a na cudzí účet
Zhodnotiť investičné alternatívy	porovnať hlavné črty úročených účtov vo finančných inštitúciách (bežné účty, sporiace účty, termínované vklady)
	vysvetliť, čo sú finančné trhy/burzy
	popísať, s čím sa obchoduje na finančných trhoch (akcie, dlhopisy, fondy, komodity a ďalšie)
	vysvetliť úlohu obchodníka s cennými papiermi
	opísať účel MIFID dotazníka
	porovnať investovanie do jednotlivých akcií a dlhopisov s investovaním do podielových fondov akcií alebo dlhopisov
	vysvetliť, ako inflácia ovplyvňuje výnosy z investícií (súčasná hodnota peňazí). Vysvetliť, ako prispôbiť investovanie finančným cieľom
	porovnať riziká a výnosy z rôznych typov investícií
Vysvetliť spôsob regulácie a dohľadu nad finančnými trhmi	zdôvodniť výber najvhodnejšieho produktu pre investovanie voľných finančných prostriedkov
	identifikovať vhodné typy investícií na akumulovanie prostriedkov na päťročné štúdium na vysokej škole, svadbu, založenie nového podniku, splátky na nové auto a dom a dôchodok
	vysvetliť dohľad nad finančnými trhom v Slovenskej republike – Národná banka Slovenska ako „jednotné kontaktné miesto“
	vysvetliť rozdiel medzi Fondom ochrany vkladov a Garančným fondom investícií
	opísať garančné schémy pre finančných spotrebiteľov

Téma č. 7 Riadenie rizika a poistenie

Čiastková kompetencia	Žiak je schopný
Vysvetliť pojem riziko a pojem poistenie	diskutovať o vzťahu medzi rizikom a hrozbou popísať výber najvhodnejšieho poistného produktu s ohľadom na vlastné potreby

Charakterizovať verejné poistenie a vysvetliť rozdiel medzi verejným a súkromným (komerčným) poistením	demonštrovať na konkrétnom príklade, aké druhy verejného poistenia je potrebné platiť pri brigádnickej činnosti študentov charakterizovať dôchodkové poistenie – 1. pilier, 2. pilier a 3. pilier
Charakterizovať komerčné poistenie	uviesť druhy poistenia, ktoré by sa mohli vzťahovať na náhodné poškodenie majetku alebo zdravia inej osoby porovnať podmienky návrhov poistných zmlúv v rámci povinného zmluvného poistenia vozidla z rôznych poisťovní vysvetliť rozdiel medzi poistením vlastného majetku a poistením zodpovednosti súvisiacej s vlastníctvom tohto majetku identifikovať skutočnosti, ktoré ovplyvňujú cenu poistenia bývania vysvetliť podstatu a význam životného poistenia s vymedzením rozdielom medzi rizikovým, rezervotvorným a investičným životným poistením

Globálne vzdelávanie na Slovensku

Národná stratégia pre globálne vzdelávanie definuje globálne vzdelávanie ako „vzdelávanie, ktoré zdôrazňuje globálny kontext v učení (sa). Prostredníctvom neho dochádza k zvyšovaniu povedomia o globálnych témach, ktoré sa týkajú každého jednotlivca, k rozvoju jeho kritického myslenia v týchto témach a k hlbšiemu porozumeniu oblastí a tém, ktoré sa týkajú celého sveta. Témy globálneho vzdelávania poskytujú priestor na zmenu postojov jednotlivca a posilňujú uvedomenie si vlastnej úlohy vo svete. Motivuje ľudí k zodpovednosti a vychováva smerom k osvojeniu si hodnôt aktívneho globálneho občana.“

Globálne vzdelávanie pomaly ale isto preniká aj do povedomia slovenskej pedagogickej obce avšak v porovnaní s krajinami, v ktorých koncepcia globálneho vzdelávania vznikala, prípadne v ktorých je už dlhšiu dobu využívaná, má situácia na Slovensku isté špecifiká, ktoré majú výrazný podiel v pohľade na celkový koncept globálneho vzdelávania.

Odlišný kontext

V krajinách, ktoré sa v súčasnosti vyrovnávajú s desaťročiami porušovania ľudských práv v období komunizmu má globálne vzdelávanie v porovnaní s politicky dlhodobo stabilnými demokraciami odlišný spoločenský, kultúrny, politický a ekonomický kontext.

Nová rola

Obyvatelia krajín strednej a východnej Európy si len začínajú zvykať na to, že prestávajú byť len prijímateľmi zahraničnej pomoci, ale že sa stávajú tiež aktívnymi darcami. A aj napriek výraznému ekonomickému rozvoju, prevyšuje miera chudoby v týchto krajinách stále štandardy západnej Európy. Mnoho ľudí preto nechápe, prečo by naša krajina mala prispievať na fondy globálnej solidarity v situácii, keď značná časť obyvateľstva je vystavovaná tlaku nezamestnanosti, chudoby a sociálneho vylúčenia.

Nižší počet utečencov a imigrantov z rozvojových krajín

V súvislosti s týmto faktom sa nepovažuje multikultúrne vzdelávanie, ktoré je integrálnou súčasťou globálneho vzdelávania, za nutnosť. V situácii, kedy učitelia neprichádzajú do každodenného kontaktu s cudzincami, nie je pre nich úplne jasné, prečo by sa mali zaoberať globálnym vzdelávaním.

Absencia koloniálnej minulosti

Je jednou z príčin všeobecného nezájmu o rozvojové krajiny. Na rozdiel od krajín západnej Európy neexistuje žiadny verejný záujem o dopady kolonializmu na súčasný stav krajín tretieho sveta.

Nedôvera k sociálnej spravodlivosti

Termíny ako sociálna spravodlivosť, rovnosť vyvolávajú nepríjemné spomienky na nedávnu komunistickú minulosť v krajinách strednej a východnej Európy. Je preto potrebné spresniť celý koncept globálneho vzdelávania.

Nedostatok odborníkov

Problematike rozvojového vzdelávania sa venuje minimálny počet odborníkov, väčšinou sú to ľudia pracujúci v mimovládnych organizáciách. Nedostatok odborníkov je spôsobený aj úplnou absenciou globálneho vzdelávania na vysokých školách.

Národná stratégia je veľmi komplexný dokument, ktorý jednak analyzuje doterajšiu situáciu v oblasti globálneho vzdelávania na Slovensku a načrtáva aj možný posun, ktorým by sa malo globálne vzdelávanie uberať. Okrem toho identifikuje hlavných aktérov, témy, princípy, východiská a ciele globálneho vzdelávania.

Národná stratégia pre globálne vzdelávanie definuje globálne vzdelávanie ako „vzdelávanie, ktoré zdôrazňuje globálny kontext v učení (sa). Prostredníctvom neho dochádza k zvyšovaniu povedomia o globálnych témach, ktoré sa týkajú každého jednotlivca, k rozvoju jeho kritického myslenia v týchto témach a k hlbšiemu porozumeniu oblastí a tém, ktoré sa týkajú celého sveta. Témy globálneho vzdelávania poskytujú priestor na zmenu postojov jednotlivca a posilňujú uvedomenie si vlastnej úlohy vo svete. Motivuje ľudí k zodpovednosti a vychováva smerom k osvojeniu si hodnôt aktívneho globálneho občana.“

Hlavným cieľom Národnej stratégie pre globálne vzdelávanie je zvýšiť povedomie verejnosti o globálnych problémoch a problémoch rozvojových krajín a motivovať ľudí k prijatiu globálnej zodpovednosti, aktívnemu globálnemu občianstvu a to i prostredníctvom začlenenia globálneho vzdelávania do vyučovacieho procesu formou globálnej dimenzie v jednotlivých predmetoch.

Čo je globálne vzdelávanie?

Globálne vzdelávanie je fenomén, ktorý vznikol predovšetkým vplyvom globalizácie na život človeka.

Impulzom k vzniku globálneho vzdelávania neboli akademické kruhy, či školské programy. Túto formu vzdelávania uviedli do života mimovládne organizácie už v osemdesiatych rokoch 20. storočia, a to najmä kvôli nedostatočnému informovaniu širokej verejnosti o problematike globálnej prepojenosti sveta. Globálne vzdelávanie sa teda snaží priblížiť problematiku zložitých vzťahov prepojenosti spoločností, krajín, kultúr, histórie, ekonomík v dnešnom globalizovanom svete.

Neexistuje však žiadna ustálená a všeobecná definícia globálneho vzdelávania. V literatúre sa popri termíne globálne vzdelávanie stretáme aj s pojmami ako rozvojové vzdelávanie, humanitárne vzdelávanie, vzdelávanie pre trvalo udržateľný rozvoj či globálne rozvojové vzdelávanie. Avšak najčastejšie využívanými pojmami sú popri globálnom vzdelávaní, rozvojové vzdelávanie a globálne rozvojové vzdelávanie.

Rozvojové vzdelávanie sa chápe ako prierezová disciplína zahŕňajúca témy z oblasti udržateľného rozvoja, ľudských práv, ekologického, multikultúrneho, globálneho vzdelávania. Jeho cieľom je pochopenie vzťahov medzi životmi ľudí z tzv. vyspelých a tzv. rozvojových krajín a na tomto základe tiež podpora medzinárodnej rozvojovej spolupráce.

Globálne rozvojové vzdelávanie by malo podporovať toleranciu, solidaritu a pochopenie problémov medzinárodného rozvoja, vo svojej metodike je zamerané na podporu aktívneho učenia a reflexie, kladie dôraz na rôznosť a rešpekt k druhým a prispieva tiež k ujasneniu vlastných priorít jednotlivcov v globálnom kontexte.

Definície globálneho vzdelávania

Globálne vzdelávanie je vzdelávacím prístupom k dosiahnutiu výučby, ktorá vedie k hlbšiemu porozumeniu rôznorodosti a nerovností na svete, k príčinám ich existencie a možnostiam riešenia problémov s nimi spojených.

Podnecuje všetkých zainteresovaných, bez ohľadu na vek, ku skúmaniu globálnych otázok, ako napríklad chudoba, a ich prepojeniu s ich každodenným životom. Narúšaním stereotypov a podporou nezávislého, samostatného myslenia sa snaží rozvojové vzdelávanie pomôcť rozvíjať praktické zručnosti a prispieť k pozitívnym zmenám v lokálnom i globálnom merítku.

Globálne vzdelávanie:

- Umožňuje ľuďom chápať prepojenie medzi ich vlastným životom a životmi ľudí z iných častí sveta.
- Zvyšuje povedomie o globálnych ekonomických, sociálnych, politických a environmentálnych aspektoch, ktoré ovplyvňujú náš život.
- Rozvíja schopnosti, postoje a hodnoty, ktoré umožňujú ľuďom spolupracovať a prispievať tak k zmene a uvedomelému rozhodovaniu nad vlastným životom.
- Usiluje o dosiahnutie väčšej spravodlivosti a udržateľnosti vo svete, v ktorom moc a zdroje budú rozdelené rovnocennejšie
- Je aktívny celoživotný vzdelávací proces založený na princípoch solidarity, rovnosti, integrácie a spolupráce.

V centre záujmu globálneho vzdelávania sú najmä tieto pojmy:

- globálne občianstvo
- vzájomná závislosť
- sociálna spravodlivosť
- riešenie konfliktov
- rozmanitosť
- hodnoty a vnímanie
- ľudské práva
- trvalo udržateľný rozvoj

Globálne vzdelávanie otvára myseľ a oči ľudí voči komplexnej realite sveta a prebúdzá potrebu prispieť k väčšej spravodlivosti, rovnosti a ľudským právam pre všetkých.

Globálne vzdelávanie zahŕňa:

- rozvojové vzdelávanie
- vzdelávanie o ľudských právach
- o udržateľnom rozvoji
- o mieri a prevencii konfliktov
- interkulturálne a multikulturálne vzdelávanie

Kritériá globálneho vzdelávania

- globálna dimenzia s dôrazom na problematiku vzťahov Sever - Juh
- perspektíva spravodlivosti s dôrazom na lokálnu a globálnu dimenziu
- vzdelávací a komunikačný proces, ktorý je participatívny

Globálne vzdelávanie je vzdelávacím prístupom, ktorý je založený na vzájomnom prepojení spoločností, krajín a ľudí, na súvzťažnosti sociálnych, kultúrnych a prírodných javov, spojení medzi minulosťou, prítomnosťou a budúcnosťou, uvedomujúc si zložitú podstatu kognitívnych afektívnych, fyzických a duchovných rozmerov ľudského bytia.

Nastoluje otázky rozvoja, rovnosti, mieru, sociálnej a environmentálnej spravodlivosti. Obsahuje osobné, lokálne, národné a globálne roviny. V rámci týchto zásad smeruje k vyučovaniu a učeniu, ktoré je experimentálne, interaktívne, demokratické, družné, participatívne, orientované na zmenu a deti.

Koncepcia rozvoja práce s mládežou na roky

Koncepcia rozvoja práce s mládežou na roky 2016 – 2020 (ďalej len „koncepcia“) je strategickým dokumentom štátnej politiky, ktorý špecifikuje prioritné ciele štátu v oblasti práce s mládežou do roku 2020. Nadväzuje na Stratégiu Slovenskej republiky pre mládež na roky 2014 – 2020 tým, že prispieva

k naplňaniu strategických cieľov pre oblasť práce s mládežou, ako jednej zo základných tematických priorít dokumentu, predovšetkým tematickú oblasť č. 9: „Práca s mládežou“. Stratégia Slovenskej republiky pre mládež na roky 2014 – 2020 bola vládou SR dňa 23. apríla 2014 schválená uznesením č. 192.

Tvorbe koncepcie predchádzalo vytvorenie analýzy práce s mládežou a definovanie základných cieľov a priorít prostredníctvom regionálnych aj národných konzultácií. Do konzultácií boli zapojení zástupcovia rôznych inštitúcií pôsobiacich v oblasti práce s mládežou a mládežníckej politiky zo všetkých regiónov Slovenska.

Koncepcia je rozdelená do piatich tematických oblastí, v ktorých je vždy stručne uvedený zjednodušený popis východiskovej situácie, vízia, ku ktorej sa má práca s mládežou do roku 2020 priblížiť a konkrétne ciele, ktoré je potrebné dosiahnuť v roku 2020. K nim je uvedených viacero možných opatrení. Tento zoznam nie je konečný a v priebehu platnosti koncepcie sa môžu ukázať aj ďalšie efektívne opatrenia, smerujúce k naplneniu pomenovaných cieľov. Ktoré opatrenia sa budú realizovať, v akom termíne a ktoré inštitúcie budú zodpovedné za ich plnenie, bude stanovené prostredníctvom akčných plánov po schválení koncepcie vládou SR.

Pod prácou s mládežou rozumieme cieľavedomú činnosť, ktorá reaguje na potreby mladých ľudí a vedie k pozitívnemu rozvoju ich osobnosti, aby sa dokázali plnohodnotne uplatniť v živote. Je založená na princípe dobrovoľnej účasti mládeže, partnerského prístupu a vzájomného rešpektu. Jej úlohou je prispievať k zrelosti, nachádzaniu životného smerovania a sebapoznania jednotlivca aj skupiny. Má vytvárať priestor k spolourozhodovaniu mladých ľudí o veciach, ktoré sa ich týkajú, motivovať ich k angažovanosti a prispievať tak k budovaniu občianskej spoločnosti. Realizujú ju ľudia špecificky pripravovaní na túto činnosť, aktívne pracujúci v tejto oblasti a tiež dobrovoľníci, ktorí sú pre naplňanie koncepcie nenahraditeľní.

Koncepcia vychádza z nasledovných princípov: práca s mládežou stavia na aktuálnej situácii mladého človeka a snaží sa naplňať jeho potreby; napomáha reálnemu uplatňovaniu práv mladých ľudí; smeruje k zabezpečeniu celkovej kvality života mladých ľudí; pracuje pre spoločné dobro jednotlivcov, komunit a spoločnosti; uznáva dôležité miesto mimovládneho sektora v dosahovaní výsledkov v práci s mládežou; uplatňuje systematický a komplexný prístup k práci s mládežou, ktorý je postavený na partnerstve, spolupráci a integrovanom prístupe všetkých aktérov (mladých ľudí, miestnych a regionálnych samospráv, štátnej a verejnej správy, mimovládnych organizácií, ďalších organizácií, inštitúcií, jednotlivcov, podnikateľského sektora, médií a celej spoločnosti); kvalitná práca s mládežou nemôže byť realizovaná bez adekvátnej finančnej podpory.

Potreby mladých ľudí ako východisko pre prácu s mládežou

Východisková situácia:

Súčasnou požiadavkou v rámci Európskej mládežníckej politiky je práca s mládežou založená na dôkazoch o skutočných potrebách mladých ľudí. Na Slovensku sa získavajú údaje o mládeži najmä prostredníctvom výskumov a prieskumov, ktoré tvoria podklad do tzv. správ o mládeži. Vydávajú sa v perióde 3 - 4 rokov (2010, 2014 a plánovaná 2017) a sú podkladom pre tvorbu celoštátnych strategických dokumentov. Špecifickejší zber údajov a zisťovanie potrieb mladých ľudí na regionálnej či miestnej úrovni sa realizuje v minimálnej miere, chýba nezávislá interpretácia takýchto zistení a ich následné využívanie pri konkrétnych opatreniach či grantových výzvach v práci s mládežou.

Vízia: Práca s mládežou založená na poznaní aktuálnych potrieb mladých ľudí.

Cieľ: Systematicky zisťovať a analyzovať potreby mladých ľudí na všetkých úrovniach – celoštátnej, regionálnej i miestnej, zistenia zverejňovať a na ich základe prijímať zodpovedajúce opatrenia.

Možné opatrenia:

- Pokračovať v zbere podkladov a vydávaní správ o mládeži na národnej úrovni.
- Podporovať prax zisťovania a analýzy potrieb mládeže na regionálnej a miestnej úrovni (podporovať rozvoj metodiky na zisťovanie a analýzu potrieb, prácu s ňou a jej šírenie).
- Podporovať (napr. prostredníctvom vzdelávania) realizátorov práce s mládežou vo využívaní analýzy potrieb mladých ľudí pri tvorbe, realizácii a hodnotení aktivít a programov pre mládež.

Pri zisťovaní a analyzovaní potrieb zabezpečiť pohľad expertov/odborníkov z relevantných oblastí, vrátane mladých ľudí.

Zviditeľňovať potreby mladých ľudí a posilniť ich advokáciu smerom k verejnosti i zástupcom relevantných inštitúcií, ktorých sa dotýka téma mládeže (tzv. „dôležitým dospelým“) na všetkých úrovniach (národnej, regionálnej i miestnej).

- Finančne podporovať prieskumy a výskumy zamerané na zisťovanie potrieb mladých ľudí v rámci programu „Dôkazy o mládeži“.

Kvalitná práca s mládežou

Východisková situácia:

Zdôrazňovanie zvyšovania kvality v práci s mládežou je ďalším celoeurópskym trendom. Expertná skupina EÚ definovala v roku 2015 základné princípy kvality práce s mládežou, bez ohľadu na to, v akom kontexte sa vykonáva. Jednou z foriem potvrdzovania kvality na Slovensku je akreditácia programov neformálneho vzdelávania v práci s mládežou na základe zákona č. 282/2008 Z. z. o podpore práce s mládežou a o zmene a doplnení zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 282/2008 Z. z.“). Zároveň v rámci nastavovania kritérií programu „Podpora mládežníckych organizácií“ dostali kritériá kvality omnoho väčšiu váhu ako v minulých programoch. Na Slovensku sa tvorba inovatívnych systémov na zvyšovanie kvality podporila v prvých výzvach programu Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky (ďalej len „MŠVVaŠ SR“) „Priority mládežníckej politiky“ (Programy pre mládež 2014 - 2020). V ostatných typoch organizácií (mimo detských a mládežníckych nadregionálnych organizácií) na úrovni regiónov, miest a obcí však zatiaľ chýba zhoda na tom, čo vytvára kvalitu v práci s mládežou. Zároveň je potrebná väčšia podpora zavádzania kvality prostredníctvom využívania rôznych nástrojov do praxe a vytvorenie motivačného prostredia, kde by sa organizácie mohli od seba vzájomne inšpirovať a učiť.

Vízia: Podpora a zvyšovanie kvality práce s mládežou

Cieľ 1: Zaviesť do praxe nástroje na meranie a podporu rozvoja kvality v práci s mládežou

Možné opatrenia

- Vytvoriť konsenzus o kritériách a indikátoroch kvality v práci s mládežou s ohľadom na rôzne formy, oblasti, cieľové skupiny a aktérov v práci s mládežou s prihliadnutím na európske trendy.
- Tvorba a podpora rôznych nástrojov na podporu kvality (peer review, externá spätná väzba...).
- Vzdelávanie a systémová podpora realizátorov práce s mládežou, aby vykonávali kvalitnú prácu s mládežou a využívali rôzne nástroje na podporu kvality.
- Podpora riadiacich a metodických pracovníkov v organizáciách a inštitúciách v práci s mládežou pri rozvoji kvality.
- Systémová podpora zavádzania kvality a štandardov do práce s mládežou.
- Zviditeľňovanie dobrých príkladov v oblasti kvality práce s mládežou
 - Rozšíriť akreditáciu programov neformálneho vzdelávania v práci s mládežou v rámci zákona č. 282/2008 Z. z. aj o akreditáciu inštitúcií.

Aktéri práce s mládežou

Východisková situácia:

V oblasti práce s mládežou pôsobí množstvo rôznych organizácií a subjektov. Činnosť celoštátnych organizácií, fungujúcich na členskom princípe s pravidelnou činnosťou, i organizácií s regionálnou pôsobnosťou je čiastočne zmapovaná, pretože sa uchádzajú

o zdroje MŠVVaŠ SR prostredníctvom „Programov pre mládež na roky 2014-2020“. V týchto organizáciách pôsobí veľké množstvo kvalitných ľudí, zväčša ako dobrovoľníci. I keď tieto organizácie sú z hľadiska práce s mládežou veľmi dôležité, zachytávajú z celkového počtu mladých ľudí na Slovensku iba pomerne malé percento. Je preto dôležité podporovať rast a tiež naplnenosť týchto organizácií mladými ľuďmi a zároveň aj mladými dobrovoľníkmi. Okrem mimovládnych organizácií a ďalších subjektov pracujúcich s deťmi a mládežou sem spadajú všetky školské výchovno-vzdelávacie zariadenia v zmysle platnej legislatívy.

legislatívou v rámci regionálneho školstva, no zároveň by na základe vyhlášky mali vykonávať aj aktivity patriace do práce s mládežou, čo spôsobuje v praxi viacero komplikácií. V podpore aktivít pre neorganizovanú mládež, by aj na základe nedávnych zmien vo financovaní, mali zohrávať dôležitú úlohu systematickou podporou miestnych organizácií regionálne i miestne samosprávy. Napriek niektorým pozitívnym príkladom však takáto podpora nie je dostatočná a chýba jej systematické koncepčné uchopenie. Významnú úlohu v práci s mládežou zohrávajú aj neformálne skupiny mládeže. Nevyriešená zostáva aj otázka, aké miesto majú v práci s mládežou ďalšie inštitúcie, ktoré v rámci svojej činnosti robia aj aktivity pre mládež, no spadajú do iných oblastí (napr. komunitné centrá zo sociálnej oblasti, napr. knižnice v oblasti kultúry a podobne).
ízia: Komplexný, funkčný a flexibilný systém práce s mládežou (na celoštátnej, regionálnej i miestnej úrovni)

Cieľ: Zadefinovať role a úlohy rôznych subjektov aktívnych v systéme práce s mládežou na všetkých troch úrovniach tak, aby sa ich aktivity vzájomne dopĺňali a spoločne napĺňali poslanie práce s mládežou

Možné opatrenia:

Vymedzenie práce s mládežou (aktivít a služieb) v rámci systému starostlivosti o deti a mládež mimo vyučovania (napríklad vo vzťahu k školským zariadeniam, kultúrnym a športovým organizáciám...).

Analyzovať aktuálny stav práce s mládežou na Slovensku i lokálne špecifiká (kto sa komu venuje, o koho sa staráme dostatočne a akými formami, a čo chýba) vrátane pomenovania cieľových skupín, ktorým sa nevenujeme dostatočne či vhodnými formami.

Podporovať väčšie zapojenie samospráv do podpory práce s mládežou na regionálnej a miestnej úrovni.

Prehodnotiť a vytvoriť nový systém starostlivosti o deti a mládež mimo vyučovania s vyjasnením postavenia a úloh jednotlivých aktérov (napr. centrá voľného času, školské kluby detí, základné umelecké školy, školy pri využívaní vzdelávacích poukazov, detské a mládežnícke organizácie a ďalšie organizácie podporované prostredníctvom miest a obcí), aby lepšie napĺňali úlohy štátu v tejto oblasti.

Komplexne reformovať činnosť a zameranie centier voľného času a vymedziť ich postavenie v práci s mládežou v súlade s navrhovaným novým systémom starostlivosti o deti a mládež mimo vyučovania (vrátane možnej transformácie na iné, ako školské zariadenie a úpravy príslušnej legislatívy).

Úprava legislatívy na základe vytvoreného modelu (novela Zákona č. 282/2008 Z. z., resp. Zákona č. 245/2008 Z. z. a ďalšej príslušnej legislatívy).

Financovanie práce s mládežou

Východisková situácia:

Verejné zdroje sú dôležitým zdrojom financovania mládežníckych organizácií, pretože umožňujú financovanie koordinačných a podporných aktivít centrály pre svoje regionálne pobočky. Tieto zdroje sú však často viazané na príslušný kalendárny rok (nezohľadňujú potreby sektora ohľadom dlhodobého financovania) a organizácie ich dostávajú k dispozícii neskoro (v mesiacoch máj / jún), čo sťažuje ich efektívne využitie. Z hľadiska dostupnosti tiež existujú veľké geografické rozdiely, keďže niektoré samosprávy vyčlenili finančné zdroje na podporu práce s mládežou a iné nie. Aj v prípadoch, keď financovanie aktivít pre mládež existuje, často je nesystematické. Nie sú zadané ciele a priority na základe relevantných analýz a zisťovaní potrieb. Zároveň existuje veľký nepomer z hľadiska financií určených na podporu práce s mládežou v porovnaní s financiami určenými na iné aktivity v rámci starostlivosti o deti a mládež mimo vyučovania napr. cez vzdelávacie poukazy. Zmena financovania centier voľného času platná od 1.1.2013 prerozdelenila zdroje pôvodne určené iba pre samosprávy, kde fungujú centrá voľného času plošne na všetky samosprávy, bez viazanosti ich využitia pre mládež. Táto zmena síce dáva samosprávam väčšiu flexibilitu v starostlivosti o mládež, no udiela sa bez systematickej podpory samospráv, ako tieto prostriedky efektívne využívať na podporu mládeže. Aktuálne nie sú k dispozícii informácie, aké aktivity, na základe čoho a v akej kvalite samosprávy z týchto zdrojov financujú. V rokoch 2011 – 2015 boli v oblasti práce s mládežou realizované dva národné projekty KomPrax- kompetencie pre prax a Praktik – Praktické zručnosti cez neformálne vzdelávanie v práci s mládežou z Európskeho sociálneho fondu (ďalej len „ESF“), ktoré priniesli dôležité inovácie a príklady dobrej praxe.

Vízia: Dostatočné, adresné, transparentné a udržateľné financovanie práce s mládežou.

Cieľ: Vytvoriť systém financovania práce s mládežou a zabezpečiť adekvátne zdroje na všetkých úrovniach (celoštátnej, regionálnej i miestnej).

Možné opatrenia:

Analyzovať systémy financovania aktivít starostlivosti o deti a mládež mimo vyučovania a ich efektivity z hľadiska napĺňania strategických cieľov v predmetných oblastiach a definovať nepokryté oblasti.

Na základe analýzy kvantifikovať a alokovať adekvátne množstvo prostriedkov potrebných na napĺňanie strategických cieľov v oblasti práce s mládežou (napr. prerozdelením existujúcich zdrojov v sektore, získaním dodatočných zdrojov a pod.).

Prepájať existujúce finančné zdroje všetkých relevantných rezortov, príslušných inštitúcií či nadácií na zabezpečenie medzirezortnej spolupráce v práci s mládežou na národnej, regionálnej i miestnej úrovni (a vytvárať priestor vzájomne sa od seba učiť).

Alokovať finančné prostriedky na program „Komunita mladým“ a jej

Prostredníctvom kumulovať štátne a miestne, resp. regionálne zdroje na prácu mládežou.

Vytvoriť grantové systémy pre prácu s mládežou na úrovni krajov z podielových daní previazať ich na analýzy potrieb a stanovené strategické ciele.

Nájsť zdroje na rozvoj infraštruktúry a investičné aktivity v práci s mládežou (napr. cez zdroje štrukturálnych fondov).

Vytvoriť nástroje na podporu neformálnych skupín.

Zabezpečiť vhodné podmienky pre organizácie pôsobiace v práci s mládežou (dlhodobé financovanie, inštitucionálna podpora, flexibilné financovanie, ktoré reaguje na zmenu potrieb, resp. ďalšia podpora, napr. vzdelávanie, ktoré je povinné...).

Zviditeľňovanie a uznávanie práce s mládežou

Východisková situácia:

Aktivity na európskej úrovni zamerané na zvýšenie uznania práce s mládežou a jej výsledkov sú tu už vyše desaťrocie. V rámci programov Európskej únie vzniklo špecializované centrum na prípravu strategických krokov súvisiacich s uznávaním práce s mládežou (SALTO Recognition). Od roku 2012 IUVENTA - Slovenský inštitút mládeže pripravila rôzne opatrenia na podporu uznania a zviditeľňovania práce s mládežou (konferencie Prúty a architekti, Neformálne vzdelávanie - fáma alebo bežná prax, Fórum inovatívneho učenia). Aktivity národného projektu Komprax - kompetencie pre prax v tejto oblasti vyvrcholili v roku 2013 podpisom Deklarácie o uznávaní prínosu neformálneho vzdelávania v práci s mládežou. Práca s mládežou bola zaradená aj do Stratégie Slovenskej republiky pre mládež na roky 2014 – 2020 ako samostatná téma a začali sa práce aj na novele zákona č. 282/2008 Z. z. Existuje viacero ďalších iniciatív v rámci mládežníckeho sektora, ako je napríklad ocenenie Rady mládeže Slovenska „Most“. Povedomie našej spoločnosti o prínosoch práce s mládežou a prečo je dôležitá, však zďaleka nedosahuje úroveň niektorých iných európskych krajín, ako napríklad v Dánsku či Belgicku.

Vízia: Spoločnosť, ktorá rozumie prínosom a dopadom práce s mládežou.

Cieľ: Vytvoriť nástroje na podporu uznávania práce s mládežou na všetkých štyroch úrovniach uznania (formálne, spoločenské, sebauznanie, politické) a využívať ich

Možné opatrenia:

Finančne podporiť prieskumy a výskumy na zisťovanie dopadov práce s mládežou v rámci programu „Dôkazy o mládeži“ a zistené informácie medializovať (sebauznanie).

Zviditeľňovať príklady kvalitných dlhodobých partnerstiev napr. kampaní, programov, projektov (spoločenské uznanie).

Zaradiť pracovníka s mládežou do Národnej sústavy povolání a Národnej sústavy kvalifikácií (formálne uznanie).

Rozšíriť výučbu práce s mládežou na vysokých školách (formálne uznanie).

Rozvíjať kompetencie pracovníkov samospráv zodpovedných za mládež (politické uznanie).

Realizovať informačné a propagačné aktivity o prínosoch práce s mládežou najmä smerované mimo sektor (spoločenské uznanie) na všetkých úrovniach.

Vytvoriť priestor pre prepojenie práce s mládežou a formálneho vzdelávania (formálne uznanie).

Implementácia, monitoring a sledovanie napĺňania Koncepcie

Za implementáciu Koncepcie rozvoja práce s mládežou na roky 2016 – 2020 je zodpovedné MŠVVaŠ SR a bude ju vykonávať v spolupráci s IUVENTOU – Slovenským inštitútom mládeže a príslušnými rezortmi. Napĺňanie cieľov koncepcie prostredníctvom jednotlivých rezortov sa bude uskutočňovať v rámci ich pôsobnosti a kompetencií. Monitoring a sledovanie napĺňania koncepcie bude vykonávať Medzirezortná pracovná skupina pre štátnu politiku v oblasti mládeže. Rozpracovanie koncepcie predpokladá 2-ročné akčné plány s ročným vyhodnotením na úrovni ministerstva školstva a zverejňovaním plnenia koncepcie verejnou zrozumiteľnou formou.

Mediálna výchova a mediálne kompetencie

Mediálna výchova (media education) je výchovou, ktorej cieľom je získanie mediálnych kompetencií. **Mediálne kompetencie** môžeme chápať ako schopnosť narábať s médiami, spôsobilosť prijímať a interpretovať mediálne obsahy a aktívne sa zúčastňovať procesu mediálnej komunikácie. Zjednodušenie môžeme povedať, že mediálna výchova je procesom učenia sa a vyučovania o médiách; mediálne kompetencie sú výsledkom tohto procesu – poznatky a zručnosti, ktoré si osvojili jeho účastníci.

Mediálna gramotnosť

Mediálne kompetencie sa niekedy označujú aj synonymom **mediálna gramotnosť** (media literacy). Mediálna gramotnosť je spôsobilosť chápať a dešifrovať mediálne obsahy, ktoré k nám prichádzajú informačnými kanálmi (prostredníctvom tlače, televízneho a rozhlasového vysielania, internetu a podobne). Takmer každý je mediálne gramotný, t. j. dokáže sledovať médiá a narábať s nimi, získavať z nich informácie a nechať sa nimi zabávať. Avšak nie každý je kompetentný interpretovať mediálne obsahy – aktívne si vyberať z mediálnej ponuky relevantné obsahy, citlivo rozlišovať medzi svojimi záujmami a záujmami vlastníkov médií, kriticky skúmať mediálne informácie.

Väčšina z nás je presvedčená o dobrej úrovni vlastnej mediálnej gramotnosti

Väčšina z nás, ktorí tvoríme mediálne publikum, je presvedčená o dobrej úrovni vlastnej mediálnej gramotnosti. Poznáme názvy televíznych relácií, filmových titulov, časopisov, kníh, populárnych pesničiek, poznáme mená celebrit, bez problémov dokážeme sledovať dejovú líniu vo filmoch a televíznych seriáloch. Napriek tomu sa zrejme úroveň našej mediálnej gramotnosti nezmenila od čias, keď sme ešte boli v puberte.

Naša informovanosť o mediálnych obsahoch (o populárnej hudbe, filmoch, televíznych reláciách, PC hrách, internetových stránkach) časom enormne narástla. Avšak je málo pravdepodobné, že sme si analogicky rozšírili aj vedomosti o tom, akým spôsobom sa vyrábajú a upravujú mediálne obsahy, kto vlastní jednotlivé médiá, ako funguje ekonomika v médiách a aké účinky vyvolávajú médiá na jednotlivcov i celú spoločnosť.

Štyri hlavné problémy pri kontakte s médiami

Existujú štyri hlavné problémy, ktoré vznikajú pri kontakte s médiami: informačná presýtenosť, falošný dojem informovanosti, falošný dojem kontroly, falošné presvedčenia. Mediálna výchova je nástrojom, ktorý môže publiku pomôcť prekonať tieto nežiaduce efekty médií. Skúsme si v krátkosti tieto problémy priblížiť, aby sme získali lepšiu predstavu o tom, v akej situácii sa nachádza súčasné mediálne publikum.

Informačná presýtenosť

Informačná presýtenosť vzniká ako dôsledok obrovského pretlaku informácií, ktoré k nám plynú informačnými kanálmi. Prirodzenou reakciou členov publika je osvojenie si návyku automatického, bezmyšlienkovitého správania v kontakte s médiami. Keďže väčšina informácií z médií pre nás nemá žiadnu hodnotu a len zaťažuje našu pozornosť, naučili sme sa vypínať svoju pozornosť a viac-menej pasívne vnímať a prijímať to, čo k nám prichádza z médií. Množstvu informácií sa bránime tým, že sa sledujeme len malé množstvo médií a mediálnych obsahov: napríklad pozeráme niekoľko televíznych relácií, čítame určitý druh časopisov alebo počúvame len určitý žáner populárnej hudby. Ochudobňujeme sa tak o možnosť dostať sa k novým informáciám, ktoré by presahovali horizont našej každodennej skúsenosti a mohli by rozšíriť naše obzory.

Falošný dojem informovanosti

Falošný dojem informovanosti je rovnako ako informačná presýtenosť zapríčinený skutočnosťou, že kultúra nás bombarduje množstvom informácií. Ich nepretržitá produkcia v nás vyvoláva skreslenú predstavu, že vieme všetko, čo potrebujeme vedieť. Veľké množstvo informácií však neznamená tiež informačnú pestrosť a rôznorodosť. Je to skôr naopak, čím viac informácií médiá spracovávajú, tým je ich ponuka homogénnejšia. Napríklad namiesto toho, aby spravodajské médiá, ktoré zamestnávajú veľké množstvo reportérov a vytvárajú rozsiahle spravodajské siete, prinášali relevantné informácie o všetkých dôležitých oblastiach a témach spoločenského života a analyzovali ich do hĺbky, publikujú len malé množstvo informácií spracovaných väčšinou povrchno, a tie neustále opakujú.

Nepomôže nám ani to, ak sledujeme viacero médií, lebo väčšina z nich informácie od seba navzájom preberá a publikuje teda takmer to isté, čo ostatní. Tento efekt sa nazýva aj „hra odrážajúcich sa

zrkadiel“. Ak zostaneme v stave automatického správania a vnímania, nebudeme schopní získať rôznorodé informácie. Budeme mechanicky a pasívne prijímať tie informácie, ktoré si pre nás vybrali médiá, a nebudeme aktívne hľadať tie, ktoré by sme chceli my sami.

Falošný dojem kontroly

Falošný dojem kontroly je paradoxom, ktorý vznikol vďaka prudkému technologickému pokroku. Množstvo komunikačných a informačných technológií nám umožňuje podstatne zvýšiť kontrolu nad tým, čo všetko budeme prijímať zo strany médií. Napriek tomu stále menej zvládame usmerňovať svoj vlastný mediálny konzum. Nadbytok mediálnych obsahov si vynucuje náš pasívny postoj a automatické reakcie, takže v konečnom to nie sme my, kto reguluje proces mediálnej komunikácie, ale skôr tí, ktorí nám mediálne obsahy ponúkajú.

V minulosti si človek sám vyberal médiá, z ktorých chcel získať informácie, alebo pri ktorých sa chcel zabávať. Musel ich obvykle aj iniciatívne vyhľadať (napríklad zájsť do knižnice alebo do kina). Elektronické médiá na báze vysielania však túto situáciu zmenili a dnes sú to skôr informácie, ktoré „vyhľadávajú“ svoje cieľové publikum, (dobrým príkladom môže byť reklama). Pokiaľ počúvame rozhlas alebo pozeráme televíziu v nejakej miestnosti, každý, kto sa tam bude s nami nachádzať, bude vystavení prijímaniu mediálnych obsahov, či už to chce alebo nie.

Konzumáciu médií môžeme kontrolovať a aktívne ovplyvňovať

Určité vyvážene priniesli záznamové médiá, ktoré dovoľujú publiku selektovať, zaznamenávať a prehrávať si informácie a mediálne obsahy podľa vlastného uváženia (napríklad videokazety, mp3 prehrávače) a internet. Väčšina členov mediálneho publika však naďalej bezmyšlienkovito prijíma vysielané informácie a mediálne obsahy a nechá sa nimi podvedome ovplyvňovať. Len málo ľudí uvedomuje, že môžu svoj mediálny konzum kontrolovať viac ako v minulosti a aj tí, ktorí to postrehnú, si nie sú vždy celkom istí, ako na to.

Ako vznikajú falošné presvedčenia?

Falošné presvedčenia sú buď dôsledkom toho, že preberáme názory a postoje, ktoré sme videli v médiách, alebo si vytvárame vlastné presvedčenia na základe nedostatočných a neúplných informácií z médií. Vznik falošných presvedčení je možný vtedy, ak dôverujeme informáciám, ktoré sú povrchné a čiastkové. Falošnosť presvedčení spočíva v tom, že neodrážajú realitu alebo sú logicky chybné.

Média preferujú senzačné a dramatické udalosti

Média preferujú informovanie o senzačných a dramatických udalostiach, ale nie o udalostiach typických. Výsledkom je skreslenie predstáv členov publika o sebe samých i o spoločnosti, v ktorej žijú. Väčšina ľudí si napríklad myslí, že kriminalita je určite vážnym celospoločenským problémom, ale len malé percento z nich vyjadruje skúsenosť, že je to problém, ktorí prežívajú aj v mieste svojho bydliska. Podobne je veľké množstvo ľudí presvedčených o tom, že médiá, najmä televízia, majú veľmi silný vplyv na iných ľudí (napríklad, že ich podnecujú k násilnému správaniu).

Podceňujeme vplyvy, ktoré na nás médiá majú

Výrazne pritom podceňujú vplyv, ktoré majú médiá na nich samých. Nebezpečenstvo falošných presvedčení spočíva v tom, že sa zvyknú časom posilňovať. Keď sú členovia mediálneho publika opakovane vystavovaní falošným informáciám, sú si čoraz istejší, že ich falošné presvedčenia sú správne. Nemajú motiváciu zmeniť ich. Ak niekto upozorní na to, že tieto presvedčenia sú založené na nepravdivých informáciách, jednoducho mu nebudú veriť, lebo sú si istí o ich pravdivosti. Nielenže si časom prestanú klásť otázky, či sú ich presvedčenia vôbec správne, ale budú aj čoraz menej tolerantnejší k iným presvedčeniam, ktoré by správne byť mohli.

Vyhýbať sa automatickým reakciám v kontakte s médiami

Hlavný zmysel mediálnej výchovy je v tom, že nám môže pomôcť vyhýbať sa automatickým reakciám v kontakte s médiami. Určitá mieria automatických reakcií je nutná kvôli veľkému množstvu informácií, ktorému sme vystavení, ale nemusí to byť náš prevažujúci alebo dokonca jediný postoj k informáciám a mediálnym obsahom. Pri automatickom reagovaní nevyvíjame námahu na pozorné a vedomé sledovanie médií, veľmi sa nesnažíme analyzovať a vyhodnocovať mediálne obsahy a ani hľadať ďalšie informácie na to, aby sme si mohli vytvoriť primeranejšie interpretácie.

Sledujme vlastné ciele – nie ciele vlastníkov médií

Automatické reakcie môžeme oslabiť, ak si navykne vyhľadávať také mediálne obsahy, ktorým sa zvyčajne nevystavujeme. Potrebujeme nad nimi premýšľať. Práve tým, že pre nás budú nové, nebudeme ich môcť akceptovať ako zaručené. Druhá vec, ktorú môžeme urobiť, je cielene vyhľadávať také mediálne obsahy a témy, ktoré budú vychádzať z našich vlastných potrieb a budú odrážať naše ciele a nie ciele vlastníkov médií.

Mediálna výchova: vzdelávanie o médiách a o mediálnej komunikácii

Zmyslom mediálnej výchovy je rozvoj schopností kritického porozumenia médiám a spôsobilosti ich aktívnej recepcie. Pod mediálnou výchovou by sa nemala chápať výchova a vzdelávanie prostredníctvom médií alebo s pomocou médií. Je to vzdelávanie o médiách a o mediálnej komunikácii. Všetky svoje úvahy o mediálnej výchove smerujú na cieľové publikum, ktoré tvoria deti a mládež (existuje totiž aj mediálna výchova dospelých). Skúsme si jeho predstavy a koncepciu mediálnej výchovy priblížiť.

Mladí ľudia ako producenti vlastných mediálnych obsahov

Od mladých ľudí by sme nemali očakávať iba to, že sa stanú „poučenými konzumentami“, teda, že budú schopní samostatnej, nezávislej interpretácie mediálnych obsahov, ale naším cieľom by mala byť aj ich emancipácia ako „kreatívnych producentov“, ako tvorcov vlastných mediálnych obsahov.

Dnes už je celkom bežnou súčasťou prejavu mladého publika tvorba vlastných mediálnych obsahov a prezentácií. Mladí ľudia fotografujú a nakrúcajú audiovizuálny materiál pomocou mobilných telefónov a preposielajú si ho v skupinkách svojich rovesníkov, zverejňujú digitálne fotografie na internete, píšú blogy, publikujú videá na webových portáloch YouTube a podobne. Mládež si dnes vytvára svoju vlastnú kultúrnu identitu s pomocou médií.

Médiá tvoria najvýznamnejšiu zložku voľného času detí a mládeže

Význam mediálnej výchovy ako nevyhnutnej súčasti vzdelávania mladých ľudí sa vyzdvihuje aj poukázaním na štatistiky, podľa ktorých vo väčšine priemyselne rozvinutých krajín trávajú deti viac času pred televízorom ako v škole. Dokonca je to činnosť, ktorej venujú viac času ako akejkolvek inej aktivite. Ak k tomu prirátame dobu, ktorú trávajú pozeraním filmov, čítaním časopisov a hraním počítačových hier, zistíme, že médiá tvoria najvýznamnejšiu zložku ich voľného času.

Demokratizačné tendencie verzus obrana voči škodlivým kultúrnym obsahom

V histórii mediálnej výchovy sa vlastne cyklicky opakujú dve fázy: úsilie o demokratizáciu kultúrnych foriem v spoločnosti a úsilie o obranu voči škodlivým kultúrnym obsahom. Zástancovia demokratizačných tendencií akceptovali kultúru mládeže ako platnú a legitímnu formu kultúrneho sebvýjadrenia mladých ľudí a považovali za dôležité, aby ju reflektovali aj vzdelávacie kurikulá. Mediálna výchova sa v rámci tohto prúdu chápala ako súčasť progresívnych vzdelávacích stratégií, ktoré sa začali objavovať v 60. a 70. rokoch. Sympatizanti tohto prístupu hľadali cesty a spôsoby, ako prepojiť kultúru, propagovanú v škole, s kultúrou, ktorú mládež žila doma alebo si ju vytvárala spolu so svojimi rovesníkmi. Zástancovia defenzívnych postojov chceli mládež ochrániť pred škodlivým vplyvom médií.

Formotvorným prvkom mnohých vzdelávacích prístupov bol podozrievavý postoj k médiám. Ich predstavitelia implicitne predpokladali obrovskú moc médií a ich vplyv na publikum mládeže. Obávali sa, že médiá môžu mládeži svojimi manipulatívnymi praktikami uškodiť, a preto sa ich snažili „zaočkovať“ proti škodlivému vplyvu. Vzdelávanie sa chápalo ako nástroj posilnenia obranyschopnosti mládeže voči médiám. Zástancovia defenzívnych postojov nerealisticky očakávali, že mládež sa odvráti od mediálnej kultúry k vysokej kultúre.

Od „cenzorských prístupov“ k „poradenským prístupom“

V súčasnosti smeruje pohyb v mediálnej výchove od „cenzorských prístupov“ k „poradenským prístupom“. Teoretici, pedagógovia a výchovno-vzdelávací pracovníci si postupne začali uvedomovať, že protektívny prístup je neefektívny. Ak totiž mediálna výchova zasahovala do oblastí a tém, ktoré mládež považovala za privilegovanú sféru svojej vlastnej kultúry a vlastných kultúrnych pôžitkov, tak mladí ľudia mali sklon odmietiť to, čo im povedali učitelia.

Mediálna výchova sa dnes už nestavia do opozície voči každodenným skúsenostiam študentov s médiami. Napríklad mladí učitelia, ktorí vyrastali obklopení elektronickými médiami, nemajú dôvod chápať svoje poslanie ako misiu a odsudzovať médiá kvôli ich škodlivému vplyvu. Skôr sa snažia

podnecovať študentov, aby využili médiá na svoje vlastné kultúrne sebvýjadrenie. V mediálnej výchove sa vychádza z perspektívy študenta, stavia sa už na jeho existujúcom poznaní a skúsenosťami s médiami a nie na zámeroch a autoritatívnych inštrukciách učiteľa.

Aktívny postoj k médiám

Mediálna výchova sa nechápe ako ochrana, ale ako príprava. Študentom sa neadresujú odporúčania, aby si namiesto sledovania médií našli iné aktivity, ale aby boli pri kontakte s médiami informovaní a rozhodovali sa vo svojom vlastnom záujme.

A to je v tomto projekte najpodstatnejšie. V študentoch nemá zmysel vyvolávať strach z negatívnych účinkov médií. Oveľa rozumnejšie a produktívnejšie je rešpektovať ich záujmy a vkusové súdy. Úlohou učiteľa mediálnej výchovy je pomáhať formovať praktické zručnosti študentov pri recepcii a interpretácii mediálnych obsahov a povzbudzovať ich aktívny postoj k tým médiám, ktoré už dávno tvoria súčasť ich každodenného života.

Prevenie prejavov rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu, extrémizmu a ostatných foriem intolerancie

Plán činnosti koordinátora prevencie prejavov rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu, extrémizmu a ostatných foriem intolerancie je vypracovaný na základe školského zákona č. 245/2008, plánu práce školy pre šk. rok, pedagogicko-organizačných pokynov pre šk. rok a z dokumentu Konceptia boja proti extrémizmu na roky 2015 - 2019.

Aktivity, besedy a prednášky uvedené v pláne činnosti koordinátora, sú zostavené primerane schopnostiam a zručnostiam žiakov našej školy.

Hlavnou úlohou koordinátora je:

systemovo uplatňovať tvorivo-humanistický model, v ktorého centre pozornosti je žiak, jeho potreby a záujmy,

vytvárať prostredie, kde sa vyučujúci a žiaci budú cítiť emocionálne v pohode,

v spolupráci s vedením školy iniciovať preventívne aktivity a koordináciu prevencie ako integrálnu súčasť výchovno-vzdelávacieho procesu,

spolupracovať s vedením školy, triednymi učiteľmi a ostatnými pedagógmi,

monitorovať správanie sa žiakov a ich zmeny s cieľom predchádzania akýchkoľvek prejavov rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu, extrémizmu a ostatných foriem intolerancie,

realizovať programy v oblasti prevencie rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu, extrémizmu a ostatných foriem intolerancie,

zvyšovať informovanosť rodičov o prípadných prejavoch rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu, extrémizmu a ostatných foriem intolerancie,

realizovať individuálne poradenstvo pre rizikových žiakov,

Ciele činnosti koordinátora:

stimulovať formovanie osobnosti žiakov,

- predchádzať všetkým formám rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu, extrémizmu a ostatných foriem intolerancie,
- dodržiavať práva dieťaťa a vytvárať priateľskú atmosféru v škole a v triede,
- formovať odmietavý postoj k prejavom rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu, extrémizmu a ostatných foriem intolerancie,

- uvedenými metódami naučiť žiakov vyjadrovať svoje názory a postoje.

Primárna prevencia

- poskytovať preventívno-výchovné konzultácie rodičom, informovať žiakov, zákonných zástupcov o preventívnych programoch organizované školou, monitorovať a analyzovať situáciu v škole z hľadiska prejavov rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu, extrémizmu a ostatných foriem intolerancie,

Sekundárna a terciárna prevencia

- poskytnúť metodické materiály učiteľom a žiakom, organizovať besedy a prednášky, monitorovať správanie sa žiakov.

September

- do tematických plánov zapracovať tému zvyšovania povedomia o prejavoch rasizmu a extrémizmu,
- prednáška: Medzinárodný deň mieru 21.09.

Október

- beseda k téme: Rasizmus,
- film o prejavoch rasizmu: Je to iba vietor
- Svetový deň bez násilia 10.10.

November

- Medzinárodný deň proti fašizmu a antisemitizmu,
- Medzinárodný deň tolerancie 16.11.

December

- prednáška na tému: Xenofóbia,
- Deň ľudských práv 10.12.,
- film „Rozbitý svet“ .

Január

- Svetový deň mieru – beseda s prezentáciou,
- aktivita „Poďme krok dopredu“
- film o prejavoch rasizmu: Je to iba vietor .

Február

- Svetový deň sociálnej spravodlivosti 20.02.,
- beseda na tému: Extrémizmus.

Marec

- Medzinárodný deň boja proti rasovej diskriminácii,
- beseda: „Prečo som ku tebe taký ...“

Apríl

- extrémizmus na internete ,
- film: „Rozbitý svet“ .

Máj

- návšteva pamätného miesta popravených osôb.

Jún

- Deň najlepších priateľov 08.06.,
- vyhodnotenie činnosti za celý školský rok.

Plán činnosti koordinátora prevencie prejavov rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu, extrémizmu a ostatných foriem intolerancie sa v priebehu školského roka môže dopĺňať.

Plán práce koordinátorky výchovy k ľudským právam

Plán práce koordinátora pre ľudské práva bol skoncipovaný na základe Pedagogicko organizačných pokynov, Dohovoru o právach dieťaťa, Listiny ľudských práv, nového Štátneho vzdelávacieho programu, Školského vzdelávacieho programu a plánu práce školy.

Cieľom výchovy a vzdelávania k ľudským právam v školách (a nielen v nich) je osvojiť si vedomosti a zručnosti, formovať postoje, ktoré sú dôležité na podporovanie ľudskej dôstojnosti, informovanej a nezávislej participácie na vývoji demokratickej spoločnosti a to v súlade s hodnotami, ako sú ľudské práva, rovnosť, pluralita a spravodlivosť.

Vzhľadom na ciele výchovy k ľudským právam je potrebné sústrediť sa na jednotlivých stupňoch vzdelávania na osvojenie všeobecných poznatkov a vedomostí veku primeranou formou od intuitívneho a zážitkového osvojenia až po kognitívne poznatky a vedomosti a naopak, od pochopenia pojmov – poznatkov, po zručnosti a ich aplikácie do každodenného života.

Na základe medzinárodných dohovorov v oblasti ľudských práv, ktorými je Slovenská republika viazaná, Celoštátnej stratégie ochrany a podpory ľudských práv v Slovenskej republike, schválenej vládou Slovenskej republiky uznesením č. 71/2015 zo dňa 18. februára 2015 a v súlade s princípmi výchovy a vzdelávania definovanými v § 3 písm. j) a o) školského zákona a cieľmi výchovy a vzdelávania ustanovenými v § 4 písm. g) a h) školského zákona:

- výchovu k ľudským právam v triede a škole usmerňovať tak, aby sa stala integrálnou súčasťou celoživotného procesu podpory a ochrany ľudských práv, aby podporila hodnotu človeka ako ľudského jedinca a rozvoj medziľudských vzťahov v demokratickej spoločnosti,
- vzhľadom na potrebu plánovania procesu výchovy k ľudským právam ich ochranu a implementáciu zabezpečiť efektívnou spoluprácou školy, zákonných zástupcov, mimovládnych organizácií a širokej miestnej komunity,
- zapájať deti a žiakov do aktivít v oblasti výchovy k ľudským právam organizovaním besied, súťaží, stretnutí, tematických výstav, návštev divadelných predstavení s tematikou ľudských práv,
- vytvoriť podmienky na zabezpečenie kontinuálneho vzdelávania na získanie multietnických a multikultúrnych kompetencií učiteľov,
- vytvárať priaznivé multikultúrne prostredie v školách (prostredníctvom chápaného a kritického spôsobu štúdia jednotlivých kultúr napomôcť žiakom porozumieť iným kultúram).
- Do ŠkVP zapracovať povinné témy súvisiace s multikultúrnou výchovou, výchovou v duchu humanizmu a so vzdelávaním v oblasti ľudských práv, práv dieťaťa, rovnosti muža a ženy, predchádzania všetkým formám diskriminácie, xenofóbie, antisemitizmu, intolerancie a rasizmu a v oblasti problematiky migrácie.
- Viesť žiakov k aktívnej účasti pri kreovaní žiackej školskej rady a podporovať participáciu žiakov a ich zákonných zástupcov na tvorbe školského poriadku; pristupovať dôsledne k napĺňaniu výchovy k ľudským právam.
- V pedagogickom procese rešpektovať Dohovor o právach dieťaťa. Veku primeranou formou oboznamovať deti a žiakov s ich právami a povinnosťami v zmysle tohto dokumentu s využívaním aktivizujúcich metód.
 - Odporúča sa veku primeraným spôsobom informovať žiakov o zmysle a príslušných ustanoveniach Opčného protokolu k Dohovoru o právach dieťaťa o účasti detí v ozbrojených konfliktoch, Opčného protokolu k Dohovoru o právach dieťaťa o predaji detí, detskej prostitúcii a detskej pornografii, Opčného protokolu o procedúre oznámení.
 - V súlade s Konceptiou boja proti extrémizmu na roky 2015 – 2019 sa odporúča využiť metodický list s odporúčaniami a metodickými ukážkami zameranými na multidiscipinárny prístup v procese identifikovania znakov radikalizácie mládeže na www.statpedu.sk.

4. Školám sa odporúča využiť informácie v texte *Metodická pomoc k téme osobnostný a sociálny rozvoj žiakov, vyučovaniu psychologických tém v škole a rozvíjaníu emocionálnej inteligencie*, ktorý obsahuje inšpirácie a zdroje k rozvíjaniu emocionálnej inteligencie žiakov. Materiál je dostupný na www.statpedu.sk a je možné ho využiť pri vyučovaní voliteľného predmetu psychológia a predmetov, v ktorých sú psychologické témy integrované, pri uplatňovaní prierezovej témy osobnostný a sociálny rozvoj a tiež v rámci triednických hodín.

Ciele a úlohy výchovy k LP:

- Motivovať žiakov a viesť ich k záujmu o problematiku LP, k aktívnemu osvojovaniu si základných pojmov, vedomostí, zručností a návykov v súlade s Národným plánom výchovy k LP.
- Motivovať a viesť žiakov k aktívnej účasti na živote v demokratickej a občianskej spoločnosti, viesť ich k aktívnemu zapájaniu sa a organizovaniu činností a aktivít školy.
- Formovať postoje na podporu ľudskej dôstojnosti, humanizmu a tolerancie.
- Rozvíjať postoje a hodnoty globálnej solidarity, tolerancie a povedomia hodnoty a ochrany človeka, života, životného prostredia.
- Zefektívňovať prácu Žiackeho parlamentu.
- Viesť žiakov k otvorenému vyjadreniu nesúhlasu s porušovaním LP v akejkoľvek podobe.
- Viesť žiakov k akceptovaniu vlastnej osobnosti a osobnosti druhých ľudí, k obhajovaniu vlastných postojov.

Realizácia cieľov:

Ciele výchovy k LP sa budú realizovať priebežne podľa mesačných plánov formou triednych i školských podujatí. Plán práce je otvorený a bude reagovať na aktuálne potreby a podnety zo strany TŠR, žiakov, rodičov i vyučujúcich.

II. Obsah práce:

Koordinátor pre ľudské práva bude monitorovať, koordinovať a metodicky usmerňovať výchovu pre ľudské práva na škole, spolupracovať s vedením školy, výchovným poradcom a triednymi učiteľmi. V súlade s Dohovorom o právach dieťaťa bude monitorovať správanie sa detí a ich zmeny a zabezpečovať ich aktívnu ochranu. V zmysle Listiny ľudských práv sa zameria na eliminovanie problémov segregácie rómskych žiakov v škole.

Hlavné metódy a formy práce:

- rozhovory, besedy, zážitkové metódy, interaktívne učenie, diskusie, prípadové štúdie
- vhodné využitie tematiky ľudských práv vo všetkých vyučovacích predmetoch,
- práca na triednických hodinách,
- práca s internetom,
- nástenky a výstavky,
- aktivity zamerané na prosociálne správanie, hranie rolí, simulačné hry, brainstorming
- monitorovanie správania žiakov a dodržiavanie práv.

III. Plán aktivít:

Priebežne počas celého školského roka:

1. Prednášky a besedy:

- Beseda s príslušníkom PZ – kriminalita mládeže
- Prednáška o právach a povinnostiach detí
- Beseda s pracovníkmi úradu sociálnych vecí a rodiny

Mesačné plány výchovy k LP:

SEPTEMBER

Príprava aktivít pre triednych učiteľov s možnosťou ich realizácie na triednických hodinách

1. september – Deň Ústavy SR

9. september - Deň obetí holokaustu a obetí rasového násillia

19. september – Medzinárodný deň mieru

K pamätným dňom – pripravené nástenky v triedach, informácie na hodinách OBV, DEJ, ETV.

Výchova k LP sa implementuje do tematických výchovno-vzdelávacích plánov, na TRH sa pozornosť venuje Školskému poriadku, vnútornému poriadku školy, pravidlám správania sa žiakov v triedach. Na TRH sa zvolí zástupca do žiackej školskej rady.

OKTÓBER

Aktivita – Pravidlá v našej triede

Aktívne počúvanie – základ komunikácie

Monitorovanie správania sa žiakov s dôrazom na dodržiavanie ľudských práv a práv dieťaťa

17. október – Medzinárodný deň za odstránenie chudoby

24. október – Deň OSN

28. október – Deň vyhlásenia samostatného štátu Čechov a Slovákov

31. október – Deň UNICEF

Významné dni priblížiť prostredníctvom násteniek, na vyučovacích hodinách, na TRH. V triedach zistiť klímu školy prostredníctvom dotazníkov – vyhodnotiť a prijať opatrenia. V súlade s plánom práce Eliminácia šikanovania na škole.

NOVEMBER

- **4. november** - Deň podpísania Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv.
- **20.november 1959** Deklarácia práv dieťaťa,
- **20.november 1989** Dohovor o právach dieťaťa - aktivita Definícia spravodlivosti – príloha č. 3
- **9. november** Medzinárodný deň boja proti fašizmu a proti antisemitizmu (vyučujúci slovenského jazyka a literatúry)
- **10. november** – Svetový deň využívania vody pre mier a rozvoj
- **16. november** - Medzinárodný deň tolerancie – vyučujúci OBN
- **17. november** – Deň boja za slobodu a demokraciu - vyučujúci DEJ a OBN

Realizovať **aktivity na TRH**, informovať prostredníctvom **nástenky**, venovať na **hodinách OBN** .
Problematike práv **dieťaťa venovať pozornosť na hodinách OBN**.

DECEMBER

Skrátená verzia Dohovoru o právach dieťaťa –celoškolská aktivita **Namaľuj si svoje práva**.

1. december – Svetový deň boja proti AIDS

10. december- Deň Ľudských práv

11. december – Svetový deň ľudstva

Aktualizovať nástenku.

JANUÁR

Práva a zodpovednosti

Priebežné monitorovanie plnenia úloh z plánu práce koordinátora

1. január – Svetový deň mieru

6. január – Svetový deň vojnových sirôt

27. január – Medzinárodný deň pamiatky obetí holokaustu

28. január – Svetový deň mobilizácie proti jadrovej vojne.

FEBRUÁR

2. Diskusia na tému rasizmus, fašizmus, intolerancia, diskriminácia, šikanovanie, ponižovanie. Aktivita: Rozdielny pohľad.

22. február – Európsky deň obetí zločinu. Na TRH a na hodinách OBN v 8. ročníku venovať pozornosť problematike ochrany spotrebiteľa, aktualizovať k téme nástenku, realizovať zážitkové učenie a prezentácie žiakov k danej problematike.

MAREC

1. Riešenie konfliktov – oblasť emocionálnej inteligencie, ako jednej so základných kľúčových kompetencií žiaka. Aktivita Lietajúce tanierne –Aktivita Korytnačka –

2. marec – Deň boja spisovateľov za mier

21. marec – Medzinárodný deň boja za odstránenie rasovej diskriminácie □ 25. marec

– Deň zápasu za ĽP

Aktualizácia nástenky k pamätným dňom. Na **TRH, ETV, OBN** venovať témam pozornosť prostredníctvom **aktivít , cvičení a rolových hier**. Zbierať podnety od žiakov prostredníctvom nástenky.

APRÍL

Uplatňovanie práv dieťaťa vo svete. Aktivita **Deti sveta** –

Práca s internetom – **Chcem vedieť viac o ľudských právach**.

4. apríl – Medzinárodný deň bez násilia

13. apríl – Deň nespravodlivo stíhaných

20. apríl – Medzinárodný deň slobody tlače

22. apríl – Deň Zeme

MÁJ

- **Deti chcú milovať** – Dôverovať dospelým a prijímať ich ako priateľov. **Desať želaní - aktivita**
- Vyjadrovanie pocitov – panáčik mojej nálady. Využitie citovej výchovy na vyučovaní, pri hodnotení práce žiakov – sebahodnotenie.
 1. 1. máj – Sviatok práce
 2. 3. máj – Svetový deň slobody tlače
 3. 5. máj - Deň Európy
 4. 8. máj - Deň víťazstva nad fašizmom
 5. 25. máj – Deň nezvestných detí
 6. 29. Máj – Medzinárodný deň príslušníkov mierových misií OSN **Aktualizácia nástenky** a vyhodnotenie celoročnej práce.

JÚN

5. **Deti sveta**– Medzinárodný deň detí – celoškolská aktivita
6. Vypracovanie hodnotiacej správy koordinátora pre výchovu k ľudským právam
 - jún – Medzinárodný deň detí
 - 4. jún - Medzinárodný deň nevinných detských obetí agresie
 - 12. jún – Svetový deň proti detskej práci
 - 20. jún - Medzinárodný deň utečencov
 - 26. jún – Medzinárodný deň OSN na podporu obetí týrania Vyhodnotiť činnosť ŤŠR.

Plán činnosti je otvorený, priebežne sa bude dopĺňať a aktualizovať na základe ďalších podnetov.

IV. Očakávané výsledky:

Možno sme sa všetci narodili vedomí si svojich práv, iba si to musíme pripomenúť.“

Porozumieť ľudským právam sa dá najlepšie prostredníctvom vlastného zážitku. Takúto možnosť poskytuje každodenný život v škole. Očakávame, že učitelia budú viesť žiakov k pochopeniu podstaty takých abstraktných pojmov, ako sú sloboda, tolerancia, čestnosť a pravda. Predsudky sú často dôvodom na upieranie ľudských práv niektorým žiakom. Učitelia si budú všimáť, či sa žiaci medzi sebou nenazývajú opovrhliвыми prezývkami, hanlivo nepomenúvajú spolužiakov iných etnických skupín a v prípade, že k takýmto situáciám dôjde, budú ich riešiť. Triednické hodiny budú dôležitým krokom pri ovplyvňovaní atmosféry školy v prospech ľudských práv. Učitelia budú vytvárať prostredie, v ktorom sa žiaci cítia bezpečne a podelia sa o svoje pocity a názory. Prostredie, kde sú rešpektované ich práva. Očakávame, že ponúknuté aktivity pre triednych učiteľov budú využité v prospech rozvoja kľúčových kompetencií žiakov, v prospech výchovy k ľudským právam.

Podnikateľské zručnosti

Pre niektorých z Vás sa podnikanie stane spôsobom života, ktorý nie je oddelený od bežného života. Baví Vás vytvárať stále niečo nové, viesť ľudí, plniť si sny, stanovené ciele a vízie, ako aj pomáhať iným dosahovať úspechy. Bez ohľadu na to, či rozhodneme stať sa spisovateľmi, hudobníkmi, dizajnérami, grafikmi, programátormi, veterinármi alebo obchodníkmi, získavame pritom zručnosti nevyhnutné pre akýkoľvek životný úspech.

Rozhodnutie stať sa podnikateľom a niest' spolu s tým všetky sprievodné riziká nie je jednoduché. Niekedy trvá celé roky, kým ho definitívne prijmete. Stále sme pritom len na začiatku. Väčšinou ani len netušíme, čo všetko nás ešte čaká pri samotnom výkone podnikateľskej činnosti. Vidinu veľkého zárobku a slobody u mnohých rýchlo vystrieda sklamanie z náročnosti podnikania a množstva času, ktorý im zaberie. Na tých vytrvalcov, ktorí sa v tom nestratia hneď v úvodných mesiacoch, však

čakajú dôležité životné skúsenosti, ktoré sú kľúčom k akémukoľvek úspechu v živote. Platí to aj v prípade, že samotné podnikanie, pri ktorom sme sa naučili všetky tieto zručnosti, nevedie k úspešnému koncu. Aj to je totiž cenná lekcia a bohatá skúsenosť, ktorá nás niečomu naučí. Každý podnikateľ využíva nižšie uvedené zručnosti. Sú však natoľko dôležité, že pri aplikácii na iné životné oblasti, prípadne aj pri návrate z podnikania do zamestnania, nám dokážu pomáhať dosahovať akýkoľvek úspech.

Kritické myslenie

V živote neexistuje žiadna požiadavka, ktorá by si nevyžadovala aspoň jednu úroveň kritického myslenia. Pri riešení vzniknutých situácií sa každý podnikateľ snaží zbaviť sa svojich vlastných predsudkov, analyzuje pritom všetky dostupné cesty, hľadá nové alternatívy a na problém sa vždy snaží pozerat' z rôznych perspektív. Takéto myslenie však možno uplatniť na akýkoľvek problém, ktorý riešime v bežnom živote alebo ako zamestnanci v určitej spoločnosti. Kritické myslenie prináša efektívnejšie výsledky a jeho pravidelným praktikovaním sa tak dokážeme výrazne posunúť v osobnom aj profesionálnom napredovaní.

Kreativita

Niet pochýb o tom, že každý podnikateľ je zároveň veľkým kreatívcom. Každý deň prijímame veľké množstvo rôznych rozhodnutí od tých bežných o tom, čo budeme mať na raňajky až po zložitejšie osobné a pracovné rozhodnutia o rozvoji alebo odchode z podnikania. Každý podnikateľ sa zároveň túži niečím odlišovať od svojej konkurencie. Obe uvedené činnosti a množstvo ďalších nás tak nútia generovať veľké množstvo rôznych kreatívnych myšlienok, ktoré následne vytvárajú základ pre kreatívne riešenia. Túto zručnosť možno využiť každý deň pri výchove detí. Pri iných činnostiach v domácnosti a môže tvoriť podklad pre nové projekty, rozširovanie podnikania či pribúdajúce podnikateľské aktivity.

Nepohodlie

Každé podnikanie so sebou prináša množstvo situácií, v ktorých sa so železnou pravidelnosťou necítíme pohodlne. Stratégie, o ktorých sme si pôvodne mysleli, že sú skvelé, neprinášajú optimálne výsledky. Práca s ľuďmi je vyčerpávajúca aj v rámci náborov aj pri bežnej pracovnej prevádzke. Niektorých treba prijať, iných prepustiť, dodávatelia na nás tlačia, tovar mešká alebo nám klienti a zákazníci neplatia za dodané produkty a služby. V dôsledku vymenovaných a iných bežne sa vyskytujúcich situácií sa následne necítíme pohodlne. Ich veľkou výhodou však je, že na druhej strane nás učia trpezlivosti a prinášajú so sebou stres, ktorý môže byť v zdravej miere prvotriednym hnacím motorom. Ak totiž pochopíme lekcie ukryté v daných situáciách, môže nás to posunúť vpred a otvoriť nám dvere na miestnostiach, o ktorých sme pôvodne vôbec nevedeli.

Nezávislosť

Každý zakladateľ podnikania je zodpovedný za prijímanie všetkých rozhodnutí súvisiacich s daným biznisom. Zároveň je hlavným dozorcóm nad všetkými nastavenými pravidlami. Táto predstava býva pre mnohých začínajúcich podnikateľov fascinujúca a vzrušujúca. Po reálnom uchopení tejto role však často prichádzajú prvé problémy a rozčarovania. Uvedená úloha je totiž spojená s veľkou nezávislosťou, pričom celá zodpovednosť leží na pleciah samotného podnikateľa. Môže sa poradiť s inými, napokon je to však vždy len on sám, ktorý má posledné slovo. Táto zručnosť je nesmierne posilňujúca vo všetkých smeroch nášho života. Podporuje myslenie, kreativitu a zvyšuje nám sebavedomie. Každý podnikateľ sa postupom času stáva menej závislým na komkoľvek, pretože zistí, že sa dokáže efektívne rozhodovať sám.

Riadenie

Každý z nás si vie celkom dobre predstaviť, s čím sa asi spája podnikateľská činnosť. Hodiny premýšľania o ideách a ich zlepšovaní, ako aj riadenie ľudí a iných vykonávaných činností. Keby sme chceli podnikanie k niečomu prirovnať, môžeme pokojne k umeniu žonglovať. Inými slovami, je to hra so skutočnými hráčmi s určitými zručnosťami, obmedzenými zdrojmi ako sú financie alebo čas, v ktorej sa získavajú hodnoty a pri ktorej sa sriedajú výstupy s pádmi s takou pravidelnosťou ako deň a noc. V každom prípade nás podnikanie učí schopnosti riadiť, prijímať dôležité rozhodnutia a strategicky plánovať s tým, čo máme aktuálne v rukách. Stávame sa nezávislými a slobodnejšími, pričom sa nám ukazujú nové cesty vedúce k zaujímavým dobrodružstvám.

Mnohí z Vás sa túžia aj v profesionálnom živote venovať niečomu zmysluplnému, čo im bude prinášať radosť a naplnenie v živote. Takýto stav možno dosiahnuť aj v niektorých zamestnaniach. Ak však chceme väčšiu voľnosť a nezávislosť, v zamestnaní je to náročnejšie. Podnikanie je úžasná skúsenosť, ktorá Vás naučí vyššie uvedené a iné dôležité zručnosti a získavame pri ňom množstvo iných cenných skúseností, ktoré možno využívať v bežnom živote alebo na niektorej zo zamestnaneckých pozícií. V neposlednom rade Vám rozširuje obzory a pomáha rásť aj osobnostne. Zároveň platí, že aj keď sa daná činnosť neskončí úspechom, vždy so sebou prináša množstvo kľúčových lekcí pre naše ďalšie pracovné pôsobenie a množstvo cenných osobných skúseností.

Kapitola 6.

Učebný plán

	1. ročník	2. ročník	3. ročník	Počet týždenných hodín	Celkový počet hodín za štúdium
<i>všeobecné vzdelávanie</i>					
Jazyk a komunikácia					
Slovenský jazyk a literatúra	2 + 0	2 + 0	2 + 0	6 + 0	192 + 0
Anglický jazyk/Nemecký jazyk	3 + 0	3 + 0	3 + 0	9 + 0	288 + 0
Človek a hodnoty					
Etická výchova/Náboženská výchova	1 + 0	0 + 0	0 + 0	1 + 0	33 + 0
Človek a spoločnosť					
Občianska náuka	1 + 0	0 + 0	0 + 0	1 + 0	33 + 0
Človek a príroda					
Fyzika	0 + 0	0 + 0	0 + 0	0 + 0	0 + 0
Chémia	1 + 0	0 + 0	0 + 0	1 + 0	33 + 0
Biológia	0 + 0	0 + 0	0 + 0	0 + 0	0 + 0
Matematika a práca s informáciami					
Matematika	1 + 0	1 + 0	0 + 0	2 + 0	66 + 0
Informatika	1 + 0	0,5 + 0	0 + 0	1,5 + 0	49,5 + 0
Zdravie a pohyb					
Telesná a športová výchova	2 + 0	1,5 + 0	1 + 0	4,5 + 0	145,5 + 0
<i>odborné vzdelávanie</i>					
Teoretické vzdelávanie					
Ekonomické vzdelávanie	0,5 + 0	1,5 + 0	2 + 0	4 + 0	126 + 0
Teoretické vzdelávanie	4,5 + 0	5,5 + 0	6,5 + 0	16,5 + 0	525 + 0
Komunikácia	0 + 0	1 + 0	1 + 0	2 + 0	63 + 0
Praktická príprava					
Praktická príprava	16 + 0	17 + 0	17,5 + 0	50,5 + 0	1 614 + 0

Škola (názov, adresa)	Stredná odborná škola Ul. SNP 5, 953 01 Zlaté Moravce			
Kód a názov ŠVP	64 Ekonomika a organizácia, služby a cestovný ruch			
Kód a názov učebného odboru	6444 H čašník, servírka			
Stupeň vzdelania	stredné odborné vzdelanie – ISCED 3C			
Dĺžka štúdia	3 roky			
Forma štúdia	denná			
Druh školy	štátna			
Vyučovací jazyk	slovenský jazyk			
Kategorie a názvy vyučovacích predmetov	Počet týždenných vyučovacích hodín v ročníku			
	1.	2.	3.	Spolu
Všeobecné vzdelávanie	12	8	6	26/4
Slovenský jazyk a literatúra	2	2	2	6/3,5
Cudzí jazyk	3	3	3	9/0
Občianska náuka	1	-	-	1/0
Etická výchova / Náboženská výchova	1	-	-	1/0
Chémia	1	-	-	1/0
Matematika	1	1	-	2/0
Informatika	1	0,5	-	1,5/0,5
Telesná a športová výchova	2	1,5	1	4,5/0
Odborné vzdelávanie	21	25	27	73/7,5
Ekonomika	-	1,5	2	3,5/0,5
Úvod do sveta práce	-	-	0,5	0,5/0
Viac ako peniaze	0,5	-	-	0,5/0,5
Spoločenská komunikácia	-	1	1	2/1
Potraviny a výživa	1	1	1	3/2
Technológia	1	1	1,5	3/0
Stolovanie	1,5	2	2,5	6/1
Služby cestovného ruchu	1	-	-	1/0,5
Zariadenie prevádzok	-	1,5	-	1/1
Základy podnikania	-	-	1	1/0
Hospodárske výpočty	1	1	-	2,5/1
Aplikovaná informatika	-	1	-	1/0
Odborný výcvik	15	15	17,5	47,5
Spolu	33	33	33	99/11,5
Účelové kurzy				
Ochrana života a zdravia				
Telovýchovno-výcvikový kurz				

Prehľad využitia týždňov

Činnosť	1. ročník	2. ročník	3. ročník
Vyučovanie podľa rozpisu	33	33	30
Záverečná skúška	-	-	1
Časová rezerva (účelové kurzy, opakovanie učiva, exkurzie, výchovno-vzdelávacie akcie ai.)	7	6	6
Účasť na odborných akciách	-	1	-
Spolu týždňov	40	40	37

Poznámky k rámcovému učebnému plánu pre 3 – ročné učebné odbory:

- a) Rámcový učebný plán vymedzuje proporcie medzi všeobecným a odborným vzdelávaním (teoretickým a praktickým) a ich záväzný minimálny rozsah. Tento plán je východiskom pre spracovanie konkrétnych učebných plánov školských vzdelávacích programov, v ktorých budú vzdelávacie oblasti rozpracované do učebných osnôv vyučovacích predmetov alebo modulov. Počty vyučovacích hodín pre jednotlivé vzdelávacie oblasti predstavujú nevyhnutné minimum.

V školských vzdelávacích programoch sa môžu rozšíriť podľa potrieb odborov a zámerov školy z kapacity disponibilných hodín.

- b) Počet týždenných vyučovacích hodín v školských vzdelávacích programoch je minimálne 33 hodín a maximálne 35 hodín, za celé štúdium minimálne 99 hodín, maximálne 105 hodín. Školský rok trvá 40 týždňov, výučba v učebných odboroch sa realizuje v 1. a 2. ročníku v rozsahu 33 týždňov, v 3. ročníku v rozsahu 30 týždňov (do celkového počtu hodín za štúdium sa počíta priemer 32 týždňov, spresnenie počtu hodín za štúdium bude predmetom školských učebných plánov). Časová rezerva (7 týždňov) sa využije na opakovanie a doplnenie učiva, na športovo-vzdelávacie kurzy, na tvorbu projektov, exkurzie, atď. a v poslednom ročníku na absolvovanie záverečnej skúšky.
- c) Trieda sa môže deliť na skupiny podľa súčasne platnej legislatívy.
- d) Výučba slovenského jazyka a literatúry sa v učebných odboroch realizuje s dotáciou minimálne v rozsahu 1,5 vyučovacích hodín v 1 ročníku, minimálne v rozsahu 1 vyučovacej hodiny v 2. a 3. ročníku.
- e) Vyučuje sa jeden z jazykov: jazyk anglický, nemecký, francúzsky, ruský, španielsky, podľa potreby a podmienok školy aj ďalšie cudzie jazyky. Výučba prvého cudzieho jazyka sa v učebných odboroch realizuje minimálne v rozsahu 3 týždenných vyučovacích hodín v ročníku. Druhý cudzí jazyk sa vyučuje ako povinne voliteľný predmet pre žiakov, ktorí budú pokračovať v nadstavbovom štúdiu minimálne v rozsahu 2 týždenných vyučovacích hodín v ročníku.
- f) Škola, ktorá nemá v prechodnom období 8. rokov, najneskôr do školského roku 2017 -2019, podmienky na výučbu druhého cudzieho jazyka z dôvodu nedostatku kvalifikovaných pedagogických zamestnancov, môže presunúť vymedzenú časovú dotáciu pre 2. cudzí jazyk do disponibilných hodín do časti všeobecné vzdelávanie a môže ju využiť na posilnenie týždenných vyučovacích hodín pre tie predmety, ktoré považuje vo vzťahu k odboru štúdia za kľúčové. Ak sa škola rozhodne v prechodnom období zaviesť druhý cudzí jazyk, je povinná začať s jeho výučbou s účinnosťou od 1. ročníka podľa nového učebného plánu. Vyššie ročníky dokončia výchovno-vzdelávací proces podľa pôvodných učebných plánov. Po uplynutí prechodného obdobia musia všetky školy zabezpečiť žiakom výučbu 2. cudzích jazykov.
- g) Súčasťou vzdelávacej oblasti „Človek, hodnoty a spoločnosť“ sú predmety etická/náboženská výchova a občianska náuka. Predmety etická výchova/náboženská výchova sa vyučujú podľa záujmu žiakov v skupinách najviac 20 žiakov. Predmety nie sú klasifikované, na vysvedčení a v katalógovom liste žiaka sa uvedie „absolvoval/-a“. Predmet občianska náuka je klasifikovaný.
- h) Na cirkevných školách je povinnou súčasťou vzdelávacej oblasti „Človek, hodnoty a spoločnosť“ predmet náboženská výchova - náboženstvo (podľa konfesie zriaďovateľa) a občianska náuka. Predmet náboženstvo je klasifikovaný. Predmet etická výchova môže škola vyučovať v rámci voliteľných predmetov. Predmet občianska náuka je klasifikovaný.
- i) Súčasťou vzdelávacej oblasti „Človek a príroda“ sú predmety ekológia, fyzika, chémia a biológia, ktoré sa vyučujú podľa ich účelu v danom odbore štúdia. Vyberie sa jeden z predmetov podľa ich účelu v danom odbore štúdia.
- j) Súčasťou vzdelávacej oblasti „Matematika a práca s informáciami“ sú predmety matematika a informatika, ktoré sa vyučujú podľa ich účelu v danom odbore štúdia. Vyberie sa jeden z predmetov podľa ich účelu v danom odbore štúdia.
- k) Súčasťou vzdelávacej oblasti „Zdravie a pohyb“ je predmet telesná výchova. Predmet telesná výchova možno vyučovať aj v popoludňajších hodinách a spájať ju do viachodinových celkov.
- l) Praktická príprava sa realizuje podľa súčasne platnej legislatívy v rozsahu minimálne 1520 hodín za štúdium, čo je podmienkou vykonania záverečnej skúšky. Pre kvalitnú realizáciu vzdelávania je potrebné vytvárať podmienky pre osvojovanie požadovaných praktických zručností a činností formou cvičení (v laboratóriách, dielňach, odborných učebniach, cvičných firmách a pod.) a odborného výcviku. Na cvičeniach a odbornom výcviku sa môžu žiaci deliť do skupín, najmä s ohľadom na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci a na

- hygienické požiadavky podľa platných predpisov. Počet žiakov na jedného majstra odbornej výchovy je stanovený platnou legislatívou.
- m) **Disponibilné hodiny sú prostriedkom na modifikáciu učebného plánu v školskom vzdelávacom programe a súčasne na vnútornú a vonkajšiu diferenciaciu štúdia na strednej škole. O ich využití rozhoduje vedenie školy na základe vlastnej koncepcie výchovy a vzdelávania. Disponibilné hodiny zohľadňujú záujmy žiakov, rodičov a potreby regiónu, ako aj personálne a priestorové podmienky školy. Disponibilné hodiny posilňujú profil žiakov, umožňujú dôkladnejšiu prípravu na záverečné skúšky a prijímacie konanie na ďalšie štúdium. Ďalej umožňujú efektívne využitie medzipredmetových vzťahov na vyššej úrovni. Možno ich využiť na posilnenie hodinovej dotácie základného učiva (povinných predmetov) alebo na zaradenie ďalšieho rozširujúceho učiva (voliteľných predmetov) v učebnom pláne. Disponibilné hodiny v učebných odboroch sa môžu využiť pre všeobecné vzdelávanie aj pre odborné vzdelávanie.**
 - n) **Povinnou súčasťou výchovy a vzdelávania žiakov učebných odborov stredných odborných škôl v SR je učivo „Ochrana života a zdravia“. Obsah učiva sa realizuje účelovými cvičeniami a samostatným kurzom na ochranu života a zdravia. Účelové cvičenia sa uskutočňujú v 1. a 2. ročníku vo vyučovacom čase v rozsahu 6 hodín v každom polroku školského roka raz priamo po triedach, výnimočne po ročníkoch. Samostatný kurz je organizovaný v 3. ročníku v trvaní 3 dní po 7 hodín výcviku v teréne mimo priestorov školy. Je súčasťou plánu práce školy.**
 - o) **Účelové kurzy sa realizujú v rámci sedemtyždňovej časovej rezervy v školskom roku alebo v rámci odborného výcviku, ak konkrétny kurz priamo súvisí s obsahom učiva predmetu odborný výcvik.**
 - p) **Záverečná skúška sa organizuje podľa súčasne platnej školskej legislatívy.**

Popis realizácie

Rámcový učebný plán vymedzuje proporcie medzi všeobecným a odborným vzdelávaním (teoretickým a praktickým) a ich záväzný minimálny rozsah. Tento plán je východiskom pre spracovanie konkrétnych učebných plánov školských vzdelávacích programov, v ktorých budú vzdelávacie oblasti rozpracované do učebných osnov vyučovacích predmetov alebo modulov. Počty vyučovacích hodín pre jednotlivé vzdelávacie oblasti predstavujú nevyhnutné minimum. V školských vzdelávacích programoch sa môžu rozšíriť podľa potrieb odborov a zámerov školy z kapacity disponibilných hodín.

Počet týždenných vyučovacích hodín v školských vzdelávacích programoch je minimálne 33 hodín a maximálne 35 hodín, za celé štúdium minimálne 99 hodín, maximálne 105 hodín.

Školský rok trvá 40 týždňov, výučba v učebných odboroch sa realizuje v 1. a 2. ročníku v rozsahu 33 týždňov, v 3. ročníku v rozsahu 30 týždňov (do celkového počtu hodín za štúdium sa počíta priemer 32 týždňov, spresnenie počtu hodín za štúdium bude predmetom školských učebných plánov).

Časová rezerva (7 týždňov) sa využije na opakovanie a doplnenie učiva, na športovo-vzdelávacie kurzy, na tvorbu projektov, exkurzie, atď. a v poslednom ročníku na absolvovanie záverečnej skúšky.

Trieda sa môže deliť na skupiny podľa súčasne platnej legislatívy.

Výučba slovenského jazyka a literatúry sa v učebných odboroch realizuje s dotáciou minimálne v rozsahu 1,5 vyučovacích hodín v 1 ročníku, minimálne v rozsahu 1 vyučovacej hodiny v 2. a 3. ročníku.

Vyučuje sa jeden z jazykov: jazyk anglický, nemecký, francúzsky, ruský, španielsky, podľa potreby a podmienok školy aj ďalšie cudzie jazyky. Výučba prvého cudzieho jazyka sa v učebných odboroch realizuje minimálne v rozsahu 3 týždenných vyučovacích hodín v ročníku. Druhý cudzí jazyk sa vyučuje ako povinne voliteľný predmet pre žiakov, ktorí budú pokračovať v nadstavbovom štúdiu minimálne v rozsahu 2 týždenných vyučovacích hodín v ročníku.

Súčasťou vzdelávacej oblasti „Človek, hodnoty a spoločnosť“ sú predmety etická/náboženská výchova a občianska náuka. Predmety etická výchova/náboženská výchova sa vyučujú podľa záujmu

žiakov v skupinách najviac 20 žiakov. Predmety nie sú klasifikované, na vysvedčení a v katalógovom liste žiaka sa uvedie „absolvoval/-a“. Predmet občianska náuka je klasifikovaný.

Na cirkevných školách je povinnou súčasťou vzdelávacej oblasti „Človek, hodnoty a spoločnosť“ predmet náboženská výchova - náboženstvo (podľa konfesie zriaďovateľa) a občianska náuka. Predmet náboženstvo je klasifikovaný. Predmet etická výchova môže škola vyučovať v rámci voliteľných predmetov. Predmet občianska náuka je klasifikovaný.

Súčasťou vzdelávacej oblasti „Človek a príroda“ sú predmety ekológia, fyzika, chémia a biológia, ktoré sa vyučujú podľa ich účelu v danom odbore štúdia. Vyberie sa jeden z predmetov podľa ich účelu v danom odbore štúdia.

Súčasťou vzdelávacej oblasti „Matematika a práca s informáciami“ sú predmety matematika a informatika, ktoré sa vyučujú podľa ich účelu v danom odbore štúdia. Vyberie sa jeden z predmetov podľa ich účelu v danom odbore štúdia.

Súčasťou vzdelávacej oblasti „Zdravie a pohyb“ je predmet telesná výchova. Predmet telesná výchova možno vyučovať aj v popoludňajších hodinách a spájať ju do viachodinových celkov.

Praktická príprava sa realizuje podľa súčasne platnej legislatívy v rozsahu minimálne 1520 hodín za štúdium, čo je podmienkou vykonania záverečnej skúšky. Pre kvalitnú realizáciu vzdelávania je potrebné vytvárať podmienky pre osvojovanie požadovaných praktických zručností a činností formou cvičení (v laboratóriách, dielňach, odborných učebniach, cvičných firmách a pod.) a odborného výcviku. Na cvičeniach a odbornom výcviku sa môžu žiaci deliť do skupín, najmä s ohľadom na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci a na hygienické požiadavky podľa platných predpisov. Počet žiakov na jedného majstra odbornej výchovy je stanovený platnou legislatívou.

Disponibilné hodiny sú prostriedkom na modifikáciu učebného plánu v školskom vzdelávacom programe a súčasne na vnútornú a vonkajšiu diferenciaciu štúdia na strednej škole. O ich využití rozhoduje vedenie školy na základe vlastnej koncepcie výchovy a vzdelávania. Disponibilné hodiny zohľadňujú záujmy žiakov, rodičov a potreby regiónu, ako aj personálne a priestorové podmienky školy. Disponibilné hodiny posilňujú profil žiakov, umožňujú dôkladnejšiu prípravu na záverečné skúšky a prijímacie konanie na ďalšie štúdium. Ďalej umožňujú efektívne využitie medzipredmetových vzťahov na vyššej úrovni. Možno ich vy-užiť na posilnenie hodinovej dotácie základného učiva (povinných predmetov) alebo na za-radenie ďalšieho rozširujúceho učiva (voliteľných predmetov) v učebnom pláne. Disponibilné hodiny v učebných odboroch sa môžu využiť pre všeobecné vzdelávanie aj pre odborné vzdelávanie.

Povinnou súčasťou výchovy a vzdelávania žiakov učebných odborov stredných odborných škôl v SR je učivo „Ochrana života a zdravia“. Obsah učiva sa realizuje účelovými cvičeniami a samostatným kurzom na ochranu života a zdravia. Účelové cvičenia sa uskutočňujú v 1. a 2. ročníku vo vyučovacom čase v rozsahu 6 hodín v každom polroku školského roka raz priamo po triedach, výnimočne po ročníkoch. Samostatný kurz je organizovaný v 3. ročníku v trvaní 3 dní po 7 hodín výcviku v teréne mimo priestorov školy. Je súčasťou plánu práce školy.

Účelové kurzy sa realizujú v rámci sedemtýždňovej časovej rezervy v školskom roku alebo v rámci odborného výcviku, ak konkrétny kurz priamo súvisí s obsahom učiva predmetu odborný výcvik.

Záverečná skúška sa organizuje podľa súčasne platnej školskej legislatívy.

Využitie týždňov

	1. ročník	2. ročník	3. ročník
Výučba	33	33	30
Záverečná skúška	0	0	1
Účast' na odborných akciách	0	1	0
Časová rezerva (účelové kurzy, opakovanie učiva, exkurzie, výchovno-vzdelávacie akcie a i.)	7	6	6

Kapitola 7.

Učebné osnovy

Jazyk a komunikácia

Slovenský jazyk a literatúra

1. ročník	2. ročník	3. ročník
povinný	povinný	povinný
2 + 0	2 + 0	2 + 0

Predmet slovenský jazyk a literatúra ako súčasť vzdelávacej oblasti jazyk a komunikácia je jedným z kľúčových všeobecnovzdelávacích predmetov, ktorého obsahovú časť tvoria dve rovnocenné a vzájomne sa dopĺňajúce zložky – jazyk a literatúra.

Podstatou predmetu je viesť žiakov k uvedomeniu si jazykovej kultúrnej pestrosti nielen v rámci Európy a sveta, ale aj v rámci jednotlivých sociálnych prostredí. Cez pochopenie významu jazyka pre národnú kultúru by mali dospieť k chápaniu odlišností, tolerancii a orientácii v multikultúrnom prostredí. Jazyková zložka predmetu sa zaoberá problematikou jazyka ako nástroja myslenia a komunikácie medzi ľuďmi, pričom primárne sa kladie dôraz na vnímanie jazyka ako potenciálneho zdroja osobného a kultúrneho obohatenia človeka. Do popredia sa vo vyučovaní jazyka dostáva analýza a interpretácia textov/prejavov a tvorba vlastných textov/prejavov, ktoré budú zodpovedať konkrétnej komunikačnej situácii. Kvalitné ovládanie materinského jazyka treba považovať za východisko lepších študijných výsledkov žiakov a ich schopností uplatniť sa na trhu práce a v súkromnom živote.

Literárna zložka kladie dôraz na rozvoj čítania ako estetického osvojovania umeleckého textu a po-stupné rozvíjanie čitateľských schopností smerujúcich od analýzy umeleckého textu ku schopnosti hodnotiť prečítaný text.

VŠEOBECNÉ CIELE PREDMETU

Žiak nadobúda a rozvíja pozitívny vzťah k materinskému jazyku a pochopí jeho potenciálne zdroje pre svoje osobné a kultúrne bohatstvo, si uvedomuje kultúrnu a jazykovú pestrosť v rámci Európy a sveta a v rámci jednotlivých sociálnych prostredí, dospieva k chápaniu odlišností v multikultúrnom prostredí, k tolerancii prostredníctvom významu jazyka pre národnú kultúru, si upevňuje komunikačné spôsobilosti – písať, počúvať, hovoriť, si zdokonaľuje čitateľskú gramotnosť, a to tak ako pri vecnom, tak aj umeleckom texte.

ŠPECIFICKÉ CIELE PREDMETU

1 Ústna a písomná komunikácia

Žiak vytvorí ucelené texty s rôznym cieľom pre dané publikum a vzhľadom na komunikačnú situáciu, používa informácie a ucelené textové pasáže z rozličných zdrojov, používa slovnú zásobu primeranú určitému cieľu komunikácie a publiku, rešpektuje jazykové pravidlá, reviduje svoj ústny a písomný prejav, pri ústnom prejave využíva mimojazykové prostriedky.

2 Čítanie s porozumením

Žiak plynulo číta súvislý vecný a umelecký text, pri hlasnom čítaní správne dýcha, artikuluje a dodržiava spisovnú výslovnosť, si vie vybrať vhodný text na čítanie, dokáže porozumieť obsahu a významu vecného a umeleckého textu, vie analyzovať formálnu a obsahovú stránku textu a zhodnotiť ho z vlastného hľadiska, odliší vetu a text, chápe funkciu viet a ich nadväznosť v texte, chápe význam lexikálnych jednotiek v texte.

3 Zapamätanie a reprodukcia

Žiak si dokáže zapamätať potrebné fakty a definície a vie demonštrovať ich znalosť, vie vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi.

Vzdelávacia oblasť: JAZYK A KOMUNIKÁCIA

Názov predmetu	Slovenský jazyk a literatúra
-----------------------	-------------------------------------

Časový rozsah výučby	1.ročník -2 hodiny týždenne, spolu 66 vyučovacích hodín 2.ročník -2 hodiny týždenne, spolu 66 vyučovacích hodín 3.ročník -2 hodiny týždenne, spolu 66 vyučovacích hodín
Kód a názov učebného odboru	6444 H čašník, servírka
Vyučovací jazyk	slovenský jazyk

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vzdelávacia oblasť Jazyk a komunikácia sa zaoberá problematikou jazyka ako nástroja myslenia a komunikácie medzi ľuďmi. Jazyk je znakom národnej a individuálnej identity, prostriedkom komunikácie a profesionálnej realizácie, ako aj prostriedkom na vyjadrenie citov a pocitov.

Výchovno-vzdelávací proces smeruje k tomu, aby sa žiaci naučili interpretovať texty (jazykové prejavy, slohové útvary) hovorené a písané formulovaním podstaty obsahu textu a jeho funkcie (cieľa), samostatne racionálne študovať z odborných kníh a časopisov, v jazykových normatívnych príručkách používať úvodnú i slovníkovú časť (napr. Pravidlá slovenského pravopisu, Krátky slovník slovenského jazyka) na zvyšovanie svojej jazykovej kultúry, odborne citovať (doslovne v úvodzovkách) alebo parafrázovať a používať bibliografickú normu pri zázname informácií.

Vecne a presvedčivo argumentovať, obhájiť svoj názor. Vo všetkých svojich prejavoch vhodne uplatňovať logickú nadväznosť a komunikatívnu funkčnosť slov a viet. Ovládať a používať odbornú jazykovú terminológiu (najmä vo vzťahu k štúdiu cudzích jazykov) a základné pojmy z lexikológie a slovtvorby, gramatiky (morfológie a syntaxe), hláskoslovia, spisovnej výslovnosti a pravopisu, zvukovej stránky jazyka, komunikácie, štylistiky a rétoriky, vzniku a vývinu jazyka. Vedieť sa vyjadrovať vhodne, výstižne, kultivovane, gramaticky správne, v súlade s funkciou (cieľom) prejavu a komunikatívnou situáciou, a to v hovorenej i písanej forme, v diskusii ani v polemike neponížiť osobnosť partnera komunikácie, v hovorených prejavoch uplatňovať výraznú artikuláciu, spisovnú výslovnosť. Posilňovať rozvoj čitateľskej gramotnosti ako zásadnú kompetenciu pre rozvoj myslenia žiakov.

CIELE VYUČOVACIEHO PREDMETU

Jednotlivé zložky vyučovacieho predmetu slovenský jazyk a literatúra plnia svoje špecifické ciele.

Jazyk:

- interpretovať texty (hovorené a písané) formulovaním podstaty obsahu textu a jeho funkcie vo forme kľúčových slov a konspektu,
- pracovať s jazykovými normatívnymi príručkami a zvyšovať svoju jazykovú kultúru
- výrazne, plynulo čítať bez prípravy akýkoľvek text – odborný, publicistický, umelecký, ale aj nesúvislé texty
- vhodne a správne uplatňovať v písaných prejavoch odseky a interpunkciu, dodržiavať pravopisnú normu,
- tvoriť rozličné druhy textov v ústnej a písomnej forme v súlade s funkčnými jazykovými štýlmi a slohovými postupmi,
- aplikovať poznatky a zručnosti nadobudnuté pri vyučovaní slovenského jazyka v ostatných učebných predmetoch a naopak.

Literatúra:

- osvojiť si schopnosť vcítiť sa do vnútorného života iných, chápať potreby iných, myslenie, čítanie a konanie,
- vytvoriť si individuálny hodnotový systém, ktorý rešpektuje relatívne trvalé a celospoločenské hodnoty, naučiť sa kriticky hodnotiť javy okolo seba.
- naučiť sa správne, výstižne verbalizovať svoje čitateľské zážitky myšlienky, postoje a

názory

- vedieť citovo vyváženým spôsobom akceptovať a hodnotiť ľudí, javy a udalosti okolo seba a využívať pri tom umenie ako znak alebo model sveta
- osvojiť si základné literárnovedné pojmy a na výbere najvýznamnejších slovenských a svetových autorov a literárnych diel sa oboznámiť s modelom vývinu umenia a umeleckej literatúry,
- naučiť sa čítať umelecké dielo s kritickým odstupom, nadhľadom a získať schopnosť spojiť spontánnu analýzu diela s emocionálnym prežívaním textu,
- naučiť sa chápať ideovú a umeleckú rovinu diela a vedieť ich interpretovať
- naučiť sa chápať umelecké dielo ako špecifický obraz videnia sveta.

VÝCHOVNÉ A VZDELÁVACIE STRATÉGIE

Výučba smeruje k tomu, aby žiaci mohli:

- využívať všetky dostupné formy komunikácie pri spracovaní a vyjadrovaní informácií rôzneho typu,
- vytvárať ústne a písomné prejavy adekvátne situácii a účelu uplatnenia,
- efektívne využívať dostupné informačno-komunikačné technológie,
- prezentovať výsledky svojej práce na verejnosti, používať odborný jazyk, primerane komunikovať v materinskom jazyku.
 - orientovať sa v umeleckých druhoch a štýloch a používať ich hlavné vyjadrovacie prostriedky,
- uvedomiť si význam umenia a kultúrnej komunikácie vo svojom živote a v živote spoločnosti,
- ceniť a rešpektovať umenie a kultúrne historické tradície, tolerovať prejavy iných kultúr. Spôsobilosť riešiť problémy.

Metódy vyučovania

Na vyučovacích hodinách slovenského jazyka a literatúry budeme uplatňovať rôzne metódy, postupy a formy práce: EUR, brainstorming, cinquai, tvorivý dialóg, problémový rozhovor, heuristický rozhovor, inscenačné metódy, didaktické hry, projektové úlohy, hra v role, zážitkové učenie, skupinové vyučovanie, práca s IKT, literárne exkurzie, návšteva knižnice, besedy, atď.

Pri koncipovaní osnov predmetu sme vychádzali z týchto dokumentov:

1. Štátny vzdelávací program, jeho Obsahový štandard, Výkonový štandard, Prierezové témy
2. Školský vzdelávací program
3. Profil absolventa SOŠ obchodu a služieb v Školskom vzdelávacom programe
4. Princípy didaktického konštruktivismu, ktorý opustil tzv. historické usporiadanie obsahu

učiva literatúry. Konštruktivisticky orientované osnovy

zásadne menia podstatu predmetu. Učivo nie je zamerané na sprostredkovanie informácií o spisovateľoch a ich dielach, ale je koncipované ako

vzostupný program rozvíjania žiakových čitateľských a interpretačných zručností, čo je spojené so skvalitňovaním kognitívnych funkcií

a esteticko-emocionálnych potenciálov žiaka. Najdôležitejšia zmena je, že poznatky žiak nemá preberať hotové, ale do podoby svojich

vedomostí ich konštruuje sám na základe podnetov, ktoré mu pripravuje učiteľ. Tento proces tvorby, upevňovania a systematizácie získaných

vedomostí sa uskutočňuje aj v pracovných skupinách, vedie tak aj k rozvoju schopnosti kooperácie a k vývinu žiakových schopností

sebavyjadrenia ústnou aj písomnou formou.

Časová dotácia zložiek:

- 1.ročník 1 hodiny jazyk, 1 hodina literatúra
- 2.ročník 1 hodiny jazyk, 1 hodina literatúra
- 3.ročník 1 hodiny jazyk, 1 hodiny literatúra

Štátny vzdelávací program má dotáciu pre všetky ročníky 1,5. Náš Školský vzdelávací program má posilnenú dotáciu o 0,5 hodinu.

Jazyk:

Obsahový vzdelávací štandard Štátneho vzdelávacieho programu predstavuje sústavu poznávacích a rečových kompetencií a súbor jazykovedných termínov. Tento okruh je kritériom na všetky formy kontroly výsledkov vzdelávania, vrátane maturitných skúšok.

Obsahový štandard zahŕňa:

- verejnú prezentáciu prejavu
- pamäťové, klasifikačné a aplikačné zručnosti
- analytické a syntetické zručnosti
- tvorivé zručnosti
- informačné zručnosti
- komunikačné zručnosti
-

Výkonový štandard stavia na podnecovaní žiaka získavať vedomosti, zručnosti. Určuje aj predpísané žánre pre kontrolné slohové práce.

Pri vypracovávaní tematických výchovno-vzdelávacích plánov sme vychádzali z lingvisticko-sémantického princípu, ktorý považujeme za nosný, ale do plánov 1.ročníka sme implementovali aj komunikačno-slohový princípu (útvary kontrolných slohových prác budeme písať tak, ako sú uvádzané v učebniciach Caltíkovej, začali sme 1.ročníkom. Postupne budeme robiť úpravy aj v nasledujúcich rokoch).

Rozvíjané kľúčové kompetencie:

1. Vedieť sa vyjadrovať adekvátne v komunikačnej situácii, ústne aj písomne- tieto kompetencie rozvíjame na všetkých hodinách jazyka aj literatúry, to je hlavný cieľ vzdelávania v predmete slovenský jazyk a literatúra.
2. Čítať s porozumením súvislé aj nesúvislé texty.
3. Schopnosť aktívne počúvať.
4. Schopnosť učiť sa učiť.

KLASIFIKÁCIA ZLOŽKY : JAZYK

Podkladom k polročnej klasifikácii žiakov sú aj známky z ústnych odpovedí (2 odpovede počas polroka), známky z písomných prác z uzavretých tematických celkov (podľa plánov), známky z pravopisných cvičení – podľa zamerania hodiny a aktivity žiaka, známky z projektov, známky z diktátu a kontrolnej práce.

Klasifikované písomné práce – v každom ročníku píšeme každý polrok 1 kontrolný diktát a 1 kontrolnú prácu, školskú alebo domácu, podľa stratégií vyučujúceho predmet v danej triede. Kontrolné diktáty sú súvislé texty v určenom rozsahu. Klasifikácia a hodnotenie sa uskutočňuje na základe Školského zákona č. 245/2008 § 55, §56, §57 a §58 a Metodického pokynu č.21/ a 2011. Pri klasifikácii diktátov uplatňujeme túto stupnicu: 0-1 chyba výborný, 2-3chyby: chválitebný, 4-6 chýb: dobrý, 7-8-9 chýb: dostatočný, 10 a viac chýb: nedostatočný. Kontrolné slohové práce písomné sú klasifikované podľa kritérií na hodnotenie PFIČ MS z predmetu SJL a ich stupnica je nasledovná:

1. 100 - 85,7% (28-24 bodov) výborný
2. 82,1 - 67,9% (23-19 bodov) chválitebný
3. 64,3 - 50% (18-14 bodov) dobrý
4. 46,4 - 32,1% (13-9 bodov) dostatočný
5. 28,6% a menej (8 bodov a menej) nedostatočný.

Projekty žiakov: Realizujeme najmä na základe ich osobnej aktivity a záujmu. U žiakov sa stretávajú s veľmi pozitívnymi ohlasmi a z hľadiska cieľov vyučovania majú významný podiel na rozvoj kompetencií žiakov.

Pri klasifikácii projektovej práce dodržiavame tieto kritériá: miera participácie na vypracovaní projektu, úroveň komplexnosti analýzy uvedeného javu, prezentácia projektu. Projekt je skupinová práca, teda žiaci vedia, že všetci dostanú rovnakú známku.

TÉMY PROJEKTOV:

1. Kronika triedy
2. Triedny, resp. školský časopis – príspevky

Tematické celky:

- 1.ročník – I. Komunikácia a sloh - Jazyková komunikácia, Bežná komunikácia - hovorový štýl, Oficiálna komunikácia - administratívny štýl, Pracovná komunikácia
II. Jazykové prostriedky - Jazykový systém, Zvukové jazykové prostriedky, Lexikálne jazykové prostriedky
- 2.ročník – I. Komunikácia a sloh – Komunikácia slovesného umenia, Masmediálna komunikácia
II. Jazykové prostriedky – Morfológické prostriedky, Syntaktické prostriedky
- 3.ročník – I. Komunikácia a sloh - Odborná a pracovná komunikácia – náučný štýl,
II. Jazykové prostriedky – Zvukové jazykové prostriedky,
I. Komunikácia a sloh - Ústna verejná komunikácia
II. Jazyk a reč – Všeobecné poznatky o jazyku, Národný jazyk, Jazyková kultúra

V tematických výchovno-vzdelávacích plánoch sú konkrétne rozpracované všetky zložky týchto osnov.

Literatúra:

Konstruktivisticky orientované učebné osnovy zásadne menia podstatu predmetu, lebo učivo je koncipované ako postupný program rozvíjania žiakových čitateľských a interpretačných zručností, čo je spojené s osvojovaním si základných teoretických poznatkov. Preto je systém práce s literárnym textom usporiadaný od čítania s porozumením, cez myšlienkovú a jazykovo-štylistickú analýzu po najvýznamnejšiu časť: hodnotenie literárneho textu, verbalizácia čitateľského zážitku, tvorba vlastných textov.

Rozvíjané kľúčové kompetencie:

1. Kognitívne kompetencie – spôsobilosť používať kognitívne operácie, spôsobilosť učiť sa sám aj v skupine, spôsobilosť kritického myslenia, spôsobilosť formulovať a riešiť problémy, schopnosť tvorivého myslenia a spôsobilosť uplatniť jeho výsledky.
2. Komunikačné kompetencie – spôsobilosť tvoriť, prijať a spracovať informácie, zručnosť vyhľadávať a odosielať informácie, spôsobilosť formulovať svoj názor a argumentovať, schopnosť verbálne vyjadriť svoju vôľu a city.
3. Interpersonálne kompetencie – spôsobilosť akceptovať skupinové hodnoty, spôsobilosť tolerovať odlišnosti jednotlivcov i skupín, spôsobilosť kooperácie, schopnosť empatie.

Tematické celky – v plánoch jednotlivých ročníkov sme uplatnili literárno-druhové hľadisko. V každom ročníku je v septembri TC opakovanie, aby sme mohli nadviazať na predchádzajúce poznatky a čitateľské zručnosti žiakov. Tento postup je determinovaný aj špirálovitým usporiadaním učiva..

1. ročník - Epická poézia, Krátka epická próza – poviedka, Lyrická poézia Krátka epická próza – novela, Veľká epická próza – román,
2. ročník - Lyrická poézia – štylizácia, Lyrická poézia - druhy lyriky, Lyrická a epická poézia – časomiera, Krátka epická próza, Dramatická literatúra, Dramatická literatúra - komická dráma.
3. ročník - Veľká epická próza - druhy románu, Krátka epická próza - nespoľahlivý rozprávač, Lyrická poézia - voľný verš, Veľká epická próza – reťazový kompozičný postup, Dramatická literatúra – tragická dráma, Lyrická poézia – čistá lyrika, Netradičná epická próza – prúd autorovho vedomia. Lyrická poézia – automatický text, Dramatická literatúra - absurdná dráma,

Veľká epická próza - retrospektívny kompozičný postup, Súčasná lyrická poézia, Súčasná epická próza, Dejiny umenia a literatúry.

V tematických výchovno-vzdelávacích plánoch sú konkrétne rozpracované všetky zložky týchto osnov.

KLASIFIKÁCIA ZLOŽKY : LITERATÚRA

Učiteľ hodnotí ústne prácu žiaka na hodine, jeho domácu prípravu. Klasifikuje ústnu odpoveď (najmenej jedenkrát počas polroka), písomné práce (po skončení tematického celku), aktivitu na hodinách, mimovyučovacie aktivity, prezentácie žiakov.

Projekty žiakov: Realizácia a prezentácia projektu je determinovaná záujmom žiakov. Pri klasifikácii projektovej práce dodržiavame tieto kritériá: miera participácie na vypracovaní projektu, úroveň komplexnosti analýzy uvedeného javu, prezentácia projektu. Projekt je skupinová práca, teda žiaci vedia, že všetci dostanú rovnakú známku. Žiaci tvoria skupiny podľa vlastného uváženia a zamerania.

TÉMY PROJEKTOV:

1. Filmové adaptácie literárnych diel
2. Dramatizácia vybraného diela – nácvik divadelného predstavenia

Záverečné hodnotenie predmetu slovenský jazyk a literatúra: je tvorené známkami z časti jazyk a známkami z časti literatúra, pričom súčasťou je aj hľadisko rozvoja osobnostných kompetencií žiaka.

Učebné zdroje:

Caltíková, Lauková, Polakovičová, Štarková: Slovenský jazyk pre stredné školy 1,2,3,4.
Caltíková, Lauková, Polakovičová, Štarková: Cvičebnica Slovenský jazyk pre stredné školy 1,2,3,4.
Hincová, Húsková: Slovenský jazyk pre 1.- 4. ročník SŠ.
Záborská, Húsková, Hincová: Cvičebnice Slovenský jazyk pre 1.-4. ročník stredných škôl.
Gregorová, Lapitka: Literatúra pre 1. ročník gymnázií a stredných odborných škôl.
Gregorová, Lapitka: Literatúra pre 2. ročník gymnázií a stredných odborných škôl.
Gregorová, Lapitka: Literatúra pre 3. ročník gymnázií a stredných odborných škôl.
Gregorová, Lapitka: Literatúra pre 4. ročník gymnázií a stredných odborných škôl.
Dvořák: Čítanka pre 1. ročník gymnázií a stredných odborných škôl.
Dvořák: Čítanka pre 2. ročník gymnázií a stredných odborných škôl.
Dvořák: Čítanka pre 3. ročník gymnázií a stredných odborných škôl.
Dvořák: Čítanka pre 4. ročník gymnázií a stredných odborných škôl.
Ihnátková, N. a kol.: Literatúra a čítanka pre 1. ročník dvojroč. a trojroč. učeb. odborov SOU.
Ihnátková, N. a kol.: Literatúra a čítanka pre 2. ročník dvojroč. a trojroč. učeb. odborov SOU.
Ihnátková, N. a kol.: Literatúra a čítanka pre 3. ročník trojroč. učebných odborov SOU.

Ďalšie zdroje: internet, knižnica, CD, film, DVD

Didaktická technika: Dataprojektor, PC, Tabuľa, Video, DVD prehrávač, Audioprehrávač

Medzipredmetové vzťahy: spoločenskovedné predmety

.ročník - časť: slovenský jazyk

Hodinová dotácia: 1 hod. / týž.

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard (Žiak)
		túži po vzdelaní, dôslednosť, motivácia

UČENIE SA (2)	Učebný štýl	si zapamätá potrebné fakty, definície a demonštruje ich znalosť.
		je schopný učiť sa učiť
	Kontrola plnenia plánu a projektovanie vlastnej budúcnosti	je schopný cieľavedome riadiť vlastný život
	Efektívne zapamätávanie	vie čítať s porozumením súvislé aj nesúvislé texty
	Učebný štýl, efektívne zapamätávanie	odlíši umelecký a vecný text, zapamätá si potrebné fakty,
KOMUNIKÁCIA SLOH (2)	Verbálna, neverbálna komunikácia, efektívna komunikácia	má komunikačné schopnosti, vie sa vyjadrovať adekvátne komunikačnej situácii
	Komunikatívna a expresívna funkcia jazyka	vie počúvať a vyjadrovať sa kultúrovane
	Kognitívna funkcia jazyka	
	Jazyk ako znakový systém, jazykové funkcie, reč	chápe jazyk ako znak a ako prostriedok komunikácie
PRÁCA S INFORMÁCIAMI (4)	Informácia, kľúčové slová, nadpis, titulok	je schopný aktívne počúvať
	Zdroje informácií, spôsob spracovania informácií	efektívne využíva informačné zručnosti
	citácia, presná, voľná, parafráza, argumentácia	samostatne hľadá, nachádza, spracováva a využíva informácie
	Konspekt, osnova, hlavná a vedľajšia myšlienka	odlíši hlavnú myšlienku od vedľajšej, aktívne počúva.
	Bibliografia, bibliografický záznam	reprodukuje umelecký aj vecný text
	Menný a vecný register, masmediálne-komunikačné prostriedky, poznámky pod čiarou, vysvetlivky	reprodukuje umelecký aj vecný text
KOMUNIKÁCIA SLOH (11)	Fázy tvorenia textu, štýl	pomenuje fázy tvorenia prejavu, odôvodní ich následnosť
	Jazykový štýl: hovorový, umelecký, administratívny, náučný, publicistický, rečnícky	vie charakterizovať štýly, vie vysvetliť jeho kategorizáciu
	Jazykový štýl: publicistický, rečnícky	vie charakterizovať štýly, vie vysvetliť jeho kategorizáciu
	Téma, funkcia, situácia, autor, adresát	vie vysvetliť pôsobenie štýlotvorných činiteľov

		pri tvorbe jazykových prejavov
	Analýza textu - obsah, forma, autorský zámer	vysvetlí použitie slohových postupov v štýle, rozdelí útvary podľa ich fu
	Súkromný list	vytvorí vlastný text na základe dodržania žánru
	Útvary administratívneho štýlu,	vyjadruje sa adekvátne komunikačnej situácii písomne
	Útvary administratívneho štýlu,	vyjadruje sa adekvátne komunikačnej situácii písomne
	Informačný a opisný slohový postup, administratívny štýl, presnosť, vecnosť	vie vytvoriť vlastný text a dodržať žáner
	Opis predmetu, opis osoby, opis pracovného postupu (vlastný výber)	vie vytvoriť vlastný text a dodržať žáner
	Opis predmetu, opis osoby, opis pracovného postupu (vlastný výber)	dodrží pravidlá gramatiky a pravopisu
	Pozvánka	pri písomnom prejave aplikuje pravopisnú normu
	Oznámenie	Pri písomnom prejave dokáže aplikovať pravopisnú normu
	Žiadosť, objednávka	Vyjadruje sa adekvátne komunikačnej situácii písomne
	Potvrdenie, informačný leták, predtlačo- splnomocnenie,	Vyjadruje sa adekvátne komunikačnej situácii písomne
	Analýza textu	Aplikuje jazykovedné poznatky
	Predchádzajúce pojmy	Ovláda učivo z predchádzajúcich hodín (pojmy súvislosti)
	Predchádzajúce pojmy	Aplikuje vedomosti v teste
JAZYKOVEDA LEXIKÁLNA ROVINA JAZYKA (14)	Lexikológia ako jazykovedná disciplína	Vysvetlí podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi
	Jazykový znak	Vysvetlí podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi
	Homonymá, synonymá	Vysvetlí podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi
	Antonýmá, opozitá,	Vysvetlí podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi
	Jadro slovnej zásoby Individuálna slovná zásoba	Vie používať jazykové slovníky a korigovať podľa nich vlastné texty
	Aktívna, pasívna slovná zásoba	

	Slová z hľadiska expresivity, doby vzniku, pôvodu, spisovnosti, lexikálneho významu	Vie používať jazykové slovníky a korigovať podľa nich vlastné texty
	Slová jednovýznamové, viacvýznamové,	Vie používať jazykové slovníky a korigovať podľa nich vlastné texty
	Neutrálne, štylisticky príznakové príznakové, hovorové, knižné, slová, profesionalizmy, termíny	Vie používať jazykové slovníky a korigovať podľa nich vlastné texty
	Spisovné a nespisovné slová, slang, dialektizmy,	Vie používať jazykové slovníky a korigovať podľa nich vlastné texty
	Expresívne a neutrálne, vulgarizmy	Vie používať jazykové slovníky a korigovať podľa nich vlastné texty
	Domáce, zdomácnené, cudzie slová, archaizmy, historizmy, neologizmy, zastarané slová	Vie hľadať, spracovať a vo vlastných prejavoch využívať slovníkovú literatúru
	Pravopis domácich a cudzích slov	Aplikuje jazykovedné poznatky
	Prekladový, terminologický, pravopisný, výkladový, cudzích slov, frazeologický, synonymický	Vie hľadať, spracovať a vo vlastných prejavoch využívať slovníkovú literatúru
	Odvodzovanie	Pri písomnom prejave dokáže aplikovať pravopisnú normu a jazykové vedomosti
	Skladanie, pravopis zložených slov	Dokáže zapamätať si potrebné fakty a vedieť ich demonštrovať
	Spôsoby tvorenia slov, i/y v prípone	Aplikuje jazykovedné vedomosti na texte
	Charakteristika	Vie analyzovať chyby a poučiť sa z nich
	Združené pomenovanie, frazeologizmus	Vie vyjadrovať sa kultivovane, spisovne v komunikačných situáciách
	Prenášanie významu	
	Skracovanie a pretváranie slov, skratkové slová	Aplikuje vedomosti v teste
	Preberanie slov a internacionalizácia	Analyzuje text z hľadiska obohacovania slovnej zásoby

	Predchádzajúce pojmy	Ovláda učivo z predchádzajúcich hodín (po súvislosti)
	Predchádzajúce pojmy	Dokáže aplikovať vedomosti v teste
SPOLU: 33 hodín		

1.ročník - časť: literatúra

Hodinová dotácia: 1 hod. / týž.

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard (Žiak)	Prierezové témy
Epická poézia (10)	Základné lit. druhy a ich znaky	Vie rozlíšiť a správne zaradiť pri akomkoľvek literárnom diele jeho literárny druh a žáner	Environmentálna výchova
<i>Príroda</i>	Literárne žánre a ich delenie		
<i>Hrdinstvo</i>	Rythmus, rým, sylabický veršový systém		
<i>Láska mladých ľudí</i>	Hugolín Gavlovič – analýza textu a rytmickej stavby verša	Vie rešpektovať rytmus v básnickom texte – určiť dĺžku slabičného verša a miesto dierézy v hociktorom sylabickom bás. texte. Vie vytvoriť na sylabickom princípe jednotlivé verše.	Multikultúrna výchova Ochrana života a zdravia Multikultúrna výchova
<i>Príroda</i>	Vonkajšia kompozícia básnickej skladby Smrť Jánošíkova	Vie vysvetliť stylistickú podstatu (anafory) prirovnania. Chápe podstatu metafory	
<i>Hrdinstvo</i>	Významová interpretácia a analýza básnickej skladby Smrť Jánošíkova	Vie identifikovať metaforu v akomkoľvek bás. umeleckom texte. Vie prezentovať významovú a estetickú funkciu tejto metafory v konkrétnom texte.	Environmentálna výchova Ochrana života a zdravia
	Umelecké básnické prostriedky (vyvodenie pojmov) A. Sládkovič: Detvan Čítanie		

	<p>a interpretácia textu Samo Chalupka: Mor ho!</p> <p>Analýza lyrických prvkov skladby – verbalizácia čitateľského zážitku</p> <p>Čítanie a interpretácia balady: Janko Kráľ – - Zakliata panna vo . Váhu a divný Janko</p>		
<p>Krátka epická próza – poviedka (5)</p>	<p>Zhrnutie tematických celkov: Epická a lyrická poézia, opakovanie</p> <p>Znaky krátkeho epického diela Vnútoraná kompozícia, rozprávač v poviedke Maco Mlieč od J. G. Tajovského (analýza poviedky)</p> <p>Čítanie a interpretácia poviedky: M. Kukučín – Keď báčik z Chochoľova umrie</p> <p>Vnútoraná kompozícia</p>	<p>Vie sformulovať svoj čitateľský dojem a obhájiť svoje stanovisko. Vie použiť ako argumenty niektoré poznatky získané analýzou básne.</p> <p>Vie odlíšiť viazanú reč od neviazanej a vysvetliť rozdiely medzi nimi. Chápe funkciu rozprávača a vie určiť vševediaceho rozprávača v akomkoľvek literárnom diele.</p> <p>Pozná pojem literárna postava – vie ju typovo charakterizovať.</p> <p>Vie určiť fázy kompozície lit. diela v akomkoľvek literárnom diele. Vie štylisticky a lexikálne analyzovať známe dielo.</p>	<p>Ochrana života a zdravia</p> <p>Environmentálna výchova</p> <p>Multikultúrna výchova</p> <p>Finančná gramotnosť</p>

	poviedky, identifikáci a rozprávača a verbalizácia vlastného čitateľského zážitku		
Lyrická poézia (3)	Analýza textu a významov á interpretáci a balady Sylabicko – tonický veršový systém Čítanie s porozume ním a analýza básne: P. O. Hviezdosla v – Krvavé sonety Metonymia a jej znaky	Poznať rytmické vlastnosti slovenčiny. Definovať sylabotonický verš. systém. Vie vysvetliť rozdiel medzi metaforou a metonymiou. Vie vytvoriť metonymiu a uplatniť ju vo verši.	Environmentálna výchova Multikultúrna výchova Finančná gramotnosť
Krátka epická próza – novela (5) <i>Rodina</i>	B. S. Timrava – Ďapákovci, čítanie a interpretácia textu, vyvodenie pojmu novela B. S. Timrava – Ďapákovci – analýza textu, uplatnenie slohových postupov v próze, vertikálne členenie textu Opakovanie tematického celku:	Chápať hĺbkové členenie umeleckého diela v akomkoľvek diel. Vie vysvetliť znaky novely a určiť žáner neznámej novely a tiež jej žánrové znaky. Vie plynulo a výrazne čítať. Vie aplikovať vedomosti o vonkajšej a vnútornej kompozícii na akékoľvek prečítané dielo.	Ochrana životného prostredia Finančná gramotnosť Environmentálna výchova

	Krátka epická próza, poviedka, novela		
<p>Veľká epická próza – román (10)</p> <p><i>Hrdinstvo</i></p> <p><i>Láska mladých ľudí</i></p>	<p>Vyvedenie zankov románu, jeho druhy a porovnania s ďalšími žánrami</p> <p>E. M. Remarque – Na západe nič nové – psychologický protivojnový román a jeho znaky</p> <p>E. M. Remarque – analýza a interpretácia významovej roviny románu – znaky subjektívneho rozprávača.</p> <p>Sociálny typ románu – M. Kukučín: Dom v stráni</p>	<p>Vie definovať román a vysvetliť rozdiely medzi románom, novelou a poviedkou a tieto vedomosti vie aplikovať na akékoľvek prozaické dielo.</p> <p>Vie extrahovať z textu prvky príznačné pre jednotlivé žánre.</p> <p>Pozná pojem priamy rozprávač a vie ho identifikovať v akomkoľvek prozaickom diele.</p>	<p>Environmentálna výchova</p> <p>Ochrana života a zdravia</p> <p>Multikultúrna výchova</p> <p>Environmentálna výchova</p>
<p><i>Hrdinstvo</i></p>	<p>M. Kukučín – Dom v stráni – analýza vonkajšej a vnútornej kompozície románu a jeho</p>	<p>Vie identifikovať v texte obe pásma textu i obe formy priamej reči v akomkoľvek diele.</p> <p>Aplikuje vedomosti o vonkajšej a vnútornej kompozícii na akékoľvek dielo, vie určiť v príslušnom diele subjektívneho rozprávača.</p>	<p>Ochrana života a zdravia</p>

<p><i>Dejiny svetovej a slovenskej literatúry</i></p>	<p>sociálnych aspektov</p> <p>Vlastný čitateľský zážitok a hodnotenie románu: A. S. Puškin – Kapitánova dcéra</p> <p>Analýza, hodnotenie a porovnanie prečítaných románov</p>	<p>Vie reprodukovať charakteristické znaky umeleckého obdobia či smeru a nájsť ich v preberanom texte (romantizmus, realizmus)</p>	
<p>SPOLU: 33 hodín</p>			

2.ročník - časť: slovenský jazyk

Hodinová dotácia: 2 hod. / týž.

<p>Tematický celok</p>	<p>Obsahový štandard</p>	<p>Výkonový štandard (Žiak)</p>	<p>Prierezové témy</p>
<p>Komunikácia a sloh (7)</p>	<p>Jazykovedné disciplíny Zvukové jazykové prostriedky Znelostná asimilácia, znamienka</p>	<p>Pozná systém jazyka a vie sa vyjadrovať na adekvátnej úrovni</p>	<p>Osobnostný rozvoj</p>

<p>Jazykové prostriedky -morfológia (29)</p>	<p>Podstatné mená, druhy Prídavné mená, druhy Zámená, druhy, funkcie Slovesá, druhy, funkcie Neplnovýznamové slovné druhy a funkcie</p>	<p>Vie správne uplatniť vedomosti vo vlastnom prejave Aplikuje vedomosti v rozličných druhoch opisov Vie vytvoriť príbeh Vie v písomnom prejave aplikovať pravopisné normy V ústnom prejave dodržiava normy výslovnosti</p>	<p>Osobnostný a sociálny rozvoj</p>
<p>Syntax (30)</p>	<p>Klasifikácia viet z rozličných hľadísk Vetné členy Modifikácia vetnej stavby Nadvetná syntax Nesúvislé texty Priraďovacie súvetia Podraďovacie súvetia Zložené súvetia</p>	<p>Vie sa vyjadrovať kultivovane a štylisticky správne Vie transformovať rozličné druhy viet. Vie čítať a analyzovať takéto texty Pozná druhy súvetí, vie ich správne uplatniť vo svojich prejavoch Vie transformovať vety</p>	<p>Multikultúrna výchova</p>
<p>SPOLU: 33 hodín</p>			

2.ročník - časť: literatúra

Hodinová dotácia: 1 hod. / týž.

<p>Tematický celok</p>	<p>Obsahový štandard</p>	<p>Výkonový štandard</p>	<p>Prierezové témy</p>
-------------------------------	---------------------------------	---------------------------------	-------------------------------

		(Žiak)	
Opakovanie (2)	Základné pojmy		
Lyrická poézia – štylizácia (4) <i>Príroda</i>	Vyvedenie pojmu symbol, (sonet), epiteton I. Krasko – vlastný výber	Vie vysvetliť podstatu symbolu, epiteta, dokáže určiť symbol a epiteton v texte, identifikovať ich funkciu. Pozná formu, kompozíciu sonetu - vonkajšiu aj vnútornú	Osobnostný a sociálny rozvoj - viest' žiakov k sebareflexii
Lyrická poézia - druhy lyriky (4)	Vyvedenie pojmu ľúbostná lyrika, kontrast, Výklad lyrického posolstva básne	Vie vymedziť pojem - Druhy lyriky, kontrast, zdrobnenina	
Lyrická a epická poézia – časomiera (5) <i>Láska mladých</i> <i>Ľudí</i>	Zavedenie pojmu časomiera, výklad pojmu epos; čítanie časomerných veršov - presný rytmus Kollár: Predspev zo Slávy dcéry	Ovláda princíp časomieri, dokáže nahlas prečítať časomerné verše; Vie analyzovať Predspev; Vie vysvetliť znaky eposu	Multikultúrna výchova - rozmanitosti kultúr.
Krátka epická próza (2) <i>Láska mladých</i> <i>Ľudí</i>	Vyvedenie pojmu vnútorný monológ R. Rolland: Peter a Lucia Fázy vnútornej kompozície	Vie porovnať prozaické diela podľa znakov, chápe podstatu vnútorného monológu	

<p>Dramatická literatúra (8)</p> <p><i>Láska mladých</i></p> <p><i>Pudí</i></p>	<p>Vyvedenie pojmu tragédia, výklad znakov drámy, analýza</p> <p>W. Shakespeare: Hamlet J. G. Tajovský: Statky-zmätky - úryvky</p>	<p>Vie uviesť znaky vonkajšej kompozície hry, pozná fázy vnútornej kompozície.</p> <p>Vie odlíšiť pojmy: monológ, dialóg, replika, vysvetliť autorské poznámky.</p> <p>Vie výrazne čítať text, dokáže určiť fázy kompozície, svoje stanovisko argumentovať</p>	<p>Enviromentálna výchova: vnímať život ako najvyššiu hodnotu</p>
	<p>Vonkajšia a vnútorná kompozícia divadelnej hry.</p>		
	<p>Vyvedenie pojmov: herec, režisér, dramaturg.</p>		
<p>Dramatická literatúra - komická dráma (8)</p> <p><i>Láska mladých</i></p> <p><i>Pudí</i></p>	<p>Vyvedenie pojmu komédia, humor, hyperbola, charakterový typ postavy, situačný humor, čítanie a interpretácia veselohier. Analýza kompozície, jazykovo-štylistickej roviny, určenie funkcie v texte</p> <p>J. Palárik: Zmierenie alebo Dobrodružstvo pri obžinkoch</p> <p>Molière: Lakomec</p>	<p>Vie vysvetliť podstatu veselohry, pozná pojmy, vie ich aplikovať. Chápe situačný humor.</p> <p>Vie určiť jazykovo-štylistické prostriedky. Svoj názor dokáže argumentovať a prezentovať.</p>	<p>Multikultúrna výchova: rozvíjať tolerantné postoje k nositeľom odlišných kultúr</p>
	<p>Systematizácia vedomostí</p>	<p>Vie reprodukovať charakteristické znaky umeleckého obdobia či smeru a nájsť ich v</p>	
<p><i>Dejiny svetovej a slovenskej literatúry</i></p>			

		preberanom texte (romantizmus, realizmus)	
SPOLU: 33 hodín			

3.ročník - časť: slovenský jazyk

Hodinová dotácia: 1 hod. / týž.

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard (Žiak)	Prierezové témy
Opakovanie (2)	Komunikácia slovesného umenia (umelecký štýl)	Vie vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi.	
	Rozprávací a opisný slohový postup	Vie zapamätať si potrebné fakty a definície a vie demonštrovať ich znalosť.	Osobnostný a sociálny rozvoj
	Masmediálna komunikácia (publicistický štýl)		
	Nadvetná syntax		
Vedecká, odborná a pracovná komunikácia (7)	Znaky náučného štýlu, žánre a výrazové prostriedky	Vie sa vyjadrovať adekvátne komunikačnej situácii - ústne a písomne.	Osobnostný a sociálny rozvoj
	Kompozícia a členenie textov náučného štýlu (NŠ)	Vie vytvoriť kompozične zrozumiteľný text, uplatniť logické súvislosti a uplatniť obsahové, jazykové a mimojazykové konektory.	
	Výkladový slohový postup, postupy a formy logického myslenia	Vie nájsť chyby v logickom poradí viet v cudzom aj vo vlastnom prejave.	Ochrana života a zdravia
	Interpretácia, spoločné a rozdielne znaky textov	Vie odlíšiť medzi sebou umelecký a vecný text.	
	Argumentácia	Vie zvládnuť postupy logického myslenia.	
	Vyjadrenie príčinnosti	Vie dodržiavať logické poradie viet v súvetiach.	
	Útvary výkladového slohového		

	postupu, výklad - kompozícia, štylizácia		
	Hybridizácia jazykových štýlov, slohových postupov a útvarov, termíny	Vie vysvetliť pojem hybridizácia a vo vlastných prejavoch využiť správne - odôvodnene.	
	Rozbor textu - analýza ako druh výkladu	Vie zoradiť motívy a myšlienky podľa logickej postupnosti a vytvoriť otázky, argumentovať.	
	Rozbor textu - analýza ako druh výkladu		
	1. kontrolná písomná práca - Výklad	Vie vytvoriť text na základe dodržiavania stanoveného žánru a štýlu.	Multikultúrna výchova
	1. kontrolná písomná práca - Výklad		
	Oprava kontrolnej práce	Vie analyzovať text	
	Oprava kontrolnej práce		
	Projektová práca a kompozícia školských odborných prác, osnova	Vie realizovať a vhodne prezentovať projekt.	Tvorba a realizácia projektu
	Úvaha v jednotlivých jazykových štýloch	Vie nájsť pomocou analýzy textov ich spoločné a rozdielne znaky, ktoré využíva pre interpretácii.	
	Výklad a úvaha, školská úvaha, úvaha v umeleckom štýle, znaky		
	Úvaha v publicistickom štýle	Vie vybrať vhodný slohový žáner v súlade s cieľom komunikácie.	
	Kontrolný diktát č.1		
	Esej	Vie interpretovať text a integrovať informácie z neho	

		s predchádzajúcimi poznatkami a skúsenosťami.	
	Opisné útvary a žánre v NŠ, odborný opis	Vie demonštrovať znalosť opisného slohového postupu a jeho útvarov.	Environmentálna výchova
	Referát - kompozícia, charakteristika		
	Študijné čítanie náučného textu		
	Diskusný príspevok	Pri tvorbe jazykového prejavu dodržiava stanovený žánr a štýl, jazykovú normu a vhodné stylistické prostriedky v danej komunikačnej situácii.	Osobnostný a sociálny rozvoj
	Analýza cvičných prác		
Zvukové jazykové prostriedky (8)	Analýza cvičných prác		
	Fonetika a fonológia, artikulácia, zvuková modulácia reči	Vie sa vyjadrovať adekvátne komunikačnej situácii - ústne.	Mediálna výchova
	Tónová modulácia reči		
	Silová modulácia reči		
	Časová modulácia reči		
	Intonácia (čítanie, prednes)	Uplatňuje vhodnú intonáciu a dodržiava pauzy, tempo, frázovanie výpovede a moduláciu hlasu.	Ochrana života a zdravia
	Štylistické vyžitie zvukovej stránky slov		
	Štylistické vyžitie zvukovej stránky slov	Vie sa vyjadrovať adekvátne komunikačnej situácii - ústne.	
	Previerka zručností	Vie aplikovať jazykovedné vedomosti na vecné a umelecké	

		texty.	
	Previerka zručností	Vie odlíšiť medzi sebou texty z hľadiska jazykového štýlu, slohového postupu a žánrov.	Osobnostný a sociálny rozvoj
	Ortoepia - správna výslovnosť	Vie vo vlastných jazykových prejavoch dodržiavať pravidlá spisovnej slovenskej výslovnosti, správne artikulovať.	
	Cvičenia na správnu výslovnosť		
	Výslovnostné štýly		
	Počúvanie ukážok rôznych prejavov	Vie sa zorientovať v komunikačnej situácii a presne reagovať na počutý text jasnou, zrozumiteľnou a správne intonovanou odpoveďou alebo otázkou.	
	Počúvanie ukážok rôznych prejavov		
	Výslovnosť a pravopis niektorých slov cudzieho pôvodu	Dodržiava pravidlá spisovnej výslovnosti.	
	Čítanie textov - výslovnosť cudzích slov		
	Pravopis cudzích slov	Vie aplikovať pravopisnú normu.	Ochrana života a zdravia
	Zdomácnené slová		
	Kontrolný diktát č.2		
	Grafické jazykové prostriedky	Vie používať a pozná platné kodifikačné príručky.	
	Ortografia		
	Pravopisné cvičenia		
	2. kontrolná písomná práca - diskusný príspevok	Vie používať jazykové slovníky a korigovať podľa nich vlastné texty.	Mediálna výchova

	2. kontrolná písomná práca - diskusný príspevok		
	Oprava kontrolnej práce	Pri písomnom prejave vie aplikovať pravopisnú normu.	
	Oprava kontrolnej práce	Vie používať a pozná platné kodifikačné príručky.	
	Rozdeľovanie predponových slov, slabičné a neslabičné predpony		
	Pravopisné cvičenia		
	Jazykovedné disciplíny	Vie usporiadať známe javy do tried a systémov.	
	Nárečové slová	Vo vlastných jazykových prejavoch využíva široký repertoár slovnej zásoby.	
	Termíny		
	Básnické slová		
	Záverečné hodnotenie práce	Adekvátne komunikuje s prihliadnutím na komunikačnú situáciu.	
	Záverečné hodnotenie práce		
Komunikácia a sloh (7)	Ústna verejná komunikácia Rečnícky štýl	Vie sa vyjadrovať, adekvátne komunikačnej situácii - ústne a písomne.	
	Znaky rečníckeho štýlu Fázy tvorenia klasického rečníckeho prejavu	Dodržiava pri tvorbe vlastného jazykového prejavu jednotlivé fázy tvorby prejavu s dôrazom na jeho vhodnú ústnu alebo písomnú prezentáciu	
	Výrazové prostriedky rečníckeho štýlu - verbálne a neverbálne výrazové prostriedky rečníckeho štýlu Chyby v	Využíva pri ústnej prezentácii vhodné mimojazykové prostriedky	Environmentálna výchova

	rečnickom prejave Žánre rečnického štýlu Agitačné žánre (argumentačno - presvedčacie prejavy)		
	Náučné žánre rečnického štýlu	Vie vysvetliť typické znaky príležitostných náučných a agitačných prejavov. Dokáže tieto žánre samostatne vytvoriť.	Environmentálna výchova
	Príležitostné žánre rečnického štýlu		
	Slávnostný prejav, kompozícia slávnostného prejavu		
	Analýza textov	Dokáže nájsť spoločné a rozdielne znaky textov a využiť ich pri interpretácii.	
	Nácvik a spôsob prednesenia prejavu		
	Slávnostný prejav	Vie ovládať a vo vlastných prejavoch dodržiavať spoločenské zásady jazykovej komunikácie. Vie čítať s porozumením súvislé a nesúvislé texty	Mediálna výchova Osobnostný a sociálny rozvoj
Jazyk a reč (8)	Vývin jazyka	Vie vysvetliť vývojovú líniu slovenčiny od indoeurópskeho prajazyka po jej začlenenie do rodiny západoslovanských jazykov	Multikultúrna výchova
	Slovanské jazyky		

	Kontrolný diktát č.1	Pozna a pri tvorbe vlastných jazykových prejavov aktívne využíva platné kodifikačné príručky.	
	Národný jazyk - formy národného jazyka Spisovná forma národného jazyka		
	Kodifikácia, kodifikačné diela	Pri písomnom prejave aplikuje pravopisnú normu.	Osobnostný a sociálny rozvoj
	Štandardná a subštandardná forma národného jazyka Nárečová forma národného jazyka Sociálne nárečie		
	Systematizácia poznatkov		
	2. kontrolná slohová práca – Rozprávanie s prvkami opisu		
	2. kontrolná slohová práca – Rozprávanie s prvkami opisu Oprava 2. kontrolnej slohovej práce	Vie vysvetliť vývojovú líniu slovenčiny	
	Vznik a vývin slovenského jazyka		
	Spisovné obdobie - A. Bernolák, kultúrna západoslovenčin a	.	
	Štúrovské obdobie		
	M. Hattala - reforma		Tvorba projektu
	Súčasnú obdobie (od roku 1989)	Pozná a používa platné kodifikačné príručky	
	Nové tendencie vo vývine súčasnej slovenčiny		

	Práca s kodifikačnými príručkami Analýza textov - porovnávanie textov z rôznych vývinových línií spisovnej slovenčiny	Nájde pomocou analýzy textov ich spoločné a rozdielne znaky, ktoré sa využíva pri interpretácii	
	Kontrolný diktát č. 2		
	Oprava kontrolného diktátu č. 2	Adekvátne komunikuje s prihliadnutím na komunikačnú situáciu	Mediálna výchova
	Jazyková kultúra	Vie usporiadať známe javy do tried a systémov	
	Systematizácia poznatkov		
	Záverečné hodnotenie práce		
Jazyková kultúra (1)			
SPOLU: 33 hodín			

3.ročník - časť: literatúra

Hodinová dotácia: 1. hod. / týž.

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard (Žiak)
Veľká epická próza - druhy románu (6)	Vyvodenie druhov románu	Vie vysvetliť rozdiel medzi sociálnym a psychologickým románom.

<p><i>Láska mladých Pudi</i></p> <p><i>Hrdinstvo</i></p>	Román - sociálny, psychologický	Chápe sociálny typ postavy, vie ju charakterizovať. Žiak vie identifikovať významovú rovinu diela a vysvetliť profiláciu postáv.
	Sociálny typ postavy M. Kukučín: Dom v stráni J. C. Hronský: Jozef Mak E. M. Remarque: Na západe nič nového	Chápe sociálny typ postavy, vie ju charakterizovať. Vie identifikovať významovú rovinu diela a vysvetliť profiláciu postáv.
	Vyvodenie pojmu autorská štylizácia reality; analýza kompozície románov	
	Psychologické prvky v románe a ich jazykovo-štylistická identifikácia	
		Chápe umelecké dielo ako artefakt, rozum vzťahom: autor - realita - dielo
	Identifikácia druhu rozprávača	
	Štylisticko-lexikálna analýza	Vie konfrontovať svoj systém hodnôt s hodnotami z diela
	Realizácia čitateľského zážitku	
<p>Krátka epická próza - nespoľahlivý rozprávač (2)</p>	Vyvodenie pojmu nespoľahlivý rozprávač Vnútorňý monológ – jeho začlenenie do koncepcie diela B.S. Timrava: Ťapákovci J. G. Tajovský: Maco Mlieč	Pozná druhy rozprávačov, dokáže ich identifikovať Pozná podstatu vnútorného monológu, vie vysvetliť rozdiel medzi monológom v próze a dráme.
	Čítanie a interpretácia krátkej prózy.	
	Vytvorenie krátkej poviedky s využitím vnútorného monológu.	
	Systematizácia pojmov	

Lyrická poézia - voľný verš (2) <i>Príroda</i>	Vyvodenie pojmu voľný verš, reflexívna lyrika J. Smrek: výber z diela	Vie definovať voľný verš a vie uviesť jeho charakteristické znaky. Vie demonštrovať rozdiely medzi voľným a metricky viazaným veršom. Vie charakterizovať podstatu reflexívnej a duchovnej poézie
	Výklad pojmov pásmo, impresionizmus, senzualizmus	
	duchovná lyrika –náboženská lyrika R. Dilong: výber z diela	
Veľká epická próza - reťazový kompozičný postup (4)	Reťazový kompozičný postup – porovnanie s klasickou päťfázovou kompozíciou	Ovláda klasický päťfázový i reťazový kompozičný postup, vie uviesť ich charakteristické prvky v akomkoľvek epickom diele
<i>Láska mladých ľudí</i>	Identifikácia lyrizácie štýlu epickej prózy – personifikácia v próze, monumentalizácia, idealizácia postáv, reťazová kompozícia,	
	Čítanie a interpretácia románov: D. Chrobák: Drak sa vracia, J. C. Hronský: Jozef Mak	
	Analýza a hodnotenie autorskej koncepcie postáv	
Dramatická literatúra – tragická dráma (4)	Vyvodenie pojmu tragické, tragédia	Pozná podstatu tragédie, dokáže ju odlišiť iných typov, pozná kompozíciu drámy, dokáže určiť komunikačné formy v texte vysvetliť stvárnenie postavy.
<i>Láska mladých ľudí</i>	Čítanie a interpretácia dramatických textov: Sofokles: Antigona W. Shakespeare: Hamlet I. Bukovčan: Kým kohút nezaspieva	Vie zaujať hodnotiace stanovisko aj k obsahovo zmiešaným typom divadelných hier.
	Verbalizácia čitateľského zážitku a hodnotenie diela, obhajoba vlastného stanoviska počas analýzy diela	Pozná klasickú kompozíciu drámy a vie ju aplikovať na akékoľvek dramatické dielo
	Dramatizácia textu krátkej poviedky	
Lyrická poézia – čistá lyrika (2) <i>Príroda</i>	Vyvodenie pojmu čistá lyrika - absolútna, neintencionálna lyrika, zvukomaľba	Chápe podstatu čistej lyriky a tento druh lyrickej básne dokáže určiť pri známych dielach
Čítanie a interpretácia lyrických básní: I. Krasko: výber z tvorby R. Dilong: výber z tvorby		

<p>Netradičná epická próza – prúd autorovho vedomia (2)</p>	<p>Vysvetlenie pojmu hlbinná psychológia a vyvodenie pojmu asociácia</p> <p>Výklad pojmu prúd autorovho vedomia a bezsujetová próza</p>	<p>Vie na základe predchádzajúceho poučenia poukázať na zmeny v spôsoboch rozprávania v netradičnej próze</p>
	<p>Čítanie a interpretácia prozaického diela: D. Dušek: Kufor na sny F. Kafka : Premena</p>	<p>Dokáže približne vystihnúť súvislosť medzi uvoľneným prúdom rozprávania a estetickým účinkom na čitateľa a zhodnotiť ju.</p>
<p>Lyrická poézia – automatický text (1)</p> <p><i>Príroda</i></p>	<p>Vyvodenie pojmu automatický text a asociatívny básnický text</p> <p>Vyvodenie pojmov expresivnosť, básnická slovná hračka eufónia – ľúbozvučnosť Vyvodenie pojmov optická báseň – kaligram</p> <p>R. Dilong: výber z tvorby R. Fabry: výber z tvorby</p>	<p>Vie vysvetliť pojem automatický text.</p> <p>Pozná princíp vzniku automatického textu, ktorý chápe ako najkrajnejšiu formu tvorby uvoľnenej básnickej výpovede</p>
<p>Dramatická literatúra - absurdná dráma (4)</p>	<p>Vyvodenie literárnych pojmov: absurdná dráma, nonsens, gag, pointa, irónia, anekdota.</p> <p>Čítanie a interpretácia tzv. absurdných dramatických textov: M. Lasica – J. Satinský: Soirée. S. Štepka: výber z tvorby S. Beckett: Čakanie na Godota</p>	<p>Chápe podstatu absurdnej drámy, v texte známej hry dokáže určiť niektoré miesta logických zlomov a označiť viacvýznamové slová.</p> <p>Chápe humornú stránku tzv. absolútnych anekdot, aforizmov, rozumie a vie vysvetliť ich kultúrny význam.</p>
<p>Veľká epická próza - retrospektívny kompozičný postup (2)</p>	<p>Vyvodenie pojmu: retrospektívny kompozičný postup</p> <p>Výklad dôležitosti opakovaného čítania diela pre jeho plnohodnotnú recepciu</p>	<p>Pozná chronologický a retrospektívny kompozičný postup, dokáže vysvetliť rozdiely medzi a dokumentovať ich použitie v akomkoľvek epickom (prozaickom, dramatickom diele).</p> <p>Dokáže pochopiť dielo na základe všestrannej analýzy (kompozičnej, štylistickej, obsahovej),</p>

	Čítanie a interpretácia prozaických diel: A. Bednár: Kolíska L. Mňačko: Ako chutí moc J. D. Salinger: Kto chytá v žite	Reaguje na otázky a kritické poznámky z triedy, vie ich vyhodnotiť a uvažovať o n
Súčasná lyrická poézia (1)	Interpretácia básne	Vie jazykovo správne a výrazne prečítať akejkoľvek básne
	M. Válek: Dotyky M.Rúfus: výber poézie J. Urban: výber poézie	Vystihne vnútornú spojitosť v kompozícii básnickej výpovede, názor vie verbálne prezentovať v diskusii.
	Vysvetlenie pojmu: populárna pieseň - poppoézia	
	Interpretácia básne B. Filan, K. Peteraj...	
Súčasná epická próza (1) - postmoderna	Vysvetliť pojmy: postmoderna,	Rozumie imaginatívne prístupu autorov časovým a priestorovým súvislostiam
	palimpsest, persifláž, satira,	Pochopí alebo vycíti alegorické prvky v dejovom pláne diela
	absurdnosť a nonsens	Identifikuje v texte prvky štylistického nonsensu - alogickosti
- fantastická próza a sci-fi (vedecko-fantastická próza)	Vyvedenie pojmu fantastická a sci-fi próza	Vie vysvetliť autorovu myšlienkovú a estetickú koncepciu diela, určiť deformáciu epického času a priestoru
- detektívny román	Vyvedenie pojmu detektívny román	Chápe detektívny román ako kompozičnú aplikáciu románu s tajomstvom
Dejiny umenia a literatúry (2)		
	<u>Grécka antická literatúra</u> epos – Sofokles: Antigona	Vie systematizovať poznatky o jednotlivých literárnych obdobiach.
	<u>Rímska antická literatúra</u> Ovidius, Horatius	
	<u>Stredoveká kresťanská literatúra</u> , legenda, Veľkomoravské legendy	Chápe umelecké dielo ako artefakt, chápe vzájomné vzťahy medzi autorom, realitou a dielom.
	<u>Renesancia</u> Shakespeare: Hamlet	

	<u>Barok</u> H. Gavlovič: Valaská škola...	Vie posúdiť hodnoty a významy obsiahnuté v diele.
	<u>Klasicizmus</u> J. B. P. Molière: Lakomec J. Hollý – eposy J. Kollár – Slávy dcera	Vie efektívne využívať komunikačné zručnosti pri práci s literárnymi a neliterárnymi textami
	<u>Romantizmus</u> A. S. Puškin, Štúrova škola	
	<u>Realizmus</u> – naturalizmus M. Kukučín, B. S. Timrava, J. G. Tajovský	
	<u>Moderna a avantgarda</u> impresionizmus, symbolizmus surrealizmus, expresionizmus, naturizmus G. Appolinaire, I. Krasko, J. C. Hronský, D. Chrobák,	
	<u>Povojnové obnovenie naratívnej a intencionálnej literatúry</u> existencializmus J. D. Salinger, E.M. Remarque, A. Bednár, L. Mňačko... <u>Súčasná lyrická poézia</u> M. Válek, M. Rúfus, J. Urban <u>Absurdná dráma</u> S. Beckett M. Lasica, J. Satinský S. Štepka... <u>Systematizácia učiva</u>	Vie vecne argumentovať vie aplikovať teoretické vedomosti zo SJ pri tvorbe vlastných textov.
SPOLU: 33 hodín		

Prierezové témy (príloha)

1. Mediálna výchova – rozpoznať negatívne vplyvy médií, vedieť si utvoriť vlastný názor na základe prijímaných informácií.

2. Multikultúrna výchova – spoznávať svoju kultúru, iné kultúry, zvyky,

históriu chápať dôležitosť tolerancie medzi jednotlivými národmi, bojovať rôznymi formami proti xenofóbii a diskriminácii

- 3. Osobný a sociálny rozvoj** – prevencia sociálno – patologických javov, podpora sebadôvery a zodpovednosti žiaka
- 4. Environmentálna výchova** – chápať a hodnotiť vzťah človeka k životnému prostrediu, pochopiť vlastnú zodpovednosť k vzťahu k životnému prostrediu a globálnym environmentálnym problémom
- 5. Ochrana života a zdravia** – poskytnúť žiakom potrebné teoretické vedomosti
- 6. Prezentačné schopnosti** – tvorba prezentácií, práca s IKT
- 7. Finančná gramotnosť** - schopnosť rozumieť peniazom / poznať hodnotu peňazí/
- 8. Čitateľská gramotnosť** - zvýšiť schopnosť porozumenia textu a kultúry čítania, dbať o zvyšovanie jazykovej kultúry.

Anglický jazyk/Nemecký jazyk

1. ročník	2. ročník	3. ročník
povinný	povinný	povinný
3 + 0	3 + 0	3 + 0

Vyučovací predmet cudzí jazyk patrí medzi všeobecnovzdelávacie predmety a spoločne s vyučovacím predmetom slovenský jazyk a literatúra, resp. jazyk národnosti a literatúra vytvára vzdelávaciu oblasť Jazyk a komunikácia.

Vzhľadom na široké využitie cudzích jazykov v súkromnej aj profesijnej oblasti života, či už pri ďalšom štúdiu, cestovaní, spoznávaní kultúr aj práci, sa dôraz pri vyučovaní cudzích jazykov kladie na praktické využitie osvojených spôsobilostí a efektívnu komunikáciu, pričom komunikácia v cudzích jazykoch je podľa Európskeho referenčného rámca (ES, 2007, s. 5) založená na schopnosti porozumieť, vyjadrovať myšlienky, pocity, fakty a názory ústnou a písomnou formou v primeranej škále spoločenských a kultúrnych súvislostí podľa želaní a potrieb jednotlivca.

CIELE PREDMETU

Ciele vyučovacieho predmetu cudzí jazyk vychádzajú z modelu všeobecných kompetencií a komunikačnej jazykovej kompetencie, ako ich uvádza Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky (ŠPÚ, 2006). Pri formulácii cieľov vyučovacieho predmetu sa zdôrazňuje činnostne zameraný prístup – na splnenie komunikačných úloh sa žiaci musia zapájať do komunikačných činností a ovládať komunikačné stratégie.

Žiaci: v receptívnych jazykových činnostiach (počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením) a stratégiách dokážu ako poslucháči alebo čitatelia spracovať hovorený alebo napísaný text, v produktívnych (ústny prejav, písomný prejav) a interaktívnych jazykových činnostiach (ústna interakcia, písomná interakcia) a stratégiách dokážu vytvárať ústny alebo písomný text, budú efektívne používať všeobecné kompetencie, ktoré nie sú charakteristické pre jazyk, ale sú nevyhnutné pre rôzne činnosti, vrátane jazykových činností, dokážu využívať komunikačnú kompetenciu, aby realizovali komunikačný zámer vymedzeným spôsobom, budú zvládať spoločenské dimenzie jazyka.

Názov predmetu:	Anglický jazyk
Časový rozsah výučby:	1.ročník - 3 hodiny týždenne, spolu 99 vyučovacích hodín; 2.ročník - 3 hodiny týždenne, spolu 99 vyučovacích hodín; 3.ročník - 3 hodiny týždenne, spolu 90 vyučovacích hodín.
Ročník:	prvý, druhý, tretí
Kód a názov učebného odboru:	6444 H čašník, servírka
Stupeň vzdelania:	stredné odborné vzdelanie - ISCED 3C
Vyučovací jazyk:	slovenský jazyk

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovací predmet cudzí jazyk patrí medzi všeobecnovzdelávacie predmety a spoločne s vyučovacím predmetom slovenský jazyk a literatúra, resp. jazyk národnosti a literatúra vytvára vzdelávaciu oblasť Jazyk a komunikácia.

Vzhľadom na široké využitie cudzích jazykov v súkromnej aj profesijnej oblasti života, či už pri ďalšom štúdiu, cestovaní, spoznávaní kultúr aj práci, sa dôraz pri vyučovaní cudzích jazykov kladie na praktické využitie osvojených spôsobilostí a efektívnu komunikáciu, pričom komunikácia v cudzích jazykoch je podľa Európskeho referenčného rámca (ES, 2007, s. 5) založená na schopnosti porozumieť, vyjadrovať myšlienky, pocity, fakty a názory ústnou a písomnou formou v primeranej škále spoločenských a kultúrnych súvislostí podľa želaní a potrieb jednotlivca

CIELE PREDMETU

Ciele vyučovacieho predmetu cudzí jazyk vychádzajú z modelu všeobecných kompetencií a komunikačnej jazykovej kompetencie, ako ich uvádza Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky (ŠPÚ, 2006). Pri formulácii cieľov vyučovacieho predmetu sa zdôrazňuje činnostne zameraný prístup - na splnenie komunikačných úloh sa žiaci musia zapájať do komunikačných činností a ovládať komunikačné stratégie.

Žiaci:

- v receptívnych jazykových činnostiach (počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením) a stratégiách dokážu ako poslucháči alebo čitatelia spracovať hovorený alebo napísaný text,
- v produktívnych (ústny prejav, písomný prejav) a interaktívnych jazykových činnostiach (ústna interakcia, písomná interakcia) a stratégiách dokážu vytvárať ústny alebo písomný text,
- budú efektívne používať všeobecné kompetencie, ktoré nie sú charakteristické pre jazyk, ale sú nevyhnutné pre rôzne činnosti, vrátane jazykových činností,
- dokážu využívať komunikačnú kompetenciu, aby realizovali komunikačný zámer vymedzeným spôsobom,
- budú zvládať spoločenské dimenzie jazyka.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Žiaci po absolvovaní daného učebného odboru nadobudnú:

Receptívne jazykové činnosti a stratégie

Žiaci:

- porozumejú jednoducho vyjadreným faktografickým informáciám o každodenných témach, identifikujú všeobecné informácie za predpokladu, že ide o štandardný rečový prejav.
- Porozumejú hlavným myšlienkam vypočutého textu na známe témy, s ktorými sa pravidelne stretávajú v škole, vo voľnom čase atď. vrátane krátkych rozprávání.
- Nájdu a pochopia dôležité informácie v bežných materiáloch, akými sú napríklad listy, brožúry a krátke úradné dokumenty.

Produktívne jazykové činnosti a stratégie

- Podajú jednoducho formulovaný opis ľubovoľnej oblasti svojho záujmu, pričom ho prezentujú ako lineárny sled myšlienok.

Interaktívne jazykové činnosti a stratégie	<ul style="list-style-type: none"> ● Napíšu jednoducho členený súvislý text (opis udalosti, zážitkov, pocitov a reakcií) na známe témy z oblasti svojho záujmu, spájaním krátkych odlišených prvkov do lineárneho sledu.
Všeobecné kompetencie	<ul style="list-style-type: none"> ● Zrozumiteľne vyjadria svoje názory. ● Získajú a odovzdajú nové informácie, vymieňajú si a overujú nazhromaždené informácie. ● Zrozumiteľne zaznamenajú odkaz, ktorý obsahuje informácie bezprostrednej dôležitosti pre adresáta.
Jazykové kompetencie	<ul style="list-style-type: none"> ● Uvedomujú si spoločné a rozdielne črty medzi vlastnou a cieľovou jazykovou komunitou. ● Stanovia si vlastné učebné ciele a spôsoby ich dosiahnutia.
Jazykové kompetencie	<ul style="list-style-type: none"> ● Ovládajú a používajú lexikálne jednotky v základnom rozsahu, čo im umožňuje opisovať každodenné situácie. ● Používajú štandardné slovné spojenia týkajúce sa tém každodenného života. ● Ovládajú a správne používajú jednoduché gramatické štruktúry, ale občas sa môžu dopúšťať niektorých chýb, ktoré nespôsobujú nedorozumenie. ● Pravopisne správne napíšu vety a texty o situáciách každodenného života. ● Správne aplikujú základné interpunkčné pravidlá.
Sociolingválna primeranosť a výstavba výpovede	<ul style="list-style-type: none"> ● Jednoducho vedú spoločenskú konverzáciu, využívajú jednoduché výrazy a situáciám primerané vetné konštrukcie na vyjadrenie výmeny informácií, žiadosti, vyjadrenia vlastných názorov a postojov. ● Slovné vyjadria, čo chcú povedať pomocou jednoduchej výmeny informácií o známych veciach a situáciách.

VÝCHOVNÉ A VZDELÁVACIE STRATÉGIE

Jazykové vzdelávanie prispieva k utváraniu a rozvíjaniu kľúčových kompetencií.

a) Spôsobilosti konať samostatne v spoločenskom a pracovnom živote

Absolvent má:

- reálne zdôvodňovať svoje názory, konania a rozhodnutia,
- vysvetliť svoje životné plány, záujmy a predsavzatia.

b) Spôsobilosť interaktívne používať vedomosti, informačné a komunikačné technológie, komunikovať v materinskom a cudzom jazyku

Absolvent má:

- vyjadrovať sa v jednom cudzom jazyku v písomnej a hovorenej forme,
- identifikovať, vyhľadávať, triediť a spracovať rôzne informácie a informačné zdroje,
- pracovať s elektronickou poštou,
- pracovať so základnými informačno-komunikačnými technológiami.

c) Schopnosť pracovať v rôznorodých skupinách

Absolvent má:

- prejavíť empatiu a sebareflexiu,
- vyjadriť svoje pocity a korigovať negatívu,
- pozitívne motivovať seba a druhých,
- prezentovať svoje myšlienky, návrhy a postoje,
- rozhodnúť o výbere správneho názoru z rôznych možností,
- spolupracovať
- prispievať k vytváraniu ústretových medziľudských vzťahov, predchádzať osobným konfliktom, nepodliehať predsudkom a stereotypom v prístupe k druhým.

STRATÉGIA VYUČOVANIA METÓDY A FORMY PRÁCE

Pri vyučovaní cudzích jazykov sa budú využívať nasledujúce metódy vyučovania:

- heuristická metóda – rozhovor, riešenie elementárnych tvorivých úloh, brainstorming;
- metóda tezaurov – vypracovanie oporných bodov a robiť si poznámky z textov, hľadať kľúčové slová a hlavné myšlienky v textoch;
- inscenačná metóda – hranie rolí, simulovanie životných situácií;
- metóda motivovania k tvorivosti;
- informačno-receptívna metóda – výklad;
- reproduktívna metóda – napodobňovanie jazykových modelov,
- autodidaktické metódy – techniky samostatného učenia

a formy vyučovania:

- frontálna výučba;
- frontálna a individuálna práca žiakov;
- skupinová práca žiakov;
- hodina práce s informačnými fondami;
- exkurzie (návšteva divadelných predstavení, exkurzia do krajín, ktorých jazyk sa žiaci učia.

UČEBNÉ ZDROJE

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:

Odborná literatúra	Didaktická technika	Materiálne výučbové prostriedky	Ďalšie zdroje
Harris, M.: Opportunities Elementary. Longman, 2001 Harris, M.: Opportunities Pre-Intermediate. Longman, 2001	PC Dataprojektor Videotechnika Interaktívna tabuľa	Nástenné mapy a schémy Prekladové a výkladové slovníky	Multimediálne výučbové programy Internet, knižnica Časopisy: Bridge, Friendship

Uvedená odborná literatúra má orientačný charakter, výber učebnice je ovplyvnený vstupnou úrovňou žiakov a snahou používať čo najaktuálnejšie učenie.

OBSAH VZDELÁVANIA

1. Receptívne jazykové činnosti (počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením) a stratégie

2. Produktívne jazykové činnosti (písomný prejav, ústny prejav) a stratégie

3. Interaktívne jazykové činnosti (ústna interakcia, písomná interakcia) a stratégie

4. Spôsobilosti a funkcie jazyka

Spôsobilosť

Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou

Vypočuť si a podať informácie

Funkcie jazyka

Upútať pozornosť

Pozdraviť

Odpovedať na pozdrav

Poďakovať a vyjadriť svoje uznanie

Rozlúčiť sa

Informovať sa

Odpovedať na žiadosť

Vybrať z ponúknutých možností	Identifikovať Opísať Potvrdiť/Odmietnuť (vyjadriť nesúhlas)
Vyjadriť svoj názor	Vyjadriť svoj názor Vyjadriť súhlas / nesúhlas Vyjadriť stupeň istoty
Vyjadriť svoju vôľu	Vyjadriť svoje želania/túžby Vyjadriť svoje plány (blízke)
Vyjadriť svoju schopnosť	Vyjadriť svoju schopnosť vykonať nejakú činnosť
Vnímať a vyjadrovať svoje city	Vyjadriť vedomosti/poznatky/zistenia Vyjadriť radosť z niečoho, šťastie, uspokojenie Vyjadriť smútok, sklúčenosť Vyjadriť fyzickú bolesť
Vyjadriť očakávania a reagovať na ne	Vyjadriť nádej Vyjadriť sklamanie Vyjadriť strach, znepokojenie, obavu
Predstaviť svoje záľuby a svoj vkus	Vyjadriť, čo mám rád, čo sa mi páči, čo uznávam Vyjadriť, že niekoho, niečo nemám rád
Stanoviť, oznámiť a prijať pravidlá alebo povinnosti	Vybrať si z ponúknutých možností Vyjadriť príkaz/zákaz Získať povolenie, súhlas Dať súhlas, potvrdiť niečo Odmietnuť Zakázať
Reagovať na nesplnenie pravidiel alebo povinností	Ospravedlniť sa Priznať sa Odmietnuť obvinenie
Ponúknuť a reagovať na ponuku	Žiadať od niekoho niečo Odpovedať na žiadosť Navrhnuť niekomu, aby niečo vykonal Navrhnuť niekomu, aby sme spoločne niečo vykonali Navrhnuť, že niečo požičiam/darujem
Reagovať pri prvom stretnutí	Odpovedať na návrh niekoho iného Predstaviť niekoho Predstaviť sa Reagovať na predstavenie niekoho Privítať niekoho
Telefonovať	Začať, udržiavať a ukončiť telefonický rozhovor

Uistiť sa v rozhovore, že moje slová /môj výklad/môj argument boli pochopené

Reagovať na niečo, čo sa udialo v minulosti

Korešpondovať
Porozprávať niečo

5. Jazykové prostriedky – / lexika, základy gramatiky vrátane tvaroslovnia a vetnej skladby, grafická podoba jazyka a jeho pravopis, výslovnosť a intonácia/ charakterizujú uvedené funkcie komunikácie a ich ovládanie nie je cieľom, ale prostriedkom na správne vyjadrenie jednotlivých funkcií komunikácie.

Výber a rozsah lexikálnych jednotiek korešponduje s konkrétnymi komunikačnými témami a je založený na kritériách pre ovládanie cudzieho jazyka podľa úrovne **A2 SERR**.

Slovná zásoba je rozšírená o **odbornú lexiku** v súlade s odborným profilom absolventa.

Učebný odbor: čašník, servírka

2. ročník

Odborná lexika k témam: Kuchyňa, reštaurácia – zariadenie, riady /2 hodiny/
Polievky, hlavné jedlá /2 hodiny/

3.ročník

Odborná lexika k témam: Predjedlá, prílohy /1 hodina/
Prísady do jedla /1 hodina/
Jedálny a nápojový lístok /2 hodiny/
Regionálne kuchyne /1 hodina/

6. Komunikačné témy

Výber komunikačných tém a ich podtém je založený na kritériách pre ovládanie anglického jazyka podľa úrovne **A2 SERR** pre jazyky.

1. Rodina a spoločnosť
2. Domov a bývanie
3. Ľudské telo, starostlivosť o zdravie
4. Doprava a cestovanie
5. Vzdelávanie a práca
6. Človek a príroda
7. Voľný čas a záľuby
8. Stravovanie
9. Multikultúrna spoločnosť
10. Obliekanie a móda
11. Šport
12. Obchod a služby
13. Krajiny, mestá a miesta

Témy z oblasti odboru – vzhľadom na profil absolventa je súčasťou vzdelávania sa v cudzom jazyku zvládnutie jednoduchej odbornej terminológie, práca s jednoduchým populárno-náučným textom a jednoduchá komunikácia so zameraním na odbor.

Národný program finančnej gramotnosti sa realizuje nasledovne:

- peniaze a uspokojovanie životných potrieb, práca, príjem, zdroje osobných príjmov – v rámci tém: Rodina a spoločnosť, Vzdelávanie a práca, Voľný čas a záľuby ...
- spôsob používania rôznych metód platenia – Obchod a služby, Doprava a cestovanie ...
- vplyv finančnej krízy na rozvoj rodiny – Rodina a spoločnosť, Domov a bývanie ...
- typy poistenia – Starostlivosť o zdravie, Doprava a cestovanie ...
- získavanie a vyhodnotenie informácií – Multikultúrna spoločnosť, Vzdelávanie a práca ...

Čitateľská gramotnosť je integrálnou súčasťou rozvoja komunikačných jazykových činností a stratégií v cudzích jazykoch, ktorá okrem iného zahŕňa schopnosť písať a čítať rôzne typy textov, vyhľadávať, zbierať a spracúvať informácie, identifikovať hierarchiu informácií v texte, hodnotenie pravdivosti informácií, formulovať a vyjadrovať svoje vlastné myšlienky.

Prierezové témy predmetu Anglický jazyk sú zamerané na:

1. **multikultúrnu výchovu** – formou textov, obrazového materiálu, internetových informácií, exkurzií, prezentácie prác k rôznym témam
2. **mediálnu výchovu** – cieľom je rozvinúť mediálnu kompetenciu formou práce s audiovizuálnou technikou – CD a DVD prehrávač, PC, internet, dataprojektor ...
3. **osobný a sociálny rozvoj** – formovanie osobnosti žiaka, jeho schopnosti samostatne pracovať, spolupracovať, ďalej študovať
4. **environmentálnu výchovu** – vytváranie osobného vzťahu k zdravému životnému prostrediu. ochrana ľudského života, fauny, flóry
5. **ochranu života a zdravia** – úcta k ľudskému životu, zdravý životný štýl, využívanie voľného času, šport, zdravie a prevencia chorôb, pomoc zdravotne postihnutým

Vzdelávacie výstupy

Receptívne jazykové činnosti a stratégie

Žiak má:

- porozumieť jednoducho vyjadreným faktografickým informáciám o každodenných témach,
- identifikovať všeobecné informácie za predpokladu, že ide o štandardný jazykový prejav,
- porozumieť hlavným myšlienkam vypočutého textu na známe témy, vrátane krátkych rozprávání,
- nájsť a pochopiť dôležité informácie v bežných materiáloch (listy, brožúry, krátke úradné dokumenty) a v jednoduchom populárno-náučnom texte zo svojho odboru.

Produktívne jazykové činnosti a stratégie

Žiak má:

- podať jednoducho formulovaný opis ľubovoľnej oblasti záujmu, pričom ho prezentuje ako lineárny sled myšlienok,
- napísať jednoduchý opis udalosti, zážitku, pocitov a reakcií na známe témy z oblasti svojho záujmu, spájaním krátkych odlišných prvkov do lineárneho sledu.

Interaktívne jazykové činnosti a stratégie

Žiak má:

- vyjadriť zrozumiteľne svoje názory,
- získať a odovzdať nové informácie, vymieňať a overovať nazhromaždené informácie

- zrozumiteľne zaznamenať odkaz, ktorý obsahuje informácie bezprostrednej dôležitosti pre adresáta.

Jazykové kompetencie

Žiak má:

- ovládať a používať lexikálne jednotky v základnom rozsahu,
- ovládať a používať jednoduchú odbornú lexiku v súlade s odborným profilom absolventa,
- používať štandardné slovné spojenia týkajúce sa tém každodenného života,
- ovládať a správne používať jednoduché gramatické štruktúry,
- pravopisne správne napísať vety a texty o situáciách každodenného života,
- správne aplikovať základné interpunkčné pravidlá.

Všeobecné kompetencie

Žiak má:

- uvedomovať si spoločné a rozdielne črty medzi vlastnou a cieľovou jazykovou komunitou,
- stanoviť si vlastné ciele a spôsoby ich dosiahnutia.

Sociolingválna primeranosť a výstavba výpovede

Žiak má:

- viesť jednoducho spoločenskú konverzáciu, využívať jednoduché výrazy a situáciám primerané vetné konštrukcie na vyjadrenie výmeny informácií, žiadosti, vyjadrenia vlastných názorov a postojov,
- vyjadriť slovné, čo chcú povedať pomocou jednoduchej výmeny informácií o známych veciach a situáciách.

Kritériá hodnotenia

Receptívne jazykové činnosti a stratégie

Žiak:

- porozumel jednoducho vyjadreným faktografickým informáciám o každodenných témach,
- identifikoval všeobecné informácie za predpokladu, že šlo o štandardný jazykový prejav,
- porozumel hlavným myšlienkam vypočutého textu na známe témy, vrátane krátkych rozprávání,
- prevažne našiel a pochopil dôležité informácie v bežných materiáloch (listy, brožúry, krátke úradné dokumenty) a v jednoduchom populárno-náučnom texte zo svojho odboru.

Produktívne jazykové činnosti a stratégie

Žiak:

- podal jednoducho formulovaný opis ľubovoľnej oblasti záujmu, pričom ho prezentoval ako lineárny sled myšlienok,
- zvládol napísať jednoduchý opis udalosti, zážitku, pocitov a reakcií na známe témy z oblasti svojho záujmu, spájaním krátkych odlišných prvkov do lineárneho sledu.

Interaktívne jazykové činnosti a stratégie

Žiak:

- dokázal primerane vyjadriť zrozumiteľne svoje názory,
- dokázal získať a odovzdať nové informácie, vymieňať a overovať nazhromaždené informácie
- zrozumiteľne zaznamenal odkaz, ktorý obsahoval informácie bezprostrednej dôležitosti pre adresáta.

Jazykové kompetencie

Žiak:

- prevažne ovládal a dokázal používať lexikálne jednotky v základnom rozsahu, čo mu umožnilo opisovať každodenné situácie,
- zvládol používanie jednoduchej odbornej lexiky vo svojom odbore,
- používal štandardné slovné spojenia týkajúce sa tém každodenného života
- ovládal a správne používal jednoduché gramatické štruktúry, dopúšťal sa chýb, ktoré nespôsobujú nedorozumenie,
- pravopisne prevažne správne písal vety a texty o situáciách každodenného života,
- správne aplikoval základné interpunkčné pravidlá.

Všeobecné kompetencie

Žiak:

- si uvedomil spoločné a rozdielne črty medzi vlastnou a cieľovou jazykovou komunitou,

- si dokázal stanoviť vlastné ciele a spôsoby ich dosiahnutia.

Sociolingválna primeranosť a výstavba výpovede

Žiak:

- dokázal primerane viesť jednoducho spoločenskú konverzáciu, využívať jednoduché výrazy a situáciám primerané vetné konštrukcie na vyjadrenie výmeny informácií, žiadosti, vyjadrenia vlastných názorov a postojov,
- dokázal vyjadriť slovne, čo chcel povedať pomocou jednoduchej výmeny informácií o známych veciach a situáciách.

METÓDY, FORMY A PROSTRIEDKY HODNOTENIA

Hodnotenie žiaka je neoddeliteľnou súčasťou výchovno-vzdelávacieho procesu. Má diagnostickú, prognostickú, informačnú, výchovnú, motivačnú, spätnoväzbovú funkciu.

Podklady na hodnotenie a klasifikáciu vo vyučovacom procese sa získavajú:

- sústavným diagnostickým pozorovaním žiaka
- sústavným sledovaním výkonu a pripravenosti žiaka
- rôznymi druhmi skúšok
- analýzou priebehu a výsledkov rôznych činností žiaka

Formy hodnotenia: výkonové a individuálne, formatívne, priebežné a záverečné, formálne a neformálne hodnotenie, hodnotenie priebehu a výsledku činnosti.

Hodnotenie a klasifikácia sa realizuje podľa platného metodického pokynu na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl v SR.

Metódy hodnotenia	Prostriedky hodnotenia
Ústne frontálne a individuálne skúšanie Ústne priebežné a záverečné skúšanie	Ústne odpovede
Písomné skúšanie	Vstupný test Neštandardizovaný didaktický test Štandardizovaný didaktický test Úlohy, cvičenia

MEDZIPREDMETOVÉ VZŤAHY

Pri vyučovaní cudzích jazykov sa používajú poznatky z nasledujúcich predmetov: slovenský jazyk a literatúra, občianska náuka....

Prvý ročník

99 hodín

Počet hodín	Téma/Podtémy	Spôsobilosť/ funkcia	Jazykové prostriedky	Prierezové témy
15	Rodina a spoločnosť Osobné údaje Rodina-vzťahy v rodine Národnosť	Vypočítať si a podať informácie Reagovať pri prvom stretnutí	Osobné a privlastňovacie zám. Slovesá to be/ to have Zdvorilá otázka s "can"	Osobný a sociálny

	Štátna príslušnosť	Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou	Ukazovacie zámená	
10	Domov a bývanie Môj dom/byt Zariadenie bytu Domov a jeho okolie	Vybrať z ponúknutých možností identifikovať opísať	Určitý a neurčitý člen Predložky miesta Základné číslovky Prídavné mená Sloveso “have got” Tvorenie otázky a záporu Väzba “there is” “there are”	Multikultúrna
10	Voľný čas a záľuby Záľuby Knihy a čítanie	Predstaviť svoje záľuby a svoj vkus Vyjadriť, čo mám rád, čo sa mi páči, čo uznávam Vyjadriť, že niekoho/niečo nemám rád	Jednoduchý prítomný čas, oznamovacie, opytovacie a záporné vety Gerundium Jednoduchý minulý čas	Mediálna výchova
15	Ľudské telo, starostlivosť o zdravie Ľudské telo Fyzické charakteristiky Charakterové vlastnosti	Vnímať a vyjadrovať svoje city vyjadriť radosť, šťastie, uspokojenie vyjadriť smútok, sklúčenosť vyjadriť fyzickú bolesť vyjadriť svoju schopnosť	Jednoduchý prítomný a priebehový čas Ustálené slovné spojenia Modálne sloveso “can” Príslovky Prídavné mená	Ochrana životného prostredia
10	Multikultúrna spoločnosť Rodinné sviatky Cudzie jazyky	Vypočuť si a podať informácie Vyjadriť svoju vôľu	Sloveso “want to”+ neurčitok „need“+podstatné meno Modálne slovesá “must”, “have to”, “can”, “needn’t”, “mustn’t”	Multikultúrna
5	Vzdelávanie a práca Pracovné činnosti Profesie	Vyjadriť očakávania a reagovať na ne vyjadriť nádej a sklamanie	I hope Ustálené slovné spojenia Podstatné mená Neurčitý člen “a,an”	Osobný a sociálny život

5	Šport Druhy športu Zimné a letné, individuálne a kolektívne druhy športu	Stanoviť, oznámiť a prijať pravidlá Vyjadriť príkaz/zákaz	Rozkazovací spôsob Modálne slovesá “must”, “mustn’t”	Osobný a sociálny
10	Krajiny, mestá a miesta Krajiny a svetadiely Moja krajina, moje mesto	Korešpondovať Napísať pohľadnicu, sms, list	Frázové slovesá Oslovovanie osôb Začať list, ukončiť list	Mediálna výchova
5	Stravovanie Stravovacie návyky	Ponúknuť a reagovať na ponuku Žiadať od niekoho niečo	Tvorenie plurálul Kvantifikátory much, many Neurčité zámená some, any--	Ochrana životného prostredia
5	Človek a príroda Zvieratá Rastliny	Predstaviť svoje záujmy a svoj vkus Vyjadriť, čo sa mi páči, čo mám rád	Ukazovacie zámená Privlastňovací pád Privlastňovacie prídavné mená Stupňovanie prídavných mien	Environmentálna výchova
1 2 6	Úvodná hodina Vstupný test, analýza Záverečné opakovanie a hodnotenie			

Druhý ročník

99 hodín

Počet hodín	Téma/Podtémy	Spôsobilosť/funkcia	Jazykové prostriedky	Prierezové témy
5	Rodina a spoločnosť Rodina –vzťahy v rodine Tlačivá/dokumenty	vypočítať si a podať informácie opísať vec, osobu nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou	Samostatné privl. zám. Zámeno whose Tvorenie plurálu Krátke prídavné otázky	Osobný a sociálny
15	Doprava a cestovanie Dopravné prostriedky Osobná doprava Príprava na cestu a cestovanie	vyjadriť poznatky a zistenia vyjadriť svoju vôľu Porozrávať niečo Vybrať z ponúknutých možností	Vyjadrenie budúcnosti pomocou jednoduchého prítomného času Jednoduchý budúci čas “will” Vyjadrenie budúcnosti pomocou “going to”	Ochrana životného prostredia Environmentálna výchova

15	Človek a príroda Zvieratá/rastliny Počasie Podnebie Človek a jeho životné prostredie	Opísať Potvrdiť, odmietnuť	Krátke prídavné otázky Prítomný príslovný čas vs prítomný jednoduchý čas Nepravidelný plurál Zvolania	
5	Voľný čas a záľuby Záľuby Rozhlas, televízia a internet	Vyjadriť svoj názor, súhlas, nesúhlas Porozprávať niečo	Jednoduchý minulé čas a minulé príslovný čas	Osobný a sociálny
15	Stravovanie Mäso a mäsové výrobky Zelenina a ovocie Nápoje Cestoviny a múčne výrobky Mliečne výrobky	Uistiť sa v rozhovore, že moje slová, môj výklad boli pochopené Predstaviť svoje záľuby a svoj vkus Vyjadriť, čo mám rád	2. a 3. stupeň prídavných mien Porovnávanie "(not) as...as, ...than Kvantifikátory a little, a few, a lot of	Ochrana životného prostredia
5	Multikultúrna spoločnosť Cudzí jazyky Štátne a cirkevné sviatky	Vypočúť si a podať informácie Vnímať a prejavovať svoje city, vyjadriť sympatie	Privlastňovacie prídavné mená, privlastňovacie zámená Opis udalosti	Multikultúrna spoločnosť Mediálna výchova
15	Obchod a služby Nákupné zariadenia Pošta a telekomunikácie	Vybrať si z ponúkaných možností Vymieňať si názory, komunikovať s niekým	0.podmienka 1.podmienka Privlastňovacie zámená Genitív 's/ of (the) Wh- otázky v prítomnom a minulom čase	Osobný a sociálny
10	Obliekanie a móda Základné druhy oblečenia Odevné doplnky	Predstaviť svoje záľuby a svoj vkus Stanoviť, oznámiť a prijať pravidlá alebo povinnosti	Počítateľné a nepočítateľné pods . mená Neurčité zámená some, any a ich zloženiny Vzťažné zámená who, which, where, whose Predprítomný čas	Ochrana životného prostredia
5	Šport Druhy športu, letné a zimné, individuálne a kolektívne	Vypočúť si a podať informácie Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou, vyjadriť svoje uznanie		
1 4 4	Úvodná hodina Odborná lexika Záverečné opakovanie a hodnotenie			

Tretí ročník
90 hodín

Počet hodín	Téma/Podtémy	Spôsobilosť/ funkcia	Jazykové prostriedky	Prierezové témy
15	Vzdelávanie a práca Škola a jej zariadenie Učebné predmety Pracovné činnosti a profesie	Uistiť sa v rozhovore, že moje slová boli pochopené Reagovať na niečo, čo sa udialo v minulosti Ponúknuť a reagovať na ponuku Vyjadriť očakávania a reagovať na ne	2.podmienka Opytovacie slová Prítomný priebehový čas pre osobné plány Sloveso byť+ going to pre úmysel/zámer Prítomný jednoduchý čas pre fixné plány	Osobný a sociálny
10	Krajiny, mestá a miesta Krajiny a svetadiely Moja krajina a moje mesto	Vybrať si z ponúkaných možností, identifikovať, opísať	Väzba <i>there is/there was</i> Nepriama žiadosť a ponuka Radové číslovky	Environmentálna
15	Voľný čas a záľuby Záľuby Rozhlas, televízia a internet Knihy a čítanie	Vyjadriť svoju schopnosť Vyjadriť svoj názor	Krátke prídavné otázky Frázové slovesá Vzťažné vety a zámená who, that, which, where, whose opakovaný dej v minulosti – used to	Mediálna výchova
5	Ľudské telo, starostlivosť o zdravie Choroby a nehody	Vyjadriť očakávania a reagovať na ne Vnímať a prejavovať svoje city	Tvorenie slov – wordbuilding Predprítomný čas +for, since, not yet	Ochrana životného prostredia
5	Obchod a služby Nákupné zariadenia Druhy a spôsoby nákupu a platenia	Reagovať vo vyhrotenej situácii	Sloveso make vs do Slovné spojenia as well as, also, too	Osobný a sociálny

-----	Domov a bývanie Môj dom/byt	-----	-----	Budúci čas – will a won't (predictions) hope a budúci čas Zvolacie vety	Multikultúrna
10	Zariadenie bytu Bývanie v meste a na dedine	Predstaviť svoje záľuby a svoj vkus Vybrať si z ponúkaných možností			
	-----	-----	-----	-----	-----
	Multikultúrna spoločnosť Cudzojazyčná komunikácia	Porozprávať niečo			Multikultúrna
-----	-----	-----	-----	-----	-----
5	Doprava a cestovanie Dopravné prostriedky Príprava na cestu a cestovanie	Vymieňať si názory, komunikovať s niekým		Trpný rod Tvorenie slov	
-----	-----	-----	-----	-----	-----
5	Obliekanie a móda Základné druhy oblečenia Odevné doplnky	Vypočítať si a podať informácie		Prítomný jednoduchý čas pre rozvrh hodín Prítomný priebehový čas pre blízku budúcnosť	Environmentálna výchova
-----	-----	-----	-----	-----	-----
10	Úvodná hodina Odborná lexika Záverečné opakovanie	Predstaviť svoje záľuby a svoj vkus Stanoviť, oznámiť a prijať pravidlá alebo povinnosti		Too+ prídavné meno Not+ prídavné meno+ enough	Osobný a sociálny
-----	-----	-----	-----	-----	-----
1 5 4					

Názov predmetu:	Nemecký jazyk
Časový rozsah výučby:	1.ročník - 3 hodiny týždenne, spolu 99 vyučovacích hodín; 2.ročník - 3 hodiny týždenne, spolu 99 vyučovacích hodín; 3.ročník - 3 hodiny týždenne, spolu 90 vyučovacích hodín.
Ročník:	prvý, druhý, tretí
Kód a názov učebných odborov:	6444 H čašník, servírka
Stupeň vzdelania:	stredné odborné vzdelanie - ISCED 3C
Vyučovací jazyk:	slovenský jazyk

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovaci predmet cudzí jazyk patrí medzi všeobecnovzdelávacie predmety a spoločne s vyučovacím predmetom slovenský jazyk a literatúra, resp. jazyk národností a literatúra vytvára vzdelávaciu oblasť Jazyk a komunikácia.

Vzhľadom na široké využitie cudzích jazykov v súkromnej aj profesijnej oblasti života, či už pri ďalšom štúdiu, cestovaní, spoznávaní kultúr aj práci, sa dôraz pri vyučovaní cudzích jazykov kladie na praktické využitie osvojených spôsobilostí a efektívnu komunikáciu, pričom komunikácia v cudzích jazykoch je podľa Európskeho referenčného rámca (ES, 2007, s. 5) založená na schopnosti porozumieť, vyjadrovať myšlienky, pocity, fakty a názory ústnou a písomnou formou v primeranej škále spoločenských a kultúrnych súvislostí podľa želaní a potrieb jednotlivca

CIELE PREDMETU

Ciele vyučovacieho predmetu cudzí jazyk vychádzajú z modelu všeobecných kompetencií a komunikačnej jazykovej kompetencie, ako ich uvádza Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky (ŠPÚ, 2006). Pri formulácii cieľov vyučovacieho predmetu sa zdôrazňuje činnostne zameraný prístup - na splnenie komunikačných úloh sa žiaci musia zapájať do komunikačných činností a ovládať komunikačné stratégie.

Žiaci:

- v receptívnych jazykových činnostiach (počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením) a stratégiách dokážu ako poslucháči alebo čitatelia spracovať hovorený alebo napísaný text,

- v produktívnych (ústny prejav, písomný prejav) a interaktívnych jazykových činnostiach (ústna interakcia, písomná interakcia) a stratégiách dokážu vytvárať ústny alebo písomný text,

- budú efektívne používať všeobecné kompetencie, ktoré nie sú charakteristické pre jazyk, ale sú nevyhnutné pre rôzne činnosti, vrátane jazykových činností,

- dokážu využívať komunikačnú kompetenciu, aby realizovali komunikačný zámer vymedzeným spôsobom,

- budú zvládať spoločenské dimenzie jazyka.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Žiaci po absolvovaní daného učebného odboru nadobudnú:

Receptívne jazykové činnosti a stratégie

Žiaci:

- porozumejú jednoducho vyjadreným faktografickým informáciám o každodenných témach, identifikujú všeobecné informácie za predpokladu, že ide o štandardný rečový prejav.
- Porozumejú hlavným myšlienkam vypočutého textu na známe témy, s ktorými sa pravidelne stretávajú v škole, vo voľnom čase atď. vrátane krátkych rozprávání.
- Nájdu a pochopia dôležité informácie

v bežných materiáloch, akými sú napríklad listy, brožúry a krátke úradné dokumenty.

Produktívne jazykové činnosti a stratégie

- Podajú jednoducho formulovaný opis ľubovoľnej oblasti svojho záujmu, pričom ho prezentujú ako lineárny sled myšlienok.
- Napíšu jednoducho členený súvislý text (opis udalosti, zážitkov, pocitov a reakcií) na známe témy z oblasti svojho záujmu, spájaním krátkych odlišných prvkov do lineárneho sledu.

Interaktívne jazykové činnosti a stratégie

- Zrozumiteľne vyjadria svoje názory.
- Získajú a odovzdajú nové informácie, vymieňajú si a overujú nazhromaždené informácie.
- Zrozumiteľne zaznamenajú odkaz, ktorý obsahuje informácie bezprostrednej dôležitosti pre adresáta.

Všeobecné kompetencie

- Uvedomujú si spoločné a rozdielne črty medzi vlastnou a cieľovou jazykovou komunitou.
- Stanovia si vlastné učebné ciele a spôsoby ich dosiahnutia.

Jazykové kompetencie

- Ovládajú a používajú lexikálne jednotky v základnom rozsahu, čo im umožňuje opisovať každodenné situácie.
- Používajú štandardné slovné spojenia týkajúce sa tém každodenného života.
- Ovládajú a správne používajú jednoduché gramatické štruktúry, ale občas sa môžu dopúšťať niektorých chýb, ktoré nespôsobujú nedorozumenie.
- Pravopisne správne napíšu vety a texty o situáciách každodenného života.
- Správne aplikujú základné interpunkčné pravidlá.

Sociolingválna primeranosť a výstavba výpovede

- Jednoducho vedú spoločenskú konverzáciu, využívajú jednoduché výrazy a situáciám primerané vetné konštrukcie na vyjadrenie výmeny informácií, žiadosti, vyjadrenia vlastných názorov a postojov.
- Slovné vyjadria, čo chcú povedať pomocou jednoduchej výmeny informácií o známych veciach a situáciách.

VÝCHOVNÉ A VZDELÁVACIE STRATÉGIE

Jazykové vzdelávanie prispieva k utváraniu a rozvíjaniu kľúčových kompetencií:

a) Spôsobilosti konať samostatne v spoločenskom a pracovnom živote

Absolvent má:

- reálne zdôvodňovať svoje názory, konania a rozhodnutia,
- vysvetliť svoje životné plány, záujmy a predsavzatia.

b) Spôsobilosť interaktívne používať vedomosti, informačné a komunikačné technológie, komunikovať v materinskom a cudzom jazyku

Absolvent má:

- vyjadrovať sa v jednom cudzom jazyku v písomnej a hovorenej forme,
- identifikovať, vyhľadávať, triediť a spracovať rôzne informácie a informačné zdroje,
- pracovať s elektronickou poštou,
- pracovať so základnými informačno-komunikačnými technológiami.

c) Schopnosť pracovať v rôznorodých skupinách

Absolvent má:

- prejavíť empatiu a sebareflexiu,
- vyjadriť svoje pocity a korigovať negatívitu,
- pozitívne motivovať seba a druhých,
- prezentovať svoje myšlienky, návrhy a postoje,
- rozhodnúť o výbere správneho názoru z rôznych možností,
- spolupracovať
- prispievať k vytváraniu ústretových medziľudských vzťahov, predchádzať osobným konfliktom, nepodliehať predsudkom a stereotypom v prístupe k druhým.

STRATÉGIA VYUČOVANIA METÓDY A FORMY PRÁCE

Pri vyučovaní cudzích jazykov sa budú využívať nasledujúce metódy vyučovania:

- heuristická metóda – rozhovor, riešenie elementárnych tvorivých úloh, brainstorming;
- metóda tezaurov – vypracovanie oporných bodov a robiť si poznámky z textov, hľadať kľúčové slová a hlavné myšlienky v textoch;

- inscenačná metóda – hranie rolí, simulovanie životných situácií;
- metóda motivovania k tvorivosti;
- informačno-receptívna metóda – výklad;
- reprodukčná metóda – napodobňovanie jazykových modelov,
- autodidaktické metódy – techniky samostatného učenia

a formy vyučovania:

- frontálna výučba;
- frontálna a individuálna práca žiakov;
- skupinová práca žiakov;
- hodina práce s informačnými fondami;
- exkurzie (návšteva divadelných predstavení, exkurzia do krajín, ktorých jazyk sa žiaci učia.

UČEBNÉ ZDROJE

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:

Odborná literatúra	Didaktická technika	Materiálne výučbové prostriedky	Ďalšie zdroje
Niebisch, D. a kol.: Schritte international 2. Ismaning: Hueber Verlag, 2007 Niebisch, D. a kol.: Schritte international 3. Hueber, 2008 Niebisch, D. a kol.: Schritte international 4. Hueber, 2009 Höppnerová, V.: Nemčina pre odbory spoločného stravovania. Bratislava: SPN, 2003	PC Dataprojektor Videotechnika Interaktívna tabuľa	Nástenné mapy a schémy Prekladové a výkladové slovníky	Multimediálne výučbové programy Internet, knižnica Časopisy: Freundschaft, Spitze, Hurra!

Uvedená odborná literatúra má orientačný charakter, výber učebnice je ovplyvnený vstupnou úrovňou žiakov a snahou používať čo najaktuálnejšie učenie.

OBSAH VZDELÁVANIA

1. Receptívne jazykové činnosti (počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením) a stratégie

2. Produktívne jazykové činnosti (písomný prejav, ústny prejav) a stratégie

3. Interaktívne jazykové činnosti (ústna interakcia, písomná interakcia) a stratégie

4. Spôsobilosti a funkcie jazyka

Spôsobilosť

Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou

Funkcie jazyka

Upútať pozornosť
Pozdraviť
Odpovedať na pozdrav

	<p>Podakovať a vyjadriť svoje uznanie</p> <p>Rozlúčiť sa</p>
Vypočuť si a podať informácie	<p>Informovať sa</p> <p>Odpovedať na žiadosť</p>
Vybrať z ponúknutých možností	<p>Identifikovať</p> <p>Opísať</p> <p>Potvrdiť/Odmietnuť (vyjadriť nesúhlas)</p>
Vyjadriť svoj názor	<p>Vyjadriť svoj názor</p> <p>Vyjadriť súhlas / nesúhlas</p> <p>Vyjadriť stupeň istoty</p>
Vyjadriť svoju vôľu	<p>Vyjadriť svoje želania/túžby</p> <p>Vyjadriť svoje plány (blízke)</p>
Vyjadriť svoju schopnosť	<p>Vyjadriť svoju schopnosť vykonať nejakú činnosť</p> <p>Vyjadriť vedomosti/poznatky/zistenia</p>
Vnímať a vyjadrovať svoje city	<p>Vyjadriť radosť z niečoho, šťastie, uspokojenie</p> <p>Vyjadriť smútok, sklúčenosť</p> <p>Vyjadriť fyzickú bolesť</p>
Vyjadriť očakávania a reagovať na ne	<p>Vyjadriť nádej</p> <p>Vyjadriť sklamanie</p> <p>Vyjadriť strach, znepokojenie, obavu</p>
Predstaviť svoje záľuby a svoj vkus	<p>Vyjadriť, čo mám rád, čo sa mi páči, čo uznávam</p> <p>Vyjadriť, že niekoho, niečo nemám rád</p> <p>Vybrať si z ponúknutých možností</p>
Stanoviť, oznámiť a prijať pravidlá alebo povinnosti	<p>Vyjadriť príkaz/zákaz</p> <p>Získať povolenie, súhlas</p> <p>Dať súhlas, potvrdiť niečo</p> <p>Odmietnuť</p> <p>Zakázať</p>
Reagovať na nesplnenie pravidiel alebo povinností	<p>Ospravedlniť sa</p> <p>Priznať sa</p> <p>Odmietnuť obvinenie</p>

Ponúknuť a reagovať na ponuku	Žiadať od niekoho niečo Odpovedať na žiadosť Navrhnuť niekomu, aby niečo vykonal Navrhnuť niekomu, aby sme spoločne niečo vykonali Navrhnuť, že niečo požičiam/darujem Odpovedať na návrh niekoho iného
Reagovať pri prvom stretnutí	Predstaviť niekoho Predstaviť sa Reagovať na predstavenie niekoho Privítať niekoho
Telefonovať	Začať, udržiavať a ukončiť telefonický rozhovor
Uistiť sa v rozhovore, že moje slová /môj výklad/môj argument boli pochopené	Uistiť sa, že účastníci komunikácie pochopili moje vyjadrenia Uistiť sa, že som dobre pochopil to, čo bolo povedané Nahradiť zabudnuté/neznáme slovo Opraviť sa, vrátiť sa k rozhovoru Spomenúť si na niekoho/niečo Vyjadriť, že som na niekoho/niečo zabudol
Reagovať na niečo, čo sa udialo v minulosti	
Korešpondovať	Napísať pohľadnicu, SMS, list
Porozprávať niečo	Rozprávať príbeh, historku

5. Jazykové prostriedky – / lexika, základy gramatiky vrátane tvaroslovia a vetnej skladby, grafická podoba jazyka a jeho pravopis, výslovnosť a intonácia/ charakterizujú uvedené funkcie komunikácie a ich ovládanie nie je cieľom, ale prostriedkom na správne vyjadrenie jednotlivých funkcií komunikácie.

Výber a rozsah lexikálnych jednotiek korešponduje s konkrétnymi komunikačnými témami a je založený na kritériách pre ovládanie cudzieho jazyka podľa úrovne **A2 SERR**.

Slovná zásoba je rozšírená o **odbornú lexiku** v súlade s odborným profilom absolventa.

Učebný odbor: čašník, servírka

2. ročník

Odborná lexika k témam: Kuchyňa, reštaurácia – zariadenie, riady /2 hodiny/
Polievky, hlavné jedlá /2 hodiny/

3.ročník

Odborná lexika k témam: Predjedlá, prílohy /1 hodina/
Prísady do jedla /1 hodina/
Jedálny a nápojový lístok /2 hodiny/
Regionálne kuchyne /1 hodina/

6.Komunikačné témy

Výber komunikačných tém a ich podtém je založený na kritériách pre ovládanie nemeckého jazyka podľa úrovne **A2 SEERR** pre jazyky.

1. Rodina a spoločnosť
2. Domov a bývanie
3. Ľudské telo, starostlivosť o zdravie
4. Doprava a cestovanie
5. Vzdelávanie a práca
6. Človek a príroda
7. Voľný čas a záľuby
8. Stravovanie
9. Multikultúrna spoločnosť
- 10.Obliekanie a móda
- 11.Šport
- 12.Obchod a služby
- 13.Krajiny, mestá a miesta
- 14.Kultúra a umenie
- 15.Človek a spoločnosť, komunikácia
- 16.Mládež a jej svet
- 17.Zamestnanie
- 18.Veda a technika v službách ľudstva

Témy z oblasti odboru – vzhľadom na profil absolventa je súčasťou vzdelávania sa v cudzom jazyku zvládnutie jednoduchej odbornej terminológie, práca s jednoduchým populárno-náučným textom a jednoduchá komunikácia so zameraním na odbor.

Národný program finančnej gramotnosti sa realizuje nasledovne:

- peniaze a uspokojovanie životných potrieb, práca, príjem, zdroje osobných príjmov – v rámci tém: Rodina a spoločnosť, Vzdelávanie a práca, Zamestnanie, Voľný čas a záľuby ...
- spôsob používania rôznych metód platenia – Obchod a služby, Veda a technika ...
- vplyv finančnej krízy na rozvoj rodiny – Rodina a spoločnosť, Domov a bývanie ...
- typy poistenia – Starostlivosť o zdravie, Doprava a cestovanie, Človek a spoločnosť ...
- získavanie a vyhodnotenie informácií – Veda a technika v službách ľudstva, Multikultúrna spoločnosť, Človek a spoločnosť, komunikácia ...

Čitateľská gramotnosť je integrálnou súčasťou rozvoja komunikačných jazykových činností a stratégií v cudzích jazykoch, ktorá okrem iného zahŕňa schopnosť písať a čítať rôzne typy textov, vyhľadávať, zbierať a spracúvať informácie, identifikovať hierarchiu informácií v texte, hodnotenie pravdivosti informácií, formulovať a vyjadrovať svoje vlastné myšlienky.

Prierezové témy predmetu Nemecký jazyk sú zamerané na:

1. **multikultúrnu výchovu** – formou textov, obrazového materiálu, internetových informácií, exkurzií, prezentácie prác k rôznym témam
2. **mediálnu výchovu** – cieľom je rozvinúť mediálnu kompetenciu formou práce s audiovizuálnou technikou – CD a DVD prehrávač, PC, internet, dataprojektor ...
3. **osobný a sociálny rozvoj** – formovanie osobnosti žiaka, jeho schopnosti samostatne pracovať, spolupracovať, ďalej študovať
4. **environmentálnu výchovu** – vytváranie osobného vzťahu k zdravému životnému prostrediu. ochrana ľudského života, fauny, flóry
5. **ochranu života a zdravia** – úcta k ľudskému životu, zdravý životný štýl, využívanie voľného času, šport, zdravie a prevencia chorôb, pomoc zdravotne postihnutým

Vzdelávacie výstupy

Receptívne jazykové činnosti a stratégie

Žiak má:

- porozumieť jednoducho vyjadreným faktografickým informáciám o každodenných témach,
- identifikovať všeobecné informácie za predpokladu, že ide o štandardný jazykový prejav,
- porozumieť hlavným myšlienkam vypočutého textu na známe témy, vrátane krátkych rozprávání,
- nájsť a pochopiť dôležité informácie v bežných materiáloch (listy, brožúry, krátke úradné dokumenty) a v jednoduchom populárno-náučnom texte zo svojho odboru.

Produktívne jazykové činnosti a stratégie

Žiak má:

- podať jednoducho formulovaný opis ľubovoľnej oblasti záujmu, pričom ho prezentuje ako lineárny sled myšlienok,
- napísať jednoduchý opis udalosti, zážitku, pocitov a reakcií na známe témy z oblasti svojho záujmu, spájaním krátkych odlišených prvkov do lineárneho sledu.

Interaktívne jazykové činnosti a stratégie

Žiak má:

- vyjadriť zrozumiteľne svoje názory,
- získať a odovzdať nové informácie, vymieňať a overovať nazhromaždené informácie
- zrozumiteľne zaznamenať odkaz, ktorý obsahuje informácie bezprostrednej dôležitosti pre adresáta.

Jazykové kompetencie

Žiak má:

- ovládať a používať lexikálne jednotky v základnom rozsahu,
- ovládať a používať jednoduchú odbornú lexiku v súlade s odborným profilom absolventa,
- používať štandardné slovné spojenia týkajúce sa tém každodenného života,
- ovládať a správne používať jednoduché gramatické štruktúry,
- pravopisne správne napísať vety a texty o situáciách každodenného života,
- správne aplikovať základné interpunkčné pravidlá.

Všeobecné kompetencie

Žiak má:

- uvedomovať si spoločné a rozdielne črty medzi vlastnou a cieľovou jazykovou komunitou,
- stanoviť si vlastné ciele a spôsoby ich dosiahnutia.

Sociolingválna primeranosť a výstavba výpovede

Žiak má:

- viesť jednoducho spoločenskú konverzáciu, využívať jednoduché výrazy a situáciám primerané vetné konštrukcie na vyjadrenie výmeny informácií, žiadosti, vyjadrenia vlastných názorov a postojov,
- vyjadriť slovne, čo chce povedať pomocou jednoduchej výmeny informácií o známych veciach a situáciách.

Kritériá hodnotenia

Receptívne jazykové činnosti a stratégie

Žiak:

- porozumel jednoducho vyjadreným faktografickým informáciám o každodenných témach,
- identifikoval všeobecné informácie za predpokladu, že šlo o štandardný jazykový prejav,
- porozumel hlavným myšlienkam vypočutého textu na známe témy, vrátane krátkych rozprávání,
- prevažne našiel a pochopil dôležité informácie v bežných materiáloch (listy, brožúry, krátke úradné dokumenty) a v jednoduchom populárno-náučnom texte zo svojho odboru.

Produktívne jazykové činnosti a stratégie

Žiak:

- podal jednoducho formulovaný opis ľubovoľnej oblasti záujmu, pričom ho prezentoval ako lineárny sled myšlienok,
- zvládol napísať jednoduchý opis udalosti, zážitku, pocitov a reakcií na známe témy z oblasti svojho záujmu, spájaním krátkych odlišných prvkov do lineárneho sledu.

Interaktívne jazykové činnosti a stratégie

Žiak:

- dokázal primerane vyjadriť zrozumiteľne svoje názory,
- dokázal získať a odovzdať nové informácie, vymieňať a overovať nazhromaždené informácie
- zrozumiteľne zaznamenal odkaz, ktorý obsahoval informácie bezprostrednej dôležitosti pre adresáta.

Jazykové kompetencie

Žiak:

- prevažne ovládal a dokázal používať lexikálne jednotky v základnom rozsahu, čo mu umožnilo opisovať každodenné situácie,
- zvládol používanie jednoduchej odbornej lexiky vo svojom odbore,
- používal štandardné slovné spojenia týkajúce sa tém každodenného života
- ovládal a správne používal jednoduché gramatické štruktúry, dopúšťal sa chýb, ktoré nespôsobujú nedorozumenie,
- pravopisne prevažne správne písal vety a texty o situáciách každodenného života,
- správne aplikoval základné interpunkčné pravidlá.

Všeobecné kompetencie

Žiak:

- si uvedomil spoločné a rozdielne črty medzi vlastnou a cieľovou jazykovou komunitou,
- si dokázal stanoviť vlastné ciele a spôsoby ich dosiahnutia.

Sociolingválna primeranosť a výstavba výpovede

Žiak:

- dokázal primerane viesť jednoducho spoločenskú konverzáciu, využívať jednoduché výrazy a situáciám primerané vetné konštrukcie na vyjadrenie výmeny informácií, žiadosti, vyjadrenia vlastných názorov a postojov,
- dokázal vyjadriť slovne, čo chcel povedať pomocou jednoduchej výmeny informácií o známych veciach a situáciách.

METÓDY, FORMY A PROSTRIEDKY HODNOTENIA

Hodnotenie žiaka je neoddeliteľnou súčasťou výchovno-vzdelávacieho procesu. Má diagnostickú, prognostickú, informačnú, výchovnú, motivačnú, spätnoväzbovú funkciu.

Podklady na hodnotenie a klasifikáciu vo vyučovacom procese sa získavajú:

- sústavným diagnostickým pozorovaním žiaka
- sústavným sledovaním výkonu a pripravenosti žiaka
- rôznymi druhmi skúšok
- analýzou priebehu a výsledkov rôznych činností žiaka

Formy hodnotenia: výkonové a individuálne, formatívne, priebežné a záverečné, formálne a neformálne hodnotenie, hodnotenie priebehu a výsledku činnosti.

Hodnotenie a klasifikácia sa realizuje podľa platného metodického pokynu na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl v SR.

Metódy hodnotenia	Prostriedky hodnotenia
Ústne frontálne a individuálne skúšanie Ústne priebežné a záverečné skúšanie	Ústne odpovede
Písomné skúšanie	Vstupný test Neštandardizovaný didaktický test Štandardizovaný didaktický test Úlohy, cvičenia

MEDZIPREDMETOVÉ VZŤAHY

Pri vyučovaní cudzích jazykov sa používajú poznatky z nasledujúcich predmetov: slovenský jazyk a literatúra, občianska náuka, stolovanie, ekonomika.

Prvý ročník – 99 hodín

Počet hodín	Téma/Podtémy	Spôsobilosť/funkcia	Jazykové prostriedky	Prierezové témy	Osvojené kompetencie Žiak:
7	Zamestnanie Typy povolání Voľba povolania	Vypočúť si a podať informácie/ Informovať sa Vyjadriť svoj názor Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou/Pozdraviť/ Odpovedať na pozdrav /Rozlúčiť sa	Préteritum Časové predložky Tvorenie slov Zápor nein, nicht, kein, un- Oznamovacia veta Vykanie	Osobný a sociálny rozvoj	-sa dokáže vyjadrovať pomocou základných funkcií jazyka, napr. výmena informácií, jednoduché vyjadrenie vlastného názoru
11	Krajiny, mestá, miesta Krajiny a svetadiely Moja krajina a moje mesto	Vypočúť si a podať informácie Reagovať pri prvom stretnutí/Privítať niekoho Vyjadriť svoj názor Telefonovať /Začať, udržiavať a ukončiť telefonický rozhovor	Opytovacie zámená Opytovacia veta Modálne slovesá Postavenie neurčitku po modálnych slovesách Zámená man, es Rozkazovací spôsob	Multikultúrna výchova	- vie nadviazať kontakt -rozumie jednoduchým pokynom informatívneho charakteru - vie požiadať (aj telefonicky) o jednoduché informácie, alebo ich poskytnúť
13	Ľudské telo, starostlivosť o zdravie Ľudské telo Fyzické charakteristiky	Vybrať si z ponúknutých možností /Opísať Vnímať a vyjadrovovať svoje city/Vyjadriť fyzickú bolesť	Privlastňovacie zámená Sloveso sollen Modálne častice Dialógové častice	Ochrana života a zdravia	-vie monologicky vyjadriť svoje pocity -vie povedať, čo sa mu páči a čo nie -vie jednoducho opísať svoje telo
14	Doprava a cestovanie Dopravné prostriedky Osobná doprava Príprava na cestu a cestovanie	Vybrať si z ponúknutých možností/Identifikovať Vyjadriť svoj názor/ Vyjadriť svoj súhlas Vyjadriť svoj nesúhlas Stanoviť, oznámiť a prijať pravidlá alebo povinnosti/Vyjadriť príkaz/zákaz /Získať povolenie, súhlas /Dať súhlas, povoliť niečo	Predložky s datívom Predložky s akuzatívom Predložky s datívom a akuzatívom W-otázka Podmieňovací spôsob Slovesá s predponami Spodstatnené slovesá Časové predložky	Ochrana života a zdravia Mediálna výchova	-vie povedať, čo sa mu páči a čo nie -vie jednoducho opísať svoje telo --rozumie bežným orientačným tabuliam v meste, na stanici, atď -vie používať jednoduché zdvorilostné formy -vie napísať jednoduchý
13	Obchod a služby Nákupné zariadenia Pošta a telekomunikácie Služby	Vyjadriť svoj názor/ Vyjadriť svoj súhlas Vyjadriť svoj nesúhlas Stanoviť, oznámiť a prijať pravidlá alebo povinnosti/Vyjadriť príkaz/zákaz /Získať povolenie, súhlas /Dať súhlas, povoliť niečo	Predložky s datívom Predložky s akuzatívom Predložky s datívom a akuzatívom W-otázka Podmieňovací spôsob Slovesá s predponami Spodstatnené slovesá Časové predložky	Osobný a sociálny rozvoj	-vie používať jednoduché zdvorilostné formy -vie napísať jednoduchý

17	Obliekanie a móda Základné druhy oblečenia Odevné doplnky	Korešpondovať/ Napísať list			súkromný list -vie sa zapojiť do krátkych rozhovorov - nájde a pochopí dôležité informácie v bežných materiáloch (listy, brožúry, krátke úradné dokumenty)
4	Multikultúrna spoločnosť	Vyjadriť svoj názor/ Vyjadriť stupeň istoty Predstaviť svoje záľuby, svoj vkus/Vybrať si z ponúknutých možností	Ukazovacie zámená Slovesá s datívom Sloveso mögen Stupňovanie prísloviek Osobné zámená v datíve	Multikultúrna výchova	
3	Cudzie jazyky	Korešpondovať/Napísať pohľadnicu, SMS	Radové číslovky Osobné zámená v akuzatívne Spojky aber, sondern, denn Sloveso werden		- vie povedať čo sa mu páči a čo nie - podá jednoducho formulovaný opis oblečenia a doplnkov ako lineárny sled myšlienok
3	Cudzojazyčná komunikácia Rodinné sviatky Štátne a cirkevné sviatky	Reagovať na nespĺnenie pravidiel alebo povinností/Ospravedlniť sa /Priznať sa			- vie napísať pohľadnicu, SMS k sviatku - vie monologicky opísať osobné skúsenosti -sformulovať pozvania a ospravedlnenia, reagovať na ne
	Úvod do predmetu, opakovanie učiva ZŠ Fonetické cvičenia k témam Záverečné opakovanie				

Druhý ročník – 99 hodín

Počet hodín	Téma/Podtémy	Spôsobilosť/funkcia	Jazykové prostriedky	Prierezové témy
10	Rodina a spoločnosť Osobné údaje Rodina – vzťahy v rodine Národnosť/štátna príslušnosť Tlačivá/dokumenty	Reagovať na niečo, čo udialo v minulosti/Spomenúť si na niečo/nieкого Predstaviť svoje záľuby a svoj vkus Reagovať pri prvom stretnutí/Predstaviť sa/Predstaviť nieкого/Reagovať na predstavenie nieкого	Určitý člen bez podstatného mena Plurál podstatných mien Genitív vlastných mien Perfektum Vedľajšia veta	Osobný a sociálny rozvoj Ochrana života a zdravia
			Predložky s dvoma	

13	Domov a bývanie Môj dom/byt Zariadenie bytu Domov a jeho okolie Bývanie v meste a na dedine	Vypočúť si a podať informácie/Informovať sa Vyjadriť svoju vôľu /Vyjadriť svoje plány (blízke) Vyjadriť očakávania a reagovať na ne/Vyjadriť nádej, sklamanie ----- Vybrať si z ponúknutých možností/Potvrdiť, odmietnuť Vyjadriť svoju vôľu/Vyjadriť svoje želania, túžby Ponúknuť a reagovať na ponuku/Žiadať od niekoho niečo ----- Vyjadriť svoju schopnosť vykonať nejakú činnosť/Vyjadriť vedomosti/poznatky/zistenia a Vyjadriť svoju vôľu Korešpondovať	pádmí Slovesá s predložkami s dvoma pádmí Smerové príslovky Slovné spojenia ----- Privlastňovacie zámená Neurčité zámená Slovné spojenia Infinitív s zu ----- Konjunktív II Vedľajšia veta s wenn Vedľajšia veta bez spojky Slovné spojenia ----- Zvratné slovesá Rekcia slovíes Rekcia adjektív Predložkový doplnok Zámenné príslovky ----- Préteritum modálnych slovíes Vedľajšia veta s dass ----- Datív vo funkcii predmetu	Environmentálna výchova ----- Osobný a sociálny rozvoj Ochrana života a zdravia Multikultúrna výchova ----- Multikultúrna výchova Osobný a sociálny rozvoj ----- Ochrana života a zdravia ----- Osobný a sociálny rozvoj Multikultúrna výchova Ochrana života a zdravia ----- Multikultúrna výchova Osobný a sociálny rozvoj ----- Mediálna výchova Multikultúrna výchova
14	Stravovanie Stravovacie návyky Mäso a mäsové výrobky Zelenina a ovocie Nápoje Cestoviny a múčne výrobky Mliečne výrobky	----- Vyjadriť svoju schopnosť vykonať nejakú činnosť/Vyjadriť vedomosti/poznatky/zistenia a Vyjadriť svoju vôľu Korešpondovať	----- Konjunktív II Vedľajšia veta s wenn Vedľajšia veta bez spojky Slovné spojenia ----- Zvratné slovesá Rekcia slovíes Rekcia adjektív Predložkový doplnok Zámenné príslovky ----- Préteritum modálnych slovíes Vedľajšia veta s dass ----- Datív vo funkcii predmetu	----- Osobný a sociálny rozvoj Ochrana života a zdravia Multikultúrna výchova ----- Multikultúrna výchova Osobný a sociálny rozvoj ----- Ochrana života a zdravia ----- Osobný a sociálny rozvoj Multikultúrna výchova Ochrana života a zdravia ----- Multikultúrna výchova Osobný a sociálny rozvoj ----- Mediálna výchova Multikultúrna výchova
9	Zamestnanie Povolanie Pracovné činnosti	----- Vyjadriť svoju schopnosť vykonať nejakú činnosť/Vyjadriť vedomosti/poznatky/zistenia a Vyjadriť svoju vôľu Korešpondovať	----- Konjunktív II Vedľajšia veta s wenn Vedľajšia veta bez spojky Slovné spojenia ----- Zvratné slovesá Rekcia slovíes Rekcia adjektív Predložkový doplnok Zámenné príslovky ----- Préteritum modálnych slovíes Vedľajšia veta s dass ----- Datív vo funkcii predmetu	----- Multikultúrna výchova Osobný a sociálny rozvoj ----- Ochrana života a zdravia ----- Osobný a sociálny rozvoj Multikultúrna výchova Ochrana života a zdravia ----- Multikultúrna výchova Osobný a sociálny rozvoj ----- Mediálna výchova Multikultúrna výchova
11	Šport Druhy športu: zimné, letné, individuálne a kolektívne	----- Vyjadriť očakávania a reagovať na ne/Vyjadriť strach, znepokojenie, obavu Predstaviť svoje záľuby a svoj vkus ----- Vypočúť si a podať informácie/Odpovedať na žiadosť Vyjadriť svoju vôľu Vyjadriť svoju schopnosť /Vyjadriť vedomosti	----- Zvratné slovesá Rekcia slovíes Rekcia adjektív Predložkový doplnok Zámenné príslovky ----- Préteritum modálnych slovíes Vedľajšia veta s dass ----- Datív vo funkcii predmetu	----- Ochrana života a zdravia ----- Osobný a sociálny rozvoj Multikultúrna výchova Ochrana života a zdravia ----- Multikultúrna výchova Osobný a sociálny rozvoj ----- Mediálna výchova Multikultúrna výchova
11	Vzdelávanie a práca Škola a jej zariadenia Učebné predmety Pracovné činnosti a profesie	----- Vnímať a vyjadrovať svoje city/Vyjadriť radosť z niečoho, šťastie, uspokojenie, smútok, sklúčenosť ----- Vyjadriť svoj názor Predstaviť svoje záľuby, vkus/Vyjadriť, čo mám rád, čo sa mi páči, čo uznávam/Vyjadriť, že niekoho/niečo nemám rád	----- Préteritum modálnych slovíes Vedľajšia veta s dass ----- Datív vo funkcii predmetu	----- Osobný a sociálny rozvoj Multikultúrna výchova Ochrana života a zdravia ----- Multikultúrna výchova Osobný a sociálny rozvoj ----- Mediálna výchova Multikultúrna výchova
11	Multikultúrna spoločnosť Rodinné sviatky	----- Vnímať a vyjadrovať svoje city/Vyjadriť radosť z niečoho, šťastie, uspokojenie, smútok, sklúčenosť ----- Vyjadriť svoj názor Predstaviť svoje záľuby, vkus/Vyjadriť, čo mám rád, čo sa mi páči, čo uznávam/Vyjadriť, že niekoho/niečo nemám rád	----- Préteritum modálnych slovíes Vedľajšia veta s dass ----- Datív vo funkcii predmetu	----- Osobný a sociálny rozvoj Multikultúrna výchova Ochrana života a zdravia ----- Multikultúrna výchova Osobný a sociálny rozvoj ----- Mediálna výchova Multikultúrna výchova
10	Voľný čas a záľuby Záľuby Knihy a čítanie Rozhlas, televízia, internet	----- Vnímať a vyjadrovať svoje city/Vyjadriť radosť z niečoho, šťastie, uspokojenie, smútok, sklúčenosť ----- Vyjadriť svoj názor Predstaviť svoje záľuby, vkus/Vyjadriť, čo mám rád, čo sa mi páči, čo uznávam/Vyjadriť, že niekoho/niečo nemám rád	----- Préteritum modálnych slovíes Vedľajšia veta s dass ----- Datív vo funkcii predmetu	----- Osobný a sociálny rozvoj Multikultúrna výchova Ochrana života a zdravia ----- Multikultúrna výchova Osobný a sociálny rozvoj ----- Mediálna výchova Multikultúrna výchova

4	Úvodné hodiny, opakovanie učiva 1.ročníka			
4	Odborná lexika podľa zamerania			
2	Záverečné opakovanie			

Tretí ročník – 90 hodín

Počet hodín	Téma/Podtémy	Spôsobilosť/funkcia	Jazykové prostriedky	Prierezové témy
9	Kultúra a umenie Kultúrne zariadenia Návšteva kultúrneho podujatia	Ponúknuť a reagovať na ponuku/Navrhnuť niekomu, aby niečo vykonal, aby sme spoločne niečo vykonali/ Odpovedať na návrh Vyjadriť svoj názor	Prirad'ovacie spojky Konjunktív préterita pomocných sloviac	Osobný a sociálny m Ochrana života a zd ----- Environmentálna vy Osobný a sociálny m
10	Obchod a služby Nákupné zariadenia	Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou/Upútať pozornosť/Poďakovať sa a vyjadriť svoje uznanie Stanoviť, oznámiť a prijať pravidlá alebo povinnosti/Odmietnuť/Zakázať	----- Skloňovanie adjektív po neurčítom člene Komparatív a superlatív prídavných mien a prísloviac Porovnávacie častice Častice stupňovania Spojenie kein/mehr	----- Multikultúrna vých Mediálna výchova
10	Človek a spoločnosť, komunikácia Komunikácia a jej význam Komunikácia v rôznych situáciách Prostriedky komunikácie	Vnímať a prejavovať svoje city Reagovať na nespĺnenie pravidiel/Odmietnuť obvinenie Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou /všetky funkcie	----- Pasívum prítomného času Skloňovanie adjektív po určítom člene Opytovacie zámeno „was für ein“ Tvorenie slov	----- Environmentálna vy Ochrana života a zd

15	<p>-----</p> <p>Človek a príroda Zvieratá Rastliny Počasie Klíma Človek a jeho životné prostredie</p>	<p>Reagovať na niečo, čo sa udialo v minulosti/Vyjadriť, že som na niečo/nieкого zabudol Uistiť sa v rozhovore, že moj slová, môj výklad, argument boli pochopené</p>	<p>-----</p> <p>Skloňovanie podstatných mien Časovanie nepravidelných slovies Časové predložky</p>	<p>-----</p> <p>Multikultúrna výchova Osobný a sociálny n</p>
12	<p>-----</p> <p>Krajiny, mestá a miesta Krajiny,svetadiely Moja krajina a moje mesto</p>	<p>-----</p> <p>Vyjadriť svoj názor Porozprávať niečo/Rozprávať príbeh, historku /Uistiť sa, že som dobre pochopil to, čo bolo povedané /uistiť sa, že účastníci komunikácie pochopili moje vyjadrenia</p>	<p>-----</p> <p>Lokálne predložky Prirad'ovacie súvetie Tvorenie prídavných mien Skloňovanie prídavných mien bez člena</p>	<p>-----</p> <p>Mediálna výchova Osobný a sociálny n</p>
8	<p>-----</p> <p>Veda a technika v službách ľudstva Významné osobnosti vedy a techniky Dôležité objavy vedy a techniky</p>	<p>-----</p> <p>Ponúknuť a reagovať na ponuku/Odpovedať na žiadosť Vyjadriť svoj názor Vyjadriť očakávania a reagovať na ne</p>	<p>-----</p> <p>Nepriame otázky s opytovacím zámenom Nepriame otázky s ob Sloveso lassen</p>	<p>-----</p> <p>Osobný a sociálny n</p>
11	<p>-----</p> <p>Mládež a jej svet Aktivity mladých</p>	<p>-----</p> <p>/ Opraviť sa, vrátiť sa k rozhovoru /Vyjadriť svoje blízke plány Porozprávať niečo/Rozprávať príbeh</p>	<p>-----</p> <p>Perfektum Préteritum Budúci čas Dialógové častice</p>	<p>-----</p>
6	<p>-----</p> <p>Úvodné hodiny, opakovanie učiva 2.ročníka Odborná lexika podľa zamerania Záverečné opakovanie</p>			
5				
4				

--	--	--	--	--

Človek a hodnoty

Etická výchova/Náboženská výchova

1. ročník	2. ročník	3. ročník
povinný	povinný	povinný
1 + 0	0 + 0	0 + 0

Cieľom povinne voliteľného predmetu etická výchova je vychovávať osobnosť s vlastnou identitou a hodnotovou orientáciou, v ktorej významné miesto zaujíma prosociálne správanie. Pri plnení tohto cieľa sa využíva primárne zážitkové učenie, ktoré popri informáciách účinne podporuje pochopenie a zvnútornenie mravných noriem a napomáha osvojeniu správania sa, ktoré je s nimi v súlade. Pre etickú výchovu je primárny rozvoj etických postojov a prosociálneho správania. Jej súčasťou je rozvoj sociálnych zručností /otvorená komunikácia, empatia, pozitívne hodnotenie iných.../ ako aj podpora mentálnej hygieny, podieľa sa na primárnej prevencii porúch správania a učenia.

Žiaci sú vedení k harmonickým a stabilným vzťahom v rodine, na pracovisku a k spoločenským skupinám. Získajú kompetencie samostatne a zodpovedne sa rozhodovať v oblasti sexuálneho správania. Budú pripravení rešpektovať profesionálnu etiku založenú na zodpovednosti a úcte k zákazníkovi (odberateľovi).

Tento ŠVP etickej výchovy je určený pre trojročné a štvorročné učebné odbory.

CIELE PREDMETU

Žiaci: nadobudnú komunikačné spôsobilosti ako sú prezentácia vlastných názorov, vedenie dialógu, diskusie, kultivované vyjadrovanie citov potrebné na vzájomné spolužitie, rozvinú sebaoceňovanie a sebaovládanie, uznávajú za najvyššiu hodnotu život človeka a všetko, čo ho rozvíja, pochopia pravidlá vzájomného spolužitia rodiny, naplánujú si aktívnu participáciu na živote svojej rodiny, preberajú zodpovednosť za svoje rozhodnutia, akceptujú inakosť v oblasti názorov, sexuálnej orientácie, zvykov, kultúr, pochopia dôležitosť nezávislosti od vecí, drog, sexu, médií, osvoja si poznanie metód regulácie počatia, porozumejú hodnotám priateľstva, lásky, manželstva a rodiny, pochopia riziká spojené s predčasným sexuálnym životom, osvoja si rešpektovanie etických zásad v práci.

Vzdelávacia oblasť: Človek a hodnoty

Názov predmetu	Etická výchova
Časový rozsah výučby	1 hodina
Ročník	prvý
Kód a názov učebného odboru	6444 H čašník, servírka
Vyučovacia jazyk	slovenský

Charakteristika predmetu

Poslaním povinnej voliteľného predmetu etická výchova je vychovávať osobnosť s vlastnou identitou a hodnotovou orientáciou, v ktorej úcta k človeku a k prírode, spolupráca, prosociálnosť a národné hodnoty zaujímajú významné miesto. Pri plnení tohto cieľa sa neuspokojuje iba s poskytovaním informácií o morálnych zásadách, ale zážitkovým učením účinne podporuje pochopenie a interiorizáciu (zvnútornenie) mravných noriem a napomáha osvojeniu správania sa, ktoré je s nimi v súlade. Pripravuje mladých ľudí pre život v tom zmysle, aby raz ako dospelí prispeli k vytváraniu harmonických a stabilných vzťahov v rodine, na pracovisku, medzi spoločenskými skupinami, v národe a medzi národmi. Etická výchova sa prvom rade zameriava na výchovu k prosociálnosti, ktorá sa odráža v morálnych postojoch a v regulácii správania žiakov. Pre etickú výchovu je primárny rozvoj etických postojov a prosociálneho správania. Jej súčasťou je aj rozvoj sociálnych zručností /otvorená komunikácia, empatia, pozitívne hodnotenie iných.../ ako aj podpora mentálnej hygieny, podieľa sa na primárnej prevencii porúch správania a učenia.

Ciele učebného predmetu

Cieľom etickej výchovy ako povinnej voliteľného predmetu na stredných školách je umožniť žiakom na primeranej úrovni pomenovať a vysvetliť základné etické postoje a spôsobilosti,

- ďalej rozvíjať a zdokonaľovať u žiakov základné etické postoje a spôsobilosti, osvojené na základnej škole, ako sú sebaovládanie, pozitívne hodnotenie seba a druhých, komunikačné zručnosti, tvorivé riešenie medziludských vzťahov atď.
- umožniť žiakom na primeranej úrovni vysvetliť základné etické pojmy, súvislosť medzi hodnotami a normami
- vysvetliť žiakom princípy náboženskej i nenáboženskej etiky, ukázať im cestu k pochopeniu a tolerovaniu správania a názorov spoluobčanov a spolužiakov
- vysvetliť žiakom dôležité hodnoty a etické normy, súvisiace so životom a zdravím, rodinným životom, rodičovstvom a sexualitou, ekonomickým životom a prácou v povolání, posilniť u žiakov rozvíjanie morálneho úsudku a zmyslu pre zodpovednosť
- pomocou zážitkových metód, nácviku a prepojením osvojeného správania s každodenným životom umožniť žiakom osvojiť si základné postoje a spôsobilosti, súvisiace s uvedenými hodnotami a normami, rozvíjať čitateľskú gramotnosť ako zásadnú kompetenciu pre rozvoj myslenia žiakov.

METÓDY A FORMY

Pri vyučovaní je potrebné maximálne vystaviť žiaka cieľovému jazyku zo strany učiteľa a výukových materiálov (CD, DVD, multimedialných programov a pod.) Pomocou správne zvolených metód vytvárame atmosféru, v ktorej sa dieťa môže učiť s radosťou bez strachu a stresu, využívame a motivujeme chuť dieťaťa do učenia sa a jeho prirodzenú zvedavosť, zohľadňujeme potreby dieťaťa a hlavne umožňujeme mu učiť sa za pomoci všetkých zmyslov. Voľba metód závisí od obsahu učiva, cieľov vyučovacej hodiny, vekových a iných osobitostí žiakov a materiálneho vybavenia.

1. Motivačné metódy:

- motivačné rozprávanie (približovanie obsahu učenia),
- motivačný rozhovor (aktivizovanie poznatkov a skúseností žiakov),
- motivačný problém (upútanie pozornosti prostredníctvom nastoleného problému),
- motivačnú demonštráciu (vzbudenie záujmu pomocou ukážky).

2. Expozičné metódy:

- rozprávanie (vyjadrovanie skúseností a aktívne počúvanie),

- vysvetľovanie (logické systematické sprostredkovanie učiva),
- rozhovor (verbálna komunikácia formou otázok a odpovedí na vyjadrenie faktov, konvergentných a divergentných otázok, otázok na pozorovanie, posúdenie situácie, hodnotenie javov, rozhodovanie),
- beseda (riešenie aktuálnych otázok celým kolektívom),
- demonštračná metóda (demonštrácia obrazov, modelov),

3. Problémové metódy:

- heuristická metóda (učenie sa riešením problémov založenom na vymedzení a rozборе problému, tvorbe a výbere možných riešení a vlastnom riešení)
- projektová metóda (riešenie projektu, komplexná praktická úloha, problém, téma, ktorej riešenie teoretickou aj praktickou činnosťou vedie k vytvoreniu určitého produktu).

4. Prácu s knihou a textom (čítanie s porozumením, spracovanie textových informácií, učenie sa z textu, orientácia v štruktúre textu, vyhľadávanie, triedenie, využívanie podstatných informácií),

5. Samostatné učenie prostredníctvom informačnej a komunikačnej techniky a experimentovanie (samostatné hľadanie, skúšanie, objavovanie).

6. Aktivizujúce metódy:

- diskusia (vzájomná výmena názorov, uvádzanie argumentov, zdôvodňovaní za účelom riešenia daného problému),
- didaktické hry (seberealizačné aktivity na uplatnenie záujmov a spontánnosti),

7. Fixačné metódy:

- metódy opakovania a precvičovania, (ústne a písomné opakovanie, opakovanie s využitím učebnice a inej literatúry, domáce úlohy).

Organizačné formy: vyučovacia hodina (základného, motivačného, expozičného, fixačného, aplikačného, diagnostického typu).

DIDAKTICKÉ POMOCKY

- učebnice etickej výchovy obsahujúce učivo jednotlivých tematických celkov
- internet,
- časopisy, obrazový demonštračný materiál
- populárno-náučná literatúra

HODNOTENIE PREDMETU

Hodnotenie predmetu etická výchova prebieha v súlade s príslušným metodickým pokynom, žiaci nie sú hodnotení známku, predmet len absolvujú. Hodnotenie práce žiaka bude pozostávať z:

- z tvorby a prezentácie referátov a prezentácií v Power Pointe
- samostatnej práce na hodinách, aktivity pri plnení úloh

U žiakov rozvíjame správne sebahodnotenie i hodnotenie navzájom. Pri hodnotení žiaka posudzujeme získané kompetencie v súlade so školským vzdelávacím programom.

Tematické celky pre I. ročník

Počet hodín: 33

Tematický celok	Počet hodín
1..Komunikácia.	5

2. Dôstojnosť ľudskej osoby - poznanie a pozitívne hodnotenie seba a druhých	8
3. Etika sexuálneho života	5
1. Dobré vzťahy v rodine	9
2. Filozofické zovšeobecnenie dosiaľ osvojených etických zásad	3
3. Etika práce, etika a ekonomika	3

Predmet: Etická výchova - 1.ročník**Hodinová dotácia: 1 hod. / týž.**

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard (Žiak)	Prierezové témy
Komunikácia (5) Dôstojnosť ľudskej osoby (8)	<ul style="list-style-type: none">•Nadviazanie, udržovanie a ukončenie rozhovoru.•Vyjadrenie pozitívnych a negatívnych citov. Empatia a asertivita v komunikácii.•Zdravá a nezdravá kritickosť.•Tvorivé riešenie medziľudských vzťahov prostredníctvom úcty k iným a otvorenej komunikácie.•Komunikácia ako prostriedok prosociálneho správania. <ul style="list-style-type: none">•Poznanie svojich silných a slabých stránok.•Sebaovládanie a seba výchova.•Pozitívne hodnotenie druhých, umenie hľadať prijateľný kompromis.• Pochopenie a akceptovanie ľudí, ktorí majú iný svetonázor. <p>Ľudská dôstojnosť a náboženská etika. Rešpekt a úcta k iným rasám, etnikám, handicapovaným ľuďom</p>	<ul style="list-style-type: none">• vie vysvetliť pravidlá začatia, udržania a ukončenia rozhovoru• pozná pravidlá kultivovaného vyjadrovania citov,• chápe dôležitosť empatie v komunikácii• je schopný kultivovane vyjadrovať svoje city	<p>Osobnostný a sociálny rozvoj</p> <p>Mediálna výchova</p> <p>Osobnostný a sociálny rozvoj</p> <p>Finančná gramotnosť Ochrana života a zdravia</p>

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard (Žiak)	Prierezové témy
------------------------	--------------------------	---------------------------------	------------------------

Etika sexuálneho života (5)	<ul style="list-style-type: none"> ● Počatie a prenatálny život. ● Zdržanlivosť a vernosť ako optimálna prevencia pohlavne prenosných chorôb a AIDS, odporúčaná WHO. ● Dôsledky predčasného sexuálneho života. ● Prirodzené a umelé metódy regulácie počatia. ● Hodnota ľudského života. ● Mravný dopad promiskuitného života, pornografie na človeka. 	<ul style="list-style-type: none"> ● pozná a vie prezentovať zásady etiky sexuálneho života. ● pozná metódy regulácie počatia a vie ich vysvetliť. ● vie vysvetliť príčiny a dôsledky pohlavných chorôb a AIDS. ● chápe, že aj sexuálny život musí byť integrovaný do zdravého životného štýlu, preto je v ňom potrebné akceptovať etické prvky ako zodpovednosť, sebaovládanie, sebaúctu- úctu k iným. 	<p>Ochrana života a zdravia</p> <p>Multikultúrna výchova</p> <p>Mediálna výchova</p>
---------------------------------------	--	---	--

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard (Žiak)	Prierezové témy
-----------------	-------------------	--------------------------	-----------------

<p>Dobré vzťahy v rodine (9)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Rodinné spoločenstvo a ja. ● Očakávania mojich rodičov a ich kompatibilita s mojimi očakávaniami. ● Pochopenie života mojich rodičov a súrodencov a z toho vyplývajúce korigovanie alebo upevnenie správania. ● Fungujúca rodina a prevencia voči kriminalite a závislostiam. 	<ul style="list-style-type: none"> ● pozná a vie vysvetliť dôležitosť rodiny pre život človeka. ● vie vysvetliť jej funkcie ● chápe svoje miesto v rodine a svoj podiel na jej dobrách i zlyhávaniach. ● chápe život svojich rodičov a súrodencov. ● usiluje sa o pozitívny vzťah k starým rodičom a širšej rodine. ● je schopný konštruktívneho dialógu s rodičmi a súrodencami ● pozitívne participuje na živote rodiny. 	<p>Osobnostný a sociálny rozvoj</p> <p>Finančná gramotnosť</p> <p>Ochrana života a zdravia</p>
---	--	---	--

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard (Žiak)	Prierezové témy
-----------------	-------------------	--------------------------	-----------------

<p>Filozofické zovšeobecnenie dosiaľ osvojených etických zásad (3)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Súvislosť medzi hodnotami a mravnými normami, medzi právnymi a mravnými normami. 	<ul style="list-style-type: none"> • vie vysvetliť termín hodnota a norma a ich vzťah. • vie dodržiavať všeobecne akceptovateľné mravné normy. • angažuje sa za spoločné dobro 	<p>Osobnostný a sociálny rozvoj</p>
<p>Etika práce, etika a ekonomika (3)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Svedomie, rozvíjanie morálneho úsudku. • Česť, pravda, poznanie a kultúra ako etická hodnota. • Mravné aspekty národného uvedomenia a demokratického občianstva. • Význam prosociálnych vzorov pre výchovu v jednotlivých kultúrach. 	<ul style="list-style-type: none"> • pri spoločnej práci v škole rešpektuje pravidlá „fair play“, je schopný rešpektovať autoritu. 	<p>Multikultúrna výchova</p> <p>Ochrana života a zdravia</p> <p>Finančná gramotnosť</p> <p>Tvorba projektu a prezentačné zručnosti</p>
	<ul style="list-style-type: none"> • Zamestnanie a povolanie, práca a odpočinok. • Profesionálna etika. • Etické hodnoty súťaživosti a spolupráce. • Pravidlá „fair play“ v ekonomicko-pracovných vzťahoch. • Etický kódex zamestnanca. • Prosociálne správanie ako vedomé vytváranie dobrých vzťahov na pracovisku. 	<ul style="list-style-type: none"> • vie vysvetliť pojem profesionálna etika a jej zásady. • rozumie hodnotám súťaživosti a kooperácie na pracovisku • je pripravený vytvárať dobré vzťahy na pracovisku. • pozná pojem „etický kódex zamestnanca“ a vie ho vysvetliť a uviesť príklady jeho zásad. 	

Spolu: 33 hodín

Prierezové témy (príloha)

1. Mediálna výchova – rozpoznať negatívne vplyvy médií, vedieť si utvoriť vlastný názor na základe prijímaných informácií.

2. Multikultúrna výchova – spoznávať svoju kultúru, iné kultúry, zvyky, históriu chápať dôležitosť tolerancie medzi jednotlivými národmi, bojovať rôznymi formami proti xenofóbii a diskriminácii

- 3. Osobný a sociálny rozvoj** – prevencia sociálno – patologických javov,
podpora sebadôvery a zodpovednosti žiaka
- 4. Environmentálna výchova** – chápať a hodnotiť vzťah človeka k životnému prostrediu, pochopiť vlastnú zodpovednosť k vzťahu k životnému prostrediu a globálnym environmentálnym problémom
- 5. Ochrana života a zdravia** – poskytnúť žiakom potrebné teoretické vedomosti
- 6. Prezentačné schopnosti** – tvorba prezentácií, práca s IKT
- 7. Finančná gramotnosť** - schopnosť rozumieť peniazom / poznať hodnotu peňazí/
- 8. Čitateľská gramotnosť** - zvýšiť schopnosť porozumenia textu a kultúry čítania, dbať o zvyšovanie jazykovej kultúry.

Vzdelávacia oblasť: Človek a hodnoty

Názov predmetu	Náboženská výchova
Časový rozsah výučby	1hodina
Ročník	prvý
Kód a názov učebného odboru	6444 H čašník, servírka
Vyučovacia jazyk	slovenský

Charakteristika predmetu

Obsah výučby vychádza zo vzdelávacej oblasti „Človek a hodnoty“ ŠVP. Predmet náboženská výchova svojím obsahom nadväzuje na učivo základnej školy, rozvíja, rozširuje a prehľbuje ho. Jeho obsah je štruktúrovaný do tematických celkov (téma a podtéma)

Vzťah medzi školským vyučovaním náboženstva a katechézou je vzťahom odlišnosti a dopĺňania sa. Osobitnou charakteristikou školského vyučovania náboženstva je skutočnosť, že má prenikať do prostredia kultúry a vstúpiť do vzťahu s ostatným poznaním. Ako originálna forma služby slova má totiž školské

vyučovanie náboženstva sprítomňovať evanjelium v osobnom procese systematickej a kritickej asimilácie kultúry.

Školské vyučovanie náboženstva má napomôcť k formácii typu kresťana, ktorý si je naozaj vedomý svojej viery a má s ňou zladený svoj život. S tým je spojená nová životná skúsenosť s Bohom ako milosrdným Otcom, hlbšie objavenie Ježiša Krista nielen v jeho božstve, ale aj v jeho pravom človečenstve, pocit spoluzodpovednosti všetkých za poslanie Cirkvi vo svete, uvedomenie si sociálnych požiadaviek viery.

Metódy, formy a prostriedky vyučovania majú stimulovať rozvoj poznávacích schopností žiakov, podporovať ich cieľavedomosť, samostatnosť a tvorivosť. Uprednostňujeme také stratégie vyučovania, pri ktorých žiak ako aktívny subjekt v procese výučby má možnosť spolurozhodovať a spolupracovať, učiteľ má povinnosť motivovať, povzbudzovať a viesť žiaka k čo najlepším výkonom, podporovať jeho aktivity všeobecne, ale aj v oblasti zvýšeného záujmu v rámci študijného odboru.

Hodnotenie žiakov je založené na kritériách hodnotenia v každom vzdelávacom výstupe. Použijú sa adekvátne metódy a prostriedky hodnotenia.

Ciele vyučovacieho predmetu

Cieľom vyučovacieho predmetu rímskokatolíckeho náboženstva je uvádzať študentov do kresťanského života a dať im pevný základ viery pri formovaní ich dobrého charakteru.

Božie zjavenie znamená odhalenie Božieho tajomstva a Božieho spásonosného konania v dejinách, ktoré sa uskutočňuje zo strany Boha osobným zjavením človeku. Obsah tohto zjavenia tvorí posolstvo o spásе, ktoré má byť hlásané všetkým ľuďom. Cieľom prorockej služby Cirkvi je približovať obsah tejto zvesti ľuďom všetkých čias, aby sa prostredníctvom Krista dostali k Bohu a aby sa v zmenených pomeroch a za rôznych premien času vedeli pozeráť na svoj život vo svetle viery.

Cieľ predmetu sa realizuje pomocou rôzne prelínajúcich sa úloh. Úlohy zodpovedajú výchove k rôznym dimenziám viery, ktoré vyžadujú vieru poznať, sláviť, žiť a pretlmočiť do modlitby.

Prehľad výchovných a vzdelávacích stratégií:

Vo vyučovacom predmete náboženská výchova využívame pre utváranie a rozvíjanie nasledujúcich kľúčových kompetencií výchovné a vzdelávacie stratégie, ktoré žiakom umožňujú:

Komunikatívne a sociálne interakčné spôsobilosti

- účinne sa zapájať do diskusie, obhajovať svoj názor a vhodne argumentovať
- objaviť zmysel symbolického vyjadrovania, rozumieť symbolickému vyjadrovaniu v rituáloch a slávnostiach

Interpersonálne a intrapersonálne spôsobilosti

- podieľať sa na príjemnej atmosfére v triednom tíme, ohľaduplnosťou prispievať
- k upevňovaniu medziludských vzťahov, v prípade nutnosti poskytnúť pomoc alebo o ňu požiadať

Metódy vyučovania:

1. Motivačné metódy:

- motivačné rozprávanie (približovanie obsahu učenia),
- motivačný rozhovor (aktivizovanie poznatkov a skúseností žiakov),
- motivačný problém (upútanie pozornosti prostredníctvom nastoleného problému),
- motivačnú demonštráciu (vzbudenie záujmu pomocou ukážky).

2. Expozičné metódy:

- rozprávanie (vyjadrovanie skúseností a aktívne počúvanie),
- rozhovor (verbálna komunikácia formou otázok a odpovedí na vyjadrenie faktov)
- beseda (riešenie aktuálnych otázok celým kolektívom),
- demonštračná metóda (demonštrácia obrazov, modelov),

3. Problémové metódy:

- heuristická metóda (učenie sa riešením problémov založenom na vymedzení a rozборе problému, tvorbe a výbere možných riešení a vlastnom riešení)

4. Samostatné učenie prostredníctvom informačnej a komunikačnej techniky a experimentovanie (samostatné hľadanie, skúšanie, objavovanie).

6. Aktivizujúce metódy:

- diskusia (vzájomná výmena názorov, uvádzanie argumentov, zdôvodňovaní za účelom riešenia daného problému),
- didaktické hry (sebarealizačné aktivity na uplatnenie záujmov a spontánnosti),

7. Fixačné metódy:

- metódy opakovania a precvičovania, (ústne a písomné opakovanie, opakovanie s využitím učebnice a inej literatúry, domáce úlohy).

Organizačné formy: vyučovacia hodina (základného, motivačného, expozičného, fixačného, aplikačného, diagnostického typu).

Prostriedky vyučovacieho procesu: IKT, pracovný zošit, učebnica náboženskej výchovy, Sv.písmo.

Hodnotenie a klasifikácia predmetu náboženská výchova:

Hodnotí sa práca na hodine, aktivita, projekty, skupinová práca. Hodnotenie žiaka absolvoval-a.

Tematické celky: 1. ročník

- 1.Hľadanie cesty
- 2.Boh v ľudskom svete
- 3.Byť človekom
- 4.Na ceste k osobnosti šance a riziká
- 5.Boh a človek
- 6.Človek v spoločenstve
- 7.Moje hodnoty
- 8.Hodnoty života
- 9.Šírenie kresťanských hodnôt v Európe
- 10.Kresťanské hodnoty v spoločnosti
- 11.Pramene plnohodnotného života
- 12.Plnosť života

Predmet: Náboženská výchova – 1.ročník
Hodinová dotácia: 1 hod./týž.

Tematický celok		Obsahový štandard	Výkonový štandard
Hľadanie cesty	5	Úvodná hodina Naše cesty sa na nejaký čas spojili Cesta k druhým ľuďom - komunikácia Trojrozmernosť Zmysel života Človek – bytosť náboženská Stopy Boha v prirodzených náboženstvách	Žiak vie: Zdôvodniť význam komunikácie a modlitby v živote človeka. Charakterizovať podstatu zložky človeka. Osvojiť si základné prvky verbálnej a neverbálnej komunikácie
Boh v ľudskom svete	5	Metafora – reč viery Božie slovo Boh hovorí k Samuelovi Ísť vlastnou cestou – konflikt vo svedomí Vydať sa novou cestou - Abrahám Zmluva na Sinaji Dekalóg v našom živote Dekalóg – magna charta ľudských práv Boh čaká na ľudské „ÁNO“	Žiak vie: Vysvetliť význam morálneho svedomia človeka. Porovnať oslovenie Boha a dôveru v Boha u Abraháma a Márie. Charakterizovať zmluvu Boha s človekom a jej závažnosť. Hodnotiť ticha a pravidlá spolupráce
Byť človekom	1	Môj počiatok dôstojnosť osoby Spravodajské hodnoty Ježiš – Boží syn a syn človeka Ako vznikli evanjeliá	Žiak vie: Vnímať dôstojnosť ľudskej osoby od počiatku Preskúmať rôzne druhy informácií a vyjadrovať k nim kritický postoj.
Na ceste k osobnosti – šance a riziká	2	Osobnosť Ježiša Krista Kroky zrelosti osobnosti Od zrnka k zrelému plodu Deformácia osobnosti Legenda o Krištofovi	Žiak vie: Ceniť si vlastnú jedinečnosť. Chápať život ako dar, ale aj ako úlohu. Osvojiť si kritický prístup k vlastnému životu
Boh a človek	2	Boh vzťahov Konflikt vo vzťahoch S Tebou na ceste	Žiak vie: Nachádzať svoje miesto v spoločnosti iných ľudí Vnímať sviatosti ako Božie pôsobenie v živote a prijímať ich ako pomoc pri prekonávaní životných prekážok.
Človek v spoločnosti	3	Muž a žena – ikona Boha Rizikové sexuálne správanie Povolanie Slávnosť ako hodnota	Žiak vie: Venovať pozornosť kresťanskému pohľadu na ľudskú sexualitu a zodpovedné rodičovské správanie Otvorený pre aktívnu účasť na slávnostiach

Moje hodnoty	2		Žiak vie:
		Úvodná hodina Hodnoty Životný štýl – drogy verzus hodnoty Rozhodnutia	Posúdiť podiel výberu hodnôt pri tvorbe životného štýlu. Prejaviť záujem o právo Zostaviť rebríček svojich hodnôt.
Hodnoty života	4		Žiak vie:
		Obraz sveta v mytuse a v logu Je človek veľký alebo malý – život v raji Človek správcem Zeme Človek ako spoločenstvo osôb Manželstvo – áno alebo nie ? Plodnosť – dar alebo ohrozenie? Nechaj žiť je správna voľba	Vysvetliť a obhájiť právo človeka na život počatia. Posúdiť hodnotu rodiny a pomohť ohrozenia v súčasnosti. Prejaviť zdravú a vzájomnú úctu.
Šírenie kresťanských hodnôt v Európe	4		Žiak vie:
		Je potrebná autorita ? Má Cirkev pravdu ? Obraz a skutočnosť Neúnavný atlét Kam zmizli Židia? Dejiny a legenda .Syntéza života a viery Requiem aeternam deo Európa – mesto hodné človeka	Vysvetliť úlohu hierarchie Cirkvi. Opísať kresťanstva. Prejaviť záujem o dianie v Formovať kritické myslenie a hodnotenie
		Človek a jeho vzťah k spoločnosti Vzťah Cirkvi – štát	Rozlíšiť úlohu Cirkvi a úlohu štátu. Prijímať slobodu, ale aj zodpovednosť. Podieľať sa na spoločnej práci v triede.
Pramene plnohodnotného života	3		Žiak vie:
		Studňa alebo pravda o mne samom Otčenáš a môj život Stojím pred Tebou Zázrak, kúzlo alebo trik ? V zajatí temných síl Ježiš kladie svoje ruky na človeka	Položiť si kritické otázky o svojej viere a vzťahu k nemu. Opísať formy modlitieb. Prehĺbiť vlastné hľadanie Boha. Písať svoj postoj k zázraku.
Plnosť života	2		Žiak vie:
		Právo na smrť alebo právo na dôstojné umieranie Brána len pre mňa Posmrtný život Akej budúcnosti kráčať v ústrety	Položiť si otázky o živote a smrti. Posúdiť mravný aspekt eutanázie. Uviesť rozdiel pohľady na starobu a chorobu v súčasnej spoločnosti.

Spolu:33 hodín

Človek a spoločnosť

Občianska náuka

1. ročník	2. ročník	3. ročník
povinný	povinný	povinný
1 + 0	0 + 0	0 + 0

Predmet občianska náuka je koncipovaný tak, aby svojim obsahom pomáhal žiakovi orientovať sa v sociálnej realite a ich začleňovaní do rôznych spoločenských vzťahov a väzieb. Otvára cestu k realistickému sebaopoznávaniu a poznávaniu osobnosti druhých ľudí a k pochopeniu vlastného konania i konania druhých ľudí v kontexte rôznych životných situácií. Oboznamuje žiakov so vzťahmi v rodine a v škole, činnosťou dôležitých politických inštitúcií a orgánov a s možnými spôsobmi zapojenia sa jednotlivcov do občianskeho života. Rozvíja občianske a právne vedomie žiakov, posilňuje zmysel jednotlivcov pre osobnú i občiansku zodpovednosť a motivuje žiakov k aktívnej účasti na živote de-mokratickej spoločnosti. Štátny vzdelávací program pre tento predmet je určený trojročným a štvor-ročným učebným odborom stredných odborných škôl.

CIELE PREDMETU

Žiaci sa oboznámia so základnými ľudskými hodnotami a ich vzťahom k spoločenským normám ako aj s aktuálnymi problémami súčasnej spoločnosti, charakterizujú spôsoby komunikácie v sociálnych vzťahoch, sa učia chápať svoje miesto v spoločnosti, možnosti rozvoja a uplatnenia vlastnej osobnosti, identifikujú dôsledky predsudkov a nerešpektovania kultúrnych odlišností príslušníkov rôznych spoločenských skupín, osvoja si základné vedomosti o poslaní štátu a práva, občianskej spoločnosti, zoznámia sa so základnými právami a povinnosťami občanov, sa oboznámia s prostriedkami ochrany spoločenských hodnôt v SR a vo svete, spoznajú základné právne dokumenty, zakotvujúce ľudské práva a slobody, majú možnosť poznať možnosti aktívnej participácie občana na chode spoločnosti.

Názov predmetu	Občianska náuka
Časový rozsah výučby	1
Ročník	prvý
Kód a názov učebného odboru	6444 H čašník, servírka
Vyučovacia jazyk	slovenský

Charakteristika predmetu

Predmet občianska náuka je koncipovaný tak, aby svojim obsahom pomáhal žiakovi orientovať sa v sociálnej realite a ich začleňovaní do rôznych spoločenských vzťahov a väzieb. Otvára cestu k realistickému sebaopoznávaniu a poznávaniu osobnosti druhých ľudí a k pochopeniu vlastného konania i konania druhých ľudí v kontexte rôznych životných situácií. Oboznamuje žiakov so vzťahmi v rodine a v škole, činnosťou dôležitých politických inštitúcií a orgánov a s možnými spôsobmi zapojenia sa jednotlivcov do občianskeho života. Rozvíja občianske a právne vedomie žiakov, posilňuje zmysel jednotlivcov pre osobnú i občiansku zodpovednosť a motivuje žiakov k aktívnej účasti na živote demokratickej spoločnosti. Oboznamuje so základným kategoriálno-pojmovým aparátom filozofie, prezentuje filozofiu a jej dejiny ako určité laboratórium ľudského myslenia. Štátny vzdelávací program pre tento predmet je určený štvorročným a päťročným študijným odborom stredných odborných škôl.

Vyučujúci pri výučbe predmetu využíva medzipredmetové vzťahy najmä s dejepisom, etickou výchovou, geografiou a pod.

Ciele predmetu

Žiaci

- pochopia jedinečnosť a neopakovateľnosť každého človeka v spoločnosti,
- utvoria si vedomie vlastnej identity a identity druhých ľudí,
- akceptujú vlastnú osobnosť a osobnosť druhých ľudí,
- zorientujú sa v spoločenských, politických a právnych faktoch, tvoriacich rámec každodenného života,
- uvedomia si práva a povinnosti občana Slovenskej republiky,
- rešpektujú základné princípy demokracie a tolerancie,
- uplatnia vhodné komunikačné prostriedky k vyjadrovaniu vlastných myšlienok, citov, názorov a postojov, k obhajovaniu vlastných postojov a k primeranému obhajovaniu svojich práv,
- nadobudnú rešpekt ku kultúrnym, náboženským a iným odlišnostiam ľudí a spoločenstiev,
- zvládnu základný kategoriálno-pojmový aparát filozofie,
- prezentujú filozofiu a jej dejiny ako určité laboratórium ľudského myslenia a výkony jednotlivých filozofov ako inšpirujúcu ukážku toho, ako sa ľudské myslenie rodilo, v čase menilo a precizovalo v strete s inými myšlienkovými platformami,
- rešpektujú a uplatňujú mravné princípy a pravidlá spoločenského spolunažívania a prebratiu zodpovednosti za vlastné názory, správanie sa a dôsledky konania, rozvinú si čitateľskú gramotnosť ako zásadnú kompetenciu pre rozvoj myslenia žiakov.

Metódy a formy pri vyučovaní občianskej náuky

Na hodinách občianskej náuky sú metódy dôležitým nástrojom, pomocou ktorých učiteľ dosiahne ciele vyučovacieho procesu. Využitím vhodných vyučovacích metód by sme mali čo najefektívnejšie dosiahnuť vytýčené ciele.

Metódy vyberáme podľa účelu, ktorému slúžia, s vedomím silných a slabých stránok a podľa svojho osobnostného zamerania. Na hodinách občianskej náuky sú dôležité slovné metódy, ktoré sprostredkovávajú učivo v krátkom čase a logickom slede:

Metóda vysvetľovania – jej aplikácia vyžaduje dôkladnú znalosť učiva a starostlivého plánovania.

Dialogická metóda – metóda rozhovoru a kladenia otázok, hľadania odpovedí

Diskusia – utvára a porovnáva názory, zaujímavé postoje, pocity. Veľmi zaujímavou a motivujúcou formou vyučovania pre žiakov je využívanie hier a zážitkového vyučovania. K tomuto spôsobu vyučovania sa využívajú:

Simulačná metóda – využíva sa pri riešení určitej problémovej úlohy

Inscenovaná metóda – žiaci využívajú rôzne role a pracujú podľa scenárov.

Ďalšími zaujímavými metódami na hodinách občianskej náuky sú metódy objavovania a tvorivosti, medzi ktoré zaraďujeme brainstorming, brainwriting, DITOR, projektová metóda, metóda objavovania, učenie sa z textu, kompozície, samostatné práce. Prostredníctvom metódy brainstormingu vznikajú veľké množstvá nápadov, ktoré sa neskôr hodnotia (oboznámenie s problémom, diskusia k riešeniu problémov vytáranie návrhov, vyhodnotenie najlepších riešení). Jej písomnou formou je brainwriting .

Projektová metóda – umožňuje žiakom rozvíjať tvorivosť, schopnosť samostatne sa učiť, hodnotiť a riešiť problémy ako aj priblížiť sa k reálnemu životu. Úspešne splniť vytýčené výchovno-vzdelávacie ciele pomáhajú rozličné metódy práce malých skupín:

Diskusné skupiny

Skupiny riešiace problémy

Konzultačné skupiny

Skupina hraných rolí

Myšlienkové mapy

Didaktické pomôcky

Didaktické pomôcky plnia významnú úlohu pri získavaní poznatkov a vedomostí žiakov v oblasti významu a funkcie človeka v spoločnosti. Didaktické pomôcky sú zdrojom informácií pre žiakov. Sú to predovšetkým učebnice, odborná literatúra, dokumenty, zákony, náučné slovníky, odborné časopisy, denná tlač, internet, materiálno-technické a didaktické prostriedky.

Hodnotenie predmetu a žiakov

Hodnotenie žiaka sa vykonáva klasifikáciou podľa **Metodického pokynu č. 8/2009-R**. Výsledky klasifikácie sa vyjadria piatimi stupňami: 1 – výborný, 2 – chválitebný, 3 – dobrý, 4 – dostatočný, 5 - nedostatočný.

Vo výchovno-vzdelávacom procese sa bude uskutočňovať **priebežné a celkové hodnotenie**:

-priebežné hodnotenie v predmete sa bude uskutočňovať pri hodnotení čiastkových výsledkov a prejavov žiaka na vyučovacích hodinách a bude mať hlavne motivačný charakter; učiteľ bude zohľadňovať vekové a individuálne osobitosti žiaka a prihliadať na jeho momentálnu psychickú i fyzickú disponovanosť,

-celkové hodnotenie žiaka v predmete sa bude uskutočňovať na konci prvého polroka a druhého polroka v školskom roku a má čo najobjektívnejšie zhodnotiť úroveň jeho vedomostí, zručností a návykov vo vyučovacom predmete.

V procese hodnotenia bude učiteľ uplatňovať primeranú náročnosť, pedagogický takt voči žiakovi, rešpektovať práva dieťaťa a humánne sa správať voči žiakovi. Predmetom hodnotenia budú najmä učebné výsledky žiaka, ktoré dosiahol v predmete v súlade s požiadavkami vymedzenými v učebných osnovách, osvojené kľúčové kompetencie, ako aj usilovnosť, osobnostný rast, rešpektovanie práv iných osôb, ochota spolupracovať a správanie žiaka podľa školského poriadku.

Podklady na hodnotenie výchovno-vzdelávacích výsledkov a správania žiaka získa učiteľ najmä týmito metódami, formami a prostriedkami:

- sústavné diagnostické pozorovanie žiaka,
- sústavné sledovanie výkonu žiaka a jeho pripravenosti na vyučovanie,
- rôzne druhy skúšok (písomné, ústne), didaktické testy,
- analýza výsledkov rôznych činností žiaka,
- konzultácie s ostatnými pedagogickými zamestnancami a podľa potreby s odbornými zamestnancami zariadenia výchovného poradenstva a prevencie.

Žiak bude z predmetu OBN skúšaný **ústne aspoň raz** v polročnom hodnotiacom období a **písomne** najmenej **jedenkrát** v polročnom hodnotiacom období. Žiak vytvorí **jeden projekt** za polročné hodnotiace obdobie. Učiteľ oznámi žiakovi výsledok každého hodnotenia a posúdi klady a nedostatky hodnotených prejavov a výkonov. Po ústnom skúšaní učiteľ oznámi žiakovi výsledok ihneď. Výsledky hodnotenia písomných činností oznámi žiakovi a predloží k nahliadnutiu najneskôr do 10 dní. Druhy skúšok rozvrhne učiteľ rovnomerne na celý školský rok, aby zabránil preťažovaniu žiaka.

Na kontrolu a hodnotenie žiakov sa budú uplatňovať nasledovné formy:

1. Verbálna forma

zísťovať a hodnotiť sa bude osvojenie základných poznatkov stanovených výkonovým štandardom pri prezentovaní vedomostí sa budú uprednostňovať žiaci na základe dobrovoľnosti

2. **Písomná forma** kontrolovať a hodnotiť sa bude osvojenie základných poznatkov prostredníctvom testu na konci tematického celku alebo skupiny podobných učebných tém v časovom limite 20 minút v rozsahu 10 – 20 otázok zostavených podľa výkonového štandardu
kritériá hodnotenia: 100% - 90% výborný

89% - 75% chválitebný

74% - 50% dobrý

49% - 30% dostatočný

29% - 0% nedostatočný

Prehľad tematických celkov

I.ročník

Počet hodín: 33

Tematické celky	Počet hodín
1. Sociálne vzťahy v spoločnosti	8
2. Človek - občan	10
3 Ľudské práva a základy slobody	9
4. Ochrana spoločenských hodnôt a slobôd	6

Predmet: Občianska náuka - 1. ročník

Hodinová dotácia: 1 hod./týž.

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard (Žiaci)	Prierezové témy
Sociálne vzťahy v spoločnosti (8)	<ul style="list-style-type: none"> • socializácia, etapy, priebeh • sociálny status • sociálne roly • základné ľudské hodnoty • spoločenské hodnoty • kultúra • kultúrna tolerancia a intolerancia 	<ul style="list-style-type: none"> • vysvetlia potrebu socializácie ľudskej bytosti • popíšu svoje sociálne roly v súčasnosti a budúcnosti • rozlíšia základné ľudské hodnoty a spoločenské hodnoty • načrtnú vývoj základných ľudských a spoločenských hodnôt v procese socializácie • objasnia podstatu niektorých vybraných sociálnych problémov súčasnosti • uvedú dôsledky predsudkov a nerešpektovania kultúrnych odlišností príslušníkov rôznych sociálnych skupín 	<p>Osobný a sociálny rozvoj</p> <p>Mediálna výchova Multikultúrna výchova</p> <p>Ochrana života a zdravia</p> <p>Finančná gramotnosť</p>
Človek - občan (10)	<ul style="list-style-type: none"> • občianska spoločnosť • princípy demokratického riadenia spoločnosti • právny štát • základné práva a povinnosti občanov • Ústava Slovenskej republiky • participácia občana na chode 	<ul style="list-style-type: none"> • vysvetlia význam občianstva pre človeka • charakterizujú podstatu demokracie • porovnajú na vybraných príkladoch demokratické a nedemokratické formy riadenia spoločnosti • vysvetlia funkciu ústavy v štáte a 	<p>Mediálna výchova</p> <p>Multikultúrna výchova</p> <p>Osobný a sociálny rozvoj</p> <p>Multikultúrna výchova Osobný a sociálny rozvoj</p>

	<ul style="list-style-type: none"> spoločnosti verejná správa samospráva volebný systém v SR 	<p>oblasti, ktoré upravuje</p> <ul style="list-style-type: none"> objasnia príčiny rozdelenia štátnej moci v SR na tri nezávislé zložky porovnajú funkcie a úlohy orgánov štátnej moci SR vedú príklady, ako môže občan ovplyvňovať spoločenské dianie v obci a v štáte ovládajú praktickú občiansku komunikáciu v styku s úradmi charakterizujú podstatu komunálnych, parlamentných a prezidentských volieb správajú sa zodpovedne - v zmysle hesla „Neznalosť zákona neospravedlňuje“ 	
Ľudské práva a základné slobody (9)	<ul style="list-style-type: none"> ľudské a občianske práva a slobody generácie ľudských práv, podstata a zmysel ľudských práv a slobôd Všeobecná deklarácia ľudských práv Dohovor o právach dieťaťa analýza ľudských práv oprávnenia a povinnosti jednotlivcov 	<ul style="list-style-type: none"> rozlíšia ľudské práva a občianske práva vysvetlia poslanie jednotlivých generácií ľudských práv dokážu pracovať s textami jednotlivých dokumentov o ľudských právach obhája svoje práva a rešpektujú ľudské práva druhých ľudí 	<p>Ochrana života a zdravia Prezentačné schopnosti</p> <p>Mediálna výchova Multikultúrna výchova Osobný a sociálny rozvoj</p>
Ochrana spoločenských hodnôt a slobôd (6)	<ul style="list-style-type: none"> orgány ochrany práv a slobôd v SR – polícia, advokácia, súdy, 	<ul style="list-style-type: none"> charakterizujú orgány ochrany práv a slobôd v SR charakterizujú 	<p>Mediálna výchova Multikultúrna výchova Osobný a</p>

	notárstvo, mediácia <ul style="list-style-type: none"> • prostriedky ochrany práv a slobôd v Európe a vo svete – OSN, RE, Európsky súd pre ľudské práva • práva slúžiace na ochranu spotrebiteľa 	prostriedky na ochranu ľudských práv a slobôd v Európe a vo svete <ul style="list-style-type: none"> • v prípade porušenia práv spotrebiteľa ovládajú základné praktické postupy na znovunadobudnutie tohto práva 	sociálny rozvoj Ochrana života a zdravia Prezentačné schopnosti Finančná gramotnosť
Spolu: 33			

Prierezové témy (príloha)

1. Mediálna výchova – rozpoznať negatívne vplyvy médií, vedieť si utvoriť vlastný názor na základe prijímaných informácií.

2. Multikultúrna výchova – spoznávať svoju kultúru, iné kultúry, zvyky, históriu chápať dôležitosť tolerancie medzi jednotlivými národmi, bojovať rôznymi formami proti xenofóbii a diskriminácii

3. Osobný a sociálny rozvoj – prevencia sociálno – patologických javov, podpora sebadôvery a zodpovednosti žiaka

4. Environmentálna výchova – chápať a hodnotiť vzťah človeka k životnému prostrediu, pochopiť vlastnú zodpovednosť k vzťahu k životnému prostrediu a globálnym environmentálnym problémom

5. Ochrana života a zdravia – poskytnúť žiakom potrebné teoretické vedomosti

6. Prezentačné schopnosti – tvorba prezentácií, práca s IKT

7. Finančná gramotnosť - schopnosť rozumieť peniazom / poznať hodnotu peňazí/

8. Čitateľská gramotnosť - zvýšiť schopnosť porozumenia textu a kultúry čítania, dbať o zvyšovanie jazykovej kultúry.

Človek a príroda

Fyzika

1. ročník	2. ročník	3. ročník
povinný	povinný	povinný
0 + 0	0 + 0	0 + 0

Základnou charakteristikou predmetu je hľadanie zákonitých súvislostí medzi pozorovanými vlastnosťami prírodných objektov a javov, ktoré nás obklopujú v každodennom živote. Prírodovedné poznatky sú neoddeliteľnou a nezastupiteľnou súčasťou kultúry ľudstva. V procese vzdelávania sa má žiakom sprostredkovať poznanie, že neexistujú bariéry medzi jednotlivými úrovňami organizácie prírody a odhaľovanie jej zákonitostí je možné len prostredníctvom koordinovanej spolupráce všetkých prírodovedných odborov s využitím prostriedkov IKT.

Žiaci si na aktivitách budú osvojovať vybrané (najčastejšie experimentálne) formy skúmania fyzikálnych javov. Každý žiak dostane základy, ktoré z neho spravia prírodovedne gramotného jedinca tak, aby vedel robiť prírodovedné úsudky a vedel využiť získané vedomosti na efektívne riešenie problémov. Žiaci získajú informácie o tom, ako súvisí rozvoj prírodných vied s rozvojom techniky, technológií a so spôsobom života spoločnosti.

Výučba fyziky v rámci prírodovedného vzdelávania má u žiakov prehĺbiť aj hodnotové a morálne aspekty výchovy, ku ktorým patria predovšetkým objektivita a pravdivosť poznania. To bude možné dosiahnuť slobodnou komunikáciou a nezávislou kontrolou spôsobu získavania dát alebo overovania hypotéz.

Poradie vyučovacej hodiny	Tematický celok – učivo 1. ročník 33 hodín Kaderník, kuchár, čašník, servírka	Počet hodín	Poznámky (čo má vedieť žiak)	Prierezové témy
----------------------------------	---	--------------------	--	------------------------

Žiaci prostredníctvom fyzikálneho vzdelávania získajú vedomosti na pochopenie vedeckých ideí a postupov potrebných pre osobné rozhodnutia, na účasť v občianskych a kultúrnych záležitostiach. Získajú schopnosť zmysluplne sa stavať k lokálnym a globálnym záležitostiam ako zdravie, životné prostredie, nová technika, odpady a podobne.

CIELE PREDMETU

Základným cieľom predmetu je poskytnúť žiakom vedomosti a zručnosti potrebné na správne pochopenie a vysvetlenie prírodovedných javov v okolitom reálnom svete. Vyučovanie smeruje k tomu, aby žiaci rozvíjali svoje schopnosti myslieť koncepčne, kreatívne, kriticky, chápali, ako rôzne prírodovedné disciplíny vzájomne súvisia a ako súvisia s inými predmetmi, komunikovali myšlienky, pozorovania, argumenty, praktické skúsenosti použitím grafov a tabuliek, demonštrovali poznatky a pochopenie vybraných vedeckých faktov, definícií, zákonov, teórií, modelov a systému jednotiek SI, vyslovili problém vo forme otázky, ktorá môže byť zodpovedaná experimentom, formulovali hypotézy, plánovali vhodný experiment, vyhodnotili celkový experiment včítane použitých postupov, organizovali, prezentovali a vyhodnocovali dáta rôznymi spôsobmi, používali vhodné nástroje a techniku na zber dát, vedeli robiť racionálne a nezávislé rozhodnutia.

Chémia

1. ročník	2. ročník	3. ročník
povinný	povinný	povinný
1	0	0

Chémia pre učebné odbory SOŠ nadväzuje na vyučovací predmet chémia v základnej škole, prehľbuje vedomosti a spôsobilosti žiakov a formuje ich chemické myslenie. Vyučovací predmet chémia prispieva k hlbšiemu a komplexnejšiemu pochopeniu prírodných javov a zákonov, k formovaniu pozitívnych vzťahov k životnému prostrediu a umožňuje žiakom preniknúť do dejov, ktoré prebiehajú v živej a neživej prírode.

Cieľom chémie je predovšetkým naučiť žiakov využívať nadobudnuté chemické vedomosti, spôsobilosti a praktické zručnosti v profesionálnom aj osobnom živote. Presvedčiť žiakov, že chemické poznanie má význam pre ich osobnostný rast nielen z hľadiska konkrétneho praktického obsahu, ale aj odhaľovania všeobecných princípov existencie sveta. Presvedčenie o užitočnosti teoretických poznatkov a praktických zručností by mali žiaci nadobudnúť v aktívnej učebnej činnosti.

CIELE PREDMETU

Žiaci porozumejú základným chemickým pojmom, symbolom a názvom, opíšu základné predstavy o štruktúre látok a ich stavebných časticiach, získajú prehľad o vlastnostiach a použití látok uplatňujúcich sa v odbore štúdia, osvoja si zásady bezpečnosti a hygieny v chemickom laboratóriu, osvoja si a uplatňujú v živote aj v zásady aktívnej tvorby a ochrany životného prostredia, uplatňujú zásady tvorby chemickej symboliky a názvoslovia v praxi, správne sa orientujú v periodickej sústave prvkov, uskutočňujú samostatné jednoduché laboratórne cvičenia podľa písomných návodov, aplikujú prvú pomoc pri poleptaní kyselinou alebo zásadou, popíšu využitie bežných látok v priemysle, poľnohospodárstve a každodennom živote.

<p>1.</p> <p>BOZ na vyučovaní chémie</p> <p><u>Atómy a chemické prvky, periodická sústava prvkov</u></p> <p>2. Časticové zloženie látok a zmesí, zloženie a štruktúra atómov</p> <p>3. Elektrónový obal atómu Názvy a značky chemických prvkov</p> <p>4. Periodický zákon, periodická sústava chemických prvkov</p>		<p>1</p> <p>3</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>	<p>Vymenovať praktické príklady, ktoré potvrdzujú časticové zloženie látok, vysvetliť časticové zloženie látok, vymenovať základné stavebné častice látok.</p> <p>Opísať stavbu atómu, poznať základné stavebné častice atómu, poznať znamienko náboja elektrónu, protónu, neutrónu, rozlišovať častice atómu, ión.</p> <p>Poznať názvy a značky vybraných chemických prvkov (H, O, S, N, P, C, Si, Al, F, Cl, Na, K, Mg, Ca, Fe, Cu, Ag, Au, Pt, Ge, Sn, Pb, He, Zn, W).</p> <p>Vyhľadať v PSP konkrétne prvky a zapísať ich protónové čísla, používať triviálne názvy skupín (alkalické kovy, halogény, vzácne plyny), zaradiť konkrétne prvky v PTP medzi kovy, nekovy.</p>	<p>3,4,5,6</p>
<p>5. <u>Chemická väzba a štruktúra látok</u></p> <p>Vznik chemickej väzby, príčiny jej vzniku</p> <p>6. Kovalentná väzba, nepolárna väzba, polárna väzba, jednoduchá väzba, násobná väzba</p> <p>7. Kovalentná väzba, nepolárna väzba, polárna väzba, jednoduchá väzba, násobná väzba</p> <p>8. Kovová väzba a vodivosť kovov, iónová väzba</p>		<p>4</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>	<p>Rozlišovať a vedieť používať pojmy: chemický prvok, chemická zlúčenina, atóm, molekula.</p> <p>Pomenovať elementárne častice, ktoré prevládajú v katiónoch, aniónoch, vysvetliť príčiny vzniku chemickej väzby.</p> <p>Uviesť príklady molekúl, v ktorých sa nachádzajú jednoduché, dvojité alebo trojitú väzby (H₂, O₂, N₂), Určiť typ chemickej väzby na základe rozdielu hodnôt elektronegativít atómov viazucich sa atómov prvkov.</p> <p>Vysvetliť vznik kovalentnej väzby v molekule vodíka.</p> <p>Určiť počet a druh atómov v jednoduchých molekulách .</p> <p>Vysvetliť elektrickú a tepelnú vodivosť kovov (na úrovni existencie voľne pohyblivých elektrónov) ako dôsledok kovovej väzby a vysvetliť vznik iónovej väzby v zlúčenine NaCl.</p>	<p>4,5,6</p>

	<u>Základy názvoslovia anorganických látok</u>	4		3,4,5,6
9.	Oxidačné číslo	1	Pomenovať a napísať vzorce látok: voda, peroxid vodíka, amoniak, sulfán a látok uplatňujúcich sa v odbore štúdia.	
10.	Chemický prvok, chemická zlúčenina	1	Určiť oxidačné číslo atómov prvkov v chemických zlúčeninách (napr.: H ₂ O, NaCl, SO ₃ , NaOH, HNO ₃ , H ₂ SO ₄ , CaCO ₃ , KMnO ₄).	
11.	Chemické vzorce- ich tvorba	1	Poznať vzorec a názov amónneho katiónu, používať pravidlá tvorenia vzorcov a názvov zlúčenín: oxidy, hydroxidy, halogenidy, bezkyslíkaté kyseliny(halogenovodíkové kyseliny, H ₂ S), kyslíkaté kyseliny, soli kyselín prvkov.	
12.	Chemický vzorec amónneho katiónu a určovanie oxidačných čísel	1		
13.	Príprava na laboratórnu prácu č. 1	1	Vedieť používať ochranné pomôcky, aplikovať zásady bezpečnej práce a poznať piktogramy, dodržiavať zásady bezpečnej práce.	4,5,6,7
14.	Laboratórnu prácu č. 1 Bezpečnosť práce v chemickom laboratóriu, základné laboratórne pomôcky, základné laboratórne operácie	1	Získať manuálne zručnosti pri práci s chemickým sklom a poznať niektoré vlastnosti látok.	
	<u>Zmesi a roztoky</u>	4		4,5,6
15.	Chemicky čistá látka, prvok, zlúčenina, zmes homogénna, heterogénna	1	Dokázať a porovnať fyzikálne a chemické vlastnosti rôznych látok (tvrdosť, hustota, rozpustnosť vo vode, elektrická vodivosť).	
16.	Skupenstvo látky	1	Vymenovať príklady chemicky čistých látok a zmesí uplatňujúcich sa v odbore štúdia, rozčleniť skupiny látok na chemicky čisté látky a zmesi.	
17.	Spôsoby oddeľovania zložiek zmesi: destilácia, filtrácia, usadzovanie, kryštalizácia	1	Navrhnuť vhodný spôsob oddelenia zložiek konkrétnej zmesi (destilácia, filtrácia, usadzovanie, kryštalizácia, sublimácia).	
18.	Roztok, rozpúšťadlo, rozpustená látka, nasýtený roztok, rozpustnosť látky	1	Rozlíšiť rozpustenú látku a rozpúšťadlo, klasifikovať roztoky podľa skupenstva, pripraviť nasýtený roztok.	
	<u>Chemické reakcie</u>	4		5,6
19.	Chemická schéma a reakcia, reaktanty, produkty	1	Uviesť príklady chemických reakcií z bežného života, rozlíšiť reaktanty a produkty, zapísať schému reakcie, zapísať rovnicu.	
20.	Chemická rovnica, chemický rozklad, chemické zlučovanie	1	Vymenovať príklady reakcií, pri ktorých sa energia uvoľňuje a pri ktorých sa energia spotrebuje.	
21.	Energetické zmeny pri reakciách, rýchlosť chemických reakcií, faktory ovplyvňujúce rýchlosť reakcií	1	Zdôvodniť vplyv teploty, množstva reaktantov, plošného obsahu reaktantova katalyzátora na rýchlosť chemických reakcií s dôrazom na bežný život.	
	Koncentrácia reaktantov, teplota, katalyzátor, veľkosť povrchu tuhých látok			

Poradie vyučovacej hodiny	Tematický celok – učivo 1. ročník 33 hodín Kaderník, kuchár, čашník, servírka	Počet hodín	Poznámky (čo má vedieť žiak)	Prierezové témy
25.	Vodík, kyslík síra, kyselina sírová, sírany	1	Zhodnotiť využitie uvedených vybraných prvkov a anorganických zlúčenín v odbornej praxi a bežnom živote, z hľadiska vplyvu na zdravie a životné prostredie.	
26.	Uhlík, uhľičitany. Dusík, dusičnany, priemyselné hnojivá	1		
27.	Charakteristika a rozdelenie organických látok	3	Vlastnosti uhlíka a organických zlúčenín, tvorí jednoduché chemické vzorce a názvy, rozdelí uhľovodíky podľa druhu uhlíkového reťazca.	4,5,6
28.	Charakteristika a rozdelenie organických látok	1	Zaradiť jednotlivé uhľovodíky medzi alkány, alkény, alkadiény, alkíny.	
28.	Uhľovodíky dôležité v praktickom živote	1	Vymenovať najdôležitejšie použitie uhľovodíkov: metán, etán, propán, bután, heptán, izooktán, etén, acetylén, butadién, 2-metylbuta-1,3-dién.	
29.	Ropa, zemný plyn, uhlie – alifatické a aromatické uhľovodíky	1	Prírodné zdroje uhľovodíkov spôsob ich získavania a využitia, alternatívne zdroje energie	
30.	Biolátky Sacharidy Tuky	2	Výskyt, vlastnosti a možnosti využitia sacharidov, opísať vlastnosti tukov, roztriediť tuky podľa zloženia, skupenstva a pôvodu.	3,4,5,6
31.	Bielkoviny Vitamíny Enzýmy Hormóny	1	Zloženie a vlastnosti bielkovín, funkcie bielkovín v ľudskom tele, príklady zdrojov rastlinných a živočíšnych bielkovín, avitaminóza, hypovitaminóza, hypervitaminóza. Význam enzýmov a hormónov pre človeka.	
32.	Príprava na laboratórnu prácu č. 2	1	Získať manuálne zručnosti pri práci s chemickým sklom a poznať niektoré vlastnosti látok.	4,5,6,7
33.	Laboratórnu prácu č. 2 <i>Oddeliť jednotlivé zložky zmesi a určiť pH kvapalných látok</i>	1	Vysvetliť rozdiel medzi kyslými a zásaditými roztokmi, zavedenie PH, indikátory	

<p>1.</p> <p>2.</p> <p>3.</p> <p>4.</p>	<p>BOZ na vyučovaní chémie</p> <p><u>Atómy a chemické prvky, periodická sústava prvkov</u></p> <p>Časticové zloženie látok a zmesí, zloženie a štruktúra atómov</p> <p>Elektrónový obal atómu Názvy a značky chemických prvkov</p> <p>Periodický zákon, periodická sústava chemických prvkov</p>	<p>1</p> <p>3</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>	<p>Vymenovať praktické príklady, ktoré potvrdzujú časticové zloženie látok, vysvetliť časticové zloženie látok, vymenovať základné stavebné častice látok.</p> <p>Opísať stavbu atómu, poznať základné stavebné častice atómu, poznať znamienko náboja elektrónu, protónu, neutrónu, rozlišovať častice atómu, ión.</p> <p>Poznať názvy a značky vybraných chemických prvkov (H, O, S, N, P, C, Si, Al, F, Cl, Na, K, Mg, Ca, Fe, Cu, Ag, Au, Pt, Ge, Sn, Pb, He, Zn, W).</p> <p>Vyhľadať v PSP konkrétne prvky a zapísať ich protónové čísla, používať triviálne názvy skupín (alkalické kovy, halogény, vzácne plyny), zaradiť konkrétne prvky v PTP medzi kovy, nekovy.</p>	<p>3,4,5,6</p>
<p>5.</p> <p>6.</p> <p>7.</p> <p>8.</p>	<p><u>Chemická väzba a štruktúra látok</u></p> <p>Vznik chemickej väzby, príčiny jej vzniku</p> <p>Kovalentná väzba, nepolárna väzba, polárna väzba, jednoduchá väzba, násobná väzba</p> <p>Kovalentná väzba, nepolárna väzba, polárna väzba, jednoduchá väzba, násobná väzba</p> <p>Kovová väzba a vodivosť kovov, iónová väzba</p>	<p>4</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>	<p>Rozlišovať a vedieť používať pojmy: chemický prvok, chemická zlúčenina, atóm, molekula.</p> <p>Pomenovať elementárne častice, ktoré prevládajú v katiónoch, aniónoch, vysvetliť príčiny vzniku chemickej väzby.</p> <p>Uviesť príklady molekúl, v ktorých sa nachádzajú jednoduché, dvojité alebo trojitú väzby (H₂, O₂, N₂), Určiť typ chemickej väzby na základe rozdielu hodnôt elektronegativít atómov viazucich sa atómov prvkov.</p> <p>Vysvetliť vznik kovalentnej väzby v molekule vodíka.</p> <p>Určiť počet a druh atómov v jednoduchých molekulách .</p> <p>Vysvetliť elektrickú a tepelnú vodivosť kovov (na úrovni existencie voľne pohyblivých elektrónov) ako dôsledok kovovej väzby a vysvetliť vznik iónovej väzby v zlúčenine NaCl.</p>	<p>4,5,6</p>

	<u>Základy názvoslovia anorganických látok</u>	4		3,4,5,6
9.	Oxidačné číslo	1	Pomenovať a napísať vzorce látok: voda, peroxid vodíka, amoniak, sulfán a látok uplatňujúcich sa v odbore štúdia.	
10.	Chemický prvok, chemická zlúčenina	1	Určiť oxidačné číslo atómov prvkov v chemických zlúčeninách (napr.: H ₂ O, NaCl, SO ₃ , NaOH, HNO ₃ , H ₂ SO ₄ , CaCO ₃ , KMnO ₄).	
11.	Chemické vzorce- ich tvorba	1	Poznať vzorec a názov amónneho katiónu, používať pravidlá tvorenia vzorcov a názvov zlúčenín: oxidy, hydroxidy, halogenidy, bezkyslíkaté kyseliny(halogenovodíkové kyseliny, H ₂ S), kyslíkaté kyseliny, soli kyselín prvkov.	
12.	Chemický vzorec amónneho katiónu a určovanie oxidačných čísel	1		
13.	Príprava na laboratórnu prácu č. 1	1	Vedieť používať ochranné pomôcky, aplikovať zásady bezpečnej práce a poznať piktogramy, dodržiavať zásady bezpečnej práce.	4,5,6,7
14.	Laboratórnu prácu č. 1 Bezpečnosť práce v chemickom laboratóriu, základné laboratórne pomôcky, základné laboratórne operácie	1	Získať manuálne zručnosti pri práci s chemickým sklom a poznať niektoré vlastnosti látok.	
	<u>Zmesi a roztoky</u>	4		4,5,6
15.	Chemicky čistá látka, prvok, zlúčenina, zmes homogénna, heterogénna	1	Dokázať a porovnať fyzikálne a chemické vlastnosti rôznych látok (tvrdosť, hustota, rozpustnosť vo vode, elektrická vodivosť).	
16.	Skupenstvo látky	1	Vymenovať príklady chemicky čistých látok a zmesí uplatňujúcich sa v odbore štúdia, rozčleniť skupiny látok na chemicky čisté látky a zmesi.	
17.	Spôsoby oddeľovania zložiek zmesi: destilácia, filtrácia, usadzovanie, kryštalizácia	1	Navrhnuť vhodný spôsob oddelenia zložiek konkrétnej zmesi (destilácia, filtrácia, usadzovanie, kryštalizácia, sublimácia).	
18.	Roztok, rozpúšťadlo, rozpustená látka, nasýtený roztok, rozpustnosť látky	1	Rozlíšiť rozpustenú látku a rozpúšťadlo, klasifikovať roztoky podľa skupenstva, pripraviť nasýtený roztok.	
	<u>Chemické reakcie</u>	4		5,6
19.	Chemická schéma a reakcia, reaktanty, produkty	1	Uviesť príklady chemických reakcií z bežného života, rozlíšiť reaktanty a produkty, zapísať schému reakcie, zapísať rovnicu.	
20.	Chemická rovnica, chemický rozklad, chemické zlučovanie	1	Vymenovať príklady reakcií, pri ktorých sa energia uvoľňuje a pri ktorých sa energia spotrebuje.	
21.	Energetické zmeny pri reakciách, rýchlosť chemických reakcií, faktory ovplyvňujúce rýchlosť reakcií	1	Zdôvodniť vplyv teploty, množstva reaktantov, plošného obsahu reaktantova katalyzátora na rýchlosť chemických reakcií s dôrazom na bežný život.	
	Koncentrácia reaktantov, teplota, katalyzátor, veľkosť povrchu tuhých látok			

22.		1		
23.	Prvky a anorganické zlúčeniny dôležité v bežnom živote Vlastnosti, výskyt, výroba, použitie, dôležitých anorganických prvkov a zlúčenín, kovy, korózia kovov, výroba kovov, zliatiny	4		4,5,6
24.	Halogény, kyselina chlorovodíková, chlorid sodný	1	Vymenovať vlastnosti anorganických látok. Vysvetliť podstatu korózie a opísať jej dôsledky, vymenovať metódy ochrany kovov pred koróziou.	
25.	Vodík, kyslík síra, kyselina sírová, sírany	1	Vytvoriť chemické vzorce a názvy anorganických zlúčenín.	
26.	Uhlík, uhľičitany. Dusík, dusičnany, priemyselné hnojivá	1	Zhodnotiť využitie uvedených vybraných prvkov a anorganických zlúčenín v odbornej praxi a bežnom živote, z hľadiska vplyvu na zdravie a životné prostredie.	
27.	Charakteristika a rozdelenie organických látok	3	Vlastnosti uhlíka a organických zlúčenín, tvorí jednoduché chemické vzorce a názvy, rozdelí uhľovodíky podľa druhu uhlíkového reťazca.	4,5,6
28.	Charakteristika a rozdelenie organických látok	1	Zaradiť jednotlivé uhľovodíky medzi alkány, alkény, alkadiény, alkíny.	
29.	Uhľovodíky dôležité v praktickom živote	1	Vymenovať najdôležitejšie použitie uhľovodíkov: metán, etán, propán, bután, heptán, izooktán, etén, acetylén, butadién, 2-metylbuta-1,3-dién.	
29.	Ropa, zemný plyn, uhlie – alifatické a aromatické uhľovodíky	1	Prírodné zdroje uhľovodíkov spôsob ich získavania a využitia, alternatívne zdroje energie	
30.	Biolátky Sacharidy Tuky	2	Výskyt, vlastnosti a možnosti využitia sacharidov, opísať vlastnosti tukov, roztriediť tuky podľa zloženia, skupenstva a pôvodu.	3,4,5,6
31.	Bielkoviny Vitamíny Enzýmy Hormóny	1	Zloženie a vlastnosti bielkovín, funkcie bielkovín v ľudskom tele, príklady zdrojov rastlinných a živočíšnych bielkovín, avitaminóza, hypovitaminóza, hypervitaminóza. Význam enzýmov a hormónov pre človeka.	
32.	Príprava na laboratórnu prácu č. 2	1	Získať manuálne zručnosti pri práci s chemickým sklom a poznať niektoré vlastnosti látok.	4,5,6,7
33.	Laboratórnu prácu č. 2 Oddeliť jednotlivé zložky zmesi a určiť pH kvapalných látok	1	Vysvetliť rozdiel medzi kyslými a zásaditými roztokmi, zavedenie PH, indikátory	

Názov predmetu	Chémia
Časový rozsah výučby	1 hodina týždenne, spolu 33 vyučovacích hodín
Ročník	prvý

Kód a názov učebného odboru	6444 H 00 čašník, servírka
Vyučovacia jazyk	slovenský jazyk

Charakteristika predmetu

Obsah výučby vychádza zo vzdelávacej oblasti „Človek a príroda“ ŠVP 64, 63 Ekonomika a organizácia, obchod a služby. Na vytvorenie predmetu sme integrovali 6 obsahových štandard „Atómy a chemické prvky, periodická sústava prvkov“, „Základy názvoslovia anorganických látok“, „Zmesi a roztoky“, „Prvky a anorganické zlúčeniny v bežnom živote“ „Charakteristika a rozdelenie organických látok“ a „Biolátky“. Na túto vzdelávaciu oblasť ŠVP vyčlenil 1 hodinu týždenne v súlade s poznámkou f) rámcového učebného plánu.

Predmet chémie v učebnom odbore 6444 H 00 čašník, servírka svojím obsahom nadväzuje na učivo základnej školy, rozvíja, rozširuje a prehľbuje ho. Jeho obsah je štruktúrovaný do tematických celkov (témy). Vedomosti a zručnosti, ktoré žiaci získajú pri štúdiu v tomto predmete veľmi úzko súvisia so zabezpečovaním výživy, zložením potravín a biochemickými procesmi, ktoré v nich prebiehajú. Učivo sa skladá z poznatkov o všeobecnej chémii, periodickej sústave prvkov, chemickom názvosloví prvkov a zlúčenín, chemických zlúčeninách a ich chemickej väzbe, endotermických a exotermických reakciách, základoch organickej chémie a biochémie a vzťahu chémie k metabolickému procesu živých organizmov. Žiaci si musia uvedomiť, že chémia a jej chemické procesy poskytujú ľuďom nielen nové poznatky, ktoré postupne využívajú, ale ovplyvňuje aj zmeny výroby, spôsobu života, výživu a rôzne biochemické výskumy. Preto sme pri výbere učiva veľmi citlivo pristupovali už aj vzhľadom k jej aplikácii v odborných predmetoch a s prihliadnutím na vymedzenú týždennú hodinovú dotáciu. Prihliadali sme aj na proporionalitu a primeranosť učiva podľa schopností žiakov.

Predmet vedie žiakov k tomu, aby základné komunikačné spôsobilosti a personálne vzťahy budovali na základe tolerancie, aby získali a osvojili si teoretické vedomosti a zručnosti v oblasti bezpečnej práce a manipulácie s chemickými látkami, aby tieto mohli využiť aj v živote, hlavne aby získali schopnosti poskytnúť prvú pomoc pri popálení kyselinami alebo zásadami, aby si uvedomili pozitívny a negatívny dopad chemických látok na zdravie a životné prostredie človeka.

Metódy, formy a prostriedky vyučovania chémie majú stimulovať rozvoj poznávacích schopností žiakov, podporovať ich cieľavedomosť, samostatnosť a tvorivosť. Uprednostňujeme také stratégie vyučovania, pri ktorých žiak ako aktívny subjekt v procese výučby má možnosť spolurozhodovať a spolupracovať, učiteľ zase má povinnosť motivovať, povzbudzovať a viesť žiaka k čo najlepším výkonom, podporovať jeho aktivity všeobecne, ale aj v oblasti zvýšeného záujmu v rámci učebného odboru.

Stimulovať poznávacie činnosti žiaka predpokladá uplatňovať vo vyučovaní predmetu chémie proporcionálne zastúpenie a prepojenie empirického a teoretického poznávania. Výchovné a vzdelávacie stratégie napomôžu rozvoju a upevňovaniu kľúčových kompetencií žiaka. V tomto predmete budeme rozvíjať a skvalitňovať kľúčové kompetencie komunikatívne a sociálne interakčné, interpersonálne a intrapersonálne, spôsobilosti tvorivo riešiť problémy, spôsobilosti využívať informačné technológie a spôsobilosti byť demokratickým občanom. Preto je dôležitou súčasťou teoretického poznávania a zároveň prostriedkom precvičovania, upevňovania, prehľbovania a systematizácie poznatkov okrem iného aj riešenie kvantitatívnych a kvalitatívnych úloh z učiva jednotlivých tematických celkov, úloh komplexného charakteru, ktoré umožňujú spájať a využívať poznatky z viacerých častí učiva v rámci medzipredmetových vzťahov. Predmet chémie je veľmi úzko previazaný s odbornými predmetmi .

K významným prvkom vo výchovno-vzdelávacom procese predmetu chémie patria aj chemické experimenty a laboratórne cvičenia, pre ktoré nemá škola vytvorené dobré materiálno-technické a priestorové vybavenie. Mnohé chemické experimenty sú

zaznamenané na CD nosičoch, preto využitie počítačov a internetu tiež predstavuje možnosti simulácie experimentov (chýba reproduktor).

Hodnotenie žiakov bude založené na kritériách hodnotenia v každom vzdelávacom výstupe. Klasifikácia bude vychádzať z pravidiel hodnotenia tohto školského vzdelávacieho programu. Použijú sa adekvátne metódy a prostriedky hodnotenia.

Výučba bude prebiehať v odbornej učebni chémie a bežnej triede. Žiaci absolvujú exkurzie do predajne s drogistickým tovarom.

Ciele vyučovacieho predmetu

Cieľom vyučovacieho predmetu chémie v učebnom odbore 6444 H 00 čašníik, servírka je poskytnúť žiakom súbor vedomostí, zručností a kompetencií o chemických látkach, javoch, zákonitostiach a vzťahoch medzi nimi, formovať logické myslenie a rozvíjať vedomosti, zručnosti a kľúčové kompetencie využiteľné aj v ďalšom vzdelávaní, odbornom výcviku a občianskom živote. Žiaci získajú poznatky o vybraných pojmoch, osvoja si chemické názvoslovie, budú ovládať základné pravidlá bezpečnosti práce s chemickými látkami. Žiaci nadobudnú presvedčenie o užitočnosti teoretických poznatkov a praktických zručností, že chemické poznanie má význam pre ich osobnostný rast nielen z hľadiska konkrétneho praktického obsahu, ale aj z odhaľovania všeobecných princípov života na zemi. Tiež získajú poznatky o význame správneho stravovania v rámci medzinárodného programu boja proti obezite a význame predchádzania civilizačným ochoreniam.

Prehľad výchovných a vzdelávacích stratégií:

Vo vyučovacom predmete chémie využívame pre utváranie a rozvíjanie nasledujúcich kľúčových kompetencií výchovné a vzdelávacie stratégie, ktoré žiakom umožňujú:

Komunikatívne a sociálne interakčné spôsobilosti

- sprostredkovať informácie vhodným spôsobom (počítač, text, hovorené slovo, diagram) tak, aby každý každému porozumel,
- vyjadriť alebo formulovať (jednoznačne) vlastný názor a záver,
- kriticky hodnotiť informácie (časopis, internet),
- správne interpretovať získané fakty, vyvodzovať z nich závery a dôsledky.

Interpersonálne a intrapersonálne spôsobilosti

- rozvíjať prácu v kolektíve, v družnej a priateľskej atmosfére,
- osvojiť si pocit zodpovednosti za seba a spoluzodpovednosti za prácu v kolektíve,
- hodnotiť a rešpektovať svoju vlastnú prácu a prácu druhých.

Schopnosti riešiť problémy

- rozpoznávať problémy v priebehu ich chemického vzdelávania využívaním všetkých metód a prostriedkov, ktoré majú v danom okamihu k dispozícii (pozorovanie, meranie, experimentovanie, matematické prostriedky, grafické prostriedky a pod.),
- vyjadriť alebo formulovať (jednoznačne) problém, ktorý sa objaví pri ich chemickom vzdelávaní,
- hľadať, navrhovať alebo používať ďalšie metódy, informácie alebo nástroje, ktoré by mohli prispieť k riešeniu daného problému, pokiaľ doteraz používané metódy, informácie a prostriedky nevedli k cieľu,
- posudzovať riešenie daného chemického problému z hľadiska jeho správnosti, jednoznačnosti alebo efektívnosti a na základe týchto hľadísk prípadne porovnávať aj rôzne riešenia daného problému,
- korigovať nesprávne riešenia problému,
- používať osvojené metódy riešenia chemických problémov aj v gastro a ostatných oblastiach vzdelávania žiakov, pokiaľ sú dané metódy v týchto oblastiach aplikovateľné.

Spôsobilosti využívať informačné technológie

- získavať informácie v priebehu ich chemického vzdelávania využívaním všetkých metód a prostriedkov, ktoré majú v danom okamihu k dispozícii,
- zhromažďovať, triediť, posudzovať a využívať informácie, ktoré by mohli prispieť k riešeniu daného problému alebo osvojiť si nové poznatky.

Spôsobilosť byť demokratickým občanom

- formulovať a prezentovať svoje postoje v priebehu ich chemického vzdelávania využívaním všetkých metód a prostriedkov, ktoré majú v danom okamihu k dispozícii,
- preukázať vlastnú zodpovednosť za zverené veci, za svoje vlastné správanie sa, zdravie a spoluzodpovednosť za životné prostredie alebo stav spoločnosti ako celku.

Stratégia vyučovania

Pri vyučovaní sa budú využívať nasledovné metódy a formy vyučovania

Názov tematického celku	Stratégia vyučovania	
	Metódy	Formy práce
Atómy a chemické prvky	Informačnéreceptívna - výklad Reproduktívna – riadený rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca vo dvojiciach Práca s učebnicou Demonštrácia a pozorovanie Exkurzia
Základy názvoslovía anorganických látok	Informačnéreceptívna - výklad Reproduktívna – riadený rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca vo dvojiciach Práca s učebnicou Demonštrácia a pozorovanie Laboratórna práca
Zmesi a roztoky	Informačnéreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca vo dvojiciach Práca s učebnicou Demonštrácia a pozorovanie Laboratórna práca
Prvky a anorganické zlúčeniny v bežnom živote	Informačnéreceptívna - výklad Reproduktívna – riadený rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca vo dvojiciach Práca s učebnicou Demonštrácia a pozorovanie Exkurzia
Charakteristika a rozdelenie organických látok	Informačnéreceptívna - výklad Reproduktívna – riadený rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca vo dvojiciach Práca s učebnicou Demonštrácia a pozorovanie Exkurzia
Biolátky	Informačnéreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov

		Práca vo dvojiciach Práca s učebnicou Demonštrácia a pozorovanie Laboratórna práca
--	--	---

Učebné zdroje

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:

Názov tematického celku	Odborná literatúra	Didaktická technika	Materiálne výučbové prostriedky	Ďalšie zdroje (internet, knižnica, ...)
Atómy a chemické prvky	Predpísané učebnice chémie Chemické prvky Základy chémie Chémia pre učebné odbory stredných odborných učilíšť A – Doc.RNDr. J. Čípera, RNDr. J. Blažek Chémia pre učebné odbory stredných odborných učilíšť B – V. Očkayová, J. Blažek Chémia pre stredné odborné učilišťa nechemického zamerania – J. Blažek, J. Fabini Chémia pre základné školy (alternatívna učebnica) – Ernst Greb, Alfred Kemper Školská encyklopédia chémie – J. Wertheim, C. Oxlade, Dr. J. Waterhouse	Dataprotektor PC Tabuľa	Chemické tabuľky Laboratórne sklo Chemické suroviny Ochranné pomôcky	Internet
Základy názvoslovia anorganických látok	Predpísané učebnice chémie Chemické prvky Základy chémie Chémia pre učebné odbory stredných odborných učilíšť A – Doc.RNDr. J. Čípera, RNDr. J. Blažek Chémia pre učebné odbory stredných odborných učilíšť B – V. Očkayová, J. Blažek Chémia pre stredné odborné učilišťa nechemického zamerania – J. Blažek, J. Fabini Chémia pre základné školy (alternatívna učebnica) – Ernst Greb, Alfred Kemper Školská encyklopédia chémie – J. Wertheim, C. Oxlade, Dr. J. Waterhouse	Dataprotektor PC Tabuľa	Chemické tabuľky Laboratórne sklo Chemické suroviny Ochranné pomôcky	Internet
Zmesi a roztoky	Predpísané učebnice chémie Chemické prvky Základy chémie Chémia pre učebné odbory stredných odborných učilíšť A – Doc.RNDr. J. Čípera, RNDr. J. Blažek Chémia pre učebné odbory stredných odborných učilíšť B – V. Očkayová, J. Blažek Chémia pre stredné odborné učilišťa nechemického zamerania – J. Blažek, J. Fabini Chémia pre základné školy (alternatívna učebnica) – Ernst Greb,	Dataprotektor PC Tabuľa Filipchart Videotechnika	Chemické tabuľky Laboratórne sklo Chemické suroviny Ochranné pomôcky	Internet

	<i>Alfred Kemper Školská encyklopédia chémie – J. Wertheim, C. Oxlade, Dr. J. Waterhouse</i>			
<i>Prvky a anorganické zlúčeniny v bežnom živote</i>	<i>Predpísané učebnice chémie Chemické prvky Základy chémie Chémia pre učebné odbory stredných odborných učilíšť A – Doc.RNDr. J. Čípera, RNDr. J. Blažek Chémia pre učebné odbory stredných odborných učilíšť B – V. Očkayová, J. Blažek Chémia pre stredné odborné učilišťa nechemického zamerania – J. Blažek, J. Fabini Chémia pre základné školy (alternatívna učebnica) – Ernst Greb, Alfred Kemper Školská encyklopédia chémie – J. Wertheim, C. Oxlade, Dr. J. Waterhouse</i>	<i>Dataprojektor PC Tabuľa Filpchart</i>	<i>Chemické tabuľky Laboratórne sklo Chemické suroviny Ochranné pomôcky</i>	
<i>Charakteristika a rozdelenie organických látok</i>	<i>Predpísané učebnice chémie Chemické prvky Základy chémie Chémia pre učebné odbory stredných odborných učilíšť A – Doc.RNDr. J. Čípera, RNDr. J. Blažek Chémia pre učebné odbory stredných odborných učilíšť B – V. Očkayová, J. Blažek Chémia pre stredné odborné učilišťa nechemického zamerania – J. Blažek, J. Fabini Chémia pre základné školy (alternatívna učebnica) – Ernst Greb, Alfred Kemper Školská encyklopédia chémie – J. Wertheim, C. Oxlade, Dr. J. Waterhouse</i>	<i>Dataprojektor PC Tabuľa Filpchart Videotechnika</i>	<i>Chemické tabuľky Laboratórne sklo Chemické suroviny Ochranné pomôcky</i>	
<i>Biolátky</i>	<i>Predpísané učebnice chémie Chemické prvky Základy chémie Chémia pre učebné odbory stredných odborných učilíšť A – Doc.RNDr. J. Čípera, RNDr. J. Blažek Chémia pre učebné odbory stredných odborných učilíšť B – V. Očkayová, J. Blažek Chémia pre stredné odborné učilišťa nechemického zamerania – J. Blažek, J. Fabini Chémia pre základné školy (alternatívna učebnica) – Ernst Greb, Alfred Kemper Školská encyklopédia chémie – J. Wertheim, C. Oxlade, Dr. J. Waterhouse</i>	<i>Dataprojektor Videotechnika a PC Tabuľa Filpchart</i>	<i>Chemické tabuľky Laboratórne sklo Chemické suroviny Ochranné pomôcky</i>	<i>Internet</i>

Laboratórne cvičenia:

1.ročník

- 1.) Bezpečnosť práce v chemickom laboratóriu, základné laboratórne pomôcky, základné laboratórne operácie
- 2.) Stanovovanie PH roztokov: všeobecná a anorganická chémia – chemické reakcie

ROČNÍK: PRVÝ

ROZPIS UČIVA PREDMETU: CHEMIA				1 hodina týždenne, spolu 33 vyučovacích hodín		
Názov tematického celku	Hodiny	Medzi predmetové vzťahy	Očakávané vzdelávacie výstupy	Kritériá hodnotenia vzdelávacích výstupov	Metódy hodnotenia	Prostriedky hodnotenia
Témy						
Atómy a chemické prvky	4		Žiak má:	Žiak:		
Časticové zloženie látok, zloženie a štruktúra atómov, stavba atómu	1	Fyzika Materiály Biológia Zdravoveda	Vymenovať praktické príklady, ktoré potvrdzujú časticové zloženie látok, vysvetliť časticové zloženie látok.	Vymenovať praktické príklady, ktoré potvrdzujú časticové zloženie látok, vysvetliť časticové zloženie látok.	Ústne a písomné skúšanie	Didaktický test
Názvy a značky chemických prvkov	1		Vymenovať základné stavebné častice látok, opísať stavbu atómu, poznať základné stavebné častice atómu.	Vymenovať základné stavebné častice látok, opísať stavbu atómu, poznať základné stavebné častice atómu.		
Periodický zákon, periodická sústava chemických prvkov (PSP), periodická tabuľka prvkov (PTP)-alkalické kovy, halogény, vzácne plyny, kovy, nekovy	2		Vyhľadať v PSP konkrétne prvky, vymenovať názvy a značky vybraných chemických prvkov (H, O, S, N, P, C, Si, Al, F, Cl, Na, K, Mg, Ca, Fe, Cu, Ag, Au, Pt, Ge, Sn, Pb, He, Zn, W), zaradiť konkrétne prvky v PTP medzi kovy resp. nekovy.	Vyhľadať v PSP konkrétne prvky, vymenovať názvy a značky vybraných chemických prvkov (H, O, S, N, P, C, Si, Al, F, Cl, Na, K, Mg, Ca, Fe, Cu, Ag, Au, Pt, Ge, Sn, Pb, He, Zn, W), zaradiť konkrétne prvky v PTP medzi kovy resp. nekovy.		
CHEMICKÁ VÄZBA A ŠTRUKTÚRA LÁTOK	4		Žiak má:	Žiak:		
Vznik chemickej väzby, príčiny jej vzniku	1		Zdôvodniť príčiny vzniku chemickej väzby.	Zdôvodniť príčiny vzniku chemickej väzby.	Ústne frontálne skúšanie	Ústne odpovede
Molekula, atóm	1		Rozlišovať a vedieť používať pojmy: chemický prvok, zlúčenina, atóm, molekula.	Rozlišoval a vedel používať pojmy: chemický prvok, zlúčenina, atóm, molekula.	Písomné skúšanie	Neštandardizovaný didaktický test
Kovalentná väzba, nepolárna väzba, polárna väzba, jednoduchá väzba, násobná väzba	2		Vymenovať príklady molekúl, v ktorých sa nachádzajú jednoduché, dvojité alebo trojité väzby (H ₂ , O ₂ , N ₂), určiť počet a druh atómov v jednoduchých molekulách.	Vymenoval príklady molekúl, v ktorých sa nachádzajú jednoduché, dvojité alebo trojité väzby (H ₂ , O ₂ , N ₂), určil počet a druh atómov v jednoduchých		

(dvojitá, trojitá)				molekulách.		
Základy názvoslovia anorganických látok	4		Žiak má:	Žiak:		
Oxidačné číslo	1		Poznať názvy a značky ďalších chemických prvkov podľa zamerania učebného odboru a požiadaviek odborných predmetov.	Poznal názvy a značky ďalších chemických prvkov podľa zamerania učebného odboru a požiadaviek odborných predmetov.	Ústne frontálne skúšanie	Ústne odpovede
Chemický prvok, chemická zlúčenina	1				Písomné skúšanie	Neštandardizovaný didaktický test
Chemické vzorce, precvičovanie	2		Určiť oxidačné čísla atómov prvkov v oxidoch a halogenidoch.	Určil oxidačné čísla atómov prvkov v oxidoch a halogenidoch.		
			Vedieť názvy a vzorce vybraných halogenidov, oxidov, kyselín a hydroxidov, napr: H ₂ O, CO, CO ₂ , N ₂ O ₅ , SO ₂ , SO ₃ , CaO, HCl, HNO ₃ , H ₂ SO ₄ , H ₂ CO ₃ , NaOH, KOH, Ca(OH) ₂ , NaCl, NaNO ₃ , CuSO ₄ , CaCO ₃ , NaCl, KCl.	Vedel názvy a vzorce vybraných halogenidov, oxidov, kyselín a hydroxidov, napr: H ₂ O, CO, CO ₂ , N ₂ O ₅ , SO ₂ , SO ₃ , CaO, HCl, HNO ₃ , H ₂ SO ₄ , H ₂ CO ₃ , NaOH, KOH, Ca(OH) ₂ , NaCl, NaNO ₃ , CuSO ₄ , CaCO ₃ , NaCl, KCl.		
Príprava na laboratórnu prácu č.1 Laboratórna práca č.1	1		Vedieť používať ochranné pomôcky – okuliare, rukavice, ochranný štít, aplikovať zásady bezpečnej práce v chemickom laboratóriu, základné piktogramy (napr. žieravina, horľavina), dodržiavať zásady bezpečnej práce v chemickom laboratóriu a v praxi, vedieť opísať pomôcky používané pri vykonaných laboratórnych prácach.	Vedel používať ochranné pomôcky – okuliare, rukavice, ochranný štít, aplikoval zásady bezpečnej práce v chemickom laboratóriu, základné piktogramy (napr. žieravina, horľavina), dodržiaval zásady bezpečnej práce v chemickom laboratóriu a v praxi, vedel opísať pomôcky používané pri vykonaných laboratórnych prácach.		
Zmesi a roztoky	4		Žiak má:	Žiak:		
Látka, chemicky čistá látka, prvok, zlúčenina, zmes homogénna, heterogénna)	1		Vymenovať po dva príklady chemicky čistej látky a zmesi používané v ich odbornej praxi.	Vymenoval po dva príklady chemicky čistej látky a zmesi používané v ich odbornej praxi.	Ústne frontálne skúšanie	Ústne odpovede
Skupenstvo látky (tuhé, kvapalné,	2		Rozčleniť skupiny látok na chemicky čisté látky a zmesi.	Rozčlenil skupiny látok na chemicky čisté látky a zmesi. Navrhol vhodný	Písomné skúšanie	Didaktický test

plynné), spôsoby oddeľovania zložiek zmesi (destilácia, filtrácia, usadzovanie, kryštalizácia). Roztok, rozpúšťadlo, rozpustená látka.	1		Navrhnuť vhodný spôsob oddelenia zložiek konkrétnej zmesi (destilácia, filtrácia, usadzovanie, kryštalizácia, sublimácia). Vedieť rozlíšiť rozpustenú látku a rozpúšťadlo, klasifikovať roztoky podľa skupenstva.	spôsob oddelenia zložiek konkrétnej zmesi (destilácia, filtrácia, usadzovanie, kryštalizácia, sublimácia). Vedel rozlíšiť rozpustenú látku a rozpúšťadlo, klasifikoval roztoky podľa skupenstva.		
Chemické reakcie	5		Žiak má:	Žiak:		
Chemická reakcia, reaktanty, produkty, schéma chemickej reakcie Chemická rovnica, chemický rozklad, chemické zlučovanie Energetické zmeny pri chemických reakciách, rýchlosť chemických reakcií, faktory ovplyvňujúce rýchlosť chemických reakcií (koncentrácia reaktantov, teplota, katalyzátor, veľkosť povrchu tuhých látok)	1 2 2		Uviesť príklady chemických reakcií z bežného života, rozlíšiť reaktanty a produkty, zapísať schému reakcie. Zapísať rovnicu reakcie na základe slovného popisu chemickej reakcie (iba s využitím látok, ktorých názvy a vzorce poznajú), rozlíšiť na príkladoch reakcie chemického rozkladu a chemického zlučovania. Vymenovať príklady reakcií, pri ktorých sa energia uvoľňuje a pri ktorých sa energia spotrebuje s dôrazom na bežný život, vymenovať príklady pomalých a rýchlych reakcií, jednoducho zdôvodniť vplyv teploty, množstva reaktantov, plošného obsahu reaktantov (v tuhom skupenstve) a katalyzátora na rýchlosť chemických reakcií s dôrazom na bežný život.	Uviedol príklady chemických reakcií z bežného života, rozlíšil reaktanty a produkty, zapísať schému reakcie. Zapísal rovnicu reakcie na základe slovného popisu chemickej reakcie (iba s využitím látok, ktorých názvy a vzorce poznajú), rozlíšil na príkladoch reakcie chemického rozkladu a chemického zlučovania. Vymenoval príklady reakcií, pri ktorých sa energia uvoľňuje a pri ktorých sa energia spotrebuje s dôrazom na bežný život, vymenoval príklady pomalých a rýchlych reakcií, jednoducho zdôvodnil vplyv teploty, množstva reaktantov, plošného obsahu reaktantov (v tuhom skupenstve) a katalyzátora na rýchlosť chemických reakcií s dôrazom na bežný život.	Ústne frontálne skúšanie Písomné skúšanie	Didaktický test
Prvky a anorganické zlučiny dôležité v bežnom živote	4		Žiak má:	Žiak:		
Vlastnosti, výskyt, výroba, použitie, dôležitých	1		Vymenovať vlastnosti anorganických látok (tvrdosť, pevnosť,	Vymenoval vlastnosti anorganických látok (tvrdosť, pevnosť, rozpustnosť, elektrická	Ústne skúšanie Písomné skúšanie	Ústne odpovede

<p>anorganických prvkov a zlúčenín, vplyv niektorých prvkov a ich zlúčenín na životné prostredie</p>			<p>rozpustnosť, elektrická a tepelná vodivosť, farba, teplota varu a topenia).</p>	<p>a tepelná vodivosť, farba, teplota varu a topenia).</p>		
<p>Halogény, kyselina chlorovodíková chlorid sodný</p>	1		<p>Vytvoril chemické vzorce a názvy anorganických zlúčenín, vymenovať vzorce látok s názvom: sóda, sóda bikarbóna, pálené vápno, hasené vápno, vápenec, kamenná soľ, charakterizovať vybrané prvky (H, O, N, S, C, halogény) a</p>	<p>Vytvoril chemické vzorce a názvy anorganických zlúčenín, vymenoval vzorce látok s názvom: sóda, sóda bikarbóna, pálené vápno, hasené vápno, vápenec, kamenná soľ, charakterizoval vybrané prvky (H, O, N, S, C, halogény) a</p>		
<p>Vodík, kyslík</p>			<p>anorganické zlúčeniny (CO, CO₂, SO₂, SO₃, CaO, HCl, HNO₃, H₂SO₄, H₂CO₃, NaOH, Ca(OH)₂, NaCl.</p>	<p>anorganické zlúčeniny (CO, CO₂, SO₂, SO₃, CaO, HCl, HNO₃, H₂SO₄, H₂CO₃, NaOH, Ca(OH)₂, NaCl.</p>		
<p>Síra, kyselina sírová, sírany</p>	1		<p>Zhodnotiť využitie uvedených vybraných prvkov a anorganických zlúčenín v odbornej praxi a bežnom živote, posúdiť vybrané prvky a anorganické zlúčeniny z hľadiska vplyvu na zdravie a životné prostredie (skleníkový efekt, kyslé dažde, ozón).</p>	<p>Zhodnotil využitie uvedených vybraných prvkov a anorganických zlúčenín v odbornej praxi a bežnom živote, posúdil vybrané prvky a anorganické zlúčeniny z hľadiska vplyvu na zdravie a životné prostredie (skleníkový efekt, kyslé dažde, ozón).</p>		
<p>Uhlík, uhličitany.</p>						
<p>Dusík, dusičnany, priemyselné hnojivá a ich vplyv na životné prostredie</p>						
<p>Kovy, korózia kovov, výroba kovov, zliatiny</p>	1		<p>Vymenovať všeobecné vlastnosti kovov, overiť jednoduchými pokusmi vlastnosti kovov.</p>	<p>Vymenoval všeobecné vlastnosti kovov, overil jednoduchými pokusmi vlastnosti kovov.</p>		
			<p>Vysvetliť podstatu korózie a opísať jej dôsledky, vymenovať metódy ochrany kovov pred koróziou.</p>	<p>Vysvetlil podstatu korózie a opísať jej dôsledky, vymenoval metódy ochrany kovov pred koróziou.</p>		
			<p>Opísať význam niektorých kovov (Na, Fe, Cu, Zn, Mg) z hľadiska ich vplyvu na ľudský organizmus.</p>	<p>Opísal význam niektorých kovov (Na, Fe, Cu, Zn, Mg) z hľadiska ich vplyvu na ľudský organizmus.</p>		
			<p>Vymenovať kovové prvky, alebo zliatiny, ktoré sa používajú pri výrobe vodičov, šperkov, mincí, stavebných konštrukcií, súčastí automobilov, stavbe lietadiel, spájaní kovov, výrobe vláken do žiaroviek, ochrane ocele pred koróziou.</p>	<p>Vymenoval kovové prvky, alebo zliatiny, ktoré sa používajú pri výrobe vodičov, šperkov, mincí, stavebných konštrukcií, súčastí automobilov, stavbe lietadiel, spájaní kovov, výrobe vláken do žiaroviek, ochrane ocele pred koróziou.</p>		

Charakteristika a rozdelenie organických látok		3	Žiak má:	Žiak:		
<p>Charakteristik a a rozdelenie organických látok</p> <p>Uhľovodíky dôležité v praktickom živote, ich vlastnosti a vplyv na živé organizmy a životné prostredie</p> <p>Ropa, zemný plyn, uhlie – alifatické a aromatické uhľovodíky</p>	1	1	<p>Vysvetliť vlastnosti uhlíka a organických zlúčenín, tvoriť jednoduché chemické vzorce a názvy organických zlúčenín.</p> <p>Zhodnotiť využitie významných zástupcov jednoduchých organických zlúčenín v bežnom živote a v danom odbore vzdelávania, rozdeliť uhľovodíky podľa druhu uhlíkového reťazca (otvorený – uzavretý reťazec) a podľa typu väzieb v molekulách.</p> <p>Zaradiť jednotlivé uhľovodíky (napr. metán, propén, butadién, acetylén) medzi alkány, alkény, alkadiény, alkíny.</p> <p>Vymenovať a zapísať vzorce prvých 10 alkánov, prvých 4 alkénov, prvých 3 alkínov a 2 alkadiénov.</p> <p>Vymenovať najdôležitejšie použitie uhľovodíkov: metán, etán, propán, bután, heptán, izooktán, etén, acetylén, butadién, 2-metylbuta-1,3-dién.</p> <p>Vymenovať prírodné zdroje uhľovodíkov (uhlie, ropa, zemný plyn), spôsob ich získavania a využitia, alternatívne zdroje energie (bioplyn).</p>	<p>Vysvetlil vlastnosti uhlíka a organických zlúčenín, tvorí jednoduché chemické vzorce a názvy organických zlúčenín.</p> <p>Zhodnotil využitie významných zástupcov jednoduchých organických zlúčenín v bežnom živote a v danom odbore vzdelávania, rozdelil uhľovodíky podľa druhu uhlíkového reťazca (otvorený – uzavretý reťazec) a podľa typu väzieb v molekulách.</p> <p>Zaradil jednotlivé uhľovodíky (napr. metán, propén, butadién, acetylén) medzi alkány, alkény, alkadiény, alkíny.</p> <p>Vymenoval a zapísal vzorce prvých 10 alkánov, prvých 4 alkénov, prvých 3 alkínov, 2 alkadiénov .</p> <p>Vymenoval najdôležitejšie použitie uhľovodíkov: metán, etán, propán, bután, heptán, izooktán, etén, acetylén, butadién, 2-metylbuta-1,3-dién.</p> <p>Vymenoval prírodné zdroje uhľovodíkov (uhlie, ropa, zemný plyn), spôsob ich získavania a využitia, alternatívne zdroje energie (bioplyn).</p>	<p>Ústne skúšanie</p> <p>Písomné skúšanie</p>	<p>Ústne odpovede</p>
Biolátky	3		Žiak má:	Žiak:		
<p>Prírodné látky</p> <p>Sacharidy</p> <p>Tuky</p>	1		<p>Opísať výskyt, vlastnosti a možnosti využitia sacharidov (glukóza, fruktóza, sacharóza, škrob, celulóza), opísať vlastnosti tukov (rozpusťnosť vo vode a v</p>	<p>Opísal výskyt, vlastnosti a možnosti využitia sacharidov (glukóza, fruktóza, sacharóza, škrob, celulóza), opísal vlastnosti tukov</p>	<p>Frontálne ústne skúšanie</p>	<p>Ústne odpovede</p>

Bielkoviny, Vitamíny	1	alkohole, pôsobenie svetla na tuky), roztriediť tuky podľa zloženia, skupenstva a pôvodu (výskytu), opísať vplyv rastlinných a živočíšnych tukov na ľudský organizmus.	(rozpustnosť vo vode a v alkohole, pôsobenie svetla na tuky), roztriediť tuky podľa zloženia, skupenstva a pôvodu (výskytu), opísať vplyv rastlinných a živočíšnych tukov na ľudský organizmus.		
Enzýmy, Hormóny	1	Opísať zloženie a vlastnosti bielkovín, vymenovať funkcie bielkovín v ľudskom tele, uviesť príklady zdrojov rastlinných a živočíšnych bielkovín, vysvetliť význam vitamínov a ich zdroje, vysvetliť pojmy: avitaminóza, hypovitaminóza a hypervitaminóza.	Opísal zloženie a vlastnosti bielkovín, vymenoval funkcie bielkovín v ľudskom tele, uviedol príklady zdrojov rastlinných a živočíšnych bielkovín, vysvetlil význam vitamínov a ich zdroje, vysvetlil pojmy: avitaminóza, hypovitaminóza a hypervitaminóza.		
Príprava na laboratórnu prácu č. 2 Laboratórnu prácu č. 2 <i>Oddeliť jednotlivé zložky zmesi a určiť pH kvapalných látok</i>	1	Získať manuálne zručnosti pri práci s chemickým sklom a poznať niektoré vlastnosti látok. Vysvetliť rozdiel medzi kyslými a zásaditými roztokmi, zavedenie PH, indikátory.	Získal manuálne zručnosti pri práci s chemickým sklom a poznal niektoré vlastnosti látok. Vysvetlil rozdiel medzi kyslými a zásaditými roztokmi, zavedenie PH, indikátory.		

Poznámky:

Počty hodín sú len orientačné, učiteľ si môže zmeniť počty pri tematických celkoch a jednotlivých témach.

Pri vyučovaní využívať čítanie žiakov s porozumením a štátny program boja proti obezite

Matematika

1. ročník		2. ročník		3. ročník	
					Prierezové
					3,4,5,6
povinný		povinný		povinný	
1 + 0		1 + 0		0 + 0	

Matematické vzdelávanie v odbornom školstve popri funkcii všeobecného vzdelania plní aj v jednotlivých odboroch prípravnú funkciu pre odbornú zložku vzdelávania i uplatnenie v praxi.

Všeobecným cieľom matematického vzdelávania je výchova premýšľajúceho človeka, ktorý bude vedieť matematiku používať v rôznych životných situáciách (v odbornej zložke vzdelávania, v osobnom živote, budúcom zamestnaní i ďalšom vzdelávaní).

V tých učebných odboroch, ktoré majú vyššie nároky na matematické vzdelávanie vo vzťahu k danému odboru štúdia, môže škola vo svojom školskom vzdelávacom programe rozšíriť matematické vzdelávanie v súlade s náročnosťou a potrebami daného odboru.

Vzdelávací obsah predmetu je rozdelený do štyroch tematických celkov:

Čísla, premenná a počtové výkony s číslami

Vzťahy, funkcie, tabuľky, diagrany

Geometria a meranie

Kombinatorika, pravdepodobnosť, štatistika

CIELE PREDMETU

Cieľom matematiky v stredných školách je komplexne rozvíjať žiakovu osobnosť. Proces vzdelania smeruje k tomu, aby žiaci: získali schopnosť používať matematiku vo svojom budúcom živote, správne používali matematickú symboliku, znázorňovali vzťahy, čítali s porozumením súvislé texty obsahujúce čísla, závislosti a vzťahy a nesúvislé texty obsahujúce tabuľky, grafy a diagramy, rozvíjali svoju schopnosť orientácie v rovine a priestore, priestorovú predstavivosť, boli schopní pracovať s návodmi.

Názov predmetu	Matematika
Časový rozsah výučby	1 hodina týždenne, spolu 33 vyučovacích hodín 1 hodina týždenne, spolu 33 vyučovacích hodín
Ročník	Prvý, druhý
Kód a názov učebného odboru	6444 H 00 čašník, servírka
Vyučovací jazyk	slovenský jazyk

Charakteristika predmetu

Obsah výučby vychádza zo vzdelávacej oblasti „*Matematika a práca s informáciami*“ ŠVP 63, 64 Ekonomika a organizácia, obchod a služby, ktorý sme uplatnili pri tvorbe vyučovacieho predmetu. Jeho výučba je orientovaná do 1. a 2. ročníka štúdia. Na vytvorenie predmetu sme integrovali obsahové štandardy : *Čísla, premenné a početné výkony s číslami, Vzťahy, funkcie, tabuľky, diagramy, Geometria a meranie*. Na túto vzdelávaciu oblasť vyčlenil ŠVP 1 hodinu týždenne v 1., 2. ročníku v súlade s učebným plánom.

Predmet matematika v učebnom odbore 6444 H 00 čašník, servírka

rozvíja, rozširuje a prehĺbuje učivo matematiky zo základnej školy, ale prezentuje len základ matematického vzdelávania pre ISCED 3C. Jeho obsah je štruktúrovaný do tematických celkov (tém a podtém). Vedomosti a zručnosti, ktoré žiaci získajú pri štúdiu v tomto predmete plnia nielen funkciu všeobecného vzdelávania ale aj prípravnú funkciu pre odbornú zložku. Pri výbere učiva sme vychádzali z možností jeho aplikácii v ďalších odborných predmetoch a s prihliadnutím na vymedzenú týždennú hodinovú dotáciu. Prihliadali sme aj na proporionalitu a primeranosť učiva podľa schopností žiakov.

Predmet vedie žiakov k tomu, aby sme vychovali premýšľavého človeka, ktorý bude vedieť používať matematiku v rôznych životných situáciách, v odbornej zložke vzdelávania, v ďalšom vzdelávaní, v budúcom zamestnaní, vo svojom voľnom čase a pod.

Predmet matematika vedie žiakov k presnosti, dôslednosti, hospodárnosti, precíznosti vo vyjadrovaní a v manuálnych činnostiach / pri geometrických úlohách /, ktoré uplatnia v odbornej a praktickej zložke vzdelávania.

Predmet je medzi predmetmi previazaný so všeobecnovzdelávacími a s odbornými vyučovacími predmetmi a praktickou činnosťou žiakov.

Metódy, formy a prostriedky vyučovania matematiky majú stimulovať rozvoj poznávacích schopností žiakov, podporovať ich cieľavedomosť, samostatnosť a tvorivosť. Uprednostňujeme také stratégie vyučovania, pri ktorých žiak ako aktívny subjekt v procese výučby má možnosť spolurozhodovať a spolupracovať, učiteľ zase má povinnosť motivovať, povzbudzovať a viesť žiaka k čo najlepším výkonom, podporovať jeho aktivity všeobecne, ale aj v oblasti zvýšeného záujmu v rámci študijného odboru. Pri výučbe používame formu výkladu, riadeného rozhovoru, preferujeme prácu s učebnicami a počítačom. Odporúčajú sa aj rôzne odborné časopisy, práca s PC a pod.

Stimulovať poznávacie činnosti žiaka predpokladá uplatňovať vo vyučovaní predmetu proporcionálne zastúpenie a prepojenie praktického a teoretického poznávania. Výchovné a vzdelávacie stratégie napomôžu rozvoju a upevňovaniu kľúčových kompetencií žiaka. V tomto predmete budeme rozvíjať a skvalitňovať kľúčové kompetencie *tvorivo riešiť problémy*

a spôsobilosti, využívať informačné technológie. Preto je dôležitou súčasťou teoretického poznávania a zároveň prostriedkom precvičovania, upevňovania, prehĺbovania a systematizácie poznatkov okrem iného aj riešenie kvantitatívnych a kvalitatívnych úloh z učiva jednotlivých tematických celkov, úloh komplexného charakteru, ktoré umožňujú spájať a využívať poznatky z viacerých častí učiva v rámci medzi predmetových vzťahov a hospodárskej gramotnosti človeka.

K významným prvkom vo výchovno-vzdelávacom procese predmetu matematiky patrí aj využitie počítačov a internetu, zapájanie žiakov do matematických súťaží realizovaných cez Internet.

Hodnotenie žiakov **bude založené na kritériách hodnotenia v každom vzdelávacom výstupe. Klasifikácia bude vychádzať z pravidiel hodnotenia tohto školského vzdelávacieho programu. Použijú sa adekvátne metódy a prostriedky hodnotenia.**

Výučba bude prebiehať v bežnej triede a tabletovej triede, počítačových triedach..

Ciele vyučovacieho predmetu

Prvoradým cieľom vyučovania matematiky v odbore 6444 H 00 čašník, servírka by malo byť získanie pozitívneho vzťahu k matematike. Nedeliteľným cieľom matematiky na stredných odborných školách je poskytnúť žiakom súbor vedomostí a zručností, ktoré sú potrebné pre úspešné zvládnutie odborných predmetov príslušného študijného odboru. Zároveň by si mal absolvent SOŠ utvoriť obraz o matematike ako celku, mal by získať vedomosti z oblasti algebry, z planimetrie a zo stereometrie, z kombinatoriky, zo základov pravdepodobnosti a štatistiky s využitím dostupných informačných technológií.

Cieľom vyučovacieho predmetu matematika v učebnom odbore 6444 H 00 je tiež poskytnúť žiakom súbor vedomostí, zručností a tiež kompetencií pri aritmetických operáciách s reálnymi číslami, matematických operáciách s výrazmi, upravovať výrazy a využívať vzťahy pre druhú mocninu dvojčlena a rozdiel druhých mocnín, určovať percentá, používať trojčlenku, riešiť praktické úlohy a nimi posilňovať ich logické myslenie, vedieť graficky znázorniť funkcie, určiť rast a klesanie funkcie, ovládať rôzne druhy funkcií a aplikovať ich riešením praktických úloh, vedieť upravovať rovnice, poznať základné útvary z planimetrie, vedieť ich zostrojiť, vypočítať jednotlivé obvody a obsahy, zároveň rozvíjať predstavivosť a priestorové videnie žiaka. Žiak si má osvojiť pojmy, vzťahy, súvislosti, zákonitosti a vzťahy medzi nimi, osvojiť si postupy a činnosti pri riešení úloh z praxe. Naučiť sa využívať výpočtovú techniku pri riešení matematických úloh. Naučiť sa logickému mysleniu, argumentácii, tvorivému prístupu pri riešení problémov, vedieť prezentovať svoje postupy a úvahy.

Prehľad výchovných a vzdelávacích stratégií:

Vo vyučovacom predmete matematika využívame pre utváranie a rozvíjanie nasledujúcich kľúčových kompetencií výchovné a vzdelávacie stratégie, ktoré žiakom umožňujú:

Schopnosti riešiť problémy

- rozpoznávať problémy v priebehu ich vzdelávania využívaním všetkých metód a prostriedkov, ktoré majú v danom okamihu k dispozícii (pozorovanie a pod.),
- vyjadriť alebo formulovať (jednoznačne) problém, ktorý sa objaví pri ich vzdelávaní,
- hľadať, navrhovať alebo používať ďalšie metódy, informácie alebo nástroje, ktoré by mohli prispieť k riešeniu daného problému, pokiaľ doteraz používané metódy, informácie a prostriedky nevedli k cieľu,
- posudzovať riešenie daného problému z hľadiska jeho správnosti, jednoznačnosti alebo efektívnosti a na základe týchto hľadísk prípadne porovnávať aj rôzne riešenia daného problému,
- korigovať nesprávne riešenia problému,
- používať osvojené metódy riešenia problémov aj v iných oblastiach vzdelávania žiakov, pokiaľ sú dané metódy v týchto oblastiach aplikovateľné.

Spôsobilosti využívať informačné technológie

- získavať informácie v priebehu ich odborného vzdelávania využívaním všetkých metód a prostriedkov, ktoré majú v danom okamihu k dispozícii,
- zhromažďovať, triediť, posudzovať a využívať informácie, ktoré by mohli prispieť k riešeniu daného problému alebo osvojiť si nové poznatky.

Stratégia vyučovania

Pri vyučovaní sa budú využívať nasledovné metódy a formy vyučovania

Názov tematického celku	Stratégia vyučovania	
	Metódy	Formy práce
Čísla, premenné a početné výkony s číslami	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca vo dvojiciach Práca s učebnicou
Vzťahy, funkcie, tabuľky, diagramy	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s učebnicou
Geometria a meranie	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca žiakov vo dvojiciach Práca s učebnicou
Kombinatorika, pravdepodobnosť, štatistika	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca žiakov vo dvojiciach Práca s knihou

Učebné zdroje

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:

Názov tematického celku	Odborná literatúra	Didaktická technika	Materiálne výučbové prostriedky	Ďalšie zdroje (internet, knižnica, ...)
Čísla, premenné a početné výkony s číslami	Barták J., Bojtár Š., Kepka J.: Matematika I. SPN. Bratislava 1984 Jirásek F., Braniš K., Horak S., Vacek M.: Zbierka úloh z matematiky I,II, SPN. Bratislava 1986	Dataprojektor PC Tabuľa Filpchart Videotechnika	Transparenty s reálnymi číslami	Internet Knižnica
Vzťahy, funkcie, tabuľky, diagramy	Barták J., Bojtár Š., Kepka J.: Matematika I. SPN. Bratislava 1984 Jirásek F., Braniš K., Horak S., Vacek M.: Zbierka úloh z matematiky I,II, SPN. Bratislava 1986	Dataprojektor PC Tabuľa Filpchart Videotechnika	Matematické tabuľky listové	Internet Knižnica
Geometria a meranie	Barták J., Bojtár Š., Kepka J.: Matematika I. SPN. Bratislava 1984 Jirásek F., Braniš K., Horak S., Vacek M.: Zbierka úloh	Dataprojektor Videotechnika PC	Modely trojuholníkov	Internet Knižnica

	z matematiky I,II, SPN. Bratislava 1986	Tabuľa Filpchart		
Kombinatorika, pravdepodobnosť, štatistika	Barták J., Bojtár Š., Kepka J., Hebák J.: Matematika 2. SPN Bratislava 1985 Jirásek F., Braniš K., Horak S., Vacek M.: Zbierka úloh z matematiky I,II, SPN. Bratislava 1986	Dataprotektor Videotechnika PC Tabuľa Filpchart	Modely telies	Internet Knižnica

ROČNÍK: PRVÝ

ROZPIS UČIVA PREDMETU: Matematika				1 hodina týždenne, spolu 33 vyučovacích hodín		
Názov tematického celku Témy	Hodiny	Medzi predmetové vzťahy	Očakávané vzdelávacie výstupy	Kritériá hodnotenia vzdelávacích výstupov	Metódy hodnotenia	Prostriedky hodnotenia
Čísla, premenné a početové výkony s číslami	13		Žiak má:	Žiak:		
Aritmetické operácie s desatinnými číslami	2	fyzika materiály biológia	Zaokrúhľovať desatinné čísla a znázorňovať reálne čísla na číselnej osi.	Vie zaokrúhľovať desatinné čísla a znázorňovať reálne čísla na číselnej osi.	Ústne a písomné skúšanie	Didaktický test
Znázorňovanie reálnych čísel na číselnej osi	2	technológia ekonomika	Riešiť úlohy na percentá z bežného života.	Riešil úlohy na percentá z bežného života.		
Výpočet druhej mocniny a odmocniny pomocou kalkulačky	4	odborný výcvik	Určovať druhú mocninu a odmocninu pomocou kalkulačky.	Určoval druhú mocninu a odmocninu pomocou kalkulačky.		
Výpočet trojčlenkou, priamou a nepriamou úmernosťou pri riešení jednoduchých praktických úloh.	5		Zmatematizovať reálnu situáciu. Použiť trojčlenku, priamu a nepriamu úmernosť na riešenie jednoduchých praktických úloh.	Zmatematizoval reálnu situáciu. Použil trojčlenku, priamu a nepriamu úmernosť na riešenie jednoduchých praktických úloh.		
Výkonový štandard						
Operácie s reálnymi číslami						
Cieľom vzdelávania sú aritmetické operácie s prirodzenými a celými číslami. Žiak sa zdokonaľuje v rôznych zápisoch racionálneho čísla, aritmetických operáciách so zlomkami a desatinnými číslami. Žiaci si osvojujú postupy pri zaokrúhľovaní desatinných čísel, znázorňovaní reálnych čísel na číselnej osi. Zvyšujú svoje praktické zručnosti a vedomosti pri určovaní percentá a percentovej časti, druhej mocniny a odmocniny čísla za pomoci kalkulatora, používa trojčlenku a rieši praktické úlohy, vykonáva početové úlohy s mocninami.						
Prvá písomná práca	1					
Oprava prvej písomnej práce	1					
Vzťahy, funkcie, tabuľky, diagramy	16		Žiak má:	Žiak:		
Reálne problémy a úlohy vyjadriť matematickým jazykom a opačne	4	fyzika ekonomika	Modelovať reálne problémy a úlohy matematickým jazykom a interpretovať výsledky riešenia matematického problému do reálnej situácie.	Vedel vykonávať početové operácie s výrazmi	Ústne a písomné skúšanie	Didaktický test
Dosadzovanie číselných hodnôt za premenné do	3		Vedieť dosadiť do vzorca	Vedel rozložiť mnohočlen na súčin Využíval matematické		

<p>vzorca</p> <p>Jednoduché vzťahy medzi veličinami zapísať pomocou premenných, konštánt, rovností a nerovností</p> <p>Lineárna rovnica, nerovnica a využitie ich matematických postupov na riešenie reálnych situácií</p> <p>Graf lineárnej funkcie a jej vlastnosti - rast, klesanie, extrémny funkcie a periodičnosť, p ráca s grafom</p>	<p>3</p> <p>3</p> <p>3</p>	<p>Vedieť zapísať dané jednoduché vzťahy pomocou premenných, konštánt, rovností a nerovností.</p> <p>Riešiť slovné úlohy vyžadujúce riešenie jednoduchých rovníc s jedným výskytom neznámej.</p> <p>Zostaviť lineárnu rovnicu alebo nerovnicu predstavujúcu matematický model slovnéj úlohy, vyriešiť ju, overiť a interpretovať výsledky s ohľadom na pôvodnú slovnú úlohu.</p> <p>Z grafu funkcie odčítať s dostatočnou presnosťou veľkosť funkčnej hodnoty a naopak zaznačiť známu veľkosť funkčnej hodnoty do grafu.</p> <p>Z grafu funkcie alebo jej hodnôt určených tabuľkou rozhodnúť o raste, klesaní, extrémoch funkcie a periodičnosti.</p> <p>Riešiť jednoduché praktické úlohy vyžadujúce čítanie grafu funkcie alebo jeho tvorbu.</p>	<p>vzťahy pre druhú mocninu dvojčlena, súčtu a rozdielu druhých mocnín</p>		
Druhá písomná práca	1				
Oprava druhej písomnej práce	1				

ROZPIS UČIVA PREDMETU: Matematika				1hodina týždenne, spolu 33 vyučovacích hodín	Metódy hodnotenia	Prostriedky hodnotenia
Názov tematického celku Témy	Hodiny	Medzi predmetové vzťahy	Očakávané vzdelávacie výstupy	Kritériá hodnotenia vzdelávacích výstupov		
Geometria a meranie	13		Žiak má:	Žiak:		
Základné pojmy funkcie, jej definičná oblasť, oblasť hodnôt funkcie	1	fyzika technológia ekonomika odborný výcvik	Vysvetliť pojem funkcie a poznať základné funkcie. Vedieť určiť definičný obor a obor hodnôt. Vedieť znázorniť graf funkcie.	Vysvetlil pojem funkcie a poznal základné funkcie. Vedel určiť definičný obor a obor hodnôt. Vedel znázorniť graf funkcie.	Ústne frontálne skúšanie Písomné skúšanie	Neštandardiz ovaný didaktický test
Kvadratická funkcia.	1					
Grafické znázornenie funkcie, rastúca a klesajúca funkcia	1		Poznať základné vlastnosti f-cie : rastúca, klesajúca, monotónna.	Poznal základné vlastnosti f-cie : rastúca, klesajúca, monotónna.		
Slovné úlohy			Získané poznatky aplikovať v úlohách..	Získané poznatky aplikoval v úlohách..		
Vzťahy, funkcie, tabuľky, diagramy						
<u>Funkcie</u>						
Žiaci si rozšíria poznatky základných pojmov ako je pojem funkcie, jej definičná oblasť a oblasť hodnôt funkcie. Vedia graficky znázorniť definičnú oblasť funkcie a určiť rast a klesanie funkcie. Ovládajú rôzne druhy funkcií – priamu a nepriamu úmernosť a lineárne funkcie. Získané poznatky aplikujú v úlohách, vedia upravovať výrazy a rovnice.						
Prvá písomná práca	1					
Oprava prvej písomnej práce	1					

Kombinatori ka, pravdepodob	10		Žiak má:	Žiak:		
--	----	--	-----------------	--------------	--	--

nosť, štatistika						
<p>Pojem bod, priamka, rovina, odchýlka dvoch priamok, vzdialenosť bodu od priamky, vzdialenosť dvoch rovnobežiek .</p> <p>Úsečka a jej dĺžka, uhol a jeho veľkosť.</p> <p>Trojuholník, obvod, obsah, zhodné a podobné trojuholníky .</p> <p>Rovnobežníky, ich obvod, obsah.</p>	<p>2</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>	<p>fyzika</p> <p>technológia</p> <p>ekonomika</p> <p>odborný výcvik</p>	<p>Poznať pojmy a vzťahy ako bod, priamka, rovina a vedieť určiť ich vzdialenosti graficky.</p> <p>Poznať pojmy úsečka a jej dĺžka, uhol a jeho veľkosť, vedel ich veľkosti určiť.</p> <p>Vedieť zostrojiť trojuholník, a vypočítať jeho obvod, obsah..</p> <p>Vie rozlíšiť zhodné a podobné trojuholníky a svoje tvrdenie zdôvodniť.</p> <p>Vedieť zostrojiť rovnobežníky a lichobežník a vypočítať ich obvod, obsah.</p>	<p>Poznal pojmy a vzťahy ako bod, priamka, rovina a vedel určiť ich vzdialenosti graficky.</p> <p>Poznal pojmy úsečka a jej dĺžka, uhol a jeho veľkosť, vedel ich veľkosti určiť.</p> <p>Vedel zostrojiť trojuholník, a vypočítal jeho obvod, obsah..</p> <p>Vedel rozlíšiť zhodné a podobné trojuholníky a svoje tvrdenie zdôvodniť.</p> <p>Vedel zostrojiť rovnobežníky a lichobežník a vypočítal ich obvod, obsah.</p>	<p>Ústne a písomné skúšanie</p>	<p>Didaktický test</p>
<p><u>Planimetria</u></p> <p>Žiaci vedia používať pojmy a vzťahy ako bod, priamka, rovina, odchýlka dvoch priamok, vzdialenosť bodu od priamky, vzdialenosť dvoch rovnobežiek, úsečka a jej dĺžka, uhol a jeho veľkosť. Sú schopní zostrojiť trojuholník, rôzne druhy rovnobežníkov a lichobežník z daných prvkov, určovať ich obvod a obsah. Žiaci sa naučia rozlišovať zhodné a podobné trojuholníky, svoje tvrdenie zdôvodniť využitím viet o zhodnosti a podobnosti trojuholníkov. Vzdelávanie poskytuje žiakom vedomosti a zručnosti na určenie obvodu a obsahu kruhu, vzájomnej polohy priamky a kružnice. Riešia praktické úlohy s využitím trigonometrie pravouhlého trojuholníka a Pythagorovej vety</p>						
Výpočet objemov a povrchov telies	6		Žiak má:	Žiak:		
<p>Základné telesá, ich povrch a objem</p>	<p>3</p> <p>3</p>	<p>fyzika</p> <p>materiály</p> <p>biológia</p> <p>technológia</p> <p>ekonomika</p>	<p>Rozlišovať telesá /kocka, kváder, valec, guľa/ .</p> <p>Určovať ich objem a povrch.</p>	<p>Rozlišoval telesá /kocka, kváder, valec, guľa/ .</p> <p>Vedel vypočítať ich objem a povrch telies.</p>	<p>Ústne a písomné skúšanie</p>	<p>Didaktický test</p>

Výpočet povrchov a objemov telies

Žiaci vedia určovať vzájomnú polohu bodov, priamok a rovín, rozlišujú základné telesá (kocka, hranol, kváder, valec, pravidelný ihlan, rotačný kužeľ) a určujú ich povrch a objem. Získané poznatky aplikujú v praktických úlohách.

<i>Druhá písomná práca</i>	1				<i>Písomné skúšanie</i>	
<i>Oprava druhej písomnej práce</i>	1					

Metódy hodnotenia :

Pri hodnotení budeme využívať metódy hodnotenia ústne frontálne skúšanie, ústne skúšanie a písomné skúšanie.

Prostriedky hodnotenia :

Pri hodnotení budeme využívať prostriedky hodnotenia ako sú didaktické testy,, ústne odpovede, písomné práce / jedna počas školského roka po schválení v PK prírodovedných predmetov /, skupinové práce.

Poznámka :

Počty hodín pri jednotlivých tematických celkoch sú len orientačné

Využívať u žiakov čítanie s porozumením, program finančnej gramotnosti.

Informatika

1. ročník	2. ročník	3. ročník
povinný	povinný	povinný
1 + 0	0,5 + 0	0 + 0

Poslaním vyučovania informatiky je viesť žiakov k pochopeniu základných pojmov, postupov a techník používaných pri práci s údajmi a toku informácií v počítačových systémoch. Buduje tak informatickú kultúru, t.j. vychováva k efektívnemu využívaniu prostriedkov informačnej civilizácie s rešpektovaním právnych a etických zásad používania informačných technológií a produktov. Toto poslanie je potrebné dosiahnuť spoločným pôsobením predmetu informatika a aplikovaním informačných technológií vo vyučovaní iných predmetov, medzipredmetových projektov, celoškolských programov a pri riadení školy. Systematické základné vzdelanie v oblasti informatiky a využitia jej nástrojov zabezpečí rovnakú príležitosť pre produktívny a plnohodnotný život obyvateľov SR v informačnej a znalostnej spoločnosti, ktorú budujeme.

CIELE PREDMETU

Žiaci naučia sa pracovať v prostredí bežných aplikačných programov, efektívne vyhľadávať informácie uložené na pamäťových médiách alebo na sieti a komunikovať cez sieť, budú rozvíjať svoje schopnosti kooperácie a komunikácie, nadobudnú schopnosti potrebné pre výskumnú prácu, budú rozvíjať svoju osobnosť, tvorivosť, logické myslenie, zodpovednosť, sebakritickosť a snažiť sa o sebavzdelávanie, naučia sa rešpektovať intelektuálne vlastníctvo a autorstvo informatických produktov, systémov a aplikácií.

Učebné osnovy

Názov predmetu	INFORMATIKA
Časový rozsah výučby	1 hodina týždenne v 1. ročníku 0,5 hodiny týždenne v 2. ročníku spolu 49,5 vyučovacích hodín
Ročník	prvý, druhý
Škola (názov, adresa)	Stredná odborná škola obchodu a služieb, Ul. SNP 5, 953 01 Zlaté Moravce
Názov ŠkVP	Obchod a podnikanie, služby a cestovný ruch
Kód a názov ŠVP	64 Ekonomika a organizácia, obchod a služby
Kód a názov učebného odboru	6444 H čašník, servírka
Stupeň vzdelania	stredné odborné vzdelanie – ISCED 3C
Dĺžka štúdia	3 roky
Forma štúdia	denná
Vyučovacia jazyk	slovenský
iné	Štátna škola

Charakteristika predmetu

Obsah výučby vychádza zo vzdelávacej oblasti „Všeobecné vzdelávanie“ ŠVP 64 Ekonomika a organizácia, obchod a služby, ktorú sme uplatnili pri tvorbe vyučovacieho predmetu. Jeho výučba je orientovaná do 1. a 2. ročníka štúdia.

Vo všeobecno-vzdelávacom predmete informatika v učebnom odbore 6444 H čašník, servírka po obsahovej stránke je výber poznatkov vymedzený tak, aby sa žiaci oboznámili so základnými pojmami informatickej vedy pretransformovanými do didaktického systému a oboznámili sa s prácou na počítači. Žiaci sa naučia ovládať prostredie tých počítačových programov na základnej používateľskej úrovni, ktoré využijú pri svojom učení, resp. v praxi. Učebné osnovy všeobecno-vzdelávacieho predmetu informatika sa viažu na koncepciu, kde integrujúcim prvkom je informácia, jej druhy a spôsob spracovania. Tým sa umožňuje vysvetľovať mnohé pojmy bez viazania na konkrétne súčasné informačné technológie a programové vybavenie, ktoré rýchlo zastarávajú. Dôraz sa kladie na činnostný spôsob nadobúdania poznatkov, cez praktickú činnosť objavovať zovšeobecnenia a zákonitosti.

Na začiatku každého ročníka je zaradená téma „Bezpečnosť a hygiena pri práci“. V predmete sa využívajú medzipredmetové vzťahy a berie sa ohľad na vedomosti a oblasť záujmu žiakov. Pri výbere učiva sme pristupovali už aj vzhľadom k jeho aplikácii v ďalších predmetoch a s prihliadnutím na vymedzenú týždennú hodinovú dotáciu. Prihliadali sme aj na proporionalitu a primeranosť učiva podľa schopností žiakov.

Hodnotenie žiakov bude založené na kritériách hodnotenia v každom vzdelávacom výstupe, avšak vzhľadom na špecifické postavenie predmetu s možnosťou využitia alternatívnych spôsobov hodnotenia (bodovanie, percentuálne vyjadrenie, a i.). Použijú sa adekvátne metódy a prostriedky hodnotenia. Klasifikácia bude vychádzať z pravidiel hodnotenia tohto školského vzdelávacieho programu.

Výučba všeobecno-vzdelávacieho predmetu informatika sa uskutočňuje v počítačovej učebni formou cvičení, ktorá je vybavená PC s pripojením na Internet a s iným dostupným hardvérom podľa aktuálnej vybavenosti školy. Trieda sa delí na skupiny podľa príslušných predpisov o bezpečnosti práce, max. dvaja žiaci pri jednom počítači.

Výber učiva a jeho hĺbka sa prispôbia požiadavkám profilu absolventa tohto učebného odboru a prípadne doterajším vedomostiam žiakov. Pri každej konkrétnej vyučovanej téme by si mal učiteľ uvedomiť, ktoré ciele všeobecno-vzdelávacieho predmetu informatika sa daným učivom

naplňajú. Ukážkový softvér v žiadnom prípade nemôže byť cieľom vyučovania. Textový alebo grafický editor je len ukážkou práce s údajmi alebo ilustráciou aplikácie z nejakej triedy problémov (napr. aplikácií na spracovávanie textov), prípadne ukážkou programu. Používaný softvér plní funkciu prostriedku na vysvetľovanie informatiky. Nie je potrebné venovať zvláštnu pozornosť nácviku písania na počítači. V žiadnom prípade nie je možné zamieňať vyučovanie strojopisu s predmetom všeobecnovzdelávacieho predmetu informatika, ktorý nepodporuje žiadny z jeho cieľov. Pri vyučovaní si treba uvedomiť obťažnosť vysvetľovania istých abstraktných pojmov. Žiaci musia zvládnuť organizáciu údajov v počítači a na dátových médiách, hierarchickú štruktúru adresárov a súborov, vedieť pracovať s rôznymi typmi dátových médií.

Žiaci absolvujú exkurziu do moderne vybavených laboratórií, na výstavy, resp. zúčastnia sa dní otvorených dverí na podujatiach, kde sa môžu študenti oboznámiť s najnovším technickým a programovým vybavením a spôsobmi využitia, ale aj zneužitia informácií.

V škole sa môže používať len legálne nadobudnutý softvér. Je neprípustné, aby sa vo vyučovaní používal, resp. predvádzal softvér nadobudnutý porušením licenčných a autorských práv. Tým by sa nemohol dosiahnuť jeden zo základných výchovných princípov a tiež jeden zo všeobecných cieľov informatiky vo vzdelaní – naučiť sa rešpektovať intelektuálne vlastníctvo. Predmet informatika musí vychovávať právne vedomie v súvislosti s IT.

Ciele vyučovacieho predmetu

Poskytnúť žiakom súbor vedomostí, zručností a kompetencií v súlade so ŠVP, formovať logické myslenie a rozvíjať vedomosti, zručnosti a kľúčové kompetencie využiteľné aj v ďalšom vzdelávaní, odbornom výcviku a občianskom živote

Naučiť žiakov základné pojmy, postupy a prostriedky informatiky, budovať informatickú kultúru, t.j. vychovávať k efektívnemu využívaniu prostriedkov informačnej civilizácie s rešpektovaním právnych a etických zásad používania informačných technológií a produktov.

Toto poslanie by sa malo dosiahnuť spoločným pôsobením predmetu informatika a aplikovaním informačných technológií (IT) vo vyučovaní iných predmetov a v organizovaní a riadení školy

Cieľom vyučovania všeobecnovzdelávacieho predmetu informatika je sprístupniť základné pojmy a techniky používané pri práci s údajmi a v pochopení toku informácií v počítačových systémoch. Podobne ako matematika aj všeobecnovzdelávací predmet informatika v spojení s informačnými technológiami vytvára platformu pre všetky ďalšie predmety. Oblasť informatiky zaznamenala mimoriadny rozvoj, preto vo všeobecnovzdelávacom predmete informatika je potrebné dôkladnejšie sa zamerať na štúdium základných univerzálnych pojmov, ktoré prekračujú súčasné technológie. Dostupné technológie majú poskytnúť vyučovaniu informatiky široký priestor na motiváciu a praktické projekty.

Výchovno-vzdelávacie proces smeruje k tomu, aby žiaci

- sa oboznámili s pojmami údaj a informácia, s rôznymi typmi údajov, s ich zbieraním, uchovávaním, zobrazovaním, spracovaním a prezentovaním, t.j. s manipuláciami s údajmi;
- sa oboznámili so systémami na spracovanie údajov – z pohľadu ich architektúry (počítač, prídavné zariadenia, médiá, komunikácie) a logickej štruktúry (napr. operačný systém);
- pochopili, že aplikácie sú programy, ktoré umožňujú riešiť určité triedy úloh a problémov; chápali aplikáciu ako súbor úzko súvisiacich algoritmov na spracovanie údajov (realizovaných v niektorom konkrét-nom systéme), oboznámili sa s hlavnými triedami úloh a problémov, ktoré sa riešia prostriedkami informačných technológií;
- si rozvíjali svoje schopnosti kooperácie a komunikácie (naučili sa spolupracovať v skupine pri riešení problému, zostaviť plán práce, špecifikovať podproblémy, distribuovať ich v skupine, vysvetliť problém ďalšiemu žiakovi, riešiť podproblémy, zhromaždiť výsledky, zostaviť ich do celkového riešenia, verejne so skupinou o ňom referovať);
- nadobudli schopnosti potrebné pre prácu podľa zamerania svojho odboru riešením aplikovaných úloh (sformulovať problém, získať informácie z primeraných zdrojov, hľadať riešenie a príčinné

súvislosti, sformulovať písomne a ústne názor, diskutovať o ňom, robiť závery) a rozvíjali si logické myslenie;

- si rozvíjali svoju osobnosť a tvorivosť (vedieť si zvoliť médium na vyjadrenie svojich myšlienok, názorov a pocitov);
- sa naučili rešpektovať intelektuálne vlastníctvo a autorstvo infromatických produktov, systémov a aplikácií (aby chápali, že informácie, údaje a programy sú produkty intelektuálnej práce, sú predmetmi vlastníctva a majú hodnotu), pochopili sociálne, etické a právne aspekty informatiky.

Prehľad výchovných a vzdelávacích stratégií:

Vo vyučovacom predmete využívame pre utváranie a rozvíjanie nasledujúcich kľúčových kompetencií výchovné a vzdelávacie stratégie, ktoré žiakom umožňujú:

a) Spôsobilosti konať samostatne v spoločenskom a pracovnom živote

Absolvent má:

- logicky a reálne zdôvodňovať svoje názory, konania a rozhodnutia,
- porovnať formálne a neformálne pravidlá, zákonitosti, predpisy, sociálne normy, morálne zásady, vlastné a celospoločenské očakávania v systéme, v ktorom existuje,
- identifikovať priame a nepriame dôsledky svojej činnosti,
- vybrať si správne rozhodnutie a cieľ z rôznych možností,
- vysvetliť svoje životné plány, záujmy a predsavzatia,
- popísať svoje ľudské práva, popísať svoje povinnosti, záujmy, obmedzenia a potreby,
- definovať svoje ciele a prognózy,
- zdôvodňovať svoje argumenty, riešenia, potreby, práva, povinnosti a konanie.

b) Spôsobilosť interaktívne používať vedomosti, informačné a komunikačné technológie, komunikovať v materinskom a cudzom jazyku

Absolvent má:

- vyjadrovať sa správne v materinskom jazyku v písomnej a hovorenej forme,
- vyjadrovať sa spoľahlivo v cudzom jazyku v písomnej a hovorenej forme,
- riešiť matematické príklady a rôzne situácie,
- identifikovať, vyhľadávať, triediť a spracovať rôzne informácie a informačné zdroje,
- posudzovať vierohodnosť rôznych informačných zdrojov,
- hodnotiť kriticky získané informácie,
- formulovať, pozorovať, triediť a merať hypotézy,
- overovať a interpretovať získané údaje,
- pracovať s elektronickou poštou,
- pracovať s rôznymi pokročilejšími informačnými a komunikačnými technológiami.

c) Schopnosť pracovať v rôznorodých skupinách

Absolvent má:

- prejavíť empatiu a sebareflexiu,
- vyjadriť svoje pocity a korigovať negatívu,
- motivovať pozitívne seba a druhých,
- ovplyvňovať ľudí (prehováranie, presvedčovanie),
- stanoviť priority cieľov,
- predkladať primerané návrhy na rozdelenie jednotlivých kompetencií a úloh pre ostatných členov tímu a posudzovať spoločne s učiteľom a s ostatnými, či sú schopní určené kompetencie zvládnuť,
- prezentovať svoje myšlienky, návrhy a postoje,
- diskutovať konštruktívne, aktívne predkladať progresívne návrhy a pozorne počúvať druhých,
- budovať a organizovať vyrovnanú a udržateľnú spoluprácu,
- uzatvárať jasné dohody,
- rozhodnúť o výbere správneho názoru z rôznych možností,
- analyzovať hranice problému,
- identifikovať oblasť dohody a rozporu,
- určovať najzávažnejšie rysy problému, rôzne možnosti riešenia, ich klady a zápory v danom kontexte aj v dlhodobějších súvislostiach, kritériá pre voľbu konečného optimálneho riešenia,
- spolupracovať pri riešení problémov s inými ľuďmi,
- pracovať samostatne a riadiť práce v menšom kolektíve,
- určovať vážne nedostatky a kvality vo vlastnom učení, pracovných výkonoch a osobnostnom raste,
- predkladať spolupracovníkom vlastné návrhy na zlepšenie práce, bez zaujatosti posudzovať návrhy druhých,
- prispievať k vytváraniu ústretových medziľudských vzťahov, predchádzať osobným konfliktom, nepodliehať predsudkom a stereotypom v prístupe k druhým.

Stratégia vyučovania

Pri vyučovaní sa budú využívať nasledovné metódy a formy vyučovania

Názov tematického celku	Stratégia vyučovania	
	Metódy	Formy práce
prvý ročník		
Bezpečnosť a hygiena pri práci	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou Demonštrácia a pozorovanie
Informácie okolo nás	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou Demonštrácia a pozorovanie
Počítačové systémy	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou Demonštrácia a pozorovanie
Informačná spoločnosť	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou Demonštrácia a pozorovanie
Oblasti využitia informatiky	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou Demonštrácia a pozorovanie Riešenie praktickej úlohy
druhý ročník		
Bezpečnosť a hygiena pri práci	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou Demonštrácia a pozorovanie
Systematizácia a upevňovanie učiva	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou Demonštrácia a pozorovanie
Oblasti využitia informatiky	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou Demonštrácia a pozorovanie Riešenie praktickej úlohy

Učebné zdroje

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:

Odborná literatúra

Ivan Kalaš a kolektív: INFORMATIKA pre stredné školy, SPN, Bratislava 2002

Jana Machová: INFORMATIKA pre stredné školy – Práca s textom, SPN, Bratislava 2002

Jašková Ľ., Šnajder Ľ., Baranovič R.: INFORMATIKA pre stredné školy – Práca s Internetom, SPN, Bratislava 2001

Lukáč S., Šnajder Ľ., INFORMATIKA pre stredné školy – Práca s tabuľkami, SPN, Bratislava 2001

Ľubomír Salanci: INFORMATIKA pre stredné školy – Práca s grafikou, SPN, Bratislava 2000

Šnajder Ľ., Kireš M., INFORMATIKA pre stredné školy – Práca s multimédiami, SPN, Bratislava 2005

Didaktická technika

Dataprojektor

PC

Interaktívna tabuľa eBeam

Tabuľa

Videotechnika

Flipchart

Materiálne výučbové prostriedky

Vzorky hardvérových častí PC

Pridavné zariadenia PC

Ďalšie zdroje

Internet

CD a DVD – zdroje (Infovek a iné)

Computerworld (odborný časopis)

Odborné publikácie a časopisy

ROZPIS UČIVA PREDMETU: INFORMATIKA				Ročník: prvý 1 hodina týždenne,
Názov tematického celku Témy	Hodiny	Medzipredmetové vzťahy	Očakávané vzdelávacie výstupy	Kritériá hodnotenia vzdelávacích výstupov
Bezpečnosť a hygiena pri práci	2		Žiak má:	Žiak:
➤ Bezpečnosť pri práci	1	Úvod do sveta práce	➤ Prakticky aplikovať základné predpisy BOZP	➤ Prakticky aplikoval základné predpisy BOZP
➤ Počítačová hygiena	1		➤ Vysvetliť hygienické predpisy a normy a vedieť ich prakticky aplikovať	➤ Bez problémov vysvetlil hygienické predpisy a normy a správne ich aplikoval
Informácie okolo nás	9		Žiak má:	Žiak:
➤ Informatika a výpočtová technika	1	Matematika Anglický jazyk Etická výchova	➤ Vedieť vysvetliť pojmy informatika a výpočtová technika. Vedieť vymenovať a popísať predmet skúmania týchto odborov	➤ Vedel vysvetliť pojmy informatika a výpočtová technika. Vedel vymenovať a popísať predmet skúmania týchto odborov
➤ Uchovávanie a delenie informácií	1		➤ Vedieť vysvetliť pojem informácia a vzťah medzi informáciami a údajmi. Vedieť vymenovať základné činnosti s informáciami. Vedieť vymenovať spôsoby ukladania informácií a prostriedky na prácu s informáciami aj z pohľadu histórie. Vedieť vysvetliť spôsoby delenia informácií z rôznych pohľadov, ako aj z pohľadu vnímania zmyslami, ale aj technickými prostriedkami.	➤ Vedel vysvetliť pojem informácia a vzťah medzi informáciami a údajmi. Vedel vymenovať základné činnosti s informáciami. Vedel vymenovať spôsoby ukladania informácií a prostriedky na prácu s informáciami aj z pohľadu histórie. Vedel vysvetliť spôsoby delenia informácií z rôznych pohľadov, ako aj z pohľadu vnímania zmyslami, ale aj technickými prostriedkami.
➤ Prenos informácií, komunikácia	1		➤ Vedieť vysvetliť pojem komunikácia. Vedieť spôsoby šírenia informácií aj z pohľadu histórie a vymenovať prostriedky, ktoré urýchlili výmenu informácií.	➤ Vedel vysvetliť pojem komunikácia. Vedel spôsoby šírenia informácií aj z pohľadu histórie a vymenovať prostriedky, ktoré urýchlili výmenu informácií.
➤ Šifry a kódy, dvojková sústava	1		➤ Vedieť vysvetliť význam šifrovania a uviesť rôzne príklady šifrovania. Vedieť vysvetliť význam kódovania a uviesť rôzne príklady. Vedieť vysvetliť pojem bit, byte a ich významy. Vedieť vymenovať násobné jednotky informatiky a vedieť ich skratky.	➤ Vedel vysvetliť význam šifrovania a uviesť rôzne príklady šifrovania. Vedel vysvetliť význam kódovania a uviesť rôzne príklady. Vedel vysvetliť pojem bit, byte a ich významy. Vedel vymenovať násobné jednotky informatiky a vedel ich skratky.
➤ Digitalizácia informácií	1		➤ Vedieť vysvetliť pojem digitalizácia. Vedieť popísať proces vzniku digitálnej informácie. Vedieť vymenovať výhody digitálneho zápisu	➤ Vedel vysvetliť pojem digitalizácia. Vedel popísať proces vzniku digitálnej informácie. Vedel vymenovať výhody digitálneho zápisu
➤ Informácie a údaje, súbor	1		➤ Vedieť vysvetliť rozdiel medzi informáciou a údajom a ich vzťah so súborom	➤ Vedel vysvetliť rozdiel medzi informáciou a údajom a ich vzťah so súborom
➤ Adresár, disk, adresárová stromová štruktúra	1		➤ Vedieť vysvetliť využitie adresárov a diskov a význam adresárovej stromovej štruktúry.	➤ Vedel vysvetliť využitie adresárov a diskov a význam adresárovej stromovej štruktúry.

➤ Ukladanie znakov, textu	1		➤ Vedieť vysvetliť kódovanie znakov, slov a textu. Vedieť vymenovať najbežnejšie kódy znakov.	➤ Vedel vysvetliť kódovanie znakov, slov a textu. Vedel vymenovať najbežnejšie kódy znakov.
➤ Ukladanie obrázkov, videa, zvuku	1		➤ Vedieť vysvetliť princípy ukladania obrázkov, videa a zvuku	➤ Vedel vysvetliť princípy ukladania obrázkov, videa a zvuku
Počítačové systémy	10		Žiak má:	Žiak:
➤ Počítače a ich delenie	1	Úvod do sveta práce Matematika Anglický jazyk Etická výchova	➤ Vedieť definovať počítač a vedieť uviesť základné oblasti využitia počítačov. Vedieť vymenovať rozdelenie počítačov podľa výkonu. Vedieť vysvetliť pojmy hardvér, softvér a uviesť príklady	➤ Vedel definovať počítač a vedel uviesť základné oblasti využitia počítačov. Vedel vymenovať rozdelenie počítačov podľa výkonu. Vedel vysvetliť pojmy hardvér, softvér a uviesť príklady
➤ Bloková schéma počítača	1		➤ Vedieť nakresliť blokovú schému počítača a popísať tok informácií medzi jej jednotlivými časťami	➤ Vedel nakresliť blokovú schému počítača a popísať tok informácií medzi jej jednotlivými časťami
➤ Počítačová sieť	1		➤ Vedieť definovať počítačovú sieť, popísať jej výhody a nevýhody, Vymenovať a charakterizovať typy sietí podľa rôznych kritérií, vymenovať základné topológie sietí. Vedieť technické a programové podmienky pre vytvorenie jednoduchej siete	➤ Vedel definovať počítačovú sieť, popísať výhody a nevýhody, Vymenoval a charakterizoval typy sietí podľa rôznych kritérií, vymenoval základné topológie sietí. Vedel technické a programové podmienky pre vytvorenie jednoduchej siete
➤ Procesor a operačná pamäť	1		➤ Vedieť definovať procesor a vysvetliť jeho funkciu v počítači. Vedieť definovať operačnú pamäť a vysvetliť jej funkciu v počítači.	➤ Vedel definovať procesor a vysvetliť jeho funkciu v počítači. Vedel definovať operačnú pamäť a vysvetliť jej funkciu v počítači.
➤ Vonkajšie pamäte	1		➤ Vedieť definovať základnú funkciu vonkajších pamätí. Vymenovať najbežnejšie zariadenia vo funkcií vonkajších pamätí aj ich charakterizovať.	➤ Vedel definovať základnú funkciu vonkajších pamätí. Vymenoval najbežnejšie zariadenia vo funkcií vonkajších pamätí aj ich charakterizoval.
➤ Vstupné zariadenia	1		➤ Vedieť definovať základnú funkciu vstupných zariadení. Vymenovať najbežnejšie zariadenia vo funkcií vstupných zariadení aj ich charakterizovať.	➤ Vedel definovať základnú funkciu vstupných zariadení. Vymenoval najbežnejšie zariadenia vo funkcií vstupných zariadení aj ich charakterizoval.
➤ Výstupné zariadenia	1		➤ Vedieť definovať základnú funkciu výstupných zariadení. Vymenovať najbežnejšie zariadenia vo funkcií výstupných zariadení aj ich charakterizovať.	➤ Vedel definovať základnú funkciu výstupných zariadení. Vymenoval najbežnejšie zariadenia vo funkcií výstupných zariadení aj ich charakterizoval.
➤ Práca s disketami, diskami a inými médiami	1		➤ Vedieť prakticky pracovať s bežnými pamäťovými médiami	➤ Vedel prakticky pracovať s bežnými pamäťovými médiami
➤ Delenie softvéru	1		➤ Vedieť rozdeliť softvér podľa oblastí použitia a každú skupinu popísať	➤ Vedel rozdeliť softvér podľa oblastí použitia a každú skupinu popísať
➤ Operačný systém	1		➤ Vedieť charakterizovať operačný systém všeobecne. Poznať vývoj OS a jeho zákl. výhody	➤ Vedel charakterizovať operačný systém všeobecne. Poznal vývoj OS a jeho zákl. výhody
Informačná spoločnosť	5		Žiak má:	Žiak:
➤ Informácie a globalizácia sveta	1	Matematika	➤ Vedieť vysvetliť vplyv informácií na spoločnosť a na globalizáciu sveta	➤ Vedel vysvetliť vplyv informácií na spoločnosť a na globalizáciu sveta

➤ Oblasť využitia počítačov	1	Etická výchova Anglický jazyk	➤ Vedieť vymenovať oblasti využitia počítačov a uviesť konkrétne príklady	➤ Vedel vymenovať oblasti využitia počítačov a uviedol konkrétne príklady
➤ Riziká informačných technológií	1		➤ Poznať riziká informačných technológií	➤ Poznal riziká informačných technológií
➤ Počítačové vírusy	1		➤ Vedieť definovať počítačový vírus a rozdeliť vírusy. Poznať zásady ochrany pred vírusmi a používanie antivírusového programu	➤ Vedel definovať počítačový vírus a rozdeliť vírusy. Poznal zásady ochrany pred vírusmi a používanie antivírusového programu
➤ Etika vo svete počítačov a právna kultúra	1		➤ Vedieť vymenovať základné body počítačovej etiky. Vedieť rešpektovať právne aspekty práce s programami. Poznať autorský zákon a licenčnú zmluvu a z toho vyplývajúce zásady.	➤ Vedel vymenovať základné body počítačovej etiky. Vedel rešpektovať právne aspekty práce s programami. Poznal autorský zákon a licenčnú zmluvu a z toho vyplývajúce zásady.
Oblasť využitia informatiky	7		Žiak má:	Žiak:
➤ Prieskumník – vytvorenie, odstránenie, premenovanie a vlastnosti priečinka	1	Etická výchova Spoločenská komunikácia Matematika Anglický jazyk	➤ Vedieť charakterizovať použitie programu, popísať prostredie programu, používať ovládacie prvky a využívať stavové informácie	➤ Vedel charakterizovať použitie programu, popísať prostredie programu, používal ovládacie prvky a využíval stavové informácie
➤ Prakticky vytvárať, odstraňovať, premenovať priečinky a zistiť ich vlastnosti	1		➤ Prakticky vytvárať, odstraňovať, premenovať priečinky a zistiť ich vlastnosti	➤ Prakticky vytváral, odstraňoval, premenoval priečinky a zistil ich vlastnosti
➤ Cvičenie – Prieskumníka	1		➤ Zopakovať a prakticky si precvičiť praktickú úlohu	➤ Zopakoval a prakticky si precvičil praktickú úlohu
➤ Praktická úloha – Prieskumník	1		➤ Prakticky zvládnuť činnosti v programe	➤ Prakticky zvládol činnosť v programe
➤ Internet – história, spôsoby pripojenia, internetové služby	1		➤ Vedieť charakterizovať Internet, poznať základné spôsoby pripojenia. Poznať históriu vývoja Internetu. Poznať a charakterizovať základné internetové služby	➤ Vedel charakterizovať Internet, poznal základné spôsoby pripojenia. Poznal históriu vývoja Internetu. Poznal a charakterizoval základné internetové služby
➤ Netiketa	1		➤ Poznať a dodržiavať netiketu	➤ Poznal a dodržiaval netiketu
➤ Svet WWW stránok	1		➤ Poznať históriu a fungovanie WWW stránok. Ovládať prehliadač WWW stránok. Vedieť štruktúru adresy WWW stránky a poznať spôsoby vyhľadávania stránok	➤ Poznal históriu a fungovanie WWW stránok. Ovládal prehliadač WWW stránok. Vedel štruktúru adresy WWW stránky a poznal spôsoby vyhľadávania stránok
➤ Neinteraktívna a interaktívna komunikácia	1		➤ Vedieť charakterizovať neinteraktívnu a interaktívnu komunikáciu, uviesť príklady. Poznať spôsoby práce s elektronickou poštou	➤ Vedel charakterizovať neinteraktívnu komunikáciu, uviedol príklady. Poznal spôsoby práce s elektronickou poštou a videokonferenčnou aplikáciou.

			a videokonferenčnou aplikáciou.	
				Ročník: druhý 0,5 hodiny týždenn
Názov tematického celku Témy	Hodiny	Medzipredmetové vzťahy	Očakávané vzdelávacie výstupy	Kritériá hodnotenia vzdelávacích výstupov
Bezpečnosť a hygiena pri práci	2		Žiak má:	Žiak:
➤ Bezpečnosť pri práci	1	Úvod do sveta práce	➤ Prakticky aplikovať základné predpisy BOZP	➤ Prakticky aplikoval základné predpisy BOZP
➤ Počítačová hygiena	1		➤ Vysvetliť hygienické predpisy a normy a vedieť ich prakticky aplikovať	➤ Bez problémov vysvetlil hygienické predpisy a normy a správne ich aplikoval
Systematizácia a upevňovanie učiva	3		Žiak má:	Žiak:
➤ Opakovanie – hardware	1	Matematika	➤ Charakterizovať a vedieť využiť bežný hardware	➤ Charakterizoval a vedel využiť bežný hardware
➤ Opakovanie – software	1	Etická výchova	➤ Charakterizovať a vedieť využiť bežný software	➤ Charakterizoval a vedel využiť bežný software
➤ Opakovanie - Prieskumník	1	Spoločenská komunikácia	➤ Prakticky ovládať bežné činnosti s Prieskumníkom	➤ Prakticky ovládal bežné činnosti s Prieskumníkom
Oblasti využitia informatiky	12		Žiak má:	Žiak:
➤ Charakteristika Office	1	Anglický jazyk Matematika	➤ Charakterizovať Office a vymenovať aplikácie z balíka	➤ Charakterizoval Office a vymenoval aplikácie z balíka
➤ Práca s textom – popis prostredia a ovládanie programu	1		➤ Charakterizovať textový editor. Vedieť popísať užívateľské prostredie, vymenovať a definovať jednotlivé časti užívateľského prostredia. Vedieť rôzne spôsoby spustenia a ukončenia programu. Vedieť zmeniť a použiť režimy zobrazenia	➤ Charakterizoval textový editor. Vedel popísať užívateľské prostredie, vymenoval a definoval jednotlivé časti užívateľského prostredia. Vedel rôzne spôsoby spustenia a ukončenia programu. Vedel zmeniť a použiť režimy zobrazenia
➤ Mierka zobrazenia, jednoduché operácie s textom	1		➤ Vedieť nastaviť mierku zobrazenia. Prakticky vybrať text označením do bloku, vymazať, kopírovať a presunúť blok textu	➤ Vedel nastaviť mierku zobrazenia. Prakticky vybral text označením do bloku, vymazať, kopírovať a presunúť blok textu
➤ Práca so súborom	1		➤ Aplikovať príkazy Nový, Otvoriť, Uložiť, Uložiť ako, Odoslať a Zavrieť	➤ Vedel aplikovať príkazy Nový, Otvoriť, Uložiť, Uložiť ako, Odoslať a Zavrieť
➤ Úpravy a nastavenie strany	1		➤ Poznať a vedieť nastaviť parametre strany	➤ Poznal a vedel nastaviť parametre strany
➤ Písmo a symboly	1		➤ Poznať a vedieť nastaviť parametre písma. Vedieť vkladať symboly	➤ Poznal a vedel nastaviť parametre písma. Vedel vkladať symboly
➤ Odsek – formátovanie	1		➤ Poznať a vedieť nastaviť parametre odseku. Poznať a vedieť aplikovať pravidlá pre odsek	➤ Poznal a vedel nastaviť parametre odseku. Poznal a vedel aplikovať pravidlá pre odsek

➤ Tabulátory, odrážky a číslovanie	1		➤ Poznať typy zarážok a vedieť ich nastaviť. Vedieť nastaviť odrážky a číslovanie odsekov	➤ Poznať typy zarážok a vedieť ich nastaviť. Vedieť nastaviť odrážky a číslovanie odsekov
➤ Kontrola pravopisu, delenie slov	1		➤ Previesť kontrolu pravopisu. Vedieť automaticky rozdeľovať slová	➤ Previedol kontrolu pravopisu. Vedel automaticky rozdeľovať slová
➤ Práca s objektmi	1		➤ Poznať typy objektov, vykonať výber objektov, vykonať nastavenie a zmenu základných vlastností objektov	➤ Poznať typy objektov, vykonať výber objektov, vykonať nastavenie a zmenu základných vlastností objektov
			➤ Vedieť vkladať textové pole a upravovať ich vlastnosti	➤ Vedel vkladať textové pole a upravovať ich vlastnosti
			➤ Vedieť vkladať textové tabuľky a upravovať ich vlastnosti	➤ Vedel vkladať textové tabuľky a upravovať ich vlastnosti
			➤ Vedieť vkladať obrázky a upravovať ich vlastnosti	➤ Vedel vkladať obrázky a upravovať ich vlastnosti
➤ Tlač	1		➤ Vedieť skontrolovať a nastaviť parametre pre tlač a vytlačiť dokument	➤ Vedel skontrolovať a nastaviť parametre pre tlač a vytlačiť dokument
➤ Opakovanie tematického celku	0,5		➤ Vedieť vytvoriť jednoduchý dokument	➤ Vedel vytvoriť jednoduchý dokument

Všeobecné pokyny hodnotenia:

Pri každom hodnotení tematického celku používame všeobecné kritériá a klasifikáciu uvedenú v tomto ŠKVP (pre jednotlivcov, skupinu, pre ústne a písomné práce). Príprava didaktických testov, cieľových otázok pre skupinové práce, písomné cvičenia a frontálne skúšanie pripravuje vyučujúci v rámci tematických listov.

Zdravie a pohyb

Telesná a športová výchova

1. ročník	2. ročník	3. ročník
povinný	povinný	povinný
2 + 0	1,5 + 0	1 + 0

Predmet telesná a športová výchova vytvára priestor na uvedenie si potreby celoživotnej starostlivosti žiakov o svoje zdravie, na získanie teoretických vedomostí a praktických skúseností vo výchove k zdraviu prostredníctvom športových aktivít. Poskytuje základné informácie o biologických, telesných, pohybových, psychologických a sociálnych základoch zdravého životného štýlu.

Žiaci získajú kompetencie, ktoré súvisia s poznaním a starostlivosťou o vlastné telo, pohybový rozvoj, zdatnosť a zdravie, ktoré určujú kvalitu budúceho života v dospelosti. Osvoja si postupy ochrany a upevnenia zdravia, princípy prevencie civilizačných ochorení, metódy rozvoja pohybových schopností a pohybovej výkonnosti, v prípade žiakov so zdravotným oslabením alebo zdravotným postihnutím princípy úpravy zdravotných porúch. Získajú spôsobilosti v zdravotne a výkonnostne orientovaných cvičeniach a činnostiach z viacerých druhov športových disciplín podľa voľby výberu. Sú vedení k pochopeniu kvality pohybu ako dôležitej súčasť svojho komplexného rozvoja, na zorientovanie sa vo výbere pohybu pri vyskytujúcich sa zdravotných poruchách a ich prevencii, k poznaniu kompenzačných a regeneračných aktivít vo vzťahu k svojej budúcej profesii a k ich uplatneniu v režime dňa. Nasledujúci vzdelávací štandard je určený pre trojročné a štvorročné učebné odbory SOŠ.

CIELE PREDMETU

Žiaci nadobudnú spôsobilosti, ktoré súvisia so starostlivosťou o svoje telo a zdravým životným štýlom, naplánujú spôsoby rozvoja jednotlivých pohybových schopností pri zlepšovaní svojej pohybovej výkonnosti a telesnej zdatnosti a dokážu ich aj realizovať. Vzdelávací štandard pre učebné odbory, ktorých absolvovaním žiak získa stredné odborné vzdelanie porozumejú pozitívnemu pôsobeniu špecifických pohybových činností ako

možnej prevencie civilizačných chorôb, zorganizujú svoj pohybový režim na základe zhodnotenia svojich pohybových možností, aplikujú pravidlá vybraných športových disciplín pri športovej činnosti, využijú vedomosti z oblasti prevencie a ochrany zdravia v bežnom živote.

Telesná a športová výchova

Charakteristika a obsah telesnej a športovej výchovy

V telovýchovne praxi sa ustavične stretávajú prejavy vnútornej dynamiky vývinu osobnosti žiaka s dynamikou vývoja životného prostredia a telovýchovného procesu. Takto vzniká otvorený systém telesnej výchovy, ktorý vyžaduje diferencovaný prístup k žiakovi, k učiteľovi, k prostrediu, čím otvára priestor na priaznivý rozvoj každého žiaka. Predstavuje sústavu obsahu metód a foriem práce, ktoré vychádzajú z individuálne aj miestne rozdielných predpokladov na telesnú výchovu a účelne ju využíva. Učivom telesnej a športovej výchovy žiakov je systém telesných cvičení a poznatkov žiakov z oblasti telesnej kultúry, jednotný pre povinnú a záujmovú telesnú a športovú výchovu. Učivo je v učebných osnovách usporiadané systematicky a metodicky do tematických celkov. Telesná výchova prispieva k všestrannému a harmonickému rozvoju žiaka. Otvorený systém učiva telesnej výchovy umožňuje učiteľovi, aby na základe poznania individuálnych schopností a potrieb žiaka uvážene pre neho vybral z učiva tie cvičebné tvary a činnosti, ktoré najlepšie odpovedajú jeho schopnostiam a záujmu žiakov. Účinnosť a trvalosť hodnôt poskytovaných žiakom v telovýchovnom a športovom procese závisí od toho, ako citlivo, systematicky a vyvážené sa v ňom uplatňuje zdravotne, vzdelávacie a výchovné hľadisko, ako výchovno-vzdelávací proces pôsobí na žiaka v rozumovej, citovej a vôľovej sfére .

Ciele vyučovacieho predmetu

Všeobecným cieľom telesnej a športovej výchovy ako vyučovacieho predmetu je umožniť žiakom primerane sa oboznamovať, osvojovať si, zdokonaľovať a upevňovať správne pohybové návyky a zručnosti, zvyšovať pohybovú gramotnosť, rozvíjať kondičné a koordinačné schopnosti, podporovať rozvoj všeobecnej pohybovej výkonnosti a zdatnosti, zvyšovať aktivitu v starostlivosti o zdravie, nadobúdať vedomosti o motorike svojho tela, z telesnej výchovy a zo športu (šport v chápaní akejkoľvek pohybovej aktivity v zmysle Európskej charty o športe z roku 1992), utvárať trvalý vzťah k pohybovej aktivite, telesnej výchove a športu v nadväznosti na ich záujmy a individuálne potreby ako súčasť zdravého životného štýlu a predpoklad schopnosti k celoživotnej starostlivosti o svoje zdravie.

Špecifickým cieľom predmetu je, aby žiaci :

- porozumeli zdraviu ako subjektívnej a objektívnej hodnotovej kategórii, prebrali zodpovednosť za svoje zdravie;
- vedeli hodnotovo rozlišovať základné determinanty zdravia, pohybovej gramotnosti jednotlivca;
- osvojili si vedomosti a zručnosti, ktoré súvisia so starostlivosťou o svoje telo, s aktívnym pohybovým režimom, s osobným športovým výkonom, zdravým životným štýlom a zdravím;
- vedeli aplikovať a napláňovať si spôsoby rozvoja pohybových schopností pri zlepšovaní svojej pohybovej výkonnosti a telesnej zdatnosti;
- porozumeli pozitívnemu pôsobeniu špecifických pohybových činností pri zdravotných poruchách a zdravotných oslabeniach, pri prevencii proti rozvoju civilizačných ochorení;
- boli schopní zhodnotiť svoje pohybové možnosti, zorganizovať si svoj pohybový režim a zapojiť sa do spoluorganizovania športovej činnosti pre iných;
- rozumeli vybraným športovým disciplinám, vzdelávacej, výchovnej, socializačnej a regeneračnej funkcii športových činností;
- osvojili si poznanie, že prevencia je hlavný nástroj ochrany zdravia a získali zručnosti poskytnutia prvej pomoci; racionálne jednali pri prekonávaní prekážok v situáciách osobného a verejného ohrozenia

Charakteristika výchovných a vzdelávacích stratégií

Vyučovací predmet telesná a športová výchova sa podieľa na rozvoji kľúčových kompetencií najmä rozvíjaním týchto predmetových kompetencií:

Pohybové kompetencie – žiak si vytvára vlastnú pohybovú identitu, pohybovú gramotnosť a zdravotný status. Žiak pozná základné prostriedky rozvíjania pohybových schopností a osvojovania pohybových zručností

Kognitívne kompetencie - žiak rozvíja kritické myslenie, ktoré predpokladá syntézu a komparáciu poznatkov; žiak je flexibilný, dokáže hľadať optimálne riešenia vzhľadom k situácii, v ktorej sa nachádza; žiak pozitívne a konštruktívne pristupuje k riešeniu problémov; žiak má mať zážitok z vykonávanej pohybovej činnosti, tvorí si pohybový imidž v zmysle aktívneho zdravého životného štýlu

Komunikačné kompetencie - žiak sa dokáže jasne a zrozumiteľne vyjadrovať verbálne a neverbálne počas telovýchovnej a športovej činnosti a zároveň rozumie odbornej terminológii

Učebné kompetencie - žiak sa vie motivovať pre dosiahnutie cieľa (športový výkon, dosiahnutie zručnosti, prvá pomoc a i.), vie si odôvodniť svoje hodnotové postoje a buduje si celoživotné návyky (pravidelne športovanie, zdravé stravovanie a i); žiak má schopnosti získavať, triediť a systematicky využívať získané poznatky a športové zručnosti; žiak vie si organizovať čas, pozná životné priority a priority v starostlivosti o zdravie, vie sa podľa nich aj riadiť a dodržiavať základné pravidlá zdravého životného štýlu; žiak vie pozitívne prijímať podnety z iného kultúrneho a športového prostredia a zaujímať k nim hodnotové stanovisko

Interpersonálne kompetencie - žiak má pozitívny vzťah k sebe a iným; vie objektívne zhodnotiť svoje prednosti a nedostatky a v každej situácii vie predvídať následky svojho konania; žiak rozvíja kompetenciu sebaovládania, motivácie konať s určitým zámerom, byť asertívnym, využívať empatiu ako prostriedok interpersonálnej komunikácie; žiak vie efektívne pracovať v kolektíve; žiak sa zaujíma o športovú aktivitu iných, sleduje športovcov a ich výkony, nevytvára bariéry medzi vekom, sociálnou skupinou, zdravotným stavom a úrovňou výkonnosti žiakov

Postojové kompetencie - žiak sa zapája do školskej záujmovej a mimoškolskej telovýchovnej, športovej a turistickej činnosti; žiak vie využiť poznatky, skúsenosti a zručnosti z oblasti telesnej výchovy a športu a iných predmetov so zameraním na zdravý spôsob života a ochranu prírody; žiak vie zvíťaziť, ale i prijať prehru v športovom záporení i v živote, uznať kvality súpera; žiak vie dodržiavať princípy fair-play; žiak vie spoluorganizovať pohybovú aktivitu svojich priateľov, blízkych a rodinných príslušníkov

Vzdelávací štandard

Obsahový štandard

Obsah jednotlivých modulov:

Zdravie a jeho poruchy

Poznatky o význame zdravia pre jednotlivca a pre spoločnosť, o vzťahu medzi zdravotnými návykmi a zdravotným stavom, vzťahu medzi športom a zdravím, o vzťahu človeka k životnému prostrediu.

Poznatky o vplyve pohybu na opornú a pohybovú sústavu, o úprave funkcie tráviacej, dýchacej, obehovej zmyslovej a nervovej sústavy. Poznatky o všeobecných zásadách prvej pomoci.

Charakteristiky niektorých porúch zdravia, ich vznik, bezpečnosť pri športovaní a veľkosť zaťažovania. Poznatky o prevencii pred civilizačnými, neinfekčnými a nešpecifickými chorobami, o prevencii pred drogovými závislosťami látkovými a nelátkovými a ďalšími rizikovými faktormi porúch zdravia a spôsobu života.

Telesná zdatnosť a pohybová výkonnosť

Poznatky o jednotlivých kondičných a koordinačných schopnostiach, o metódach rozvoja pohybových schopností, o metódach hodnotenia a testovania všeobecných pohybových schopností, o rozvoji pohybovej výkonnosti pomocou športových disciplín. Poznatky a zručnosti vo zvyšovaní telesnej

zdatnosti, zaťažovanie v telovýchovnom a športovom procese, všeobecná a špeciálna pohybová výkonnosť, sebahodnotenie.

Športové činnosti pohybového režimu

Poznatky o účinku jednotlivých športových činností na zlepšenie zdravia, o technike a taktike vykonávania športových disciplín, pravidlá vybraných športov, športová terminológia, športové prostredie, športový divák.

Výkonový štandard

Zdravie a jeho poruchy

Žiak vie:

- definovať zdravie, zdravotný stav, zdravotné oslabenie, zdravotné postihnutie;
- vysvetliť, ako pohybové aktivity prispievajú k udržaniu zdravia;
- mať schopnosti diskutovať o problematike týkajúcej sa zdravia, civilizačných chorôb, hľadať a realizovať riešenia v tejto problematike;
- vysvetliť pojem hygiena a definovať jej význam pre zdravie;
- vysvetliť zásady primárnej a sekundárnej prevencie;
- identifikovať telesné, psychické, duševné a sociálne aspekty pohybu, športu vo vzťahu k zdraviu;
- praktické poskytnutie prvej pomoci;

Telesná zdatnosť a pohybová výkonnosť

Žiak vie:

- diferencovane uplatniť pôsobenie veľkosti sily vzhľadom na svoju kondíciu a potrebu zdravia, poznať metódy a zásady rozvoja sily rôznych svalových skupín s využitím viacerých pohybových prostriedkov;
- charakterizovať zásady rozvoja a rozdiel vo vykonávaní cvičení na rozvoj rýchlosti a vytrvalosti, dokáže preukázať zmenu rozvoja týchto pohybových schopností a zostaviť program ich rozvoja na udržanie a skvalitnenie zdravia;
- poznať princípy rozvoja a hodnotenia koordinačných schopností, preukázať svoju úroveň ich rozvoja činnosťami pre denný režim;
- správne držať telo, uvedomiť si princípy stability a lability tela pri pohybe v rôznych situáciách, poznať zásady rozvoja kĺbovej pohyblivosti a ohybnosti chrčtice a prevencie pred vznikom porúch, vie vybrať a uplatniť cvičenia rozvoja vo svojom pohybovom režime;
- zvládnuť pohybové situácie v priestore a čase, vykonávať pohyb s rôznym zaťažením a zhodnotiť svoju motorickú úroveň;
- porozumieť svojmu fyzickému potenciálu a možnostiam zlepšovania telesnej zdatnosti a pohybovej výkonnosti;
- uplatniť osvojené športové zručnosti pri rozvoji jednotlivých pohybových schopností, dokáže si vytvoriť individuálny program ich rozvoja a prezentovať vzťah k pohybu;

Športové činnosti pohybového režimu

Športové činnosti, pri ktorých podľa pravidiel dochádza k stretu medzi jednotlivcami

Žiak vie:

- zvládnuť individuálny zápas so súperom v jednom druhu úpolového a individuálneho športu;
- chápať postoj voči súperovi, protivníkovi a prezentuje schopnosť predvídať priamym alebo sprostredkovaným spôsobom;
- preukázať osvojené vybrané činnosti z bojových a sebaobránných techník;
- rešpektovať pravidlá športov a zásady sebaobrany;
- preukázať schopnosť zachovania bezpečnosti pri pádoch;

Športové činnosti uskutočňované v kolektíve

Žiak vie:

- chápať podstatu a súvislosť medzi jednotlivými hernými zručnosťami, činnosťami a kombináciami v danej hre a využitie ich v aktivitách pre zdravie;
- poznať pravidlá aspoň 2 hier a vie ich uplatniť v hre;
- chápať rozdiel v individuálnej a kolektívnej taktike, medzi individuálnym a kolektívnym výkonom, demonštrovať využitie komunikačných zručností, konať v zásadách fair play, dokáže zaznamenať a analyzovať zo záznamu hernú situáciu;
- chápať podstatu herného športového výkonu a preukázať záujem aspoň o jednu športovú hru;
- vykonať ukážku herných činností jednotlivca aspoň z 2 hier;
- demonštrovať základné zručnosti zvolených pohybových a športových hier s raketou alebo pálkou a cíť pre kooperáciu a komunikáciu;
- vykonať ukážku zvolených herných činností jednotlivca z loptových hier s výsledným efektom dosiahnutia gólu, koša, bodu;
- zorganizovať cvičebnú skupinu, zapojiť sa do rozhodovania hry, súťaže;

Prierezové témy/ medzipredmetové vzťahy

Telesná a športová výchova patrí do vzdelávacej oblasti Zdravie a pohyb spolu s učivom Ochrana života a zdravia. Spoločné prierezové témy sa budú realizovať v tematických celkoch: atletika, športové hry, úpoly, športových kurzoch (lyžiarsky kurz, kurz letných športov, KOŽAZ) a účelových cvičeniach.

Hodnotenie predmetu

Za najdôležitejšie pri hodnotení žiaka v telesnej a športovej výchove sa považuje nielen to, aké dôsledky zanechala táto činnosť na zlepšení jeho zdravia, pohybovej gramotnosti a výkonnosti, telesnej zdatnosti, ale vo väčšom rozsahu aj to, či žiak získal k tejto činnosti vzťah, či sa na nej so záujmom zúčastňoval, a to nielen v čase povinného vyučovania, ale aj mimo neho, či pociťoval z nej radosť a potešenie, či sa stala súčasťou jeho životného štýlu. Preto za základné ukazovatele hodnotenia žiaka sa považuje:

- posúdenie prístupu a postojov žiaka, najmä jeho vzťahu k pohybovej aktivite a vyučovaniu telesnej a športovej výchovy a jeho sociálneho správania a adaptácie;
- rozvoj telesných, pohybových a funkčných schopností žiaka, najmä rozvoj zdravotne orientovanej telesnej zdatnosti a pohybovej výkonnosti s prihliadnutím na individuálne predpoklady žiaka;
- proces učenia sa, osvojovania, zdokonaľovania a upevňovania pohybových zručností a teoretických vedomostí, najmä orientácia v obsahu učebných programov zostavených učiteľom a realizovaných na jednotlivých školách;

Hodnotenie vzťahu žiaka k telesnej a športovej výchove realizuje učiteľ nielen na základe dlhodobého sledovania prejavov žiaka na vyučovaní, pri ktorej si všíma najmä jeho aktivitu, snahu, samostatnosť a tvorivosť, ale aj na základe jeho aktivity a angažovanosti v školskej i mimoškolskej záujmovej telovýchovnej a športovej činnosti. Úroveň poznatkov v telesnej výchove a športe posudzuje priebežne v procese a môže si na to vytvárať i pomocné vedomostné testy. Na hodnotenie telesného rozvoja, telesnej zdatnosti a všeobecnej pohybovej výkonnosti sa odporúča používať batérie somatometrických a motorických testov. Na hodnotenie zvládnutia obsahu učebných programov používa učiteľ pomocné posudzovacie škály, využíva testy špeciálnej pohybovej výkonnosti a pridržiava sa štandardov. Súhrnné hodnotenie žiaka je vyjadrené na vysvedčení. Ide o také súhrnné hodnotenie, aké sa na danej škole používa aj v iných vyučovacích predmetoch. Odporúča sa však priebežne počas vyučovania využívať najmä slovné hodnotenie, pretože umožňuje presnejšie vyjadriť klady a nedostatky žiakov a pre mnohých, a to osobitne pre dievčatá, je dôležitým a často aj silnejším motivačným činiteľom.

Štruktúra a obsah učebných osnov

Základné inovačné prvky učebných osnov

Základné funkcie telovýchovného procesu sa plnia v povinnom vyučovacom predmete telesná výchova, ktorá predstavuje v učebnom pláne školy dve vyučovacie hodiny týždenne. Na tento základ sa nadväzuje v nepovinnom predmete pohybová výchova, v povinnom učive o ochrane človeka a prírody (formou cvičení a samostatného kurzu) a v ďalších formách záujmovej telovýchovnej, športovej a turistickej činnosti v škole i mimo školy.

Pre zdravotne oslabených žiakov treba vytvárať podmienky na samostatné povinné vyučovacie hodiny zdravotnej telesnej výchovy v rozsahu 2 hodín týždenne. Obsah vyučovania sa realizuje podľa samostatných učebných osnov. V prípade, že oddelenie zdravotnej telesnej výchovy nie je vytvorené žiaka ponecháme na vyučovacej hodine telesnej výchovy a realizujeme integrované vyučovanie. Zásady integrácie na hodine telesnej výchovy sú uvedené v učebných osnovách zdravotnej telesnej výchovy.

Úspešné plnenie plánovaných cieľov telesnej výchovy v stredných školách vyžaduje:

- dokonalé a komplexné poznanie žiakov
- účelné plánovanie a rozvrhnutie učiva
- uplatňovanie účelnej organizácie práce, bezpečnosti pri práci a hygieny
- všestranné a sústavne využívanie učebných pomôcok
- priebežnú kontrolu a hodnotenie výsledkov
- systematické vedenie evidencie dosiahnutých výsledkov
- úzka spolupráca s lekárom, rodičmi, športovým oddielom a ostatnými výchovnými činiteľmi

Plánovanie v telesnej výchove je dôležitou odbornou prípravnou činnosťou učiteľa. Učitelia telesnej výchovy by mali vypracovať nasledovné plány:

- všeobecný plán rozvoja telesnej výchovy v škole je súčasťou plánu práce školy
- ročný plán – prehľadný, rámcový, koncepčný plán
- plány tematických celkov – podrobnejšie rozpracovanie cieľov učiva, časového rozvrhu
- plány vyučovacích hodín nadväzujú na tematické plány
- evidencia žiakov, všeobecná pohybová výkonnosť, výkony, výsledky

Odporučené rozvrhnutie učiva

1. Teoretické poznatky

Žiaci si ich osvojujú na osobitne určených teoretických hodinách. Význam olympijských ideálov a olympijského hnutia.

2. Špecifické poznatky

Sú súčasťou všetkých tematických celkov a vyučovacích jednotiek.

3. Poradové cvičenia

Sú významným faktorom účelnej organizácie práce v telovýchovnom procese (tematický celok gymnastika)

4. Kondičné a koordinačné cvičenia

Majú tvoriť integrálnu súčasť základného aj výberového učiva vo všetkých vyučovacích jednotkách. Pri plánovaní obsahu týchto cvičení odporúča 10-15 min. dotáciu.

5. Úpoly

Navrhujeme vyučovať príbežne najmä u chlapcov a vo výberovom učive.

6. Gymnastika, atletika a športové hry

Odporúčame realizovať v určenom rozsahu v cykloch podľa ročných období (atletika jeseň-jar; gymnastika zimné obdobie; športové hry podľa podmienok vonku aj v telocvični). Výber športových

hier ponecháme na učiteľa. Na hodinách gymnastiky a atletiky odporúčame využívať pohybové a drobné hry. Pre komplexné pôsobenie na žiakov odporúčame aj na hodiny hier a atletiky zaradiť cvičenia na rozvoj vestibulárneho aparátu, posilňovacie cvičenia paží a trupu.

7. Plávanie

Školám, ktoré majú vhodné podmienky na výučbu plávania odporúčame zaradiť plávanie do základného aj výberového učiva. Plávanie sa môže realizovať aj kurzovou formou.

8. Turistika a lyžovanie

Sa vyučuje mimo hodín určených ročným plánom pre týždenný rozvrh. Na turistiku sa využíva najmä trojdňový kurz ochrany života a zdravia a účelové cvičenia. Na lyžovanie sa využívajú najmä 5-7 dňové lyžiarske kurzy

9. Netradičné športové hry a športy

Zaradujú sa do vyučovania podľa podmienok školy. Učivo musí byť zaradené do ročného plánu učiva telesnej výchovy.

Názov predmetu	Telesná a športová výchova	
Časový rozsah výučby	1. ročník	2 hod.
	2. ročník	1.5 hod.
	3. ročník	1 hod.
Odbor	učebný	
Kód a názov učebného odboru	6456 H kaderník	
	6445 H kuchár	
	6444 H čašník, servírka	
Vyučovací jazyk	slovenský jazyk	

Učebné osnovy - učebný odbor

Tematický celok	Doporučený rozsah					
	1. ročník D CH		2. ročník D CH		3. ročník D CH	
1. teoretické vedomosti základné poznatky o telesnej kultúre, základné pohybové činnosti, organizácia, hygiena a bezpečnosť pri telesných cvičeniach, olympijské hry, základné poznatky o športových aktivitách, celkový prehľad o športovom dianí	2		1.		1	
2. gymnastika základná gymnastika, športová gymnastika, rytmická gymnastika, kondičné a pohybové činnosti, tanec	15	13	12	11	7	9
3. atletika atletické disciplíny, osvojenie si techník a metodiku jednotlivých atletických disciplín	12	14	10	10	7	7

4. športové hry technika a pravidlá volejbalu, basketbalu, hádzanej, futbalu a netradičných športových hier	18	18	14	15	9	7
5. Úpoly						
6. výberové učivo	17	17	10	10	7	7
7. diagnostika všeobecnej pohybovej výkonnosti	2	2	2	2	2	2
8. iné formy školských športovo-telovýchovných aktivít telovýchovné kurzy, výcviky, účelové cvičenia						
plavecký kurz - výcvik			Kurz podľa záujmu a podmienok			
lyžiarsky kurz - výcvik			Kurz podľa záujmu a podmienok			
kurz ochrany života a zdravia					kurz	
ochrana života a zdravia			cvičenie 1 a 2	cvičenie 3 a 4		
korčuľovanie			podľa záujmu a podmienok			
netradičné športy			podľa záujmu a podmienok			
turistika			podľa záujmu a podmienok			
kondičná príprava			v rámci hodín telesnej výchovy			
Celkom	66	66	49	49	33	33

Oblasti a formy pohybového vzdelávania pre riešenie celotýždenného pohybového režimu

Formy a oblasti telovýchovno pohybového vzdelávania	Organizačná forma	Určenie	Časová dotácia a realizácia danej formy	Cieľové a obsahové zameranie
--	------------------------------	----------------	--	---

Povinná	Telesná výchova	Pre všetkých žiakov	2 vyučovacie hodiny týždenne - prípadne 3 hod. podľa podmienok školy	Poznatky o telesnej kultúre pohybových činností, zručností, návykov, postojov, techniky jednotlivých atletických disciplín, športových hier, gymnastiky, hygienických návykov, bezpečnostných zásad, správnej životosprávy a ochrany životného prostredia
	Telesná výchova oslabených, zdravotná telesná výchova	Pre žiakov 3. zdravotnej skupiny (na odporúčenie lekára aj 4. zdravotnú skupinu)	2 vyučovacie hodiny týždenne	Cvičenie zamerané na odstraňovanie a korekcie jednotlivých zdravotných oslabení, vyrovnávajúce cvičenia, kondičné a relaxačné cvičenia
Doplnková	Rekreačný pohybový program, cvičenie na hodinách iných predmetov, rekreačné pohybové cvičenia cez prestávky	Pre všetkých žiakov podľa záujmu a potrieb	hromadné a individuálne cvičenie v určitom časovom úseku, samostatné cvičenie jednotlivcov podľa potreby	Kompenzácia jednostranných záťaží, regenerácia síl a zlepšenie pozornosti, vyrovnávacie cvičenia, účelové cvičenia na korekciu oslabenia
Záujmová	Kružková činnosť, rôzne športové krúžky, formy pohybových aktivít, školské športové kluby	Pre všetkých žiakov, ktorí majú záujem o danú pohybovú aktivitu, športový krúžok, športový klub	2 hod. týždenne podľa priestorových možností školy, spolupráca: športové kluby, športové organizácie	Na dosiahnutie vyššej športovej výkonnosti vo vybraných športových disciplínach, reprezentácia školy

Teoretické vzdelávanie

Ekonomické vzdelávanie

1. ročník	2. ročník	3. ročník
povinný	povinný	povinný
0.5	1.5	2

Učivo je vymedzené pre učebný odbor na danom stupni vzdelania bez ohľadu na jeho profiláciu. Pomôže žiakovi pri rozhodovaní o ďalšej profesijnej a vzdelávacej orientácii, pri vstupe na trh práce a pri uplatňovaní pracovných práv. Cieľom je príprava absolventa s konkrétnym odborným profilom, ktorý mu pomôže úspešne sa presadiť na trhu práce i v živote. Hlavným cieľom vzdelávacieho štandardu zameraného na komunikáciu je príprava absolventa, ktorý rozumie komunikácii ako prostriedku dorozumievania a prenosu informácií a vie komunikovať s ľuďmi. Pre mladých ľudí, ktorí sa pripravujú v oblasti služieb je komunikácia jedným zo základných faktorov k úspešnému naplneniu získaných vedomostí v reálnom pracovnom živote. Absolvent vie správne nadviazať kontakt, ovláda umenie komunikovať a správne používať komunikačné teórie pri rokovaní.

Názov predmetu	ekonomika
Časový rozsah výučby	1,5 hodiny týždenne v druhom ročníku, 2 hodiny v treťom ročníku , spolu 119 vyučovacích hodín
Ročník	druhý, tretí
Kód a názov študijného odboru	6445 H kuchár , 6444 H čašník, servírka, 6456 H kaderník
Vyučovací jazyk	slovenský jazyk

Charakteristika predmetu

Metódy, formy a prostriedky vyučovania majú stimulovať rozvoj poznávacích schopností žiakov, podporovať ich cieľavedomosť, samostatnosť a tvorivosť. Uprednostňujú sa tu také stratégie vyučovania, pri ktorých žiak ako aktívny subjekt v procese výučby, podporujú sa jeho aktivity všeobecne, ale aj v oblasti zvýšeného záujmu v rámci odboru. Pri výučbe sa používa formu výkladu, riadeného rozhovoru, práca s učebnicami.

Stimulovať poznávacie činnosti žiaka predpokladá uplatňovať vo vyučovaní prepojenie praktického a teoretického poznávania. Výchovné a vzdelávacie stratégie napomôžu rozvoju a upevňovaniu kľúčových kompetencií žiaka. Preto je dôležitou súčasťou teoretického poznávania a zároveň prostriedkom precvičovania, upevňovania, prehľbovania a systematizácie poznatkov okrem iného aj riešenie úloh z učiva jednotlivých tematických celkov, ktoré umožňujú spájať a využívať poznatky z viacerých častí učiva v rámci medzipredmetových vzťahov.

Hodnotenie žiakov bude založené na kritériách hodnotenia v každom vzdelávacom výstupe. Klasifikácia bude vychádzať z pravidiel hodnotenia tohto školského vzdelávacieho programu. Použijú sa adekvátne metódy a prostriedky hodnotenia.

Ciele vyučovacieho predmetu

Cieľom vyučovacieho predmetu ekonomika je poskytnúť žiakovi základné poznatky z makroekonómie všeobecne, ako aj odborné vedomosti z ekonomiky podniku. Žiaci získajú prehľad o základných ekonomických pojmoch a vzťahoch medzi nimi, o pôsobení trhového mechanizmu, fungovaní národného hospodárstva, o podniku a jeho fungovaní, o jeho vzťahoch k štátnemu rozpočtu, bankám a poisťovniam.

Prehľad výchovných a vzdelávacích stratégií:

Vo vyučovacom predmete ekonomika využívame pre utváranie a rozvíjanie nasledujúcich kľúčových kompetencií výchovné a vzdelávacie stratégie, ktoré žiakovi umožňujú:

- a) **Spôsobilosti konať samostatne v spoločenskom a pracovnom živote**

Absolvent má:

- logicky a reálne zdôvodňovať svoje názory, konania a rozhodnutia,
- porovnať formálne a neformálne pravidlá, zákonitosti, predpisy, sociálne normy, morálne zásady, vlastné a celospoločenské očakávania v systéme, v ktorom existuje,
- identifikovať priame a nepriame dôsledky svojej činnosti,
- vybrať si správne rozhodnutie a cieľ z rôznych možností,
- vysvetliť svoje životné plány, záujmy a predsavzatia,
- popísať svoje ľudské práva, popísať svoje povinnosti, záujmy, obmedzenia a potreby,
- definovať svoje ciele a prognózy,
- zdôvodňovať svoje argumenty, riešenia, potreby, práva, povinnosti a konanie.

b) Spôsobilosť interaktívne používať vedomosti, informačné a komunikačné technológie, komunikovať v materinskom a cudzom jazyku

Absolvent má:

- vyjadrovať sa správne v materinskom jazyku v písomnej a hovorenej forme,
- vyjadrovať sa spoľahlivo v cudzom jazyku v písomnej a hovorenej forme,
- riešiť matematické príklady a rôzne situácie,
- identifikovať, vyhľadávať, triediť a spracovať rôzne informácie a informačné zdroje,
- posudzovať vierohodnosť rôznych informačných zdrojov,
- hodnotiť kriticky získané informácie,
- formulovať, pozorovať, triediť a merať hypotézy,
- overovať a interpretovať získané údaje,
- pracovať s elektronickou poštou,
- pracovať s rôznymi pokročilejšími informačnými a komunikačnými technológiami.

c) Schopnosť pracovať v rôznorodých skupinách

Absolvent má:

- prejavíť empatiu a sebareflexiu,
- vyjadriť svoje pocity a korigovať negatívu,
- motivovať pozitívne seba a druhých,
- ovplyvňovať ľudí (prehováranie, presvedčovanie),
- stanoviť priority cieľov,
- predkladať primerané návrhy na rozdelenie jednotlivých kompetencií a úloh pre ostatných členov tímu a posudzovať spoločne s učiteľom a s ostatnými, či sú schopní určené kompetencie zvládnuť,
- prezentovať svoje myšlienky, návrhy a postoje,
- diskutovať konštruktívne, aktívne predkladať progresívne návrhy a pozorne počúvať druhých,
- budovať a organizovať vyrovnanú a udržateľnú spoluprácu,
- uzatvárať jasné dohody,
- rozhodnúť o výbere správneho názoru z rôznych možností,
- analyzovať hranice problému,
- identifikovať oblasť dohody a rozporu,
- určovať najzávažnejšie rysy problému, rôzne možnosti riešenia, ich klady a zápory v danom kontexte aj v dlhodobějších súvislostiach, kritériá pre voľbu konečného optimálneho riešenia,
- spolupracovať pri riešení problémov s inými ľuďmi,
- pracovať samostatne a riadiť prácu v menšom kolektíve,
- určovať vážne nedostatky a kvality vo vlastnom učení, pracovných výkonoch a osobnostnom raste,
- predkladať spolupracovníkom vlastné návrhy na zlepšenie práce, bez zaujatosti posudzovať návrhy druhých,

Stratégia vyučovania

Pri vyučovaní sa budú využívať nasledovné metódy a formy vyučovania

Názov tematického celku	Stratégia vyučovania	
	Metódy	Formy práce
2. ročník		
Základné ekonomické pojmy	Informačnéreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor	Frontálna výučba Frontálna, skupinová a individuálna práca žiakov Práca s knihou
Trh a trhový mechanizmus	Informačnéreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou
Podnik, podnikanie	Informačnéreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou
3. ročník		
Vecná stránka činnosti podniku	Informačnéreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou
Ekonomická stránka činnosti podniku	Informačnéreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou
Výrobná činnosť podniku	Informačnéreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou
Personálny manažment	Informačnéreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou
Platobný styk	Informačnéreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou

Učebné zdroje:

Odborná literatúra:

E. Hartmannová, M. Jakubeková: Ekonomika pre učebné odbory výrobného a nevýrobného zamerania, SPN 2006

Zbierka zákonov podľa platnej legislatívy

Ďalšie zdroje: Internet, odborná ekonomická literatúra

Didaktická technika

tabuľa, dataprojektor, videotechnika, PC

ROZPIS UČIVA PREDMETU: Ekonomika		Ročník: druhý 1,5 hodina týždenne, spolu 49 vyučovacích hodín				
Názov tematického celku vrátane tém	Hodiny	Medzipredmetové vzťahy	Očakávané vzdelávacie výstupy	Kritériá hodnotenia	Metódy hodnotenia	Prostriedky hodnotenia
Základné ekonomické pojmy	20	Názov predmetu	Žiak má:	Žiak		
Ekonomia, ekonomika Pozitívna, normatívna ekonomia Potreby – pojem, členenie Uspokojovanie potrieb – statky, služby Základný ekonomický problém Typy ekonomík Peniaze – pojem, vznik, formy peňazí Funkcie peňazí Výroba – pojem, výrobné vstupy a výstupy Výrobné faktory		Občianska náuka Úvod do sveta práce NŠFG č. 3	Vysvetliť význam, úlohy a ciele predmetu Charakterizovať potreby Vysvetliť rozdelenie potrieb Rozlišovať statky a služby Charakterizovať základné výrobné faktory Charakterizovať hospodárstvo a jeho základné jednotky Určiť základný rozdiel medzi výrobkom a tovarom Charakterizovať peniaze Rozlišovať formy peňazí Určiť základné funkcie peňazí v ekonomike	Vysvetlil význam, úlohy a ciele predmetu Charakterizoval potreby Vysvetlil správne rozdelenie potrieb Rozlíšil statky a služby Charakterizoval základné výrobné faktory Charakterizoval hospodárstvo a jeho základné jednotky Určil základný rozdiel medzi výrobkom a tovarom Charakterizoval peniaze Rozlíšil formy peňazí Určil správne základné funkcie peňazí v ekonomike	Ústne frontálne skúšanie Ústne individuálne skúšanie Písomné skúšanie	Ústne odpovede Písomná práca
Trh a trhový mechanizmus	20	Názov predmetu	Žiak má:	Žiak		
Trh – pojem, subjekty trhu Typy trhov Dopyt – pojem, činitele ovplyvňujúce dopyt Ponuka – pojem, činitele ovplyvňujúce ponuku Rovnováha na trhu Rovnovážna a trhová cena Konkurencia na trhu – pojem Druhy konkurencie		Úvod do sveta práce NŠFG č. 1, 3	Charakterizovať trh Rozlišovať typy trhov Charakterizovať dopyt, Charakterizovať ponuku Charakterizovať cenu Pochopiť pojmy trhová rovnováha a trhová nerovnováha Charakterizovať konkurenciu Opísať vybrané druhy konkurencie Rozlišovať cenovú a necenovú konkurenciu	Charakterizoval trh Rozlíšil typy trhov Charakterizoval dopyt, Charakterizoval ponuku Charakterizoval cenu Pochopil pojmy trhová rovnováha a trhová nerovnováha Charakterizoval konkurenciu Opísal vybrané druhy konkurencie Rozlíšil cenovú a necenovú konkurenciu	Ústne frontálne skúšanie Ústne individuálne skúšanie Písomné skúšanie	Ústne odpovede Písomná práca
Podnik a podnikanie	9	Názov predmetu	Žiak má:	Žiak		
Podnik – pojem, funkcie podniku, vznik podniku		Úvod do sveta práce	Charakterizovať podnik Vysvetliť ekonomickú	Charakterizoval podnik Vysvetlil ekonomickú	Ústne frontálne	Ústne odpovede

<p>Druhy podnikov Podnikanie- pojem, znaky, subjekty, právne formy podnikania Obchodné spoločnosti Živnostenské podnikanie Druhy živností Osvedčenie o živnostenskom oprávnení Ohlásenie živnosti Živnostenský register Zánik živnostenského oprávnenia</p>		<p>Základy podnikania NŠFG č. 4</p>	<p>samostatnosť a právnu subjektivitu podniku Vysvetliť podnikanie Vymenovať formy podnikania Charakterizovať živnosti Rozlíšiť druhy živností Opísať postup ohlásenia živnosti Definovať živnostenský register Zdôvodniť zánik živnostenského oprávnenia</p>	<p>samostatnosť a právnu subjektivitu podniku Vysvetliť podnikanie Vymenoval formy podnikania Charakterizoval živnosti Rozlíšil druhy živností Opísal postup ohlásenia živnosti Definoval živnostenský register Zdôvodnil zánik živnostenského oprávnenia</p>	<p>skúšanie Ústne individuálne skúšanie Písomné skúšanie</p>	<p>Písomná práca</p>
---	--	--	--	---	---	---------------------------

ROZPIS UČIVA PREDMETU: <u>Ekonomika</u>			Ročník: tretí 2 hodiny týždenne, spolu 60 vyučovacích hodín	
Názov tematického celku vrátane tém	Hodiny	Medzipredmetové vzťahy	Očakávané vzdelávacie výstupy	Kritériá hodnotenia
Vecná stránka činnosti podniku	10	Názov predmetu	Žiak má:	Žiak
Majetok podniku, jeho členenie a štruktúra Dlhodobý majetok podniku a jeho štruktúra Spôsoby obstarania dlhodobého majetku podniku Oceňovanie dlhodobého majetku podniku Opotrebenie dlhodobého majetku podniku Odpisovanie dlhodobého majetku podniku Krátkodobý majetok podniku a jeho štruktúra Zásoby a členenia zásob Evidencia zásob Inventarizácia majetku a inventarizačné rozdiely		Zariadenie prevádzok NŠFG č. 1, 4	Charakterizovať majetok Charakterizovať dlhodobý majetok Rozlišovať jednotlivé druhy dlhodobého majetku Poznať druhy cien, ktorými oceňujeme dlhodobý majetok Vysvetliť podstatu opotrebenia dlhodobého majetku Charakterizovať krátkodobý majetok Vysvetliť kolobeh krátkodobého majetku Rozlišovať jednotlivé druhy krátkodobého majetku Popísať spôsoby evidencie zásob	Charakterizoval majetok Charakterizoval dlhodobý majetok Rozlíšil jednotlivé druhy dlhodobého majetku Pozná druhy cien, ktorými oceňujeme dlhodobý majetok Vysvetlil podstatu opotrebenia dlhodobého majetku Charakterizoval krátkodobý majetok Vysvetlil kolobeh krátkodobého majetku Rozlíšil jednotlivé druhy krátkodobého majetku Popísal spôsoby ev zásob
Ekonomická stránka činnosti podniku	15		Žiak má:	Žiak
Náklady podniku Členenie nákladov Možnosti znižovania nákladov v podniku Výnosy podniku Členenie výnosov Zvyšovanie výnosov Výsledok hospodárenia – zisk, strata Použitie hospodárskeho výsledku Zdroje financovania podniku Vlastné a cudzie zdroje financovania Cena, zákon o cenách Metódy tvorby cien		Zariadenie prevádzok Základy podnikania NŠFG č. 1	Vysvetliť podstatu nákladov Rozlišovať náklady a výdavky Vymenovať druhy nákladov podľa rôznych hľadísk Vysvetliť podstatu výnosov Rozlišovať výnosy, tržby a príjmy Vymenovať druhy výnosov Charakterizovať výsledok hospodárenia Vypočítať výsledok hospodárenia	Vysvetlil podstatu nákladov Rozlíšil správne náklady a výdavky Vymenoval druhy nákladov podľa rôznych hľadísk Vysvetlil podstatu výnosov Rozlíšil správne výnosy, tržby a príjmy Vymenoval druhy výnosov Charakterizoval výsledok hospodárenia Vypočítal výsledok hospodárenia
Výrobná činnosť podniku	8		Žiak má:	Žiak
Pojem výrobný program podniku, výrobný plán Plán výroby Príprava výroby Realizácia výroby Výrobok Technická kontrola výroby		Zariadenie prevádzok Základy podnikania	Charakterizovať výrobný program Charakterizovať výrobný plán Opísať prípravu výroby Opísať realizáciu výroby Charakterizovať výrobok Charakterizovať technickú kontrolu výroby	Charakterizoval výrobný program Charakterizoval Výrobný plán Opísal prípravu výroby Opísal realizáciu výroby Charakterizoval výrobok Charakterizoval technickú kontrolu výroby
Personálna činnosť podniku	20		Žiak má:	Žiak
Vznik pracovného pomeru Pracovná zmluva a jej obsah Ukončenie pracovného pomeru Dovolenka na zotavenie a pracovné podmienky		Úvod do sveta práce Základy podnikania	Charakterizovať pracovno – právny vzťah Vysvetliť založenie a vznik pracovného pomeru Vyplniť tlačivo pracovnej	Charakterizoval pracovno – právny vzťah Vysvetlil založenie a vzn pracovného pomeru Vyplnil tlačivo pracovnej

Hmotná zodpovednosť Odmeňovanie zamestnancov Mzda a jej formy Sociálne zabezpečenie zamestnancov /zdrav., nemoc., dôch. poistenie/ Trh práce – pojem, ponuka, dopyt na trhu práce Nezamestnanosť – pojem, formy Úrady práce, sociálnych vecí a rodiny		NŠFG č. 3	zmluvy Vysvetliť spôsoby skončenia pracovného pomeru Vyhľadať pracovný čas v Zákonníku práce Vyhľadať v Zákonníku práce druhy dovoleniek Charakterizovať nezamestnanosť Popísať činnosť úradov práce, sociálnych vecí a rodiny	zmluvy Vysvetliť spôsoby skončenia pracovného pomeru Vyhľadal pracovný čas v Zákonníku práce Vyhľadal v Zákonníku práce druhy dovoleniek Charakterizoval nezamestnanosť Popísať činnosť úradov práce, sociálnych vecí a rodiny
Platobný styk	7		Žiak má:	Žiak
Platobný styk - pojem, druhy Tuzemský platobný styk Hotovostný platobný styk Bezhotovostný platobný styk Kombinovaný platobný styk Elektronický platobný styk		Základy podnikania Zariadenie prevádzok NŠFG č. 3	Charakterizovať podstatu platobného styku a jeho význam Vymenovať základné formy platobného styku Vymenovať doklady hotovostného platobného styku Charakterizovať podstatu bezhotovostného platobného styku Vymenovať doklady pri bezhotovostnom platobnom styku Charakterizovať kombinovaný platobný styk Vymenovať doklady pri kombinovanom platobnom styku Charakterizovať elektronický platobný styk a jeho základné formy	Charakterizoval podstatu platobného styku a jeho význam Vymenoval základné formy platobného styku Vymenoval doklady hotovostného platobného styku Charakterizoval podstatu bezhotovostného platobného styku Vymenoval doklady pri bezhotovostnom platobnom styku Charakterizoval kombinovaný platobný styk Vymenoval doklady pri kombinovanom platobnom styku Charakterizoval elektronický platobný styk a jeho základné formy

Všeobecné pokyny hodnotenia:

Pri každom hodnotení tematického celku používame všeobecné kritériá a klasifikáciu uvedenú v tomto ŠkVP (pre jednotlivcov, skupinu, pre ústne a písomné práce). Príprava didaktických testov, cieľových otázok pre skupinovú prácu, písomné cvičenia a frontálne skúšanie pripravuje vyučujúci v rámci tematických listov.

Názov predmetu	Úvod do sveta práce
Časový rozsah výučby	0,5 hodín týždenne, spolu 15 vyučovacích hodín
Ročník	Tretí
Kód a názov učebného odboru	6444 H čašník, servírka 6445 H kuchár 6456 H kaderník
Vyučovací jazyk	slovenský jazyk

Charakteristika predmetu

Predmet úvod do sveta práce poskytne žiakom základné vedomosti o formách a nástrojoch politiky zamestnanosti a trhu práce. Predmet vedie žiakov, aby sa naučili základnej orientácii na pracovnom trhu a vedie ich k aktívnemu a efektívnemu postupu pri hľadaní pracovného miesta po skončení strednej školy.

Učivo predmetu je rozdelené do dvoch častí: -v prvej časti sa žiaci oboznámia so základnými problémami pracovnoprávných vzťahov a zákonníkom práce, -v druhej časti sa žiaci oboznámia s rôznymi spôsobmi a zásadami pri hľadaní zamestnania – prostredníctvom služieb zamestnanosti (sprostredkovateľské a poradenské služby), orientácie v inzerátoch a hľadania cez Internet. Naučia sa písať profesijný, štruktúrovaný životopis, žiadosť o prijatie do zamestnania, správne sa prezentovať u perspektívneho zamestnávateľa.

Pri výučbe tohto predmetu je časť vyhradená pre spoluprácu s miestnym úradom práce, prípadne účasť na nimi organizovaných podujatiach (programy zamerané na prevenciu pred nezamestnanosťou, Burzy práce, prípadne návšteva Informačných poradenských stredísk), rovnako, ako rôzne praktické cvičenia a aktivity.

Pri výučbe predmetu sa využijú medzipredmetové vzťahy odborných ekonomických predmetov, občianskej a právnej nauky, tiež spoločenskej komunikácie a etickej výchovy. Predmet vedie žiakov k tomu, aby základné komunikačné spôsobilosti a personálne vzťahy budovali na základe tolerancie.

Metódy, formy a prostriedky vyučovania predmetu úvod do sveta práce majú stimulovať rozvoj poznávacích schopností žiakov, podporovať ich cieľavedomosť, samostatnosť a tvorivosť. Uprednostňujeme také stratégie vyučovania, pri ktorých žiak ako aktívny subjekt v procese výučby má možnosť spolurozhodovať a spolupracovať, učiteľ zase má povinnosť motivovať, povzbudzovať a viesť žiaka k čo najlepším výkonom, podporovať jeho aktivity všeobecne, ale aj v oblasti zvýšeného záujmu v rámci študijného odboru.

Výchovné a vzdelávacie stratégie napomôžu rozvoju a upevňovaniu kľúčových kompetencií žiaka. V tomto predmete budeme rozvíjať a skvalitňovať kľúčové kompetencie *komunikatívne a sociálno -interakčné, interpersonálne a intrapersonálne, spôsobilosti tvorivo riešiť problémy, podnikateľské spôsobilosti, spôsobilosti využívať informačné technológie a spôsobilosti byť demokratickým občanom.*

Hodnotenie žiakov bude založené na kritériách hodnotenia v každom vzdelávacom výstupe. Klasifikácia bude vychádzať z pravidiel hodnotenia tohto školského vzdelávacieho programu. Použijú sa adekvátne metódy a prostriedky hodnotenia.

. Ciele vyučovacieho predmetu

Cieľom vyučovacieho predmetu úvod do sveta práce v učebnom odbore 6444 H čašník, servírka, 6445 H kuchár a 6456 H kaderník je poskytnúť žiakom súbor vedomostí, zručností a kompetencií o základných informáciách v pracovnej oblasti, poskytnúť priestor na uvažovanie a riešenie problémov súvisiacimi s ich životnými plánmi, nakoľko sa po vstupe do Európskej únie našej krajiny otvorili nové možnosti uplatnenia sa na trhu práce, formovať si logické myslenie a rozvíjať vedomosti, zručnosti a kľúčové kompetencie využiteľné aj v ďalšom vzdelávaní a občianskom živote, naučia sa analyzovať svoje vedomosti a schopnosti, ktoré môžu : -poskytnúť zamestnávateľovi

- pracovať s profesijnými informáciami
- osvojiť si spôsoby prezentácie u potenciálneho zamestnávateľa
- jasne sformulovať predstavy o budúcom zamestnaní

Prehľad výchovných a vzdelávacích stratégií:

Vo vyučovacom predmete úvod do sveta práce využívame pre utváranie a rozvíjanie nasledujúcich kľúčových kompetencií výchovné a vzdelávacie stratégie, ktoré žiakom umožňujú:

Komunikatívne a sociálne interakčné spôsobilosti

- Sprostredkovať informácie vhodným spôsobom tak, aby každý každému porozumel,
- vyjadriť alebo formulovať (jednoznačne) vlastný názor a záver,
- kriticky hodnotiť informácie (časopis, internet),
- správne interpretovať získané fakty, vyvodzovať z nich závery a dôsledky
- využívať získané komunikačné zručnosti k vytváraniu vzťahov potrebných k plnohodnotnému súžitiu a kvalitnej spolupráci s ostatnými ľuďmi.
-

Interpersonálne a intrapersonálne spôsobilosti

- rozvíjať prácu v kolektíve, v družnej a priateľskej atmosfére,
- osvojiť si pocit zodpovednosti za seba a spoluzodpovednosti za prácu v kolektíve,
- hodnotiť a rešpektovať svoju vlastnú prácu a prácu druhých.
-

Schopnosti riešiť problémy

- rozpoznávať problémy
- vyjadriť alebo formulovať (jednoznačne) problém, ktorý sa objaví pri vzdelávaní,
- hľadať, navrhovať alebo používať ďalšie metódy, informácie alebo nástroje, ktoré by mohli prispieť k riešeniu problému, posudzovať riešenie problému z hľadiska jeho správnosti, jednoznačnosti alebo efektívnosti, korigovať nesprávne riešenia problému
-

Spôsobilosti využívať informačné technológie

- získavať informácie v priebehu vzdelávania využívaním všetkých metód a prostriedkov, ktoré majú v danom okamihu k dispozícii,
- zhromažďovať, triediť, posudzovať a využívať informácie, ktoré by mohli prispieť k riešeniu daného problému alebo osvojiť si nové poznatky.
-

Spôsobilosť byť demokratickým občanom

- formulovať a prezentovať svoje postoje v priebehu vzdelávania využívaním všetkých metód a prostriedkov, ktoré majú žiaci v danom okamihu k dispozícii,
- preukázať kritický prístup k vlastnej osobe, prijímať sám seba a byť pripravený na tomto základe stanoviť si nové životné ciele
- postoj vzájomnej tolerancie vnímať ako základnú zásadu vlastného konania
- angažovať sa a rešpektovať vo svojom živote ľudské princípy v duchu solidarity a osobného prínosu pre spoločnosť vďaka vlastnému uplatneniu sa

Stratégia vyučovania

Pri vyučovaní sa budú využívať nasledovné metódy a formy vyučovania

Názov tematického celku	Stratégia vyučovania	
	Metódy	Formy práce
	III. ROČNÍK	
Úvod do pracovného práva	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna – riadený rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou Demonštrácia
Kolektívne pracovné právo	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou Demonštrácia
Vznik, zmeny a ukončenie pracovného pomeru	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou Demonštrácia
Pracovný čas a čas odpočinku v pracovnom pomere	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna – riadený rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou Demonštrácia
Mzda (plat)	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna – riadený rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou Demonštrácia
	III. ROČNÍK	
Prekážky v práci, hmotné zabezpečenie pri nich, náhrady výdavkov súvisiacich s plnením pracovných povinností	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna – riadený rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou Demonštrácia
Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna – riadený rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou Demonštrácia
Zamestnanosť, príprava na povolanie, rekvalifikácia	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna – riadený rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou Demonštrácia

Inflácia a nezamestnanosť	Informačnéreceptívna - výklad Reproduktívna – riadený rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou Demonštrácia
Svet práce a trh práce	Informačnéreceptívna - výklad Reproduktívna – riadený rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou Demonštrácia
Cvičenia	Informačnéreceptívna - výklad Reproduktívna – riadený rozhovor Heuristická – rozhovor v kruhu riešenie úloh práca v skupinách	Zápis, náčrt, zoznam, doplňovačka, vypracovanie úlohy s aplikáciou, list, inzerát, diskusia, formulovanie riešenia, myšlienky, nápadu, žiadosť, životopis, exkurzie, konzultácie

Učebné zdroje

Odborná literatúra: Janka Krošláková,

Marta Palkovičová – Úvod do sveta práce pre stredné školy – SPN, Prešov 2006

Ďalšie zdroje: **Zákonník práce. Bratislava: Ministerstvo spravodlivosti SR**

Zákon č.5/2004Z.z. o službách zamestnanosti

Kolektív autorov: Európske právo na Slovensku, Bratislava: Nadácia Kalligram, 2002

Informačné brožúry

Didaktická technika: **Nástenka, video/DVD, PC, interaktívna tabuľa**

ROZPIS UČIVA PREDMETU: Úvod do sveta práce			Ročník: tretí 0,5 hodiny týždenne, spolu 16 vyučovacích hodín			
Názov tematického celku vrátane tém	Hodiny	Medzipredmetové vzťahy	Očakávané vzdelávacie výstupy	Kritériá hodnotenia	Metódy hodnotenia	Prostriedky hodnotenia
Úvod do pracovného práva	1	Názov predmetu	Žiak má:	Žiak		
Základné pojmy		Ekonomika	Charakterizovať základné pojmy a pramene pracovného práva	Charakterizoval základné pojmy a pramene pracovného práva	Ústne skúšanie	Ústne odpovede
Kolektívne pracovné právo	2	Názov predmetu	Žiak má:	Žiak		
Kolektívne zmluvy Kolektívne vyjednávanie		Zariadenie prevádzok	Popísať kolektívnu zmluvu Vysvetliť kolektívne vyjednávanie	Popísal kolektívnu zmluvu Vysvetlil kolektívne vyjednávanie	Ústne skúšanie	Ústne odpovede
Vznik, zmeny a ukončenie pracovného pomeru	2	Názov predmetu	Žiak má:	Žiak		
Pojem pracovný pomer Základné práva a povinnosti zamestnávateľa a zamestnanca		Ekonomika Základy podnikania	Charakterizovať pracovný pomer Vymenovať povinnosti zamestnávateľa a zamestnanca Popísať obsah pracovnej zmluvy	Charakterizoval pracovný pomer Vymenoval povinnosti zamestnávateľa a zamestnanca Popísal obsah pracovnej zmluvy	Ústne skúšanie Písomné skúšanie	Ústne odpovede Písomná práca
Pracovný čas a čas odpočinku v pracovnom pomere	1	Názov predmetu	Žiak má:	Žiak		
Pracovný čas a dovolenka na zotavenie		Ekonomika Základy podnikania	Vyhľadať v zákonníku práce pracovný čas a odpočinok po práci Charakterizovať druhy dovolenky	Vyhľadal v zákonníku práce pracovný čas a odpočinok po práci Charakterizoval druhy dovolenky	Ústne skúšanie	Ústne odpovede
Prekážky v práci	1	Názov predmetu	Žiak má:	Žiak		
Prekážky v práci a hmotné zabezpečenie pri nich		Ekonomika	Vymenovať prekážky v práci	Vymenoval prekážky v práci	Ústne skúšanie	Ústne odpovede

Mzda	1	Názov predmetu	Žiak má:	Žiak		
Pojem mzda a formy mzdy		Ekonomika	Vysvetliť mzdu Charakterizovať formy mzdy	Vysvetlil mzdu Charakterizoval formy mzdy	Ústne skúšanie	Ústne odpovede
Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci	1	Názov predmetu	Žiak má:	Žiak		
Povinnosti zamestnanca i zamestnávateľa		Ekonomika Základy podnikania	Vymenovať povinnosti zamestnávateľa a zamestnanca	Vymenoval povinnosti zamestnávateľa a zamestnanca	Ústne skúšanie	Ústne odpovede
Zamestnanosť, príprava na povolanie, rekvalifikácia	1	Názov predmetu	Žiak má:	Žiak		
Štátna politika zamestnanosti		Ekonomika Základy podnikania	Charakterizovať právnu úpravu o zamestnanosti Vysvetliť rekvalifikáciu	Charakterizoval právnu úpravu o zamestnanosti Vysvetlil rekvalifikáciu	Ústne skúšanie Písomné skúšanie	Ústne odpovede Písomná práca
Inflácia a nezamestnanosť	1	Názov predmetu	Žiak má:	Žiak		
Problémy trhu práce		Ekonomika Základy podnikania	Vysvetliť pojmy nezamestnanosť, recesia, inflácia Analyzovať aktuálnu situáciu na trhu práce	Vysvetlil pojmy nezamestnanosť, recesia, inflácia Analyzoval aktuálnu situáciu na trhu práce	Ústne skúšanie	Ústne odpovede
Svet práce a trh práce	1	Názov predmetu	Žiak má:	Žiak		
Pojem trhu práce		Ekonomika Základy podnikania	Charakterizovať trh práce Popísať burzu práce	Charakterizoval trh práce Popísal burzu práce	Ústne skúšanie	Ústne odpovede
Ako sa uchádzať o zamestnanie	3	Názov predmetu	Žiak má:	Žiak		
Životopis Cvičenia – písanie životopisu Žiadosť o prijatie – motivačný list		Základy podnikania	Vytvoriť životopis Štylizovať motivačný list	Vytvoril životopis Štylizoval motivačný list	Písomné skúšanie	Písomná práca

Všeobecné pokyny hodnotenia:

Pri každom hodnotení tematického celku používame všeobecné kritériá a klasifikáciu uvedenú v tomto ŠkVP (pre jednotlivcov, skupinu, pre ústne a písomné práce). Príprava didaktických testov, cieľových otázok pre skupinovú prácu, písomné cvičenia a frontálne skúšanie pripravuje vyučujúci v rámci tematických

Viac ako peniaze

Učebné osnovy

Názov predmetu	Viac ako peniaze
Ročník	ISCED 2, ISCED 3
Časový rozsah výučby	0,5 hodina týždenne,
Stupeň vzdelania	ISCED 3 – vyššie sekundárne vzdelanie
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský

Charakteristika vyučovacieho predmetu

Voliteľný predmet viac ako peniaze, rozvíja u žiakov spôsobilosti, ktoré sú potrebné pre orientáciu v súčasnom finančnom svete. Žiaci majú možnosť nadobudnúť znalosti, schopnosti a rozvíjať hodnotové postoje potrebné k tomu, aby mohli efektívne reagovať na osobné udalosti v neustále sa meniacom ekonomickom prostredí.

Opodstatnenosť vzdelávania v oblasti finančnej gramotnosti úzko súvisí s potrebou pripraviť žiakov na jednotlivé etapy života jednotlivca a rodiny v spoločnosti, na ktoré mu súčasné rodinné prostredie a obsah vzdelávania neposkytuje dostatok podnetov a príležitostí. Obsah vzdelávania a ciele vyučovacieho predmetu nadväzujú na Národný štandard finančnej gramotnosti, z ktorého vyplývajú ciele a výkonové štandardy.

Zaradenie predmetu do vyučovania vytvára predpoklady pre naplnenie Národného štandardu finančnej gramotnosti.

Výučba bude realizovaná s podporou interaktívneho vzdelávacieho portálu, ktorý je prispôbený potrebám žiakov na úrovni ISCED 3. Osvojenie vedomostí a získanie spôsobilostí bude prebiehať formou online aplikácií, konkrétnych úloh z reálneho života, hier, cvičení, pracovných listov a aktivít realizovaných s konzultantom z finančnej inštitúcie. S podporou on-line vzdelávania bude mať žiak možnosť komunikovať na konkrétne témy s tútorom.

Ciele vyučovacieho predmetu

Predmet rozvíja schopnosť žiakov orientovať sa vo sfére peňazí, chápať potrebu zabezpečenia peňazí pre uspokojovanie životných potrieb, prijímať finančné rozhodnutia a finančnú zodpovednosť, plánovať tok peňazí a hospodáriť s nimi v každodenných životných situáciách.

Všeobecné ciele predmetu

Cieľom predmetu viac ako peniaze je, aby žiak vedel vysvetľovať príčiny a súvislosti z oblasti financií, kriticky a selektívne spracovávať informácie, diskutovať o nich a zaujímať k nim stanoviská. Žiak dokáže aplikovať vedomosti a zručnosti pri každodenných finančných rozhodnutiach a činnostiach.

Špecifické ciele predmetu

Žiak je schopný:

- porozumieť základným pojmom v oblasti sveta peňazí, vedieť ich používať,
- nájsť, kriticky vyhodnotiť a použiť finančné informácie,
- poznať základné pravidlá riadenia vlastných financií,
- naučiť sa rozoznávať riziká v riadení vlastných financií,
- stanoviť si finančné ciele a naplánovať si ich dosiahnutie,
- rozvíjať potenciál získania vlastného príjmu a schopnosť šetriť,

- vyhľadávať a efektívne používať finančné služby,
- plniť svoje finančné záväzky,
- porozumieť a orientovať sa v zabezpečovaní základných potrieb,
- vysvetliť význam financií v živote jedinca, rodiny a spoločnosti,
- byť schopný hodnotiť možnosti a úspešnosť vlastnej sebarealizácie,
- poznať príklady úspešných jednotlivcov a inšpirovať sa nimi na profesijnej ceste,
- vedie vysvetliť význam vzdelávania pre uplatnenie sa na trhu práce,
- poznať podmienky, vylučujúce neúspešnosť jednotlivca a rodiny,
- vysvetliť základné príčiny a prejavy chudoby a podstatu bohatstva,
- orientovať sa v oblasti finančných inštitúcií (banky, poisťovne a pod.),
- orientovať sa v problematike ochrany práv spotrebiteľa a byť schopný uplatňovať ich,
- vysvetliť vzťah morálky a peňazí a význam zodpovedného správania sa.

Výkonové štandardy

V súlade s Národným štandardom finančnej gramotnosti žiak dokáže:

- vysvetliť vzťah medzi zachovaním životných hodnôt a uspokojovaním životných potrieb,
- objasniť funkciu peňazí ako prostriedku na zabezpečenie potrieb človeka, rodiny,
- vyjadriť hodnotu vecí ako výsledku práce,
- pomenovať základné charakteristiky bohatstva a chudoby vo vzťahu k peniazom,
- popísať fungovanie jednotlivca a rodiny v ekonomickej oblasti,
- aplikovať zásady hospodárnosti v životných situáciách,
- robiť osobné finančné rozhodnutia na základe zváženia alternatív a nie byť za ne zodpovedný,
- nájsť a vyhodnotiť informácie z rozmanitých zdrojov,
- vyhľadať a uplatniť nástroje na ochranu spotrebiteľov,
- zosúladiť životné potreby jednotlivca a rodiny s možnosťami ich zabezpečenia,
- vysvetliť vzdelanostné a pracovné predpoklady z hľadiska uspokojovania životných potrieb,
- identifikovať zdroje osobných príjmov,
- opísať faktory ovplyvňujúce výšku čistej mzdy a možnosti zabezpečenia jedinca a rodiny,
- diskutovať s úspešnými osobnosťami vo finančnej oblasti a možnosti inšpirovať sa nimi,
- vypracovať osobný finančný plán a systém finančných záznamov,
- popísať spôsob používania rôznych metód platenia,
- uplatniť spotrebiteľské zručnosti pri rozhodovaní o nákupe,
- vysvetliť význam a možnosti príspevkov na darcovstvo a filantropiu,
- získať základné informácie o jednotlivých druhoch spotrebných úverov,
- identifikovať náklady a prínosy jednotlivých typov úverov,
- opísať spôsoby, ako sa vyhnúť problémom so zadlžením alebo ako ich zvládnuť,
- diskutovať o možnostiach a význame sporenia,
- vysvetliť možnosti investovania a význam investovania a budovania majetku,
- vysvetliť spôsob regulácie a dohľadu nad finančnými trhmi,
- vysvetliť pojem riziko, vedieť identifikovať základné druhy rizík,
- vysvetliť systém zabezpečenia jedinca a rodiny pre prípad nepriaznivej situácie a staroby,
- popísať možnosti poistenia a vysvetliť rozdiel medzi nimi,
- vysvetliť podstatu a význam poistenia.

Výchovno-vzdelávacie stratégie

Vo vyučovacom predmete viac ako peniaze, sú pre utváranie a rozvíjanie kľúčových kompetencií potrebných pre osobný rozvoj, spoločenské začlenenie a zamestnanosť a aktívne občianstvo využívané výchovné a **vzdelávacie stratégie**, ktoré žiakom umožňujú:

a) Spôsobilosti konať samostatne v spoločenskom a pracovnom živote

Absolvent má:

- logicky a reálne zdôvodňovať svoje názory, konania a rozhodnutia,
- porovnať formálne a neformálne pravidlá, zákonitosti, predpisy, sociálne normy, morálne zásady, vlastné a celospoločenské očakávania v systéme, v ktorom existuje,
- identifikovať priame a nepriame dôsledky svojej činnosti,
- vybrať si správne rozhodnutie a cieľ z rôznych možností,
- vysvetliť svoje životné plány, záujmy a predsavzatia,
- popísať svoje ľudské práva, popísať svoje povinnosti, záujmy, obmedzenia a potreby,
- definovať svoje ciele a prognózy,
- zdôvodňovať svoje argumenty, riešenia, potreby, práva, povinnosti a konanie.

b) Spôsobilosť interaktívne používať vedomosti, informačné a komunikačné technológie, komunikovať v materinskom a cudzom jazyku

Absolvent má:

- vyjadrovať sa správne v materinskom jazyku v písomnej a hovorenej forme,
- vyjadrovať sa spoľahlivo v cudzom jazyku v písomnej a hovorenej forme,
- riešiť matematické príklady a rôzne situácie,
- identifikovať, vyhľadávať, triediť a spracovať rôzne informácie a informačné zdroje,
- posudzovať vierohodnosť rôznych informačných zdrojov,
- hodnotiť kriticky získané informácie,
- formulovať, pozorovať, triediť a merať hypotézy,
- overovať a interpretovať získané údaje,
- pracovať s elektronickou poštou,
- pracovať s rôznymi pokročilejšími informačnými a komunikačnými technológiami.

b) Schopnosť pracovať v rôznorodých skupinách

Absolvent má:

- prejavíť empatiu a sebareflexiu,
- vyjadriť svoje pocity a korigovať negatívitu,
- motivovať pozitívne seba a druhých,

- ovplyvňovať ľudí (prehováranie, presvedčovanie),
- stanoviť priority cieľov,
- predkladať primerané návrhy na rozdelenie jednotlivých kompetencií a úloh pre ostatných členov tímu a posudzovať spoločne s učiteľom a s ostatnými, či sú schopní určené kompetencie zvládnuť,
- prezentovať svoje myšlienky, návrhy a postoje,
- diskutovať konštruktívne, aktívne predkladať progresívne návrhy a pozorne počúvať druhých,
- budovať a organizovať vyrovnanú a udržateľnú spoluprácu,
- uzatvárať jasné dohody,
- rozhodnúť o výbere správneho názoru z rôznych možností,
- analyzovať hranice problému,
- identifikovať oblasť dohody a rozporu,
- určovať najzávažnejšie rysy problému, rôzne možnosti riešenia, ich klady a zápory v danom kontexte aj v dlhodobějších súvislostiach, kritériá pre voľbu konečného optimálneho riešenia,
- spolupracovať pri riešení problémov s inými ľuďmi,
- pracovať samostatne a riadiť práce v menšom kolektíve,
- určovať vážne nedostatky a kvality vo vlastnom učení, pracovných výkonoch a osobnostnom raste,
- predkladať spolupracovníkom vlastné návrhy na zlepšenie práce, bez zaujatosti
- posudzovať návrhy druhých,
- prispievať k vytváraniu ústretových medziľudských vzťahov, predchádzať osobným konfliktom, nepodliehať predsudkom a stereotypom v prístupe k druhým.

Metódy vyučovania:

Pri vyučovaní predmetu viac ako peniaze sa budú využívať moderné interaktívne vyučovacie metódy zamerané na aktívne učenie sa žiakov v prepojení na praktické reálne životné situácie, ktoré vytvoria predpoklady vytváranie a korigovanie názorov žiakov a celoživotné učenie sa.

Pre dosiahnutie vzdelávacích cieľov sa bude využívať:

Heuristická metóda – orientovaná na osvojovanie všeobecných vedomostí a zručností, rozvoj logiky a tvorivosti – brainstorming, riešenie problémov, situačné a inscenačné metódy, diskusia, beseda.

Informačno-receptívna metóda – orientovaná na osvojovanie vedomostí - práca so vzdelávacím portálom, a materiálmi s reálnej praxe, s informáciami v periodikách a na internete a s učebným zdrojom.

Reproduktívna metóda – orientovaná na upevňovanie vedomostí, rozvoj pamäti a reproduktívneho myslenia - interaktívna prednáška, diskusia, beseda, exkurzia, brainstorming, myšlienkové mapy.

Problémový výklad – orientuje sa na logické riešenie problémov a rozvoj vedeckého myslenia po etapách - riešenie problémov, prípadové štúdie, diskusia, beseda, myšlienkové mapy.

Formy vyučovania:

Frontálna práca – so všetkými žiakmi učiteľ rieši jeden alebo viac problémov.

Individuálna práca – každý žiak pracuje individuálne, nezávisle od ostatných žiakov, učiteľ sleduje prácu žiakov pôsobí ako poradca alebo tútor.

Skupinová práca – trieda je rozdelená na skupiny podľa riešeného problému, skupiny si organizujú prácu samostatne, učiteľ pozoruje prácu skupín a pôsobí ako koordinátor, poradca alebo tútor.

Pri vyučovaní sa využívajú **didaktické zásady**:

názornosti a spájania teórie s praxou, primeranosti, sústavnosti a postupnosti, aktivity a uvedomelosti, vedeckosti (rešpektovania najnovších informácií), trvácnosti vedomostí a všestranného rozvoja poznávacích schopností žiakov.

Hodnotenie žiakov vychádza z aktuálneho metodického pokynu na hodnotenie a klasifikáciu žiakov.

V prípade, že predmet bude klasifikovaný, zohľadňuje sa nielen sumatívne, ale i formatívne hodnotenie. Hodnotenie a klasifikácia žiaka sa uskutočňuje ako priebežné hodnotenie a celkové hodnotenie. Priebežné hodnotenie bude postavené na plnení konkrétnych a splniteľných úloh so zameraním na diagnostikovanie a uplatňovanie osobného rozvoja žiaka, s možnosťou zažívať individuálny úspech a učiť sa na vlastných chybách, ktorých odstraňovanie napomáha rozvoju žiaka.

Stredná odborná škola obchodu a služieb, Ul. SNP 5, Zlaté Moravce

Odbor: 64 45 H kuchár
64 56 H kaderník
64 44 H čašník, servírka

Číslo vyuč. jednotky	Číslo temat. celku	Názov tematického celku, tém a rozvrh učiva	Prierezové témy
2	3	4	5
		Úvod do predmetu, vstupný test	
1.	I.	Peniaze	7
2.		Vznik peňazí, Vývoj slovenskej meny, Euromena	
		Hodnota peňazí, Korupcia	
3.	II.	Naše príjmy a výdavky	7
4.		Príjmy za prácu, príjmy z podnikania, príjmy od štátu	
		Štruktúra výdavkov rodiny, Práva spotrebiteľa	7
5.	III.	Riadenie osobných a rodinných financií	
6.		Finančné plánovanie	
		Rozpočet, Rodinný rozpočet, šetrenie	7
7.	IV.	Ako fungujú banky	
8.		Vznik banky, banky na Slovensku	
		Úrok, Možnosti uloženia peňazí, Možnosti požičania peňazí	7
9.	V.	Ako a čím platíme	
10.		Hotovostný platobný styk	
		Bezhotovostný platobný styk, Ochrana vkladov	7

11.	VI.	<u>Moderné bankové nástroje</u> Elektronické bankovníctvo, internetbanking	7
12.		Platobná karta, druhy platobných kariet	
13.	VII.	<u>Existuje niečo iné okrem peňazí?</u> Iné formy peňazí, Cenné papiere	7
14.	VIII	<u>Zadlžiť sa rozumne</u> Úver, spotrebiteľské úvery, podmienky získania úveru	7
15.		Použitie úverovej kalkulačky, RPMN	
16.	IX.	<u>Životné istoty a riziká</u> Rozdiel medzi sporením a investovaním	7

Názov predmetu	Spoločenská komunikácia
Časový rozsah výučby	1 hodina týždenne, druhý ročník 33 spolu, tretí ročník spolu 30
Ročník	druhý, tretí
Kód a názov študijného odboru	6456 H kaderník,6445 H kuchár,6444 H čašník ,servírka
Vyučovací jazyk	Slovenský jazyk

Charakteristika predmetu

Študijný predmet spoločenská komunikácia poskytne v rámci štátneho programu stredoškolského vzdelávania základný systém poznatkov z oblasti pravidiel spoločenských kontaktov. Umožňuje žiakom osvojiť si základné návyky spoločenského správania a vystupovania v rôznych pracovných aktivitách. Žiaci získajú vedomosti a kompetencie z oblastí ako sú: osobnosť človeka, socializácia, status, rola, morálka, sociálne skupiny, asertivita. Poznanie správania a prežívania človeka je dôležité pre formovanie citlivého vzťahu k iným. Toto poznanie je zároveň nevyhnutným predpokladom zodpovedného prístupu k celému okolitému svetu ako aj sebe samému. Študijný predmet spoločenská komunikácia umožňuje spoznať žiakom rôzne štýly komunikácie a využívať ich v živote ako aj v budúcej profesii. Rovnako pomáha vstúpiť mládeži sebaúctu, morálku, čistotu svedomia, sebaovládanie, uvedomovanie si nebezpečenstiev a následkov pri porušovaní morálneho kódexu a tiež udržiavanie mentálnej hygieny. Učí mladých ľudí aktívnemu počúvaniu, asertivite a aj metódam na zvládnutie a predchádzaniu stresovej záťaže. Základným poslaním predmetu je rozvíjať

emocionálnu (personálnu) inteligenciu a sociálno-emocionálne kompetencie žiakov a naučiť uplatňovať ich v rodinnom, partnerskom, manželskom a pracovnom živote.

Emocionálna inteligencia v sebe nesie vysokú úroveň zručností: emocionálnych (identifikovanie citov, prejavovanie citov, ovládanie emócií a impulzov, redukovanie stresu, uvedomovanie si rozdielov medzi citmi a činmi), kognitívnych (sebauvedomenie, zdravé sebahodnotenie a sebadôvera, chápanie postojov a názorov iných ľudí, chápanie noriem správania, používanie konštruktívnych postupov pri riešení problémov, efektívne riešenie konfliktov, pozitívny postoj k životu, využívanie správnych hodnôt a morálky) a behaviorálnych (poznávanie verbálnej a neverbálnej komunikácie, používanie techník aktívneho počúvania, konštruktívne reagovanie na kritiku, efektívne riešenie konfliktov a asertívne presadzovanie svojich názorov, odstraňovanie predsudkov a stereotypov v smere tolerancie odlišností).

Obsah predmetu / 33 hodín / sa odvíja od jeho cieľov a je členený v rámci štátneho programu do základných tematických okruhov.

Ciele vyučovacieho predmetu

Cieľom predmetu spoločenská komunikácia je poskytnúť žiakom súbor vedomostí a kompetencií o osobnosti človeka, morálke, socializácii, verbálnej a neverbálnej komunikácii. Poznať správanie a prežívanie človeka, formovať citlivý vzťah k iným. Naučiť žiakov zodpovednému prístupu k celému okolitému svetu ako aj sebe samému. Učivo im má formovať logické myslenie, rozvíjať vedomosti, zručnosti a kompetencie využiteľné aj v ďalšom vzdelávaní a občianskom živote.

Cieľom predmetu je:

- odhadnúť emocionálny stav a spôsoby reagovania druhého človeka (jeho pocity, city, temperamentálne črty, spôsoby riešenia krízových situácií a i.),
- vcítiť sa do položenia iného človeka, vedieť, čo prežíva, ako pociťuje preňho stresovú situáciu, byť k nemu empatický, suportívny, tolerantný,
- poznať a uvedomiť si svoje osobnostné vlastnosti, temperament, reagovanie a správanie v bežnej situácii, ale aj v situácii záťaže, stresu, kríze,
- naučiť sa efektívne riešiť bežný partnerský, rodinný a pracovný konflikt (s jedincami rôzneho veku, pohlavia, vzdelania, osobnostných čŕt, ale aj konflikt s podriadenými a kolegami)
- rozpoznať únikové, agresívne a asertívne prejavy správania a reagovania u iných osôb a sám byť schopný reagovať neagresívne aj v situácii záťaže, stresu, kríze na pracovisku,
- naučiť sa presadzovať svoje požiadavky, návrhy, názory, postoje asertívne, tak, aby som druhých nezraňoval,

- lepšie odhadnúť a poznať neverbálne prejavy komunikácie druhých, na základe neverbálnych prejavov správania poznať, čo druhý prežíva, aké má pocity, emócie, ako bude v najbližšej dobe reagovať,
- úspešne zvládnuť vyjednávanie s podriadeným, nadriadeným, kolegom,
- naučiť sa predchádzať agresívnym a únikovým formám správania a konania v súkromných aj pracovných jednaní a činnostiach a vedieť riešiť šikanovanie a mobbing vo vzťahoch na pracovisku,
- tolerovať názory, správanie a prežívanie iných, s ohľadom na ich vek, pohlavie, vzdelanie, národnú, národnostnú, etnickú, politickú, náboženskú príslušnosť a na ich osobnostné charakteristiky.

Prehľad výchovných a vzdelávacích stratégií:

Vo vyučovacom predmete chémia využívame pre utváranie a rozvíjanie nasledujúcich kľúčových kompetencií výchovné a vzdelávacie stratégie, ktoré žiakom umožňujú:

Schopnosti riešiť problémy

- rozpoznávať problémy v priebehu ich vzdelávania využívaním všetkých metód a prostriedkov, ktoré majú v danom okamihu k dispozícii ,
- vyjadriť alebo formulovať (jednoznačne) problém, ktorý sa objaví pri ich vzdelávaní,
- hľadať, navrhovať alebo používať ďalšie metódy, informácie alebo nástroje, ktoré by mohli prispieť k riešeniu daného problému, pokiaľ doteraz používané metódy, informácie a prostriedky nevedli k cieľu,
- posudzovať riešenie daného problému z hľadiska jeho správnosti, jednoznačnosti alebo efektívnosti a na základe týchto hľadísk prípadne porovnávať aj rôzne riešenia daného problému,
- korigovať nesprávne riešenia problému,
- používať osvojené metódy riešenia problémov aj v iných oblastiach vzdelávania žiakov, pokiaľ sú dané metódy v týchto oblastiach aplikovateľné.

Spôsobilosti využívať informačné technológie

- získavať informácie v priebehu ich odborného vzdelávania využívaním všetkých metód a prostriedkov, ktoré majú v danom okamihu k dispozícii,
- zhromažďovať, triediť, posudzovať a využívať informácie, ktoré by mohli prispieť k riešeniu daného problému alebo osvojiť si nové poznatky.

-

Stratégia vyučovania

Pri vyučovaní sa budú využívať nasledovné metódy a formy vyučovania

Názov tematického celku	Stratégia vyučovania	
	Metódy	Formy práce
2. ročník	2. ročník	2. ročník
Úvodná hodina	Informačnéreceptívna - výklad Reproduktívna – riadený rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	
Osobnosť	Informačnéreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou
Jednotlivec a komunikácia	Informačnéreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou
Spoločenský kontakt	Informačnéreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou
Konflikty – riešenie konfliktov	Informačnéreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou

Učebné zdroje

Na podporu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:

Odborná literatúra:

Ďalšie: internet, časopisy

Didaktická technika: dataprojektor, PC, tabuľa, interaktívna tabuľa, videotechnika

ROZPIS UČIVA PREDMETU: <u>Spoločenská komunikácia</u>						
Názov tematického celku vrátane tém	Hodiny	Medzipredmetové vzťahy	Očakávané vzdelávacie výstupy (VV)	Kritériá hodnotenia (KH VV)	Metódy hodnotenia	P h
			Žiak má:	Žiak:		
Úvodná hodina Oboznámenie s obsahom	1	Psychológia	Poznať význam psychológie a spoločenskej výchovy	Poznal význam psychológie a spoločenskej výchovy		Ú o
Osobnosť Všeobecná charakteristika osobnosti Štruktúra osobnosti Vlastností osobnosti potreby Vlastnosti osobnosti záujmy, zvyky Vlastnosti osobnosti, charakter Poznávanie a hodnotenie osobnosti	6	Psychológia	Spoznať náplň psychológie Osvojiť si charakteristiku osobnosti, štruktúru a vlastnosti osobnosti a jej poznávanie	Spoznať náplň psychológie Osvojil si charakteristiku osobnosti, štruktúru, štruktúru a vlastnosti osobnosti a jej poznávanie		Ú o
Jednotlivec a komunikácia Stres v komunikácii Zvládnutie stresových situácií Spoločenská etika Spoločenské vystupovanie Spoločenské správanie Spoločenské konanie Rétorika, slová slovná zásoba Rétorika, technika reči, artikulácia Príprava prejavu	9	Etická výchova	Vedieť vyriešiť stresové situácie Ovládať Spoločenskú etiku, Vystupovanie, správanie Rétoriku	Vie vyriešiť stresové situácie Ovláda Spoločenskú etiku, Vystupovanie, správanie Rétoriku		Ú o Ú o
Spoločenský kontakt Komunikácia Komunikačný proces Sociálna komunikácia a jej bariéry	9	Etická výchova Psychológia Občianska náuka	Osvojiť si komunikáciu, jej spôsoby verbálnej a neverbálnej komunikácie	Osvojil si komunikáciu, jej spôsoby verbálnej a neverbálnej komunikácie		P o

<p>Spôsoby komunikácie</p> <p>Verbálna komunikácia</p> <p>Charakter verbálnej komunikácie, asertívne správanie</p> <p>Neverbálna komunikácia</p> <p>Druhy neverbálnej komunikácie</p> <p>Komunikácia na pracovisku, správanie k nadriadeným</p> <p>Konflikty – riešenie konfliktov</p> <p>Pojem a rozdelenie konfliktov</p> <p>Intrapersonálne konflikty</p> <p>Členenie konfliktov podľa zdrojov</p> <p>Interpersonálne konflikty, štádiá konfliktu</p> <p>Dôsledky konfliktu, dôvody vzniku konfliktu</p> <p>Spôsoby riešenia konfliktov</p> <p>Stratégie riešenia konfliktov</p> <p>Autoritatívne a alternatívne spôsoby riešenia konfliktov</p>	8	Psychológia	<p>a druhy komunikácie,</p> <p>Poznať rozdelenie a členenie konfliktov, ich dôsledky dôvody vzniku, spôsoby a stratégie riešenia</p> <p>Poznať autoritatívne a alternatívne spôsoby riešenia problémov</p>	<p>a druhy komunikácie,</p> <p>Pozná rozdelenie a členenie konfliktov, ich dôsledky dôvody vzniku, spôsoby a stratégie riešenia</p> <p>Pozná autoritatívne a alternatívne spôsoby riešenia problémov</p>		
--	---	-------------	--	--	--	--

Názov tematického celku	Stratégia vyučovania	
	Metódy	Formy práce
3. ročník	3. ročník	3. ročník
Organizovanie pracovných podujatí	<p>Informačnoreceptívna - výklad</p> <p>Reproduktívna – riadený rozhovor</p> <p>Heuristická - rozhovor, riešenie úloh</p>	
Obchodné rokovania	<p>Informačnoreceptívna - výklad</p> <p>Reproduktívna – rozhovor</p> <p>Heuristická - rozhovor, riešenie úloh</p>	<p>Frontálna výučba</p> <p>Frontálna a individuálna práca žiakov</p> <p>Skupinová práca žiakov</p> <p>Práca s knihou</p>
Starostlivosť o hostí	<p>Informačnoreceptívna - výklad</p> <p>Reproduktívna – rozhovor</p> <p>Heuristická - rozhovor, riešenie úloh</p>	<p>Frontálna výučba</p> <p>Frontálna a individuálna práca žiakov</p> <p>Skupinová práca žiakov</p> <p>Práca s knihou</p>

Interkultúrna komunikácia	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou
----------------------------------	--	--

Učebné zdroje

Na podporu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:

Odborná literatúra:

Ďalšie: internet, časopisy

Didaktická technika: dataprojektor, PC, tabuľa, interaktívna tabuľa, videotechnika

ROZPIS UČIVA PREDMETU: <u>Spooločenská komunikácia</u>					
Názov tematického celku vrátane tém	Hodiny	Medzipredmetové vzťahy	Očakávané vzdelávacie výstupy (VV)	Kritériá hodnotenia (KH VV)	Metódy hodnotenia
			Žiak má:	Žiak:	

<p>Organizovanie pracovných podujatí Opakovanie učiva z 2. ročníka Organizovanie a plánovanie pracovných podujatí Príprava a zabezpečovanie podujatí Realizácia a priebeh podujatí Druhy pracovných podujatí a ich priebeh Konferencia, porada, diskusia, debata</p>	6	<p>Ekonomika Stolovanie</p>	<p>Poznať plánovanie pracovných podujatí</p> <p>Poznať prípravu a ich zabezpečenie</p> <p>Vedieť druhy a priebeh pracovných podujatí</p>	<p>Poznať plánovanie pracovných podujatí</p> <p>Pozná prípravu a ich zabezpečenie</p> <p>Ovláda druhy a priebeh pracovných podujatí</p>	<p>Ústne individuálne skúšanie</p> <p>Ústne individuálne skúšanie</p> <p>Ústne individuálne skúšanie Ústne individuálne skúšanie</p>
<p>Obchodné rokovania Všeobecné zásady rokovania Typy obchodných rokovaní Príprava obchodných rokovaní Priebeh obchodného rokovania Vyjednávací fáza Záznamy o obchodnom rokovaní</p>	6	<p>Etická výchova Psychológia Stolovanie</p>	<p>Vedieť všeobecné zásady a typy obchodných rokovaní</p> <p>Poznať prípravu a priebeh obchodných rokovaní</p>	<p>Ovláda všeobecné zásady a typy obchodných rokovaní</p> <p>Pozná prípravu a priebeh obchodných rokovaní</p>	<p>Písomné skúšanie</p> <p>Ústne individuálne skúšanie</p>
<p>Starostlivosť o hostí Pozvánky a vizitky Prijímanie návštev a stolovanie Zhrnutie a systematizácia Zasadací poriadok Menu a podávanie nápojov Spoločenské podujatia – recepcia Banket a raut Kokteil a pracovný obed</p>	8		<p>Vedieť zostaviť pozvánky a vizitky</p> <p>Osvojiť si zasadací poriadok a jeho kritériá</p> <p>Vedieť zostaviť menu a podávanie nápojov na spoločenských podujatiach</p>	<p>Ovláda zostaviť pozvánky a vizitky</p> <p>Osvojil si zasadací poriadok a jeho kritériá</p> <p>Vie zostaviť menu a podávanie nápojov na spoločenských podujatiach</p>	<p>Ústne individuálne skúšanie</p> <p>Ústne individuálne skúšanie</p> <p>Ústne individuálne skúšanie</p>
<p>Interkultúrna komunikácia Národná mentalita Komunikácia s cudzincami Kultúrne odlišnosti Práca v zahraničí Sprostredkovanie</p>	10	<p>Psychológia Sociológia</p>	<p>Ovládať komunikáciu s cudzincami</p> <p>Osvojiť si</p>	<p>Ovláda komunikáciu s cudzincami</p> <p>Osvojil si</p>	<p>Ústne individuálne skúšanie</p>

práce v zahraničí Nástrahy pri sprostredkovaní práce v zahraničí Dovolenka v zahraničí Konzulárne zastupiteľstvo Zhrnutie a systematizácia Záverečná klasifikácia vedomostí			vedomosti a postup pri sprostredkovaní si práce v zahraničí	vedomosti a postup pri sprostredkovaní si práce v zahraničí	Písomné skúšanie
---	--	--	---	---	---------------------

Názov predmetu	Potraviny a výživa
Časový rozsah výučby	1.r. – 1 hodina týždenne, spolu 33 hodín 2.r. – 1 hodina týždenne, spolu 33 hodín 3.r. – 1 hodina týždenne, spolu 30 hodín
Ročník	prvý, druhý, tretí
Kód a názov učebného odboru	6445 H kuchár 6444 H čašník, servírka
Vyučovací jazyk	slovenský jazyk

Charakteristika predmetu

Potraviny a výživa je základným odborným teoretickým predmetom žiakov v učebnom **odbore 6445 H kuchár** a súvisí so všetkými vyučovacími predmetmi, najmä s predmetom technológia prípravy pokrmov, stolovanie a s odborným výcvikom. Vyučujúci kladie dôraz na nevyhnutnosť dodržiavania zásad hygieny pri manipulácii s potravinami, ich preprave, spracovaní a skladovaní. Žiakov upozorňuje na dodržiavanie technologickej disciplíny a zásad racionálnej výživy. Nevyhnutná je spolupráca s učiteľmi odborných predmetov a spolupráca vyučujúceho s majstrom odbornej výchovy.

V prvom ročníku sa žiaci oboznámia so zložením a úlohou tráviaceho systému, základnými pojmami z oblasti potravín a výživy. Spoznajú význam materiálovo spotrebných noriem a základných živín. Získajú vedomosti o druhoch stravy, zložení ovocia, zeleniny, zemiakov, strukovín a výrobkoch. Oboznámia sa so zásadami skladovania potravín. V druhom ročníku si osvoja poznatky o obilninách, sladidlách, mlieku, mliečnych výrobkoch, koreninách, pochutinách, tukoch, mäsových výrobkoch, ich zložení a skladovaní. V treťom ročníku získajú poznatky o nápojoch, ich druhoch, zložení a skladovaní.

Ciele vyučovacieho predmetu

Cieľom vyučovacieho predmetu potraviny a výživa je poskytnúť žiakom základné vedomosti o jednotlivých druhoch potravín a nápojov, ich akosti, zložení a skladovaní. Úlohou je oboznámiť žiakov s druhmi potravín, s chybami, s biologickou a energetickou hodnotou potravín a so zásadami pri ich skladovaní. Viest' žiakov k propagovaniu správnej racionálnej výživy, k hospodárnemu využívaniu potravín, k dodržiavaniu hygienických a bezpečnostných predpisov pri manipulácii s potravinami.

Prehľad výchovných a vzdelávacích stratégií:

Vo vyučovacom predmete potraviny a výživa využívame pre utváranie a rozvíjanie nasledujúcich kľúčových kompetencií výchovné a vzdelávacie stratégie, ktoré žiakom umožňujú:

Schopnosti riešiť problémy

- rozpoznávať problémy v priebehu ich vzdelávania využívaním všetkých metód a prostriedkov, ktoré majú v danom okamihu k dispozícii (pozorovanie, degustovanie a pod.),
- vyjadriť alebo formulovať (jednoznačne) problém, ktorý sa objaví pri ich vzdelávaní,
- hľadať, navrhovať alebo používať ďalšie metódy, informácie alebo nástroje, ktoré by mohli prispieť k riešeniu daného problému, pokiaľ doteraz používané metódy, informácie a prostriedky nevedli k cieľu,
- posudzovať riešenie daného problému z hľadiska jeho správnosti, jednoznačnosti alebo efektívnosti a na základe týchto hľadísk prípadne porovnávať aj rôzne riešenia daného problému,
- korigovať nesprávne riešenia problému,
- používať osvojené metódy riešenia problémov aj v iných oblastiach vzdelávania žiakov, pokiaľ sú dané metódy v týchto oblastiach aplikovateľné.

Spôsobilosti využívať informačné technológie

- získavať informácie v priebehu ich odborného vzdelávania využívaním všetkých metód a prostriedkov, ktoré majú v danom okamihu k dispozícii,
- zhromažďovať, triediť, posudzovať a využívať informácie, ktoré by mohli prispieť k riešeniu daného problému alebo osvojiť si nové poznatky

•

Stratégia vyučovania

Pri vyučovaní sa budú využívať nasledovné metódy a formy vyučovania:

Názov tematického celku	Stratégia vyučovania	
	Metódy	Formy práce
1. ročník		
1.Fyziológia ľudského tela	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna - rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou

2. Potraviny a hodnota potravín	Informačnéreceptívna - výklad Reproduktívna - rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou
3. Zásady správnej výživy	Informačnéreceptívna - výklad Reproduktívna - rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou
4. Ovocie, zelenina, zemiaky, strukoviny	Informačnéreceptívna - výklad Reproduktívna - rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou
2. ročník		
1. Obilniny	Informačnéreceptívna - výklad Reproduktívna - rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou
2. Sladidlá	informačnéreceptívna - výklad Reproduktívna - rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou
3. Mlieko a výrobky z mlieka	Informačnéreceptívna - výklad Reproduktívna - rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou
4. Koreniny a pochutiny	Informačnéreceptívna - výklad Reproduktívna - rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou

5. Tuky a vajcia	Informačnéreceptívna - výklad Reproduktívna - rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou
6. Mäso a mäsové výrobky	Informačnéreceptívna - výklad Reproduktívna - rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou

3. ročník		
Nápoje	Informačnéreceptívna - výklad Reproduktívna - rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou

Učebné zdroje

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:

Jurgová O., Úradníčková J.: Pochutiny a nápoje. SPN Bratislava 2005

Schaller R., Forró A., Kružliak P.: Potraviny a nápoje. SPN Bratislava 2004

Šimončíč R., Kružliak P.: Výživa. SPN Bratislava 1991

Ďalšie zdroje:

- odborné časopisy: Gastro, Minutka,
- internet,
- CD, ilustrácie a ukážky potravín, nápojov a výrobkov

Didaktická technika

- dataprojektor,
- PC, tabuľa,
- videotechnika,
- interaktívna tabuľa

ROZPIS UČIVA PREDMETU: POTRAVINY A VÝŽIVA			Ročník: prvý 1 hodina týždenne, spolu 33 vyučovacích hodín	
Názov tematického celku vrátane tém	Hodiny	Medzipredmetové vzťahy	Očakávané vzdelávacie výstupy	Kritériá hodnotenia
Fyziológia ľudského tela	5	Názov predmetu	Žiak má:	Žiak
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Látkové zloženie ľudského tela ➤ Zloženie tráviacej sústavy ➤ Trávenie a vstrebávanie živín ➤ Úloha pečene pri trávení ➤ Úloha žlčníka pri trávení 		Odborný výcvik Technológia Potraviny a výživa Stolovanie	Vedieť látkové zloženie tela Popísať tráviacu sústavu Definovať trávenie a vstrebávanie živín Popísať úlohu pečene a žlčníka pri trávení	Vedel látkové zloženie te Popísal tráviacu sústavu Definoval trávenie a vstrebávanie živín Popísal úlohu pečene a pri trávení
Potraviny a hodnota potravín	13		Žiak má:	Žiak
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Rozdelenie požívatín ➤ Rozdelenie živín ➤ Základné pojmy z potravín ➤ Bielkoviny, význam, druhy 		Odborný výcvik Technológia Potraviny a výživa	Vymenovať rozdelenie požívatín Vedieť základné pojmy z potravín	Vymenoval rozdelenie požívatín Vedel základné pojmy z potravín

<ul style="list-style-type: none"> ➤ Zdroje bielkovín ➤ Sacharidy, význam, druhy, zdroje ➤ Tuky, význam, druhy, zdroje ➤ Vitamíny, význam delenie, ➤ Zdroje, vitamínov ➤ Minerálne látky význam zdroje ➤ Uskladnenie a konzervovanie potravín ➤ Hygiena pri práci s potravinami ➤ Systém kritických kontrolných bodov 		Stolovanie	<p>Vedieť význam, druhy a zdroje bielkovín a sacharidov</p> <p>Vedieť význam, druhy, zdroje tukov, vitamínov</p> <p>Vedieť rozdelenie , zdroje minerálnych látok</p> <p>Popísať uskladnenie a konzervovanie potravín</p>	<p>Vedel význam, druhy a bielkovín a sacharidov</p> <p>Vedel význam, druhy, tukov, vitamínov</p> <p>Vedel rozdelenie , zdroje minerálnych látok</p> <p>Popísal uskladnenie a konzervovanie potravín</p>
Zásady správnej výživy	6		Žiak má:	Žiak
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Racionálna výživa , jej význam ➤ Druhy stravy ➤ Liečebná výživa, pojem, význam ➤ Zásady liečebnej výživy ➤ Druhy diét ➤ Charakteristika diét 		Odborný výcvik Technológia Potraviny a výživa Stolovanie	<p>Charakterizovať racionálnu výživu</p> <p>Vymenovať druhy stravy</p> <p>Definovať liečebnú výživu, význam</p> <p>Vymenovať a charakterizovať druhy diét</p>	<p>Charakterizoval racionálnu výživu</p> <p>Vymenoval druhy stravy</p> <p>Definoval liečebnú výživu, význam</p> <p>Vymenoval a charakterizoval druhy diét</p>
Ovocie, zelenina strukoviny, zemiaky	9		Žiak má:	Žiak
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ovocie význam, zloženie, druhy ➤ Výrobky z ovocia ➤ Zelenina, význam, zloženie, druhy ➤ Výrobky a konzervovanie zeleniny ➤ Zemiaky, strukoviny ➤ Huby, mak ➤ MSN . charakteristika ➤ MSN –význam obsah ➤ MSN – druhy a použitie v praxi 		Odborný výcvik Technológia Potraviny a výživa Stolovanie	<p>Vedieť rozdelenie, význam, zloženie ovocia</p> <p>Vymenovať rozdelenie, význam , zloženie zeleniny</p> <p>Charakterizovať zemiaky, strukoviny</p> <p>Charakterizovať mak, huby</p> <p>Popísať MSN, význam, použitie</p>	<p>Vedel rozdelenie, význam, zloženie ovocia</p> <p>Vymenoval rozdelenie, význam , zloženie zeleniny</p> <p>Charakterizoval zemiaky, strukoviny</p> <p>Charakterizoval mak, huby</p> <p>Popísal MSN, význam, použitie</p>

ROZPIS UČIVA PREDMETU: POTRAVINY A VÝŽIVA			Ročník: druhý 1 hodina týždenne, spolu 33 vyučovacích hodín	
Názov tematického celku vrátane tém	Hodiny	Medzipredmetové vzťahy	Očakávané vzdelávacie výstupy	Kritériá hodnotenia
Obilniny	4	Názov predmetu	Žiak má:	Žiak
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Obilniny, význam , zloženie, druhy ➤ Mletie obilia, múky ➤ Cestoviny ➤ Pekárske výrobky 		Odborný výcvik Technológia Potraviny a výživa Stolovanie	<p>Vedieť význam , zloženie a druhy obilnín</p> <p>Popísať postup mletia obilia</p> <p>Definovať čo sú to cestoviny a pekárske výrobky</p>	<p>Vedel význam , zloženie a druhy obilnín</p> <p>Popísal postup mletia obilia</p> <p>Definoval, čo sú to cestoviny a pekárske výrobky</p>
Sladidlá	2		Žiak má:	Žiak
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Cukor, med, význam, druhy , skladovanie ➤ Náhradné sladidlá 		Odborný výcvik Technológia Potraviny a výživa Stolovanie	<p>Vedieť popísať cukor, med - jeho význam, zloženie</p> <p>Definovať náhradné sladidlá</p>	<p>Vedel popísať cukor, jeho význam, zloženie</p> <p>Definoval náhradné sladidlá</p>
Mlieko výrobky z mlieko	5		Žiak má:	Žiak

<ul style="list-style-type: none"> ➤ Mlieko, význam, zloženie ➤ Druhy a úpravy mlieka ➤ Syry, význam, delenie ➤ Výrobky z ovčieho syra ➤ Maslo, smotana 		Odborný výcvik Technológia Potraviny a výživa Stolovanie	Charakterizovať význam a zloženie mlieka Vedieť popísať druhy a spôsoby úpravy mlieka Definovať a popísať maslo, smotanu	Charakterizoval význam a zloženie mlieka Vedel popísať druhy a spôsoby úpravy mlieka Definoval a popísať maslo, smotanu
Koreniny a pochutiny	5		Žiak má:	Žiak
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Koreniny, význam, delenie ➤ Koreninové zmesi, polievkové prípravky ➤ Soľ, ocot ➤ Káva, čaj ➤ Kakao, čokoláda 		Odborný výcvik Technológia Potraviny a výživa Stolovanie	Vedieť vymenovať koreniny Vedieť vymenovať koreninové zmesi Charakterizovať soľ, ocot Charakterizovať a popísať kakao, čaj, kávu	Vedel vymenovať koreniny Vedel vymenovať koreninové zmesi Charakterizoval soľ, ocot Charakterizoval a popísať kakao, čaj, kávu
Tuky a vajcia	2		Žiak má:	Žiak
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Vajcia, zloženie, druhy ➤ Tuky, druhy tukov, výrobky z nich 		Odborný výcvik Technológia Potraviny a výživa Stolovanie	Vedieť definovať druhy a zloženie vajec Vymenovať tuky a výrobky z nich	Vedel definovať druhy a zloženie vajec Vymenoval tuky a výrobky z nich
Mäso a mäsové výrobky	15		Žiak má:	Žiak
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Mäso, význam, zloženie, delenie mäsa ➤ Hovädzie mäso, charakteristika, akostné triedy ➤ Použitie HM ➤ Teľacie mäso, charakteristika, akostné triedy ➤ Použitie TM ➤ Bravčové mäso, charakteristika, akostné triedy ➤ Použitie BM ➤ Baranie mäso, delenie, použitie ➤ Kanské, jahňacie, kozľacie mäso ➤ Kostí krv, črevá, vnútornosti ➤ Mäsové výrobky ➤ Hydina, charakteristika, delenie ➤ Zverina, charakteristika ➤ Ryby, delenie, charakteristika ➤ Použitie rýb a hydiny 		Odborný výcvik Technológia Potraviny a výživa Stolovanie	Definovať mäso, zloženie, delenie Popísať hovädzie mäso, akostné triedy, použitie Popísať teľacie mäso, akostné triedy Popísať bravčové mäso, akostné triedy, použitie Definovať baranie mäso	Definoval mäso, zloženie, delenie Popísal hovädzie mäso, akostné triedy, použitie Popísal teľacie mäso, akostné triedy Popísal bravčové mäso, akostné triedy, použitie Definoval baranie mäso

ROZPIS UČIVA PREDMETU: POTRAVINY A VÝŽIVA

Ročník: tretí
1 hodina týždenne, spolu 30 vyučovacích hodín

Názov tematického celku vrátane tém	Hodiny	Medzipredmetové vzťahy	Očakávané vzdelávacie výstupy	Kritériá hodnotenia
Nápoje		Názov predmetu	Žiak má:	Žiak
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Nápoje význam, delenie ➤ Minerálna voda, delenie ➤ Charakteristika, použitie minerálnych vôd ➤ Ovocné šťavy, koncentráty ➤ Limonády, sirupy ➤ Špeciálne a výživné nápoje ➤ Charakteristika špeciálnych nápojov ➤ Pivo, história, suroviny ➤ Charakteristika piva, druhy ➤ Výroba piva ➤ Stupňovitosť piva ➤ Chyby a skladovanie piva ➤ Víno, zloženie, vinohradnícke oblasti ➤ Výroba hroznového vína ➤ Choroby, chyby, skladovanie vína ➤ Základné delenie vína ➤ Údaje na etikete ➤ Tokajské vína, výroba, charakteristika, druhy ➤ Výroba šumivého vína ➤ Výroba šampanského a perlivého vína ➤ Korenené a likérové vína ➤ Lieh, výroba, druhy ➤ Liehoviny, delenie, ich charakteristika ➤ Výroba kávy ➤ Miešané nápoje, delenie, druhy ➤ Príprava miešaných nápojov ➤ Význam a história MN ➤ Použitie MN ➤ Suroviny na MN 		Odborný výcvik Technológia Potraviny a výživa	Definovať význam a delenie nápojov Popísať delenie a použitie minerálnych vôd Charakterizovať ovocné šťavy, koncentráty, limonády, sirupy, výživné nápoje Vedieť popísať suroviny na výrobu piva Vedieť definovať druhy piva a výrobu Vedieť stupňovitosť piva Popísať chyby a skladovanie piva Vedieť definovať víno, vinohradnícke oblasti Vedieť vymenovať chyby a choroby vína Vedieť údaje na etikete Vedieť popísať výrobu tokajského vína, charakteristiku, druhy Definovať výrobu šampanského, šumivého, perlivého vína Vedieť popísať korenené a likérové vína Vedieť popísať výrobu liehu, druhy, charakteristiku liehovín Vedieť výrobu kávy Charakterizovať MN, suroviny, druhy, význam a prípravu	Definoval význam a nápojov Popísal delenie a minerálnych vôd Charakterizoval ovocné koncentráty, limonády, výživné nápoje Vedel popísať suroviny na výrobu piva Vedel definovať druhy výrobu Vedel stupňovitosť piva Popísať chyby a skladovanie piva Vedel definovať vinohradnícke oblasti Vedel vymenovať choroby vína Vedel popísať tokajského charakteristiku, druhy Definoval šampanského, šumivého, perlivého vína Vedel popísať korenené a likérové vína Vedel popísať výrobu liehu, druhy, charakteristiku liehovín Vedel výrobu kávy Charakterizoval MN, suroviny, význam a prípravu

Technológia

Názov predmetu	TECHNOLÓGIA
Časový rozsah výučby	1.r. - 1,5 hodiny týždenne, spolu 50 vyučovacích hodín 2.r. - 2 hodiny týždenne, spolu 66 hodín 3.r. - 2,5 hodiny týždenne spolu 75 hodín
Ročník	prvý, druhý, tretí
Kód a názov učebného odboru	6445 H kuchár 6444 H čašník, servírka
Vyučovacia jazyk	slovenský jazyk

Charakteristika predmetu

Technológia je základným odborným teoretickým predmetom žiakov v učebnom odbore 6445 H kuchár a súvisí najmä s odbornými vyučovacimi predmetmi, s predmetom potraviny a výživa, odborný výcvik a hospodárske výpočty. Vyučujúci kladie dôraz na nevyhnutnosť dodržiavania zásad bezpečnosti a hygieny pri práci, na dodržiavanie technologickej disciplíny a zásad racionálnej výživy. Nevyhnutná je spolupráca s učiteľmi odborných predmetov a spolupráca vyučujúceho s majstrom odbornej výchovy.

V prvom ročníku sa preberú hygienické požiadavky pri príprave pokrmov, zásady bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. Žiaci získajú vedomosti o predbežnej úprave pokrmov a o základných technologických postupoch prípravy pokrmov. Naučia sa technologické postupy prípravy polievok, vložiek, závariek do polievok, omáčok, príloh a bezmäsitých pokrmov..

V druhom ročníku si žiaci osvoja vedomosti o technologických postupoch o príprave hotových jedál z hovädzieho, teľacieho, bravčového, baranieho, a mletého mäsa

V treťom ročníku sa naučia technologické postupy prípravy pokrmov zo zveriny, pokrmov studenej kuchyne, jedál na objednávku a reštauračných múčnikov. Budú ovládať prácu s materiálno spotrebnými normami, výpočet spotreby surovín, zostavu jedálneho lístka a menu s prihliadnutím na zásady racionálnej výživy.

Ciele vyučovacieho predmetu

Cieľom vyučovacieho predmetu technológia v učebnom odbore 6445 H kuchár je poskytnúť žiakom súbor vedomostí, zručností a kompetencií o technologických postupoch a činnostiach spojených s prípravou pokrmov, rozvíjať vedomosti, logické myslenie, zručnosti a kompetencie, ktoré možno využiť pri ďalšom vzdelávaní, na odbornom výcviku, v praxi. Žiaci sa naučia pripravovať pokrmy podľa základných receptúr, dodržiavať technologické postupy s dôrazom na hygienické požiadavky a zásady bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, hospodárne využívať suroviny, zariadenie a zdroje energie. Žiaci budú ovládať tvorbu jedálneho lístka a menu s prihliadnutím na zásady racionálnej výživy.

Prehľad výchovných a vzdelávacích stratégií:

Vo vyučovacom predmete technológia využívame pre utváranie a rozvíjanie nasledujúcich kľúčových kompetencií výchovné a vzdelávacie stratégie, ktoré žiakom umožňujú:

Schopnosti riešiť problémy

- rozpoznávať problémy v priebehu ich vzdelávania využívaním všetkých metód a prostriedkov, ktoré majú v danom okamihu k dispozícii (pozorovanie, degustovanie a pod.),
- vyjadriť alebo formulovať (jednoznačne) problém, ktorý sa objaví pri ich vzdelávaní,
- hľadať, navrhovať alebo používať ďalšie metódy, informácie alebo nástroje, ktoré by mohli prispieť k riešeniu daného problému, pokiaľ doteraz používané metódy, informácie a prostriedky nevedli k cieľu,
- posudzovať riešenie daného problému z hľadiska jeho správnosti, jednoznačnosti alebo efektívnosti a na základe týchto hľadísk prípadne porovnávať aj rôzne riešenia daného problému,
- korigovať nesprávne riešenia problému,
- používať osvojené metódy riešenia problémov aj v iných oblastiach vzdelávania žiakov, pokiaľ sú dané metódy v týchto oblastiach aplikovateľné.

Spôsobilosti využívať informačné technológie

- získavať informácie v priebehu ich odborného vzdelávania využívaním všetkých metód a prostriedkov, ktoré majú v danom okamihu k dispozícii,

zhromažďovať, triediť, posudzovať a využívať informácie, ktoré by mohli prispieť k riešeniu daného problému alebo osvojiť si nové poznatky

Stratégia vyučovania

Pri vyučovaní sa budú využívať nasledovné metódy a formy vyučovania:

Názov tematického celku	Stratégia vyučovania	
	Metódy	Formy práce
1. ročník		
1. Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna - rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou
2. Hygienické požiadavky pri príprave pokrmov	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna - rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou
3. Predbežné úpravy potravín rastlinného a živočíšneho pôvodu	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna - rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou
4. Základné tepelné úpravy potravín	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna - rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou
5. Polievky – technologický postup prípravy polievok, vložiek a závariek	informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna - rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou
6. Technologický postup prípravy príloh a doplnkov k jedlám	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna - rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou
7. Omáčky – technologický postup prípravy omáčok	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna - rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou
8. Technologický postup prípravy bezmäsitých jedál	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna - rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou
2. ročník		
1. Technologický postup prípravy jedál z hovädzieho mäsa	informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna - rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou

2. Technologický postup prípravy jedál z teľacieho mäsa	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna - rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou
3. Technologický postup prípravy jedál z bravčového mäsa	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna - rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou
4. Technologický postup prípravy jedál z baranieho mäsa	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna - rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou
5. Technologický postup prípravy jedál z rýb, mletého mäsa a hydiny	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna - rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou
6. Technologické postupy prípravy zložitých múčnikov	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna - rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou
3. ročník		
1. Technologický postup prípravy jedál zo zveriny	Reproduktívna - rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou
2. Technologický postup prípravy jedál studenej kuchyne	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna - rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou
3. Technologický postup prípravy jedál na objednávku	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna - rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou
4. Technologický postup prípravy reštauračných múčnikov a cukrárenských výrobkov	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna - rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou

5.Materiálovo spotrebné normy, normovanie, kalkulácia	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna - rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou
6.Tvorba jedálneho lístka , menu a cudzie kuchyne	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna - rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou

Učebné zdroje

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:

Brhlík E., Romaňuk J.: Technológia. SPN Bratislava 1994

Matejka M., Balagová I., Kendík K.: Technológia. SPN Bratislava 2003

Ďalšie zdroje

Odborné časopisy: Gastro, Minutka, Internet, CD - príprava pokrmov, ilustrácie a ukážky pokrmov a výrobkov

Didaktická technika

Datapojektor, PC, tabuľa, videotechnika, interaktívna tabuľa

Poradie hodiny	Názov témy a tematického celku	Počet hodín	
1.	Úvod a organizačné pokyny, Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci		
	2. Hygienické požiadavky pri príprave pokrmov pri príprave pokrmov	2	
2.	Hygienické požiadavky pri príprave pokrmov	1	
3.	Ø Hygienické požiadavky pri podávaní pokrmov	1	
	3. Základné tepelné úpravy potravín	5	
4.	Varenie, dusenie, druhy, postup	1	
5.	Zaprávanie a zjemňovanie	1	
6.	Pečenie, druhy, postup	1	
7.	Vyprážanie a zapekanie	1	

8.	Zahusťovanie a druhy zápražky	1
	4. Technológia prípravy polievok, vložky a závarky	10
9.	Význam a dávkovanie polievok	1
10.	Základné delenie polievok	1
11.	Príprava hnedých polievok	1
12.	Príprava a rozdelenie bielych polievok	1
13.	Špeciálne národné polievky	1
14.	Špeciálne vývary	1
15.	Sýte desiatové polievky	1
16.	Ovocné polievky, vínová a pivová polievka	1
17.	Význam a druhy vložiek a závarek	1
18.	Zeleninové vložky, knedličky	1
	5. Technológia prípravy pokrmov, príloh a doplnkov k jedlám	9
19.	Prílohy ich význam	1
20.	Dávkovanie, delenie príloh	1
21.	Prílohy zo zemiakov, zeleniny	1
22.	Prílohy z ryže a obilnín	1
23.	Prílohy knedle, halušky	1
24.	Prílohy z cestovín	1
25.	Šaláty, význam, delenie a dávkovanie	1
26.	Jednoduché šaláty zo surovej	1
27.	Jednoduché šaláty z varenej zeleniny	1
	6. Technológia prípravy omáčok a postup	6
28.	Význam a delenie omáčok	1
29.	Základné biele a odvodené omáčky	1
30.	Základné hnedé omáčky	1
31.	Zložité hnedé a odvodené omáčky	1
32.	Omáčky k varenému hovädziemu mäsu	1
33.	Druhy majonézy, príprava majonézy	1

Názov predmetu	STOLOVANIE 1-2-3 roč. čašník
Časový rozsah výučby	1,5 hodín týždenne, 2 hod, 2,5 hod
Ročník	Prvý, druhý, tretí
Škola (názov, adresa)	SOŠ o a s
Názov ŠkVP	
Kód a názov ŠVP	64 Ekonomika a organizácia, obchod a služby
Kód a názov učebného odboru	6444 H čašník, servírka
Stupeň vzdelania	stredné odborné vzdelanie – ISCED 3C
Dĺžka štúdia	3 roky
Forma štúdia	Denná
Vyučovací jazyk	Slovenský jazyk
Iné	Štátna škola

Charakteristika predmetu

Stručne popíšte, z ktorých hlavných častí sa skladá učivo vyučovacieho predmetu, prečo ste ho do výučby zaradili, ako učivo časovo nadväzuje na UP, z ktorých profilových tematických častí sa skladá, aké vzájomné vzťahy a súvislosti existujú medzi vyučovacím predmetom a ďalšími vyučovacími predmetmi alebo tematickými celkami (alebo témami) vyučovacích predmetov – medzi predmetové vzťahy, ich ideové, etické a estetické pôsobenie na osobnosť žiaka, aké formy organizácie vyučovania budú v predmete uprednostňované a s akou časovou dotáciou, za akých podmienok a kde sa výučba predmetu realizuje napr. v teréne, či sa trieda delí na skupiny alebo dochádza k spojeniu niekoľkých tried (aj z rôznych ročníkov) napr. v účelových kurzoch, seminároch, besedách a pod. V prípade integrovaných predmetov uvádzame, z ktorých odborov štúdia (vzdelávacích oblastí ŠVP) alebo ich častí je daný predmet vytvorený.

Ciele vyučovacie predmetu

- všeobecný cieľ vzdelávania v rámci predmetu (vyučovacie zámery),
 - špecifické (konkrétne) ciele vzdelávania podporujúce oblasť kognitívnu, psychomotorickú a afektívnu.
- Môžeme použiť nasledujúci príklad:

Vzdelávanie smeruje k tomu, aby žiaci dokázali:

- výkony, ktoré priamo súvisia s obsahom vyučovacieho predmetu. Nezabudnite používať aktívne slovesá v neurčitku. Dodržujte primeranú náročnosť učiva a neformulujte veľmi veľa špecifických cieľov, aby žiak bol schopný učivo zvládnuť,
-
-

Prehľad výchovných a vzdelávacích stratégií (ďalej len „VVS“):

Názov hlavnej kľúčovej kompetencie 1

Názov čiastkovej kľúčovej kompetencie 1

Názov čiastkovej kľúčovej kompetencie 2

Výučba smeruje k tomu, aby žiaci mohli (používame aktívne sloveso v neurčitku):

(prehľad VVS)

Metódy výučby:

✚

✚

Formy práce:

✚

✚

Stratégia vyučovania

Pri vyučovaní sa budú využívať nasledovné metódy a formy vyučovania

Názov tematického celku	Stratégia vyučovania		
	Metódy	Postupy	Formy práce

Učebné zdroje

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:

Názov tematického celku	Odborná literatúra	Didaktická technika	Materiálne výučbové prostriedky	Ďalšie zdroje (internet, knižnica, ...)

ROZPIS UČIVA PREDMETU: <u>STOLOVANIE -ČAŠNÍK</u>						Ročník: prvý , druhý,tretí čašník 2 hodiny týždenne, spolu vyučovacích hodín 66	
<u>Názov tematického celku vrátane tém</u>	<u>Hodiny</u>	<u>Medzipredmetové vzťahy</u>	<u>Očakávané vzdelávacie výstupy (VV)</u>	<u>Kritériá hodnotenia (KH VV)</u>	<u>Metódy hodnotenia</u>	<u>Prostriedky hodnotenia</u>	
<p>Úvod do predmetu</p> <ul style="list-style-type: none"> . Oboznámenie s tematickým plánom . História pohostinstva . Pravidlá hygieny pri práci v obsluhu . Pravidlá bezpečnosti pri práci v obsluhu <p>Odbytové strediská</p> <ul style="list-style-type: none"> . Rozdelenie odbytových stredísk . Charakteristika odbytových stredísk . Základné rozdelenie inventára . Sedací a stolový inventár . Pomocné stoly 	4	Stolovanie Vysvetliť význam, úlohy a ciele predmetu BOZP Ročník: prvý	Žiak má: Vysvetliť význam, úlohy a ciele predmetu	Žiak: Vysvetlil význam, úlohy a ciele predmetu	Ústne frontálne skúšanie	Ústne odpovede	
	18	Stolovanie Odbytové strediská Ročník: prvý	Dodržiavať BOZP pri práci na OV a osobnú	Dodržiava a ovláda BOZP a zásady osobnej hygieny Pozná históriu pohostinstva Žiak: Charakterizoval OS Ovláda základné	Ústne individuálne skúšanie	Ústne odpovede	
					.Písomné skúšanie	Písomné odpovede	

<ul style="list-style-type: none"> . Veľký stolový inventár . Príbory . Inventár na pokrmy . Inventár na studené nápoje . Inventár na teplé nápoje . Veľký a malý stolový inventár . Reštauračná bielizeň . Pomocný inventár a pomocné stoly . Pomocné vozíky . Ošetrovanie inventára a zariadení . Prípravné práce na prevádzku . Práce po skončení prevádzky . Prestieranie stola . Opakovanie TC č. 1 – 2 Základné spoločenské pravidlá . Spoločenská výchova a pravidlá správania čašníka . Rozhovor s hosťom a riešenie problémových situácií . Pravidlá stolovania a pomôcky čašníka . Správanie a základné povinnosti čašníka 	4	<p>Stolovanie Spoločenská komunikácia</p> <p>Základné spoločenské pravidlá</p> <p>Ročník: prvý</p>	<p>hygienu</p> <p>Poznať históriu pohostinstva</p> <p>Žiak má:</p> <p>Charakterizovať OS</p> <p>Ovládať základné a reštauračné rozdelenie inventáru</p> <p>Poznať inventár na jedlá a nápoje</p>	<p>a reštauračné rozdelenie inventáru</p> <p>Pozná jednotlivé druhy inventáru na jedlá a nápoje</p> <p>Charakterizoval reštauračné druhy inventáru</p> <p>Ovláda ošetrovanie inventáru</p> <p>Ovláda práce pred a po skončení prevádzky</p> <p>Žiak:</p> <p>Ovláda základné spoločenské pravidlá</p> <p>Ovláda pravidlá stolovania</p>	
--	---	--	---	---	--

<p>Technika obsluhy</p> <ul style="list-style-type: none"> . Hlavné zásady obsluhy . Spoločenské pravidlá pri obsluhu . Nosenie tanierov tácek a podnosov . Servírovanie šalátov a kompótov . Pravidlá podávania jedál . Teploty nápojov . Spôsoby odnášania použitého inventáru 	17	<p>Stolovanie</p> <p>Technika obsluhy</p> <p>Ročník: prvý</p>	<p>Žiak má:</p> <p>Charakterizovať a ovládať hlavné zásady obsluhy</p> <p>Ovládať servírovanie jedál a nápojov</p> <p>Vysvetliť spôsoby riešenia sťažností</p> <p>Ovládať prácu vyučovania s hosťom</p>	<p>Žiak:</p> <p>Charakterizoval a ovládal hlavné zásady obsluhy</p> <p>Ovládal servírovanie jedál a nápojov</p> <p>Vysvetlil spôsoby riešenia sťažností</p> <p>Ovládal prácu vyučovania s hosťom</p> <p>Žiak:</p>	<p>Ústne frontálne skúšanie</p> <p>Ústne individuálne skúšanie</p> <p>Písomné skúšanie</p> <p>Ústne frontálne skúšanie</p> <p>Ústne individuálne skúšanie</p> <p>Písomné skúšanie</p>	<p>Ústne odpovede</p> <p>Ústne odpovede</p> <p>Písomné odpovede</p> <p>Ústne odpovede</p> <p>Ústne odpovede</p> <p>Písomné odpovede</p>
<p>Zostavovanie jedálneho, nápojového lístka a menu</p> <ul style="list-style-type: none"> . Nehody a sťažnosti pri obsluhu . Evidencia vydávaných jedál a nápojov . Dekoračné predmety a ich úprava . Pravidlá a rozdelenie jednoduchej obsluhy . Spôsoby platenia za jedlá a nápoje . Vyučtovanie s hosťom . Prípravovňa čašníkov . Opakovanie TC č. 3-4 . Gastronomické 	23	<p>Stolovanie</p> <p>Zostavovanie jedálneho a nápojového lístka</p> <p>Ročník: prvý</p>	<p>Žiak má:</p> <p>Charakterizovať zásady a pravidlá</p>	<p>Charakterizoval zásady a pravidlá pri zostavovaní JL a NL</p>	<p>Ústne frontálne skúšanie</p> <p>Ústne individuálne skúšanie</p> <p>Písomné skúšanie</p>	<p>Ústne odpovede</p> <p>Ústne odpovede</p> <p>Písomné odpovede</p>

<p>pravidlá a zásady</p> <ul style="list-style-type: none"> . Podstata a funkcie jedálneho lístka . Rozdelenie jedálnych lístkov . pravidlá správnej výživy pri zostavovaní JL . Náležitosti jedálnych lístkov . Gastronomické poradenie jedál na JL . Zásady pri zostave jedálneho lístka . Zásady používania jedálnych lístkov JL a NL . Rozdelenie nápojových lístkov . Poradenie nápojov na nápojom lístku . Predkladanie jedálnych a nápojových lístkov . Druhy menu lístkov . Zásady rozdeľovania menu lístkov . Pravidlá zostavovania menu lístkov . Poradenie chodov v menu . Poradenie nápojov v menu . Pravidlá výberu nápojov k pokrmom . Nácvik zostavovania menu . Nové trendy pri tvorbe JL a NL a menu . Raňajkový jedálny lístok . Jedálny lístok na ponuku večere . Aktuálne odborné témy . Opakovanie a záverečné hodnotenie <hr/> <p>-----2. ročník----- Spôsoby a systémy</p>	<p>14</p>	<p style="text-align: center;">2. ročník</p> <hr style="border-top: 1px dashed black;"/> <p>Stolovanie</p> <p>Spôsoby a systémy obsluhy</p> <p>Ročník: druhý</p>	<p>pri zostavovaní</p> <p>JL a NL</p> <p>Ovládať zostaviť JL a NL</p> <p>Vysvetliť význam JL a NL z hľadiska prosperity podniku</p> <p>Poznať druhy JL a NL</p> <p>Ovládať pravidlá predkladania JL hosťom</p> <p>Ovládať gastronomické pravidlá jedál a nápojov na JL a NL</p> <p>Vedieť odporučiť nápoj k jedlu</p> <p>Ovládať nové trendy pri zostave JL a NL</p> <p>Vedieť zostaviť JL a NL</p> <p>Žiak má:</p>	<p>Ovládal zostaviť JL a NL</p> <p>Vysvetlil význam JL a NL z hľadiska prosperity podniku</p> <p>Poznal druhy JL a NL</p> <p>Ovládal pravidlá predkladania JL hosťom</p> <p>Ovládal gastronomické pravidlá jedál a nápojov na JL a NL</p> <p>Vedel odporučiť nápoj k jedlu</p> <p>Ovládal nové trendy pri zostave JL a NL</p> <p>Vedel zostaviť JL a NL</p> <p>Žiak:</p> <p>Ovládal význam systému a spôsobu obsluhy</p> <p>Vedel druhy systémov</p>	<p>Ústne frontálne skúšanie</p> <p>Písomné skúšanie</p>	<p>Písomná práca</p> <p>Ústne odpovede</p> <p>Písomné odpovede</p>
---	------------------	--	---	---	---	--

<p>obsluhy</p> <ul style="list-style-type: none"> - Opakovanie učiva z 2. ročníka - Spôsoby obsluhy - Reštauračný spôsob obsluhy - Kaviarenský a barový spôsob obsluhy - Etážový spôsob obsluhy - Slávnostné spôsoby obsluhy - Systémy obsluhy - Systém barový a kaviarenský - Systém obsluhy viedenský, rajónový, etážový - Systém hlavného čašníka a skupinový systém, Table d Hote - Francúzsky systém obsluhy - Pracovníci vo fran. systéme a ich povinnosti - Banketový systém - Rautový systém <p>Jednoduchá obsluha</p> <ul style="list-style-type: none"> - Základné pravidlá jed. obsluhy a príp. práce - Rozdelenie raňajok a príprava pracoviska - Jedálny lístok na raňajky, sortiment - Podávanie jednoduchých raňajok - Podávanie raňajok table d 	25	<p>Stolovanie</p> <p>Jednoduchá obsluha</p> <p>Ročník: druhý</p>	<p>Ovládať význam systému a spôsobu obsluhy</p> <p>Vedieť druhy systémov a spôsobov</p> <p>Definovať jednotlivé spôsoby a systémy</p> <p>Vedieť využívať jednotlivé systémy a spôsoby v praxi</p> <p>Žiak má:</p> <p>Charakterizovať pravidlá JO</p> <p>Vedieť prípravné práce na raňajky a servírovanie raňajok</p>	<p>a spôsobov obsluhy</p> <p>Definoval jednotlivé systémy a spôsoby</p> <p>Vedel využívať jednotlivé systémy a spôsoby v praxi</p> <p>Žiak:</p> <p>Charakterizoval pravidlá JO</p> <p>Vedel prípravné práce na raňajky a servírovanie raňajok</p> <p>Ovládal spôsoby a systémy podávania raňajok</p> <p>Ovládal podávanie kávy a druhy kávy- prípravu</p> <p>Vyssvetlil podávanie</p>	<p>Ústne individuálne skúšanie</p> <p>Ústne frontálne skúšanie</p> <p>Ústne individuálne skúšanie</p> <p>Písomné skúšanie</p>	<p>Ústne odpovede</p> <p>Ústne odpovede</p> <p>Ústne skúšanie</p> <p>Písomné skúšanie</p>
--	----	--	---	--	--	--

<p>Hote</p> <ul style="list-style-type: none"> - Podávanie jedál na raňajky - Podávanie nápojov a kávy na raňajky - Podávanie jedál na raňajky - Podávanie desiatej a olovrantu - Praktická zostava menu na raňajky a založenie inventáru - Obed , príprava pracoviska a jed. menu - Menu, úprava, náležitosti, zostava - Aperitívy, sortiment a ich podávanie - Studené predjedlá, sortiment a podávanie - Teplé predjedlá sortiment a podávanie - Polievky, sortiment a podávanie - Hlavné jedlá, sortiment a podávanie - Múčniky, sortiment a podávanie - Studené nápoje, sortiment a podávanie piva - Kategória vín, teplota a ich podávanie - Postup pri podávaní vína - Podávanie koňaku, brandy a whisky - Podávanie liehovín, teplota, tvar poháru, objem - Podávanie teplých alkoholických nápojov - Podávanie studených nealkoholických nápojov 	<p>16</p>	<p>Stolovanie</p> <p>Zložitá obsluha</p> <p>Ročník: druhý</p>	<p>Ovládať spôsoby a systémy podávania raňajok</p> <p>Ovládať podávanie kávy a druhy kávy</p> <p>Vysvetliť podávanie desiatej a olovrantu</p> <p>Vedieť zostrojiť menu na raňajky</p> <p>Charakterizovať menu lístok a všetky zásady jeho zostavy</p> <p>Ovládať podávanie studených a teplých predjedál a druhy</p> <p>Ovládať podávanie polievky a hlavných jedál v JO</p> <p>Ovládať podávanie múčnikov, druhy</p> <p>Ovládať podávanie alkoholických</p>	<p>desiatej a olovrantu</p> <p>Vedel zostrojiť menu na raňajky</p> <p>Charakterizoval menu lístok a všetky zásady jeho zostavy</p> <p>Ovládal podávanie studených a teplých predjedál a druhy</p> <p>Ovládal podávanie polievky a hlavných jedál v J</p> <p>Ovládal podávanie múčnikov, múčnikov</p> <p>Ovládal podávanie alkoholických a nealkoholických nápojov</p> <p>Poznal teploty a vhodné poháre na servírovanie nápojov</p> <p>Ovládal podávanie večere, sortiment jedál a prípravné práce</p> <p>Žiak:</p>	<p>Ústne frontálne skúšanie</p> <p>Ústne individuálne skúšanie</p> <p>Písomné skúšanie</p>	<p>Ústne odpovede</p> <p>Ústne odpovede</p> <p>Písomné odpovede</p>
---	------------------	---	--	--	--	---

<ul style="list-style-type: none"> - Podávanie večerí, sortiment, príprava pracoviska, práce po skončení prevádzky <p>Zložitá obsluha</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zložitá obsluha, príprava pracoviska na podávanie zložitých raňajok - Druhy zložitých raňajok - Podávanie zložitých raňajok, príprava, organizovanie - Poradie kladenia inventáru pre zlož. raňajky - Káva, sortiment káv, charakteristika, servírovanie - Podávanie zložitých obedov, postup úkonov, príprava pracoviska - Pravidlá preklaania pokrmov pri ZO - Podávanie studených predjedál, kaviáru a ustríc - Podávanie polievok pri zložitej obsluhu - Podávanie teplých predjedál, slimákov, rakov, špargle - Podávanie ostatných druhov špeciálnych jedál - Podávanie hlavných jedál pri zlož. obsluhu - Podávanie syrov a múčnikov pri zložitej obsluhu - Podávanie zložitých večerí, príprava pracoviska, sortiment 	9	<p style="text-align: center;">Stolovanie</p> <p style="text-align: center;">Vyššia form azložitej obsluhy</p> <p style="text-align: center;">Ročník: druhý</p>	<p>a nealkoholických nápojov</p> <p>Poznať teploty nápojov a vhodné poháre na servírovanie</p> <p>Ovládať podávanie večere, sortiment jedál a prípravné práce</p> <p>Žiak má:</p> <p>Ovládať základné pravidlá a zásady ZO a rozdiel od JO</p> <p>Charakterizovať jednotlivé druhy zložitých raňajok</p> <p>Ovládať podávanie zložitých obedov, studených a teplých predjedál</p> <p>Ovládať postup servírovania kaviáru, ustríc</p>	<p>Ovládal základné pravidlá a zásady ZO a rozdiel od JO</p> <p>Charakterizoval jednotlivé druhy zložitých raňajok</p> <p>Ovládal podávanie zložitých obedov, studených a teplých predjedál</p> <p>Ovládal postup servírovania kaviáru, ustríc a slimákov</p> <p>Ovládal postupy servírovania syrov v ZO</p> <p>Ovládal zásady podávania múčnikov , kávy, aperitívu a digestívu v ZO</p> <p>Žiak:</p> <p>Ovladal jednotlivé úkony ktoré vykonávame pred zrakom host'a</p> <p>Ovládal postup práce jednotlivých činností pred host'om</p>	<p>Písomné skúšanie</p> <p>Ústne individuálne skúšanie</p> <p>Ústne frontálne skúšanie</p>	<p>Písomné odpovede</p> <p>Ústne odpovede</p> <p>Ústne odpovede</p>
--	---	---	---	---	--	---

<ul style="list-style-type: none"> - Podávanie kávy a digestívu <p>Vyššia forma zložitej obsluhy</p>	4	Stolovanie	a slimákov			
<ul style="list-style-type: none"> - Vyššia forma zložitej obsluhy, pravidlá, zásady - Dochucovanie pokrmov a polievok - Miešanie šalátov, druhy, pomôcky - Postup pri miešaní šalátov, drezinky - Flambovanie, význam, základné pravidlá 		Zábavné a spoločenské strediská		Žiak: Charakterizoval spoločensko zábavné druhy stredísk	Písomné skúšanie	Písomné odpovede
<ul style="list-style-type: none"> - Druhy flambovaných jedál, vhodné liehoviny, postup - Tranžírovanie kurčaťa, význam, zásady, postup - Tranžírovanie kurčaťa, filetovanie pstruha - Fondue a barbecue 	7	Ročník: druhý	Ovládať postupy servírovania syrov v ZO	Žiak:	Ústne individuálne skúšanie	Ústne odpovede
<p>Zábavné a spoločenské strediská</p>		Tretí ročník STO čašník			Ústne frontálne skúšanie	Ústne odpovede
<ul style="list-style-type: none"> - Druhy a charakteristika zábavných stredísk - Druhy stredísk JO a ZO - Druhy stredísk s JO a ZO - Spoločensko-zábavné herne - Opakovanie a hodnotenie 	7	Stolovanie	Ovládať zásady podávania, múčnikov, kávy, aperitívu a digestívu v ZO	Ovládal údržbu pivného zariadenia, jeho ošetrovanie a narážanie piva		Písomná práca
<p>Tretí ročník –STO- čašník</p>		Obsluha a údržba pivného zariadenia	Žiak má:			
<ul style="list-style-type: none"> - Druhy a charakteristika zábavných stredísk - Druhy stredísk JO a ZO - Druhy stredísk s JO a ZO - Spoločensko-zábavné herne - Opakovanie a hodnotenie 	7	Ročník: tretí	Ovládať jednotlivé úkony, ktoré vykonávame pred zrakom host'a			
<ul style="list-style-type: none"> - Úvodná hodina, opakovanie učiva z 2. roč. <p>Obsluha a údržba pivného zariadenia</p>	7	Stolovanie	Ovládať postup práce jednotlivých činností pred hosťom	Charakterizoval prevádzku	Ústne individuálne skúšanie	Ústne hodnotenie

<ul style="list-style-type: none"> - Výčapné zariadenie - Ošetrovanie výčapného zariadenia - Narážanie piva - Chyby piva pri čapovaní - Pracovná náplň výčapníka <p>Kaviareň a kaviarenská herňa, bar</p> <ul style="list-style-type: none"> - História a druhy kaviarní - Zariadenie kaviarne, JL a NL - Obsluha v kaviarni-systém , spôsob - Príprava káv – receptúry - História a druhy barov, barový pult 	11	<p>Vináreň</p> <p>Ročník: tretí</p> <p>Gastronomický manažment Stolovanie</p> <p>Organizácia práce v UZ</p> <p>Ročník: tretí druhý</p>	<p>Žiak má:</p> <p>Charakterizovať spoločensko zábavné strediská, druhy</p> <p>Žiak má:</p> <p>Ovládať údržbu pivného zariadenia, jeho ošetrovanie a narážanie piva</p>	<p>kaviareň, druhy</p> <p>kaviarní,</p> <p>zariadenie</p> <p>Ovládal systém a spôsob obsluhy v kaviarni</p> <p>Žiak:</p> <p>Poznal históriu</p> <p>vinárstva a druhy</p> <p>vinární</p> <p>Ovláda systém a spôsob obsluhy vo vinári</p> <p>Ovládal servírovanie všetkých druhov vín v ZO</p>	<p>Ústne frontálne skúšanie</p> <p>Písomné skúšanie</p>	<p>Ústne hodnotenie</p> <p>Písomné hodnotenie</p>
<h2 style="text-align: center;">Vináreň</h2> <ul style="list-style-type: none"> - História a druhy vinární - Zariadenie vinárne, JL a NL - Obsluha vo vinári - Servírovanie sudového a fľaškového vína - Podávanie starších Ročníkových a šumivého vína - Skladovanie a ošetrovanie sudového a fľaškového vína - Odporúčanie vín k jedlu <p>Organizácia práce v ubytovacom stredisku</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kategorizácia ubytovacích zariadení - Prevádzková a finančná 	18	<p>Stolovanie</p> <p>Slávnostné stolovanie</p> <p>Ročník: tretí</p>	<p>Charakterizovať prevádzku kaviareň , druhy, zariadenie</p>	<p>Žiak:</p> <p>Ovládal kategorizáciu a triedy v UZ</p> <p>Rozlišoval prevádzkovú evidenciu hotela</p>	<p>Ústne frontálne skúšanie</p>	<p>Ústne hodnotenie</p>

<p>evidencia hotela</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hotelový poriadok - Náplň práce hotelových pracovníkov, animátori - Hotelový JL a NL, objednávanie na hotelových izbách - Platené a neplatené služby v UZ - Obsluha na hotelových izbách- roomservis - Podávanie raňajok na hotelovej izbe - Technika obsluhy na hotelových izbách - Opakovanie učiva, písomná práca 	<p>11</p>		<p>Ovládať systém obsluhy a spôsob v kaviarni</p> <p>Žiak má:</p> <p>Poznať históriu a druhy vinárstva vinární</p> <p>Ovládať systém obsluhy vo vinárni</p> <p>Ovládať servírovanie všetkých druhov vín v ZO</p> <p>Žiak má:</p> <p>Ovládať kategorizáciu a triedy v UZ</p> <p>Rozlišovať prevádzkovú evidenciu hotela</p> <p>Poznať hotelový poriadok, jeho náležitosti</p> <p>Ovládať zásady roomservisu</p>	<p>Poznal hotelový a jeho poriadok náležitosti</p> <p>Ovládal zásady roomservisu</p> <p>Žiak :</p> <p>Charakterizoval znaky banketu a rautu</p> <p>Ovládal prípravné práce a systém a spôsob pri obsluhu</p> <p>Vedel vypracovať libreto</p> <p>Pripravil základné prípravné práce na slávnostnú hostinu</p> <p>Charakterizoval</p>	<p>Ústne individuálne skúšanie</p> <p>Písomné skúšanie</p> <p>Praktické cvičenia</p>	<p>Ústne hodnotenie</p> <p>Písomné hodnotenie</p> <p>Ústne hodnotenie</p>
<p>Slávnostné stolovanie</p> <ul style="list-style-type: none"> - Druhy slávnostných hostín a etapy prípravy - Banket- charakteristika, komando - Tvary slávnostných tabúľ, ich príprava a výzdoba - Príprava práce na banket, zakladanie inventáru - Menu lístok a menovky - Libreto - Banketový spôsob a systém obsluhy - Raut, charakteristika - Organizácia priebehu rautu - Prípravné práce pri raute - Obsluha pri raute 	<p>11</p>	<p>Stolovanie Gastronomický manažment</p> <p>Reštaurácie s vyššou úrovňou poskytovaných služieb, VFZO</p> <p>Ročník: druhý tretí</p> <p>Miešané nápoje Stolovanie</p> <p>Miešané nápoje</p> <p>Ročník: tretí</p>	<p>Ovládať systém obsluhy a spôsob v kaviarni</p> <p>Žiak má:</p> <p>Poznať históriu a druhy vinárstva vinární</p> <p>Ovládať systém obsluhy vo vinárni</p> <p>Ovládať servírovanie všetkých druhov vín v ZO</p> <p>Žiak má:</p> <p>Ovládať kategorizáciu a triedy v UZ</p> <p>Rozlišovať prevádzkovú evidenciu hotela</p> <p>Poznať hotelový poriadok, jeho náležitosti</p> <p>Ovládať zásady roomservisu</p> <p>Žiak má:</p>	<p>Poznal hotelový a jeho poriadok náležitosti</p> <p>Ovládal zásady roomservisu</p> <p>Žiak :</p> <p>Charakterizoval znaky banketu a rautu</p> <p>Ovládal prípravné práce a systém a spôsob pri obsluhu</p> <p>Vedel vypracovať libreto</p> <p>Pripravil základné prípravné práce na slávnostnú hostinu</p> <p>Charakterizoval</p>	<p>Ústne individuálne skúšanie</p> <p>Písomné skúšanie</p> <p>Praktické cvičenia</p>	<p>Ústne hodnotenie</p> <p>Písomné hodnotenie</p> <p>Ústne hodnotenie</p>

<ul style="list-style-type: none"> - Vyučtovanie hostiny - Práce po skončení hostiny - Mimoriadne druhy slávnostného stolovania - Piknik- výlet do prírody - Svadba- sortiment jedál, obsluha, tradície <p>Reštaurácie s vyššou úrovňou poskytovaných služieb, VFZO</p> <ul style="list-style-type: none"> - Účel, zariadenie, príprava pracoviska, zostavovanie JL a NL - Dokončovanie jedál pred hosťom - Flambovanie mäsa, ovocia, múčnikov - Filetovanie rýb - Tranšírovanie hydiny - Miešanie šalátov a príprav drezingov - Dochucovanie polievok, koktaily - Fondue a barbecue - Špeciálne receptúry, pri stole hosťa <h2 style="text-align: center;">Miešané nápoje</h2> <ul style="list-style-type: none"> - Význam miešaných nápojov - Delenie miešaných nápojov - Pravidlá, zásady a spôsoby miešania 			<p>Charakterizovať mimoriadne druhy slávnostných hostín</p> <p>znaky banketu a rautu</p> <p>Ovládať prípravné práce a systém a spôsob pri obsluhu</p> <p>Vedieť vypracovať libreto</p> <p>Pripraviť základné prípravné práce na slávnostnú hostinu</p> <p>Charakterizovať mimoriadne druhy slávnostných hostín</p> <p>Žiak má:</p> <p>Ovládať VFZO, čo znamená prácu priamo pred zrakom hosťa</p>	<p>mimoriadne druhy slávnostných hostín</p> <p>Žiak:</p> <p>Ovládal VFZO , všetky úkony pred zrakom hosťa</p> <p>Žiak:</p> <p>Pounal pôvod a význam miešaných nápojov</p> <p>Charakterizoval jednotlivé druhy MN</p> <p>Ovládal receptúry MN</p>	<p>Ústne frontálne skúšanie</p> <p>Ústne individuálne skúšanie</p>	<p>Ústne hodnotenie</p> <p>Ústne hodnotenie</p> <p>Písomná práca</p>
---	--	--	--	--	--	--

<p>nápojovMiešané nápoje</p> <ul style="list-style-type: none"> - Poháre a pomôcky barmana - Suroviny používané na prípravu miešaných nápojov - Príprava sirupov a ostatné druhy surovín na miešanie nápojov - Druhy miešaných nápojov a ich charakteristika - Príprava dekorácií na miešané nápoje - Obľúbené miešané nápoje – receptúry - Nové trendy pri príprave miešaných nápojov - Zostavenie receptúr podľa vlastnejfantázie barmana - Opakovanie učiva - Záverečné hodnotenie 			<p>Žiak má:</p> <p>Poznať pôvod a význam miešaných nápojov</p> <p>Charakterizovať jednotlivé druhy MN</p> <p>Ovládať receptúry MN</p> <p>Vedieť zvoliť vhodné suroviny a pripraviť nápoj podľa fantázie barmana</p>	<p>Vedel zvoliť vhodné suroviny a pripraviť nápoj podľa fantázie barmana</p>		
---	--	--	--	--	--	--

			Poznať barmana poháre na nápoj	pomôcky a vhodné			

Názov predmetu	Služby cestovného ruchu
Časový rozsah výučby	1 hodina týždenne, spolu 33 vyučovacích hodín
Ročník	Prvý
Kód a názov študijného odboru	6445 H kuchár, 6444 H čašník
Vyučovací jazyk	slovenský jazyk

Charakteristika predmetu

Odborný predmet služby cestovného ruchu v študijnom odbore 6445 H kuchár vytvára potrebný vedomostný základ, ktorý poskytuje žiakom základné poznatky o základných pojmoch cestovného ruchu a službách v ňom. Žiaci získajú prehľad o formách, druhoch cestovného ruchu, o marketingu, o všetkých službách, ktoré cestovný ruch poskytuje. Učivo vedie žiakov k pochopeniu podstatných znakov o postavení a charaktere cestovného ruchu v trhovej ekonomike a v podnikateľskej činnosti. Vyučovací predmet poskytuje žiakom základné ekonomické poznatky a praktické návyky z oblasti podnikania s komplexným chápaním a hodnotením hospodárskych procesov s dôrazom na súčasné ekonomické problémy. Pri výbere učiva sme pristupovali už aj vzhľadom k jeho aplikácii v ďalších odborných predmetoch a s prihliadnutím na vymedzenú týždennú hodinovú dotáciu. Prihliadali sme aj na proporionalitu a primeranosť učiva podľa schopností žiakov.

Predmet vedie žiakov k tomu, aby základné komunikačné spôsobilosti a personálne vzťahy budovali na základe tolerancie, aby získali a osvojili si teoretické vedomosti v oblasti bezpečnej a hygienickej práce.

Odborný predmet je medzipredmetovo previazaný s odbornými vyučovacími predmetmi ekonomika, technológia, stolovanie, spoločenská komunikácia, zariadenia prevádzok, odborný výcvik.

Metódy, formy a prostriedky vyučovania služieb cestovného ruchu majú stimulovať rozvoj poznávacích schopností žiakov, podporovať ich cieľavedomosť, samostatnosť a tvorivosť. Uprednostňujeme také stratégie vyučovania, pri ktorých žiak ako aktívny subjekt v procese výučby má možnosť spolurozhodovať a spolupracovať, učiteľ zase má povinnosť motivovať, povzbudzovať a viesť žiaka k čo najlepším výkonom, podporovať jeho aktivity všeobecne, ale aj v oblasti zvýšeného záujmu v rámci študijného odboru. Pri výučbe používame formu výkladu, riadeného rozhovoru, preferujeme prácu s učebnicami a počítačom. Odporúčajú sa aj rôzne odborné časopisy s ekonomickou tematikou.

Stimulovať poznávacie činnosti žiaka predpokladá uplatňovať vo vyučovaní predmetu služby cestovného ruchu proporcionálne zastúpenie a prepojenie praktického a teoretického poznávania. Výchovné a vzdelávacie stratégie napomôžu rozvoju a upevňovaniu kľúčových kompetencií žiaka. V tomto predmete budeme rozvíjať a skvalitňovať kľúčové kompetencie *tvorivo riešiť problémy a spôsobilosti využívať informačné technológie*. Preto je dôležitou súčasťou teoretického poznávania a zároveň prostriedkom precvičovania, upevňovania, prehľbovania a systematizácie poznatkov okrem iného aj riešenie kvantitatívnych a kvalitatívnych úloh z učiva jednotlivých tematických celkov, úloh komplexného charakteru, ktoré umožňujú spájať a využívať poznatky z viacerých častí učiva v rámci medzipredmetových vzťahov.

Hodnotenie žiakov bude založené na kritériách hodnotenia v každom vzdelávacom výstupe. Klasifikácia bude vychádzať z pravidiel hodnotenia tohto školského vzdelávacieho programu. Použijú sa adekvátne metódy a prostriedky hodnotenia

Výučba bude prebiehať v bežnej triede alebo v odbornej učebni. Žiaci absolvujú 1 dňovú exkurziu na výstavu cestovného ruchu Slovakiatur v Bratislave v prvom ročníku.

Ciele vyučovacieho predmetu

Cieľom vyučovacieho predmetu služby cestovného ruchu v študijnom odbore 6445 H kuchár je poskytnúť žiakom súbor vedomostí, zručností a kompetencií formovať logické myslenie a rozvíjať

vedomosti, zručnosti a kľúčové kompetencie využiteľné aj v ďalšom vzdelávaní, odbornej praxi a občianskom živote.

Žiaci získajú poznatky o ekonomických javoch a zákonitostiach trhovej ekonomiky aplikovanej na problematiku cestovného ruchu a služieb v cestovnom ruchu. Žiaci sa naučia chápať a posudzovať ekonomické javy a procesy v podniku tiež so zreteľom na vonkajší svet. Sformuje sa u nich schopnosť riešiť problémy v podmienkach fungovania rôznych typov podnikateľských subjektov, poskytnú sa im poznatky o ekonomických a podnikateľských aktivitách, s dôrazom na cestovný ruch.

Prehľad výchovných a vzdelávacích stratégií:

Vo vyučovacom predmete služby cestovného ruchu využívame pre utváranie a rozvíjanie nasledujúcich kľúčových kompetencií výchovné a vzdelávacie stratégie, ktoré žiakom umožňujú:

a) Spôsobilosti konať samostatne v spoločenskom a pracovnom živote

- reálne zdôvodňovať svoje názory, konania a rozhodnutia,
- porovnať bežné pravidlá, zákonitosti, predpisy, sociálne normy, morálne zásady, vlastné a celospoločenské očakávania v systéme, v ktorom existuje
- identifikovať priame a nepriame dôsledky svojej činnosti,
- vybrať si správne rozhodnutie a cieľ z rôznych možností,
- vysvetliť svoje životné plány, záujmy a predsavzatia,
- popísať svoje ľudské práva, popísať svoje povinnosti, záujmy, obmedzenia a potreby,
- zdôvodňovať svoje argumenty, riešenia, potreby, práva, povinnosti a konanie.

b) Spôsobilosť interaktívne používať vedomosti, informačné a komunikačné technológie, komunikovať v štátnom, materinskom a cudzom jazyku

- spoľahlivo vyjadrovať sa v materinskom jazyku v písomnej a hovorenej forme,
- vyjadrovať sa v jednom cudzom jazyku v písomnej a hovorenej forme,
- riešiť bežné matematické príklady a rôzne situácie,
- identifikovať, vyhľadávať, triediť a spracovať rôzne informácie a informačné zdroje,
- posudzovať vierohodnosť rôznych informačných zdrojov,
- overovať a interpretovať získané údaje,
- pracovať s elektronickou poštou,
- pracovať so základnými informačno-komunikačnými technológiami.

c) Schopnosť pracovať v rôznorodých skupinách

- manuálnou zručnosťou v činnostiach konkrétneho odboru,
- adaptabilitou, kreativitou, disponibilitou, spoľahlivosťou,
- trpezlivosťou, dôslednosťou a presnosťou,
- schopnosťou spolupracovať, sebadisciplínou, mobilitou, schopnosťami pracovať v tíme
- budovaním imidžu firmy, pozitívnym kontaktom so zákazníkom, samostatnou prácou, dodržiavaním predpisov o ochrane spotrebiteľa, dodržiavaním firemnej kultúry,
- flexibilitou, profesionálnou hrdosťou, zodpovednosťou za zverený majetok,
- schopnosťou riešiť konfliktné situácie.

Stratégia vyučovania

Pri vyučovaní sa budú využívať nasledovné metódy a formy vyučovania

Názov tematického celku	Stratégia vyučovania	
	Metódy	Formy práce
Charakteristika cestovného ruchu	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou
Služby v cestovnom ruchu	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou

Ubytovacie služby v cestovnom ruchu	Informačnéreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou
Stravovacie služby v cestovnom ruchu	Informačnéreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov
Ostatné služby v cestovnom ruchu	Informačnéreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou

Učebné zdroje

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:

Odborná literatúra:

Kolektív autorov: Služby a cestovný ruch, Sprint Bratislava, 2001

Gúčík, M.: Cestovný ruch pre obchodné a hotelové akadémie, SPN Bratislava, 2001

Kaspar, C.: Základy cestovného ruchu, Trian Banská Bystrica, 2005

Orieška, J.: Služby cestovného ruchu, EF UMB Banská Bystrica, 1998

Ďalšie zdroje.

Zbierka zákonov v aktuálnom znení

Odborné publikácie a časopisy

Hospodárske noviny

Internet

Didaktická technika

Dataprojektor

PC

Tabuľa

Videotechnika

Názov predmetu	Zariadenie prevádzok
Časový rozsah výučby	2.r. – 1,5 hodiny týždenne, spolu 50 hodín
Ročník	druhý
Kód a názov učebného odboru	6445 H kuchár 6444 H čašník, servírka
Vyučovací jazyk	slovenský jazyk

Charakteristika predmetu

Učebný predmet zariadenie prevádzok rozširuje vedomosti žiaka o zariadení, vybavení a vnútornom usporiadaní prevádzok. Oboznamuje ho s najnovšími poznatkami vo vývoji prístrojovej techniky a pracovného náradia, nástrojov a zariadení, s ich ošetrovaním, čistením a bežnou údržbou. Učebný predmet sa vyučuje v učebnom odbore 6445 H kuchár. Odborný predmet je medzipredmetovo previazaný s odbornými vyučovacími predmetmi stolovanie, odborný výcvik.

Ciele vyučovacieho predmetu

Cieľom predmetu je oboznámiť žiakov s technickým a technologickým vybavením zariadení spoločného stravovania, z hľadiska celkového vnútorného vybavenia a usporiadania pracoviska.

Hlavným cieľom je oboznámiť žiakov s jednotlivými druhmi zariadení a strojmi, s manipuláciou a bežnou údržbou. Je nevyhnutné aby získané vedomosti a zručnosti vedeli na pracovisku účelne využívať.

Vyučujúci vedie žiakov k hospodáreniu a šetrnému zaobchádzaniu so strojmi, zariadením a náradím a k správne vzťahu k zverenému majetku.

Vo vyučovacom procese využíva názorné učebné pomôcky, audiovizuálnu techniku, počítače a pod. Pozornosť venuje hlavne predpisom o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci.

Metódy, formy a prostriedky vyučovania predmetu majú stimulovať rozvoj poznávacích schopností žiakov, podporovať ich cieľavedomosť, samostatnosť a tvorivosť.

Pri výučbe použijeme formu výkladu, riadeného rozhovoru, preferujeme prácu s učebnicami a počítačom. Odporúčajú sa aj rôzne odborné časopisy s gastro tematikou.

Prehľad výchovných a vzdelávacích stratégií

Vo vyučovacom predmete zariadenie prevádzok využívame pre utváranie a rozvíjanie nasledujúcich kľúčových kompetencií výchovné a vzdelávacie stratégie, ktoré žiakom umožňujú:

Schopnosti riešiť problémy

- rozpoznávať problémy v priebehu ich vzdelávania využívaním všetkých metód a prostriedkov, ktoré majú v danom okamihu k dispozícii, napr. pozorovanie,
- vyjadriť, alebo jednoznačne formulovať problém, ktorý sa objaví v ich vzdelávaní,

- hľadať, navrhovať alebo používať ďalšie metódy, informácie alebo nástroje, ktoré by mohli prispieť k riešeniu daného problému, pokiaľ doteraz používané metódy, informácie a prostriedky nevedli k cieľu,
- posudzovať riešenie daného problému z hľadiska jeho správnosti, jednoznačnosti alebo efektívnosti a na základe týchto hľadísk prípadne porovnávať aj rôzne riešenia daného problému,
- korigovať nesprávne riešenia problému,
- používať osvojené metódy riešenia problémov aj v iných oblastiach vzdelávania žiakov, pokiaľ sú dané metódy v týchto oblastiach aplikovateľné.

Spôsobilosti využívať informačné technológie

- získavať informácie v priebehu ich odborného vzdelávania využívaným všetkými metódami a prostriedkami, ktoré majú v danom okamihu k dispozícii,
- zhromažďovať, triediť, posudzovať a využívať informácie, ktoré by mohli prispieť k riešeniu daného problému alebo osvojiť si nové poznatky.

Stratégia vyučovania

Pri vyučovaní sa budú využívať nasledovné metódy a formy:

Názov tematického celku	Stratégia vyučovania	
	Metódy	Formy práce
2. ročník		
1. Úvod do predmetu	Informačné-receptívna – výklad Reproduktívna- rozhovor Heuristická-riešenie úloh	Frontálna,skupinová ,individuálna práca žiakov Frontálna výučba Práca s knihou
2. Zariadenia výrobných stredísk	Informačné-receptívna – výklad Reproduktívna- rozhovor Heuristická-riešenie úloh	Frontálna,skupinová ,individuálna práca žiakov Frontálna výučba Práca s knihou

3. Kuchynské stroje na mechanické spracovanie surovín	Informačnoreceptívna – výklad Reprodukčívna- rozhovor Heuristická-riešenie úloh	Frontálna,skupinová ,individuálna práca žiakov Frontálna výučba Práca s knihou
4. Zariadenia na tepelné spracovanie jedál a nápojov	Informačnoreceptívna – výklad Reprodukčívna- rozhovor Heuristická-riešenie úloh	Frontálna,skupinová ,individuálna práca žiakov Frontálna výučba Práca s knihou
5. Zariadenia na udržiavanie správnej teploty jedál a nápojov	Informačnoreceptívna – výklad Reprodukčívna- rozhovor Heuristická-riešenie úloh	Frontálna,skupinová ,individuálna práca žiakov Frontálna výučba Práca s knihou
6. Chladiace a mraziace zariadenia	Informačnoreceptívna – výklad Reprodukčívna- rozhovor Heuristická-riešenie úloh	Frontálna,skupinová ,individuálna práca žiakov Frontálna výučba Práca s knihou
7. Skladovanie potravín a nápojov	Informačnoreceptívna – výklad Reprodukčívna- rozhovor Heuristická-riešenie úloh	Frontálna,skupinová ,individuálna práca žiakov Frontálna výučba Práca s knihou

8. Zariadenie kuchyne	Informačnoreceptívna – výklad Reprodukčívna- rozhovor Heuristická-riešenie úloh	Frontálna,skupinová ,individuálna práca žiakov Frontálna výučba Práca s knihou
9. Odbytové strediská	Informačnoreceptívna – výklad Reprodukčívna- rozhovor Heuristická-riešenie úloh	Frontálna,skupinová ,individuálna práca žiakov Frontálna výučba Práca s knihou
10. Ubytovacie strediská	Informačnoreceptívna – výklad Reprodukčívna- rozhovor Heuristická-riešenie úloh	Frontálna,skupinová ,individuálna práca žiakov Frontálna výučba Práca s knihou

--	--	--

Učebné zdroje:

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:

- odborná literatúra
- didaktická technika
- názorné pomôcky
- odborné časopisy
- internet

Výchovno - vzdelávacie ciele

Predmet: **Zariadenie prevádzok**

Ročník: **druhý**

Učebný odbor: **6445 H kuchár**
 6444 H čašník, servírka

Cieľom vyučovacieho predmetu je oboznámiť žiakov s technickým a technologickým vybavením zariadení spoločného stravovania z hľadiska celkového vnútorného vybavenia a usporiadania pracoviska.

Jeho úlohou je oboznámiť žiakov s jednotlivými druhmi zariadení a strojov, s ich manipuláciou a bežnou údržbou tak, aby získané vedomosti a zručnosti vedeli na pracovisku dobre využiť aj v budúcom povolání.

Vyučujúci vedie žiakov k hospodárnemu a šetrnému zaobchádzaniu so strojmi a zariadením, a k správne mu vzťahu k zverenému majetku.

Pri výklade učiva informuje o princípe konštrukcie strojov a zariadení, o ich využití a uplatnení v prevádzke spoločného stravovania.

Vyučujúci používa vhodné názorné učebné pomocky, audiovizuálnu techniku, počítače a pod.

Sústavne sa zaoberá a kladie veľký dôraz na dodržiavanie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

ROZPIS UČIVA PREDMETU: Zariadenie prevádzok			Ročník: druhý 1,5 hodiny týždenne, spolu 50 vyučovacích hodín	
Názov tematického celku vrátane tém	Hodiny	Medzipredmetové vzťahy	Očakávané vzdelávacie výstupy	Kritériá hodnotenia
Úvod do predmetu	6	Názov predmetu	Žiak má:	Žiak
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Úvodná hodina, obsah učiva ➤ Charakteristika a úloha podnikov spoločného stravovania ➤ Ukážky dispozičného riešenia závodu ➤ Prevádzkové priestory a ich vzájomné prepojenie ➤ Zásady technického riešenia prevádzok ➤ Osobná hygiena, hygienické a sociálne zariadenia 		Odborný výcvik Technológia Potraviny a výživa	Charakterizovať podniky spoločného stravovania Vedieť nakresliť dispozičné riešenie závodu Popísať prevádzkové priestory, ich prepojenie Vedieť zásady technického riešenia prevádzok Definovať hygienu priestorov, osobnú hygienu	Charakterizoval spoločného stravovania Vedel nakresliť dispozičné riešenie závodu Popísal prevádzkové priestory a ich prepojenie Vedel zásady technického riešenia prevádzok Definoval hygienu priestorov, osobnú hygienu
Zariadenia výrobných stredísk	2		Žiak má:	Žiak
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Rozdelenie výrobných stredísk a kuchynskej úpravy pokrmov ➤ Zásady hygieny a BOZP v prevádzke 		Odborný výcvik Technológia Potraviny a výživa	Vedieť rozdelenie výrobných stredísk Vedieť zásady BOZP	Vedel rozdelenie výrobných stredísk Vedel zásady BOZP
Kuchynské stroje na mechanické opracovanie surovín	2		Žiak má:	Žiak
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Druhy strojov na opracovanie surovín, škrabky ➤ Univerzálne stroje, roboty a prípojné strojčky 		Odborný výcvik Technológia Potraviny a výživa	Popísať druhy strojov, škrabky Definovať a popísať kuchynské stroje a roboty	Popísal druhy strojov, škrabky Definoval a popísal kuchynské stroje a roboty
Zariadenia na tepelné spracovanie jedál a nápojov	6		Žiak má:	Žiak
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Sporáky plynové, elektrické a na uhlie ➤ Varné kotle a cukrárenské pece 		Odborný výcvik Technológia Potraviny a výživa	Vymenovať a popísať elektrické, plynové a ostatné druhy sporákov Popísať, pece, varné kotle,	Vymenoval a popísal elektrické, plynové a ostatné druhy sporákov Popísal, pece, varné kotle

<ul style="list-style-type: none"> ➤ Panvice, vyprážače, rošty, ražne, dusiče ➤ Grily a ostatné stroje ➤ Jednoučkonové a miešacie stroje ➤ Mlynčeky, konvektomaty 			Charakterizovať rošty, ražne, dusiče, vyprážače Vedieť definovať a popísať, miešacie stroje, mlynčeky, konvektomaty	Charakterizoval rošty, dusiče, vyprážače Vedel definovať a popísať miešacie stroje, mlynčeky, konvektomaty
Zariadenia na udržanie teploty jedál a nápojov	2		Žiak má:	Žiak
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Zariadenia na uchovávanie teploty jedál ➤ Čas a teplota uchovávania pokrmov 		Odborný výcvik Technológia Potraviny a výživa	Vymenovať zariadenia na uchovávanie jedál Vedieť čas a teplotu uchovávania potravín	Vymenoval zariadenia na uchovávanie jedál Vedel čas a teplotu uchovávania potravín
Chladiace a mraziace zariadenia	4		Žiak má:	Žiak
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Chladiace zariadenia, údržba ➤ Mraziace zariadenia, druhy, údržba ➤ Výčapné zariadenia – chladenie nápojov ➤ Hygiena pri výrobe a výdaji pokrmov a nápojov 		Odborný výcvik Technológia Potraviny a výživa	Charakterizovať chladiace a mraziace zariadenia Popísať výčapné zariadenia Vedieť popísať hygienu pri výdaji pokrmov a nápojov	Charakterizoval chladiace a mraziace zariadenia Popísal výčapné zariadenia Vedieť popísať hygienu pri výdaji pokrmov a nápojov
Skladovanie potravín a nápojov	2		Žiak má:	Žiak
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Druhy skladov a ich vybavenie ➤ Hygiena a skladovanie potravín 		Odborný výcvik Technológia Potraviny a výživa	Vymenovať druhy skladov, vybavenie Vysvetliť hygienické zásady pri skladovaní potravín	Vymenoval druhy skladov, vybavenie Vysvetlil hygienické zásady pri skladovaní potravín
Zariadenie kuchyne	5		Žiak má:	Žiak
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Základné vybavenie kuchyne ➤ Situačné plány kuchyne ➤ Kútik minútkára a hygiena kuch. Zamestnanci kuchyne a ich náplň práce kuchyne ➤ Hygiena vedľajších priestorov kuchyne 		Odborný výcvik Technológia Potraviny a výživa	Charakterizovať základné vybavenie kuchyne Vedieť vymenovať a popísať pracovníkov kuchyne, ich náplň práce Popísať zásady hygieny vedľajších priestorov	Charakterizoval základné vybavenie kuchyne Vedel vymenovať a popísať pracovníkov kuchyne, ich náplň práce Popísal zásady hygieny vedľajších priestorov
Obytové strediská	6		Žiak má:	Žiak
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Rozdelenie a druhy obytných stredísk ➤ Charakteristika obytných stredísk ➤ Zariadenie a hygiena obytných stredísk ➤ Interiér a exteriér obytného strediska ➤ Situačný plán obytného strediska ➤ Zamestnanci obytného strediska 		Odborný výcvik Technológia Potraviny a výživa	Vymenovať obytné strediská Charakterizovať obytné strediská Popísať zariadenie OS Vymenovať zamestnancov OS Popísať náplň práce pracovníkov OS	Vymenoval obytné strediská Charakterizoval obytné strediská Popísal zariadenie OS Vymenoval zamestnancov OS Popísal náplň práce pracovníkov OS
Ubytovacie zariadenia	14		Žiak má:	Žiak

<ul style="list-style-type: none"> ➤ Druhy automatov v odbytových strediskách ➤ Ubytovacie strediská ➤ Prevádzková evidencia hotela ➤ Druhy ubytovacích zariadení ➤ Charakteristika ubytovacích zariadení ➤ Vybavenie apartmánu pre VIP hostí ➤ Kategorizácia ubytovacích zariadení ➤ UZ, zaradenie do tried ➤ Zamestnanci hotela ➤ Náplň práce zamestnancov hotela ➤ UZ – hotelového typu na Slovensku ➤ UZ – hotelového typu v Európe ➤ Zhrnutie učiva o UZ ➤ Hygiena v UZ 	Odborný výcvik Technológia Potravinová výživa	Vymenovať druhy automatov v OS Charakterizovať ubytovacie strediská Vedieť popísať prevádzkovú evidenciu hotela Opísať vybavenie apartmánu pre VIP hostí Charakterizovať kategorizáciu UZ Vedieť zaradenie do tried UZ Popísať náplň práce pracovníkov UZ Vymenovať UZ hotelového typu Vedieť kde sa nachádzajú UZ hotelového typu na Slovensku a v Európe	Vymenoval druhy automatov v OS Charakterizoval ubytovacie strediská Vedel popísať prevádzkovú evidenciu hotela Opísal vybavenie apartmánu pre VIP hostí Charakterizoval kategorizáciu UZ Vedel zaradenie UZ do tried Popísal náplň práce pracovníkov UZ Vymenoval UZ hotelového typu Vedieť kde sa nachádzajú UZ hotelového typu na Slovensku a v Európe
--	--	--	--

Názov predmetu	Základy podnikania
Časový rozsah výučby	1 hodina týždenne, spolu 33 vyučovacích hodín
Ročník	tretí
Škola (názov, adresa)	<i>Stredná odborná škola obchodu a služieb Zlaté Moravce</i>
Kód a názov ŠVP	64 Ekonomika a organizácia, obchod a služby
Kód a názov učebného odboru	6456 H kaderník 6445 H kuchár 6444 H čašník, servírka
Stupeň vzdelania	stredné odborné vzdelanie – ISCED 3C
Dĺžka štúdia	3 roky
Forma štúdia	Denná
Vyučovacia jazyk	Slovenský jazyk

Charakteristika predmetu

Predmet **základy podnikania** nadväzuje na predmet ekonomika z 3. ročníka učebného odboru **6445 H kuchár a učebný odbor 6456 H kaderník**. Predmet poskytuje študentom základné informácie o podnikaní, podnikateľských subjektoch, o rozhodujúcich aspektoch súvisiacich so začatím podnikateľskej činnosti. Učivo je doplnené vhodnými príkladmi z praxe a preto súčasťou predmetu sú praktické cvičenia, v rámci ktorých žiaci získajú zručnosti vo vypracovaní vlastného jednoduchého podnikateľského plánu a základnej dokumentácie podľa predlohy. Žiaci sa oboznámia s úradnými formulármi potrebných na založenie a prevádzkovanie podnikateľskej činnosti.

Ciele vyučovacieho predmetu

- poskytnúť základné informácie o podnikaní, podnikateľských subjektoch a rozhodujúcich aspektoch súvisiacich so začatím podnikateľskej činnosti,
- oboznámiť sa so základnými pojmi v oblasti podnikania,
- spoznať osobnostné predpoklady podnikateľa na podnikanie,
- oboznámiť sa s výhodami, nevýhodami a rizikami podnikateľskej činnosti,

- spoznať dostupné možnosti podnikania a zdroje financovania podnikateľskej činnosti,
- získať prehľad o rôznych formách podnikateľskej činnosti a predmetoch podnikania,
- získať vedomosti o pohostinských prevádzkarniach, o pohostinskej činnosti a o možnostiach podnikania v pohostinstve,
- spoznať práva a povinnosti prevádzkovateľa v oblasti pohostinstva,
- spoznať postup na založenie a vznik podnikateľskej činnosti,
- získať zručnosti vo vypracovaní vlastného jednoduchého podnikateľského zámeru podľa predlohy,
- oboznámiť sa so základnými úradnými formulármi a dokumentáciou potrebnou pri podnikateľskej činnosti,
- získať zručnosti vo vedení základnej dokumentácie podľa predlohy,
- zoznámiť sa s aktuálnou legislatívou v podnikaní,
- spoznať povinnosti a postup podnikateľa pri zániku podnikania,
- získať vedomosti o možnostiach získavania aktuálnych informácií o podnikateľskej činnosti z internetu

Prehľad výchovných a vzdelávacích stratégií:

Vo vyučovacom predmete **základy podnikania** využívame pre utváranie a rozvíjanie nasledujúcich kľúčových kompetencií výchovné a vzdelávacie stratégie, ktoré žiakom umožňujú:

Schopnosti riešiť problémy

- rozpoznávať problémy v priebehu ich vzdelávania využívaním všetkých metód a prostriedkov, ktoré majú v danom okamihu k dispozícii (pozorovanie, vypracovanie a pod.),
- vyjadriť alebo formulovať (jednoznačne) problém, ktorý sa objaví pri ich vzdelávaní,
- hľadať, navrhovať alebo používať ďalšie metódy, informácie alebo nástroje, ktoré by mohli prispieť k riešeniu daného problému, pokiaľ doteraz používané metódy, informácie a prostriedky nevedli k cieľu,
- posudzovať riešenie daného problému z hľadiska jeho správnosti, jednoznačnosti alebo efektívnosti a na základe týchto hľadísk prípadne porovnávať aj rôzne riešenia daného problému,
- korigovať nesprávne riešenia problému,
- používať osvojené metódy riešenia problémov aj v iných oblastiach vzdelávania žiakov, pokiaľ sú dané metódy v týchto oblastiach aplikovateľné.

Spôsobilosti využívať informačné technológie

- získavať informácie v priebehu ich odborného vzdelávania využívaním všetkých metód a prostriedkov, ktoré majú v danom okamihu k dispozícii,
- zhromažďovať, triediť, posudzovať a využívať informácie, ktoré by mohli prispieť k riešeniu daného problému alebo osvojiť si nové poznatky

Stratégia vyučovania

Pri vyučovaní sa budú využívať nasledovné metódy a formy vyučovania:

Názov tematického celku	Stratégia vyučovania	
	Metódy	Formy práce
3. ročník		
Podnikanie a osobnosť	Informačnoreceptívna - výklad	Frontálna výučba

podnikateľa	Reproduktívna - rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou
Živnosť, podnik, vznik a založenie podnikateľskej činnosti	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna - rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou
Podnikateľský plán	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna - rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou
Praktické cvičenia	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna - rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou

Učebné zdroje

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:
Orbánová D., Velichová L.: Podniková ekonomika. SPN Bratislava, ISBN 978-80-10-01660-0
Krošlákova J., Palkovičová M.: Úvod do sveta práce. SPN Bratislava, ISBN 978-80-10-01535-1

Papulová E., Kučera P., Trefil P.: Hotelový a gastronomický manažment. SPN Bratislava, ISBN 80-0802721-5

Ďalšie zdroje

Zákon o živnostenskom podnikaní, Obchodný zákonník, Občiansky zákonník, Vyhláška MZ SR č. 214 - hygienické požiadavky na zariadenia spoločného stravovania, Vyhláška o kategorizácii ubytovacích zariadení, odborné časopisy: Poradca podnikateľa, Gastro, internet, CD, ukážky formulárov, podnikateľských plánov a základnej dokumentácie v podnikateľskej činnosti.

Didaktická technika

Dataprojektor, PC, tabuľa, videotechnika, interaktívna tabuľa, internet

ROZPIS UČIVA PREDMETU:		Základy podnikania		1 hod Spolu 33
Názov tematického celku ¹ Témy	P o č e t h o d í n	Medzi predmetové vzťahy	Očakávané vzdelávacie výstupy	Kritériá hodnotenia vzdelávacích výstupov

1. Podnikanie a osobnosť podnikateľa - 8 hodín	7		Žiak má:	Žiak:
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Úvod, význam a obsah učiva ➤ Základné pojmy v podnikaní ➤ Podnikateľ ako subjekt podnikania ➤ Manažérske predpoklady podnikateľa ➤ Čo je podnikanie ➤ Legislatíva pri podnikaní ➤ Podnikanie, výhody, nevýhody, riziká ➤ Zdroje financovania podnikania 		<p>Úvod do sveta práce</p> <p>Ekonomika</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Poznať význam podnikania ➤ Ovládať základné pojmy v podnikaní ➤ Poznať osobnostné predpoklady podnikateľa a jeho manažérske schopnosti na podnikanie ➤ Oboznámiť sa s výhodami, nevýhodami a rizikami podnikateľskej činnosti ➤ Oboznámiť sa so základnou legislatívou pri podnikaní ➤ Spoznať dostupné možnosti podnikania a zdroje financovania podnikania 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Poznal význam podnikania ➤ Ovládal základné pojmy v podnikaní ➤ Poznal osobnostné predpoklady podnikateľa a jeho manažérske schopnosti na podnikanie ➤ Oboznámil sa s výhodami, nevýhodami a rizikami podnikateľskej činnosti ➤ Oboznámil sa so základnou legislatívou pri podnikaní ➤ Spoznal dostupné možnosti podnikania a zdroje financovania podnikania
2. Živnosť, podnik, vznik a založenie podnikateľskej činnosti – 13 hodín	13		Žiak má:	Žiak:
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Živnosť a podmienky na jej založenie ➤ Založenie a vznik podnikateľskej činnosti ➤ Živnostenské oprávnenie a jeho obsah ➤ Formy podnikov v SR a druhy živností ➤ Prehľad predmetov podnikania ➤ Výber predmetu podnikania ➤ Prehľad rôznych typov podnikov ➤ Výhody podnikania formou obchodnej spoločnosti ➤ Pohostinské 		<p>Úvod do sveta práce</p> <p>Ekonomika</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Teoreticky ovládať podmienky na založenie živnosti ➤ Poznať postup na založenie a vznik podnikateľskej činnosti ➤ Poznať obsah živnostenského oprávnenia ➤ Získať prehľad o rôznych formách podnikateľskej činnosti a predmetoch podnikania ➤ Získať poznatky o pohostinských prevádzkarniach, o pohostinskej činnosti a možnostiach podnikania v pohostinstve ➤ Poznať životný cyklus podniku 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Teoreticky ovládal podmienky na založenie živnosti ➤ Poznal postup na založenie a vznik podnikateľskej činnosti ➤ Poznal obsah živnostenského oprávnenia ➤ Získal prehľad o rôznych formách podnikateľskej činnosti a predmetoch podnikania ➤ Získal poznatky o pohostinských prevádzkarniach, o pohostinskej činnosti a možnostiach podnikania v pohostinstve

<ul style="list-style-type: none"> ➤ prevádzkarne, druhy a popis ➤ Pohostinská činnosť a jej rozsah ➤ Práva a povinnosti prevádzkovateľ a pohostinskej živnosti ➤ Životný cyklus podniku ➤ Zánik podnikania 			<ul style="list-style-type: none"> ➤ Poznať postup podnikateľa pri zániku podnikateľskej činnosti 	
3. Podnikateľský plán – 4 hodiny	4		Žiak má:	Žiak:
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Pojmy podnikateľský zámer, plán, rozpočet ➤ Osnova podnikateľského plánu ➤ Kapitoly podnikateľského plánu ➤ Tvorba podnikateľského plánu 		<p>Úvod do sveta práce</p> <p>Ekonomika</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Získať poznatky o základných pojmoch pri tvorbe podnikateľského plánu ➤ Oboznámiť sa s osnovou a kapitolami podnikateľského plánu ➤ Zvládnuť vypracovanie vlastného jednoduchého podnikateľského plánu podľa predlohy 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Získal poznatky o základných pojmoch pri tvorbe podnikateľského plánu ➤ Oboznámil sa s osnovou a kapitolami podnikateľského plánu ➤ Zvládol vypracovanie vlastného jednoduchého podnikateľského plánu podľa predlohy
4. Praktické cvičenia - 4 hodiny	4		Žiak má:	Žiak:
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Základná dokumentácia pri podnikaní ➤ Praktická časť ➤ Praktická časť ➤ Aktuálne odborné témy (internet....) 		<p>Úvod do sveta práce</p> <p>Ekonomika</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Zvládnuť vypracovanie základnej dokumentácie pri podnikaní (objednávka, dodací list, faktúra, reklamačný list, príjmový pokladničný doklad) ➤ Zvládnuť vyplnenie úradných formulárov podľa predlohy ➤ Vedieť vyplniť formulár na ohlásenie živnosti ➤ Zvládnuť vyhľadávanie aktuálnych informácií o podnikaní na internete 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Zvládol vypracovanie základnej dokumentácie pri podnikaní (objednávka, dodací list, faktúra, reklamačný list, príjmový pokladničný doklad) ➤ Zvládol vyplnenie úradných formulárov podľa predlohy ➤ Vedel vyplniť formulár na ohlásenie živnosti ➤ Zvládol vyhľadávanie aktuálnych informácií o podnikaní na internete

Všeobecné pokyny hodnotenia:

Pri každom hodnotení tematického celku používame všeobecné kritériá a klasifikáciu uvedenú v tomto ŠkVP (pre jednotlivcov, skupinu, pre ústne a písomné práce). Príprava didaktických testov, cieľových otázok pre skupinovú prácu, písomné cvičenia a frontálne skúšanie pripravuje vyučujúci v rámci tematických listov.

Praktická príprava

Praktická príprava

1. ročník	2. ročník	3. ročník
povinný	povinný	povinný
16 + 0	17 + 0	17,5 + 0

Názov predmetu	Hospodárske výpočty
Časový rozsah výučby	1 hodina týždenne, spolu 33 vyučovacích hodín 1 hodina týždenne, spolu 33 vyučovacích hodín
Ročník	Prvý Druhý
Kód a názov učňovského odboru	6445 H kuchár 6444 H čašník, servírka
Stupeň vzdelania	stredné odborné vzdelanie – ISCED 3C
Dĺžka štúdia	3 roky
Forma štúdia	Denná
Vyučovací jazyk	Slovenský jazyk

Charakteristika predmetu

Predmet hospodárske výpočty sa zaraďuje medzi odborné predmety praktického zamerania. V predmete sa využívajú medzipredmetové vzťahy s matematikou, ekonomikou a účtovníctvom, vedomosti a zručnosti získané v predmete žiaci využívajú v odborných predmetoch a v praxi.

Výstupné všeobecné ciele predmetu

- vedieť používať správne výpočtové postupy pri riešení jednoduchých i zložitejších ekonomických úloh, využiť pritom medzipredmetové vzťahy s matematikou
- pochopiť ekonomickú podstatu vypočítaných ukazovateľov, dokázať ich slovne, podľa potreby aj graficky interpretovať
- schopnosť navrhnúť ďalší postup na základe vypočítaného výsledku
- získať správne návyky pri ekonomických výpočtoch
- vedieť správne využiť pri ekonomických výpočtoch prostriedky výpočtovej techniky

Výstupné špecifické ciele predmetu

- osvojiť si základné návyky, výpočtové postupy a metódy riešenia úloh v hospodárskych výpočtoch
- vysvetliť základné štatistické pojmy, vedieť vysvetliť ich podstatu
- pochopiť podstatu jednotlivých metód a výpočtových postupov v hospodárskych výpočtoch, vedieť ich správne využiť
- získať základné vedomosti z matematickej štatistiky, vedieť aplikovať matematicko-štatistické metódy pri riešení ekonomických úloh
- formovať pracovné schopnosti, výpočtové zručnosti a charakterové vlastnosti žiakov

Všeobecné poznámky

- pri vyučovaní predmetu hospodárske výpočty využívať v maximálnej miere medzipredmetové vzťahy s ostatnými predmetmi, najmä s matematikou, informatikou, ekonomikou a účtovníctvom
- pri riešení úloh v predmete hospodárske výpočty a štatistika je potrebné vyžadovať od žiakov vyjadrovanie výsledkov v tvare pomenovaných čísiel, slovne interpretovať vypočítaný výsledok so zreteľom na jeho ekonomickú stránku
- pri vyučovaní predmetu používať metódu názornosti, príklady na riešenie nevoliť abstraktne, ale vychádzať pri ich tvorbe z praxe
- pri vysvetľovaní jednotlivých výpočtových postupov sa nemožno obmedziť len na ich matematickú podstatu, ale zdôrazniť aj využitie konkrétneho výpočtového postupu v praxi.
- v tematických celkoch, v ktorých je potrebné učivo aktualizovať podľa aktuálneho stavu, využívať na aktualizáciu odbornú tlač, zapojiť žiakov do získavania aktuálnych informácií

Prehľad výchovných a vzdelávacích stratégií:

Vo vyučovacom predmete hospodárske výpočty využívame pre utváranie a rozvíjanie nasledujúcich kľúčových kompetencií výchovné a vzdelávacie stratégie, ktoré žiakom umožňujú:

Schopnosti riešiť problémy

- rozpoznávať problémy v priebehu ich vzdelávania využívaním všetkých metód a prostriedkov, ktoré majú v danom okamihu k dispozícii (pozorovanie a pod.),
- vyjadriť alebo formulovať (jednoznačne) problém, ktorý sa objaví pri ich vzdelávaní,
- hľadať, navrhovať alebo používať ďalšie metódy, informácie alebo nástroje, ktoré by mohli prispieť k riešeniu daného problému, pokiaľ doteraz používané metódy, informácie a prostriedky nevedli k cieľu,
- posudzovať riešenie daného problému z hľadiska jeho správnosti, jednoznačnosti alebo efektívnosti a na základe týchto hľadísk prípadne porovnávať aj rôzne riešenia daného problému,
- korigovať nesprávne riešenia problému,

- používať osvojené metódy riešenia problémov aj v iných oblastiach vzdelávania žiakov, pokiaľ sú dané metódy v týchto oblastiach aplikovateľné.

Spôsobilosti využívať informačné technológie

- získavať informácie v priebehu ich odborného vzdelávania využívaním všetkých metód a prostriedkov, ktoré majú v danom okamihu k dispozícii,
- zhromažďovať, triediť, posudzovať a využívať informácie, ktoré by mohli prispieť k riešeniu daného problému alebo osvojiť si nové poznatky.

Stratégia vyučovania

Pri vyučovaní sa budú využívať nasledovné metódy a formy vyučovania

Názov tematického celku	Stratégia vyučovania		
	Metódy	Postupy	Formy práce
<i>Charakteristika a význam hospodárskych výpočtov</i>	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna - rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Analýza , syntéza, indukcia, dedukcia, genetický postup, porovnávanie, analógia	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca vo dvojiciach Práca s učebnicou Využívanie IKT
<i>Operácie s reálnymi číslami</i>	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna - rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Analýza , syntéza, indukcia, dedukcia, genetický postup, porovnávanie, analógia	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca vo dvojiciach Práca s učebnicou Využívanie IKT
<i>Základy štatistiky</i>	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna - rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Analýza , syntéza, indukcia, dedukcia, genetický postup, porovnávanie, analógia	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s učebnicou Využívanie IKT
<i>Cudzie miery, jednotky hmotnosti a objemu, peňažné jednotky</i>	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna - rozhovor	Analýza , syntéza, indukcia, dedukcia, genetický postup,	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov

	Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	porovnávanie, analógia	Skupinová práca žiakov Práca s učebnicou Využívanie IKT
<i>Úrokový počet</i>	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna - rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Analýza , syntéza, indukcia, dedukcia, genetický postup, porovnávanie, analógia	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca žiakov vo dvojiciach Práca s učebnicou Využívanie IKT
<i>Základné výpočty v peňažných ústavoch</i>	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna - rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Analýza , syntéza, indukcia, dedukcia, genetický postup, porovnávanie, analógia	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca žiakov vo dvojiciach Práca s knihou Využívanie IKT
<i>Mzdové výpočty</i>	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna - rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Analýza , syntéza, indukcia, dedukcia, genetický postup, porovnávanie, analógia	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca vo dvojiciach Práca s učebnicou Využívanie IKT
<i>Kalkulácia a normovanie jedál a nápojov</i>	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna - rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Analýza , syntéza, indukcia, dedukcia, genetický postup, porovnávanie, analógia	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s učebnicou Využívanie IKT
<i>Materiálno-technické zabezpečenie</i>	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna - rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Analýza , syntéza, indukcia, dedukcia, genetický postup, porovnávanie, analógia	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca vo dvojiciach Práca s učebnicou Využívanie IKT
<i>Inventarizácia – jej praktické prevedenie, inventarizačný záznam</i>	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna - rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Analýza , syntéza, indukcia, dedukcia, genetický postup, porovnávanie, analógia	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca vo dvojiciach Práca s učebnicou Využívanie IKT
<i>Výpočty na počítačoch strojoch</i>	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna - rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Analýza , syntéza, indukcia, dedukcia, genetický postup, porovnávanie, analógia	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s učebnicou Využívanie IKT

Prehľad výkonových štandardov

Žiak má:

- osvojiť si základné matematické zručnosti v obchode a podnikaní

- osvojiť si hospodárske výpočty potrebné pre riadenie podniku
- naučiť sa aplikovať získané poznatky v praxi

Učebné zdroje

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:

Názov tematického celku	Odborná literatúra	Didaktická technika	Materiálne výučbové prostriedky	Ďalšie zdroje (internet, knižnica, ...)
<i>Charakteristika a význam hospodárskych výpočtov</i>	Hospodárske výpočty a štatistika pre 2 a 3. ročník obchodných akadémií	PC Tabuľa	kalkulačky pravítko	Internet
<i>Operácie s reálnymi číslami</i>	Hospodárske výpočty a štatistika pre 2 a 3. ročník obchodných akadémií	PC Tabuľa	kalkulačky pravítko	Internet
<i>Základy štatistiky</i>	Hospodárske výpočty a štatistika pre 2 a 3. ročník obchodných akadémií	PC Tabuľa	kalkulačky pravítko	Internet
<i>Cudzie miery, jednotky hmotnosti a objemu, peňažné jednotky</i>	Hospodárske výpočty a štatistika pre 2 a 3. ročník obchodných akadémií	PC Tabuľa	kalkulačky pravítko	Internet
<i>Úrokový počet</i>	Hospodárske výpočty a štatistika pre 2 a 3. ročník obchodných akadémií	PC Tabuľa	kalkulačky pravítko	Internet
<i>Základné výpočty v peňažných ústavoch</i>	Hospodárske výpočty a štatistika pre 2 a 3. ročník obchodných akadémií	PC Tabuľa	kalkulačky pravítko	Internet
<i>Mzdové výpočty</i>	Hospodárske výpočty a štatistika pre 2 a 3. ročník obchodných akadémií	PC Tabuľa	kalkulačky pravítko	Internet
<i>Kalkulácia</i>	Hospodárske výpočty a štatistika pre 2 a 3.	PC	kalkulačky pravítko	Internet

<i>a normovanie jedál a nápojov</i>	ročník obchodných akademií	Tabuľa		
<i>Materiálno-technické zabezpečenie</i>	Hospodárske výpočty a štatistika pre 2 a 3. ročník obchodných akademií	PC Tabuľa	kalkulačky pravítko	Internet
<i>Inventarizácia – jej praktické prevedenie, inventarizačný záznam</i>	Hospodárske výpočty a štatistika pre 2 a 3. ročník obchodných akademií	PC Tabuľa	kalkulačky pravítko	Internet
<i>Výpočty na počítačoch</i>	Hospodárske výpočty a štatistika pre 2 a 3. ročník obchodných akademií	PC Tabuľa	kalkulačky pravítko	Internet

ROČNÍK: PRVÝ

Hospodárske výpočty					1 hodina týždenne Spolu 33 hodín	
Názov tematického celku	Hodiny	Medzipredmetové vzťahy	Očakávané vzdelávacie výstupy	Kritériá hodnotenia	Metódy hodnotenia	Prostriedky hodnotenia
Charakteristika a význam hospodárskych výpočtov	1		Žiak má:	Žiak:		
Zhrnutie a prehĺbenie základných pojmov z učiva hospodárskych výpočtov, Ich význam a použitie v praxi	1	<i>Ekonomika</i> <i>Informatika</i> <i>Matematika</i> <i>Technológia</i> <i>Odborný výcvik</i>	Rozumieť základným vzťahom v hospodárskych výpočtoch Rozumieť pojmom a vedieť ich aplikovať v praxi •	Rozumel základným vzťahom v hospodárskych výpočtoch Rozumel pojmom a vedel ich aplikovať v praxi •	Pri hodnotení budeme využívať metódy hodnotenia ústne frontálne skúšanie, ústne skúšanie a písomné skúšanie.	Pri hodnotení budeme využívať prostriedky hodnotenia ako sú didaktické testy, ústne odpovede, písomné práce / môžu byť dve počas školského roka /, skupinové práce
Operácie s reálnymi číslami	10		Žiak má:	Žiak:		
Aritmetické operácie s prirodzenými číslami Vlastnosti početných	3	<i>Ekonomika</i> <i>Informatika</i> <i>Matematika</i>	Správne zapísať početové operácie s	Správne zapísal početové operácie	Pri hodnotení budeme využívať	Pri hodnotení budeme využívať

operácií s prirodzenými číslami: sčítanie, odčítanie, násobenie, delenie, porovnávanie veľkosti čísel, riešenie úloh s absolútnou hodnotou		<i>Technológia Odborný výcvik</i>	<p>prirodzenými číslami</p> <p>Vedieť zoradiť čísla podľa veľkosti</p> <p>Poznať a vedieť riešiť príklady s absolútnou hodnotou</p> <p>Poznať vlastnosti početových operácií s prirodzenými číslami</p>	<p>s prirodzenými číslami</p> <p>Vedel zoradiť čísla podľa veľkosti</p> <p>Poznal a vedel riešiť príklady s absolútnou hodnotou</p> <p>Poznal vlastnosti početových operácií s prirodzenými číslami</p>	<p>metódy hodnotenia ústne frontálne skúšanie, ústne skúšanie a písomné skúšanie.</p>	<p>prostriedky hodnotenia ako sú didaktické testy, ústne odpovede, písomné práce / dve počas školského roka /, skupinové práce</p>
Aritmetické operácie s celými číslami: sčítanie, odčítanie, násobenie, delenie, porovnávanie veľkosti čísel, riešenie úloh s absolútnou hodnotou	3	<p><i>Ekonomika Informatika Matematika Technológia Odborný výcvik</i></p> <p><i>Ekonomika Informatika Matematika Technológia Odborný výcvik</i></p>	<p>Správne zapísať početové operácie s celými číslami</p> <p>Vedieť zoradiť čísla podľa veľkosti Poznať a vedieť riešiť príklady s absolútnou hodnotou</p> <p>Vedieť znázorniť čísla na číselnej osi</p>	<p>Správne zapísať početové operácie s celými číslami</p> <p>Vedel zoradiť čísla podľa veľkosti Poznal a vedel riešiť príklady s absolútnou hodnotou</p> <p>Vedel znázorniť čísla na číselnej osi</p>	<p>Pri hodnotení budeme využívať metódy hodnotenia ústne frontálne skúšanie, ústne skúšanie a písomné skúšanie.</p>	<p>Pri hodnotení budeme využívať prostriedky hodnotenia ako sú didaktické testy, ústne odpovede, písomné práce / dve počas školského roka /, skupinové práce</p>
Aritmetické operácie s racionálnymi číslami: sčítanie, odčítanie, násobenie, delenie, porovnávanie veľkosti čísel, riešenie úloh s absolútnou hodnotou, zaokrúhľovať	4	<i>Ekonomika Informatika Matematika Technológia Odborný výcvik</i>	<p>Vedieť zapísať desatinné číslo v tvare zlomku a opačne</p> <p>Správne zapísať početové operácie s racionálnymi číslami</p> <p>Vedieť zoradiť čísla podľa veľkosti</p> <p>Poznať a vedieť riešiť príklady s absolútnou hodnotou</p> <p>Vedieť zaokrúhľovať desatinné čísla</p> <p>Vedieť znázorniť čísla na číselnej osi</p>	<p>Vedel zapísať desatinné číslo v tvare zlomku a opačne</p> <p>Správne zapísal početové operácie s racionálnymi číslami</p> <p>Vedieť zoradiť čísla podľa veľkosti</p> <p>Poznať a vedieť riešiť príklady s absolútnou hodnotou</p> <p>Vedel zaokrúhľovať desatinné čísla</p> <p>Vedel znázorniť čísla na číselnej osi</p>	<p>Pri hodnotení budeme využívať metódy hodnotenia ústne frontálne skúšanie, ústne skúšanie a písomné skúšanie.</p>	<p>Pri hodnotení budeme využívať prostriedky hodnotenia ako sú didaktické testy, ústne odpovede, písomné práce / dve počas školského roka /, skupinové práce</p>
Základy štatistiky	6		Žiak má:	Žiak:		

<p>Základy štatistiky</p> <p>Pojem a význam stredných hodnôt v štatistike</p> <p>Absolútna a relatívna početnosť</p> <p>Modus</p> <p>Medián</p> <p>Tabuľky</p> <p>Zostrojuvanie grafov</p>		<p><i>Ekonomika</i></p> <p><i>Informatika</i></p> <p><i>Matematika</i></p> <p><i>Technológia</i></p> <p><i>Odborný výcvik</i></p>	<p>Vedieť základné pojmy zo štatistiky</p> <p>Poznať pojem a význam stredných hodnôt v štatistike</p> <p>Poznať pojmy absolútna a relatívna početnosť</p> <p>Poznať pojem modus a vedel ho vypočítať</p> <p>Poznať pojem medián a vedel ho vypočítať</p> <p>Vedel vytvárať tabuľky s väčším počtom prvkov</p> <p>Vedel vytvárať a zostrojuvať grafy podľa údajov z tabuliek</p>	<p>Vedel základné pojmy zo štatistiky</p> <p>Poznal pojem a význam stredných hodnôt v štatistike</p> <p>Poznal pojmy absolútna a relatívna početnosť</p> <p>Poznal pojem modus a vedel ho vypočítať</p> <p>Poznal pojem medián a vedel ho vypočítať</p> <p>Vedel vytvárať tabuľky s väčším počtom prvkov</p> <p>Vedel vytvárať a zostrojuvať grafy podľa údajov z tabuliek</p>	<p>Pri hodnotení budeme využívať metódy hodnotenia ústne frontálne skúšanie, ústne skúšanie a písomné skúšanie.</p>	<p>Pri hodnotení budeme využívať prostriedky hodnotenia ako sú didaktické testy, ústne odpovede, písomné práce / dve počas školského roka /, skupinové práce</p>
--	--	---	---	--	---	--

ROČNÍK: DRUHÝ

Hospodárske výpočty					1 hodina týždenne Spolu 33 hodín	
Názov tematického celku	Hodiny	Medzipredmetové vzťahy	Očakávané vzdelávacie výstupy	Kritériá hodnotenia	Metódy hodnotenia	Prostriedky hodnotenia
Opakovanie a prehĺbenie učiva 1. roč.	7		Žiak má:	Žiak:		
Aritmetické operácie s prirodzenými číslami	1	<i>Ekonomika Informatika Matematika Technológia Odborný výcvik</i>	Správne zapísať početné operácie s prirodzenými číslami	Správne zapísal početné operácie s prirodzenými číslami	Pri hodnotení budeme využívať metódy hodnotenia ústne frontálne skúšanie, ústne skúšanie a písomné skúšanie.	Pri hodnotení budeme využívať prostriedky hodnotenia ako sú didaktické testy, ústne odpovede, písomné práce / dve počas školského roka /, skupinové práce
Vlastnosti početných operácií	1		Vedieť zoradiť čísla podľa veľkosti	Vedel zoradiť čísla podľa veľkosti		
Aritmetické operácie s celými číslami	1		Poznať a vedieť riešiť príklady s absolútnou hodnotou	Poznal a vedel riešiť príklady s absolútnou hodnotou		
Aritmetické operácie s racionálnymi i číslami	1		Poznať vlastnosti početných operácií	Poznal vlastnosti početných operácií		
Odhad výsledku Zaokrúhľovanie čísel	1 1	<i>Ekonomika Informatika Matematika Technológia Odborný výcvik</i>	Vedieť zapísať početné operácie s	Vedel správne zapísať početné operácie s prirodzenými	Pri hodnotení budeme využívať metódy	Pri hodnotení budeme využívať prostriedky

Riešenie príkladov	1		<p>prírodnými číslami</p> <p>Vedieť zoradiť čísla podľa veľkosti</p> <p>Poznať a vedieť riešiť príklady s absolútnou hodnotou</p> <p>Poznať vlastnosti početných operácií</p>	<p>číslami</p> <p>Vedel zoradiť čísla podľa veľkosti</p> <p>Poznal a vedel riešiť príklady s absolútnou hodnotou</p> <p>Poznal vlastnosti početných operácií</p>	<p>hodnotenia ústne frontálne skúšanie, ústne skúšanie a písomné skúšanie.</p>	<p>hodnotenia ako sú didaktické testy, ústne odpovede, písomné práce / dve počas školského roka /, skupinové práce</p>
Cudzie miery, jednotky hmotnosti a objemu, peňažné jednotky	6		Žiak má:	Žiak:		
<p>Miery a jednotky jednotky SI</p> <p>Premieňanie jednotiek</p> <p>Riešenie príkladov</p> <p>Peňažné jednotky</p> <p>Nedekadické sústavy</p>	<p>1</p> <p>2</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>	<p><i>Ekonomika</i> <i>Informatika</i> <i>Matematika</i> <i>Technológia</i> <i>Odborný výcvik</i></p>	<p>Ovládať premieňanie jednotiek hmotnosti, objemu, dĺžky</p> <p>Vedieť riešiť príklady z praxe</p>	<p>Ovládal premieňanie jednotiek hmotnosti, objemu, dĺžky</p> <p>Vedel riešiť príklady z praxe</p>	<p>Pri hodnotení budeme využívať metódy hodnotenia ústne frontálne skúšanie, ústne skúšanie a písomné skúšanie.</p>	<p>Pri hodnotení budeme využívať prostriedky hodnotenia ako sú didaktické testy, ústne odpovede, písomné práce / dve počas školského roka /, skupinové práce</p>
Úrokový počet	9		Žiak má:	Žiak:		
<p>Výpočet úroku za určité obdobie</p> <p>Iné úlohy u jednoduchého úrokového počtu</p> <p>Výpočet úroku zo zväčšenej a zmenšenej istiny</p> <p>Porovnanie jednoduchého a zložitého úrokovania</p>	<p>2</p> <p>2</p> <p>3</p> <p>2</p>	<p><i>Ekonomika</i> <i>Informatika</i> <i>Matematika</i> <i>Technológia</i> <i>Odborný výcvik</i></p>	<p>Ovládať výpočet a porovnanie úroku pomocou jednoduchého a zložitého úrokovania</p> <p>Výpočet úroku zo zväčšenej a zmenšenej istiny</p>	<p>Ovláda výpočet a porovnanie úroku pomocou jednoduchého a zložitého úrokovania</p> <p>Výpočet úroku zo zväčšenej a zmenšenej istiny</p>	<p>Pri hodnotení budeme využívať metódy hodnotenia ústne frontálne skúšanie, ústne skúšanie a písomné skúšanie.</p>	<p>Pri hodnotení budeme využívať prostriedky hodnotenia ako sú didaktické testy, ústne odpovede, písomné práce / dve počas školského roka /, skupinové práce</p>

Základné výpočty v peňažných ústavoch, mzdové výpočty	11		Žiak má:	Žiak:		
<p>Služby v peňažných ústavoch pre fyzické osoby</p> <p>Výpočty na úrokové sadzby</p> <p>Mzdové výpočty</p> <p>Druhy platobných dokladov a manipulácia s nimi</p>		<p><i>Ekonomika</i> <i>Informatika</i> <i>Matematika</i> <i>Technológia</i> <i>Odborný výcvik</i></p>	<p><i>Poznať a vedieť využiť služby v peňažných ústavoch</i></p> <p><i>Ovládať výpočty úrokových sadzieb</i></p> <p><i>Vypočítať mzdu</i></p> <p><i>Poznať druhy platobných dokladov a manipulácia s nimi</i></p>	<p><i>Poznal a vedel využiť služby v peňažných ústavoch</i></p> <p><i>Ovláda výpočty úrokových sadzieb</i></p> <p><i>Vie vypočítať mzdu</i></p> <p><i>Poznal druhy platobných dokladov a manipulácia s nimi</i></p>	<p>Pri hodnotení budeme využívať metódy hodnotenia ústne frontálne skúšanie, ústne skúšanie a písomné skúšanie.</p>	<p>Pri hodnotení budeme využívať prostriedky hodnotenia ako sú didaktické testy, ústne odpovede, písomné práce / dve počas školského roka /, skupinové práce</p>

Do jednotlivých tém zaradiť:

- čítanie s porozumením
- program finančnej gramotnosti

Poznámka :

Počty hodín pri jednotlivých tematických celkoch sú len orientačné.

ROČNÍK: tretí (ak sa bude znovu učiť v 3. ročníku)

Hospodárske výpočty					1 hodina týždenne 33 hodín	
Názov tematického celku	Hodiny	Medzipredmetové vzťahy	Očakávané vzdelávacie výstupy	Kritériá hodnotenia	Metódy hodnotenia	Prostriedky hodnotenia
Opakovanie a prehĺbenie učiva 1. a 2. roč.	9		Žiak má:	Žiak:		
<p><i>Príklady na základné početné úkony pamäti</i></p> <p><i>Počítanie príkladov na sčítanie a odčítanie</i></p> <p><i>Počítanie príkladov na násobenie a odhad</i></p> <p><i>Počítanie príkladov na delenie a zaokrúhľovanie</i></p> <p><i>Percentá</i></p> <p><i>Trojčlenka</i></p> <p><i>Výpočty zľavy</i></p> <p><i>Výpočty prirážky</i></p> <p><i>Peňažné jednotky</i></p> <p><i>Premieňanie jednotiek dĺžky a hmotnosti</i></p>		<p><i>Ekonomika</i></p> <p><i>informatika</i></p> <p><i>odborný výcvik</i></p> <p><i>matematika</i></p> <p><i>materiály</i></p> <p><i>technológia</i></p>	<p><i>Správne zapísať početné operácie s prirodzenými číslami</i></p> <p><i>Vedieť zoradiť čísla podľa veľkosti</i></p> <p><i>Poznať a vedieť riešiť príklady s absolútnou hodnotou</i></p> <p><i>Poznať vlastnosti početných operácií</i></p>	<p><i>Správne zapísať početné operácie s prirodzenými číslami</i></p> <p><i>Vedel zoradiť čísla podľa veľkosti</i></p> <p><i>Poznať a vedieť riešiť príklady s absolútnou hodnotou</i></p> <p><i>Poznať vlastnosti početných operácií</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • 	<p>Pri hodnotení budeme využívať metódy hodnotenia ústne frontálne skúšanie, ústne skúšanie a písomné skúšanie.</p>	<p>Pri hodnotení budeme využívať prostriedky hodnotenia a ako sú didaktické testy, ústne odpovede, písomné práce / dve počas školského roka /, skupinové práce</p>
<i>Kalkulácia a normovanie jedál a nápojov</i>	12		Žiak má:	Žiak:		
<p><i>Základné pojmy a MSN</i></p> <p><i>Príklady na výpočet spotreby surovín</i></p> <p><i>Príklady na zistenie výrobných cen potravín</i></p> <p><i>Príklady na zistenie výrobných cen potravín</i></p>		<p><i>Ekonomika</i></p> <p><i>informatika</i></p> <p><i>odborný výcvik</i></p> <p><i>matematika</i></p> <p><i>materiály</i></p> <p><i>technológia</i></p>	<p><i>Ovládať výpočet spotreby surovín</i></p> <p><i>zistenie výrobných cen potravín</i></p>	<p><i>Ovláda výpočet spotreby surovín</i></p> <p><i>zistenie výrobných cen potravín</i></p>	<p>Pri hodnotení budeme využívať metódy hodnotenia ústne frontálne skúšanie, ústne skúšanie a písomné skúšanie.</p>	<p>Pri hodnotení budeme využívať prostriedky hodnotenia a ako sú didaktické testy, ústne odpovede, písomné práce / dve počas školského</p>

						roka /, skupinové práce
<p><i>Zostava výrobného plánu a normovanie</i></p> <p><i>Tvorba kalkulačného listu</i></p> <p><i>Výpočty kalkulačnej prirážky k pokrmom</i></p> <p><i>Výpočet cien nápojov neuvedených v NL</i></p>		<p><i>Ekonomika informatika odborný výcvik matematika materiály</i></p> <p><i>technológia</i></p>	<p>Ovládať zostavenie výrobného plánu a normovanie</p> <p><i>tvorbu kalkulačného listu</i></p> <p><i>Výpočty kalkulačnej prirážky k pokrmom</i></p> <p><i>Výpočet cien nápojov neuvedených v NL</i></p>	<p>Ovláda zostavenie výrobného plánu a normovanie</p> <p><i>tvorbu kalkulačného listu</i></p> <p><i>Výpočty kalkulačnej prirážky k pokrmom</i></p> <p><i>Výpočet cien nápojov neuvedených v NL</i></p>	<p>Pri hodnotení budeme využívať metódy hodnotenia ústne frontálne skúšanie, ústne skúšanie a písomné skúšanie.</p>	<p>Pri hodnotení budeme využívať prostriedky hodnotenia a ako sú didaktické testy, ústne odpovede, písomné práce / dve počas školského roka /, skupinové práce</p>
Materiálno-technické zabezpečenie	3		Žiak má:	Žiak:		
<p><i>Význam a druhy evidencie o pohybe zásob</i></p> <p><i>Zostava výrobného plánu, objednávky a výpočet</i></p> <p><i>Norma zásob a výpočet</i></p>		<p><i>Ekonomika informatika odborný výcvik matematika materiály</i></p> <p><i>technológia</i></p>	<p>Ovládať význam a druhy evidencie o pohybe zásob</p> <p><i>zostava výrobného plánu, objednávky a výpočet</i></p>	<p>Ovláda význam a druhy evidencie o pohybe zásob</p> <p><i>zostava výrobného plánu, objednávky a výpočet</i></p>	<p>Pri hodnotení budeme využívať metódy hodnotenia ústne frontálne skúšanie, ústne skúšanie a písomné skúšanie.</p>	<p>Pri hodnotení budeme využívať prostriedky hodnotenia a ako sú didaktické testy, ústne odpovede, písomné práce / dve počas školského roka /, skupinové práce</p>
Inventarizácia	2		Žiak má:	Žiak:		
<p><i>Invertúrny súpis a výpočet</i></p> <p><i>Praktické prevedenie inventarizácie-exkurzia</i></p>		<p><i>Ekonomika informatika odborný výcvik matematika materiály</i></p> <p><i>technológia</i></p>	<p>Ovláda invertúrny súpis a výpočet</p>		<p>Pri hodnotení budeme využívať metódy hodnotenia ústne frontálne skúšanie, ústne skúšanie a písomné skúšanie.</p>	<p>Pri hodnotení budeme využívať prostriedky hodnotenia a ako sú didaktické testy, ústne odpovede, písomné práce / dve počas školského</p>

						roka /, skupinové práce
<i>Výpočty na počítačích strojoch</i>	3		Žiak má:	Žiak:		
<i>Priebeh strojového spracovania Práca s počítačom</i>		<i>Ekonomika informatika odborný výcvik matematika materiály technológia</i>	Ovláda prácu s počítačom excel,		Pri hodnotení budeme využívať metódy hodnotenia ústne frontálne skúšanie, ústne skúšanie a písomné skúšanie.	Pri hodnotení budeme využívať prostriedky hodnotenia a ako sú didaktické testy, ústne odpovede, písomné práce / dve počas školského roka /, skupinové práce

Metódy hodnotenia :

Pri hodnotení budeme využívať metódy hodnotenia ústne frontálne skúšanie, ústne skúšanie a písomné skúšanie.

Prostriedky hodnotenia :

Pri hodnotení budeme využívať prostriedky hodnotenia ako sú didaktické testy, ústne odpovede, písomné práce / dve počas školského roka /, skupinové práce

Poznámka :

Počty hodín pri jednotlivých tematických celkoch sú len orientačné.

Názov predmetu	APLIKOVANÁ INFORMATIKA
Časový rozsah výučby	1 hodina týždenne v 2. ročníku spolu 33 vyučovacích hodín
Ročník	druhý
Škola (názov, adresa)	Stredná odborná škola obchodu a služieb, Ul. SNP 5, 953 01 Zlaté Moravce
Názov ŠkVP	Obchod a podnikanie, služby a cestovný ruch
Kód a názov ŠVP	63, 64 Ekonomika a organizácia, obchod a služby
Kód a názov učebného odboru	6445 H kuchár 6444 H čašník, servírka
Stupeň vzdelania	stredné odborné vzdelanie – ISCED 3C
Dĺžka štúdia	3 roky
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský

Charakteristika predmetu

Obsah výučby vychádza zo vzdelávacej oblasti „Všeobecné vzdelávanie“ ŠVP 64 Ekonomika a organizácia, obchod a služby, ktorú sme uplatnili pri tvorbe vyučovacieho predmetu. Jeho výučba je orientovaná do 2. ročníka štúdia.

V odbornom predmete aplikovaná informatika v učebnom odbore 6445 H kuchár po obsahovej stránke je výber poznatkov vymedzený tak, aby sa žiaci oboznámili so základnými pojmami informatickej vedy pretransformovanými do didaktického systému a oboznámili sa s prácou na počítači. Žiaci sa naučia ovládať prostredie tých počítačových programov na základnej používateľskej úrovni, ktoré využijú pri svojom učení, resp. v praxi. Učebné osnovy odborného predmetu aplikovaná informatika sa viažu na koncepciu, kde integrujúcim prvkom je informácia, jej druhy a spôsob spracovania. Tým sa umožňuje vysvetľovať mnohé pojmy bez viazania na konkrétne súčasné informačné technológie a programové vybavenie, ktoré rýchlo zastarávajú. Dôraz sa kladie na činnostný spôsob nadobúdania poznatkov, cez praktickú činnosť objavovať zovšeobecnenia a zákonitosti.

Na začiatku ročníka je zaradená téma „Bezpečnosť a hygiena pri práci“. V predmete sa využívajú medzipredmetové vzťahy a berie sa ohľad na vedomosti a oblasť záujmu žiakov. Pri výbere učiva sme pristupovali už aj vzhľadom k jeho aplikácii v ďalších predmetoch a s prihliadnutím na vymedzenú týždennú hodinovú dotáciu. Prihliadali sme aj na proporionalitu a primeranosť učiva podľa schopností žiakov.

Hodnotenie žiakov bude založené na kritériách hodnotenia v každom vzdelávacom výstupe, avšak vzhľadom na špecifické postavenie predmetu s možnosťou využitia alternatívnych spôsobov hodnotenia (bodovanie, percentuálne vyjadrenie, a i.). Použijú sa adekvátne metódy a prostriedky hodnotenia. Klasifikácia bude vychádzať z pravidiel hodnotenia tohto školského vzdelávacieho programu.

Výučba odborného predmetu aplikovaná informatika sa uskutočňuje v počítačovej učebni formou cvičení, ktorá je vybavená PC s pripojením na Internet a s iným dostupným hardvérom podľa aktuálnej vybavenosti školy. Trieda sa delí na skupiny podľa príslušných predpisov o bezpečnosti práce, max. dvaja žiaci pri jednom počítači.

Výber učiva a jeho hĺbka sa prispôbia požiadavkám profilu absolventa tohto učebného odboru a prípadne doterajším vedomostiam žiakov. Pri každej konkrétnej vyučovanej téme by si mal učiteľ uvedomiť, ktoré ciele odborného predmetu aplikovaná informatika sa daným učivom naplňajú. Ukážkový softvér v žiadnom prípade nemôže byť cieľom vyučovania. Textový alebo grafický editor je len ukážkou práce s údajmi alebo ilustráciou aplikácie z nejakej triedy problémov (napr. aplikácií na spracovávanie textov), prípadne ukážkou programu. Používaný softvér plní funkciu prostriedku na vysvetľovanie aplikovanej informatiky. Nie je potrebné venovať zvláštnu pozornosť nácviku písania na počítači. V žiadnom prípade nie je možné zamieňať vyučovanie strojopisu s predmetom odborného predmetu aplikovaná informatika, ktorý nepodporuje žiadny z jeho cieľov. Pri vyučovaní si treba uvedomiť obťažnosť vysvetľovania istých abstraktných pojmov. Žiaci musia zvládnuť organizáciu údajov v počítači a na dátových médiách, hierarchickú štruktúru adresárov a súborov, vedieť pracovať s rôznymi typmi dátových médií.

Žiaci absolvujú exkurziu do moderne vybavených laboratórií, na výstavy, resp. zúčastnia sa dní otvorených dverí na podujatiach, kde sa môžu študenti oboznámiť s najnovším technickým a programovým vybavením a spôsobmi využitia, ale aj zneužitia informácií.

V škole sa môže používať len legálne nadobudnutý softvér. Je neprípustné, aby sa vo vyučovaní používal, resp. predvádzal softvér nadobudnutý porušením licenčných a autorských práv. Tým by sa nemohol dosiahnuť jeden zo základných výchovných princípov a tiež jeden zo všeobecných cieľov aplikovanej informatiky vo vzdelaní – naučiť sa rešpektovať intelektuálne vlastníctvo. Predmet aplikovaná informatika musí vychovávať právne vedomie v súvislosti s IKT.

Ciele vyučovacieho predmetu

Poskytnúť žiakom súbor vedomostí, zručností a kompetencií v súlade so ŠVP, formovať logické myslenie a rozvíjať vedomosti, zručnosti a kľúčové kompetencie využiteľné aj v ďalšom vzdelávaní, odbornom výcviku a občianskom živote

Naučiť žiakov základné pojmy, postupy a prostriedky aplikovanej informatiky, budovať informatickú kultúru, t.j. vychovávať k efektívnemu využívaniu prostriedkov informačnej civilizácie s rešpektovaním právnych a etických zásad používania informačných technológií a produktov.

Toto poslanie by sa malo dosiahnuť spoločným pôsobením predmetu informatika a aplikovaním informačných komunikačných technológií (IKT) vo vyučovaní iných predmetov a v organizovaní a riadení školy.

Cieľom vyučovania odborného predmetu aplikovaná informatika je sprístupniť základné pojmy a techniky používané pri práci s údajmi a v pochopení toku informácií v počítačových systémoch. Podobne ako matematika aj odborný predmet aplikovaná informatika v spojení s informačnými technológiami vytvára platformu pre všetky ďalšie predmety. Oblasť informatiky zaznamenala mimoriadny rozvoj, preto v odbornom predmete aplikovaná informatika je potrebné dôkladnejšie sa zamerať na štúdium základných univerzálnych pojmov, ktoré prekračujú súčasné technológie. Dostupné technológie majú poskytnúť vyučovaniu aplikovanej informatiky široký priestor na motiváciu a praktické projekty.

Výchovno-vzdelávací proces smeruje k tomu, aby žiaci

- sa oboznámili s pojmami údaj a informácia, s rôznymi typmi údajov, s ich zbieraním, uchovávaním, zobrazovaním, spracovaním a prezentovaním, t.j. s manipuláciami s údajmi;
- sa oboznámili so systémami na spracovanie údajov – z pohľadu ich architektúry (počítač, prídavné zariadenia, médiá, komunikácie) a logickej štruktúry (napr. operačný systém);
- pochopili, že aplikácie sú programy, ktoré umožňujú riešiť určité triedy úloh a problémov; chápali aplikáciu ako súbor úzko súvisiacich algoritmov na spracovanie údajov (realizovaných v niektorom konkrét-nom systéme), oboznámili sa s hlavnými triedami úloh a problémov, ktoré sa riešia prostriedkami informačných technológií;
- si rozvíjali svoje schopnosti kooperácie a komunikácie (naučili sa spolupracovať v skupine pri riešení problému, zostaviť plán práce, špecifikovať podproblémy, distribuovať ich v skupine, vysvetliť problém ďalšiemu žiakovi, riešiť podproblémy, zhromaždiť výsledky, zostaviť ich do celkového riešenia, verejne so skupinou o ňom referovať);

- nadobudli schopnosti potrebné pre prácu podľa zamerania svojho odboru riešením aplikovaných úloh (sformulovať problém, získať informácie z primeraných zdrojov, hľadať riešenie a príčinné súvislosti, sformulovať písomne a ústne názor, diskutovať o ňom, robiť závery) a rozvíjali si logické myslenie;
- si rozvíjali svoju osobnosť a tvorivosť (vedieť si zvoliť médium na vyjadrenie svojich myšlienok, názorov a pocitov);
- sa naučili rešpektovať intelektuálne vlastníctvo a autorstvo informatických produktov, systémov a aplikácií (aby chápali, že informácie, údaje a programy sú produkty intelektuálnej práce, sú predmetmi vlastníctva a majú hodnotu), pochopili sociálne, etické a právne aspekty informatiky.

Prehľad výchovných a vzdelávacích stratégií:

Vo vyučovacom predmete využívame pre utváranie a rozvíjanie nasledujúcich kľúčových kompetencií výchovné a vzdelávacie stratégie, ktoré žiakom umožňujú:

b) Spôsobilosti konať samostatne v spoločenskom a pracovnom živote

Absolvent má:

- logicky a reálne zdôvodňovať svoje názory, konania a rozhodnutia,
- porovnať formálne a neformálne pravidlá, zákonitosti, predpisy, sociálne normy, morálne zásady, vlastné a celospoločenské očakávania v systéme, v ktorom existuje,
- identifikovať priame a nepriame dôsledky svojej činnosti,
- vybrať si správne rozhodnutie a cieľ z rôznych možností,
- vysvetliť svoje životné plány, záujmy a predsavzatia,
- popísať svoje ľudské práva, popísať svoje povinnosti, záujmy, obmedzenia a potreby,
- definovať svoje ciele a prognózy,
- zdôvodňovať svoje argumenty, riešenia, potreby, práva, povinnosti a konanie.

c) Spôsobilosť interaktívne používať vedomosti, informačné a komunikačné technológie, komunikovať v materinskom a cudzom jazyku

Absolvent má:

- vyjadrovať sa správne v materinskom jazyku v písomnej a hovorenej forme,
- vyjadrovať sa spoľahlivo v cudzom jazyku v písomnej a hovorenej forme,
- riešiť matematické príklady a rôzne situácie,
- identifikovať, vyhľadávať, triediť a spracovať rôzne informácie a informačné zdroje,
- posudzovať vierohodnosť rôznych informačných zdrojov,
- hodnotiť kriticky získané informácie,
- formulovať, pozorovať, triediť a merať hypotézy,
- overovať a interpretovať získané údaje,
- pracovať s elektronickou poštou,
- pracovať s rôznymi pokročilejšími informačnými a komunikačnými technológiami.

d) Schopnosť pracovať v rôznorodých skupinách

Absolvent má:

- prejavíť empatiu a sebareflexiu,
- vyjadriť svoje pocity a korigovať negatívu,
- motivovať pozitívne seba a druhých,
- ovplyvňovať ľudí (prehováranie, presvedčovanie),
- stanoviť priority cieľov,
- predkladať primerané návrhy na rozdelenie jednotlivých kompetencií a úloh pre ostatných členov tímu a posudzovať spoločne s učiteľom a s ostatnými, či sú schopní určené kompetencie zvládnuť,
- prezentovať svoje myšlienky, návrhy a postoje,
- diskutovať konštruktívne, aktívne predkladať progresívne návrhy a pozorne počúvať druhých,
- budovať a organizovať vyrovnanú a udržateľnú spoluprácu,
- uzatvárať jasné dohody,
- rozhodnúť o výbere správneho názoru z rôznych možností,
- analyzovať hranice problému,
- identifikovať oblasť dohody a rozporu,
- určovať najzávažnejšie rysy problému, rôzne možnosti riešenia, ich klady a zápory v danom kontexte aj v dlhodobějších súvislostiach, kritériá pre voľbu konečného optimálneho riešenia,
- spolupracovať pri riešení problémov s inými ľuďmi,
- pracovať samostatne a riadiť práce v menšom kolektíve,
- určovať vážne nedostatky a kvality vo vlastnom učení, pracovných výkonoch a osobnostnom raste,
- predkladať spolupracovníkom vlastné návrhy na zlepšenie práce, bez zaujatosti posudzovať návrhy druhých,
- prispievať k vytváraniu ústretových medziľudských vzťahov, predchádzať osobným konfliktom, nepodliehať predsudkom a stereotypom v prístupe k druhým.

Stratégia vyučovania

Pri vyučovaní sa budú využívať nasledovné metódy a formy vyučovania

Názov tematického celku	Stratégia vyučovania	
	Metódy	Formy práce
druhý ročník		
Bezpečnosť a hygiena pri práci	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou Demonštrácia a pozorovanie
Oblasti využitia informatiky – pošta a organizácia času v Outlooku	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh Názorná – demonštrovanie, exkurzia Brainstorming – Hobo metóda	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Praktické precvičovanie Práca s knihou a odbornou literatúrou Práca s informačnými technológiami Demonštrácia a pozorovanie Riešenie praktickej úlohy
Oblasti využitia informatiky – vytváranie publikácií v Publisheri	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh Názorná – demonštrovanie, exkurzia Brainstorming – Hobo metóda	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Praktické precvičovanie Práca s knihou a odbornou literatúrou Práca s informačnými technológiami Demonštrácia a pozorovanie Riešenie praktickej úlohy

Učebné zdroje

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:

Odborná literatúra

Kolektív autorů: Microsoft Office 2010 Podrobná uživatelská příručka, Computer Press, Brno 2012

Ivan Kalaš a kolektív: INFORMATIKA pre stredné školy, SPN, Bratislava 2002

Jana Machová: INFORMATIKA pre stredné školy – Práca s textom, SPN, Bratislava 2002

Jašková Ľ., Šnajder Ľ., Baranovič R.: INFORMATIKA pre stredné školy – Práca s Internetom, SPN, Bratislava 2001

Lukáč S., Šnajder Ľ., INFORMATIKA pre stredné školy – Práca s tabuľkami, SPN, Bratislava 2001

Ľubomír Salanci: INFORMATIKA pre stredné školy – Práca s grafikou, SPN, Bratislava 2000

Šnajder Ľ., Kireš M., INFORMATIKA pre stredné školy – Práca s multimédiami, SPN, Bratislava 2005

Didaktická technika

Dataprojektor

PC

Interaktívna tabuľa eBeam

Tabuľa

Videotechnika

Flipchart

Materiálne výučbové prostriedky

Vzorky hardvérových častí PC

Prídavné zariadenia PC

Ďalšie zdroje

Internet

CD a DVD – zdroje (Infovek a iné)

Computerworld (odborný časopis)

Odborné publikácie a časopisy

ROZPIS UČIVA PREDMETU: APLIKOVANÁ INFORMATIKA				Ročník: druhý 1 hodina týždenne
Názov tematického celku Témy	Hodiny	Medzipredmetové vzťahy	Očakávané vzdelávacie výstupy	Kritériá hodnotenia vzdelávacích výstupov
Bezpečnosť a hygiena pri práci	2		Žiak má:	Žiak:
➤ Bezpečnosť pri práci	1	Úvod do sveta práce	➤ Prakticky aplikovať základné predpisy BOZP	➤ Prakticky aplikoval základné predpisy BOZP
➤ Počítačová hygiena	1		➤ Vysvetliť hygienické predpisy a normy a vedieť ich prakticky aplikovať	➤ Bez problémov vysvetlil hygienické predpisy a normy a správne ich aplikoval
Oblasti využitia informatiky – pošta a organizácia času v Outlooku	16		Žiak má:	Žiak:
➤ Charakteristika MS Outlook	1	Informatika	➤ Vedieť charakterizovať použitie programu	➤ Vedel charakterizovať použitie programu
➤ Popis prostredia a ovládanie programu	1	Etická výchova	➤ Vedieť popísať prostredie programu, používať ovládacie prvky a využívať stavové informácie	➤ Vedel popísať prostredie programu, používal ovládacie prvky a využíval stavové informácie
➤ Elektronická pošta – vytvorenie nového účtu	1	Spoločenská komunikácia	➤ Vedieť postup k vytvoreniu nového účtu pre prácu s poštou	➤ Vedel postup k vytvoreniu nového účtu pre prácu s poštou
➤ Elektronická pošta – odosielanie	1	Matematika	➤ Vedieť zostaviť a odoslať poštovú zásielku	➤ Vedel zostaviť a odoslať poštovú zásielku
➤ Elektronická pošta – príjem	1	Anglický jazyk	➤ Vedieť zistiť doručenie novej zásielky a prečítať jej obsah	➤ Vedel zistiť doručenie novej zásielky a prečítať jej obsah
➤ Význam a možnosti Kalendárov	1		➤ Vedieť využitie elektronického kalendára	➤ Vedel využitie elektronického kalendára
➤ Popis položiek kalendára	1		➤ Vedieť vymenovať a popísať položky kalendára	➤ Vedel vymenovať a popísať položky kalendára
➤ Plánovanie udalosti a celodennej udalosti	1		➤ Vedieť charakterizovať a napláňovať rôzne typy udalostí	➤ Vedel charakterizovať a napláňovať rôzne typy udalostí
➤ Plánovanie schôdzok	1		➤ Vedieť charakterizovať a napláňovať schôdzky	➤ Vedel charakterizovať a napláňovať schôdzky
➤ Kontakty a práca s nimi	1		➤ Vedieť význam kontaktov, vedieť ich vytvárať a využívať	➤ Vedel význam kontaktov, vedel ich vytvárať a využívať
➤ Úlohy – základný popis a zadanie novej úlohy	1		➤ Vedieť charakterizovať úlohy a zaznamenávať ich	➤ Vedel charakterizovať úlohy a zaznamenávať ich
➤ Predanie úlohy inému riešiteľovi	1		➤ Vedieť predať úlohu inému riešiteľovi. Vedieť prijať alebo odmietnuť úlohu a oznámiť splnenie úlohy	➤ Vedel predať úlohu inému riešiteľovi. Vedel prijať alebo odmietnuť úlohu a oznámiť splnenie úlohy
➤ Vytvorenie a úprava poznámky	1		➤ Vedieť charakterizovať poznámky, vytvoriť ich a upraviť ich text	➤ Vedel charakterizovať poznámky, vedel ich vytvoriť a upraviť ich text
➤ Úpravy poznámok	1		➤ Vedieť premenovať, odstrániť poznámky, nastaviť predvoľby a vytlačiť ich	➤ Vedel premenovať, odstrániť poznámky, nastaviť predvoľby a vytlačiť ich
➤ Práca s denníkom	2		➤ Vedieť charakterizovať denník, zapísať záznamy, upravovať ich, zobrazit' na časovej ose, automaticky zaznamenávať činnosti a nastaviť prostredie denníka	➤ Vedel charakterizovať denník, zapísať záznamy, upravovať ich, zobrazit' na časovej ose, automaticky zaznamenávať činnosti a nastaviť prostredie denníka
Oblasti využitia informatiky – vytváranie publikácií v Publisheri	15		Žiak má:	Žiak:

➤ Charakteristika MS Publisher	1	Informatika	➤ Vedieť charakterizovať použitie programu	➤ Vedel charakterizovať použitie programu
➤ Popis prostredia a ovládanie programu	1	Etická výchova	➤ Vedieť popísať prostredie programu, používať ovládacie prvky a využívať stavové informácie	➤ Vedel popísať prostredie programu, používal ovládacie prvky a využíval stavové informácie
➤ Vytvorenie novej publikácie	1	Spoločenská komunikácia	➤ Vedieť vytvoriť novú publikáciu a vkladať stránky	➤ Vedel vytvoriť novú publikáciu a vkladať stránky
➤ Formátovanie publikácie	1	Matematika	➤ Vedieť formátovať publikáciu	➤ Vedel formátovať publikáciu
➤ Vkládanie objektov do publikácie	1	Anglický jazyk	➤ Vedieť vkladať rôzne typy objektov do publikácie	➤ Vedel vkladať rôzne typy objektov do publikácie
➤ Uloženie publikácie ako webovej stránky	1		➤ Vedieť previesť publikáciu na webovú stránku	➤ Vedel previesť publikáciu na webovú stránku
➤ Tlač publikácie	1		➤ Vedieť nastaviť tlač publikácie a vytlačiť ju	➤ Vedel nastaviť tlač publikácie a vytlačil ju
➤ Cvičenie – vytvorenie jedálneho lístka	2		➤ Vedieť navrhnúť a vytvoriť jedálny lístok	➤ Vedel navrhnúť a vytvoril jedálny lístok
➤ Cvičenie – vytvorenie pozvánky	2		➤ Vedieť navrhnúť a vytvoriť pozvánku	➤ Vedel navrhnúť a vytvoril pozvánku
➤ Cvičenie – vytvorenie vizitky	2		➤ Vedieť navrhnúť a vytvoriť vizitku	➤ Vedel navrhnúť a vytvoril vizitku
➤ Cvičenie – vytvorenie darčekovej poukážky	2		➤ Vedieť navrhnúť a vytvoriť darčekovú poukážku	➤ Vedel navrhnúť a vytvoril darčekovú poukážku

Všeobecné pokyny hodnotenia:

Pri každom hodnotení tematického celku používame všeobecné kritériá a klasifikáciu uvedenú v tomto ŠkVP (pre jednotlivcov, skupinu, pre ústne a písomné práce). Príprava didaktických testov, cieľových otázok pre skupinové práce, písomné cvičenia a frontálne skúšanie pripravuje vyučujúci v rámci

Názov predmetu	Odborný výcvik
Časový rozsah výučby	15 hodín týždenne, spolu 495 vyučovacích hodín – prvý a druhý ročník 17,5 hodín týždenne, spolu 525 vyučovacích hodín – tretí ročník
Ročník	prvý, druhý, tretí,
Kód a názov študijného odboru	6444 H čašník - servírka
Vyučovaci jazyk	slovenský jazyk

Charakteristika predmetu

Odborný predmet odborný výcvik v učebnom odbore 6444 2 čašník - servírka rozvíja, rozširuje a prehĺbuje učivo odborných predmetov. Jeho obsah je štruktúrovaný do tematických celkov (téma a podtéma). Vedomosti a zručnosti, ktoré žiaci získajú pri štúdiu v tomto predmete veľmi úzko súvisia s problematikou reštauračných služieb, s ich dynamickým rozvojom, stále sa rozvíjajúcou a zdokonaľujúcou prezentáciou a predajom konečnému spotrebiteľovi. Učivo predmetu odborný výcvik je zameraný na získavanie zručností z oblasti gastronómie a reštauračných služieb. Žiaci si tu v konkrétnych podmienkach praxe rozvíjajú a upevňujú získané vedomosti o technikách obsluhy a sledovaním potrieb zákazníkov.

Podrobnejšie sa zaoberá jednotlivými pracovnými operáciami spojenými s výrobnými a odbytovými strediskami. Pri výbere učiva sme pristupovali už aj vzhľadom k jeho aplikácii v ďalších odborných predmetoch. Prihliadali sme aj na proporcionalitu a primeranosť učiva podľa schopností žiakov.

Predmet vedie žiakov k tomu, aby základné komunikačné spôsobilosti a personálne vzťahy budovali na základe tolerancie, aby získali a osvojili si teoretické vedomosti a zručnosti v oblasti bezpečnej a hygienickej práce a manipulácie s potravinami a inventárom.

Odborný výcvik je medzipredmetovo previazaný s odbornými vyučovacími predmetmi ako napríklad: Potraviny a výživa, Technológia, Stolovanie, Spoločenská komunikácia. Výučbu zabezpečujú majstri odborného výcviku so zameraním na odbornú profesiu.

Metódy, formy a prostriedky vyučovania predmetu odborný výcvik majú stimulovať rozvoj poznávacích schopností a hlavne zručností žiakov, podporovať ich cieľavedomosť, samostatnosť a tvorivosť. Uprednostňujeme také stratégie vyučovania, pri ktorých žiak ako aktívny subjekt v procese výučby má možnosť spolurozhodovať a spolupracovať, majster odborného výcviku zase má povinnosť motivovať, povzbudzovať a viesť žiaka k čo najlepším výkonom, podporovať jeho aktivity všeobecne, ale aj v oblasti zvýšeného záujmu v rámci učebného odboru. Pri výučbe používame formu výkladu, názorné metódy demonštračné, inscenačné, heuristické, preferujeme precvičovanie priamo v prevádzke. Odporúčajú sa aj rôzne odborné časopisy s tematikou gastronómie a reštauračných služieb.

Stimulovať poznávacie činnosti žiaka predpokladá uplatňovať vo vyučovaní predmetu odborný výcvik proporcionálne zastúpenie a prepojenie praktického a teoretického poznávania. Výchovné a vzdelávacie stratégie napomôžu rozvoju a upevňovaniu kľúčových kompetencií žiaka. V tomto predmete budeme rozvíjať a skvalitňovať tieto kľúčové kompetencie: *komunikatívne a sociálno-interakčné, intrapersonálne a interpersonálne, schopnosť tvorivo riešiť problémy, podnikateľské spôsobilosti, spôsobilosti využívať informačné technológie a spôsobilosť byť demokratickým občanom*. Preto je dôležitou súčasťou teoretického poznávania a zároveň prostriedkom precvičovania, upevňovania, prehľbovania a systematizácie poznatkov okrem iného aj riešenie kvantitatívnych a kvalitatívnych úloh z učiva jednotlivých tematických celkov, úloh komplexného charakteru, ktoré umožňujú spájať a využívať poznatky z viacerých častí učiva v rámci medzipredmetových vzťahov.

K významným prvkom vo výchovno-vzdelávacom procese predmetu odborný výcvik patrí aj využívanie ukážok, prezentácie a vystavovanie slávnostných tabúl.

Hodnotenie žiakov bude založené na kritériách hodnotenia v každom vzdelávacom výstupe. Klasifikácia bude vychádzať z pravidiel hodnotenia tohto školského vzdelávacieho programu. Použijú sa adekvátne metódy a prostriedky hodnotenia.

Výučba bude prebiehať prevádzkach: v školskej reštaurácii v PPV na UL. Janka Kráľa 13 a v školskej jedálni na Štefánikovej ul. č.12, tiež vo firmách u súkromných podnikateľov

Ciele vyučovacieho predmetu

Cieľom odborného výcviku je najmä upevniť a prehĺbiť odborné vedomosti získané v teoretickom vyučovaní. Zo žiakov by mali byť po ukončení štúdia kvalifikovaní pracovníci na úseku obsluhy.

Úlohou odborného výcviku je vypestovať v žiakoch návyky na dodržiavanie zásad osobnej a pracovnej hygieny pri práci, hospodárne využívanie surovín, energií, vedieť uplatniť teoretické vedomosti v praxi a organizovať si svoju prácu.

V 1. ročníku sa žiaci zoznámia so základnými ustanoveniami právnych noriem o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci, hygienou práce a hygienou potravín.

Ťažiskom učiva v 1. ročníku je zvládnutie základov techniky obsluhy. Postupne sa žiaci zoznamujú s organizáciou a vybavením pracovísk a s povinnosťami čašníkov. Zároveň si v praxi osvojujú základné pravidlá spoločenského správania v styku s hosťom a so spolupracovníkmi.

V 2. ročníku so žiaci osvojujú a zdokonaľujú techniku jednoduchej obsluhy s uplatnením jednotlivých systémov obsluhy a učia sa základnej technike zložitej obsluhy.

V 3. ročníku zastávajú dôležité miesto práce spojené s čapovaním piva, s obsluhou v kaviarňach, vo vinárňach, ďalej nácvik a zvládnutie techniky obsluhy pri uplatňovaní vyšších foriem zložitej

obsluhy, obsluhy pri slávnostných príležitostiach, práce v ubytovacom stredisku a pri príprave miešaných nápojov.

Prehľad výchovných a vzdelávacích stratégií

Vo vyučovacom predmete odborný výcvik využívame pre utváranie a rozvíjanie nasledujúcich kľúčových kompetencií výchovné a vzdelávacie stratégie, ktoré žiakom umožňujú:

Komunikatívne a sociálne interakčné spôsobilosti

- vyjadrovať a zdôvodňovať svoje názory,
- vyjadrovať sa nielen podrobne a bohato, ale aj krátko a výstižne,
- vedieť samostatne rozhodovať o využití informačného materiálu,
- vedieť vhodným spôsobom prezentovať informácie pre zákazníkov,
- adekvátne vedieť verbálne a neverbálne komunikovať počas obsluhy,
- rozumieť napísanej terminológii,

Interpersonálne a intrapersonálne spôsobilosti

- rozvíjať prácu v kolektíve, v družnej a priateľskej atmosfére, a osvojiť si pocit zodpovednosti za seba a spoluzodpovednosti za prácu v kolektíve,
- hodnotiť a rešpektovať svoju vlastnú prácu a prácu druhých,
- rozvíjať vlastnú aktivitu, samostatnosť, sebazpoznanie, sebadôveru a reproduktívne myslenie,
- významne sa podieľať na stanovení zodpovedajúcich krátkodobých cieľov, ktoré smerujú k zlepšeniu vlastnej výkonnosti, uplatňovať hĺbkový prístup k učeniu,
- overovať a interpretovať získané údaje,
- správať sa k iným ľuďom zodpovedne a mravne, predchádzať osobným konfliktom.

Schopnosti tvorivo riešiť problémy

- vyjadriť alebo formulovať (jednoznačne) problém, ktorý sa objaví pri ich odbornom vzdelávaní,
- posudzovať riešenie daného problému z hľadiska jeho správnosti, jednoznačnosti alebo efektívnosti,
- vedieť vybrať vhodné postupy pre realizáciu zvoleného riešenia a dodržiavať ho,
- spolupracovať pri riešení problémov s inými ľuďmi,
- pracovať s modernými informačnými technológiami: počítačom, internetom, využívať rozličné informačné zdroje a informácie,
- uplatniť logické operácie v obchodovaní,
- využiť kreativitu na naplnenie svojich profesionálnych cieľov na odborný rast a uplatnenie v trhovej ekonomike,
- rozpoznávať problémy v priebehu ich vzdelávania využívaním všetkých metód a prostriedkov, ktoré majú v danom okamihu k dispozícii (pozorovanie, degustovanie a pod.),
- vyjadriť alebo formulovať (jednoznačne) problém, ktorý sa objaví pri ich vzdelávaní,
- hľadať, navrhovať alebo používať ďalšie metódy, informácie alebo nástroje, ktoré by mohli prispieť k riešeniu daného problému, pokiaľ doteraz používané metódy, informácie a prostriedky nevedli k cieľu,
- posudzovať riešenie daného problému z hľadiska jeho správnosti, jednoznačnosti alebo efektívnosti a na základe týchto hľadísk prípadne porovnávať aj rôzne riešenia daného problému,
- kooperatívne riešiť vyskytujúce problémy a konflikty,
- korigovať nesprávne riešenia problému,
- používať osvojené metódy riešenia problémov aj v iných oblastiach vzdelávania žiakov, pokiaľ sú dané metódy v týchto oblastiach aplikovateľné.

Podnikateľské spôsobilosti

- mať predstavu o základných obchodných aspektoch súkromného podnikania,
- mať zodpovedný postoj k vlastnej profesijnej budúcnosti a ďalšiemu vzdelávaniu, uvedomovať si význam celoživotného učenia a byť pripravený prispôbovať sa k zmeneným pracovným podmienkam,
- vedieť rozvíjať odborné zručnosti a uplatniť svoju tvorivosť a kreativitu,
- meniť a tvoriť svoj imidž v profesionálnej oblasti svojho života,

- plánovať svoje životné rozhodnutia a analyzovať svoje konanie,
- poznať a pochopiť svoje konanie schopnosť pracovať v záťažových situáciách,
- sledovať a hodnotiť vlastný úspech vo svojom učení, prijímať hodnotenie výsledkov svojho učenia zo strany iných ľudí,
- pochopiť podstatu a princíp podnikania v oblasti reštauračných služieb,
- využívať právne poznatky a poznať platnú legislatívu,
- rozpoznávať a rozvíjať kvality číšníka s aspektom na komunikatívne schopnosti, asertivitu, kreativitu a odolnosť voči stresom,
- poznať možnosti ďalšieho vzdelávania, hlavne v odbore prípravy a povolání,
- mať prehľad o možnostiach uplatnenia na trhu práce v danom odbore, cieľavedomé a zodpovedne rozhodovať o svojej budúcej profesii a vzdelávacej ceste.

Spôsobilosti využívať informačné technológie

- získavať informácie v priebehu ich odborného výcviku využívaním všetkých metód a prostriedkov, ktoré majú v danom okamihu k dispozícii,
- zhromažďovať, triediť, posudzovať a využívať informácie, ktoré by mohli prispieť k riešeniu daného problému alebo osvojiť si nové poznatky,
- rozvíjať zručnosti súvisiace s prípravou na moderné informačné technológie,

Spôsobilosť byť demokratickým občanom

- formulovať a prezentovať svoje postoje v priebehu ich odborného výcviku využívaním všetkých metód a prostriedkov, ktoré majú v danom okamihu k dispozícii,
- preukázať vlastnú zodpovednosť za zverené veci, za svoje vlastné správanie sa, zdravie a spoluzodpovednosť za životné prostredie alebo stav spoločnosti ako celku,
- formovať občiansku spoločnosť, rozvíjať demokratický systém spoločnosti.

Stratégia vyučovania

Pri vyučovaní sa budú využívať nasledovné metódy a formy vyučovania:

1. Metódy:

Informačnoreceptívna - výklad
 Reprodukčná – rozhovor
 Heuristická - rozhovor, riešenie úloh
 Názorná – demonštrovanie, exkurzia
 Inscenačná
 Brainstorming – Hobo metóda

2. Formy práce:

Frontálna výučba
 Frontálna a individuálna práca žiakov
 Skupinová práca žiakov
 Praktické precvičovanie
 Práca s informačnými technológiami
 Práca s odbornou literatúrou

Učebné zdroje

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:

1. Odborná literatúra:

Salač G., Šimková M.: Stolovanie I, SPN Bratislava, 2004

2. Didaktická technika:

Meotar
 Videoprojektor

3. Materiálne výučbové prostriedky:

Tabuľa

4. **Ďalšie zdroje:**
Odborné časopisy : Gastro

ROZPIS UČIVA PREDMETU: ODBORNÝ VÝCVIK				15 hodín týždenne,
Názov tematického celku Témy	Hodiny	Medzipredmetové vzťahy	Očakávané vzdelávacie výstupy	Kritériá hodnotenia vzdelávacích výstupov
Úvod do	18		Žiak má:	Žiak:
<ul style="list-style-type: none"> » Riadenie a zabezpečovanie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v organizácii, zodpovednosť organizácie za bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci. » Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci, hygiena práce, osobná hygiena a jej význam pre ochranu zdravia 		<ul style="list-style-type: none"> » Právna náuka 	<ul style="list-style-type: none"> » Prakticky aplikovať základné predpisy BOZP » Vysvetliť dôležitosť bezpečnosti ochrany zdravia pri práci a hygieny práce 	<ul style="list-style-type: none"> » Prakticky aplikoval základné predpisy BOZP a správne ich aplikoval v prevádzke. » Správne vysvetlil osobnú hygienu, hygienu na pracovisku.
Nácvik pracovných činností spojených s prípravou odbytového strediska	126		Žiak má:	Žiak:
<ul style="list-style-type: none"> » Prípravné práce pracovníkov strediska » Oboznámenie sa so zariadením odbytového strediska » Zoznámenie sa s jednotlivými druhmi inventáru » Základné rozdelenie inventára » Reštauračný inventár » Malý stolový inventár » Malý stolový inventár » Pomocný inventár » Zariadenie odbytového strediska – stoly, stoličky, vozíky » Ošetrovanie a udržiavanie inventáru a zariadenia » Príprava odbytového strediska pred začatím prevádzky » Základné povinnosti obsluhujúcich » Pomôcky potrebné pri 		<ul style="list-style-type: none"> Stolovanie Technológia Stolovanie Technológia 	<ul style="list-style-type: none"> » Prakticky preskúšať prípravné práce a oboznámiť sa s odbytovým strediskom » Zapamätať si jednotlivé druhy inventáru, vedieť ich vymenovať a prakticky použiť » Správne ošetriť a udržiavať inventár strediska » Poznať základné povinnosti obsluhujúcich 	<ul style="list-style-type: none"> » Pozná správny postup prípravných prác na pracovisku a zariadenie odbytového strediska » Prakticky predviedol použitie jednotlivých druhov inventáru podľa rozdelenia » Používa správnu techniku udržiavania a ošetrovania inventáru » Bez problémov aplikoval povinnosti obsluhujúcich

obsluhy ich ošetrovanie a udržiavanie				
Nácvik základných pravidiel spoločenského správania a osobnosť čašníka	84		Žiak má:	Žiak:
<ul style="list-style-type: none"> » Spoločenská výchova » Spoločenské pravidlá, správanie sa v spoločnosti » Správanie sa a vystupovanie čašníka » Správanie sa čašníka v styku s hosťom » Konverzácia s hosťom » Osobnosť čašníka v spoločenských situáciách » Dynamické vlastnosti osobnosti » Typy temperamentu » Správanie sa čašníkov k hosťom 		<ul style="list-style-type: none"> » Stolovanie » Stolovanie » Psychológia osobnosti 	<ul style="list-style-type: none"> » Poznať pravidlá spoločenskej výchovy » Dokonale ovládať správanie a vystupovanie čašníka v každej situácii » Vedieť viesť konverzáciu s hosťom » Ovládať typy temperamentu a vedieť ich charakterizovať 	<ul style="list-style-type: none"> » Vymenoval pravidlá spoločenskej výchovy » Prakticky predviedol správanie a vystupovanie čašníka » Ovládal konverzáciu s hosťom » Vedel charakterizovať typy temperamentu
Jednoduchá obsluha	207		Žiak má:	Žiak:
<ul style="list-style-type: none"> » Hlavné zásady obsluhy » Základné pravidlá obsluhy » Základné pravidlá pri podávaní pokrmov » Základné pravidlá pri podávaní nápojov » Technika obsluhy » Nosenie tanierov » Nosenie podnosov » Predchádzanie nehodám pri obsluhu a ich náprava » Udržiavanie pracoviska počas prevádzky » Evidencia a účtovanie vydaných jedál a nápojov » Nácvik práce s pokladnicou » Práce po skončení Prevádzky » Obsluha v reštauráciách - základná forma jednoduchej obsluhy » Zásady obsluhy 		<ul style="list-style-type: none"> » Stolovanie » Technológia » Stolovanie 	<ul style="list-style-type: none"> » Vedieť všetky hlavné zásady obsluhy » Vedieť používať základné pravidlá pri podávaní jedál a nápojov » Aplikovať správnu techniku nosenia tanierov a podnosov » Presne viesť evidenciu a účtovanie vydaných jedál a nápojov » Vedieť aplikovať v praxi základnú formu jednoduchej obsluhy 	<ul style="list-style-type: none"> » Ovládal hlavné zásady obsluhy » Vedel aplikovať v praxi pravidlá podávania jedál a nápojov » Používal správnu techniku nosenia tanierov a podnosov » Viedol správnu evidenciu a účtovanie vydaných jedál a nápojov » Ovládal základnú formu jednoduchej obsluhy

<ul style="list-style-type: none"> » Pravidlá obsluhy » Používanie inventára » Servis jedál » Servis nápojov » Odnášanie upotrebeného inventáru 			<ul style="list-style-type: none"> » Ovládať servis jedál a nápojov » Predviesť správnu techniku odnášania upotrebeného inventáru 	<ul style="list-style-type: none"> » Aplikoval v praxi servis jedál a nápojov » Predviedol správnu techniku odnášania upotrebeného inventáru
Zostavovanie jedálneho a nápojového lístka	60		Žiak má:	Žiak:
<ul style="list-style-type: none"> » Náležitosti jedálneho a nápojového lístka » Gastronomické poradie jedál na jedálnom lístku » Gastronomické poradie nápojov na nápojovom lístku » Menu lístky 		<ul style="list-style-type: none"> » Stolovanie 	<ul style="list-style-type: none"> » Vedieť náležitosti jedálneho a nápojového lístka » Správne určiť poradie jedál a nápojov na J a N lístku 	<ul style="list-style-type: none"> » Vysvetlil náležitosti jedálneho a nápojového lístka » Poznal poradie jedál a nápojov na J a N lístku

Všeobecné pokyny hodnotenia:

Pri každom hodnotení tematického celku používame všeobecné kritériá a klasifikáciu uvedenú v tomto ŠkVP (pre jednotlivcov, skupinu, pre ústne a písomné práce). Príprava didaktických testov, cieľových otázok pre skupinovú prácu, písomné cvičenia a frontálne skúšanie pripravuje vyučujúci v rámci tematických listov.

ROZPIS UČIVA PREDMETU: ODBORNÝ VÝCVIK				15 hodín týždenne
Názov tematického celku Témy	Hodiny	Medzipredmetové vzťahy	Očakávané vzdelávacie výstupy	Kritériá hodnotenia vzdelávacích výstupov
Právne predpisy a základné pravidlá práce na odbornom výcviku	6		Žiak má:	Žiak:
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Oboznámenie žiakov s organizáciou a podmienkami pracovísk. Základné ustanovenia právnych noriem BOZP, hygiena práce a pracoviska, požiarne predpisy ➤ Hygienické normy – osobná hygiena, hygiena na pracovisku ➤ Oboznámenie s prevádzkou a jej zabezpečenie 		Právna náuka	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Vysvetliť hygienické predpisy a normy HACCP a vedieť ich prakticky aplikovať v j prevádzke. ➤ Prakticky aplikovať základné predpisy BOZP. ➤ Pracovať podľa zásad OBP, v súlade s hygienickými predpismi danej prevádzky. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Bez problémov vysvetlil hygienické predpisy a normy HACCP a správne ich aplikoval prevádzke. ➤ Prakticky aplikoval základné predpisy BOZP ➤ Správne vysvetlil osobnú hygiena, hygiena na pracovisku.
Činnosti v jednotlivých spôsoboch a systémoch obsluhy	54		Žiak má:	Žiak:
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Reštauračný a kaviarenský spôsob obsluhy ➤ Barový a etážový spôsob obsluhy ➤ Slávnostné spôsoby obsluhy ➤ Viedenský a rajónový systém obsluhy ➤ Skupinový systém a systém hlavného čašníka ➤ Francúzsky systém obsluhy ➤ Kaviarenský a barový systém obsluhy ➤ Banketový a rautový systém obsluhy ➤ Etážový systém a systém Table d'hôte 		Technológia Stolovanie	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ovládať systémy a spôsoby obsluhy, poznať ich rozdiely a využívať ich v odbytových strediskách 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ovláda systémy a spôsoby obsluhy, pozná ich rozdiely a dokázal ich využívať iv odbytových strediskách
Technika jednoduchej obsluhy s uplatnením jednotlivých spôsobov obsluhy	200		Žiak má:	Žiak:
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Technika a rozdelenie jednoduchej obsluhy ➤ Prípravné práce pred prevádzkou ➤ Jednoduché raňajky, ich rozdelenie ➤ Príprava pracoviska na raňajky ➤ Servis jednoduchých raňajok, nácvik podávania ➤ Servis raňajok Table d'hôte ➤ Pravidlá podávania jedál a nápojov- raňajky ➤ Zostavovanie jedálneho lísta na raňajky ➤ Základné spôsoby prípravy kávy a čaju 		Technológia Stolovanie Potraviny a výživa	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Poznať zásady a delenie jednoduchej obsluhy ➤ Ovládať rozdelenie jednoduchých raňajok, vedieť pripraviť pracovisko na podávanie raňajok ➤ Poznať správny servis raňajok, ovládať druhy podávaných jedál a nápojov na raňajky, vedieť zostaviť raňajový lístek ➤ Poznať základné spôsoby prípravy kávy a čaju, vedieť ich samostatne pripraviť 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Pozná zásady a delenie jednoduchej obsluhy ➤ Ovláda rozdelenie jednoduchých raňajok, vedel pripraviť pracovisko na podávanie raňajok ➤ Pozná správny servis raňajok, ovláda druhy podávaných jedál a nápojov na raňajky, vedel zostaviť raňajový lístek ➤ Pozná základné spôsoby prípravy kávy a čaju, vedel ich samostatne pripraviť

<ul style="list-style-type: none"> ➤ Podávanie desiatej a olovrantu ➤ Podávanie jednoduchých obedov ➤ Podávanie aperitívov ➤ Podávanie studených predjedál ➤ Podávanie polievok ➤ Podávanie teplých predjedál ➤ Podávanie hlavných jedál ➤ Podávanie dezertov a múčnikov ➤ Podávanie studených alkoholických nápojov ➤ Podávanie teplých alkoholických nápojov ➤ Podávanie studených nealkoholických nápojov ➤ Podávanie digestívov ➤ Podávanie jednoduchej večere ➤ Obsluha skupín ➤ Obsluha v denných baroch ➤ Práce po skončení prevádzky 			<ul style="list-style-type: none"> ➤ Poznať sortiment podávaných jedál a nápojov na desiatu, olovrant, jednoduchý obed i večeru ➤ Ovládať techniku obsluhy pri podávaní jedál formou jednoduchej obsluhy ➤ Ovládať správne podávanie studených a teplých alkoholických nápojov ➤ Ovládať prípravu pracoviska a podávanie večere 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Pozná sortiment podávaných jedál a nápojov na desiatu, olovrant, jednoduchý obed i večeru ➤ Zvládol techniku obsluhy pri podávaní jedál formou jednoduchej obsluhy ➤ Vedel správne podávať studené a teplé alkoholické nápoje ➤ Ovláda prípravu pracoviska a podávanie večere
Technika a nácvik zložitej obsluhy	126		Žiak má:	Žiak:
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Technika a rozdelenie zložitej obsluhy ➤ Druhy zložitých raňajok a ich podávanie ➤ Príprava pracoviska na zložitú raňajku ➤ Zložitý obed ➤ Zostavovanie jedálneho lístka a menu na zložitý obed ➤ Pravidlá predkladania pokrmov ➤ Podávanie jedál a nápojov pri zložitej obsluhu ➤ Podávanie aperitívov ➤ Podávanie studených predjedál ➤ Podávanie polievok ➤ Podávanie teplých predjedál ➤ Podávanie hlavných jedál ➤ Podávanie dezertov ➤ Podávanie múčnikov ➤ Podávanie kávy a digestívu ➤ Zložitá večera 		<p>Technológia</p> <p>Stolovanie</p> <p>Potraviny a výživa</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Poznať techniku a rozdelenie zložitej obsluhy ➤ Ovládať druhy zložitých raňajok, prípravu pracoviska a ich servírovanie ➤ Dodržať vysokú hygienu pri všetkých pracovných činnostiach ➤ Poznať sortiment podávaných jedál a nápojov na zložitý obed, vedieť zostaviť menu na zložitý obed ➤ Ovládať správnu techniku obsluhy pri servírovaní jedál a nápojov formou zložitej obsluhy ➤ Poznať sortiment podávaných jedál a nápojov na zložitú večeru, vedieť zostaviť menu na zložitú večeru 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Pozná techniku a rozdelenie zložitej obsluhy ➤ Ovláda druhy zložitých raňajok, prípravu pracoviska a ich servírovanie ➤ Dodržal vysokú hygienu pri všetkých pracovných činnostiach ➤ Pozná sortiment podávaných jedál a nápojov na zložitý obed, vedel zostaviť menu na zložitý obed ➤ Ovláda správnu techniku obsluhy pri servírovaní jedál a nápojov formou zložitej obsluhy ➤ Pozná sortiment podávaných jedál a nápojov na zložitú večeru, vedel zostaviť menu na zložitú večeru

Vyššia forma zložitej obsluhy	79		Žiak má:	Žiak:
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Vyššia forma zložitej obsluhy- charakteristika ➤ Základné pravidlá príprav pokrmov pri stole hosťa ➤ Dochucovanie pokrmov ➤ Miešanie pokrmov ➤ Príprava studených predjedál- šalátov a koktailov pri stole hosťa ➤ Polievky pripravované pri stole hosťa ➤ Príprava teplých predjedál pri stole hosťa ➤ Omáčky dochutené pri stole hosťa ➤ Flambovanie ➤ Tranširovanie ➤ Filetovanie 		Technológia Stolovanie Potraviny a výživa	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ovládať rozdiel medzi základnou a vyššou formou obsluhy ➤ Vedieť si dôkladne pripraviť pracovisko a inventár potrebný na prácu pri stole hosťa ➤ Disponovať požadovanou zručnosťou potrebnou na prácu pri stole hosťa ➤ Ovládať vyššiu formu zložitej obsluhy 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ovláda rozdiel medzi základnou a vyššou formou obsluhy ➤ Vedel si dôkladne pripraviť pracovisko a inventár potrebný na prácu pri stole hosťa ➤ Disponuje požadovanou zručnosťou potrebnou na prácu pri stole hosťa ➤ Ovláda vyššiu formu zložitej obsluhy
Obsluha v zábavných a spoločenských strediskách	30		Žiak má:	Žiak:
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Druhy zábavných stredísk a ich charakteristika ➤ Vybavenie zábavných stredísk ➤ Spôsoby obsluhy v zábavných strediskách 		Stolovanie	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Poznať druhy zábavných stredísk ➤ Ovládať charakteristiku zábavných stredísk ➤ Poznať spôsoby obsluhy v zábavných strediskách 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Pozná druhy zábavných stredísk ➤ Ovláda charakteristiku zábavných stredísk ➤ Pozná spôsoby obsluhy v zábavných strediskách

Všeobecné pokyny hodnotenia:

Pri každom hodnotení tematického celku používame všeobecné kritériá a klasifikáciu uvedenú v tomto ŠKVP (pre jednotlivcov, skupinu, pre ústne a písomné práce). Príprava didaktických testov, cieľových otázok pre skupinovú prácu, písomné cvičenia a frontálne skúšanie pripravuje vyučujúci v rámci tematických listov.

ROZPIS UČIVA PREDMETU: ODBORNÝ VÝCVIK				17,5 hodín týždenných hodín
Názov tematického celku Témy	Hodiny	Medzipredmetové vzťahy	Očakávané vzdelávacie výstupy	Kritériá hodnotenia vzdelávacích výstupov
Právne predpisy a základné pravidlá práce na odbornom výcviku	7		Žiak má:	Žiak:
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Oboznámenie žiakov s organizáciou a podmienkami pracovísk. Základné ustanovenia právnych noriem BOZP, hygiena práce a pracoviska, požiarne predpisy. Hygienické normy – osobná hygiena, hygiena na pracovisku -oboznámenie s prevádzkou a jej zabezpečenie 		Právna náuka	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Vysvetliť hygienické predpisy a normy HACCP a vedieť ich prakticky aplikovať v j prevádzke. ➤ Prakticky aplikovať základné predpisy BOZP. ➤ Pracovať podľa zásad OBP, v súlade s hygienickými predpismi danej prevádzky. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Bez problémov vysvetlil hygienické predpisy a normy HACCP a správne ich aplikoval v prevádzke. ➤ Prakticky aplikoval základné predpisy BOZP. ➤ Správne vysvetlil osobnú hygiena, hygiena na pracovisku
Obsluha a údržba pivného zariadenia	28		Žiak má:	Žiak:
<ul style="list-style-type: none"> ➤ História varenia piva, obsah alkoholu v pive. ➤ Pracovná náplň výčapníka, postup pri narážaní suda. ➤ Výčapné zariadenie. ➤ Chyby pri čapovaní piva, podávanie piva. 		Stolovanie Technológia	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Definovať obsluhu a údržbu pivného zariadenia. ➤ Rozlíšiť obsah alkoholu v pive. ➤ Vedieť správny postup pri čapovaní a podávaní piva. ➤ Prakticky zvládnuť čapovanie a podávanie piva. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Vedel definovať a údržbu pivného zariadenia. ➤ Správne rozlíšoval obsah alkoholu v pive. ➤ Vedel správny postup pri čapovaní a podávaní piva. ➤ Prakticky zvládol čapovanie a podávanie piva
Nácvik obsluhy v kaviarni a kaviarenské herne	35		Žiak má:	Žiak:
<ul style="list-style-type: none"> ➤ História kaviarni, druhy kaviarni a ich príprava na prevádzku. ➤ Obsluha v kaviarni, pravidlá obsluhy. ➤ Kaviarenský jedálny a nápojový lístok ➤ Technologické postupy prípravy kávy, praktický nácvik podávania kávy ➤ Kaviarenské herne 		Stolovanie Technológia	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Vedieť popísať druhy a delenie kaviarni. ➤ Ovládať pravidlá obsluhy v kaviarni. ➤ Vedieť technologické postupy prípravy kávy. ➤ Praktický zvládnuť podávanie kávy ➤ Definovať kaviarenské herne 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Vedel popísať druhy a delenie kaviarni. ➤ Správne ovládal pravidlá obsluhy v kaviarni. ➤ Vedel technologické postupy prípravy kávy ➤ Zvládol podávanie kávy ➤ Vedel definovať kaviarenské herne
Nácvik obsluhy vo vinárni a podávanie vína	35		Žiak má:	Žiak:
<ul style="list-style-type: none"> ➤ História vína, druhy vinární. 		Stolovanie	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Popísať druhy 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Vedel popísať druhy

<ul style="list-style-type: none"> ➤ Chyby a choroby vína. ➤ Podávanie vína, praktický nácvik podávania vína ➤ Prípravné práce vo vinárni, obsluha vo vinárňach. ➤ Jedálny a nápojový lístok vo vinárni, odporúčanie vín k jednotlivým jedlám. 		Technológia	<p>vinárni.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Ovládať chyby a choroby vína ➤ Prakticky zvládnuť podávanie vína vo vinárni. ➤ Popísať organizáciu práce vo vinárni obsluhu vo vinárni. ➤ Ovládať správne odporučiť víno k jedlu. 	<p>vinárni.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Ovládal chyby a choroby vína ➤ Prakticky zvládol spracovanie a podávanie vína vo vinárni. ➤ Vedel popísať organizáciu práce vo vinárni a obsluhu vo vinárni. ➤ Vie odporučiť víno k jedlu.
Príprava a podávanie miešaných nápojov	63		Žiak má:	Žiak:
<ul style="list-style-type: none"> ➤ História a význam miešaných nápojov. ➤ Rozdelenie miešaných nápojov. ➤ Inventár a suroviny na prípravu miešaných nápojov. ➤ Zásady prípravy miešaných nápojov. ➤ Všeobecný pracovný postup miešania nápojov, praktický nácvik miešania nápojov ➤ Druhy barov a príprava barového pultu. 		Stolovanie Technológia	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Definovať význam miešaných nápojov. ➤ Ovládať rozdelenie miešaných nápojov. ➤ Vedieť zásady prípravy miešaných nápojov, pracovný postup miešania nápojov. ➤ Prakticky zvládnuť prípravu miešaných nápojov. ➤ Popísať druhy barov a prípravu barového pultu. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Vedel význam miešaných nápojov. ➤ Ovládal rozdelenie miešaných nápojov. ➤ Vedel zásady prípravy miešaných nápojov, pracovný postup miešania nápojov. ➤ Prakticky zvládol prípravu miešaných nápojov. ➤ Vedel popísať druhy barov a prípravu barového pultu.
Slávnostné stolovanie	140		Žiak má:	Žiak:
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Význam a druhy hostín ➤ Zostavovanie slávnostného menu ➤ Pracovný príkaz komando ➤ Libreto ➤ Príprava miestnosti a inventáru na slávnostnú hostinu ➤ Banket ➤ Raut ➤ Súkromné hostiny svadba ➤ Spoločný obed ➤ Koktail párty ➤ River párty ➤ Garden párty, Piknik ➤ Čaša vína, Čaj o piatej 		Stolovanie Technológia	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Definovať význam a druhy hostín. ➤ Ovládať zostavenie menu, libreto, komanda. ➤ Prakticky zvládnuť prípravu miestnosti a inventáru. ➤ Popísať rozdiel v bankete, raute, súkromnej hostiny, koktail párty, river párty, garden párty, piknik, čaša vína a čaj o piatej 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Vedel definovať význam a druhy hostín. ➤ Ovládal zostavenie menu, libreto, komanda. ➤ Prakticky zvládol prípravu miestnosti a inventáru. ➤ Popísal rozdiel v bankete, raute, súkromnej hostiny, koktail párty, river párty, garden párty, piknik, čaša vína a čaj o piatej

Nácvik vyšších foriem zložitej obsluhy	119		Žiak má:	Žiak:
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Základné pravidlá príprav pri stole hosťa ➤ Flambovanie ➤ Všeobecný pracovný postup pri flambovaní ➤ Tranširovanie ➤ Príprava pracoviska na tranširovanie ➤ Filetovanie ➤ Príprava pracoviska na filetovanie ➤ Miešanie šalátov ➤ Príprava pracoviska na miešanie šalátov ➤ Príprava koktailov pri stole hosťa ➤ Príprava pracoviska na delenie ovocia pred zrakom hosťa ➤ Špeciálna príprava pokrmov pri stole hosťa 		Stolovanie Technológia	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Definovať základné pravidlá pri stole hosťa. ➤ Praktický zvládnuť a osvojiť si prácu pri stole hosťa flambovanie, tranširovanie, filetovanie, miešanie šalátov, príprava koktailov, delenie ovocia pred zrakom 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Vedel definovať základné pravidlá pri stole hosťa ➤ Prakticky zvládol a pracoval pri stole hosťa flambovanie, tranširovanie, filetovanie, miešanie šalátov, príprava koktailov, delenie ovocia pred zrakom
Organizácia práce v ubytovacích zariadeniach	28		Žiak má:	Žiak:
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kategorizácia ubytovacích zariadení, základné pojmy ubytovacích služieb. ➤ Operatívno-technická evidencia ubytovacieho zariadenia. ➤ Charakteristika práce zamestnancov hotela, hotelový poriadok. ➤ Pravidla roomservisu, obsluha na hotelových izbách. 		Stolovanie Technológia	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Definovať kategorizáciu ubytovacích stredísk, základné pojmy ubytovacích služieb. ➤ Vedieť operatívno – technickú evidenciu ubytovacieho zariadenia. ➤ Poznať charakteristiku zamestnancov hotela a hotelový poriadok. ➤ Popísať pravidlá roomservisu a obsluhu na hotelových izbách 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Definoval kategorizáciu ubytovacích stredísk, základné pojmy ubytovacích služieb. ➤ Vedel operatívno – technickú evidenciu ubytovacieho zariadenia. ➤ Poznal charakteristiku zamestnancov hotela a hotelový poriadok. ➤ Popísal pravidlá roomservisu a obsluhu na hotelových izbách
Obdobie odborného rozvoja. Príprava na praktické záverečné skúšky	70		Žiak má:	Žiak:
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Opakovanie, praktická aplikácia vedomostí ➤ Praktický nácvik na záverečné skúšky 		Stolovanie	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ovládať nadobudnuté vedomosti po praktickej stránke ➤ Vedieť nadobudnutú teóriu 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ovláda nadobudnuté vedomosti po praktickej stránke ➤ Vedel nadobudnúť teóriu

--	--	--	--	--

8

Učebné zdroje (učebnice, didaktická technika, materiálne zdroje)

Všetky javy a objekty sveta nemôžu byť priamo sprítomnené iba slovnou, opisom. U siahajú preto po takých prostriedkoch, ktoré „približujú to, čo je ďaleké, zväčšujú to, čo je nepatrné, zmenšujú to, čo je veľmi veľké, spomaľujú to, čo je rýchle, zrýchľujú to, čo je pomalé, odhaľujú to, čo je skryté, konkretizujú to, čo je abstraktné, sprítomňujú to čo je dávno minulé, fixujú to, čo je prchavé, sprehľadňujú to, čo je príliš zložitú. Tieto prostriedky sú nositeľom učiva, nazývajú sa učebné pomôcky (UP).

Učebné pomôcky – prostriedky, ktoré slúžia k názornosti vyučovania a umožňujú dokonalejšie, rýchlejšie a komplexnejšie osvojenie učiva.

V niektorých prípadoch sa UP môžu uplatniť len prostredníctvom rozličných zariadení, prístrojov – didaktická technika (DT). **Didaktická technika – plní tieto isté úlohy a rozumieme ňou využívanie rôznych prístrojov a technických zariadení, filmu, zvukového prístroja a pod.** VP, UP, DT sa realizujú v určitých priestoroch, vo vyučovacích interiéroch: školy (makrointeriéry), učebne (mikrointeriéry).

Základné skupiny UP:

Reálne – pôvodné predmety (prírodniny v pôvodnom stave – nerasty, živočíchy, rastliny, upravené preparáty) – výrobky v pôvodnom stave (vzorky polo/výrobky, nástroje, prístroje, stroje, umelecké diela), upravené výrobky.

Modely – trojrozmerné pomôcky – zámerne zjednodušované na uľahčenie vnímania informácie (pr. modely plošné, funkčné, stavebnicové).

Dvojrozmerné zobrazenia – sprístupňujú javy a predmety v konkrétnej podobe alebo v grafickom znázornení, prezentované priamo (nástenné obrazy, schémy, fotografie, diagramy, mapy a pod. pomocou didaktickej techniky (

Zvukové pomôcky alebo zvukové záznamy

Textové pomôcky s grafickým zápisom slova prezentované ako učebnice a učebné texty, pracovné materiály (pracovné zošity, návody na meranie a pokusy, zbierky úloh, tabuľky, atlasy a pod.), doplnková a pomocná literatúra.

Relácie a programy sprostredkované didaktickou technikou:

reálne, programy (software pre počítače, programy pre vyučovacie stroje a pod.)

Špeciálne pomôcky – špecifikujúci charakter jednotlivých vyučovacích predmetov, (experimentálne súbory, materiálne vybavenie školských laboratórií, pracovné pomôcky ...)

Podľa spôsobu práce sa pomôcky delia:

demonštračná – používa UP na riadené pozorovanie všetkými žiakmi triedy

žiacke – používajú jednotliví žiaci alebo malé skupiny žiakov, pri individuálnej práci

Podľa miery abstraktnosti a konkrétnosti:

Reálne - pôvodné objekty (prírodniny, výrobky, nástroje, prístroje, umelecké diela a pod, upravené objekty (stroje v reze)

Predmetné zobrazenia reálií (modely, diapozitívy, filmy, videozáznamy, fotografie, obrazy)

Schématické zobrazenia (schémy, diagramy, grafy, tabuľky), ktorých zámerne vyčleňujú len podstatné vlastnosti a vzťahy v určitom (pr. priestorovom alebo časovom) členení.

Symbolické znázornenia a vyjadrenia poznatkov o objektoch skutočností, ktoré zastupujú triedy predmetov, vlastností, vzťahov a pod. a umožňujú slovný opis spôsobov poznávania, vyjadrovania výsledkov, myšlienkové operácie.

DT možno rozdeliť do týchto základných skupín Zobrazovanie plochy

tabule (klasické, drevené, magnetické, plexisklové, svetelné, hobrové,..) - plochy pre premietané záznamy

Projekčná (premietacia) technika

zariadenie pre statickú projekciu

zariadenia pre dynamickú projekciu

rôzne pomocné zariadenia

Zvuková technika

Televízna technika

Vyučovacie technické systémy na báze nových informačných technológií

Delenie UP a DT podľa ľudských zmyslov, na ktoré pôsobia:

auditívne – sluchové

vizuálne (zrakové) – učebnica, fotografia, výkres, projekt taktilné (hmatové) – reálie, modely

audiovizuálne (zvukovo-zrakové) – televízor (DT), televízny program (UP), film,

Technické vyučovacie prostriedky:

zobrazovacie premietacie plochy

vizuálne

auditívne

audiovizuálne

vyučovacie stroje

zariadenia na reprodukciu textov a obrazov

masovokomunikačné prostriedky

výpočtová technika

vedecko – informačná technika

učebnice

aparatura priestorového obrazu

Funkcie a požiadavky kladené na DT a UP

si priemerný človek zapamätá približne:

10 % - čítaného

20 % - počutého

30 % - čo vidí v podobe obrazu

50 % - vidí i počuje súčasne

70 % - vidí, počuje, aktívne vykonáva

90 % - k čomu dospel sám vlastnou skúsenosťou - čím rozmanitejšie sa človek učí, tým je účinnosť zapamätania vyššia.

Použitie UP a DT vo VP súvisí najmä s didaktickou zásadou názornosti. Prvý túto zásadu zdôvodnil a prepracoval **J. A. Komenský** – sformuloval zlaté pravidlo pre UP:

“Všetko nech sa predkladá všetkým zmyslom, nakoľko je to len možné. A teda veci viditeľné zraku, počuteľné sluchu, voňajúce čuchu, ochutnateľné chuti a hmatateľné hmatu, ak sa niečo môže vnímať naraz viacerými zmyslami, nech sa to predloží viacerým zmyslom”

UP a DT uľahčujú pochopiť abstraktné prvky učiva, prispievajú k rozvoju myslenia, môžu zintenzívniť motiváciu ž. UP, DT – majú nezameniteľné miesto vo všetkých etapách VP

Funkcie UP a DT: motivačná, spätná väzba, informačná, precvičovacia, aplikačná, kontrolná, výchovná, rozvíjajúca, racionalizačná.

Tvorba, výber, použitie UP a DT by mali vychádzať z cieľov VP, učiva, rešpektovať didaktické zásady, pomáhať efektívne realizovať vyučovacie metódy. Svoju úlohu plnia DT a UP lepšie, čím viac zmyslových orgánov a umožnia zapájať do poznáva-cieho procesu. Mali by utvárať ucelený systém, kt. vedeckú úlohu zohráva (zatiaľ) učebnica. V tomto spočívajú didaktické požiadavky na tvorbu, výber, používanie UP a DT. Potrebne rešpektovať pri tvorbe, výbere používaní aj **požiadavky:** ergonomické (prihliadanie na antropometrické a psychologické osobitosti UP a ž estetické (vonkajšia úprava)

technické (bezpečnosť, spoľahlivosť, ekonomické (prístupná cena)

Ideál UP a DT - pedagogický a technický efekt čo najväčší a náklady na výrobu a prevádzku čo najnižšie. UP a DT sú pre žiakov prostriedkom, pomocou ktorého poznávajú okolitý svet, pre učiteľa sú prostriedkom na zvýšenie efektívnosti VP.

FUNKCIE

informatívna – informujú a plnia funkciu spätnej väzby tzv. informujú žiaka o tom ako chápe učivo

formatívna – rozvoj tvorivej činnosti ž, rozvoj zmyslových poznávacích procesov

inštrumentálna – pomôcky sú určitým “nástrojom”, pomocou ktorého žiak získava

nové vedomosti, zručnosti, návyky

motivačná

systematizujúca – VP prispievajú k zaraďovaniu vedomostí do určitého systému názorná – VP pôsobia na zmysly – ž. získava konkrétnejšiu predstavu o tom čo sa učí

sú zdrojom a nositeľom informácií

racionálna a ekonomická – urýchľujú a uľahčujú proces učenia uľahčujú

prechod od teórie k praxi podporujú samoštúdium

k tomu je potrebná dokonalá činnosť U, jeho ped.- psych. spôsobilosť, tvorivosť a pod.

Technológia vzdelávania

(v najužšom chápaní) považuje sa za vedu zaoberajúcu sa uplatňovaním technických prostriedkov vyučovania, najmä moderných, vo vzdelávaní, a v najširšom chápaní za vedu zaoberajúcu sa projektovaním, realizáciou a hodnotením akýchkoľvek vzde-lávacích systémov.(raz sa považuje za samostatnú pedag. disciplínu, inokedy za hra-ničnú či interdiciplinárnu vedu), v podstate sa považuje za didaktickú, (ale západné krajiny didaktiku v zmysle nášho chápania nepoznajú).

Učebnica – najdôležitejší materiálny prostriedok vyučovania, učivo je v nej najviac konkretizované. Má vychádzať z učebných osnov. Učebné texty v podobe hlinených tabuliek používali už Sumeri pred viac ako 6000 rokmi. Za zakladateľa teórie učebnice sa pokladá J. A. Komenský – vytvoril prvú ilustrovanú učebnicu Orbis pictus (svet v obrazoch), sformuloval aj teoretické zásady tvorby učebníc (napr. obsah učebnice má byť úplný, dôkladne premyslený, spracovanie učebnice – jasné, presné, prehľadné.

Učebnica má byť primeraná schopnostiam ž, pre každý vyučovací predmet má byť učebnica rozplánovaná na celý vyučovací cyklus, rozsah uč. nemá byť veľký atď.. Uč. má spĺňať funkciu **informačnú, transformačnú, systémovú, upevnie a sebakontroly, sebavzdelávaciu, integrujúcu, koordinujúcu, rozvíjajúcu, výchovnú a motivačnú.** Vychádza z vyuč. cieľov, rešpektovať didakt. zásady. Funkciu textu niektorých vyuč. predmetov môžu byť aj obrázky. Text by mal byť zrozumiteľný, pres-ný, jasný, stručný, primeraný žiakom, výrazný, dostatočne názorný, emocionálny, zaujímavý, pútavý.

Priemerný rozsah textovej časti dobrých učebníc (57 %).

základný text (fakty, pojmy, zákony, teórie, princípy, pravidlá)

dopĺňajúci text – slúži na upevňovanie a prehĺbenie učiva zákl. textu (dokumenty, štatistické informácie, tabuľky,..)

vysvetľujúci – používa najmä pri samostatnom štúdiu ž (úvod k učebnici, poznámky, vysvetlivky, komentáre, prehľady noriem, skratky)

aparát organizácie osvojovania – zložka učebnice, kt. úlohou - stimulovať, usmerňovať poznávaciu činnosť ž (úlohy, návody, tabuľky, cvičenia, názvy, rozličné vy-značenia tlačou – pr. označenie, druh písma)

ilustrovaný materiál – má zintenzívniť poznávací, estetický, emocionálny vplyv na ž. (obrázky, fotografie, pictogramy, typ písma, formát učebnice, druh väzby, titulný list a pod)

orientačný aparát (vysvetlivky, obsah, prílohy, odkazy),

motivačný úvod – na začiatku každej kapitoly

zhrnutie učiva

mal by nasledovať autotest (jeho výsledky vhodné na koniec učebnice), úlohy na domácu prípravu žiaka, podnety na rozmyšľanie, literatúra (obsahujúca bibliografické údaje, stručné rešerše). Základné učivo by malo byť odlišené od ostatného

Učebné zdroje (učebnice, didaktická technika, materiálne zdroje)

úvod učebnice (zameraný na motiváciu žiaka), rôzne ponukové katalógy, v ktorých sa okrem učebnice pre žiaka ponúkajú: učebnica upravená pre U,

odborné pomôcky pre U, pracovné zošity pre žiakov,

videoprogramy pre ž, U, testovacie programy pre osobné počítače – niekoľko tisíc testovacích úloh

Nič neovplyvní výsledok VP tak negatívne, ako nedostatok materializácie (tam, kde materiálna činnosť z nejakých dôvodov nie je možná, vykonávajú činnosť v materia-lizovanej podobe t.j. manipulovanie s náhradami predmetov – obrazmi, schémami, mapami, diagramami, tabuľkami a pod) význam najmä pri technických a prírodných predmetoch. UP nemá mať U len na ukazovanie, ale má ju používať aj ž!!!

Vyučovanie pomocou počítačov – počítače budú zakrátko ovplyvňovať náš každo-denný život. Výpočtová technika – ňou riadenie školstva, školy, riadenie VP učiteľom, samoštúdium a využívanie voľného času žiakmi, počítačom (plánovanie VP) riadené vyučovanie.

Výroky žiakov: Počítač na mňa nekričí, keď neviem a nerobí protekciu. Počítač sa ku mne správa priateľsky a nedáva najavo, že je niečo viac ako ja...

Počítače umožňujú U znásobiť jeho sily a schopnosti, objektivizujú hodnotenie žia-kov a umožňujú individualizáciu vyučovania. Výpočtovú techniku možno efektívne uplatniť vo všetkých fázach VP (motivácia ž. aktualizácia prv osvojeného učiva, pri osvojovaní nového učiva, jeho upevňovanie, prehľbovanie, preverovanie (D. testy), hodnotení ž, pri ich domácej príprave, spätnej väzbe), rôzne diagnostikovanie ž. (po-stojové škály, testy osobnosti, DT – neklasifikujú sa), umožnenie tvorivosti ž, (napr. výtvarná, hudobná oblasť),

programové vyučovanie – počítač zastupuje U vo všetkých fázach VP – vytváranie počítačových vyuč. systémov – sietí. Výhody používania počítačov vo VP: individu-alizácia vyučovania (učivo, metódy, čas), motivácia žiakov (rôzne výzvy, pochvaly, poďakovania), objektivnosť hodnotenia žiakov.

Nevýhody:

zdravotné problémy (poruchy zraku, deformácie chrbtice, neurózy, príp. digitalizácia)

zníženie socializácie ž (potlačenie medziľudskej komunikácie, redukcia hovor. reči)

absencia priameho pozorovania

problém rozvoja ž. v afektívnej oblasti (najmä citovej výchovy, formovania hodno-tového systému)

problémy s rozvojom tvorivosti

znevýhodnenie dievčat

zníženie možnosti šancí vzdelávať sa (nie každý má počítač)

Počítač môže dať ž nezištne svoje vedomosti, ale city a lásku musia dať žiakovi ľudia.

Programové vyučovanie

Učivo sa rozloží na rad postupných logicky na seba nadväzujúcich krokov – jednotiek učiva, ktorými ž. postupne prechádza (v každom kroku sa od ž. požaduje vnút. i vonk. aktivita -písanie a pod). PV – priebežnou a ustavičnou kontrolou aktivizuje ž. na ďalšie učenie.

Postupnosť krokov, jednotiek – vyučovací program (zásada malých krokov, zásada aktívneho reagovania – ž sa lepšie učí, ak je aktívny, z bezprostredného upevňovania – spätnej väzby,

overovania, kontroly, z individualizácie – rešpektovanie individ. osobitostí žiaka, najviac jeho schopností, nadania, rýchlosti z hodnotenia a vylepšovania programu – p. sa ustavične preveruje v praxi (zisťuje sa, čo robí ž. problémy a pod)

hlavné druhy vyučovacích programov:

lineárny

Vetvený

zmiešaný program.

Programy boli najprv použité v učebniciach – tzv. programové učebnice boli rozsiah-lejšie ako klasické, žiaci ich mali na jednorázové použitie, vpisovali so nich riešenia. Programy sa začali prezentovať pomocou tzv. vyučovacích strojov. Ale boli drahé, komplikované, poruchové, v praxi sa veľmi nezaužívali. Zásluha prog. vyučovacia

zrod súčasných modernizačných trendov v pedagogike, dôraz na samostatnosť, ak-tivitu učebno – poznávacej činnosti ž, výber optimálnych spôsobov na dosahovanie cieľov, permanentná spätná väzba, na základe nej zefektívňovanie vyučovacích prí-stupov. Program pre program. vyuč. postupnosť elementárnych krokov (úvodná in-formácia o programe, protestuje – overuje, či ž má dostatočné vedomosti a zručnosti potrebné k osvojeniu nového učiva, elementárne vyuč. situácie, usporiadané lineárne, vetvene, zmiešane, záver – posttest – overuje osvojenie si učiva)

Odborné učebne – učebňa – miestnosť v škole zariadená účelovým zariadením na vyučovanie

Kmeňová učebňa – v nej sa vyučuje väčšina predmetov určitej triedy školy

Odborná učebňa – určená na vyučovanie určitého predmetu (príp. niekoľkých prí-buzných predmetov, strieda sa v nej viac tried)

Špeciálna učebňa – osobitný druh odbornej učebne, je zariadená špeciálnymi zaria-deniami a prístrojmi (školské laboratória, dielne, telocvičňa)

Intenzifikácia VP môže byť na úkor zdravého telesného a duševného vývoja žiakov. A možnosť kompenzácie tejto intenzifikácie – utvorenie optimálneho pracovného prostredia a pohody. Ak je utvorený pre určitú premet systém technických vyuč. pros-triedkov (UP a DT), je nevyhnutné, aby boli sústredené a trvale umiestnené v 1 miest-nosti – učebni, úspora vyučovacích priestorov o 20 %.

Výučbové metódy

Pojem metóda je odvodený z gréckeho slova „methodos“ – čo znamená cestu, spôsob ako dosiahnuť cieľ. Výučbová metóda – je usporiadaný systém vyučovacích činností učiteľa a učebných aktivít žiakov, ktoré smerujú k dosiahnutiu výchovno-vzdelávacích cieľov. Klasifikácia výučbových metód Metódy sa delia z rôznych hľadísk:

Aspekt logický (logické postupy učenia), člení metódy na:

analytické (analýza – postupuje od celku k častiam)

syntetické (syntéza - postupuje od častí k celku)

induktívne (indukcia - postupuje od jednotlivých faktov k pojmom, poučkám)

deduktívne (dedukcia - postupuje od zákonov, poučiek, definícií, pravidiel, pojmov k ich aplikácii na konkrétne príklady)genetické – vývinové metódy rozvíjajú vedomosti pomocou časovej postupnosti

dogmatické – metóda bez zdôvodňovania, vysvetľovania – žiaci sa učia naspamäť

vzorce, pravidlá, definície

porovnávacie – hľadajú sa zhody, alebo rozdiely medzi dvoma javmi, predmetmi podľa určitých znakov

analogické – analógia (podobnosť) - hľadajú sa spoločné znaky javov, predmetov a z nich sa potom usudzuje na ďalšie podobnosti (analógia sa uplatňuje v matematike, chémii, fyzike)

Aspekt procesuálny – metódy z hľadiska fáz vyučovacieho procesu:

motivačné metódy (metódy, ktoré usmerňujú záujem o vyučovanie, navodzujú udržiavajú pozornosť žiakov)

expozičné metódy (metódy prvotného oboznamovania žiakov s učivom)

fixačné metódy (metódy opakovania, upevňovania učiva)

diagnostické a klasifikačné metódy (metódy hodnotenia, kontroly)

Triedenie podľa toho, či metódy vyberá učiteľ, alebo si ich volia žiaci sami
metódy heterodidaktické – metódy navodzuje učiteľ, učiteľ riadi učebnú činnosť
metódy autodidaktické - metódy samoučenia (metódy učenia si volí žiak)

Podľa počtu žiakov, rozlišujeme metódy:

frontálne – učiteľ pracuje s celou triedou

metódy skupinovej práce

metódy individuálneho vyučovania

klasické výučbové metódy – slovné, názorno-demonštračné, praktické

aktivizujúce metódy – diskusné, situačné, inscenačné, riešenie prob-lémov, didaktické hry

komplexné výučbové metódy – frontálna výučba, skupinová a ko-operatívna výučba, brainstorming, projektová výučba, výučba podporova-ná počítačom

Výber a voľba vyučovacej metódy závisí predovšetkým od:

cieľov vyučovacej hodiny

obsahu preberaného učiva

vekových osobitostí žiakov

materiálneho vybavenia školy

schopností samotného učiteľa

Charakteristika výučbových metód z hľadiska fáz vyučovacieho procesu

Motivačné metódy

Prvoradou úlohou učiteľa je vzbudiť a udržať u žiakov záujem o učebnú činnosť.

Motívov pôsobiacich v učebnej činnosti žiakov je viacero, a preto rozlišujeme:

vnútorné motívy (túžba po poznaní, zvedavosť, záujem o učivo)

vonkajšie motívy (učenie vyvolané vonkajšími podnetmi – učenie sa pre zlepšenie prospechu, učenie sa pod nátlakom, hrozbou)

Motivačné metódy delíme na:

vstupné

priebežné

vstupné

motivačné rozprávanie (citové, slovné približovanie toho, o čom sa budú žiaci učiť)

motivačný rozhovor (učiteľ so žiakmi vedie dialóg, pričom aktivizuje ich poznatky, skúsenosti. Rozhovorom prebúdza ich záujem o nové učivo)

motivačná demonštrácia (učiteľ pomocou ukážky (pomôcky) – napr. obraz, bábka, film, vzbudzuje záujem u žiakov o nové učivo)

problém ako motivácia (na základe problému učiteľ upúta pozornosť žiakov a potom vysvetľuje učivo)

moment prekvapenia (napr. na hodinu, keď sa preberá obdobie baroka, príde učiteľ v barokovom oblečení)

priebežné

motivačná výzva (učiteľ vyzve žiaka, aby dával pozor, aby vykonal určitú úlohu, aby pomohol spolužiakovi, aby nevyrušoval)

aktualizácia obsahu učiva (učiteľ spája učivo s príkladmi zo života, spestruje učivo zaujímavými príkladmi, hádankami)

pochvala, povzbudenie, kritika – výchovné metódy

Sú významnými prvkami motivácie, učiteľ ich musí využívať veľmi citlivo, pedagogicky taktne, primerane, inak strácajú motivačný význam. Pomalšie pracujúcich žiakov treba chváliť aj za drobnejšie úspechy a povzbudzovať do ďalšej práce.

Tak ako s pochvalou, aj s kritikou musí učiteľ narábať veľmi citlivo. Te-da nie kritika, len ako vytýkanie nedostatkov, ale kritika konštruktívna a pozitívna, aby žiak vedel čo robí nesprávne a zároveň ho povzbudiť, že to dokáže urobiť aj lepšie. Súčasťou kritiky by nemal byť výsmech, irónia, ponižovanie, zahanbovanie žiaka. Motivujeme nielen verbálne, ale aj ne-verbálne - úsmevom, potleskom, podaním ruky.

metóda sebahodnotenia - pomocou sebahodnotenia sa žiaci učia reálnejšie hodnotiť seba (rozvíja sa hodnotiace, kritické myslenie), sebahodnotenie ich motivuje k vyšším výkonom.

Iné aktivizujúce a motivujúce metódy, ktoré sú založené na interakcii učiteľ žiak, prípadne na interakcii žiak-žiak:

skupinové vyučovanie, projektová výučba, problémové vyučovanie, tvo-rivé vyučovanie...

Expozičné metódy

Slovo expozícia znamená úvod, úvodná časť do niečoho. Ide o úvodné oznámenie informácii o novom učive, úvodný výklad učiva.

Expozičné metódy sú metódy prvotného prijímania informácií.

Pomocou expozičných metód si žiaci utvárajú nové poznatky, vedomosti, spôsobilosti, zručnosti, návyky. Vyžadujú žiakovu pozornosť.

Expozičné metódy sa delia nasledovne:

Metódy priameho prenosu poznatkov

Monologické slovné metódy

Rozprávanie – sa používa vtedy, ak učivo nie je náročné, ak má predovšetkým výchovné poslanie. Najčastejšie sa uplatňuje v nižších ročníkoch ZŠ. Je zamerané predovšetkým na predstavy, city a fantáziu. Vyznačuje sa určitou dejovosťou, príbehom.

Opis – používa sa pri vysvetľovaní nejakého javu, veci, predmetu, napr. opis rastliny, bunky, zvieratá, prístroja. Je spojený s pozorovaním, ukážkou daného predmetu, javu.

Vysvetľovanie – je najčastejšie používanou expozičnou metódou. Vysvetľovaním učiteľ objasňuje rozličné zovšeobecnenia – pojmy, poučky, pra-vidlá, zákony. Učiteľ sa pri vysvetľovaní opiera o doterajšie skúsenosti žiakov. Učivo vysvetľuje v logickej nadväznosti. Vysvetľovanie spestruje využívaním pomôcok. Dbá na aktivitu žiakov (žiaci môžu dopĺňať myšlienky a vety učiteľa, písať poznámky...)

Prednáška – metóda uplatňovaná hlavne na vysokých školách, ale aj na stredných školách. Nevýhodou prednášky je, že žiaci ostávajú pasívni. Dobrá prednáška musí mať :

motivačný úvod – cieľ, štruktúra obsahu prednášky

samotná prednáška – informácie logicky zoradené, pútavo prednesené, aby sa udržala pozornosť poslucháčov

záver – zhrnutie hlavných myšlienok prednášky (napr. power pointom, na tabuľu)

Dialogické slovné metódy

rozhovor – je výmena informácií medzi dvoma alebo viacerými osobami.

Je to metóda, ktorá aktivizuje žiakov. Učiteľ spoznáva názory, postoje žiakov a môže na ne reagovať. Výhoda tejto metódy – rozvíja slovnú zásobu žiakov, učí žiakov formulovať myšlienky, učí ich počúvať druhých, poznávať ich názory. Rozhovor môže viesť s jedným žiakom, so skupinou žiakov, s celou triedou. Rozlišujeme napr.

okratovský rozhovor - je to druh rozhovoru, pri ktorom učiteľ vedie žiakov k tomu, aby premýšľali nad správnosťou alebo nesprávnosťou ne-jakého výroku, aby sa učili argumentovať, presvedčovať, ale aj ustupovať. Žiaci sa učia diskutovať, polemizovať, ale aj navzájom sa počúvať.

heuristický rozhovor (objaviteľský) – je veľmi náročný. Pri tomto rozhovore žiaci riešia problémy, pýtajú sa, skúmajú, hľadajú, diskutujú, vy-mýšľajú hypotézy (predpoklady), učia sa ich dokazovať.

beseda – je to dialogická metóda, pre ktorú je charakteristické spoločné riešenie nejakého problému, alebo vymieňanie si skúseností na nejakú tému, napr. beseda o fajčení, beseda o niektorom spisovateľovi a pod. Vedúci besedy nemusí byť len učiteľ, môže to byť aj niektorý žiak. Beseda sa môže použiť napr. po prebratí určitého tematického celku alebo po návšteve divadla, po návrate z exkurzie.

dramatizácia - je to metóda, ktorá sa používa najmä na 1. stupni. Môže mať charakter detskej hry napr. hra na lekára, na rodinu. Ide v nej o názor-né predvedenie príbehu, udalosti, napr. na hodine čítania, ale aj pri výučbe cudzích jazykov, pri literárnej výchove žiaci vedú dialóg podľa prečítaného-ho textu. Má charakter priameho prenosu poznatkov, skúseností, zážitkov, pôsobí na city žiakov.

hranie rolí – žiaci sa vžívajú do roly nejakých postáv a vytvárajú situácie s príbehom

Metódy sprostredkovaného prenosu poznatkov

pozorovanie – cieľom je bezprostredné poznávanie predmetov, javov, dejov.

Napr. pozorovanie rastu fazule, pozorovanie priebehu pokusu, pozorovanie dopravnej situácie v meste. Pozorovanie sa spája aj s inými metódami ako je demonštrácia, vysvetľovanie.

demonštrácia/ predvádzanie – (ukážka) – Napr. demonštrácia predmetov /pomôcok (obrázok, fotografia, bábka...), pokusov, ktoré vykonáva učiteľ, pohybových a pracovných činností, výtvarných, hudobných diel... Do demonštračných metód patrí aj exkurzia do firiem. Táto metóda je spojená vysvetľovaním. Na predvádzanie možno využiť aj didaktickú techniku – CD prehrávač, video, dataprojektor, DVD prehrávač.

manipulácia s predmetmi – zaraďujeme sem:

laboratórne práce, pokusy, ktoré žiaci vykonávajú sami a získavajú poznatky, skúsenosti. Využívajú sa vo fyzike, chémii a v prírodovedných predmetoch. Dôležitá je inštrukcia o priebehu a poučenie o bezpečnosti pri práci. Laboratórne práce sa uskutočňujú v laboratóriách, dielnach, na pozemkoch, v kabinetoch, v prírode.

montážne a demontážne práce (stavebnice, lego), ktoré rozvíjajú vnímanie a myslenie žiakov.

problémové metódy

problémové vyučovanie – učiteľ zaraďuje do výučby riešenie problémov ako prostriedok intelektového rozvoja žiakov. Problémové metódy vedú žiakov k aktivite, tvorí sa vnútorná motivácia k riešeniu takýchto úloh, žiak sa učí organizovať postupnosť svojej práce. Učiteľ by nemal všetko vysvetľovať žiakom sám, ale mal by im dať možnosť hľadať informácie, pýtať sa, poradiť sa, aby vedeli problém vyriešiť.

projektové vyučovanie – pomocou projektov žiaci riešia problémové úlohy, ktoré sú zamerané praktickejšie (môžu sa týkať mesta, prírody, životného prostredia). Projekty môžu byť krátkodobé (dvoj-až niekoľko-dinové), strednodobé (niekoľkodňové), dlhodobé (týždňové, mesačné, ročné). Požiadavky na vypracovanie projektu: cieľ, plán činnosti, rozdelenie úloh, časový harmonogram postupu – kto-čo-kedy urobí, forma výstupov (predstava o tom, ako sa budú prezentovať výsledky).

brainstorming - „Nech sa naše lepšie stránky stanú silnými a nech nás obohatia naše rozdiely.“ Metóda brainstormingu sa prvýkrát realizovala koncom 40tych rokov v USA, vo voľnom preklade znamená búрку nápadov, vytriasanie mozgov (brain-mozog, storm-búrka). Platia v ňom zásady, resp. pravidlá, ktoré jednotliví účastníci musia rešpektovať:

pravidlo zákazu kritiky,

pravidlo uvoľnenia fantázie,

pravidlo čo najväčšieho počtu nápadov,

pravidlo vzájomnej inšpirácie,

pravidlo úplnej rovnosti účastníkov.

Metódy samostatnej práce

Metódami samostatnej práce rozumieme individuálnu prácu žiaka. Druhy samostatnej práce: práca s knihou (táto metóda rozvíja čitateľskú gramotnosť, schopnosť robiť si poznámky, zostaviť osnovu prečítaného, reprodukovať text.)

štúdium rôznej literatúry (slovníky, encyklopédie, odborné časopisy)

samostatné štúdium s využitím techniky (televízia, rozhlas, počítač, CD)

Výhody samostatnej práce žiakov:

žiak realizuje svoje záujmy, nápady, rozvoj tvorivosti

učí sa samostatnosti, zodpovednosti, schopnosti spoľahnúť sa na vlastné sily

volí si vlastné tempo práce, plánuje a rozvrhuje si svoj čas a sily

učiteľ sa môže individuálne venovať niektorým žiakom

Nevýhody samostatnej práce žiakov:

malá alebo žiadna komunikácia a spolupráca s ostatnými žiakmi

nepodporujú sa sociálne vzťahy, neuskutočňuje sa sociálne učenie

chýba vonkajšia kontrola pozornosti a práce žiaka, žiak môže pred-stierať, že pracuje samostatne, ale ak nie je motivovaný, záujem sa môže stratiť a pozornosť oslabiť

Metódy mimovoľného učenia

Učiteľ je pre žiaka vzorom pôsobiacim na všetku jeho činnosť. Často si ne-uvedomuje, že jeho názory, postoje, záujmy, mimiku, intonáciu reči, gesti-kuláciu, vzťah k práci, pristupovanie k žiakom a pod. žiaci napodobňujú. Z tohto vyplýva, že učiteľ sa musí usilovať a dbať o to, aby bol pre žiakov príkladom.

Fixačné metódy

Opakovanie, upevňovanie a precvičovanie je neoddeliteľnou súčasťou vy-učovacieho procesu.

Opakovanie, upevňovanie učiva sa môže robiť:

v škole, hneď na vyučovacej hodine po prebratí učiva

v škole, po určitom tematickom celku

v škole, na polroka, konci roka a na začiatku šk. roka

doma, formou domácich úloh a domáceho učenia

Prečo je potrebné naučené upevňovať? Keď sa učivo neopakuje a neupev-ňuje, dochádza k zabúdaniu. Zabúdanie je sprievodným znakom učenia sa. Hneď po prebratí novej učebnej látky je zabúdanie najrýchlejšie. Proces zabúdania sa spomaľuje: ak sa učivo opakuje a precvičuje hneď po prebratí učiva, ak intervaly medzi opakovaniami nie sú príliš dlhé (je chybou ak učiteľ „odkladá“ opakovanie až po prebratí tematického celku), ak je množ-stvo učiva pre žiakov primerané, ak žiak učivu porozumel, ak má možnosť aplikovať učivo v rôznych zmenených situáciách a pod.

Úlohou fixačných metód je spomaliť zabúdanie a posilniť zapamätávanie.

Metódy opakovania a precvičovania učiva (vedomostí, spôsobilostí):

ústne opakovanie učiva žiakom pri tabuli alebo na mieste

metóda otázok a odpovedí (učiteľ kladie otázky celej triede alebo vyvolanému žiakovi, účinné je, keď si žiaci kladú otázky navzájom)

písomné opakovanie (test, diktát)

opakovanie formou rozhovoru, besedy, dramatizácie, laboratórnej práce

opakovanie s využitím učebnice a inej literatúry

domáce úlohy

Okrem opakovania učiva (vedomostí a spôsobilostí) je potrebné upevňovať aj zručnosti žiakov. Ide o zručnosti motorické (napr. písanie), pohybové, umelecké.

Metódy zdokonaľovania zručností:

metóda cvičenia a opakovania

športový tréning

metóda kontrastu (spočíva v tom, že porovnáva správne a nesprávne úkony, napr. držanie tela, držanie nástroja, hádzanie loptou a pod.)

Diagnostické a klasifikačné metódy

Diagnóza, diagnostikovať (z gréčtiny) znamená zistiť, určiť, stanoviť, po-menovať určitý stav.

Slovo diagnóza, diagnostikovať v pedagogike vyjadruje zistenie, určenie, výsledkov učebnej činnosti žiakov.

Diagnostickými metódami u žiakov zisťujeme úroveň vedomostí, zručnos-tí.

S diagnózou súvisí i hodnotenie. Hodnotenie je konštatovanie istého stavu slovom alebo písmom. Keď sa diagnóza a hodnotenie vyjadria číselne ho-voríme o klasifikácii.

Variety klasifikácie– známka, body, percentá.

Hodnotenie môže robiť:

učiteľ

žiak, vtedy hovoríme o sebahodnotení

Hodnotenie môže byť:

slovné

neslovné (hodnotenie klasifikačným stupňom(známkou),

bodmi, percentami)

Účinnejšia je kombinácia slovného hodnotenia s neslovným hodnotením.

Diagnostické, hodnotiace a klasifikačné metódy:

ústne skúšanie

písomné skúšanie (diktáty, písomné práce, D.ú.)

praktické skúšanie (pracovná výchova, telesná výchova, geometria, laboratórne cvičenia, v odborných profesiách – kuchár ...)

didaktické testy

výkonové skúšky (skúšky rýchlosti a správnosti čítania, písania, pohybov alebo motorických úkonov)

portfólio je súbor prác žiaka za určité obdobie – písomné práce, výkresy, výrobky. (Portfólio predstavuje akúsi „mapu žiaka“, ktorá poukazuje na jeho aktuálny stav, ale dokumentuje aj jeho vývin, keď sa porovnajú práce žiaka predtým a teraz)

Funkcie hodnotenia:

motivačná - správne hodnotenie podporuje záujem o učenie, motivuje k lepším výkonom

didaktická – učiteľ sa presvedča o svojej práci, to mu umožňuje skvalitniť ďalšie vyučovanie, a žiaci tiež zisťujú, čo nevedia, čo sa treba doučiť

výchovná – správne a objektívne hodnotenie vedie žiaka k sebakritike, k zodpovednosti za učenie

spoločenská a profesijná – hodnotenie zaraďuje žiaka do určitej sociálnej skupiny, pripravuje ho na zaradenie do spoločnosti a naznačuje predpoklady na ďalšie štúdium, profesiu, prácu

kontrolná – výsledky hodnotenia umožňujú učiteľovi posúdiť úroveň práce žiakov, ale aj posudzovať úroveň práce učiteľa kontrolnými orgánmi.

Kapitola 9

Začlenenie deti so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami alebo žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami

Školská integrácia – je výchova a vzdelávanie žiakov so ŠVVP v triedach škôl a školských zariadení určených pre žiakov bez špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb (§ 2 písm. s) zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov – ďalej len „školský zákon“).

Zdravotný stav uchádzačov o štúdium a vhodnosť štúdia posudzuje všeobecný lekár pre deti a dorast. Pre väčšinu odborov v obchode a službách sa vyžaduje dobrý zdravotný stav uchádzačov s nenarušenou pohyblivosťou, pre výkon niektorých povolání, špecializácií sa vyžaduje zdravotný preukaz. Vhodnosť vzdelávania v odbore posudzuje lekár a príslušné zariadenia výchovného poradenstva a prevencie v závislosti od druhu a stupňa postihnutia a narušenia. Záleží od individuálneho prípadu, od typu poruchy a úrovne jej kompenzácie. Vhodnosť študijných odborov pre žiakov so špecifickými vývinovými poruchami učenia treba konzultovať so špeciálnymi pedagógmi a psychologmi. Žiaci zo sociálne znevýhodneného prostredia (SZP) Žiakov zo SZP je vhodné integrovať do SŠ, pokiaľ sú fyzicky a psychicky spôsobilí na výkon príslušných povolání. Integrácia musí zahŕňať ich aktivizáciu, motiváciu, pestovanie pozitívneho vzťahu k práci, povolaniu, osvojenie pracovných návykov, rozvoj profesijných záujmov. V spolupráci školy s územnou samosprávou a ÚPSVaR možno získať pre žiakov príspevok na školské pomôcky, na cestovné, ubytovanie, stravovanie. Je spoločensky prospešné, ak sa o tieto študijné odbory uchádzajú nadaní žiaci so záujmom o prácu v ekonomike, obchode, službách. Výučba sa u nich môže organizovať formou individuálnych študijných plánov a programov, ktoré sa vypracujú podľa reálnej situácie (možnosť absolvovania odboru v skrátenom čase, príprava na ďalšie vzdelávanie v nadväznom študijnom odbore, prípadne príprava na podnikanie v relevantnej oblasti). Individuálny výchovno-vzdelávací program je súčasťou povinnej dokumentácie žiaka so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, individuálne integrovaného v triede strednej školy. Obsahuje:

- základné informácie o žiakovi a vplyve jeho diagnózy na výchovno-vzdelávací proces;
- požiadavky na úpravu prostredia školy a triedy;
- modifikáciu učebného plánu a učebných osnov;
- aplikáciu špeciálnych vzdelávacích postupov;
- špecifické postupy hodnotenia učebných výsledkov žiaka;
- špecifiká organizácie a foriem vzdelávania;
- požiadavky na zabezpečenie kompenzačných pomôcok a špeciálnych učebných pomôcok;
- zabezpečenie servisu odborníkov – špeciálneho pedagóga, liečebného pedagóga, psychológa, logopéda a iných.

Všetky špecifické úpravy sa vypracovávajú v individuálnom rozsahu a kvalite tak, aby zodpovedali špeciálnym výchovno-vzdelávacím potrebám konkrétneho žiaka. Úprava učebných osnov predmetu, ktorá je súčasťou individuálneho vzdelávacieho programu, sa vypracováva len pre tie vyučovacie predmety, v ktorých žiak nemôže postupovať podľa učebných osnov daného ročníka. Individuálny výchovno-vzdelávací program sa v priebehu školského roka môže upravovať a dopĺňovať podľa aktuálnych špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb žiaka. Úpravy výchovno-vzdelávacieho programu sú výsledkom odborných konzultácií všetkých zainteresovaných odborníkov a oboznamuje sa s nimi aj zákonný zástupca žiaka. U žiakov so zdravotným znevýhodnením si stanovuje učiteľ dĺžku a štruktúru vyučovacej hodiny flexibilne, zohľadňujúc momentálny psychický stav, správanie a

potreby žiakov, ktoré sú dôsledkom ich zdravotného znevýhodnenia. S cieľmi vyučovacej hodiny zoznamuje učiteľ aj vo vzťahu k integrovanému žiakovi. Učiteľ integrovanému žiakovi oznámi jasne a zrozumiteľne ciele hodiny, ak sú iné ako pre ostatných žiakov triedy. Obsah ich učebnej témy je v súlade s modifikovanými učebnými osnovami v danom vyučovacom predmete podľa odporúčaní poradenského zariadenia. Cieľom výchovy a vzdelávania žiakov so zdravotným znevýhodnením je okrem všeobecných cieľov, vychovávať a vzdelávať týchto žiakov tak, aby čo najviac rozvinuli vlastné kompenzačné mechanizmy, aby plnohodnotne vnímali, prežívali vlastný život a aby sa stali tvorcami hodnôt, ktoré vytvoria cieľavedomou činnosťou. Pedagógovia, ktorí sa podieľajú na výchovno-vzdelávacom procese žiaka, sa vopred dôkladne zoznámia s dokumentáciou žiaka, so závermi odborných vyšetrení, s diagnózou a prognózou žiaka, s odporúčaniami poradenského zariadenia pre VVP, so vzdelávacím programom (VP) podľa druhu zdravotného postihnutia, ktorý je súčasťou štátneho vzdelávacieho programu (ŠVP). Ak je zdravotné znevýhodnenie žiaka takého charakteru, že je mu potrebné vytvoriť špeciálne podmienky na vzdelávanie, takýto žiak má špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby a je na škole evidovaný ako žiak so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami za podmienky súhlasu jeho zákonného zástupcu.

Platná legislatíva označuje názvom žiaci so ŠVVP žiakov s mentálnym zmyslovým, telesným postihnutím, zdravotne oslabených alebo chorých, s narušenou komunikačnou schopnosťou, so špecifickými poruchami učenia alebo správania sa, s autistickým syndrómom, s poruchami psychického alebo sociálneho vývinu, tiež žiakov pochádzajúcich zo sociálne znevýhodneného prostredia (rómske etnikum, imigranti). Špecifickou skupinou žiakov so ŠVVP sú žiaci mimoriadne nadaní.

Cieľom integrácie je podpora socializácie týchto žiakov, ich lepšia príprava pre bežný život.

Pri integrácii žiakov so ŠVVP do bežnej školy treba brať do úvahy v prvom rade:

1. prospech konkrétneho žiaka, druh a stupeň jeho postihnutia,
2. charakter študijného odboru (profilové predmety) požiadavky povolania, na fyzické a zdravotné spôsobilosti žiaka,
3. možnosť profesionálneho uplatnenia sa jednotlivca po skončení odborného vzdelávania a prípravy,
4. možnosti formálnej adaptácie vzdelávacieho programu (úprava organizácie vyučovania, úprava formy vykonania PS, MS, úpravou vyučovacích metód, foriem skúšania, učebných plánov, pravidiel hodnotenia a klasifikácie žiakov so ŠVVP),
5. materiálno–technické zabezpečenie vzdelávania integrovaných žiakov so ŠVVP na bežnej škole,
6. personálne zabezpečenie výchovy a vzdelávania integrovaných žiakov – tvorba individuálnych študijných plánov,
7. spolupráca SOŠ so školskými poradenskými zariadeniami
8. venovať pozornosť príprave pedagógov SOŠ, bežných žiakov, rodičov na spolužitie so žiakmi so ŠVVP

Postup pri integrácii žiaka do bežnej triedy na SOŠ

- a) žiadosť zákonného zástupcu žiaka o prijatie a začlenenie žiakov medzi žiakov so ŠVVP,
- b) skupinu, do ktorej chce byť uchádzač zaradený,
- c) odborný lekársky posudok, ktorý obsahuje presnú diagnózu a z nej vyplývajúce funkčné dôsledky, nevyžaduje sa od uchádzačov s vývinovými poruchami učenia,
 - odborný posudok centra špeciálno–pedagogického poradenstva, centra pedagogicko-psychologického poradenstva, odborníka na pervazívne vývinové poruchy, ktorý obsahuje presnú diagnózu a z nej vyplývajúce dôsledky,
- g) aktuálny posudok špeciálneho pedagóga a psychológa,
- h) odborný posudok pre uchádzača s vývinovými poruchami učenia má najviac dvojročnú

- i) odborný posudok vyhotovuje ten, kto má vo svojej odbornej starostlivosti žiaka so zdravotným znevýhodnením,
- j) triedny učiteľ vyplní Návrh k zaradeniu žiaka so ŠVVP podľa pokynov na vyplnenie návrhu (v prílohe)
- k) rozhodnutie riaditeľa školy o integrácii žiaka do bežnej triedy

Formulár Návrh na prijatie žiaka so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami do špeciálnej školy, do materskej školy, do základnej školy a do strednej školy (ďalej len „Návrh na prijatie“) je určený pre žiakov a deti so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, t.j. deti a žiakov v špeciálnych školách, v špeciálnych materských školách alebo v špeciálnych triedach alebo deti a žiakov v materských, základných alebo v stredných školách v školskej integrácii.

Formulár nie je určený pre deti a žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia, pokiaľ nemajú špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby vyplývajúce zo zdravotného znevýhodnenia, škôl pri zdravotníckych zariadeniach, škôl pri špeciálnych výchovných zariadeniach.

Návrh na prijatie je súčasťou dokumentácie žiaka so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. Táto dokumentácia postupuje so žiakom v priebehu celého jeho vzdelávania. Návrh na prijatie poskytuje komplexný obraz o osobnosti žiaka, o jeho vývine od raného, cez predškolský vek, cez zákonnú školskú dochádzku až po ukončenie strednej školy.

V Návrhu na prijatie sú obsiahnuté všetky súčasti dokumentácie žiaka so ŠVVP, okrem pedagogickej dokumentácie v zmysle § 11 ods. (3) zákona č. 245/2008 Z. z., ktorú má každý žiak.

Ďalšia dokumentácia v zmysle § 11 ods. (10) b), c), d) je nedeliteľnou súčasťou Návrhu na prijatie.

Za kompletne vyplnenie Návrhu na prijatie zodpovedá riaditeľ školy. Pri vyplňovaní spolu-pracujú s triednym učiteľom zariadenie výchovného poradenstva a prevencie, školský špeciálny pedagóg a rodič resp. zákonný zástupca.

Ak niektorá časť Návrhu na prijatie nepostačuje na zapísanie všetkých údajov, je potrebné vytvoriť prílohu, označiť ju príslušnými písmenami, napr. C b) a uviesť ju v zozname príloh. Nakoľko formulár Návrh na prijatie postupuje so žiakom, zakladajú sa do neho nové údaje a prílohy, je potrebné uvádzať v jednotlivých častiach a v zozname na konci meno osoby, ktorá údaje zapísala a dátum zápisu.

Na prijatie žiaka s autizmom do materskej školy, základnej školy, strednej školy a špeciálnej školy sa používa tlačivo ŠEVT 49 282 1, ktorým je Návrh na zaradenie – preradenie (prijatie) dieťaťa s autizmom do špeciálnej školy a špeciálnej materskej školy.

Dôležité pojmy a fakty:

Špeciálna výchovno-vzdelávacia potreba

V zmysle § 2 písmeno i) zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len zákon č. 245/2008 Z. z.) sa rozumie „špeciálnou výchovnovzdelávacou potrebou požiadavka na úpravu podmienok, obsahu, foriem, metód a prístupov vo výchove a vzdelávaní pre dieťa alebo žiaka, ktoré vyplývajú z jeho zdravotného znevýhodnenia alebo nadania alebo jeho vývinu v sociálne znevýhodnenom prostredí, uplatnenie ktorých je nevyhnutné na rozvoj schopností alebo osobnosti dieťaťa alebo žiaka a dosiahnutie primeraného stupňa vzdelania a primeraného začlenenia do spoločnosti“.

Žiak so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami

V zmysle § 2 písmeno j) zákona č. 245/2008 Z. z. sa rozumie „dieťaťom so špeciálnymi výchovnovzdelávacími potrebami alebo žiakom so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami dieťa alebo žiak uvedený v písmenách k) až q), ktorý má zariadením výchovného poradenstva a

prevencie diagnostikované špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby, okrem detí umiestnených do špeciálnych výchovných zariadení na základe rozhodnutia súdu“.

V zmysle § 2 písmena k) až q) zákona č. 245/2008 Z. z. je :

Žiak so zdravotným znevýhodnením, t. j.

žiak so zdravotným postihnutím (s mentálnym postihnutím, so sluchovým postihnutím, so zrakovým postihnutím, s telesným postihnutím, s narušenou komunikačnou schopnosťou, s autizmom alebo inými pervazívnymi vývinovými poruchami, s viacnásobným postihnutím),

žiak chorý alebo zdravotne oslabený (s ochorením dlhodobého charakteru alebo vzdelávajúci sa v školách pri zdravotníckych zariadeniach)

žiak s vývinovými poruchami (s poruchou aktivity a pozornosti, s vývinovými poruchami učenia),

žiak s poruchou správania (s narušením funkcií v emocionálnej alebo sociálnej oblasti).

Žiak zo sociálne znevýhodneného prostredia (prostredie, ktoré vzhľadom na sociálne, rodinné, ekonomické a kultúrne podmienky nedostatočne podnecuje rozvoj schopností žiaka)

Žiak s nadaním (s nadpriemernými schopnosťami v oblasti intelektovej, v oblasti umenia alebo športu)

Školská integrácia

V zmysle § 2 písmena s) zákona č. 245/2008 Z. z. sa rozumie „školskou integráciou výchova a vzdelávanie detí alebo žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami v triedach škôl a školských zariadení určených pre deti alebo žiakov bez špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb“.

V zmysle § 94 ods.(1) zákona č. 245/2008 Z. z. „Výchova a vzdelávanie detí so zdravotným znevýhodnením a žiakov so zdravotným znevýhodnením sa uskutočňuje

v školách pre deti so zdravotným znevýhodnením a žiakov so zdravotným znevýhodnením; tieto školy sú špeciálne školy,

v ostatných školách podľa tohto zákona

v špeciálnych triedach, ktoré sa zriaďujú spravidla pre deti s rovnakým druhom zdravotného znevýhodnenia alebo žiakov s rovnakým druhom zdravotného znevýhodnenia; časť výchovnovzdelávacieho procesu sa môže uskutočňovať v triede spoločne s ostatnými deťmi alebo žiakmi školy; niektoré vyučovacie predmety alebo činnosti môže dieťa alebo žiak absolvovať mimo špeciálnej triedy,

v triedach alebo výchovných skupinách spolu s ostatnými deťmi alebo žiakmi školy; ak je to potrebné, takéto dieťa alebo žiak je vzdelávaný podľa individuálneho vzdelávacieho programu, ktorý vypracúva škola v spolupráci so školským zariadením výchovnej prevencie a poradenstva; zákonný zástupca dieťaťa alebo žiaka má právo a s týmto programom oboznámiť.

Školská integrácia/školské začlenenie

Pojem školské začlenenie používaný v niektorých § školského zákona je synonymum pojmu školská integrácia, definovaného v § 2 s). Oba pojmy označujú ten istý proces.

Školské zariadenia výchovného poradenstva a prevencie

„Základnými zložkami systému výchovného poradenstva a prevencie sú zariadenia výchovného, psychologického a špeciálno-pedagogického poradenstva a prevencie (ďalej len „poradenské zariadenie“), ktorých súčasťou je

centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie,

centrum špeciálno-pedagogického poradenstva.“ (§ 130 ods. (2) zákona č. 245/2008 Z. z. ďalej len CPPP a P, CŠPP)

Kompetencie v poskytovaní odbornej starostlivosti

Centrum špeciálno-pedagogického poradenstva (§ 133 ods. (1) zákona č. 245/2008 Z.z.)

poskytuje komplexnú špeciálno-pedagogickú činnosť, psychologickú, diagnostickú, poradenskú, rehabilitačnú, preventívnu, metodickú, výchovno-vzdelávaciu a inú odbornú činnosť a súbor

špeciálnopedagogických intervencií deťom so zdravotným postihnutím vrátane detí s vývinovými poruchami s cieľom dosiahnuť optimálny rozvoj ich osobnosti a sociálnu integráciu.

Centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie (§132 ods. 1a 2 zákona č. 245/2008 Z. z.)

poskytuje komplexnú psychologickú, špeciálno-pedagogickú, diagnostickú, výchovnú, poradenskú a preventívnu starostlivosť deťom okrem detí so zdravotným postihnutím najmä v oblasti optimalizácie ich osobnostného, vzdelávacieho a profesijného vývinu, starostlivosti o rozvoj nadania, eliminovania porúch psychického vývinu a porúch správania.

v spolupráci s rodinou, školou a školským zariadením poskytuje preventívnu výchovnú a psychologickú starostlivosť deťom podľa odseku 1 a ich zákonným zástupcom, najmä v prípadoch výskytu porúch psychického vývinu a porúch správania a výskytu sociálno-patologických javov v populácii.

O prijatí dieťaťa so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami rozhoduje riaditeľ školy na základe písomnej žiadosti zákonného zástupcu a písomného vyjadrenia zariadenia výchovného poradenstva a prevencie, vydaného na základe diagnostického vyšetrenia dieťaťa. Riaditeľ školy pred prijatím dieťaťa so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami do školy so vzdelávacím programom pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami poučí zákonného zástupcu o všetkých možnostiach vzdelávania jeho dieťaťa. (§ 61 ods. (1) zákona č. 245/2008 Z. z.)

Deti alebo žiaci sa do škôl podľa § 94 ods. (1) prijímajú na základe ich zdravotného znevýhodnenia po diagnostických vyšetreniach zameraných na zistenie ich špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb vykonaných zariadením výchovnej prevencie a poradenstva. (§ 95 ods.(3) zákona č. 245/2008 Z. z.)

Návrh na prijatie sa používa pre prijatie žiaka do špeciálnej školy, pre vzdelávanie v špeciálnych triedach a pre vzdelávanie v triedach spolu s ostatnými žiakmi v materských, základných alebo stredných školách.

Výkonom práv začleneného žiaka so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami nemôžu byť obmedzené práva ostatných žiakov, ktorí sú účastníkmi výchovy a vzdelávania. (§ 29 ods. (11) zákona č. 245/2008 Z. z.)

Ak sa špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby dieťaťa alebo žiaka prejavujú po jeho prijatí do školy (napr. v dôsledku úrazu, ochorenia, potvrdenia vývinovej poruchy učenia a pod.) a dieťa alebo žiak ďalej navštevuje školu, do ktorej bol prijatý, jeho vzdelávanie ako vzdelávanie dieťaťa alebo žiaka so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami sa mu zabezpečuje po predložení písomnej žiadosti o zmenu formy vzdelávania riaditeľovi školy a po vyplnení tohto Návrhu (podľa § 11 ods. 10 písm. a).

Ak ide o maloleté dieťa alebo žiaka, písomnú žiadosť s tlačivom podľa § 11 ods. 10 písm. a) predkladá jeho zákonný zástupca.

Ak sa počas dochádzky žiaka do základnej školy so vzdelávacím programom pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami zmení charakter potrieb žiaka alebo jeho zaradenie nezodpovedá charakteru jeho potrieb, riaditeľ základnej školy po vyjadrení príslušného zariadenia výchovného poradenstva a prevencie odporučí zákonnému zástupcovi žiaka podať návrh na prijatie žiaka do inej školy, prípadne na základe žiadosti zákonného zástupcu rozhodne o oslobodení žiaka od povinnosti dochádzať do školy. Ak zákonný zástupca nekoná v záujme dieťaťa, riaditeľ školy postupuje podľa § 29 ods. 10. (§ 61 ods. (3) zákona č. 245/2008 Z. z.)

Do triedy základnej školy možno začleniť žiaka so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. Ak riaditeľ školy alebo príslušné zariadenie výchovného poradenstva a prevencie zistí, že vzdelávanie nie je na prospech začlenenému žiakovi alebo žiakom, ktorí sú účastníkmi výchovy a vzdelávania, navrhne po písomnom súhlase orgánu miestnej štátnej správy v školstve a príslušného zariadenia výchovného poradenstva a prevencie zákonnému zástupcovi iný spôsob vzdelávania dieťaťa. Príslušný orgán miestnej štátnej správy v školstve uhradí zo štátneho rozpočtu zákonnému zástupcovi dieťaťa cestovné náklady vo výške ceny hromadnej dopravy na jeho dopravu do a zo školy, do ktorej

bol žiak po zmene zaradený. Ak zákonný zástupca nesúhlasí so zmenou spôsobu vzdelávania svojho dieťaťa, o jeho ďalšom vzdelávaní rozhodne súd. (§ 29 ods. (10) zákona č. 245/2008 Z. z.)

Ak žiakovi so špecifickými vývinovými poruchami učenia alebo poruchami správania uskutoční diagnostické vyšetrenia a vydá pre školu písomné vyjadrenie centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie, zabezpečuje mu tiež pravidelné odborné špeciálno-pedagogické služby. (Metodické usmernenie Ministerstva školstva SR č. 3/2006-R z 24. januára 2006 k realizácii školskej integrácie žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami v základných a stredných školách, Čl. 2, ods. 2 a ods. 3)

Súčasťou pedagogickej dokumentácie je aj triedny výkaz s odpisom vysvedčenia. V triednom výkaze v poznámke sa uvedie: “Žiak postupoval podľa individuálneho výchovno-vzdelávacieho programu.” Do doložky vysvedčenia sa žiakovi vzdelávanému v školskej integrácii, teda žiakovi, ktorý postupoval podľa individuálneho výchovno-vzdelávacieho programu, zapíše: “Žiak postupoval podľa individuálneho výchovno-vzdelávacieho programu.”

Na pedagogickú dokumentáciu žiaka sa vzťahuje zákon č. 428/2002 Z. z. o ochrane osobných údajov. Dňom, kedy vstúpi do platnosti formulár Návrh na prijatie, sa rušia nasledovné formuláre a dokumenty:

Návrh na prijatie žiaka so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami do špeciálnej školy, do špeciálnej materskej školy, do materskej školy, do základnej školy a do strednej školy (na individuálnu integráciu, do špeciálnej triedy) a Pokyny na vyplnenie formulára schválený Ministerstvom školstva SR pod č. CD-2006533/993-1:095 dňa 1. marca 2006, ŠEVT 492820.

Výchovno-vzdelávací program žiaka so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami na základnej škole. Program pre žiaka s mentálnym postihnutím. Program pre žiaka so sluchovým postihnutím. Program pre žiaka s telesným postihnutím. Program pre žiaka so zrakovým postihnutím. Program pre žiaka s narušenou komunikačnou schopnosťou. (Schválené Ministerstvom školstva SR rozhodnutím č. 317/97-153 zo dňa 4.9.1997 s platnosťou od 1.9.1997)

Deťom a žiakom so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, ktorí boli prijatí do špeciálnej školy, špeciálnej materskej školy alebo vzdelávaní v základnej škole a strednej škole, resp. v materskej škole v triedach určených pre deti alebo žiakov bez ŠVVP pred dátumom platnosti tohto Návrhu na prijatie, sa pôvodne vyplnené tlačivá nenahrádzajú týmto Návrhom na prijatie.

Odporúčaný maximálny počet žiakov so ŠVVP vzdelávaných v triedach ZŠ alebo SŠ: traja v jednej triede ZŠ a SŠ.

Pri integrácii žiakov so ŠVVP sa odporúča využívať služby asistenta učiteľa v zmysle Metodického pokynu k zavedeniu profesie asistent učiteľa pri výchove a vzdelávaní detí a žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami v predškolských zariadeniach, v základných školách a špeciálnych základných školách č.184/2003 – 095 vydaného MŠ SR dňa 6. 12. 2003.

Časti A, B, C, D1, D2, D3, E Návrhu na prijatie je potrebné vyplniť pred prijatím žiaka so ŠVVP do školy. Ostatné časti sa vyplňujú aktuálne podľa zamerania.

Pokyny na vyplnenie formulára

A

Údaje vyplní triedny učiteľ. Kontakty na rodičov resp. zákonných zástupcov sú číslo telefónu, mobil, e-mail.

B

Pre žiaka so ŠVVP vyplní údaje triedny učiteľ v spolupráci so špeciálnym pedagógom.

Prekonané vážne choroby rodičov sa uvádzajú vtedy, ak súvisia s príčinou špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb.

Ak majú súrodenci rôzne priezviská, je potrebné ich uviesť.

Ak žiak pravidelne užíva lieky, zo zdravotných dôvodov musí dodržiavať diétu, má alergiu na lieky, jedlá, zvieratá a pod., je potrebné uviesť tieto skutočnosti.

Údaje z osobnej anamnézy sa nachádzajú v správach z odborných vyšetrení psychológa a špeciálneho pedagóga.

Údaje o rodinnom prostredí, úrovni starostlivosti o deti v rodine, o podmienkach na učenie, o podmienkach na bývanie, hygienických podmienkach, o sociálnom prostredí, ktoré vplýva na žiaka atď., ak tieto fakty vplývajú na diagnózu a výchovno-vzdelávací proces.

C

Pre žiaka so ŠVVP vyplní údaje triedny učiteľ v spolupráci so špeciálnym pedagógom.

Špeciálno-pedagogická starostlivosť

Ak bol žiak v odbornej starostlivosti špeciálneho pedagóga, uvedie sa názov a adresa príslušného centra špeciálno-pedagogického poradenstva alebo centra pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie alebo školy so školským špeciálnym pedagógom, ktorý sa mu venoval.

Výchova a vzdelávanie v predškolských zariadeniach, školách a školských zariadeniach

Uvedú sa všetky názvy a adresy škôl, ktoré žiak doteraz navštevoval, alebo práve navštevuje. Ak dieťa navštevovalo materskú školu a nastupuje do 1. ročníka ZŠ, vyplní časť C príslušná materská škola. Ak je žiak preradený z inej školy, vyplní časť C škola, ktorú žiak naposledy navštevoval.

Iná odborná starostlivosť

Ak bol žiak v starostlivosti iného odborníka, napr. absolvoval rehabilitačné cvičenia, terapie, stimulačné programy, navštevoval špecificky zamerané poradenské zariadenia, bolo mu poskytované psychologické poradenstvo a pod., uvedú sa tieto skutočnosti v časti C c).

Žiak vo výchovno-vzdelávacom procese (alebo v materskej škole)

Tu sa stručne a výstižne uvedú výsledky pedagogického pozorovania v materskej alebo v inej škole, ktorú žiak navštevoval pred podaním Návrhu na prijatie, ktoré súvisia s návrhom na prijatie žiaka so ŠVVP do školy. Dôležité sú údaje o vývine a úrovni motoriky, poznávacích procesov, o čase a okolnostiach objavenia sa ťažkostí, o prejavoch správania, charakterových vlastnostiach, výrazných ťažkostiach a výrazných schopnostiach. Tieto údaje majú byť zdôvodnením návrhu na prijatie žiaka so ŠVVP do školy, prípadne zdôvodnením jeho evidencie ako integrovaného žiaka so ŠVVP. Prospech žiaka. V tabuľke sa uvedie počet zameškaných hodín, známka zo správania a prospech v poslednej navštevovanej škole.

D

Ak nie je správa alebo iné vyjadrenie uvedené na tlačive D1, D2 alebo D3, môže tvoriť samostatnú prílohu, ktorú je potrebné uviesť tiež v zozname príloh.

D 1

Správa zo špeciálno-pedagogického vyšetrenia

Časť D1 tvorí správa zo špeciálno-pedagogického vyšetrenia vypracovaná v poradenskom zariadení.

Ak má žiak viacnásobné postihnutie a sú potrebné konzultácie viacerých zainteresovaných špeciálnych pedagógov podľa príslušnej pédie, priloží sa správa každého z nich. Nakoľko viacnásobné postihnutie nie je len jednoduchý súčet postihnutí a narušení, ale kvalitatívne nový stav, je potrebné zhrnujúce vyjadrenie špeciálneho pedagóga, ktorý preberá starostlivosť o žiaka. Správa špeciálneho pedagóga obsahuje informácie o:

druhu postihnutia alebo narušenia,

konkrétnych výchovno-vzdelávacích potrebách žiaka,

odporúčaných pedagogických postupoch,

navrhovaných organizačných zmenách výchovno-vzdelávacieho procesu,

obsahu, rozsahu a spôsobe poskytovania individuálnej pedagogickej a špeciálno-pedagogickej starostlivosti,

navrhovaných kompenzačných pomôckach,

návrhu spôsobu skúšania a hodnotenia žiaka,

dobe platnosti správy z diagnostiky,

návrh na formu vzdelávania dieťaťa alebo žiaka (vzdelávanie v špeciálnej triede, v špeciálnej škole, v školskej integrácii).

D 2

Správa zo psychologického vyšetrenia

Časť D2 tvorí správa zo psychologického vyšetrenia vypracovaná v poradenskom zariadení. Správa zo psychologického vyšetrenia obsahuje informácie o úrovni:

- a) všeobecných intelektových schopností,
- b) špeciálnych intelektových schopností,
- c) kognitívneho vývinu a kognitívnych procesov (úrovni poznávacích procesov),
- d) sociálno-emocionálneho vývinu a komunikačných zručností,
- e) osobnostných vlastností,

psychomotorických atribútov vrátane grafomotoriky,

prípadnej psychologickej starostlivosti,

iné súvzťažné údaje, o. i. rozbor nerovnomerných výkonov žiaka vo vzťahu k výchovno-vzdelávaciemu procesu, informácie o možnostiach nápravy,

termín najbližšieho kontrolného vyšetrenia,

návrh na formu vzdelávania dieťaťa alebo žiaka (vzdelávanie v špeciálnej triede, v špeciálnej škole, v školskej integrácii).

D 3

Iné správy z iných odborných vyšetrení

Záver z odborných vyšetrení odporúčaných špeciálnym pedagógom: od detského neurológa, od detského psychiatra, od očnému lekárovi, od čelústneho ortopéda, od foniatra, z ORL, od ortopéda, od onkológa, od internistu, a iné. Časť D3 vyplní príslušný odborný lekár. Odborné vyšetrenia sú v niektorých prípadoch potrebné pri špeciálno-pedagogickej diagnostike v záujme zvolenia správneho postupu pri špeciálno-pedagogickej starostlivosti. Špeciálny pedagóg navrhuje len také odborné lekárske vyšetrenia, ktoré sú v danej súvislosti potrebné.

D 4

Písomné vyjadrenie k školskému začleneniu (k školskej integrácii)

Tlačivo D4 vyplní poradenské zariadenie, ktoré na základe záverov správ z jednotlivých vyšetrení v častiach D1, D2 a D3 stanoví výslednú špeciálno-pedagogickú diagnózu a potvrdí ho pečiatkou zariadenia a podpisom riaditeľa. V tejto časti sa vyjadrí, či ŠVVP vyplývajú zo zdravotného znevýhodnenia alebo intelektového nadania.

E

Záznam o prerokovaní návrhu na prijatie dieťaťa alebo žiaka do špeciálnej školy, do špeciálnej materskej školy, do materskej školy, do základnej školy, do strednej školy, do školy pre žiakov so všeobecným intelektovým nadaním

V zmysle § 94 ods (3) zákona č.245/2008 sa „deti alebo žiaci do škôl podľa odseku 1 prijímajú na základe ich zdravotného znevýhodnenia po diagnostických vyšetreniach zameraných na zistenie ich špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb vykonaných zariadením výchovnej prevencie a poradenstva“ (CŠPP alebo CPPPpP).

Pri prijímaní žiaka so ŠVVP na školskú integráciu do školy je potrebné prerokovanie vedením školy a prizvanými osobami. Prizvanou osobou môže byť zástupca riaditeľa, vedúci vychovávateľ, školský špeciálny pedagóg, psychológ, triedny učiteľ, výchovný poradca, rodič dieťaťa.

Pri prijímaní žiaka so ŠVVP na školskú integráciu do školy sa berú do úvahy závery v správach z odborných vyšetrení v časti D1, D2 a písomné vyjadrenie k školskému začleneniu (k školskej integrácii)

D4.

V časti Návrhy a odporúčania na rozhodnutie o prijatí sa uvedie platná možnosť, t.j. či sa jedná o prijatie do špeciálnej školy, alebo bude žiak integrovaný v bežnej škole. K záverom z vyšetrení je potrebné uviesť termín najbližšieho kontrolného vyšetrenia.

F

Záznam o prehodnotení návrhu na prijatie dieťaťa alebo žiaka do špeciálnej školy, do špeciálnej materskej školy, do materskej školy, do základnej školy, do strednej školy, do školy pre žiakov so všeobecným intelektovým nadaním

Tlačivo F sa vyplní pri zmene charakteru postihnutia žiaka, v súvislosti so zmenou formy jeho vzdelávania, pri jeho preradení napr. zo školskej integrácie do špeciálnej triedy a naopak, alebo pri jeho vyradení z evidencie žiakov so ŠVVP, ak pominuli dôvody na jeho vzdelávanie formou uvedenou v Návrhu. Prehodnotenie Návrhu na prijatie sa týka žiakov so ŠVVP, u ktorých postihnutie

alebo narušenie nemá trvalý charakter, t.j. ak žiak už nemá ŠVVP, môže byť integrácia ukončená. Napr. niektoré druhy narušenej komunikačnej schopnosti alebo vývinové poruchy učenia majú vývinový charakter. Ak sú poruchy včas diagnostikované a žiakovi je včas a systematicky poskytovaná odborná starostlivosť, môže sa stav upraviť.

G

Individuálny výchovno-vzdelávací program (ďalej len „IVVP“) “Ak škola vzdeláva začlenené deti so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami alebo žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, vytvára pre ne podmienky prostredníctvom individuálneho vzdelávacieho programu alebo prostredníctvom vzdelávacích programov určených pre školy, ktoré vzdelávajú deti so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami alebo žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami.” (§ 7 ods.(5) zákona č. 245/2008 Z.z.)

Do časti G sa postupne vkladajú jednotlivé IVVP

Individuálny výchovno-vzdelávací program je súčasťou povinnej dokumentácie individuálne integrovaného žiaka so ŠVVP podľa § 11 ods. (10) d) zákona č.245/2008 Z.z. Má obsahovať základné informácie o žiakovi a vplyve jeho diagnózy na výchovno-vzdelávací proces, požiadavky na úpravu prostredia triedy, učebných postupov, učebných plánov a učebných osnov, na organizáciu výchovnovzdelávacieho procesu a požiadavky na zabezpečenie kompenzačných pomôcok, špeciálnych učebných pomôcok a personálnej pomoci.

Ak je žiakovi so ŠVVP potrebné prispôbiť obsah a formy vzdelávania v niektorých vyučovacích predmetoch, vypracuje vyučujúci v spolupráci so špeciálnym pedagógom ako súčasť individuálneho vzdelávacieho programu Úpravu učebných osnov konkrétneho predmetu. Jedná sa o úpravu obsahu vzdelávania žiaka so ŠVVP, t. j. vychádza sa z učebných osnov predmetu. Vyučujúci učiteľ v spolupráci so špeciálnym pedagógom vypracuje postupnosť krokov pri preberaní učiva príslušného predmetu. Úprava učebných osnov predmetu, ktorá je súčasťou individuálneho vzdelávacieho programu, sa vypracováva len pre tie vyučovacie predmety, v ktorých žiak nemôže postupovať podľa učebných osnov daného ročníka, prípadne potrebuje iné úpravy.

VVP sa v priebehu školského roka môže upravovať a dopĺňovať. Zmeny je potrebné konzultovať so všetkými zainteresovanými osobami. Odporúča sa, aby IVVP bol podpísaný riaditeľom školy, triednym učiteľom, špeciálnym pedagógom, zákonným zástupcom žiaka, v prípade plnoletosti i samotným žiakom.

Pri vypracovávaní IVVP odporúčame využiť nasledovnú odbornú literatúru: Mertin, V.:

Individuální vzdělávací program. Portál, Praha 1995.

Zelinková, O.: Pedagogická diagnostika a individuální vzdělávací program. Portál, Praha 2001

Kaprálek, K., Belecký, Z.: Jak napsat a používat individuální vzdělávací program. Portál, Praha 2004

Ako vzorovú štruktúru IVVP pre nadaných žiakov odporúčame Program pre intelektovo nadaného žiaka, schválený Ministerstvom školstva SR pod č. CD-2005-19373/26374:1-091 s platnosťou od 1. septembra 2005

H

Osobný list žiaka

Stav základných školských vedomostí a zručností

Časť H vyplní každému žiakovi so ŠVVP triedny učiteľ resp. vyučujúci predmetov. Na konci každého školského roka sa stručne uvedie miera osvojenia vedomostí a zručností podľa vzdelávacích štandardov pre daný ročník a predmet, v ktorom sa prejavujú vplyvy postihnutia alebo narušenia. Napr. v prípade žiaka 3. ročníka ZŠ: Matematika: Žiak nevie sčítať a odčítať s prechodom cez základ desať. Neovláda malú násobilku. Slovenský jazyk: Žiak číta s porozumením obsahu textu. Nevie aplikovať gramatické pravidlá v písanom texte v slohu.

Komplexné hodnotenie žiaka za jednotlivé školské roky

Na konci školského roka alebo aktuálne podľa potreby triedny učiteľ stručne, výstižne charakterizuje osobitosti žiaka a školský prospech, zaznamenáva zmeny, problémy, pochvaly, konzultácie s inými pedagógmi, záznamy zo stretnutí s rodičmi, záznamy o pedagogickom pozorovaní a pod.

Výsledky vstupného pedagogického pozorovania

Ak je v adaptačnom období po prijatí do školy potrebné doplniť výsledky vstupnej diagnostiky dieťaťa alebo žiaka pedagogickým pozorovaním, triedny učiteľ vyplní v Návrhu na prijatie časť I Výsledky vstupného pedagogického pozorovania. Dôležité sú odporúčania pre ďalšie vzdelávanie žiaka.

Použité skratky:

CŠPP - Centrum špeciálnopedagogického poradenstva

CPPPaP - Centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie

IVVP - individuálny výchovno-vzdelávací program

Kapitola 10

Vnútorňý systém kontroly a hodnotenia detí a žiakov

Cieľom hodnotenia vzdelávacích výsledkov žiakov v škole je poskytnúť žiakovi a jeho rodičom spätnú väzbu o tom, ako žiak zvládol danú problematiku, v čom má nedostatky, kde má rezervy, aké sú jeho pokroky. Súčasťou hodnotenia je tiež povzbudenie do ďalšej práce, návod, ako postupovať pri odstraňovaní nedostatkov. Cieľom je zhodnotiť prepojenie vedomostí so zručnosťami a spôsobilosťami. Budeme dbať na to, aby sme prostredníctvom hodnotenia nerozdeľovali žiakov na úspešných a neúspešných. Hodnotenie budeme robiť na základe určitých kritérií, prostredníctvom ktorých budeme sledovať vývoj žiaka. Hodnotenie a klasifikácia preukázaného výkonu žiaka v príslušnom predmete nemôžu byť znížené na základe správania žiaka. Hodnotenie žiaka sa v rámci vzdelávania vykonáva podľa úrovne dosiahnutých výsledkov klasifikáciou. Prospech žiaka v jednotlivých vyučovacích predmetoch sa klasifikuje týmito stupňami: 1 – výborný, 2 – chváľitebný, 3 – dobrý, 4 – dostatočný a 5 – nedostatočný

Žiak má právo

- a)vedieť, čo sa bude hodnotiť a akým spôsobom,
- b)dozvedieť sa výsledok každého hodnotenia,
- c)na objektívne hodnotenie.

Pri hodnotení sa uplatňuje primeraná náročnosť a pedagogický takt voči žiakovi, jeho výkony sa hodnotia komplexne, berie sa do úvahy vynaložené úsilie žiaka a v plnej miere sa rešpektujú jeho ľudské práva. Hodnotenie je motivačný a výchovný prostriedok, ako aj prostriedok pozitívneho podporovania zdravého sebavedomia žiaka. Žiak je z predmetu skúšaný ústne, písomne alebo prakticky. Žiak by mal byť v priebehu polroka z jedného vyučovacieho predmetu s hodinovou dotáciou jedna hodina týždenne vyskúšaný minimálne dvakrát. Z vyučovacieho predmetu s hodinovou dotáciou vyššou ako jedna hodina týždenne by mal byť žiak v priebehu polroka skúšaný minimálne trikrát. Učiteľ oznámi žiakovi výsledok každého hodnotenia a klasifikácie so zdôvodnením. Po ústnom vyskúšaní oznámi učiteľ výsledok hodnotenia ihneď. Výsledky hodnotenia písomných skúšok, prác aj praktických činností oznámi žiakovi a predloží k nahliadnutiu najneskôr do 14 dní. Písomná práca, ktorá trvá viac ako 25 minút, v jednom dni môžu žiaci písať najviac dve. Pri určovaní stupňa prospechu v jednotlivých predmetoch na konci klasifikačného obdobia sa hodnotí kvalita práce a učebné výsledky, ktoré žiak dosiahol počas celého klasifikačného obdobia. Stupeň prospechu sa neurčuje na základe priemeru známok získaných v danom klasifikačnom období, prihliada sa k dôležitosti a váhe jednotlivých známok.

Pri hodnotení a klasifikácii výsledkov žiakov vychádzame z metodických pokynov na hodnotenie a klasifikáciu žiakov. Dbáme na to, aby sme prostredníctvom hodnotenia nerozdeľovali žiakov na úspešných a neúspešných. Naša škola je svojím zameraním špecifická, sústreďuje sa na rozvoj športovo talentovaných detí, preto aj pri hodnotení zohľadňujeme potreby našich žiakov. Učitelia pravidelne sledujú pokroky svojich žiakov, ktoré aj morálne oceňujú. Cieľom hodnotenia vzdelávacích výsledkov žiakov v škole je poskytnúť žiakovi a jeho rodičom spätnú väzbu o tom, ako žiak zvládol danú problematiku, v čom má nedostatky, kde má rezervy, aké sú jeho pokroky. Súčasťou hodnotenia je tiež povzbudenie do ďalšej práce, návod, ako postupovať pri odstraňovaní nedostatkov. Cieľom je zhodnotiť prepojenie vedomostí so zručnosťami a spôsobilosťami. Pri hodnotení učebných výsledkov žiakov so špeciálnymi výchovno - vzdelávacími potrebami sa berie do úvahy možný vplyv zdravotného znevýhodnenia žiaka na jeho školský výkon. Pri klasifikovaných predmetoch žiaci môžu byť na vyučovacích hodinách hodnotení priebežne známami alebo

percentuálne. Hodnotenie na konci polroka sa uvádza v známkach podľa platného školského zákona. Percentuálne hodnotenie musí mať aj priebežne svoj ekvivalent v známke. Na začiatku každého klasifikačného obdobia musia byť žiaci informovaní vyučujúcim o spôsobe hodnotenia. Všetky klasifikované predmety sa hodnotia aj slovne ako aktuálny výkon žiaka, v ktorom učiteľ zhodnotí klady a vysvetlí nedostatky. Percentuálne hodnotenie sa využíva pri priebežnom hodnotení žiaka a pri hodnotení jeho celkového prospechu za dané obdobie. V závere jednotlivých klasifikačných období sa žiak hodnotí známkou v zmysle ods. 5 § 55 školského zákona. Žiaci musia byť oboznámení so stupnicou hodnotenia pre každý predmet. Jednotlivé predmetové komisie zápisnične stanovujú platnú klasifikačnú stupnicu, ktorá zohľadňuje špecifické podmienky daného predmetu. Túto, predmetovou komisiou schválenú stupnicu uplatňujú všetci vyučujúci daného predmetu. Vyučujúci na začiatku školského roka oboznámia žiakov a triedni učiteľia na prvom rodičovskom aktíve oboznámia rodičov s platnými stupnicami pre jednotlivé predmety. Žiak má právo na príslušnú známku, ktorá zodpovedá percentuálnemu výkonu. Vyučujúci na jednej strane je povinný riadiť sa stupnicou určenou predmetovou komisiou, na druhej strane sa mu neodopiera právo pri komplexnom hodnotení žiaka posúdiť aj iné okolnosti, ktoré môžu mať vplyv na hodnotenie žiaka. Žiak je povinný absolvovať povinné aktivity. Vo všeobecnosti žiaci počas klasifikačného obdobia sú hodnotení:

z písomných prác:

krátke písomné previerky (v trvaní maximálne 20 minút)

tematické previerky

predpísané písomné práce

z ústnych odpovedí

z ústnych odpovedí

z iných aktivít rozvíjajúcich samostatnú a tímovú prácu žiakov (samostatné a tímové projekty, prezentácie, referáty, získavanie a spracovanie informácií, praktické činnosti s výsledným produktom) školské a mimoškolské činnosti podporujúce rozvoj kompetencií žiaka v oblasti súvisiacej s daným vyučovacím predmetom (súťaže, školský časopis, školské projekty, a pod.)

Z povinných predmetov sa neklasifikujú známkou : hudobná výchova, etická výchova, náboženská výchova, výtvarná výchova a výchova umením. Na vysvedčení z týchto predmetov sa uvádza „absolvoval(a)“.

Ostatné predmety v rámci rozšírených hodín sú klasifikované po prerokovaní na pedagogickej rade, buď známkou alebo absolvoval(a).

Klasifikácia týchto predmetov je uvedená pri osnovách jednotlivých predmetov. Učiteľ si vedie evidenciu hodnotenia žiaka a dvakrát mesačne zaznamenáva hodnotenia do elektronickej žiackej knižky, aby tak poskytol informácie žiakovi a jeho zákonným zástupcom. Rodič má právo na aktuálne informácie, ktoré sa týkajú výchovno-vzdelávacích výsledkov jeho dieťaťa. Pri hodnotení jednotlivých predmetov vychádzame z metodického pokynu PK na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl a na základe dohodnutých pravidiel klasifikácie jednotlivých predmetov odsúhlasených na zasadnutiach jednotlivých predmetových komisií.

Hodnotenie žiakov ako nevyhnutná súčasť výchovno-vzdelávacieho procesu má motivačnú, informatívnu, komparatívnu a korekčnú funkciu.

Hodnotenie a klasifikácia žiakov stredných škôl

Čl. 1

Úvodné ustanovenia

Metodický pokyn upravuje postup hodnotenia a klasifikácie žiakov stredných škôl v Slovenskej republike, ktorý sa vykonáva v procese výchovy a vzdelávania v súlade so zákonom č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona 462/2008 Z. z. a zákonom č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Metodický pokyn upravuje postup pri hodnotení a klasifikácii prospechu žiakov stredných škôl (ďalej len „žiaci“), hodnotení a klasifikácii správania žiakov, udeľovaní a ukladaní opatrení vo výchove, celkovom hodnotení žiakov, komisionálnych skúškach, vedení dokladov o vzdelaní a niektorých školských tlačív.

Čl. 2

Hodnotenie a klasifikácia žiakov

Hodnotenie žiaka sa v rámci vzdelávania vykonáva podľa úrovne dosiahnutých výsledkov klasifikáciou 1).

Prospech žiaka v jednotlivých vyučovacích predmetoch sa klasifikuje týmito stupňami: 1 – výborný, 2 – chváľitebný, 3 – dobrý, 4 – dostatočný a 5 – nedostatočný.2)

Riaditeľ strednej školy (ďalej len „riaditeľ“) oznámi v deň začiatku príslušného školského roka, ktoré predmety sa klasifikujú a ktoré sa neklasifikujú3) v súlade so školským vzdelávacím programom.

V predmetoch, ktoré sa neklasifikujú, sa v katalógovom liste žiaka a na vysvedčení žiaka uvedie „absolvoval/absolvovala“ alebo „neabsolvoval/neabsolvovala“ v súlade so školským vzdelávacím programom.

Zákonných zástupcov žiaka informuje priebežne o prospechu a správaní žiaka triedny učiteľ, učiteľia jednotlivých predmetov alebo majster odbornej výchovy. V prípade výrazného zhoršenia prospechu alebo správania informuje zákonných zástupcov žiaka riaditeľ písomne.

Čl. 3

Všeobecné zásady hodnotenia a klasifikácie žiakov

Súčasťou výchovno-vzdelávacieho procesu na strednej škole je systematické hodnotenie žiaka. Predmetom hodnotenia je úroveň dosiahnutých vedomostí a zručností podľa platných učebných osnov a vzdelávacích štandardov.4) Hodnotenie a klasifikácia preukázaného výkonu žiaka v príslušnom predmete nemôžu byť znížené na základe správania žiaka.

Žiak má právo

vedieť, čo sa bude hodnotiť a akým spôsobom,
dozvedieť sa výsledok každého hodnotenia,
na objektívne hodnotenie.

Vo výchovno-vzdelávacom procese sa vykonáva priebežná a súhrnná klasifikácia žiaka. Priebežná klasifikácia sa uplatňuje pri hodnotení čiastkových výsledkov a prejavov žiaka. Súhrnná klasifikácia sa vykonáva na konci každého polroka.

Pri hodnotení sa uplatňuje primeraná náročnosť a pedagogický takt voči žiakovi, jeho výkony sa hodnotia komplexne, berie sa do úvahy vynaložené úsilie žiaka a v plnej miere sa rešpektujú jeho ľudské práva. Hodnotenie je motivačný a výchovný prostriedok, ako aj prostriedok pozitívneho podporovania zdravého sebedomia žiaka.

Pri hodnotení a klasifikácii žiakov so zdravotným znevýhodnením je potrebné zohľadňovať zdravotné postihnutie týchto žiakov5) a vychádzať zo záverov a odporúčaní k hodnoteniu a klasifikácii školských poradenských zariadení.

V záujme poskytnutia objektívnej spätnej väzby a poukázania na rozvojové možnosti žiaka v danej oblasti učiteľ pri písomných prácach môže pri klasifikácii známku uviesť slovný komentár, v ktorom vysvetlí žiakovi nedostatky.

Čl. 4

Získavanie podkladov na hodnotenie a klasifikáciu

Podklady na hodnotenie a klasifikáciu výchovno-vzdelávacích výsledkov žiaka získava učiteľ najmä týmito metódami, formami a prostriedkami:

sledovaním stupňa rozvoja individuálnych osobnostných predpokladov a talentu,
sústavným sledovaním výkonov žiaka a jeho pripravenosti na vyučovanie,
rôznymi druhmi skúšok (písomné, ústne, grafické, praktické, pohybové, didaktické testy),

konzultáciami s ostatnými pedagogickými zamestnancami a podľa potreby aj s výchovným poradcom, školským psychológom, alebo odbornými zamestnancami zariadení výchovného, psychologického a špeciálno-pedagogického poradenstva a prevencie, rozhovormi so žiakom.

Učiteľ vedie evidenciu o každom hodnotení žiaka podľa vnútorných predpisov školy. V priebehu školského roka zaznamenáva výsledky žiaka a jeho prejavy najmä preto, aby mohol žiakovi poskytovať spätnú väzbu a usmerňovať výchovno-vzdelávací proces žiaka v zmysle jeho možností rozvoja a informovať zákonných zástupcov žiaka.

Žiak je z predmetu skúšaný ústne, písomne alebo prakticky. Žiak by mal byť v priebehu polroka z jedného vyučovacieho predmetu s hodinovou dotáciou jedna hodina týždenne vyskúšaný minimálne dvakrát. Z vyučovacieho predmetu s hodinovou dotáciou vyššou ako jedna hodina týždenne by mal byť žiak v priebehu polroka skúšaný minimálne trikrát.

Učiteľ oznámi žiakovi výsledok každého hodnotenia a klasifikácie so zdôvodnením. Po ústnom vyskúšaní oznámi učiteľ výsledok hodnotenia ihneď. Výsledky hodnotenia písomných skúšok, prác aj praktických činností oznámi žiakovi a predloží k nahliadnutiu najneskôr do 14 dní.

Jednotlivé druhy písomných skúšok rozvrhne učiteľ rovnomerne na celý školský rok, aby sa nadmerne nehromadili určitých obdobiach. Termín písomnej práce, ktorá trvá viac ako 25 minút, učiteľ konzultuje s triednym učiteľom, ktorý koordinuje plán skúšania. V jednom dni môžu žiaci písať len dve skúšky uvedeného charakteru.

Hodnotenie a klasifikácia správania

Klasifikáciu správania žiaka navrhuje triedny učiteľ po prerokovaní s učiteľmi a schvaľuje riaditeľ po prerokovaní v pedagogickej rade.

Pri hodnotení a klasifikácii správania žiaka sa zohľadňuje plnenie ustanovení školského poriadku a ďalších vnútorných predpisov školy a dodržiavanie stanovených pravidiel správania, ľudských práv a práv dieťaťa, dodržiavanie mravných zásad správania sa v škole a na verejnosti počas aktivít súvisiacich so štúdiom na strednej škole. Pri klasifikácii správania sa v jednotlivých prípadoch prihliada na zdravotný stav žiaka.

Správanie žiaka sa klasifikuje podľa kritérií uvedených v odsekoch

Stupňom 1 – veľmi dobré sa žiak klasifikuje, ak dodržiava ustanovenia školského poriadku a ďalších vnútorných predpisov školy a riadi sa nimi. Dodržiava morálne zásady a pravidlá spolunažívania v kolektíve a vo vzťahu k učiteľom. Ojedinele sa môže dopustiť menej závažných previnení.

Stupňom 2 – uspokojivé sa žiak klasifikuje, ak jeho správanie je v súlade s ustanoveniami školského poriadku a ustanoveniami ďalších vnútorných predpisov školy, morálnymi zásadami a pravidlami spolunažívania vzhľadom k spolužiakom a učiteľom. Žiak sa dopustí závažnejšieho priestupku alebo sa opakovane dopúšťa menej závažných priestupkov voči ustanoveniu školského poriadku.

Stupňom 3 – menej uspokojivé sa žiak klasifikuje, ak sa dopustí závažného priestupku voči školskému poriadku a voči ďalším vnútorným predpisom školy alebo sa aj po udelení druhého stupňa klasifikácie správania dopúšťa závažnejších priestupkov voči morálnym zásadám a pravidlám spolunažívania, porušuje ľudské práva spolužiakov, pedagogických zamestnancov alebo ďalších osôb.

Stupňom 4 – neuspokojivé sa žiak klasifikuje, ak jeho správanie je v rozpore s ustanoveniami školského poriadku a s ustanoveniami ďalších vnútorných predpisov školy, s právnymi a etickými normami spoločnosti, výrazne porušuje ľudské práva spolužiakov, pedagogických zamestnancov alebo ďalších osôb. Dopustí sa závažných previnení, ktorými vážne ohrozuje výchovu ostatných žiakov. Zámerne narúša činnosť žiackeho kolektívu.

Klasifikácia správania žiaka sa zaznamenáva do katalógového listu žiaka.

Žiak nadstavbového, pomaturitného a vyššieho odborného štúdia sa v súlade s osobitným predpisom neklasifikuje zo správania.

Opatrenia vo výchove

Za vzorné správanie, vzorné plnenie povinností, mimoriadny prejav aktivity a iniciatívy, dlhodobú svedomitú prácu, výrazne prosociálne správanie, ktoré pozitívne ovplyvňuje sociálnu klímu v triede a v škole a záslužný alebo statočný čin, možno žiakovi udeliť pochvalu alebo iné ocenenie.

Pochvalu alebo iné ocenenie udeľuje žiakovi triedny učiteľ, vychovávateľ, majster odbornej výchovy, vedúci strediska praktického vyučovania alebo riaditeľ.8) V osobitne odôvodnených prípadoch, najmä ak ide o mimoriadne záslužný alebo statočný čin, môže žiakovi udeliť pochvalu alebo iné ocenenie zástupca zriaďovateľa strednej školy, zástupca štátnej správy v školstve alebo minister školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky.

Návrhy na udelenie pochvaly alebo iného ocenenia sa prerokujú v pedagogickej rade. Pochvala alebo iné ocenenie sa udeľuje spravidla na zhromaždení triedy alebo školy.

Na posilnenie disciplíny, za menej závažné, závažnejšie alebo opakované previnenia voči školskému poriadku, zásadám spolunažívania, ľudským právam, mravným normám spoločnosti alebo ak žiak narúša činnosť kolektívu, možno žiakovi uložiť napomenutie alebo pokarhanie9) nasledovne:

napomenutie od majstra odbornej výchovy,

napomenutie od vedúceho strediska praktického vyučovania,

pokarhanie od triedneho učiteľa,

pokarhanie od majstra odbornej výchovy,

pokarhanie od vedúceho strediska praktického vyučovania,

pokarhanie od riaditeľa.

Žiakovi možno uložiť za závažné alebo opakované previnenia voči školskému poriadku, zásadám spolunažívania, ľudským právam alebo mravným normám spoločnosti podmienené vylúčenie, vylúčenie.

Opatrenie vo výchove možno uložiť žiakovi strednej školy len vtedy, ak skončil plnenie povinnej školskej dochádzky.

Žiakovi je možné uložiť opatrenia vo výchove po prerokovaní v pedagogickej rade do dvoch mesiacov odo dňa, keď sa o previnení žiaka dozvedel pedagogický zamestnanec školy, najneskôr však do jedného roka odo dňa, keď sa žiak previnenia dopustil. Za jedno previnenie sa ukladá len jedno opatrenie vo výchove.

Pred uložením opatrenia vo výchove treba previnenie žiaka objektívne prešetriť. Podľa potreby, najmä pri posudzovaní závažného alebo opakovaného previnenia, sa na jeho prerokovanie za účasti žiaka prizve zákonný zástupca žiaka, prípadne i delegovaný zástupca rady školy.

Uloženie opatrenia vo výchove sa oznamuje žiakovi spravidla pred kolektívom triedy alebo školy.

V rozhodnutí o uložení opatrenia vo výchove určí riaditeľ skúšobnú lehotu, a to najdlhšie na jeden rok. Ak sa podmienenčne vylúčený žiak v skúšobnej lehote osvedčil, riaditeľ upustí od vylúčenia. Ak sa žiak v tejto lehote dopustí ďalšieho závažného previnenia, riaditeľ uloží žiakovi opatrenie vo výchove.

Opatrenie vo výchove sa zaznamenáva do osobného spisu žiaka. Opatrenie vo výchove udelené, resp. uložené neplnoletému žiakovi oznamuje riaditeľ zákonnému zástupcovi žiaka písomne.

Komisionálne skúšky

Žiak strednej školy sa klasifikuje podľa výsledkov komisionálnej skúšky, ak

vykonáva rozdielovú skúšku,

je skúšaný v náhradnom termíne,

má on alebo jeho zákonný zástupca pochybnosti o správnosti klasifikácie v jednotlivých predmetoch prvého a druhého polroka a do troch pracovných dní odo dňa získania výpisu klasifikácie prospechu a správania žiaka za prvý polrok alebo do troch pracovných dní odo dňa vydania vysvedčenia požiada riaditeľa školy o preskúšanie; ak príslušný predmet vyučuje riaditeľ, môže žiak alebo zákonný zástupca žiaka o preskúšanie požiadať orgán miestnej štátnej správy v školstve, sa preskúšanie koná na podnet riaditeľa školy,

vykonáva opravné skúšky,

vykonáva skúšky pri štúdiu podľa individuálneho učebného plánu,
bol oslobodený od povinnosti dochádzať do školy,
koná praktickú skúšku a skúšku z hlavného odboru štúdia na konci prvého a druhého polroka na školách so vzdelávacím programom umeleckého zamerania a konzervatóriách,
vykonáva skúšky pri štúdiu jednotlivých vyučovacích predmetov,
vykonáva skúšky pri plnení osobitného spôsobu školskej dochádzky,
vykonáva skúšky pri individuálnom vzdelávaní,
školská inšpekcia zistí nedostatky pri klasifikácii a nariadi komisionálne preskúšanie.
Ak nie je možné žiaka vyskúšať a klasifikovať v prvom polroku alebo v druhom polroku v riadnom termíne z predmetu, ktorý sa vyučuje aj v druhom polroku žiak sa klasifikuje na základe výsledkov skúšky

Žiak, ktorého prospech najviac z dvoch povinných vyučovacích predmetov, ktoré sa vyučujú len v prvom polroku je nedostatočný alebo ktorý má na konci druhého polroka prospech nedostatočný najviac z dvoch povinných vyučovacích predmetov sa klasifikuje na základe výsledkov skúšky

Žiak, ktorý sa vzdeláva podľa medzinárodných programov, po písomnom súhlase Ministerstva školstva, vedy výskumu a športu Slovenskej republiky je hodnotený podľa pravidiel hodnotenia týchto programov.

Žiak, ktorý bez závažných dôvodov nepríde na komisionálnu skúšku a neospravedlní sa sám alebo prostredníctvom svojho zákonného zástupcu najneskôr v deň konania skúšky okrem skúšky sa klasifikuje z vyučovacieho predmetu, z ktorého mal vykonať komisionálnu skúšku stupňom prospechu nedostatočný.

Preskúšať žiaka možno len vtedy, ak v príslušnom klasifikačnom období ešte nebol z tohto vyučovacieho predmetu hodnotený na základe komisionálnej skúšky.

O povolení vykonať komisionálnu skúšku rozhodne riaditeľ školy. Prítomnosť zákonného zástupcu žiaka na jeho komisionálnom preskúšaní povoľuje riaditeľ školy.

Komisia pre komisionálne skúšky je najmenej trojčlenná. Komisia sa skladá z predsedu, ktorým je spravidla riaditeľ alebo ním poverený učiteľ alebo majster odbornej výchovy; skúšajúceho učiteľa, ktorým je spravidla učiteľ alebo majster odbornej výchovy vyučujúci žiaka príslušný vyučovací predmet, prísediaceho, ktorý spĺňa kvalifikačné predpoklady pre príslušný alebo príbuzný vyučovací predmet.

Výsledok komisionálnej skúšky, ktorý vyhlási predseda komisie verejne v deň konania skúšky je pre klasifikáciu žiaka konečný.

Žiak, ktorému bolo povolené individuálne vzdelávanie na základe odporúčania všeobecného lekára pre deti a dorast z dôvodu zdravotného znevýhodnenia, komisionálnu skúšku nevykonáva. Pedagogický zamestnanec, ktorý zabezpečuje vzdelávanie žiaka, štvrt'ročne predkladá riaditeľovi školy písomnú správu o postupe a výsledkoch výchovno-vzdelávacej činnosti so žiakom, na základe ktorej po prerokovaní v pedagogickej rade školy sa vykoná hodnotenie a klasifikácia prospechu žiaka. Písomná správa o postupe a výsledkoch výchovno-vzdelávacej činnosti žiaka obsahuje údaje identifikujúce žiaka,

hodnotenie výchovno-vzdelávacích výsledkov žiaka,
návrh hodnotenia a klasifikácie žiaka.

Kapitola 11

Vnútorý systém kontroly a hodnotenia zamestnancov školy

Vnútorý predpis upravuje postup zamestnávateľa pri hodnotení pedagogických zamestnancov v súlade s § 52 zákona č. 317/2009 Z.z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení

Článok 1 - Úvodné ustanovenia

Hodnotenie pedagogických zamestnancov upravuje § 52 zákona č. 317/2009 Z.z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení.

Článok 2 - Organizácia hodnotenia pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov

Zamestnávateľ vykonáva hodnotenie pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov jedenkrát ročne, najneskôr do konca školského roka, t.j. do 31.8. kalendárneho roka.

Hodnotí sa len pedagogický zamestnanec a odborný zamestnanec, s výnimkou začínajúceho pedagogického zamestnanca a odborného zamestnanca, ktorý u zamestnávateľa odpracoval celý školský rok, resp. bol v pracovnom pomere počas školského roka minimálne v čase vyučovania, t.j. od 1.9. do 30.6. kalendárneho roka.

Odsek 2 sa vzťahuje aj na ženy na materskej dovolenke a ženy, príp. mužov na rodičovskej dovolenke.

Hodnotiacim obdobím je obdobie od 1.9. do 31.8. kalendárneho roka.

Pedagogického zamestnanca a odborného zamestnanca hodnotí:

uvádzajúci pedagogický a odborný zamestnanec začínajúceho pedagogického a odborného zamestnanca priebežne a na konci adaptačného obdobia,

riaditeľ školy vedúcich zamestnancov a zamestnancov v jeho priamej riadiacej pôsobnosti,

vedúci pedagogický zamestnanec pedagogických a odborných zamestnancov, ktorých priamo riadi,

riaditeľ školy a riaditeľ školského zariadenia orgán, ktorý ho do funkcie vymenoval.

Článok 3 - Kritériá hodnotenia pedagogických a odborných zamestnancov

Výsledky pedagogickej činnosti alebo odbornej činnosti

motivácia žiakov k učeniu

vytváranie podmienok na dosahovanie primeraných výchovnovzdelávacích výsledkov žiakov

rozvíjanie kľúčových kompetencií u žiakov, napr. vyššej úrovne poznávania žiakov, logického myslenia, kritického myslenia, analytického myslenia a tvorivosti

rozvíjanie personálnych zručností žiakov, napr. samostatnosť, zodpovednosť, sebahodnotenie, sebaúctu

rozvíjanie sociálnych zručností žiakov, napr. spolupráca, empatia, komunikácia a spravodlivosť

prínos pre zamestnávateľa - propagácia a prezentácia zamestnávateľa na verejnosti, spolupráca s rodičmi, inými organizáciami

Kvalita vykonávania pedagogickej činnosti alebo odbornej činnosti

rešpektovanie daností a potenciálu žiaka, rozvíjanie silných stránok žiakovej osobnosti individuálny

prístup k žiakom s rešpektovaním ich schopností a možností, nadania a zdravotného stavu

práca v súlade s platnými všeobecne záväznými právnymi predpismi a rezortnými predpismi

dodržiavanie a využívanie pracovného času

plnenie pracovných povinností súvisiacich s dohodnutým druhom práce v pracovnej zmluve včas, spoľahlivo a správne
dodržiavanie základných povinností zamestnanca stanovených právnymi predpismi
správne vedenie pedagogickej dokumentácie a ďalšej dokumentácie
Náročnosť výkonu pedagogickej činnosti alebo odbornej činnosti
využívanie IKT v profesijnom rozvoji a pri výkone práce
spolupráca na tvorbe školských dokumentov a materiálov
zapájanie sa do prípravy a realizácie rozvojových projektov školy
vykonávanie špecializovaných činností
vzdelávanie žiakov so špeciálnymi výchovnovzdelávacími potrebami v školskej integrácii
iniciovanie a podieľanie sa na zavádzaní zmien alebo inovácií do výchovno-vzdelávacieho procesu
zvládanie riešenia konfliktov a záťažových situácií

Miera osvojenia si a využívanie profesijných kompetencií PZ alebo OZ
rozpoznanie individuálnych výchovnovzdelávacích potrieb žiakov
stanovenie edukačných cieľov orientovaných na žiaka vo vzťahu k príslušnému obsahu vzdelávania
tvorba učebných materiálov, didaktických testov a učebných pomôcok
absolvovanie jednotlivých programov kontinuálneho vzdelávania podľa plánu kontinuálneho vzdelávania školy a školského zariadenia
uplatňovanie nových získaných vedomostí a zručností pri výkone svojej činnosti
sebavzdelávanie
U vedúcich pedagogických zamestnancov sa hodnotí:
kvalita, náročnosť a rozsah riadiacej práce
ovládanie a uplatňovanie všeobecne záväzných právnych predpisov v praxi s dôrazom na predpisy platné pre rezort školstva
využívanie pridelených finančných prostriedkov a finančných prostriedkov získaných z iných zdrojov
dodržiavanie školského vzdelávacieho programu, školského výchovného programu
manažérske zručnosti (starostlivosť o budovu, vybavenie školy, riadenie zamestnancov a vytváranie podmienok pre zamestnancov).

Článok 4 - Zásady hodnotenia pedagogických zamestnancov

Kritériá uvedené v článku 3 sú rozpracované v hodnotiacich hárkoch podľa kategórií pedagogických a odborných zamestnancov, ktoré tvoria prílohu tohto vnútorného predpisu č. 2 – 4 a v kľúčových požiadavkách na vyučovaciu hodinu (príloha č. 5).

Zamestnávateľ hodnotí každé kritérium počtom bodov v rozpätí od 0 do 4 s prídelením nasledujúceho slovného hodnotenia:

- 0 bodov – nevyhovujúco
- 1 bod – čiastočne vyhovujúco
- 2 body – štandardne
- 3 body – veľmi dobre
- 4 body – mimoriadne dobre

Celkový výsledok hodnotenia je závislý od celkového počtu získaných bodov zamestnancom v závislosti od počtu všetkých kritérií stanovených zamestnávateľom, pričom záver hodnotenia zamestnávateľ určí slovne nasledujúcim spôsobom:

- 0 – 10 % z celkového množstva bodov hodnotenia – nevyhovujúce výsledky
- 11 – 30 % z celkového množstva bodov hodnotenia – čiastočne vyhovujúce výsledky
- 31 – 60 % z celkového množstva bodov hodnotenia – štandardné výsledky
- 61 – 90 % z celkového množstva bodov hodnotenia – veľmi dobré výsledky
- 91 – 100 % z celkového množstva bodov hodnotenia – mimoriadne dobré výsledky

Zamestnávateľ pri hodnotení pedagogických zamestnancov využíva tieto spôsoby a nástroje hodnotenia:

hospitácia (hospitačný záznam, autodiagnostika),

rozhovor,

vnútroškolská kontrola (záznam z vnútroškolskej kontroly),

výsledky žiakov v jednotlivých oblastiach (hodnotiaci hárok pedagogického zamestnanca vedúcim metodického orgánu, samohodnotiaci hárok pedagogického zamestnanca, výsledkové listiny súťaží a olympiád a ďalšie),

rozbor pedagogickej dokumentácie (tematické výchovno-vzdelávacie plány vyučovacích predmetov, plány metodických orgánov, správy metodických orgánov, triedne knihy, triedne výkazy, záznamy o predmetoch a záujmovej činnosti, vedenie ASC-agendy a ďalšie).

O hodnotení vyhotoví zamestnávateľ písomný záznam, ktorého vzor tvorí prílohu č. 1 tohto vnútorného predpisu. Záznam sa vyhotovuje v troch exemplároch, z ktorých jeden dostane zamestnanec, jeden hodnotiteľ a jeden sa založí do osobného spisu zamestnanca.

Hodnotenie pedagogických zamestnancov je podkladom na:

rozhodnutie riaditeľa o ukončení adaptačného vzdelávania,

vypracovanie plánu kontinuálneho vzdelávania

odmeňovanie.

Hodnotenie pedagogických zamestnancov je zohľadnené v kritériách na priznanie osobných príplatkov a odmien pedagogických zamestnancov na príslušný školský rok takto:

Osobný príplatok zohľadňuje hodnotenie pedagogického a odborného zamestnanca vo finančnom základe:

za mimoriadne dobré výsledky sa môže prideliť 9 – 10 bodov,

za veľmi dobré výsledky sa môže prideliť 6 – 8 bodov,

za štandardné výsledky sa môže prideliť 3 – 5 bodov,

za čiastočne vyhovujúce výsledky sa môžu prideliť 1 – 2 body,

za nevyhovujúce výsledky sa pridelí 0 bodov.

Pedagogický a odborný zamestnanec, ktorý za predchádzajúce obdobie nebol hodnotený, alebo bol hodnotený za inú kategóriu pedagogického zamestnanca, získa pre účely osobného príplatku 2 body do finančného základu.

Odmena zohľadňuje hodnotenie pedagogického a odborného zamestnanca v kritériu Kvalitné vykonávanie pracovných činností:

za mimoriadne doza veľmi dobré výsledky sa pridelia 4 body,

- za štandardné výsledky sa pridelia 2 – 3 body,

- za čiastočne vyhovujúce výsledky sa pridelí 1 bod,

- za nevyhovujúce výsledky sa pridelí 0 bodov.

Plán kontrolnej činnosti

Povinnosť vykonávania kontroly ukladá vedúcemu zamestnancovi § 82 písm.

Zákonníka práce, ktorý znie „riadiť a kontrolovať prácu zamestnancov,“ ako aj § 5 ods. 2 zákona č. 596/2003 Z. Z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve v znení neskorších predpisov. Obsah plánu vnútornej školskej kontroly:

ciele a zameranie kontroly

prerozdelenie úloh medzi vedúcich pracovníkov

postup kontroly (časový harmonogram kontrolovaných úloh, vnútorné predpisy školy súvisiace s kontrolovanou činnosťou)

Ciele a zameranie kontroly

Kontrola výchovno-vzdelávacieho procesu

Východiskom pre analýzu a hodnotenie vyučovacieho procesu je dostatok poznatkov, skúseností a poznanie modelu dobrého vyučovania. Je veľmi ťažké to vymedziť a je podmienené viacerými prvkami, ktoré sa prelínajú a podmieňujú. Činnosť učiteľa v procese vyučovania je oblasťou, ktorá sa nedá hodnotiť, analyzovať bez pozorovania tejto činnosti. Riaditeľ školy zodpovedá za:

dodržiavanie štátnych vzdelávacích programov určených pre školu, ktorú riadi,
vypracovanie a dodržiavanie školského vzdelávacieho programu,
vypracovanie a dodržiavanie ročného plánu ďalšieho vzdelávania pedagogických zamestnancov,
dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov, ktoré súvisia s predmetom činnosti školy,
každoročné hodnotenie pedagogických a nepedagogických zamestnancov,
úroveň výchovno-vzdelávacej práce školy – zefektívniť systém vnútornej kontroly, dôraz na analýzu zistení, odstránenie nedostatkov,
rozpočet, financovanie a efektívne využívanie prostriedkov určených na zabezpečenie činnosti školy,
riadne hospodárenie s majetkom v správe alebo vo vlastníctve školy,
činnosť PK, MZ TU zamerať na skvalitnenie činnosti učiteľa vo výchovno-vzdelávacom procese,
kontrola stavu a rozvíjania finančnej gramotnosti žiakov, výsledky zistení zovšeobecňovať,
ciele konkrétnej činnosti zamerať aj využívanie dostupných učebníc, pomôcok, IKT a vykonávať analýzu zistení a odstraňovať nedostatky,
externé hodnotenie školy využiť pri realizácii sebahodnotiaceho procesu školy.

Jednou z možných foriem analýzy a hodnotenia výchovno-vzdelávacieho procesu je hospitácia. Analýza má viesť k zisteniu pozitívnych a negatívnych stránok činnosti učiteľa, triedneho učiteľa, vedúceho predmetovej komisie, a k hľadaniu možností zlepšenia vyučovacieho procesu. Zároveň cieľom hospitácie je poskytnúť učiteľovi aj poradenskú činnosť. Hospitácie sa budú realizovať podľa vypracovaného plánu hospitácií a to na teoretickom aj praktickom vyučovaní, ale aj na učebnej praxi. Hospitácie bude vykonávať riaditeľ školy, zástupca riaditeľa školy, vedúci učiteľ praxe a vedúci predmetových komisií. Všetci vypracujú svoj vlastný plán hospitačnej činnosti.

Pred hospitáciou sa musí uskutočniť predhospitačný rozhovor o cieľoch hospitácie a následne sa uskutoční hospitácia. Vždy musí nasledovať následná hospitácia s cieľom zistiť, či boli odstránené negatíva, nedostatky vo výchovno-vzdelávacom procese.

Oblasť kontroly: kontrolná činnosť riaditeľa a zástupcu školy, vedúceho učiteľa praxe a vedúcich predmetových komisií na výchovno-vzdelávací proces bude zameraná na rozvíjanie kľúčových kompetencií žiakov:

Kľúčová kompetencia:

Spôsobilosti konať samostatne v spoločenskom a pracovnom živote

Spôsobilosť interaktívne používať vedomosti, informačné a komunikačné technológie, komunikovať v štátnom, materinskom a cudzom jazyku

Schopnosť pracovať v rôznorodých skupinách
odborné kompetencie

Hospitačná činnosť sa bude realizovať aj so zameraním na aplikáciu odporúčaní poradenských zariadení, pre prácu s integrovanými žiakmi, prípadne využívanie kompenzačných pomôcok na vyučovaní, sebahodnotenie žiakov a striedanie činností zohľadňujúcich potreby integrovaných žiakov s oddychovými chvíľkami. Je potrebné zamerať sa:

predovšetkým posúdiť individuálne vzdelávacie plány žiakov so ŠVVP a súlad s ich realizáciou,
kontrolnú činnosť zamerať na využívanie individuálneho prístupu, diferenciáciu úloh, spôsobu hodnotenia, využitie sebahodnotenia, kontrolovať zapojenie žiakov so ŠVVP do vyučovacej hodiny.

V súlade s § 11 ods. 1 a 3 zákona č. 245/2008 (školský zákon) sa bude uskutočňovať kontrola pedagogickej dokumentácie: učebné plány, triedna kniha, triedny výkaz, katalógový list žiaka, osobný spis žiaka, protokol o maturitnej skúške, protokol o absolutoriu, protokoly o komisi-onálnych

skúškach, rozvrh hodín, dodržiavanie školského poriadku, plány výchovno-vzdelávacej činnosti, dodržiavanie plánu práce školy, tematické výchovno-vzde-lávacie plány vyučujúcich predmetov.

Súčasťou kontroly bude kontrola:

plánu triedneho učiteľa,
plán triednických hodín,
plán práce predmetových komisií,
plán práce záujmových krúžkov,
plán práce výchovného poradcu,
plán práce školského koordinátora pre prevenciu drogových závislostí a iných sociálno-patologických javov,
plán environmentálnej výchovy,
plán výchovy k manželstvu a rodičovstvu,
plán práce metodického združenia triedneho učiteľa.

Kontrolná činnosť sa bude uskutočňovať na základe vypracovaného časového harmonogramu pre daný školský rok. Kontrolu vykonávajú riaditeľ školy, zástupca riaditeľa školy, vedúci učiteľ praxe a vedúci predmetových komisií. Vedenie školy bude podporovať vzdelávanie pedagogických zamestnancov v oblasti školskej legislatívy.

Kontrola dodržiavania všeobecne záväzných právnych predpisov, ktoré súvisia s predmetom činnosti školy

Oblasti kontroly:

školský poriadok,
pracovný poriadok,
ročný plán školy,
organizačný poriadok.

Uvedené dokumenty predloží na schválenie pedagogickej rade po ich prerokovaní riaditeľ školy v súlade s časovým harmonogramom pre daný školský rok.

Kontrola dodržiavania vypracovaných vnútorných predpisov:

- kontrola dodržiavania hodnotenia a klasifikácie žiakov,
- kontrola metodického usmernenia k prevencii a riešenie šikanovania žiakov,
- kontrola vykonávacieho predpisu k ukončovaniu štúdia,
- dodržiavanie povinností triedneho učiteľa,
- dodržiavanie pokynov k vedeniu pedagogickej dokumentácie,
- dodržiavanie vykonávacieho predpisu k vykonávaniu praxe žiakov,
- dodržiavanie vykonávacieho predpisu k vyššiemu odbornému štúdiu,
- dodržiavanie vykonávacieho predpisu o komisionálnych skúškach,
- kontrola registratúrneho poriadku a registratúrneho plánu,
- kontrola pracovného času pedagogických zamestnancov,
- dodržiavanie vykonávacieho predpisu prijímania a evidencie sťažností,
- kontrola vykonávacieho predpisu vzdelávania žiakov so ŠVVP,
- usmernenia pri získavaní informácií,
- činnosti koordinátorov,
- dodržiavanie metodického usmernenia k používaniu pečiatok,
- prevádzkového poriadku školskej jedálne pri strednej škole,
- dodržiavanie vnútorného predpisu na používanie učebníc,
- dodržiavanie metodického usmernenia k mimoriadnym udalostiam CO,
- administrácii vzdelávacích poukazov.

Kontrolu budú uskutočňovať v rámci svojej pracovnej náplne riaditeľ školy, zástupca riaditeľa školy, vedúci učiteľ praxe, vedúci predmetových komisií.

Na základe zistených skutočností kontrolnej činnosti budú vypracované zápisy o vykonanej kontrole, problémy budú prejednané na gremiálnej porade riaditeľa školy, v pedagogickej rade, v predmetových komisiách a bude uskutočnená náprava a taktiež následná kontrola plnenia opatrení.

Kontrola hospodárskeho úseku

Bude realizovaná:

Kontrola pokladne u tajomníčky školy – každé tri mesiace

– vykoná sa písomný záznam o kontrole,
– kontrolu vykoná menovaná komisia riaditeľom školy: riaditeľ školy, zástupca riaditeľa školy, hospodárka školy a finančné účtovníčka.

– pre účely kontroly je vypracovaný vnútorný predpis v súlade so zákonom č. 431/2002 Z. z. v znení zákona č. 562/2003 Z. z., kde sú definované zásady vedenia pokladnice.

Kontrola hospodárky školy, finančnej účtovníčky sa uskutoční na základe vypracovaných vnútorných predpisov:

- spôsob vedenia účtovníctva,
- inventarizácia majetku a záväzkov,
- obeh účtovných dokladov a podpisové vzory,
- účtovný rozvrh a analytika,
- evidencia, odpisovanie a účtovanie DHM,
- evidencia a spôsob účtovania DHM, HIM, NHIM,
- poskytovanie cestovných náhrad a zásady pre používanie vozidiel,
- spisový, archívny a skartačný rad účtovných písomností,
- zásady vedenia pokladne,
- postup pri prijímaní zamestnanca,
- používanie služobných cestovných motorových vozidiel pri pracovných cestách,
- práca nadčas a pracovná pohotovosť,
- zásady tvorby, použitia a účtovania rezerv,
- režim sociálneho fondu,
- postih zamestnancov pri porušení pracovnej disciplíny,
- pravidlá a postupy spracovania a ochrany osobných údajov pri zabezpečovaní personálno-mzdovej agendy,
- poskytovanie dovolenky na zotavenie,
- vnútorný predpis – stravné zamestnancov v školskej jedálni,
- vnútorný predpis na finančnú kontrolu,
- dodržovanie zákonníka práce.

Kontrola školskej jedálne

kontrolu podľa plánu na kvalitu jedla a hospodárenia uskutočňuje podľa vypracovaného harmonogramu menovaná stravovacia komisia a vedúca školskej jedálne,

- štvrťročne uskutoční kontrolu riaditeľ školy, zástupca riaditeľa školy, hospodár školy a zástupca OZ ZO PŠaV,
- kontrola sa uskutoční v súlade s vypracovanými vnútornými predpismi a prevádzkovým poriadkom školskej jedálne.

Metódy formy a prostriedky kontroly

- pozorovanie
- riadený rozhovor
- neformálny rozhovor
- hospitácie
- dotazník
- didaktické testy
- rozbor výchovno-vzdelávacích výsledkov žiakov
- kontrola pedagogickej dokumentácie
- kontrola písomnej dokumentácie
- účasť na zasadnutiach PK, MZ TU
- porovnávanie
- prijímacie opatrení.

Metódy pri výkone hospitačnej činnosti

–pozorovanie

–písomný záznam z priebehu vyučovacej hodiny (hospitačný záznam)

– hodnotenie kvality vyučovania formou štruktúrovaného pedagogického pozorovacieho systému kľúčových požiadaviek na vyučovaciu hodinu

– priebežná kontrola pedagogickej dokumentácie vyučujúceho (triedna kniha, klasifikačný výkaz, učebná osnova)

–priebežná kontrola žiackych prác počas hospitácie

– ukládanie opatrení na odstránenie zistených nedostatkov na základe rozboru vyučovacej hodiny.

Hlavné zameranie hospitácie

Ak chceme zistiť, aká je kvalita vyučovania v danom predmete u daného pedagóga v danej triede, zameriame sa na hodnotenie:

– dodržania organizačnej štruktúry vyučovacej hodiny podľa zvoleného typu (klasická hodina, hodina osvojovania nových vedomostí, hodina využívania vedomostí a zručností v praxi, hodina opakovania a upevňovania učiva, a pod.) – v žiadnej z nich by nemalo chýbať otvorenie hodiny, organizačné práce, zápis do triednej knihy, oznámenie cieľa hodiny, na záver zhodnotenie dosiahnutých výsledkov,

– prípravy učiteľa na vyučovanie (či nadviazal na predchádzajúce poznatky žiakov, ujasnil si štruktúru učiva – ktoré pojmy sú základné, ktoré pomocné a ktoré rozširujúce, aké sú vzťahy medzi pojmi, predmetmi a javmi, či vybral vhodné činnosti, ktoré bude uskutočňovať učiteľ, a ktoré žiak),

– dodržiavania zásad vyučovania – uvedomelosti a aktivity, názornosti, primeranosti, trvácnosti, systematickosti, výchovnosti, individuálneho prístupu, tvorivosti, systémovosti,

– primeraného výberu a účinnosti použitých vyučovacích metód a foriem práce podľa typu a etáp vyučovacej hodiny,

– splnenia vytýčených cieľov v oblasti poznávacej a výchovnej (či sa mu podarilo dosiahnuť u žiakov požadovanú úroveň osvojenia si potrebných vedomostí a zručností súvisiacich s obsahom hodiny, jej typom, vekovými a individuálnymi osobitosťami žiakov),

–efektívnosti vyučovania vo vzťahu k obsahu učebnej témy,

– štýlu vedenia vyučovacej hodiny, jej organizáciu (premyslenú – improvizovanú), efektívne využitie vyučovacieho času bez predlžovania hodiny, alebo vynechania niektorej jej časti pre nedostatok času,

– spôsobu, akým učiteľ hodnotí žiakov (či prevažuje pozitívne motivujúce hodnotenie, či negatívne, či hodnotí a ako každý prejav žiakov, či zohľadňuje pri hodnotení individuálne a vekové osobitosti žiakov, či je jeho hodnotenie objektívne, alebo neobjektívne, prísne, alebo mierne),

– použitia didaktických a technických prostriedkov z hľadiska účelnosti a ovplyvnenia procesu učenia sa žiakov,

– spôsobu komunikácie učiteľa so žiakmi, jeho jazykového prejavu (používanie spisovného jazyka, či nespisovnej reči, hovorovej alebo nárečia), tón reči

– silný, primeraný, slabý, nevýrazný, monotónny, frekvenciu (rýchla, plynulá), zrozumiteľnosť (častým nedostatkom býva, že učiteľia nevenujú dostatočnú pozornosť úrovni zápisov na tabuľu, či fóliu, ktoré sú nečitateľné, alebo písané nesprávnymi tvarmi písmen),

– vzťahov medzi učiteľom a žiakmi – ako sa k sebe navzájom správajú (uvoľnene, priateľsky, s prirodzenou autoritou učiteľa, vzájomným rešpektom, toleranciou a porozumením), opakom môže byť prílišné nadbiehanie žiakom, znižovanie nárokov na nich, alebo je správanie učiteľa povýšenecké, autoritatívne, mentorské, spočíva len vo vydávaní príkazov, upozorňovaní žiakov a poučovaní,

– vytvárania dostatočného priestoru pre prejavy žiakov – sledujeme do akej miery sa darí pedagógovi vhodne podnecovať žiakov k práci, či nie je motivácia žiakov len formálna, ale podnetná, aktivizujúca, aké metódy pri nej používa (rozhovor, rozprávanie, nastolenie problému), či žiaci na jeho podnety reagujú,

– frekvencie a spôsobov používania spätnej väzby, ktorou si učiteľ overuje efektívnosť svojej vyučovacej činnosti, čo mu umožňuje operatívne korigovať jeho postupy,

- atmosféry vyučovacej hodiny, jej psychosociálnej klímy (pracovný charakter hodiny, pokojné tvorivé prostredie, tolerantné správanie so vzájomnou podporou pri dosahovaní spoločných cieľov, či disciplína v triede je založená na uvedomelom prístupe žiakov a vzájomnom rešpektovaní sa, alebo je atmosféra napätá, nervózna, disciplína založená na vnucovaní zo strany učiteľa),
- aktivity žiakov na vyučovaní – či sa zapájajú do práce všetci, alebo len jednotlivci, či sú pasívni, aký je ich záujem o učenie, ako reagujú na motiváciu učiteľa a jeho podnecovanie k získavaniu vedomostí a zručností,
- efektivity sebahodnotenia žiakov, ktoré má výrazný stimulačný a motivačný charakter a prispieva k rozvoju kritického myslenia a osobnosti jednotlivca,
- citových reakcií žiakov – či ich vedia prejavíť nielen v súvislosti s preberanou témou, ale aj vo vzťahu k spolužiakom, učiteľovi, všímame si, aké sú ich hodnotové postoje, ktoré sa môžu prejavovať verbálne, ale aj v správaní, vo vzťahu k veciam, či k pracovnému miestu,
- úrovne vedomostí a zručností žiakov preukazovaných počas vyučovania – do akej miery zodpovedajú učebným osnovám, vzdelávacím štandardom (stáva sa, že učitelia nepoznajú požiadavky, ktoré sa kladú na žiakov učebnými štandardmi, resp. ich v praxi nepoužívajú),
- schopnosti žiakov aplikovať získané teoretické poznatky na praktických príkladoch,
- spôsobu, akým si žiaci učivo zapamätávajú (či ide len o mechanické memorovanie, alebo zapamätávanie si na základe poznania logických súvislostí),
- tvorivosti žiakov, ktorá je ďalším indikátorom kvality učenia sa žiakov, pretože pri nej preukazujú vyšší stupeň rozvoja myslenia a predstavivosti,
- komunikačných schopností žiakov vo vzťahu k predmetu, či sa dokážu plynulo slovne vyjadrovať, alebo len úsečne odpovedať na položené otázky, či reprodukovujú učivo v logickej nadväznosti, alebo ho len mechanicky opakujú, či vedia dobre formulovať svoje postoje a názory, sledujeme štylistickú a jazykovú správnosť ich prejavu, nemenej dôležitá je aj úroveň písomných a grafických prejavov žiakov, v ktorej sa môžu odrážať aj získané negatívne návyky a nedostatočne osvojené zručnosti (nesprávne držanie písacích potrieb, nesprávna poloha tela pri písaní, nedostatočná vzdialenosť očí od zošita, jeho nesprávne naklonenie na ploche, písanie nesprávnych tvarov písmen, nesprávny sklon písma), pri prezeraní žiackych písomných záznamov si všímame aj jazykovú a štylistickú správnosť ich prejavu a pod.,
- vzdelávacích výsledkov žiakov v poznávacej oblasti (môžeme porovnať ich priebežné, alebo súhrnné hodnotenie a klasifikáciu s preukazovanými výsledkami počas hodiny pri preskúšaní, samostatnej, skupinovej práci, pri individuálnom, alebo frontálnom opakovaní, hodnotíme výsledky kontrolných prác, diktátov a praktických činností predpísaných učebnými osnovami).

Harmonogram kontrolnej činnosti

Mesiac

Zodpovední: kontroluje

August - September

opravné skúšky, komisionálne skúšky

RŠ, ZRŠ

pedagogická dokumentácia - triedne knihy, katalógové listy, triedny výkaz, klasifikačné záznamy, osobné spisy žiakov

ZRŠ

rozpis obsahu učiva, plány PK, plán krúžkovej činnosti

RŠ, ZRŠ

plány triedneho učiteľa, plán koordinátorov, implementácia mediálnej výchovy globálneho rozvoja, finančnej gramotnosti a komunikatívnych kompetencií

individuálny výchovno-vzdelávací program, individuálne začlenenie žiakov so ŠVVP

RŠ, VUP

časový harmonogram začiatku školského roka – jeho plnenie

RŠ, ZRŠ, VUP

Október

- triedne knihy, triedny výkaz, katalógové listy žiakov, osobné spisy

ZRŠ

-	príprava tém na záverečné projekty pre praktickú maturitnú skúšku	RŠ
-	práca triedneho učiteľa	ZRŠ
-	plán využitia telocvične	RŠ
-	dochádzka žiakov	RŠ, ZRŠ
-	dochádzka pedagogických pracovníkov	RŠ, ZRŠ
-	hospitačná činnosť, kontrola rozvoja kľúčových kompetencií žiakov	RŠ
-	Kontrola dokumentácie krúžkovej činnosti	RŠ
-	Kontrola tried – estetika, čistota	RŠ
November		
hospitačná činnosť, zameraná na zvyšovanie pozornosti k starším ľuďom finančná gramotnosť žiakov, RŠ, ZRŠ, ved. praxe		
kontrola individuálneho prístupu, spôsob hodnotenia, diferenciacia úloh RŠ, ZRŠ, ved. praxe		
dochádzka žiakov RŠ, ZRŠ, ved. praxe		
-	nástup vyučujúcich na vyučovacie hodiny	RŠ, ZRŠ
-	vykonávanie služieb pedagógov	RŠ, ZRŠ
-	triednické hodiny	ZRŠ
-	kontrola vyučovania praktickej činnosti	
-		
December		
-	prihlášky študentov na VŠ	RŠ, ZRŠ
-	triedne knihy, klasifikačné záznamy	ZRŠ
-	dochádzka žiakov	ZRŠ
-	kontrola činnosti výchovného procesu, plány triednických hodín a ich plnenie	RŠ, ZRŠ, ved. praxe
Január		
-	hospitačná činnosť – využívanie IKT, kľúčové kompetencie žiakov, klasifikácia žiakov	RŠ, ZRŠ, ved. praxe
-	kontrola triednych kníh	ZRŠ
-	časové plnenie obsahového rozpisu učiva	RŠ, ZRŠ
-	práca triednych učiteľov – plán TU	ZRŠ
prehodnocovanie osobných príplatkov pdg. zamestnancov RŠ, VED. PK		
prihlášky na VŠ RŠ, ZRŠ		
hodnotenie výchovno-vzdelávacích výsledkov za 1. polrok RŠ		
kontrola tried, hodnotenie prospechu a dochádzky žiakov jednotlivých tried RŠ, ZRŠ		
dodržiavanie pracovného času pdg. zamestnancami a nepdg. zamestnancami RŠ, ZRŠ, ved. praxe		
Február		
hospitačná činnosť – metódy, formy vyučovania, sebahodnotenie žiaka, čítanie s porozumením v odborných predmetoch RŠ, ZRŠ, VUP		
-	triedne knihy	ZRŠ

- prihlášky na maturitné skúšky (mimoriadne dôvody)	ZRŠ	
- školské kolo SOČ,	RŠ, VUP	
- dochádzka žiakov	RŠ, ZRŠ	
dochádzka pdg. zamestnancov na vyučovacie hodiny – pracovný čas RŠ, VUP		
vykonávanie služieb		RŠ, ZRŠ
kontrola činnosti koordinátora ENV		
kontrola činnosti, koordinátor prevencie patologických javov		
prezentácia školy a odboroch na základných školách, pdg. zamestnanci		
Marec		
činnosť predmetových komisií, inovácia výchovno-vzdelávacieho procesu, metódy, formy vyučovania	RŠ, ZRŠ	
triedne knihy	RŠ, ZRŠ	
hospitačná činnosť – globálny rozvoj, environmentálna výchova v jednotlivých predmetoch		RŠ,
ZRŠ, ved. praxe		
kontrola učebnej praxe	RŠ, ZRŠ, ved.	
praxe		
metodické združenie TU		RŠ, ZRŠ
kontrola činnosti výchovného poradcu – šikanovanie žiakov, žiaci so ŠVVP, dokumentácia		
Apríl		
príprava na praktické maturitné skúšky	RŠ, ZRŠ, ved. praxe	
- príprava a zabezpečenie prijímacích skúšok	RŠ	
- hospitačná činnosť – ústa voči starším - seniorom	RŠ, ZRŠ	
- mimoškolská činnosť - hodnotenie	RŠ, ZRŠ	
- kontrola krúžkovej činnosti		
Máj		
- kontrola triednych kníh	ZRŠ	
- kontrola dokumentácie k maturitným skúškam	RŠ, ZRŠ	
- kontrola dokumentácie na prijímacie skúšky	RŠ	
- dochádzka žiakov	RŠ, ZRŠ	
časové plnenie rozpisu učiva		ZRŠ
Jún		
triedne knihy, katalógový list žiaka, triedny výkaz		ZRŠ
plnenie plánu predmetových komisií, krúžkovej činnosti, tematických		
výchovno-vzdelávacích plánov		RŠ, ZRŠ
- hodnotenie maturitných skúšok	RŠ	
- hodnotenie výchovno-vzdelávacích výsledkov školy za 2. polrok	RŠ	
- práca triednych učiteľov	RŠ	
- hodnotenie a kontrola činnosti koordinátorov, plnenie plánov	RŠ	

-	plán dovoleník pedagogických zamestnancov	RŠ
-	hodnotenie pedagogických zamestnancov	RŠ
Júl		
-	uzavretie pedagogickej dokumentácie	ZRŠ
	kontrola triednych kníh, triednych výkazov, osobných listov, klas. záznamov	ZRŠ
-	plán dovoleník pedagogických zamestnancov	RŠ
-	analýza školského roka – vyhodnotenie školského roka	RŠ
-	splnenie plánu v odučení počtu hodín	ZRŠ

Harmonogram kontrolnej činnosti

Mesiac

Kontroluje:

August

kontrola pripravenosti priestorov školy - triedy, odborné učebne, šatne RŠ, HŠ, na nový školský rok,

kontrola dochádzky prevádzkových zamestnancov školy HŠ

September

pridelenie tried, šatne žiakom

ZRŠ, HŠ

kontrola dochádzky prevádzkových zamestnancov, kontrola kvality práce

HŠ

Kontrola BOZP PO RŠ, pover. zam.

Október

kontrola kvality práce prevádzkových zamestnancov RŠ, HŠ

- príprava kotolne na zimné obdobie RŠ, HŠ

- revízie HŠ

- kontrola konania porád prev. zamestnancov RŠ

- kontrola pokladne RŠ

November

- kontrola čerpania bežných a mzdových výdavkov RŠ, HŠ

- kontrola dochádzky prev. zamestnancov RŠ, HŠ

- príprava inventarizácie školy RŠ, HŠ

- kontrola činnosti ŠJ RŠ

obeh účtových dokladov a podpisové vzory

December

- inventúra majetku a záväzkov RŠ, HŠ

- kvalita práce prevádzkových zamestnancov (upratovačky, údržbár, školník HŠ

Január

- kontrola šatní žiakov HŠ

-	kontrola práce údržbárov	HŠ
-	kontrola dochádzky prev. zamestnancov	RŠ, HŠ
-	kontrola BOZP PO	RŠ, pover. zam.
Február		
-	kontrola dochádzky prev. zamestnancov	HŠ
-	čerpanie rozpočtu školy	RŠ, HŠ
-	hodnotenie osobných príplatkov zamestnancov	RŠ, HŠ
-	kontrola pokladničnej hotovosti	RŠ
Marec		
-	kontrola priestorov školy - triedy, učebne - údržba	HŠ
-	kontrola kvality práce v súlade s pracovnými náplňami prev.	RŠ, HŠ

Plán kontroly realizácie koordinátorov a vedúcich PK ü výchovy k manželstvu a rodičovstvu, environmentálnej výchovy, prevencie patologických javov, výchovného poradcu

September

vypracovanie plánov činnosti koordinátorov pre jednotlivé oblasti a odovzdanie riaditeľovi školy, vypracovanie plánov činnosti vedúcich predmetových komisií a úloh členov predmetových komisií.

Január

hodnotenie činnosti koordinátorov a výchovného poradcu, plnenie plánovaných úloh za obdobie I. polroku, odovzdanie riaditeľovi školy správu o časovom a obsahovom plnení plánu činnosti za I. polrok, hodnotenie činnosti vedúcich predmetových komisií, plnenie plánovaných úloh za obdobie I. polroku, odovzdanie správy za I. polrok.

Jún

hodnotenie činnosti koordinátorov a výchovného poradcu za obdobie 2. polroku, odovzdanie riaditeľovi vyhodnocovací správu za školský rok, hodnotenie činnosti VPK, plnenie plánovaných úloh za obdobie 2. polroku.

Plán kontrolnej a hospitačnej činnosti zástupcu riaditeľa školy

Cieľom vnútro školskej kontroly zástupcu riaditeľa školy je získavanie objektívnych informácií o úrovni a výsledkoch práce pedagogických a ostatných zamestnancov školy a pri zistení nedostatkov prijatie opatrení, ktoré vedú k ich odstráneniu.

Formy a prostriedky vnútro školskej kontroly.

Priama hospitačná činnosť na vyučovacích hodinách (hlavne tematické hospitácie)

Kontrola ped. dokumentácie (triedne knihy, katalógy, klasifikačné záznamy)

Kontrola práce predmetovej komisie

Kontrola ped. dozoru nad žiakmi

Kontrola časovo-tematických plánov

Kontrola klasifikácie a hodnotenia žiakov

Kontrola práce triedneho učiteľa a náplne triednických hodín

Kontrola dodržiavania pracovného poriadku pre zamestnancov školy – pracovná disciplína

Kontrola priestorov školy - triedy, chodby, sociálne zariadenia, šatne, telocvičňa
Kontrola dodržiavania vnútorného poriadku školy učiteľmi a žiakmi

Priama hospitačná činnosť

Bude zameraná hlavne na začínajúcich učiteľov a na učiteľov, ktorých prax je kratšia ako 3 roky. U ostatných jedenkrát za školský rok.

Počas hospitácií na vyuč. hodinách sa budú sledovať nasledovné činnosti učiteľa:

motivácia a aktivizácia žiakov, podpora tvorivosti a samostatnosti žiakov, hodnotenie školského výkonu a úrovne vedomostí žiakov, pochvala a kritika, dodržiavanie ľudských práv a práv dieťaťa - hlavne vzťah učiteľa k žiakovi a jeho správanie, po-užívanie učebných pomôcok, spätná väzba a fixácia poznatkov.

Kontrolované a prediskutované budú aj prípravy na vyučovaciu hodinu – učitelia s praxou do 3 rokov sú povinní písomne sa pripraviť na každú hodinu.

V spolupráci s vedúcimi PK zvyšovať počítačovú gramotnosť a efektívne využívanie IKT.

október – máj, podľa mesačného plánu hospitácií

Kontrola ped. dokumentácie

Úroveň jej vedenia, včasnosť, presnosť, správnosť a vecnosť zápisov. Kontrola manipulácie s triednymi knihami – vyučujúci na nulte, prvej, resp. druhej hodine je povinný zobrať triednu knihu do triedy a na poslednej hodine ju priniesť do zborovne. Všetky triedne knihy musia byť po vyučovaní v zborovni.

triedne knihy – týždenne, klasifikačné záznamy – priebežne, detailnejšie pred klasifikáciou, triedne katalógy- na zač. škol. roka, na polroku a na konci škol. roka

Kontrola práce PK

Sledovať plnenie učebných osnov a vzdelávacích štandardov v jednotlivých predmetoch. Kontrola plánu PK a záznamov zo zasadnutí PK. Pozorovanie práce PK prostredníctvom účasti na ich zasadnutiach .

jedenkrát na zasadnutí PK v priebehu škol. roka a podľa potreby pri riešení aktuálnych problémov po dohode s vedúcim PK. Kontrola dokumentácie PK - priebežne

Kontrola ped. dozoru nad žiakmi

Včasný nástup na ped. dozor na chodbách školy a v školskej jedálni a jeho dôsledné vykonávanie podľa interne prijatých pokynov.

T: priebežne

Časovo-tematické plány

V spolupráci s vedúcimi PK – musia byť vypracované podľa platných učebných osnov a vzdelávacích štandardov pre jednotlivé predmety. Časovo - tem. plány musia korešpondovať so zápsmi v triednych knihách. Dodržiavanie predpísaného počtu vyučovacích hodín v jednotlivých predmetoch.

september a priebežne

Kontrola klasifikácie

Dodržiavanie interného predpisu o počte známok pri danej týždennej hodinovej dotácii v jednotlivých predmetoch – kontrola klasifikačných záznamov hlavne pred schôdzou rodičovského združenia a klasifikačnou ped. radou.

Kontrola dodržiavania plánu písomných prác a nepreťažovania žiakov nárazovým skúšaním pred polročnou a koncoročnou klasifikáciou.

štvrtročne pred klasifikačnou ped. Radou

Práca triedneho učiteľa

Kontrola dokumentácie triedneho učiteľa, plánov práce a plánov triednických hodín. Priama hospitačná činnosť na triednických hodinách. Sledovanie plnenia plánov práce triednych učiteľov a

dodržiavania tém triednických hodín. Konzultácie s triednym učiteľom 1. ročníka o adaptácii sa žiakov na nové školské prostredie. Konzultácie s ostatnými triednymi učiteľmi o ďalších školských problémoch – správanie, prospech, preťažovanie žiakov a pod. Usmernenie k užšej spolupráci s výchovným poradcom a školským psychológom. Kontrola príprav na školské výlety.

október, priebežne a pred klasifikáciou, 1. roč. (adaptácia) - december a jún, školské výlety - jún

Dodržiavanie pracovnej disciplíny

Kontrola včasného nástupu do zamestnania, včasného nástupu na vyučovaciu hodinu, dodržiavania trvania vyučovacej hodiny – 45 minút, neskracovanie a nepredlžovanie hodiny, dodržiavanie prestávok pre žiakov, neodbiehanie z vyučovacej hodiny.

T: priebežne

Kontrola priestorov školy

Kontrola pripravenosti priestorov školy na nový školský rok, úprava tried po poslednej vyučovacej hodine, za ktorú je zodpovedný vyučujúci a týždenníci.

august, september, priebežne a podľa potreby 1. Dodržiavanie

vnútorného poriadku školy

V spolupráci so študentskou radou kontrolovať a evidovať negatívne prejavy správania u žiakov, napr. porušovanie zákazu fajčenia, prejavy šikanovania a psychického nátlaku zo strany žiakov. Dbať na povinnosť školy a jej zamestnancov rešpektovať základné ľudské práva žiakov, zabezpečiť, aby správanie sa učiteľov k žiakom bolo zlučiteľné s ich ľudskou dôstojnosťou a bolo im umožnené vysloviť svoj názor – kontrola pomocou anketových a dotazníkových metód v spolupráci s výchovným poradcom a predsedníčkou študentskej rady.

T: priebežne a podľa potreby

Kapitola 12

Požiadavky na kontinuálne vzdelávanie pedagogických a odborných zamestnancov

Profesijný rozvoj bude zabezpečovaný kontinuálnym vzdelávaním ako súčasť celoživotného vzdelávania. Ide o sústavný proces nadobúdania vedomostí, zručností a spôsobilostí, ktorého cieľom je získať, udržiavať, obnovovať, zdokonaľovať, rozširovať a dopĺňať profesijné kompetencie pedagogického zamestnanca. Ide o kompetencie potrebné na štandardný výkon pedagogickej alebo odbornej činnosti, avšak aj na výkon špecializovaných činností a na výkon riadiacich činností. Dôležité je aj získanie profesijných kompetencií potrebných na splnenie kvalifikačných predpokladov na vyučovanie ďalšieho aprobačného predmetu, predmetov študijného odboru alebo na doplnenie kvalifikačných predpokladov.

Kontinuálne vzdelávanie ako súčasť celoživotného vzdelávania zabezpečuje u pedagogických a odborných zamestnancov sústavný proces nadobúdania vedomostí, zručností a spôsobilostí s cieľom udržiavať, obnovovať, zdokonaľovať a dopĺňať profesijné kompetencie potrebné na výkon pedagogickej praxe a na výkon odbornej činnosti so zreteľom na premenu tradičnej školy na modernú.

Ďalšie čiastkové ciele vychádzajú z druhov kontinuálneho vzdelávania a z priznávania kreditov.

Adaptačné vzdelávanie umožní získať profesijné kompetencie potrebné na výkon činností samostatného pedagogického zamestnanca alebo samostatného odborného zamestnanca, ktoré nezíska absolvovaním študijného programu alebo vzdelávacieho programu v požadovanom študijnom odbore poskytujúcom žiadaný stupeň vzdelania. Je určené pre začínajúcich pedagogických a odborných zamestnancov školy alebo školského zariadenia. Za tento typ vzdelávania sa nezískavajú kredity. Adaptačné vzdelávanie sa ukončuje pred trojčlennou skúšobnou komisiou. Predsedom skúšobnej komisie je riaditeľ školy, ktorý vymenúva ostatných členov skúšobnej komisie. Jedným z členov tejto komisie je uvádzajúci pedagogický zamestnanec. O ukončení adaptačného vzdelávania sa vyhotovuje protokol, ktorý podpíše predseda skúšobnej komisie a ďalší členovia skúšobnej komisie a pedagogický zamestnanec. Jedno vyhotovenie protokolu dostane pedagogický zamestnanec alebo odborný zamestnanec. Skúšobná komisia pri rozhodovaní o ukončení adaptačného vzdelávania berie do úvahy odporúčanie uvádzajúceho pedagogického zamestnanca, ktoré uvedie vo svojej záverečnej správe.

Aktualizačné vzdelávanie poskytne aktuálne poznatky a zručnosti potrebné na udržanie si profesijných kompetencií na štandardný výkon alebo na prípravu na vykonanie atestácie. Za tento typ vzdelávania sa získavajú kredity.

Inovačné vzdelávanie umožní pedagogickým zamestnancom zdokonaľiť si profesijné kompetencie potrebné na štandardný výkon pedagogickej činnosti alebo na štandardný výkon odbornej činnosti. Za tento typ vzdelávania sa získavajú kredity, okrem funkčného inovačného vzdelávania, za ktoré sa kredity nezískavajú.

Špecializačné vzdelávanie zabezpečí získať profesijné kompetencie potrebné na výkon špecializovaných činností.

Pedagogickým zamestnancom – špecialistom je triedny učiteľ, výchovný poradca, kariérový poradca, uvádzajúci pedagogický zamestnanec, vedúci predmetovej komisie, vedúci metodického združenia

alebo vedúci študijného odboru, koordinátor informatizácie, iný zamestnanec vykonávajúci špecializované činnosti určené riaditeľom, napríklad poradca pre vzdelávanie prostredníctvom informačno-komunikačných technológií, špecialista na výchovu a vzdelávanie detí zo sociálne znevýhodneného prostredia, cvičný pedagogický zamestnanec, koordinátor prevencie. Za tento typ vzdelávania sa získavajú kredity okrem kariérovej pozície triedneho učiteľa a uvádzajúceho zamestnanca.

Funkčné vzdelávanie a funkčné inovačné vzdelávanie umožní získať profesijné kompetencie potrebné na výkon riadiacich činností vedúcich pedagogických a odborných zamestnancov.

Vedúcim pedagogickým zamestnancom je riaditeľ, zástupca riaditeľa, hlavný majster odbornej výchovy, ďalší pedagogický zamestnanec ustanovený podľa osobitného predpisu. Za tento typ vzdelávania sa nezískavajú kredity.

Rozširujúce štúdium umožní rozšíriť kvalifikačný predpoklad vzdelania na výkon ďalšej pedagogickej činnosti v rámci dosiahnutého stupňa vzdelania (o ďalší aprobačný predmet alebo ďalšiu podkategóriu). Štúdium môže absolvovať len ten pedagogický zamestnanec, ktorý spĺňa kvalifikačný predpoklad a má minimálne 3 roky pedagogickej praxe.

Kvalifikačný predpoklad vzdelania

Ak pedagogický zamestnanec nadobudol vzdelanie v inom študijnom programe (vysokoškolák) alebo vzdelávacom programe (stredoškolák), ako sú zákonom vymedzené kvalifikačné predpoklady vzdelania na vykonávanie pedagogickej činnosti (učiteľ, majster, vychovávateľ) musí si doplniť:

spôsobilosť v pedagogike, psychológii a didaktike vyučovania vyučovacieho predmetu, resp. spôsobilosť didaktiky odborného výcviku ako „pedagogická spôsobilosť“ vzdelávaním najneskôr do dvoch rokov od vzniku prvého pracovného pomeru pedagogického zamestnanca a najneskôr do štyroch rokov ho ukončiť v organizáciách podľa dosiahnutého stupňa vzdelania,

- pedagogickému zamestnancovi s vysokoškolským vzdelaním poskytujú vzdelávanie vysoké školy prostredníctvom dopĺňujúceho pedagogického štúdia, akreditovaných študijných odborov výchova a vzdelávanie, akreditovaných študijných odborov nelekárske zdravotnícke vedy, akreditovaných študijných odborov bezpečnostné služby,

- pedagogickému zamestnancovi so stredoškolským vzdelaním ukončeným maturitnou skúškou a vyšším odborným vzdelaním ukončeným absolventskou skúškou poskytujú vzdelávanie stredné školy prostredníctvom vzdelávacích programov pomaturitného kvalifikačného štúdia.

Rozširujúce štúdium poskytujú pedagogickým zamestnancom

s vysokoškolským vzdelaním vysoké školy, ktoré majú akreditované študijné programy druhého stupňa v príslušných študijných odboroch

so stredným vzdelaním ukončeným maturitnou skúškou a vyšším odborným vzdelaním ukončeným absolventskou skúškou stredné odborné školy v rozsahu ustanovenom príslušným vzdelávacím programom pomaturitného kvalifikačného štúdia.

Dokladom o úspešnom absolvovaní rozširujúceho štúdia je vysvedčenie. Za tento typ vzdelávania sa získavajú kredity.

Škola poskytne priestor iniciatíve učiteľa, umožní mu prezentovať inovačné postupy svojej práce, ktorými sú najmä autorstvo alebo spoluautorstvo schválených alebo odporúčaných učebných pomôcok vrátane počítačových programov, učebníc, učebných textov, metodických materiálov a pracovných zošitov, iné tvorivé aktivity súvisiace s výkonom pedagogickej praxe alebo výkonom odbornej činnosti, napríklad výsledky výskumu, patenty, vynálezy, odborné preventívne programy, odborné články publikované v odbornej literatúre. Za autorstvo alebo spoluautorstvo sa priznávajú kredity.

Ak škola umožní pedagogickým zamestnancom absolvovať vzdelávanie v zahraničí súvisiace s výkonom pedagogickej činnosti alebo s výkonom odbornej činnosti, tak sa za dané vzdelávanie v zahraničí priznávajú kredity.

Získavanie, priznávanie a uznávanie kreditov za vzdelávanie

Na kontinuálne vzdelávanie sa môže prihlásiť pedagogický zamestnanec po 6 mesiacoch pedagogickej činnosti a splnení kvalifikačného predpokladu vzdelania v plnom rozsahu.

Pedagogický zamestnanec získa kredity za absolvované akreditované vzdelávacie programy, overené profesijné kompetencie pre príslušné druhy kontinuálneho vzdelávania, rigoróznú skúšku, vykonanú štátnu jazykovú skúšku z cudzieho jazyka a rozširujúce štúdium (pedagogický zamestnanec), absolvované vzdelávanie v zahraničí a tvorivé aktivity úzko súvisiace s výkonom pedagogickej alebo odbornej činnosti. Riaditeľ školy priznáva kredity za:

tvorivé aktivity súvisiace s výkonom pedagogickej činnosti (vydá zamestnancovi osvedčenie o získanom počte kreditov - maximálne 30)

za absolvované rozširujúce štúdium, vykonanie rigoróznej skúšky alebo štátnej jazykovej skúšky z cudzieho jazyka (vydá zamestnancovi osvedčenie o získanom počte kreditov - maximálne 60, osobitne pre každý druh)

Aktualizačné	- 20 až 60 hodín	4 - 12 kreditov
Inovačné	- 60 až 110 hodín	12 - 22 kreditov
Špecializačné	- 100 až 160 hodín	20 - 24 kreditov
Rozširujúce	- 200 hodín a viac	60 kreditov
Za autorstvo učebnice	- autorský hárok	40 kreditov
odborné články	- normalizovaná strana	1 kredit

Načo sa získavajú kredity: na účely priznávania kreditového príplatku

kvôli možnosti uchádzať sa o vykonanie I. alebo II. atestácie

na udržanie II. atestácie.

Zamestnanec je povinný predkladať riaditeľovi včas doklady (osvedčenia, vysvedčenia) získané v rámci kontinuálneho vzdelávania (za vzdelávacie programy, tvorivé aktivity, vzdelávanie v zahraničí, rigoróznú skúšku, štátnu jazykovú skúšku z cudzieho jazyka, rozširujúce štúdium).

Riaditeľ školy neuzná kredity ak:

zamestnanec včas nepredloží doklady za vyššie uvedené aktivity

nie sú v súlade s potrebami a zameraním školy

nie sú v súlade s plánom kontinuálneho vzdelávania

nie sú v súlade s príslušnou kategóriou a podkategóriou, v ktorej je zamestnanec zaradený.

Na vykonanie atestácie sa môže prihlásiť ten, kto má 30 kreditov a prípravné atestačné vzdelávanie, alebo ten, kto má 60 kreditov a 5 rokov pedagogickej praxe.

I. atestácia - každý bez rozdielu stupňa vzdelania

II. atestácia - len s vysokoškolským vzdelaním II. stupňa a po vykonaní I. atestácie

Profilácia školy

Škola je dlhodobo profilovaná na skupinu odborov 64 ekonomika a organizácia, obchod a služby, o čom svedčí aj aktuálna skladba študijných a učebných odborov:

6352 M obchod a podnikanie

6405 K pracovník marketingu

6442 K obchodný pracovník

6446 K kozmetik

6445 H kuchár

6444 H čašník, servírka

6456 H kaderník

6460 H predavač

6411 L prevádzka obchodu

6421 L spoločné stravovanie

6426 L vlasová kozmetika

6403 L podnikanie v remeslách a službách

Aj školským vzdelávacím programom plánujeme dotvárať štruktúru odborov tak, aby sa naša škola, ktorá disponuje kvalitným pedagogickým zborom, kvalitným materiálным a technickým zabezpečením sa stala centrom výchovy a vzdelávania budúcich odborníkov v oblasti obchodu a

služieb, resp. poskytovania služieb bezprostredne súvisiacich so zameraním školy pre verejnosť Zlatých Moraviec a širokého regiónu.

Situačná analýza

Analýza situácie v škole vychádza z troch oblastí:

personálne potreby školy

výchovno-vzdelávací proces

samostatný osobnostný rast pedagogických zamestnancov

Personálne potreby školy

Kvalifikovanosť pedagogických zamestnancov školy je v súčasnosti dobrá a vyhovuje potrebám školy. Naďalej sa však ukazuje potreba inovačného vzdelávania a zdokonalenia profesných kompetencií pedagogických zamestnancov vo všetkých oblastiach teoretického a praktického vyučovania najmä ekonomiky, cudzích jazykov a od-borného výcviku.

Škola umožní získať profesijné kompetencie potrebné na výkon špecializovaných činností pedagogickým zamestnancom – triedny učiteľ, výchovný poradca, uvádzajúci pedagogický zamestnanec, vedúci predmetovej komisie, koordinátor informatizácie, koordinátor prevencie.

Výchovno-vzdelávací proces

Cieľom je sústrediť sa na kvalitu výchovno-vzdelávacieho procesu, na jeho bezproblémový, optimálny priebeh a pri vyučovaní používať moderné, efektívne vyučovacie metódy, organizačné formy vyučovania, učebné pomôcky, didaktickú techniku a informačno-komunikačné technológie.

Z toho vyplýva potreba ďalšieho vzdelávania pedagogických zamestnancov, najmä v oblasti využívania informačno-komunikačných technológií.

Samostatný osobnostný rast pedagogických zamestnancov

Škola podľa možnosti poskytne priestor iniciatíve pedagogických zamestnancov a umožní získať profesijné kompetencie požadované na vyučovanie ďalšieho aprobačného predmetu pracovať na autorstve alebo spoluautorstve učebníc, učebných textov, odborných článkov publikovaných v odbornej literatúre.

Plán hlavných úloh kontinuálneho vzdelávania na školský rok

Plán hlavných úloh sa zameriava na:

podporu a rozvoj silných stránok školy

potreby rastu pedagógov

odstránenie nedostatkov a doplnenie odborných a kvalifikačných predpokladov formou štúdia a samoštúdia.

Zabezpečovať inovačné a aktualizácie školenia zamestnancov za účelom zvyšovania kariérneho rastu, spolupracovať so školiacimi MPC, ŠVS, Infovek a informovať pedagógov o pripravovaných školeniach. Priebežne sledovať informácie z pedagogickej oblasti na stránkach www.statpedu.sk, www.education.gov.sk, www.mpc-edu.sk, www.unsk.sk, www.siov.sk.

Termín: priebežne

Zodpovední: vedúci úsekov TV a PV
predsedovia PK

Zabezpečovať špecializačné vzdelávanie pedagogických pracovníkov v oblasti rozvíjania schopností práce s počítačom, s novými výchovno-vzdelávacími programami a ich aplikáciou do vyučovania konkrétnych vyučovacích predmetov.

Termín: priebežne

Zodpovední: vedúci úsekov TV a PV
predsedovia PK

Systém kontroly

Vyhodnotenie vzdelávacích aktivít je východiskom skvalitnenia ďalšieho edukačného procesu na škole, a práve spätnou väzbou s následnou korekciou možno dosiahnuť zdokonalenie systému ďalšieho vzdelávania.

Pravidelne vyhodnocovať na pracovných poradách úsekov a poradách predmetových komisií:

Ako škole prospela účasť učiteľov na vzdelávaníach.

Aké zmeny nastali v procese výchovy a vzdelávania (napr. uplatňovanie získaných zručností, poznatkov, kvalifikácií, zmeny v profesijnom prístupe pedagóga, schopnosť konkretizovať východiská pre riešenie problému a pod.).

Zodpovední: zástupca pre TV a PV, predsedovia PK

Spôsoby priebežnej kontroly:

Hospitácie (pozorovanie zmien v edukačnom procese účastníkov vzdelávacej aktivity).

Autoevalvácia (napr. vlastné hodnotenie plánu profesijného rastu).

Dotazníky (zistiť ako uplatnili účastníci vzdelávacích podujatí získané poznatky a spôsobilosti vo svojej praxi – urobiť s časovým odstupom 3 mesiace po ukončení vzdelávacej aktivity).

Zodpovední: zástupca pre TV a PV, predsedovia PK